1831
հայերեն

208.1
Կ-93
1831

ՆՈՐ

Կ Տ Ա Կ Ա Ր Ա Ն

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ

1846

2004

225

ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Մատթէոսի գրեալ է. զի ինքն Մատթէոս աշակերտ ք̅ի գրեաց զաւետարանս զայս: Եւ պատմէ մեզ 'ի սկզբանն զըստ մարմնոյ ծնունդ Քրիստոսի 'ի զաւակէ դաւթի. վ̅ս և զազգահամարն ծնողացն մինչև 'ի ք̅ս ազգս քառասուն և երկուս: Նկարէ ըստ կարգի և զմկրտութիւն յովհաննու, և 'ի լերինն 'ի դիւաց զփորձութիւնն, և նշանս և արուեստս մեծամեծս 'ի Քրիստոսէ եղեալ, և զընտրութիւն առաքելոցն, և զի̅ս խորհրդոյ մահուանն. և զկատարածն, զի մատնեցաւ պիղատոսէ, և խաչեցաւ մարմնով, և մարմինն եդաւ 'ի գերեզմանի, և զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա. նոյն և զերրորդ աւուր յարութիւնն, և զպատուէր աշակերտացն՝ աշակերտել զա̅մ հեթանոսս և մկրտել զնոսա. պատուիրեաց լինել ընդ նոսա զա̅մ աւուրս մինչև 'ի կատարած աշխարհի:

Մատթէոս գրեաց զաւետարանն իւր յերուսաղէմ քաղաքի 'ի լեզու եբրայեցի զկնի ութ ամ համբառնալոյ Քրիստոսի, 'ի խնդրոյ եկեղեցւոյն երուսաղէմ:

Մատթէոս թարգմանի՝ երգ կենաց:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

	գլ.	համր
Վասն մոգուցն.	Բ.	1
Վասն կոտորածի մանկանց.	Բ.	16
Վասն յառաջընթաց քարոզութեն Յովհաննու մկրտչին.	Գ.	1
Վասն վարդապետութեան փրկչին.	Դ.	23
Վասն երանութեանց.	Ե.	2
Վասն բորոտին.	Ը.	1
Վասն հարիւրապետին.	Ը.	5
Վասն զոքանչին պետրոսի.	Ը.	14
Վասն բժշկութեան ամ ցաւոց.	Ը.	16
Վասն որ ոչ ետ հրաման երթալ թաղել.	Ը.	19
Վասն սաստելոյն 'ի վերայ ջուրցն.	Ը.	23
Վասն դիւահարացն.	Ը.	28
Վասն անդամալուծին.	Թ.	1
Վասն մատթէի.	Թ.	9
Վասն դստեր ժողովրդապետին.	Թ:	18
Վասն տեղատեսին.	Թ.	20
Վասն երկուց կուրացն.	Թ.	27
Վասն խլոյ և համր դիւահարին.	Թ.	32
Վասն առաքելոցն իշխանութեան.	Ժ.	1
Վասն առաքելոյն Յովհաննու աշակերտան.	ԺԱ.	2
Վասն որոյ ձեռն գոսացեալ էր.	ԺԲ.	10
Վասն կոյր և համր դիւահարին.	ԺԲ.	22
Վասն որ խնդրէին նշանս.	ԺԲ.	38
Վասն առակացն.	ԺԳ.	1
Վասն Յովհաննու, և Հերովդի.	ԺԴ.	1
Վասն հինգ հացիցն.	ԺԴ.	15
Վասն երթալոյն 'ի վերայ ծովուն.	ԺԴ.	22
Վասն անցանելոյն զպատուիրանաւն այ.	ԺԵ.	1

Վասն կնոջն քանանացւոյ. ԺԵ. 21
Վասն բժշկելոյ զժողովուրդն. ԺԵ. 29
Վասն եօթն հացին. ԺԵ. 32
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն. ԺԶ. 6
Վասն որ 'ի կեսարիա հարցմանն. ԺԶ. 13
Վասն այլակերպութեան տն. ԺԷ. 1
Վասն լուսնահարին. ԺԷ. 14
Վասն խնդրելոյն զերկդրամեանն. ԺԷ. 23
Վասն հարցանելոյն՝ թէ ո՞ է 'ի մէնջ մեծ. ԺԸ. 1
Վասն առակի հարիւր ոչխարին. ԺԸ. 12
Վասն թողլոյ զբիւր տաղանդն. ԺԸ. 23
Վասն հարցմանն արձակելոյ առն զկինն. ԺԹ. 1
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զյս. ԺԹ. 16
Վասն վարձկանութեան մշակացն. Ի. 1
Վասն որդւոցն զեբեդեայ. Ի. 20
Վասն երկուց կուրացն. Ի. 29
Վասն իշոյն և յաւանակին. ԻԱ. 1
Վասն կուրացն և կաղացն. ԻԱ. 14
Վասն չորանալոյ թզենւոյն. ԻԱ. 18
Վասն հարցանելոյ զտէրն քահանայապետացն և ծերոց. ԻԱ. 23
Վասն երկուց որդւոցն առակաց. ԻԱ. 28
Վասն այգւոյն առակին. ԻԱ. 33
Վասն կոչեցելոցն 'ի հարսանիսն. ԻԲ. 1
Վասն դահեկանին որով փորձեցին զտէրն. ԻԲ. 15
Վասն սադուկեցւոցն. ԻԲ. 23
Վասն օրինականացն. ԻԲ. 34
Վասն տն հարցանելոյն զփարիսեցիսն. ԻԲ. 41
Վասն վայ տալոյ դպրացն և փարիսեցւոցն. ԻԳ. 13
Վասն կատարածի. ԻԴ. 3
Վասն աւուրն և ժամուն. ԻԴ. 36
Վասն տասն կուսանացն. ԻԵ. 1
Վասն զտաղանդան տալոյ. ԻԵ. 14
Վասն գալստեանն տն. ԻԵ. 31
Վասն օծելոյն զտէրն իւղով. ԻԶ. 1

Վասն պատրաստելոյ զզատիկն · իզ· 17
Վասն օրինաւոր խորհրդոյն · իզ· 26
Վասն մատնութեան յն · իզ· 41
Վասն ուրացութեանն պետրոսի · իզ· 69
Վասն յուդայի զղջմանն · իէ· 3
Վասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն · իէ· 57
Վասն իւղաբեր կանանցն · իը· 1

Գալուստ Հոգւոյն Սրբոյ:

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼ. Ա.

1 Գիրք ծննդեան յի՟ի քի՟ի որդւոյ դաւթի որդւոյ
2 աբրահամու։ Աբրահամ ծնաւ զիսահակ. Իսա-
հակ ծնաւ զյակոբ. Յակոբ ծնաւ զյուդա, եւ
3 զեղբարս նր։ Յուդա ծնաւ զփարէս եւ զզարա ՚ի
թամարայ. Փարէս ծնաւ զեզրոմ. Եզրոմ ծնաւ
4 զարամ։ Արամ ծնաւ զամինադաբ. Ամինադաբ
5 ծնաւ զնաասոն. Նաասոն ծնաւ զսաղմոն։ Սաղ-
մոն ծնաւ զբոոս ՚ի ռախաբայ. Բոոս ծնաւ զով-
բէթ ՚ի հռութայ. Ովբէթ ծնաւ զյեսսէ. Յեսսէ
6 ծնաւ զդաւիթ արքայ։ Դաւիթ արքայ ծնաւ զսո-
7 ղոմոն ՚ի կնոջէն ուրիայ։ Սողոմոն ծնաւ զռոբո-
վամ. Ռոբովամ ծնաւ զաբիա. Աբիա ծնաւ զա-
8 սափ։ Ասափ ծնաւ զյովսափատ. Յովսափատ ծնաւ
9 զյովրամ. Յովրամ ծնաւ զոզիա։ Ոզիա ծնաւ զյո-
վաթամ. Յովաթամ ծնաւ զաքազ. Աքազ ծնաւ
10 զեզեկիա։ Եզեկիա ծնաւ զմանասէ. Մանասէ
11 ծնաւ զամոն. Ամոն ծնաւ զյովսիա։ Յովսիա
ծնաւ զյեքոնիա եւ զեղբարս նր առ գերութՒն
12 բաբելացւոց։ Յետ գերութՒն բաբելացւոց ծնաւ
յեքոնիա զսաղաթիէլ։ Սաղաթիէլ ծնաւ զզօրա-
13 բաբէլ։ Զօրաբաբէլ ծնաւ զաբիուդ. Աբիուդ
14 ծնաւ զեղիակիմ. Եղիակիմ ծնաւ զազովր։ Ազովր

ծնաւ զՍադովկ. Սադովկ ծնաւ զԱքիմ. Աքիմ
ծնաւ զԵղիուդ: Եղիուդ ծնաւ զԵղիազար. Եղիա- 15
զար ծնաւ զՄատթան. Մատթան ծնաւ զՅակովբ:
Յակովբ ծնաւ զՅովսէփ զայրն Մարեմայ՝ որում 16
խօսեցեալ զմարիամ կոյս. յորմէ ծնաւ Յս, որ ա-
նուանեցաւ Քս: Արդ ամենայն ազգք յաբրահամէ 17
մինչև 'ի դաւիթ՝ ազգք չորեքտասանք. և 'ի դաւթէ
մինչև 'ի գերութիւն բաբելացւոց՝ ազգք չորեքտա-
սանք. և 'ի գերութենէն բաբելացւոց մինչև 'ի Քս՝
ազգք չորեքտասանք:

Եւ Յի Քի ծնունդն էր այսպէս: Խօսեցեալ զմայր 18
նր մարիամ յովսէփու, մինչև եկեալ առ միմեանս՝
գտաւ յղացեալ 'ի հոգւոյն սբյ: Եւ յովսէփ այր 19
նր, քանզի արդար էր, և ոչ կամէր առակել զնա, խոր-
հեցաւ լռելեայն արձակել զնա: Եւ մինչ դեռ նա 20
զայս ածէր զմտաւ, ահա հրեշտակ տն 'ի տեսլեան
երևեցաւ նմա և ասէ. յովսէփ որդի դաւթի, մի
երկնչիր առնուլ առ քեզ զմարիամ կին քո. քանզի
որ 'ի նմայն ծնեալ է՝ 'ի հոգւոյն սբյ է: Ծնցի որ- 21
դի, և կոչեսցես զանուն նորա Յս. զի նա փրկեսցէ
զժողովուրդ իւր 'ի մեղաց իւրեանց: Այլ այս ամ 22
եղև, զի լցցի որ ասացաւն 'ի տնէ 'ի ձեռն եսայեայ
մարգարէի. Ահա կոյս յղասցի և ծնցի որդի, և 23
կոչեսցեն զանուն նորա էմմանուէլ, որ թարգմանի՝
ընդ մեզ ած: Եւ զարթուցեալ յովսէփ 'ի քնոյ ան- 24
տի, արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն տն, և առ
յինքն զկինն իւր: Եւ ոչ գիտէր զնա մինչև ծնաւ 25
զորդին իւր զանդրանիկ, և կոչեաց զանուն նորա Յս:

ԳԼ. Բ

ԵՒ 'ի ծնանելն Յի 'ի բեթղեհէմ հրէաստանի 1
յաւուրս հերովդի արքայի, ահա մոգք յարևելից
եկին յերուսաղէմ, և ասեն. ո՞ւր է որ ծնաւ արքայն 2
հրէից. զի տեսաք զաստղն նր յարևելս, և եկաք
երկիր պագանել նմ: Եւ իբրև լուաւ արքայ հերով- 3

4 դէս՝ խռովեցաւ, եւ ամ՟ Երուսաղէմ ընդ նմա։ Եւ
ժողովեալ զամ՟ զքահանայապետս եւ զդպիրս ժողո-
վրդեանն, հարցանէր ՚ի նոցանէ թէ ուր ծնանիցի ք՟ն։
5 Եւ նոքա ասեն ցնա. ՚ի Բեթղեհէմ Հրէաստանի.
6 զի այսպէս գրեալ է ՚ի ձեռն մարգարէին։ Եւ դու
Բեթղեհէմ երկիր Յուդայ, ոչինչ կրսեր ես յիշ-
խանս Յուդայ. ՚ի քէն ելցէ ինձ իշխան, որ հովուես-
7 ցէ զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ։ Յայնժամ Հերովդէս
գաղտ կոչեաց զմոգսն, եւ ստուգեաց ՚ի նոցանէ զ-
8 ժամանակ աստեղն երեւելոյ։ Եւ արձակեալ զնոսա
՚ի Բեթղեհէմ, ասէ. գնացէք ստուգեցէք վ՟ն ման-
կանն, եւ յորժամ գտանիցէք՝ ազդ արասջիք ինձ,
9 զի եւ ես եկեալ երկիր պագից նմա։ Եւ ն՟ք իբրեւ
լուան ՚ի թագաւորէն՝ գնացին. եւ ահա աստղն զոր
տեսին յարեւելս՝ առաջնորդեաց ն՟ց, մինչեւ եկեալ
10 եկաց ՚ի վ՟ր՝ ուր էր մանուկն։ Իբրեւ տեսին զաստղն,
11 խնդացին յոյժ ուրախութ՟ի մեծ։ Եւ իբրեւ մտին ՚ի տուն
տեսին զմանուկն հանդերձ մարեմաւ մարբն իւրով,
եւ անկեալ երկիր պագանէին նմա. եւ բացեալ զգ-
անձս իւրեանց՝ մատուցին ն՟մ պատարագս՝ ոսկի եւ
12 կնդրուկ եւ զմուռս։ Եւ հրաման առեալ ՚ի տես-
լեան չդառնալ անդրէն առ Հերովդէս, ընդ այլ
13 ճանապարհ գնացին յաշխարհն իւրեանց։ Եւ իբրեւ
գնացին նոքա անտի, ահա հրեշտակ տ՟ն երեւէր ՚ի
տեսլեան Յովսեփու եւ ասէր. արի առ զմանուկդ
եւ զմայր իւր, եւ փախիր յեգիպտոս, եւ անդ լինիջիր
ցորժամ ասացից քեզ. քանզի ՚ի խնդիր է Հերովդէս
14 կորուսանել զմանուկդ։ Եւ նա յարուցեալ առ
զմանուկն եւ զմայր իւր գիշերի, եւ գնաց յեգիպտոս,
15 եւ անդ էր մինչեւ ցվախճան Հերովդի։ Զի լցցի ասա-
ցեալն ՚ի տ՟նէ ՚ի ձեռն մարգարէին որ ասէ. յեգիպտո-
16 սէ կոչեցից զորդի իմ։ Յայնժամ իբրեւ ետես Հերով-
դէս թէ խաբեցաւ ՚ի մոգուց անտի, բարկացաւ
յոյժ. եւ առաքեաց կոտորեաց զամ՟ մանկունսն
որ էին ՚ի Բեթղեհէմ եւ յամ՟ սահմանս ն՟ր՝ յեր-

կեմենից և 'ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց
'ի մոգուցն: Յայնժամ կատարեցաւ ասացեալն 'ի 17
ձեռն Երեմիայ մարգարէի որ ասէ. Ձայն գու- 18
ժեաց 'ի Հռամայ, ողբումն և լալումն և աշխարումն
յոյժ. Հռաքէլ լայր զորդիս իւր, և ոչ կամէր մխիթա-
րիլ՝ զի ո՛չ էին: Եւ 'ի վախճանելն Հերովդի, ահա 19
հրեշտակ տն 'ի տեսլեան երևէր յովսեփայ յեգիպ-
տոս, և ասէր. արի առ զմանուկդ և զմայր իւր, և 20
գնա՛ յերկիրն իսրայէլի. զի մեռան որ խնդրէին
զանձն մանկանդ: Եւ նա յարուցեալ առ զմանուկն 21
և զմայր նր, և եկն յերկիրն իէլի: Եւ իբրև լուաւ 22
եթէ արքեղայոս թագաւորեաց Հրէաստանի փոխա-
նակ Հերովդի հօրն իւրոյ, երկեաւ երթալ անդր.
և հրաման առեալ 'ի տեսլեան, գնաց 'ի կողմանս
գալիլեացւոց: Եւ եկեալ բնակեցաւ 'ի քաղաքին՝ որ 23
կոչէր Նազարէթ. զի լցցի բան մարգարէիցն, թէ
Նազովրեցի կոչեսցի:

ԳԼ. Գ

ՅԱՒՈՒՐՍՆ յայնոսիկ գայ յովհաննէս մկրտիչ 1
քարոզել յանապատին Հրէաստանի և ասել. ապաշ- 2
խարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն երկնից: Զի սա 3
է վն որոյ ասացաւ 'ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի,
որ ասէ. ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ
արարէք զճանապարհ տն, և ուղիղ արարէք զշաւիղս
նր: Եւ ինքն յովհաննէս ունէր հանդերձ 'ի ստեւոյ 4
ուղտու, և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր. և կերա-
կուր նորա էր մարախ և մեղր վայրենի: Յայնժամ 5
ելանէին առ նա ամ երուսաղէմացիք, և ամ Հրէաս-
տան, և ամ կողմն յորդանանու, և մկրտէին 'ի նմա- 6
նէ 'ի յորդանան, և խոստովան լինէին զմեղս իւրեանց:
Եւ տեսեալ զբազումս 'ի սադուկեցւոցն և 'ի փարի- 7
սեցւոց եկեալս 'ի մկրտութի նր, ասէ ցնս. Ծնունդք
իժից՝ ո՞ եցոյց ձեզ փախչել 'ի բարկութենէն որ գալոցն
է: Արարէք այսուհետև պտուղ արժանի ապաշխա- 8

9 րուն։ Եւ մի համարիցիք ասել յանձինս՝ թէ ունիմք
մեք հայր զԱբրահամ. ասեմ ձեզ, զի կարող է ա՟ծ 'ի
քարանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս Աբրահա-
10 մու։ Զի ահաւասիկ տապար առ արմին ծառոց դնի.
ամենայն ծառ որ ոչ առնիցէ պտուղ բարի, հատանի
11 և 'ի հուր արկանի։ Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յա-
պաշխարութ՟ի. բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօրագոյն է քան
զիս, և ես չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս ն՟ր.
12 նա մկրտեսցէ զձեզ 'ի հոգին ս՟ր և 'ի հուր։ Որոյ հեծա-
նոցն 'ի ձեռին իւրում. և սրբեսցէ զկալ իւր, և ժո-
ղովեսցէ զցորեանն 'ի շտեմարանս իւր, և զյարդն այ-
13 րեսցէ անշէջ հրով։ Յայնժամ գայ յ՟ս 'ի գալիլեէ 'ի.
14 յորդանան առ յովհաննէս՝ մկրտել 'ի նմանէ։ Եւ
յովհաննէս արգելու զնա և ասէ. ինձ պիտոյ է 'ի
15 քէն մկրտել, և դու առ իս գաս։ Պատասխանի ետ
յ՟ս և ասէ ցնա. թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել
է մեզ լնուլ զա՟մ արդարութ՟ի. և ապա թոյլ ետ նմա։
16 Եւ իբրև մկրտեցաւ յ՟ս, ել վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի.
և ահա բացան նմա երկինք. և ետես զհոգին ա՟յ՝ զի
17 իջանէր իբրև զաղաւնի, և գայր 'ի վ՟ր ն՟ր։ Եւ ահա
ձայն յերկնից որ ասէր. դա է որդի իմ սիրելի, ընդ
որ հաճեցայ։

ԳԼ. Դ

1 ՅԱՅՆԺԱՄ վարեցաւ յ՟ս յանապատ'ի հոգւոյն փոր-
2 ձիլ 'ի սատանայէ։ Եւ պահեալ զքառասուն տիւ և
3 զքառասուն գիշեր՝ ապա քաղցեաւ։ Եւ մատուցեալ փոր-
ձիչն՝ ասէ ցնա. եթէ որդի ես ա՟յ՝ ասա՛ զի քարինքս այսո-
4 քիկ հաց լինիցին։ Նա պատասխանի ետ և ասէ. գրեալ
է՝ թէ ո՛չ հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ա՟մ բա-
5 նիւ որ ելանէ 'ի բերանոյ ա՟յ։ Յայնժամ առեալ
ածէ զնա սատանայ 'ի քաղաքն ս՟ր, և կացուցանէ
6 զնա 'ի վ՟ր աշտարակի տաճարին, և ասէ ցնա. եթէ որդի
ես ա՟յ՝ արկ զքեզ աստի 'ի վայր. զի գրեալ է թէ
հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վ՟ս քո, և 'ի վերայ

ձեռաց բարձցեն զքեզ, զի մի երբեք հարցես զքարի
զոտն քո։ Ասէ ցնա Յիսուս. գրեալ է՝ թէ ոչ 7
փորձեսցես զՏէր Աստուած քո։ Դարձեալ առնու ածէ 8
զնա սատանայ 'ի լեառն մի բարձր յոյժ, և ցուցանէ
նմա զամենայն թագաւորութիւնս աշխարհի, և զփառս նոցա,
և ասէ ցնա. զայս ամենայն քեզ տաց՝ եթէ անկեալ եր- 9
կիրպագանիցես ինձ։ Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս. երթ 10
յետս իմ սատանայ. զի գրեալ է. զՏէր Աստուած քո երկիր
պագցես, և զնա միայն պաշտեսցես։ Ապա եթող 11
զնա սատանայ, և ահա հրեշտակք մատեան և պաշ-
տէին զնա։

ԲԲ. Եւ իբրև լուաւ Յիսուս եթէ Յովհաննէս մատնե- 12
ցաւ, մեկնեցաւ գնաց 'ի Գալիլեա. և թողեալ զՆա- 13
զարէթ, եկն բնակեցաւ 'ի Կափառնաում 'ի ծովեզե-
րին, 'ի սահմանս Զաբուղոնի և Նեփթաղիմայ. զի 14
լցցի բանն որ ասացաւ 'ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի.
Երկիր Զաբուղոնի և երկիր Նեփթաղիմայ, Ճանա- 15
պարհ ծովու, յայնկոյս Յորդանանու, Գալիլեա հեթա-
նոսաց։ Ժողովուրդ որ նստէր 'ի խաւարի՝ ետես լոյս 16
մեծ. և որոց նստէին յաշխարհին և 'ի ստուերս մահու՝
լոյս ծագեաց նոցա։ Յայնմ հետէ սկսաւ քարոզել Յիսուս 17
և ասել. ապաշխարեցէք զի մերձեալ է արքայութիւն
երկնից։ Մինչդեռ զնայր Յիսուս ընդ եզր ծովուն Գա- 18
լիլեացւոց, ետես երկուս եղբարս, զՍիմոն զկոչեցեալն
Պետրոս, և զԱնդրէաս եղբայր նորա՝ արկեալ ուռկան 'ի
ծով, քանզի ձկնորսք էին։ Եւ ասէ ցնոսա. եկայք զկնի 19
իմ, և արարից զձեզ որսորդս մարդկան։ Եւ նոքա թո- 20
ղեալ վաղվաղակի զգործիսն գնացին զհետ նորա։ Եւ մա- 21
տուցեալ անտի յառաջ՝ ետես այլ երկուս եղբարս,
զՅակոբոս զԶեբեդեայ և զՅովհաննէս զեղբայր նորա
'ի նաւի՝ Զեբեդեաւ հանդերձ հարբն իւրեանց, մինչ
կազմէին զուռկանս իւրեանց, և կոչեաց զնոսա։ Եւ նոքա 22
թողեալ վաղվաղակի զնաւն և զհայրն իւրեանց,
գնացին զհետ նորա։ Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն կողմն Գալի- 23
լեացւոց. ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս նոցա և քարոզէր

զաւետարանն արքայութե՛, և բժշկէր զա՟մ հիւան-
24 դու՟թս և զա՟մ ախտ 'ի ժողովրդեանն: Եւ ել լուր
ն՟ր ընդ ա՟մ երկիրն ասորւոց, և մատուցին առ նա զա՟մ
հիւանդս՝ որ նեղեալ էին 'ի պէսպէս ցաւս և 'ի տան-
ջանս, և զդիւահարս և զլուսնոտս և զանդամալոյծս,
25 և բժշկեաց զնոսա: Եւ երթային զհետ նորա ժո-
ղովուրդք բազումք 'ի գալիլեէ և 'ի դեկապօլեայ և
յերուսաղեմէ և 'ի հրէաստանէ, և յայնկոյս յորդա-
նանու, և բժշկեաց զնո՟:

ԳԼ. Ե

1 ԲԳ. Եւ տեսեալ զժողովուրդսն ել 'ի լեառն. և
իբրև նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշակերտք նորա.
2 և բացեալ զբերան իւր ուսուցանէր զնո՟ և ասէր.
3 Երանի աղքատաց հոգւով, զի նո՟ց է արքայութի՟ եր-
4 կնից: Երանի սգաւորաց, զի նոքա մխիթարեսցին:
5 Երանի հեզոց, զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր:
6 Երանի որ քաղցեալ և ծարաւի իցեն արդարութե՛,
7 զի նո՟ք յագեսցին: Երանի ողորմածաց, զի նո՟ք ողոր-
8 մութի՟ գտցեն: Երանի այնոցիկ՝ որ ս՟ր են սրտիւք, զի
9 նոքա զա՟ծ տեսցեն: Երանի խաղաղարարաց, զի նո-
10 քա որդիք ա՟յ կոչեսցին: Երանի որ հալածեալ իցեն
11 վ՟ն արդարութե՛, զի նո՟ց է արքայութի՟ երկնից: Երանի
է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ և հալածեսցեն,
և ասիցեն զա՟մ բան չար զձէնջ սուտ վա՟ն իմ:
12 Ցնծացէք և ուրախ լերուք, զի վարձք ձեր բա-
զում են յերկինս. զի այսպէս հալածեցին զմարգա-
13 րէսն որ յառաջ քան զձեզ էին: Դուք էք աղ եր-
կրի. ապա թէ աղն անհամի՝ իւ յաղիցի. ոչ իմիք
ազդիցէ այնուհետև, բայց եթէ ընկենուլ արտաքս,
14 և կոխան լինել 'ի մարդկանէ: Դուք էք լոյս աշ-
խարհի. ոչ կարէ քաղաք թաքչել՝ որ 'ի վերայ լե-
15 րին կայցէ: Եւ ոչ լուցանեն ճրագ՝ և դնեն ը՟ գրուա-
նաւ, այլ 'ի վ՟ր աշտանակի, և լոյս տայ ամենե-
16 ցուն որ 'ի տանն իցեն: Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս

ձեր առաջի մարդկան, ո̃պ զի տեսցեն զգործս ձեր
բարիս, և փառաւորեսցեն զՀայր ձեր որ յերկինս է ։
ԲԴ․ Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել զօրէնս 17
կամ զմարգարէս․ ոչ եկի լուծանել՝ այլ լնուլ։ Ա 18
մէն ասեմ ձեզ, մինչև անցցեն երկինք և երկիր, յովտ
մի՝ որ նշանախեց մի է՝ ոչ անցցէ յօրինացն և 'ի մար-
գարէից՝ մինչև ա̃մ եղիցի։ Որ ոք լուծցէ մի ինչ 'ի 19
պատուիրանացս յայսցանէ 'ի փոքունց, և ուսու-
ցէ այնպէս զմարդիկ, փոքր կոչեսցի յարքայու̃ եր-
կնից․ իսկ որ արասցէ և ուսուսցէ, նա մեծ կո-
չեսցի յարքայու̃ երկնից ։ Բայց ասեմ ձեզ, զի 20
եթէ ոչ առաւելուցու արդարու̃ ձեր աւելի քան
զդպրացն և զփարիսեցւոց, ոչ մտանիցէք յարքայու-
թիւն երկնից ։ Լուարուք զի ասացաւ առաջնոցն, 21
թէ մի՛ սպանաներ․ զի որ սպանանիցէ՝ պարտական
լիցի դատաստանի ։ Այլ ես ասեմ ձեզ, եթէ ա̃մ 22
որ բարկանայ եղբօր իւրում տարապարտուց, պար-
տաւոր լիցի դատաստանի․ և որ ասիցէ ցեղբայր
իւր յիմար, պարտաւոր լիցի ատենի․ և որ ասիցէ
ցեղբայր իւր մորոս, պարտաւոր լիցի 'ի գեհեն հրոյն ։
Եթէ մատուցանիցես զպատարագ քո 'ի վ̃ր սեղանոյ, 23
և անդ յիշեսցես՝ եթէ եղբայր քո ունի ինչ խէթ
զքէն, թո՛ղ զպատարագն քո առաջի սեղանոյն․ երթ 24
նախ հաշտեա՛ց ընդ եղբօր քում, և ապա եկեալ
մատուցջիր զպատարագն քո ։ Լեր իրաւախոհ ընդ 25
ոսոխի քում վաղագոյն, մինչդեռ իցես ը̃ նմա 'ի ճա-
նապարհի․ գուցէ մատնիցէ զքեզ ոսոխն դատաւորի,
և դատաւորն դահճի, և արկանիցիս 'ի բանտ ։ Ամէն 26
ասեմ քեզ․ ոչ ելանիցես անտի մինչև հատուցա-
նիցես զյետին նաքարակիտն ։ Լուարուք զի ասացաւ, 27
մի՛ շնար․ բայց ես ասեմ ձեզ․ թէ ա̃մ որ հայի 'ի կին 28
մարդ առ 'ի ցանկանալոյ նմա, անդէն շնացաւ ընդ
նմա 'ի սրտի իւրում։ Եթէ ակն քո աջ գայթա- 29
կղեցուցանէ զքեզ, խլեա՛ զնա և ընկեա՛ 'ի քէն․ զի
լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ, և մի ա̃մ

30 մարմինդ քո անկանիցի 'ի գեհեն ։ Եւ եթէ աջ
ձեռն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ , հատ զնա և
ընկեա 'ի քէն ․ զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց
քոց կորիցէ , և մի ամ մարմինդ քո արկանիցի 'ի
31 գեհեն ։ Ապաքէն ասացաւ , եթէ որ արձակիցէ ըզ-
32 կին իւր՝ տացէ նմա զարձակմանն ․ բայց ես ասեմ
ձեզ , եթէ ամ որ արձակէ զկին իւր առանց բանի
պոռնկութեան՝ նա տայ նմա շնալ , և որ զարձակեալն
33 առնէ՝ շնայ ։ Դարձեալ լուարուք զի ասացաւ առաջ-
նոցն ․ մի երդնուցուս սուտ , բայց հատուսցես Տն
34 զերդմունս քո ։ Այլ ես ասեմ ձեզ՝ ամենևին մի երդ-
35 նուլ , մի յերկինս՝ զի աթոռ է այ , և մի յերկիր՝ զի պա-
տուանդան է ոտից նորա , և մի յեմ՝ զի քաղաք է մե-
36 ծի արքայի ․ և մի 'ի գլուխ քո երդնուցուս , զի ոչ
37 կարես մազ մի սպիտակ առնել կամ թուխ ։ Այլ ե-
ղիցի ձեր բան՝ այոն այո , և ոչն ոչ ․ զի աւելին քան
38 զայն 'ի չարէն է ։ Լուարուք զի ասացաւ ․ ակն ընդ ա-
39 կան , և ատամն ընդ ատաման ։ Այլ ես ասեմ ձեզ՝ մի
կալ հակառակ չարին ․ այլ եթէ ոք ածիցէ ապտակ
40 յաջ ծնօտ քո , դարձո նմա և զմիւսն ։ Եւ որ կամի-
ցի ոք դատել և առնուլ զշապիկս քո , թող 'ի նա
41 և զբաճկոնս քո ։ Եւ որ տարապարհակ վարիցէ ըզ-
42 քեզ մղոն մի , երթ ըն նմ և երկուս ։ Որում խնդրէ
'ի քէն՝ տուր ․ և որ կամի փոխ առնուլ 'ի քէն՝ մի դար-
43 ձուցանէր զերեսս ։ Լուարուք ապաքէն զի ասացաւ ․
սիրեսցես զընկեր քո , և ատեսցես զթշնամին քո ։
44 Այլ ես ասեմ ձեզ ․ սիրեցէք զթշնամիս ձեր , օրհնե-
ցէք զանիծիչս ձեր , բարի արարէք ատելեաց ձերոց ,
և աղօթս արարէք 'ի վերայ այնոցիկ՝ որ լլկեն
45 զձեզ և հալածեն ․ զի եղիջիք որդիք հօր ձերոյ որ
յերկինսն է ․ զի զարեգակն իւր ծագէ 'ի վր չարաց
և բարեաց , և ածէ անձրև 'ի վր արդարոց և մե-
46 ղաւորաց ։ Զի եթէ սիրիցէք զայնոսիկ որ սիրեն
զձեզ՝ զի՞նչ վարձք լինին ․ ոչ ապաքէն և մաքսաւորք
47 զնոյն գործեն ։ Եւ եթէ տայցէք միայն ողջոյն բարե-

կամաց ձերոց՝ զի՞նչ աւելի առնէք. ո՞չ ապաքէն մաքսա-
ւորք և մեղաւորք զնոյն գործեն: Արդ եղերո՛ւք դուք 48
կատարեալք, որպէս և Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է:

ԳԼ. Զ.

ԲԵ. ԶԳՈՅՇ լերուք ողորմութե՛ ձերում՝ մի՛ առ- 1
նել առաջի մարդկան, որպէս թէ 'ի ցոյց ինչ նոցա.
գուցէ և վարձս ոչ ընդունիցիք 'ի Հօրէն ձերմէ՝ որ յեր-
կինսն է: Այլ յորժամ առնիցես ողորմութիւն, մի՛ հար- 2
կաներ փող առաջի քո, որպէս կեղծաւորքն առնեն 'ի ժո-
ղովուրդս և 'ի հրապարակս՝ որպէս զի փառաւորեսցին
'ի մարդկանէ. ամէն ասեմ ձեզ, այն իսկ են վարձք
նոցա: Այլ դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես, մի՛ գի- 3
տասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո. որպէս զի եղիցի 4
ողորմութիւն քո 'ի ծածուկ, և Հայրն քո որ տեսանէ
'ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս: Եւ յոր- 5
ժամ յաղօթս կայցես, մի՛ լինիցիս որպէս կեղծա-
ւորքն. զի սիրեն 'ի ժողովուրդս և յանկիւնս հրա-
պարակաց կալ յաղօթս, որպէս զի երևեսցին մարդկան.
ամէն ասեմ ձեզ, այն իսկ են վարձք նո՛ց: Այլ դու 6
յորժամ կայցես յաղօթս, մուտ 'ի սենեակ քո, և փա-
կեա՛ զդուրս քո, և կա՛ց յաղօթս առ Հայր քո 'ի ծա-
ծուկ. և Հայրն քո որ տեսանէ 'ի ծածուկ, հատուսցէ
քեզ յայտնապէս: Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս, 7
մի՛ շատախօսք լինիք իբրև զհեթանոսսն. զի համարին
եթէ 'ի բազում խօսից իւրեանց լսելի լինիցին:
Արդ մի՛ նմանիցէք նոցա. զի գիտէ Հայրն ձեր զինչ 8
պիտոյ է ձեզ, մինչև ձեր խնդրեալ ինչ իցէ 'ի նմա-
նէ: Եւ արդ այսպէս կայցէք դուք յաղօթս. Հայր 9
մեր որ յերկինս, սուրբ եղիցի անուն քո: Եկեսցէ ար- 10
քայութիւն քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յեր-
կրի: Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր: Եւ 11
թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս և մեք թողումք 12
մերոց պարտապանաց: Եւ մի՛ տանիր զմեզ 'ի փոր- 13
ձութիւն, այլ փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ. զի քո է արքայութի-

14 և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս ամէն։ Զի եթէ
թողուցուք մարդկան զյանցանս նց, թողցէ և ձեզ
15 Հայրն ձեր երկնաւոր։ Ապա թէ ոչ թողուցուք մարդ-
կան զյանցանս նոցա, և ոչ Հայրն ձեր թողցէ ձեզ
16 զյանցանս ձեր։ Այլ յորժամ պահիցէք՝ մի լինիք
իբրև զկեղծաւորսն տրտմերեսք. որ ապականեն զե-
րեսս իւրեանց, որպէս զի երևեսցին մարդկան թէ
պահիցեն. ամէն ասեմ ձեզ, այն իսկ են վարձք նց։
17 Այլ դու յորժամ պահիցես, օծ զգլուխ քո՝ և լուա
18 զերեսս քո, զի մի երևեսցիս մարդկան իբրև զպա-
հօղ. այլ Հօրն քում՝ ի ծածուկ. և Հայրն քո որ տե-
19 սանէ ՚ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտնապէս։ Մի
գանձէք ձեզ գանձս յերկրի. ուր ցեց և ուտիճ ա-
պականեն, և ուր գողք ական հատանեն և գողա-
20 նան։ Այլ գանձեցէք ձեզ գանձս յերկինս, ուր ոչ
ցեց և ոչ ուտիճ ապականեն, և ոչ գողք ական հա-
21 տանեն, և գողանան։ Զի ուր գանձք ձեր են անդ
և սիրտք ձեր եղիցին։
22 ԲԶ. Ճրագ մարմնոյ ակն է. եթէ ակն քո առատ
23 է, ամ մարմինդ լուսաւոր եղիցի։ Ապա թէ ակն քո
չար է ամ մարմինդ խաւարին եղիցի. իսկ արդ՝ ե-
թէ լոյսդ որ ՚ի քեզ է՝ խաւար է, խաւարն ո՞րչափ ևս։
24 Ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել. կամ զմին
ատիցէ, և զմիւսն սիրիցէ. կամ զմին մեծարիցէ, և
զմիւսն արհամարհիցէ. ոչ կարէք այ ծառայել և
25 մամոնայի։ Վա այդորիկ ասեմ ձեզ. մի հոգայք վն
ոգւոց ձերոց՝ զինչ ուտիցէք կամ զինչ ըմպիցէք. և
մի վն մարմնոց ձերոց՝ թէ զինչ ագանիցիք. ո՞չ ա-
պաքէն ոգի առաւել է քան զկերակուր՝ և մարմին
26 քան զհանդերձ։ Հայեցարուք ՚ի թռչունս երկնից՝ զի
ոչ վարեն և ոչ հնձեն և ոչ ժողովեն ՚ի շտեմարանս, և
Հայրն ձեր երկնաւոր կերակրէ զնս. ո՞չ ապաքէն դուք
27 առաւել էք քան զնս։ Իսկ արդ՝ ո՞ ՚ի ձէնջ առ հոգալ
իւրում՝ յաւելուլ կարիցէ ՚ի հասակ իւր կանգուն մի։
28 Եւ վն հանդերձի զի՞ հոգայք. հայեցարուք ՚ի շու-

38790

շանն վայրենի՝ ո՞րպ՟ աճէ. ո՛չ ջանայ և ո՛չ նիւթէ ։ Ա- 29
սեմ ձեզ՝ զի և ոչ Սողոմոն յա՟մ ՚ի փառսն իւրում ըզ-
գեցաւ իբրև զմի ՚ի նոցանէ. Իսկ եթէ զխոտն ՚ի վայ- 30
րի, որ այսօր է և վաղիւն ՚ի հնոց արկանի, ա՟ծ այն-
պէս զգեցուցանէ. ո՞րչափ ևս առաւել զձեզ թերա-
հաւատք ։ Մի՛ այսուհետև հոգայցէք և ասի- 31
ցէք. զի՞նչ կերիցուք՝ կամ զի՞նչ արբցուք՝ կամ
զի՞նչ զգեցցուք ։ Զի զայդ ա՟մ հեթանոսք խըն- 32
դրեն. քանզի գիտէ հայրն ձեր երկնաւոր՝ թէ պիտոյ
է ձեզ այդ ա՟մ ։ Խնդրեցէ՛ք նախ զարքայութի՟ն ա՟յ և 33
զարդարութի՟ նո՟ր, և այդ ա՟մ յաւելցի ձեզ ։ Մի՛ այսու- 34
հետև հոգայցէք վ՟ն վաղուի՟ն՝ զի վաղիւն վ՟ն իւր հո-
գասցի. շատ է աւուրն չար իւր ։

ԳԼ. Է.

ԲԷ. Մի՛ դատէք՝ զի մի՛ դատիցիք. Զի որով դա- 1
տաստանաւ դատէք՝ դատելոց էք. և որով չափով չա- 2
փէք՝ չափեսցի ձեզ ։ Զի՞ տեսանես զշիւղ յական 3
եղբօր քո և ՚ի քում ական զգերանդ ոչ տեսա-
նես ։ Կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո, թո՛ղ հանից 4
զշիւղդ յականէ քումմէ. և ահաւասիկ ՚ի քում ա-
կանդ գերան կայ ։ Կեղծաւոր, հա՛ն նախ զգերանդ 5
յականէ քումմէ, և ապա հայեսցես հանել զշիւղն
յականէ եղբօր քո ։ Մի՛ տայք զսրբութի՟ շանց. և մի՛ 6
արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց, զի մի՛ առ
ոտն կոխեսցեն զնո՟, և դարձեալ երգիծուցանիցեն զձեզ ։
Խնդրեցէ՛ք և տացի ձեզ, հայցեցէ՛ք և գտջի՛ք, բախեցէ՛ք 7
և բացցի ձեզ ։ Զի ա՟մ որ խնդրէ՝ առնու, և որ հայցէ՝ 8
գտանէ, և որ բախէ՝ բացցի նմ՟ ։ Ո՛ իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ 9
ցոր խնդրիցէ որդի իւր հաց, միթէ քա՞ր տայցէ նմա.
և կամ խնդրիցէ ձուկն, միթէ օ՟ձ տայցէ նմ՟ ։ Արդ՝ 10
եթէ դուք որ չար էք՝ գիտէք պարգևս բարիս տալ 11
որդւոց ձերոց, ո՞րչափ ևս առաւել հայրն ձեր որ յեր-
կինս է՝ տացէ բարիս այնոցիկ որ խնդրեն զնա ։ Զա՟մ 12
որ միանգամ կամիջիք՝ թէ արասցեն ձեզ մարդիկ,,

այնպէս և դուք արարէք նոցա. զի այն իսկ են օրէնքն
13 և մարգարէք ։ Մտէք ը՟ նեղ դուռն. քանզի ընդար-
ձակ է դուռնն՝ և համարձակ ճանապարհն՝ որ տա
նի 'ի կորուստ. և բազումք են որ մտանեն ընդ նա ։
14 Քանզի անձուկ է դուռնն՝ և նեղ ճանապարհն՝ որ
տանի 'ի կեանս, և սակաւք են որ գտանեն զնա ։
15 Զգոյշ լերուք 'ի սուտ մարգարէիցն՝ որ գան առ ձեզ
հանդերձիւք ոչխարաց, և 'ի ներքոյ են գայլք յափշ-
16 տակողք ։ Ի պտղոյ նց՟ ծանիջիք զնս՟. միթէ քաղիցեն
17 'ի փշոց խաղող՝ կամ 'ի տատասկէ թուզ ։ Այսպէս
ամ՟ ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ, և ծառ չար՝
18 պտուղ չար առնէ ։ Ոչ կարէ ծառ բարի պտուղ չար
19 առնել՝ և ոչ ծառ չար պտուղ բարի առնել ։ Ամենայն
ծառ՝ որ ոչ առնէ պտուղ բարի, հատանի և 'ի հուր
20 արկանի ։ Ապա 'ի պտղոյ նոցա ծանիջիք զնս՟ ։ Ոչ ամ՟
21 որ ասէ ցիս՝ Տէր Տէր, մտցէ յարքայութիւն երկնից.
22 այլ որ առնէ զկամս Հօր իմոյ որ յերկինսն է ։ Բա-
զումք ասիցեն ցիս յաւուրն յայնմիկ. Տէր Տէր՝ ո՞չ յա-
նուն քո մարգարէացաք, և յանուն քո դևս հանաք, և
23 յանուն քո զօրութիւնս բազումս արարաք ։ Եւ յայն-
ժամ ասացից նց՟՝ եթէ ո՛չ երբեք գիտէի զձեզ. 'ի
բաց կացէք յինէն ամենեքեան՝ որք գործէիք զանօրէ-
24 նութի՟ ։ Ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ և առնէ
զսոսա, նմանեսցի առն իմաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն
25 իւր 'ի վր՟ վիմի ։ Էջին անձրևք՝ և խաղացին գետք,
շնչեցին հողմք՝ և բախեցին զտունն, և ո՛չ կործանե-
26 ցաւ. քանզի 'ի վր՟ վիմի հաստատեալ էր ։ Եւ ամ՟ որ
լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ և ո՛չ առնէ զսոսա, նմա-
նեսցի առն յիմարի՝ որ շինեաց զտուն իւր 'ի վր՟ աւա-
27 զոյ ։ Էջին անձրևք՝ յարեան գետք, շնչեցին հողմք՝
հարին զտունն, և անկաւ. և էր կործանումն նորա
28 մեծ յոյժ ։ Եւ եղև իբրև կատարեաց յս՟ զբս՟ զբանս
զայսոսիկ զարմանային ժողովուրդքն ընդ վարդապե-
29 տութիւն նր՟ ։ Զի իբրև իշխանութբ՟ ուսուցանէր՝ և
ո՛չ որպէս դպիրքն ։

ԳԼ. Ը.

ԵՒ իբրև էջ 'ի լեռնէ անտի, գնացին զհետ նո- 1
րա ժողովուրդք բազումք։ Եւ ահա մատուցեալ 2
բորոտ մի, երկիրպագանէր նմա, և ասէր. Տէր՝ եթէ
կամիս՝ կարող ես զիս սրբել։ Ձգեաց զձեռն իւր և 3
հասոյց 'ի նա Յս՝ և ասէ. կամիմ՝ սրբեաց. և վաղ-
վաղակի սրբեցաւ 'ի նմանէ բորոտութիւնն։ Եւ ասէ ցնա 4
Յս, զգոյշ լեր՝ մի ումեք ասիցես. այլ երթ ցոյց զանձն
քո քահանային, և մատո զպատարագն, զոր հրամա-
յեաց Մովսէս 'ի վկայութիւն նց։ Եւ մտեալ 'ի կա- 5
փառնաում մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի, աղա-
չէր զնա, և ասէր. Տէր՝ մանուկ իմ անկեալ կայ 'ի 6
տան անդամալոյծ՝ չարաչար տանջեալ։ Ասէ ցնա Յս. 7
Ես եկից՝ և բժշկեցից զնա։ Պատասխանի ետ հարիւ- 8
րապետն՝ և ասէ. Տէր չեմ բաւական եթէ ընդ յար-
կաւ իմով մտցես. այլ ասա բանիւ, և բժշկեսցի մա-
նուկն իմ։ Քանզի և ես այր մի եմ ընդ իշխանութեամբ, 9
ունիմ ընդ ինև զինուորս. ասեմ սմա երթ՝ և երթայ,
և այլում եկ՝ և գայ, և ծառայի իմում թէ ա-
րա զայս՝ և առնէ։ Իբրև լուաւ Յս՝ զարմացաւ, և 10
ասէ ցայնոսիկ՝ որ զհետն երթային. ամէն ասեմ
ձեզ՝ և ոչ յԻսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի երբեք։
Բայց ասեմ ձեզ զի բազումք յարևելից և յարևմտից 11
եկեսցեն՝ և բազմեսցին ընդ Աբրահամու և ընդ Իսա-
հակայ և ընդ Յակոբայ յարքայութեան երկնից։ Եւ որ- 12
դիքն արքայութեան ելցեն 'ի խաւարն արտաքին. անդ
եղիցի լալ և կրճել ատամանց։ Եւ ասէ Յս ցհարիւ- 13
րապետն. Երթ՝ և որպէս հաւատացեր եղիցի քեզ. և
ողջացաւ մանուկն նր յաւուր յայնմիկ։ Եւ եկեալ 14
Յս 'ի տուն Պետրոսի, ետես զի զոքանչ նորա անկեալ
դնէր տապացեալ. կալաւ զձեռանէ նորա՝ և եթող 15
զնա ջերմն. յառն եկաց՝ և սպասէր զնա։ Իբրև եղև 16
երեկոյ՝ մատուցին առ նա դիւահարս բազումս, և
եհան զայսսն բանիւ. և զամ հիւանդս բժշկեաց։

17 Որ լցցի բանն՝ որ ասացաւ 'ի ձեռն Եսայեայ մարգա-
րէին . Նա զտկարութիւնս մեր վերացոյց, և զցաւս մեր
եբարձ ։
18 Գ.Կ. Տեսեալ Յսի ժողովուրդս բազումս զիւրև ,
19 հրաման ետ երթալ յայնկոյս ։ Եւ մատուցեալ դպիր
մի ասէ ցնա . վարդապետ՝ եկից և ես զհետ քո յոր
20 վայր և երթիցես ։ Ասէ ցնա Յս . աղուեսուց որջք
գոն՝ և թռչնոց երկնից բոյնք , այլ որդւոյ մարդոյ ոչ
21 գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ իւր ։ Եւ մի ոմն յաշակեր-
տացն նր ասէ ցնա . տէր՝ տուր ինձ հրաման՝ զի եր-
22 թայց նախ թաղեցից զհայր իմ ։ Ասէ ցնա Յս . եկ
զհետ իմ, և թո՛յլ տուր մեռելոցն թաղել զմեռեալս
23 իւրեանց ։ Եւ իբրև եմուտ 'ի նաւն , գնացին զհետ նր
24 աշակերտքն նորա ։ Եւ ահա շարժումն մեծ եղև 'ի
ծովուն՝ մինչ նաւն ծածկել յալեաց անտի , և ինքն
25 ննջէր ։ Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա
26 և ասեն . տէ՛ր՝ փրկեա՛ զմեզ՝ զի կորնչիմք ։ Եւ ասէ
ցնս . ընդէ՞ր վատասիրտք էք թերահաւատք . յայն-
ժամ յարուցեալ սաստեաց հողմոյն և ծովուն , և եղև
27 խաղաղութի մեծ ։ Եւ մարդիկն զարմացան՝ և ասէին .
ո՞վ ինչ որ իցէ սա՝ զի և հողմք և ծով հնազանդին
28 սմա ։ Եւ իբրև անց յայնկոյս յերկիրն գերգեսա-
ցւոց , պատահեցին նմա զիւահարք երկու՝ ելեալք 'ի
գերեզմանացն , չարաչարք յոյժ . մինչ զի չէր հնար ան-
29 ցանել ումեք ընդ այն ճանապարհ ։ Եւ ահա աղա-
ղակեցին և ասեն . զի՞ կայ մեր և քո Յս որդի այ , ե-
30 կիր աստանօր տանջել զմեզ ։ Եւ էր հեռագոյն 'ի
31 նոցանէ երամակ մի խոզից արօտական ։ Եւ դևքն
աղաչէին զնա և ասէին . եթէ հանես զմեզ աստի ,
32 հրամա՛ն տուր մեզ երթալ յերամակ խոզիցն ։ Եւ
ասէ ցնս . երթա՛յք . և նք ելեալ գնացին յերամակն
խոզից . և դիմեաց ամ երամակն 'ի դարէ անտի 'ի
33 ծով , և մեռան 'ի ջուրսն ։ Եւ խոզարածքն փախեան ,
և երթեալ 'ի քաղաքն պատմեցին զամ , և զիւր
34 զիւահարացն ։ Եւ ահա ամ քաղաքն ել ընդ առաջ Յի .

իբրեւ տեսին զնա՝ աղաչէին զի գնասցէ 'ի սահմանաց նոցա :

Գլ. Թ.

Եւ մտեալ 'ի նաւ անց յայնկոյս եւ եկն 'ի քաղաք 1
իւր : Եւ ահա մատուցին առ նա անդամալոյծ մի, որ 2
դնէր 'ի մահիճս. եւ տեսեալ յի զհաւատս նց՝ ա-
սէ ցանդամալոյծն. Թողեա՛լ լիցին քեզ մեղք քո : Եւ 3
ահա ոմանք 'ի դպրացն ասեն ընդ միտս. հայհոյէ դա :
Եւ ծանուցեալ յի զխորհուրդս նց՝ ասէ ցնս. ընդ- 4
է՞ր խորհիք դուք չարիս 'ի սիրտս ձեր : Զի՞նչ դիւրին 5
է ասել՝ Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, թէ ասել ա-
րի եւ շրջեա՛ց : Բայց զի գիտասջի՛ք՝ եթէ իշխանութի 6
ունի որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս. յայնժամ
ասէ ցանդամալոյծն. արի՝ ա՛ռ զմահիճս քո՝ եւ երթ
'ի տուն քո : Եւ յարուցեալ գնաց 'ի տուն իւր : Իբրեւ 7
տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. եւ փառաւոր առ- 8
նէին զած զտուիչն այնպիսի իշխանութե մարդկան :

ԳԲ. Եւ անցեալ ընդ այն յի՝ ետես զայր մի, 9
զի նստէր 'ի մաքսաւորութե մատթէոս անուն, եւ ա-
սէ ցնա. եկ զկնի իմ. եւ յարուցել գնաց զկնի նր : Եւ 10
եղեւ իբրեւ բազմեալ էր նա 'ի տան, եւ ահա բազում
մաքսաւորք եւ մեղաւորք եկեալ եւ բազմեալ էին ընդ
յի՝ եւ ընդ աշակերտս նր : Իբրեւ տեսին փարիսեցիքն՝ 11
ասեն ցաշակերտս նր. ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս եւ ընդ
մեղաւորս ուտէ վարդապետն ձեր : Իսկ յս իբրեւ 12
լուաւ՝ ասէ ցնս. ոչ է պիտոյ բժիշկ կարողաց՝ այլ
հիւանդաց : Երթայք՝ ուսարուք զինչ է. զողորմու- 13
թի կամիմ, եւ ոչ զզոհ. զի ոչ եկի կոչել զարդարս՝
այլ զմեղաւորս : Յայնժամ մատեան առ նա աշա- 14
կերտքն յովհաննու՝ եւ ասեն. ընդէ՞ր մեք եւ փարիսե-
ցիքն պահեմք յաճախ, եւ քո աշակերտքդ ոչ պա-
հեն : Ասէ ցնս յս. միթէ մարթ ինչ իցէ մանկանց 15
առագաստի սուգ առնուլ՝ մինչ փեսայն ընդ նս իցէ.
այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի 'ի նոցանէ փե-

16 այն, և ապա պահեսցեն։ Ոչ ոք արկանէ կապերտ
անթափ ՚ի վերայ հնացեալ ձորձոյ. զի առնու ելանէ
զլրութիւն ն՟ր ՚ի հանդերձէն, և եւս չար պատառումն
17 լինի։ Եւ ոչ արկանեն գինի նոր ՚ի տիկս հինս. ա-
պա թէ ոչ՝ տիկքն պատառին՝ և գինին հեղու, և
տիկքն կորնչին. այլ արկանեն զգինի նոր ՚ի տիկս նորս,
և երկոքին պահին։
18 գ.գ. Մինչ դեռ նա զայս խօսէր ը՟ ն՟ս, ահա իշխան
մի մատուցեալ երկիր պագանէր նմա՝ և ասէր. դուս-
տր իմ արդ եւս վախճանեցաւ. այլ եկեալ դիցես
19 զձեռն քո ՚ի վ՟ր ն՟ր՝ և կեցցէ։ Յարեաւ յ՟ս՝ և գնաց
20 զկնի ն՟ր աշակերտօքն հանդերձ։ Եւ ահա կին մի
տեռատես երկոտասանամեայ՝ մատուցեալ յետոյ
21 մերձեցաւ ՚ի զրօշակ հանդերձի նորա։ Քանզի ա-
սէր ՚ի միտս իւրում. թէ միայն մերձենամ ՚ի հան-
22 դերձս ն՟ր՝ փրկիմ։ Իսկ յ՟ս իբրև դարձաւ և ետես
զնա՝ ասէ. քաջալերեա՛ց դուստր՝ հաւատք քո կեցու-
ցին զքեզ. և փրկեցաւ կինն ՚ի ժամէն յայնմանէ։
23 Իբրև եկն յ՟ս ՚ի տուն իշխանին, և ետես զփողարսն
24 և ամբոխ յոյժ, ասէ ց՟ն՟ս. ՚ի բա՛ց գնացէ՛ք, զի ոչ է-
25 թէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ ննջէ։ Եւ ծաղր առ-
նէին զնա. և իբրև ել ամբոխն ՚ի բաց, եմուտ կա-
26 լաւ զձեռանէ ն՟ր, և յարեաւ աղջիկն։ Եւ ել համ-
բաւս այս ը՟ ա՟մ երկիրն ը՟ այն։
27 գ.դ. Եւ մինչ դեռ անցանէր ը՟ այն յ՟ս, զհետ ե-
կին ն՟ր կոյրք երկու աղաղակէին՝ և ասէին. ողոր-
28 մեա՛ց մեզ որդի՛ դաւթի։ Եւ իբրև եկն ՚ի տուն, մա-
տեան առ նա կոյրքն. և ասէ ց՟ն՟ս յ՟ս. հաւատա՞յք
եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ. ասեն ցնա՝ այո՛
29 տէր։ Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նոցա՝ և ասէ. ըստ
30 հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ։ Եւ բացան աչք ն՟ց. և
սաստեաց նոցա յ՟ս և ասէ. զգո՛յշ կացէք՝ մի՛ ոք գիտաս-
31 ցէ։ Եւ նոքա ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ա՟մ եր-
32 կիրն ը՟ այն։ Եւ յելանելն նոցա արտաքս, ահա մա-
33 տուցին առ նա այր մի համր դիւահար։ Եւ յելա-

նել դեւն՝ խօսեցաւ համրն. եւ զարմացան ժողո-
վուրդքն՝ եւ ասէին. թէ եւ ոչ երբէք երեւեցաւ այս-
պիսի ինչ յիղի։ Իսկ փարիսեցիքն ասէին, թէ իշ- 34
խանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս։
ԳԵ. Եւ շրջէր յս ընդ ամ քաղաքս եւ ընդ գիւղս. 35
ուսուցանէր ՚ի ժողովուրդս նց, եւ քարոզէր զաւետա-
րանն արքայութե. եւ բժշկէր զամ ախտս եւ զամ հի-
ւանդութիւն ՚ի ժողովրդեանն։ Եւ տեսեալ զժողո- 36
վուրդսն՝ գթացաւ ՚ի նոսա. զի էին աշխատեալք եւ
ցրուեալք իբրեւ զոչխարս, որոց ոչ իցէ հովիւ։ Յայն- 37
ժամ ասէ ցաշակերտսն իւր. հունձք բզմ են՝ եւ
մշակք սակաւ։ Արդ աղաչեցէք զտէր հնձոց՝ զի 38
հանցէ մշակս ՚ի հունձս իւր։

ԳԼ. Ժ.

Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասանեսին աշա- 1
կերտսն իւր, ետ նց իշխանութի այսոց պղծոց հանել
զնս, եւ բժշկել զամ ցաւս եւ զամ հիւանդութիւն։ Եւ 2
առաքելոյն երկոտասանից էին անուանք այսոքիկ.
առաջին սիմովն՝ անուանեալն պետրոս եւ անդրէաս
եղբայր նր։ Յակոբոս զեբեդեայ, եւ յովհաննէս եղ- 3
բայր նորա. փիլիպպոս, եւ բարթողիմէոս. թովմաս,
եւ մատթէոս մաքսաւոր. յակոբոս ալփեայ, եւ ղեբէոս՝
որ անուանեցաւ թադէոս։ Սիմովն կանանացի. եւ 4
յուդայ իսկարիովտացի՝ որ եւ մատնեաց զնա։ Զնս 5
երկոտասանեսին առաքեաց յս, պատուիրեաց նց եւ
ասէ. ՚ի ճնպրհ հեթանոսաց մի երթայցէք, եւ ՚ի
քաղաք սամարացւոց մի մտանիցէք։ Այլ երթայք 6
առաւել առ ոչխարսն կորուսեալս տանն իղի։ Եւ 7
իբրեւ երթայցէք՝ քարոզեցէք՝ եւ ասացէք, թէ մեր-
ձեալ է արքայութիւն երկնից։ Զհիւանդս բժշ- 8
կեցէք, զբորոտս սրբեցէք, զդեւս հանէք, ձրի ա-
ռէք՝ եւ ձրի տուք։ Մի ստանայք ոսկի՝ եւ մի ար- 9
ծաթ՝ եւ մի պղինձ ՚ի գօտիս ձեր։ Մի պարկ ՚ի 10
ճնպրհ, եւ մի երկուս հանդերձս, մի կօշիկս, մի

11 ցուպ. զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրոյ։ Յոր
քաղաք մտանիցէք կմ̃ 'ի գեօղ, հարցանիցէք՝ թէ ո՛ է
'ի նմա արժանի. և անդ լինիջիք՝ մինչև ելանիցէք
12 անտի։ Եւ իբրև մտանիցէք 'ի տունն, ողջոյն տաջիք
13 նմա՝ և ասասջիք. ողջոյն տանս այսմիկ։ Եւ թէ իցէ
տունն արժանի, եկեսցէ ողջոյնն ձեր 'ի վ̃ ն̃ր. ապա
14 թէ ոչ իցէ արժանի, ողջոյնն ձեր առ ձեզ դարձցի։ Եւ
որ ոչ ընկալցի զձեզ՝ և ոչ լուիցէ բանից ձերոց, իբրև
ելանիցէք 'ի տանէն կամ 'ի քաղաքէն յայնմանէ,
15 թօթափեսջիք զփոշին յոտից ձերոց։ Ամէն ասեմ
ձեզ՝ դիւրագոյն լիցի երկրին սոդոմացւոց և գոմորա-
ցւոց յաւուրն դատաստանի, քան քաղաքին այնմիկ։
16 Դ.Ջ. Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև զոչխարս
'ի մէջ գայլոց. եղերուք այսուհետև խորագէտք ի-
17 բրև զօձս, և միամիտք իբրև զաղաւնիս։ Զգոյշ լի-
նիջիք 'ի մարդկանէ. զի մատնեսցեն զձեզ յատեանս.
18 և 'ի ժողովուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ։ Եւ ա-
ռաջի դատաւորաց և թագաւորաց տանիցին զձեզ
19 վ̃ն իմ 'ի վկայութի̃ ն̃ց և հեթանոսաց։ Այլ յոր-
ժամ մատնեսցեն զձեզ, մի̃ հոգայցէք՝ թէ ո̃պ կմ̃
զինչ խօսիցիք. զի տացի ձեզ 'ի ժամուն յայնմիկ
20 զինչ խօսիցիք։ Զի ոչ եթէ դուք իցէք՝ որ խօսի-
21 ցիքն, այլ հոգին Հօր ձերոյ որ խօսիցի 'ի ձեզ։ Մատ-
նեսցէ եղբայր զեղբայր 'ի մահ, և հայր զորդի. և
յարիցեն որդիք 'ի վ̃ն̃ հարց՝ և սպանանիցեն զն̃ս։
22 Եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան
23 իմոյ. իսկ որ համբերեսցէ իսպառ, նա կեցցէ։ Եւ յոր-
ժամ հալածեսցեն զձեզ 'ի քաղաքիս յայսմիկ՝ փա-
խիջիք յայլ. և եթէ յայնմանէ հալածիցեն զձեզ՝
փախիջիք 'ի միւս. ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ սպառես-
24 ջիք զքաղաքս Ի̃ղի՝ մինչև եկեսցէ որդի մարդոյ։ Ոչ է
աշակերտ առաւել քան զվարդապետ, և ոչ ծառայ
25 քան զտէր իւր։ Շատ իցէ աշակերտին՝ եթէ եղիցի
իբրև զվարդապետ իւր, և ծառային՝ իբրև զտէր իւր.
եթէ զտանուտէրն բէեղզեբուղ կոչեցին, ո՞րչափ ևս

առաւել զընտանիս նր: Մի՛ այսուհետև երկնչիցիք 26
՚ի նոցանէ. զի ոչ ինչ է ՚ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնես֊
ցի, և գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի: Զոր ասեմ ձեզ ՚ի 27
խաւարի՝ ասացէք ՚ի լոյս. և զոր լսէք յունկանէ՝ քա֊
րոզեցէք ՚ի վ՟ր տանեաց: Եւ մի երկնչիք յայնցանէ՝ 28
որ սպանանեն զմարմին, և զոգի ոչ կարեն սպանա֊
նել. այլ երկերուք դուք առաւել յայնմանէ՝ որ կա֊
րողն է զոգի և զմարմին կորուսանել ՚ի գեհենի: Ոչ 29
ապաքէն երկու ճնճղուկք դանկի միոջ վաճառին,
և մի ՚ի նոցանէ յերկիր ոչ անկցի առանց Հօր ձերոյ:
Ձեր և ա՟մ իսկ հեր գլխոյ թուեալ է: Եւ արդ՝ 30
մի երկնչիցիք՝ զի լաւ էք քան զբ՟մ ճնճղուկս: Ա֊ 31
մենայն որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան, 32
խոստովանեցից և ես զնմանէ առաջի Հօր իմոյ որ
յերկինս է: Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան, 33
ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է:
Մի՛ համարիք եթէ եկի արկանել խաղաղութի՟ յեր֊ 34
կիր. ոչ եկի արկանել խաղաղութի՟, այլ սուր: Քան֊ 35
զի եկի քակել զայր ՚ի հօրէ իւրմէ, և զդուստր ՚ի
մօրէ իւրմէ, և զհարսն ՚ի սկեսրէ իւրմէ: Եւ թըշ֊ 36
նամիք առն ընտանիք իւր: Որ սիրէ զհայր կ՟մ զմայր 37
առաւել քան զիս՝ ոչ է ինձ արժանի. և որ սիրէ զուս֊
տըր կամ զդուստր առաւել քան զիս՝ չէ ինձ ար֊
ժանի: Եւ որ ոչ առնու զխաչ իւր՝ և գայ զկնի իմ, 38
չէ ինձ արժանի: Որ գտանէ զանձն իւր, կորուսցէ 39
զնա՝ և որ կորոյս զանձն իւր վ՟ն իմ, գտցէ զնա: Որ 40
ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունի՝ ըն֊
դունի զառաքիչն իմ: Որ ընդունի զմարգարէ յա֊ 41
նուն մարգարէի՝ զվարձս մարգարէի առցէ, և որ ըն֊
դունի զարդար յանուն արդարոյ՝ զվարձս արդարոյ
առցէ: Եւ որ արբուսցէ միում ՚ի փոքրկանցս յայս֊ 42
ցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն՝ յանուն աշա֊
կերտի, ամէն ասեմ ձեզ, ոչ կորուսցէ զվարձս իւր:

ԳԼ. ԺԱ.

1 ԳԷ. Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց յս̅ զպատուէր
երկոտասանից աշակերտացն իւրոց, գնաց անտի
2 քարոզել և ուսուցանել 'ի քաղաքս նց̅: Իսկ յովհան֊
նէս իբրեւ լուաւ 'ի բանտին զգործսն քս̅ի, առաքեաց
3 'ի ձեռն աշակերտացն իւրոց, և ասէ ցնա. դո՞ւ ես՝ որ
4 գալոցն ես, եթէ այլում ակնկալցուք: Պատասխա֊
նի ետ յս̅՝ և ասէ ցն̅ս. գնացէք պատմեցէք յովհան֊
5 նու, զոր լուայք և տեսիք: Կոյրք տեսանեն, կաղք
գնան, բորոտք սրբին, և խուլք լսեն և մեռեալք
6 յառնեն, և աղքատք աւետարանին: Եւ երանեալ
7 է՝ որ ոչ գայթակղեսցի յիս: Եւ իբրեւ նոքա գնա֊
ցին սկսաւ յս̅ ասել ցժողովուրդսն զյովհաննէ. զինչ
ելէք տեսանել յանապատին, եղէգն շարժուն 'ի հող֊
8 մոյ: Այլ զինչ ելէք տեսանել, մարդ 'ի հանդերձս
փափկութե̅ զարդարեալ. ահաւասիկ որ զփափուկսն
9 զգեցեալ են՝ 'ի տունս թագաւորաց են: Այլ զինչ
ելէք տեսանել. մարգարէ. այո՛ ասեմ ձեզ, և առաւել
10 ևս քան զմարգարէ: Զի նա է վս̅ որոյ գրեալն է.
ահա ես առաքեցից զհրեշտակ իմ առաջի երեսաց
քոց՝ որ պատրաստեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո:
11 Ամէն ասեմ ձեզ՝ չէ յարուցեալ 'ի ծնունդս կանանց
մեծ քան զյովհաննէս մկրտիչ. բայց փոքրիկն յար֊
12 քայութե̅ երկնից մեծ է քան զնա: Բայց յաւուրցն
յովհաննու մկրտչի մինչեւ ցայժմ՝ արքայութի̅ն երկնից
13 բռնադատի, և բռունք յափշտակեն զնա: Քանզի ամ̅
օրէնք և մարգարէք մինչեւ ցյովհաննէս մարգարէա֊
14 ցան: Եւ թէ կամիք ընդունել՝ նա է եղիա՝ որ գալոցն
15 է: Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ: Ում նմանեցու֊
16 ցից զազգս զայս. նման է մանկտւոյ՝ որ նստիցին 'ի
17 հրապարակս, կարդայցեն զընկերս իւրեանց և ասի֊
ցեն. փողս հարաք ձեզ՝ և ոչ կաքաւեցէք, ողբա֊
18 ցաք ձեզ՝ և ոչ կոծեցարուք: Եկն յովհաննէս, ոչ
19 ուտէր և ոչ ըմպէր. և ասեն՝ դեւ գոյ 'ի նմա: Եկն

որդի մարդոյ՝ ուտէ և ըմպէ. և ասեն, ահա այր կե-
րող և արբեցող, բարեկամ մաքսաւորաց և մեղա-
ւորաց. և արդարացաւ իմաստութի՟ւն յորդւոց իւրոց։
Յայնժամ սկսաւ նախատել զքաղաքսն՝ յորս եղեն 20
բազում զօրութի՟ք նր՟, և ոչ ապաշխարեցին։ Վա՟յ 21
քեզ քորազին, վայ քեզ բեթսայիդա. զի եթէ ՚ի
տիւրոս և ՚ի սիդոն եղեալ էին զօրութի՟քն՝ որ ՚ի ձեզ
եղեն, վաղու եւս արդեօք խորգով և մոխրով ապաշ-
խարեալ էր։ Բայց ասեմ ձեզ. դիւրագոյն լիցի եր- 22
կրին տիւրոսի և սիդոնի յաւուրն դատաստանի՝ քան
ձեզ։ Եւ դու կափառնաում, մի՟ մինչև յերկինս բար- 23
ձրասցիս, այլ մինչև ՚ի դժոխս իջցես. զի եթէ ՚ի
սոդոմ եղեալ էին զօրութի՟քն որ ՚ի քեզ եղեն, ա-
պաքէն կային եւս մինչև ցայսօր։ Բայց ասեմ ձեզ՝ 24
եթէ երկրին սոդոմացւոց դիւրագոյն լիցի յաւուրն
դատաստանի՝ քան քեզ։

ԴԿ. Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ յս՟ և 25
ասէ. գոհանամ զքէն հայր՝ տր՟ երկնի և երկրի. զի
ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ՚ի գիտնոց, և յայտ-
նեցեր տղայոց։ Այո՟ հայր. զի այսպէս հաճոյ եղև 26
առաջի քո։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ՚ի հօրէ իմմէ. 27
և ոչ ոք ճանաչէ զորդի՝ եթէ ոչ հայր, և ո՛չ զհայր
ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ որդի, և ում որդին կամիցի յայտ-
նել։ Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և 28
բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ։ Առէք զլուծ 29
իմ ՚ի ձեզ, և ուսարո՟ւք յինէն զի հեզ եմ և խոնարհ
սրտիւ. և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց։ Զի լուծ 30
իմ քաղցր է. և բեռն իմ փոքրոգի։

ԳԼ. ԺԲ.

ԴԲ. ՅԱՅՆԺԱՄ գնաց յս՟ ընդ արտորայսն նր՟ ՚ի 1
շաբաթու. և աշակերտքն նորա քաղցեան, և սկսան
հասկ կորզել և ուտել։ Փարիսեցիքն իբրև տեսին՝ 2
ասեն ցնա. ահաւասիկ աշակերտք քո գործեն, զոր ո՛չ
է արժան գործել ՚ի շաբաթու։ Եւ նա ասէ ցնս՟. ո՞չ 3

իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արար Դաւիթ, յորժամ
4 քաղցեաւ, և որ ընդ նմայն էին։ Զիա՞րդ եմուտ 'ի
տունն այ՝ և եկեր զհացն առաջաւորութեան. զոր ոչ
էր օրէն նմա ուտել, և ոչ որոց ընդ նմայն էին, բայց
5 միայն քահանայից։ Կամ թէ չիցէ՞ ընթերցեալ յօ-
րէնս՝ զի 'ի շաբաթս քահանայքն 'ի տաճարին պղ-
6 ծեն զշաբաթն, և անմեղք են։ Բայց ասեմ ձեզ՝ զի
7 մեծ քան զտաճարն է աստ։ Իսկ եթէ գիտէիք զինչ
է զողորմութիւն կամիմ՝ և ոչ զզոհ. ապա ոչ դատա-
8 պարտէիք դուք զանպարտսն։ Զի տէր է շաբա-
9 թու՝ որդին մարդոյ։ Եւ գնացեալ անտի յս եկն 'ի
10 ժողովուրդն նց։ Եւ անդ էր այր մի որոյ ձեռն իւր
գօսացեալ էր. Հարցին զնա՝ և ասեն, եթէ պա՞րտ ի-
ցէ 'ի շաբաթու բժշկել. զի չարախօսեսցեն զնմանէ։
11 Եւ նա ասէ ցնս. ո՞վ է 'ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ ոչ-
խար մի, և անկանիցի այն 'ի խորխորատ 'ի շաբա-
12 թու. միթէ ո՞չ ունիցի և յարուցանիցէ զնա. Իսկ արդ
որչա՞փ ևս առաւել է մարդ քան զոչխար. ապա ու-
13 րեմն պարտ է 'ի շաբաթու բարիս գործել։ Յայն-
ժամ ասէ ցայրն. ձգեա՛ զձեռն քո, և նա ձգեաց՝ և եղև
14 ողջ իբրև զմիւսն։ Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս
խորհուրդ առին զնմանէ՝ թէ ո՞րպ կորուսցեն զնա։
15 Եւ յս իբրև գիտաց, մեկնեցաւ անտի. և գնացին
զհետ նր ժողովուրդք բազումք, և բժշկեաց զամե-
16 նեսեան։ Եւ սաստեաց նց՝ զի մի յայտնեսցեն զնմա-
17 նէ ումեք։ Զի լցցի, որ ասացաւն 'ի ձեռն Եսայեայ
18 մարգարէի։ Ահա մանուկ իմ զոր ընտրեցի, և սի-
րելի իմ ընդ որ հաճեցաւ անձն իմ. եդից զոգի իմ
19 'ի վր նր, և իրաւունս հեթանոսաց պատմեսցէ։ Ոչ
հակառակեսցի՝ և ոչ աղաղակեսցէ, և ոչ ոք լուիցէ
20 'ի հրապարակս զբարբառ նր։ Զեղէգն ջախջա-
խեալ ոչ փշրեսցէ, և զպատրոյգն առ կայծեալ ոչ շի-
ջուսցէ. մինչև հանցէ 'ի յաղթութիւն զդատաստան։
21 Եւ յանուն նորա հեթանոսք յուսասցին։
22 ԴԴ. Յայնժամ մատուցան առ նա դիւահար մի

կոյր և համր, և բժշկեաց զնա. մինչ զի համրն և կոյրն
խօսէր և տեսանէր: Զարմանային ա՟մ ժողովուրդքն՝ 23
և ասէին միթէ սա՞ իցէ ք՟ն որդի Դաւթի: Իսկ փա 24
րիսեցիքն իբրև լուան՝ ասեն. ոչ ինչ հանէ դա զդևս՝
եթէ ոչ Բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց: Իբրև 25
գիտաց Յ՟ս զխորհուրդս ն՟ց՝ ասէ ցնոսա. Ա՟մ թագաւո
րութիւն բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի. և ա՟մ քաղաք
կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ ո՛չ կացցէ: Եւ 26
եթէ սատանայ զսատանայ հանէ, յանձն իւր բաժա
նեցաւ. արդ զիա՞րդ կացցէ թագաւորութիւն ն՟ր: Եւ 27
եթէ ես Բէեղզեբուղաւ հանեմ զդևս՝ որդիքն ձեր իւ
հանիցեն, վ՟ն այնորիկ նոքա եղիցին ձեր դատաւորք:
Ապա թէ Հոգւով ա՟յ հանեմ ես զդևս, ուրեմն հա 28
սեալ է 'ի վ՟ր ձեր արքայութիւն ա՟յ: Կամ զիա՞րդ կարէ 29
ոք մտանել 'ի տուն հզօրի՝ և զգործիսն ն՟ր յափշտա
կել, եթէ ոչ նախ կապիցէ զհզօրն, և ապա զտունն
ն՟ր յափշտակիցէ: Որ ո՛չ ընդ իս է, հակառակ իմ է. 30
և որ ո՛չ ժողովէ ը՟ն իս՝ ցրուէ: Վ՟ն այդորիկ ասեմ 31
ձեզ. ա՟մ մեղք և հայհոյութիւնք թողցին մարդկան,
բայց զհոգւոյն հայհոյութիւն մի՛ թողցի: Եւ որ ոք ա 32
սիցէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թողցի ն՟մ՝ բայց որ ըզ
Հոգւոյն 'Ս՟բ ասիցէ մի՛ թողցի նմա, մի՛ յայսմ աշ
խարհի և մի՛ 'ի հանդերձելումն: Կամ արարէք ըզ 33
ծառն բարի՝ և զպտուղ նորա բարի, կամ արարէք
զծառն չար՝ և զպտուղ ն՟ր չար. քանզի 'ի պտղոյ ան
տի ծառն ճանաչի: Ծնունդք իժից, զիա՞րդ կարիցէք 34
բարիս խօսել՝ որ չարքդ էք. քանզի 'ի յաւելուածոյ
սրտի խօսի բերան: Մարդ բարի՝ 'ի բարի գանձուց 35
սրտի իւրոյ հանէ զբարիս. և մարդ չար՝ 'ի չար գան
ձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս: Բայց ասեմ ձեզ, 36
թէ ընդ ա՟մ դատարկ բանի զոր խօսիցին մարդիկ,
տացեն համար յաւուրն դատաստանի: Զի 'ի բանից 37
քոց արդարասցիս, և 'ի բանից քոց պարտաւորեսցիս:
ԴԴ. Յայնժամ պատասխանի ետուն ն՟մ ոմանք 'ի 38
դպրացն և 'ի փարիսեցւոց՝ և ասեն. Վարդապետ՝ կա

39 մեք նշան ինչ տեսանել 'ի քէն: Նա պատասխանի
ետ՝ եւ ասէ ցնոսա. ազգ չար եւ շնացող նշան խնդրէ.
եւ նշան մի տացի նմա, բայց նշանն Յովնանու մարգա-
40 րէի: Զի որպէս էր Յովնան 'ի փոր կիտին զերիս տիւս
եւ զերիս գիշերս, նոյնպէս եղիցի եւ որդի մարդոյ 'ի
41 սիրտ երկրի զերիս տիւս եւ զերիս գիշերս: Արք նի-
նուէացիք յարիցեն 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այս-
միկ՝ եւ դատապարտեսցեն զսա, զի զղջացան 'ի քարո-
զութեանն Յովնանու. եւ արդ աւասիկ մեծ քան զՅովնան
42 է աստ: Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ 'ի դատաստանի
ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ եւ դատապարտեսցէ զսա. զի եկն
'ի ծագաց երկրի՝ լսել զիմաստութիւն Սողոմոնի՝ եւ ահա
43 մեծ քան զՍողոմոն է աստ: Այլ յորժամ այսն պիղծ
ելանէ 'ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տեղիս. խնդրէ
44 հանգիստ՝ եւ ոչ գտանէ: Յայնժամ ասէ. դարձայց
'ի տուն իմ՝ ուստի ելի. եւ եկեալ գտանէ զնա պա-
45 րապորդ, մաքրեալ եւ յարդարեալ: Յայնժամ երթայ՝
եւ առնու ընդ իւր եւթն այլ այսս չարագոյնս քան
զինքն, եւ մտեալ բնակէ անդ. եւ լինի յետինն մար-
դոյն այնորիկ չար քան զառաջինն. այնպէս եղիցի
46 եւ ազգիս այսմիկ չարի: Մինչդեռ նա ընդ ժողովուրդսն
խօսէր, ահա մայր նորա եւ եղբարք նորա կային ար-
47 տաքոյ՝ եւ խնդրէին խօսել ընդ նմա: Եւ ասէ ոմն ցնա.
ահա մայր քո եւ եղբարք քո կան արտաքոյ, եւ խնդ-
48 րեն խօսել ընդ քեզ: Նա պատասխանի ետ այնմիկ՝
որ ասացն ցնա, եւ ասէ. ո՞վ է իմ մայր, կամ ո՞վ
49 են իմ եղբարք: Եւ ձգեալ զձեռն իւր յաշակերտսն՝
50 ասէ. ահա մայր իմ եւ եղբարք իմ: Զի որ առնիցէ
զկամս հօր իմոյ որ յերկինս է, նա՛ է իմ եղբայր
եւ քոյր եւ մայր:

ԳԼ. ԺԳ

1 ԴԵ. ՅԱՒՈՒՐ յայնմիկ ելեալ Յիսուս 'ի տանէն՝ նըս-
2 տաւ առ ծովեզերբն: Եւ ժողովեցան առ նա ժողո-
վուրդք բազումք, մինչեւ մտանել նմա 'ի նաւն՝ եւ նստել.

և ա̄մ ժողովուրդն կայր առ ծովեզերբն. և խօսէր ը̄ 3
նոսա բազում առակօք՝ և ասէր. Ահա ել սերմանա- 4
ցան սերմանել. և 'ի սերմանելն իւրում էր որ ան-
կաւ առ Ճանապարհաւ, և եկն թռչուն երկնից՝ և
եկեր զնա. Եւ այլն անկաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր 5
հող բ̄զմ. և վաղվաղակի բուսաւ առ 'ի չգոյէ հիւթոյ
երկրին. 'ի ծագել արեւու տապացաւ, և զի ոչ գոյին 6
արմատք՝ չորացաւ. Եւ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց, 7
և ելին փուշքն և հեղձուցին զնա. Եւ այլն անկաւ 8
յերկիր բարի, և տայր պտուղ. էր որ հարիւրաւոր,
և էր որ վաթսնաւոր, և էր որ երեսնաւոր. Որ ունի- 9
ցի ականջս լսելոյ, լուիցէ. Եւ մատուցեալ աշակերտ- 10
քըն ասեն ցնա. ընդէր առակօք խօսիս ընդ նս̄. Նա 11
պատասխանի ետ՝ և ասէ ցն̄ս. քանզի ձեզ տուեալ է
գիտել զխորհուրդս արքայութե̄ն երկնից, և նց̄ չէ
տուեալ. Զի որ գուցէ՝ տացի նմա և յաւելցի. և 12
որ ոչն գուցէ, և զոր ունիցին՝ բարձցի 'ի նմանէ. Վս̄ 13
այնորիկ առակօք խօսիմ ը̄ նս̄. զի տեսանեն՝ և ոչ
տեսանեն, և լսեն՝ և ոչ լսեն, և ոչ առնուն 'ի միտ.
Եւ կատարի առ նս̄ մարգարէութի̄ն եսայեայ՝ որ ա- 14
սէ. լսելով լուիջիք՝ և մի իմասջիք, և տեսանելով
տեսջիք՝ և մի տեսջիք. Զի թանձրացաւ սիրտ ժո- 15
ղովրդեանս այսորիկ, և ականջօք իւրեանց ծանունս
լուան, և զաչս իւրեանց կափուցին. զի մի երբէք
տեսցեն աչօք՝ և ականջօք լուիցեն՝ և սրտիւք իմա-
ցին, և դարձցին և բժշկեցից զնս̄. Բայց ձեր երանի 16
է աչացդ՝ զի տեսանեն, և ականջաց ձերոց՝ զի լսեն.
Ամէն ասեմ ձեզ. զի բ̄զմ մարգարէք և արդարք 17
ցանկացան տեսանել զոր տեսանէքդ՝ և ոչ տեսին, և
լսել զոր լսէքդ՝ և ոչ լուան. Եւ արդ լուարուք դուք 18
զառակ սերմանացանին. Յամենայնէ՝ որ լսէ զբանն 19
արքայութե̄ և ոչ առնու 'ի միտ, գայ չարն և յափշտակէ
զսերմանեալսն 'ի սիրտ նր̄. այն է՝ որ առ Ճանապար-
հաւն սերմանեցաւ. Եւ որ յապառաժին սերմա- 20
նեցաւ՝ այն է, որ իբրեւ լսէ զբանն, և վաղվաղակի

21 խնդութեամբ ընդունի զնա։ Բայց քանզի ոչ ունի ար-
մատս յինքեան, այլ առ ժամանակ մի է, 'ի լինել նե-
ղութեան և հալածանաց վասն բանին՝ վաղվաղակի գայ-
22 թակղի։ Իսկ որ 'ի մէջ փշոցն սերմանեցաւ՝ այն է,
որ իբրև լսէ զբանն, և հոգք աշխարհիս և պատ-
րանք մեծութեան հեղձուցանեն զբանն, և լինի
23 անպտուղ։ Իսկ որ յերկիրն բարի սերմանեցաւ՝ այն
է, որ իբրև լսէ զբանն և 'ի միտ առնու, և տայ զպտ-
ուղ, է որ հարիւր, և է որ վաթսուն, և է որ երեսուն։
24 ԴԶ. Այլ առակ արկ առ նոսա՝ և ասէ. Նմանեցաւ ար-
քայութիւն երկնից առն, որ սերմանիցէ սերմն բարի
25 յագարակի իւրում։ Եւ 'ի քուն լինել մարդկանն,
եկն թշնամին նորա և ցանեաց 'ի վր որոմն 'ի մէջ
26 ցորենոյն՝ և գնաց։ Եւ իբրև բուսաւ խոտն՝ և ա-
27 րար պտուղ, ապա երևեցաւ և որոմնն։ Մատուցեալ
ծառայք տանուտեառնն ասեն ցնա. տէր, ո՞չ սերմն
բարի սերմանեցեր յագարակին քում, արդ ուստի
28 ունիցի զորոմնն։ Եւ նա ասէ ցնո. այր թշնամի ա-
րար զայն. ասեն ցնա ծառայքն. կամի՞ս զի երթիցուք
29 քաղեսցուք զայն 'ի բաց։ Եւ նա ասէ ցնո. մի, գուցէ
մինչ քաղիցէք զորոմնն, և զցորեանն ընդ նմին 'ի բաց
30 խլիցէք։ Թոյլ տուք երկոցունց աճել 'ի միասին
մինչև 'ի հունձս, և 'ի ժամանակի հնձոցն ասացից
զհնձօղսն. քաղեցէք նախ զորոմնդ և կապեցէք զայդ
խրձունս առ 'ի յայրել, և զցորեանն ժողովեցէք 'ի
31 շտեմարանս իմ։ Այլ առակ արկ առ նոսա՝ և ասէ.
Նման է արքայութիւն երկնից հատոյ մանանխոյ, զոր
32 առեալ մարդոյ՝ սերմանեաց յագարակի իւրում։ Որ
փոքր է քան զամ սերմանիս. և յորժամ աճիցէ, մեծ
է քան զամ բանջարս. և լինի ծառ՝ մինչև գալ թռ-
33 չնոց երկնից և հանգչել յոստս նր։ Այլ առակ խօ-
սեցաւ ընդ նս՝ և ասէ. Նման է արքայութեան երկնից
խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թագոյց 'ի գրիւս երիս ա-
34 լեր՝ մինչև ամ խմորեցաւ։ Զայս ամ խօսեցաւ յս
առակօք ընդ ժողովուրդսն. և առանց առակի ոչինչ խօ-

սէր ընդ նոսա ։ Զի լցցի ասացեալն 'ի մարգարէէն ․ 35
բացից առակօք զբերան իմ, բղխեցից զծածկեալսն
'ի սկզբանէ աշխարհի ։
Դ․Է․ Յայնժամ թողեալ յի̄ի զժողովուրդսն՝ եկն 36
'ի տուն ․ մատեան առ նա աշակերտքն նր̄՝ և ասեն ․
Մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն ագարակի ։ Նա պա- 37
տասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա ․ որ սերմանէ զսերմն
բարի՝ է որդի մարդոյ ։ Եւ ագարակն աշխարհս է ․ 38
սերմն բարի նք̄ են՝ որ որդիքն արքայութե̄ են ․ իսկ ո-
րոմն որդիք չարին են ։ Եւ թշնամին որ վարեաց 39
զայն՝ սատանայ է ․ և հունձքն կատարած աշխարհիս
է ․ և հնձօղքն հրեշտակք են ։ Որպէս ժողովի որոմն՝ 40
և 'ի հուր այրի, այնպէս եղիցի 'ի կատարածի աշ-
խարհիս ։ Առաքեսցէ որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր, 41
և ժողովեսցեն յարքայութե̄ նր̄ զա̄մ զայթակղու-
թի̄ս, և զայնոսիկ որք գործեն զանօրէնութի̄ ։ Եւ 42
արկցեն զն̄ս 'ի հնոց հրոյ ․ անդ եղիցի լալ՝ և կրճել
ատամանց ։ Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև 43
զարեգակն յարքայութե̄ երկնից ․ որ ունիցի ականջս
լսելոյ լուիցէ ։ Դարձեալ նման է արքայութի̄ եր- 44
կնից գանձի ծածկելոյ յագարակի, զոր գտեալ մար-
դոյ՝ թագոյց ․ և 'ի խնդութե̄ անտի երթայ վաճա-
ռէ զա̄մ ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակն զայն ։ Դար- 45
ձեալ նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառա-
կանի՝ որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս ։ Եւ 46
գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճա-
ռեաց զա̄մ զոր ինչ ունէր՝ և գնեաց զայն մարգա-
րիտ ։ Դարձեալ նման է արքայութի̄ երկնից ուռ- 47
կանի արկելոյ 'ի ծով՝ և յամենայն ազգաց ժողովե-
լոյ ։ Զոր իբրև լցաւ, հանեալ 'ի ցամաք՝ և նստեալ 48
ժողովեցին զբարի բարին յամանս, և զխոտանն 'ի բաց
ընկեցին ։ Այնպէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս ․ 49
ելցեն հրեշտակք՝ և մեկնեսցեն զչարս 'ի միջոյ
արդարոց, և արկցեն զն̄ս 'ի հնոց հրոյն ․ անդ եղիցի 50
լալ և կրճել ատամանց ։ Ասէ ցն̄ս յի̄ս ․ իմացարո՞ւք 51

52 զայս ա̄մ · ասեն ցնա · այո տէր ։ Եւ նա ասէ ցնոսա ·
վն̄ այսորիկ ա̄մ դպիր աշակերտեալ արքայութե եր-
կնից՝ նման է առն տանուտեառն, որ հանէ 'ի գանձէ
իւրմէ զնոր և զհին ։
53 ԵԿ · Եւ եղև իբրև կատարեաց յս̄ զառակս զայս-
54 սիկ՝ փոխեցաւ անտի ։ Եւ եկեալ 'ի գաւառ իւր՝ ու-
սուցանէր զն̄ս 'ի ժողովրդեանն նց̄, մինչև զարմանալ
նց̄ և ասել · ուստի իցէ սմա իմաստութի և զօ-
55 րութիւնք ։ Ոչ սա է հիւսանն որդի · ոչ մայր սր̄ կոչի մա-
րիամ · և եղբարք սորա յակոբոս և յովսէս և սի-
56 մոն և յուդաս ։ Եւ քորք սորա ամենեքեան առ մեզ
57 են · արդ ուստի է սմա այս ա̄մ ։ Եւ գայթակղէին
'ի նա · և յս̄ ասէ ցն̄ս · չիք մարգարէ անարգ՝ եթէ
58 ոչ յիւրում գաւառի և յիւրում տան ։ Եւ ոչ արար
անդ զօրութիս բազումս վասն անհաւատութե նոցա ։

ԳԼ · ԺԴ

1 ԵԲ · ՅԱՅՆՄ ժամանակի լուաւ հերովդէս չոր-
2 րորդապետ զլուր յս̄ի ։ Եւ ասէ ցծառայս իւր · նա
է յովհաննէս մկրտիչ, նա յարեաւ 'ի մեռելոց, և վն̄
3 այնորիկ զօրութիւնք լինին նովաւ ։ Քանզի հերովդէս
կալեալ զյովհաննէս, կապեաց զնա և եդ 'ի բանտի
4 վն̄ հերովդիայ կնոջ փիլիպպոսի եղբօր նր̄ ։ Զի ասէր
5 ցնա յովհաննէս · չէ արժան քեզ ունել զդա ։ Եւ կամէր
զնա սպանանել, բայց երկնչէր 'ի ժողովրդենէ ան-
6 տի · քանզի իբրև զմարգարէ ունէին զնա ։ Եւ իբրև
եղեն ծնունդք հերովդի՝ կաքաւեաց դուստրն հերով-
դիայ 'ի մէջ բազմականին · և հաճոյ թուեցաւ հե-
7 րովդի ։ Ուստի և երդմամբ խոստացաւ տալ նմ̄ զինչ և
8 խնդրեսցէ ։ Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ 'ի մօրէ
իւրմէ, տուր ինձ, ասէ, այսր 'ի վր̄ սկտեղ զգլուխն
9 յովհաննու մկրտչի ։ Եւ տրտմեցաւ թագաւորն · բայց
վասն երդմանցն և բարձակցացն՝ հրամայեաց տալ
10 նմ̄ ։ Եւ առաքեաց գլխատեաց զյովհաննէս 'ի բան-
11 տի ։ Եւ բերաւ գլուխ նորա սկտեղբ՝ և տուաւ աղջ-

կանն, եւ տարաւ առ մայր իւր: Եւ մատուցեալ ա- 12
շակերտքն նր՝ բարձին զմարմինն եւ թաղեցին, եւ ե-
կեալ պատմեցին Յսի:

ԵԳ. Եւ իբրեւ լուաւ Յս, գնաց անտի նաւու յան- 13
ապատ տեղի առանձինն. իբրեւ լուան ժողովուրդքն,
գնացին զհետ նորա հետի 'ի քաղաքաց անտի: Եւ 14
իբրեւ ել՝ ետես ժողովուրդ բզմ, գթացաւ 'ի նս, եւ
բժշկեաց զհիւանդս նց: Իբրեւ ընդ երեկս եղեւ, մա- 15
տեան առ նա աշակերտքն՝ եւ ասեն. տեղիս անապատ
է եւ օրս տարաժամեալ, արձակեա զժողովուրդդ,
զի երթիցեն շուրջ 'ի շէնսն՝ գնեսցեն իւրեանց կե-
րակուրս: Եւ ասէ Յս. ոչինչ պիտոյ է դոցա երթալ. 16
դուք տուք դոցա ուտել: Եւ նոքա ասեն ցնա. ոչինչ ու- 17
նիմք աստ, բայց հինգ նկանակ եւ երկու ձկունս: Եւ 18
ասէ ցնս. բերէք այսր զայն: Եւ հրամայեաց բազմե- 19
ցուցանել զժողովուրդսն 'ի վր խոտոյ. եւ առեալ
զհինգ նկանակսն եւ զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յեր-
կինս, օրհնեաց եւ եբեկ՝ եւ ետ ցաշակերտսն զնկա-
նակսն, եւ աշակերտքն ժողովրդոցն: Կերան ամենե- 20
քեան եւ յագեցան, եւ բարձին զնշխարս կոտորոցն երկո-
տասան սակառի լի: Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրեւ 21
հինգ հազար. թող զկանայս եւ զմանկտի: Եւ ստի- 22
պեաց վաղվաղակի զաշակերտսն մտանել 'ի նաւ եւ յա-
ռաջել յայնկոյս, մինչ ինքն զժողովուրդսն արձա-
կեսցէ:

ԵԴ. Եւ իբրեւ արձակեաց զժողովուրդսն, ել 'ի 23
լեառն առանձինն կալ յաղօթս. եւ իբրեւ ը երեկս
եղեւ, անդ էր միայն: Եւ նաւն մեկնեալ էր 'ի ցամա- 24
քէն բզմ ասպարիսօք ծփեալ յալեացն. քանզի ընդ-
դէմ էր հողմն: Եւ 'ի չորրորդում պահու գիշերոյն 25
եկն առ նս Յս գնալով 'ի վր ծովուն: Իբրեւ տեսին 26
զնա աշակերտքն զի գնայր 'ի վր ծովուն, խռովե-
ցան, եւ ասեն, թէ առ աչօք ինչ իցէ. եւ առ ահին
աղաղակեցին: Եւ վաղվաղակի խօսեցաւ ը նս Յս՝ 27
եւ ասէ. քաջալերեցարուք ես եմ, մի երկնչիք: Պա- 28

պատասխանի ետ նմա պետրոս՝ և ասէ. տէր եթէ դու
29 ես, հրամայեա՛ ինձ գալ առ քեզ 'ի վ՟ր ջրոցս: Եւ
նա ասէ, եկ. և իջեալ 'ի նաւէն պետրոս՝ գնաց
30 'ի վերայ ջրոյն, և եկն առ յ՟ս: Եւ տեսեալ զհողմն
սաստիկ՝ երկեաւ. և իբրև սկսաւ ընկղմել՝ աղա-
31 ղակեաց՝ և ասէ. տէր փրկեա՛ զիս: Եւ վաղվաղակի
յ՟ս ձգեաց զձեռն իւր՝ կալաւ զնա և ասէ. թերահա-
32 ւատ՝ ընդէ՞ր երկմտեցեր: Եւ իբրև ելին 'ի նաւն՝
33 հանդարտեաց հողմն: Եւ որ 'ի նաւին էին մատեան
երկիր պագին նմա՝ և ասեն. արդարև որդի ա՟յ ես դու:
34 Եւ անցեալ եկին 'ի ցամաք 'ի գեննեսարէթ: Եւ
35 իբրև ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ, առա-
քեցին ընդ ա՟մ գաւառն՝ և ածին առ նա զա՟մ հի-
36 ւանդս: Եւ աղաչէին զնա, զի գոնէ միայն 'ի քղանցս
հանդերձի նո՟ր մերձեսցին. և որ միանգամ մերձեցան՝
փրկեցան:

ԳԼ. ԺԵ

1 ԵԵ. ՅԱՅՆԺԱՄ մատեան առ յ՟ս՝ որ յե՟մէ փա-
2 րիսեցիքն և դպիրք՝ և ասեն: Ընդէ՞ր աշակերտքն քո
անցանեն զաւանդութ՟բ ծերոյն. զի ոչ լուանան զձեռս
3 յորժամ հաց ուտեն: Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ
ցն՟ա. իսկ դուք ընդէ՞ր անցանէք զպատուիրանաւն ա՟յ
4 վ՟ն ձերոյ աւանդութե՟ն: Զի ա՟ծ ասաց. պատուեա՛
5 զհայր քո և զմայր: Եւ որ բամբասէ զհայր կ՟մ ըզ-
6 մայր՝ մահու վախճանեսցի: Եւ դուք ասէք. որ ասի-
ցէ ցհայր իւր կամ ցմայր իւր, թէ պատարագ է՝ զոր
յինէն օգտիցիս, և ոչ պատուիցէ զհայր իւր և զմայր
իւր. և խոտէք զբանն ա՟յ վ՟ն ձերոյ աւանդութե՟ն:
7 Կեղծաւորք՝ բարւոք մարգարէացաւ 'ի վերայ ձեր
8 եսայի՝ և ասէ: Ժողովուրդս այս շրթամբք պատուէ
զիս, և սիրտ իւրեանց հեռացեալ մեկուսի է յինէն:
9 Զուր պաշտեն զիս ուսուցանեն վարդապետութ՟ս՝
10 զմարդկան պատուիրեալս: Եւ կոչեցեալ առ ինքն
զժողովուրդն՝ ասէ ցն՟ա. լուարո՛ւք և 'ի միտ առէք:

Ոչ որ ինչ մտանէ ընդ բերան՝ պղծէ զմարդ, այլ 11
որ ինչ ելանէ ՚ի բերանոյ՝ այն պղծէ զմարդ։ Յայն- 12
ժամ մատուցեալ աշակերտացն նր՝ ասեն ցնա. գիտես՝
զի փարիսեցիքն իբրեւ լուան զբանն՝ գայթագղեցան։
Նա պատասխանի ետ նց եւ ասէ. ա՟մ տունկ զոր ոչ 13
տնկեաց Հայր իմ երկնաւոր խլեսցի։ Թոյլ տուք 14
զնոսա. կոյրք են կուրաց առաջնորդ. կոյր կուրի յոր-
ժամ առաջնորդէ՝ սխալէ, եւ երկոքեան ՚ի խորխորատ
անկանին։ Պատասխանի ետ նմա պետրոս եւ ասէ. 15
մեկնեա մեզ զառակս զայս։ Ասէ յս. տակաւին եւ 16
դուք անմիտք էք։ Եւ ոչ իմանայք, եթէ ա՟մ որ մտա- 17
նէ ՚ի բերան, յորովայն երթայ՝ եւ արտաքս ելանէ։
Իսկ որ ելանէ ՚ի բերանոյ՝ ՚ի սրտէ անտի գայ. եւ 18
այն պղծէ զմարդն։ Զի ՚ի սրտէ ելանեն խորհուրդք 19
չարք՝ սպանութ՟իք, շնութ՟իք, պոռնկութ՟իք, գողութ՟իք
սուտ վկայութ՟իք, հայհոյութ՟իք։ Այս ա՟մ է որ պղծէ 20
զմարդն, այլ անլուայ ձեռօք ուտել՝ ոչ պղծէ
զմարդ։

ԿԶ. Եւ ելեալ անտի յս գնաց ՚ի կողմանս տիւ- 21
րոսի եւ սիդոնի։ Եւ ահա կին մի քանանացի ՚ի 22
սահմանաց անտի նց ելեալ, աղաղակէր եւ ասէր. ո-
ղորմեա ինձ տր որդի դաւթի, դուստր իմ չարաչար
դիւահարի։ Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխանի. եւ մա- 23
տուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաչէին զնա եւ ասէին.
արձակեա զնա զի աղաղակէ զհետ մեր։ Նա պա- 24
տասխանի ետ եւ ասէ. ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ
առ ոչխարս կորուսեալս տանն իէլի։ Եւ նա մատու- 25
ցեալ երկիր պագանէր նմա եւ ասէր. տր՝ օգնեա ինձ։
Պատասխանի ետ նմա եւ ասէ. ոչ է բարւոք առնուլ 26
զհաց մանկանց՝ եւ արկանել շանց։ Եւ նա ասէ. այո 27
տր, քանզի եւ շունք կերակրին ՚ի փշրանաց անկելոց
՚ի սեղանոյ տն իւրեանց։ Յայնժամ պատասխանի ետ 28
նմա յս եւ ասէ. ով կին դու՝ մեծ են հաւատքդ, ե-
ղիցի քեզ որպ եւ կամիս. եւ բժշկեցաւ դուստր նր ՚ի
նմին ժամու։

29 ԻԷ · Եւ գնացեալ անտի Յիսուս, եկն 'ի ծովեզրն
30 գալիլեացւոց, և ելեալ 'ի լեառն նստէր անդ : Մա-
տեան առ նա ժողովուրդք բազումք՝ որ ունէին ընդ ի-
րեանս՝ կաղս, կոյրս, համերս, միակողմանիս, և այլ
բազումս · և ընկեցին զնոսա առ ոտս նորա՝ և բժշկեաց զնոսա ·
31 Մինչև զարմանալ ժողովրդոցն որ տեսանէին, զի
համերքն խօսէին, կաղք գնային, միակողմանիք բժըշ-
կէին, կոյրք տեսանէին, և փառաւոր առնէին զԱստուած
32 Իսրայէլի : Եւ կոչեցեալ առ ինքն Յիսուս զաշակերտսն՝ ասէ ·
գթամ 'ի ժողովուրդդ, զի արդ երեք աւուրք են
զի կան առ իս, և ոչ ունին զինչ ուտիցեն · և արձա-
կել զդոսա նօթիս՝ չկամիմ, գուցէ նքթիցին զճա-
33 նապարհայն : Ասեն ցնա աշակերտքն · իսկ արդ մեզ
յանապատի աստ ուստի իցէ այնչափ հաց՝ մինչև յա-
34 գեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ : Եւ ասէ ցնոսա
Յիսուս, քանի՞ նկանակ ունիք · և նոքա ասեն եօթն, և սա-
35 կաւ ձկունս : Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն բազմել
36 'ի վերայ գետնոյ : Եւ առեալ զեօթն նկանակսն և ըզ-
ձկունսն՝ գոհացաւ և եբեկ և ետ ցաշակերտսն, և
37 նոքա ժողովրդեանն : Կերան ամենեքեան և յագե-
ցան · և բարձին զնշխարս կոտորոցն՝ եօթն զամբիւղ
38 լի : Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրև չորք հազարք ·
29 թող զկանայս և զմանկտի : Իբրև արձակեաց զժո-
ղովուրդսն, ել 'ի նաւ՝ և եկն 'ի սահմանս մագդա-
ղեայ :

ԳԼ · ԺԶ

1 Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն և սադուկեցիք, փոր-
ձելով խնդրէին 'ի նմանէ նշան յերկնից ցուցանել նոցա :
2 Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա · յորժամ երեկոյ
լինի՝ ասէք, պարզ լինիցի՝ զի կարմրացեալ է երկին :
3 Եւ առաւօտու՝ այսօր մրրիկ, զի շառագունի տրտ-
մութեամբ երկին · արդ զերեսս երկնի կարէք քննել,
4 իսկ զնշան ժամանակիս ոչ կարէք գիտել : Ազգ չար
և շնացող՝ նշան խնդրէ · և նշան մի տացի նմա, բայց

նշանն յովնանու մարգարէի. և եթող զնս և գնաց։
Գնացին և աշակերտքն յայնկոյս, և մոռացան առ- 5
նուլ հաց։ Ասէ ցնս յս. տեսէք և զգոյշ լերուք ՚ի խմո- 6
րոյ սադուկեցւոյն և փարիսեցւոյն։ Եւ նոքա խորհէին 7
ընդ միմեանս՝ և ասէին թէ հաց ոչ բարձաք։ Գիտաց 8
յս և ասէ. զի՞ խորհիք ՚ի միտս ձեր թերահաւատք՝
եթէ հաց ոչ ունիք։ Տակաւին չիմանայք՝ և ոչ յի- 9
շէք զհինգ նկանակն ՚ի հինգ հազարսն, և քանի՞ սա-
կառի բարձիք։ Եւ ոչ զեօթն նկանակն ՚ի չորս հա- 10
զարսն, և քանի՞ զամբիւղս բարձիք։ Արդ զիա՞րդ ոչ 11
իմանայք՝ եթէ ոչ վս հացի ասացի ձեզ՝ զգոյշ լինել
՚ի խմորոյ սադուկեցւոց և փարիսեցւոյն։ Յայնժամ 12
՚ի միտ առին, թէ ոչ ասաց զգուշանալ ՚ի խմորոյ,
այլ յաղանդոյ փարիսեցւոյն և սադուկեցւոց։

ԶԿ. Եւ եկեալ յս ՚ի կողմանս փիլիպպեայ կեսա- 13
րեայն, հարցանէր ցաշակերտսն՝ և ասէր. զո՞ ոք ա-
սեն զինէն մարդիկն թէ իցէ որդի մարդոյ։ Եւ նք 14
ասեն. ոմն զյովհաննէս մկրտիչ, և այլք զեղիա, և
կէսք զերեմիա, կամ զմի ոք ՚ի մարգարէից։ Ասէ ցնո- 15
սա. իսկ դուք զո՞ ասէք զինէն թէ իցեմ։ Պատաս- 16
խանի ետ սիմոն պետրոս՝ և ասէ. դու ես Քսն որդի
այ կենդանւոյ։ Պատասխանի ետ յս՝ և ասէ ցնա. 17
երանի քեզ սիմոն որդի յովնանու, զի մարմին և ա-
րիւն ոչ յայտնեաց քեզ՝ այլ հայր իմ որ յերկինս է։
Եւ ես քեզ ասեմ. զի դու ես վէմ, և ՚ի վր այդր 18
վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ, և դրունք դժոխոց զնա
մի յաղթահարեսցեն։ Եւ տաց քեզ փականս ար- 19
քայութե երկնից. և զոր միանգամ կապեսցես յեր-
կրի, եղիցի կապեալ յերկինս. և զոր արձակեսցես
յերկրի, եղիցի արձակեալ յերկինս։ Յայնժամ 20
սաստեաց աշակերտացն, զի մի ումեք ասիցեն՝ թէ
նա է Քսն։ Յայնմ հետէ սկսաւ յս ցուցանել աշա- 21
կերտացն իւրոց՝ թէ պարտ է նմա երթալ յեմ. և
թէ բազում չարչարանս չարչարիլ ՚ի քահանայապետից
և ՚ի դպրաց և ՚ի ծերոց ժողովրդեանն՝ և սպանա-

22 նել, եւ յերիր աւուր յառնել։ Եւ առեալ զնա մե-
կուսի պետրոսի, սկսաւ կագել ընդ նմա եւ ասել.
23 քաւ լիցի քեզ տ՟ր, մի՛ եղիցի քեզ այդ։ Եւ նա դար-
ձեալ 'ի պետրոս՝ ասէ. երթ յետս իմ սատանայ,
գայթակղութ՟ն իմ ես. զի ոչ խորհիս դու զա՟յն,
24 այլ զմարդկան։ Յայնժամ յ՟ս ասէ ցաշակերտսն
իւր. եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ՝ ուրասցի զանձն,
25 եւ առցէ զխաչ իւր՝ եւ եկեսցէ զկնի իմ։ Զի որ կա-
միցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա. եւ որ
26 կորուսցէ զանձն իւր վ՟ս իմ՝ գտցէ զնա։ Զինչ օգ-
տիցի մարդ՝ թէ զաշխարհս ա՟մ շահեսցի, եւ զանձն
իւր տուժեսցէ. կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ը՟ ան-
27 ձին իւրոյ։ Զի գալոց է որդի մարդոյ փառօք հօր
իւրոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք իւրովք, եւ յայնժամ հա-
28 տուսցէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր։ Ամէն ասեմ
ձեզ. զի իցեն ոմանք 'ի սոցանէ՝ որք աստ կան, որք
ոչ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչեւ տեսցեն զորդի մարդոյ
եկեալ արքայութ՟բ իւրով։

ԳԼ. ԺԷ.

1 Եւ յետ վեց աւուր առնու ը՟ իւր յ՟ս զպետրոս եւ
զյակոբոս եւ զյովհաննէս զեղբայր ն՟ր, եւ հանէ զն՟ս
2 'ի լեառն մի բարձր առանձինն։ Եւ այլակերպեցաւ
առաջի ն՟ց. եւ լուսաւորեցան երեսք ն՟ր իբրեւ զարե-
գակն, եւ հանդերձք ն՟ր եղեն սպիտակ իբրեւ զլոյս։
3 Եւ ահա երեւեցան ն՟ց մովսէս եւ եղիա՝ որ խօսէին ը՟
4 ն՟մ։ Պատասխանի ետ պետրոս եւ ասէ ցյ՟ս. տէր՝
բարւոք է մեզ աստ լինել. եթէ կամիս՝ արասցուք ե-
րիս տաղաւարս՝ մի քեզ եւ մի մովսէսի եւ մի եղիայի։
5 Եւ մինչդեռ նա խօսէր, ահա ամպ լուսաւոր հովա-
նի եղեւ 'ի վ՟ր ն՟ց. ձայն եղեւ յամպոյն՝ եւ ասէ. դա՛
6 է որդի իմ սիրելի՝ ը՟ որ հաճեցայ, դմա՛ լուարուք։ Իբ-
րեւ լուան աշակերտքն, անկան 'ի վերայ երեսաց իւ-
7 րեանց՝ եւ երկեան յոյժ։ Եւ մատուցեալ յ՟ս բուռն
եհար զնոցանէ՝ եւ ասէ. յառն կացէք՝ եւ մի՛ երկնչ-

չիք: Ամբարձին զաչս իւրեանց եւ ոչ զոք տեսին՝ բայց 8
միայն զյս: Եւ մինչդեռ իջանէին ՚ի լեռնէ անտի, 9
պատուիրեաց նց յս՝ եւ ասէ. մի ումեք ասիցէք զտե-
սիլդ՝ մինչեւ որդի մարդոյ ՚ի մեռելոց յարիցէ: Հար- 10
ցին զնա աշակերտքն եւ ասեն. զիա՞րդ դպիրքն ասեն,
եթէ եղիայի նախ պարտ է գալ: Պատասխանի ետ 11
յս՝ եւ ասէ ցնս. եղիա գայ՝ եւ հաստատեսցէ զմն:
Բայց ասեմ ձեզ՝ զի եղիա եկեալ իսկ է. եւ ոչ ծա- 12
նեան զնա, այլ արարին ը նա՝ զոր ինչ կամեցան.
նոյնպէս եւ որդի մարդոյ չարչարելոց է ՚ի նոցանէ:
Յայնժամ ՚ի միտ առին աշակերտքն՝ թէ վս յովհան- 13
նու մկրտչի ասաց ցնս:

ԶԲ. Եւ իբրեւ եկին ՚ի ժողովուրդն, մատեաւ այր 14
մի՝ ՚ի ծունր իջանէր եւ ասէր. տէր ողորմեա՛ որդւոյ
իմում, զի լուսնոտի եւ չարաչար հիւանդանայ. բզմ
անգամ անկանի ՚ի հուր՝ եւ երբեք ՚ի ջուր: Եւ մա- 15
տուցի զնա աշակերտացն քոց՝ եւ ոչ կարացին բժըշ-
կել: Պատասխանի ետ յս եւ ասէ. ո՛վ ազգ անհա- 16
ւատ եւ թիւր, մինչեւ ցե՞րբ իցեմ ընդ ձեզ՝ մինչեւ յե՞րբ
անսայցեմ ձեզ. ա՛ծ զնա առ իս: Եւ սաստեաց ՚ի նա 17
յս եւ ել ՚ի նմանէ դեւն, եւ բժշկեցաւ մանուկն ՚ի ժա-
մէն յայնմանէ: Յայնժամ մատեան աշակերտքն ա- 18
ռանձինն՝ եւ ասեն ցյս. մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հա-
նել զնա: Եւ նա ասէ ցնս. վս թերահաւատութե 19
ձերոյ. ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ունիցիք հաւատս
քան զհատ մանանխոյ, ասասջիք լերինս այսմիկ՝ փո-
խեա՛ց աստի անդր, եւ փոխեսցի. եւ ոչ ինչ անհնա-
րին լինիցի ձեզ: Բայց այս ազգ ոչ ելանէ՝ եթէ ոչ 20
աղօթիւք եւ պահովք:

ԶԳ. Եւ մինչդեռ շրջէին նք ՚ի գալիլեա՝ ասէ 21
ցնս յս. մատնելոց է որդի մարդոյ ՚ի ձեռս մարդկան,
եւ սպանցեն զնա, եւ յերիր աւուր յարիցէ. եւ տրտ- 22
մեցան յոյժ: Իբրեւ եկին նոքա ՚ի կափառնաում, մա- 23
տեան՝ որք զերկդրամեանն պահանջէին՝ առ պետրոս,
եւ ասեն. վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրամեանն,

24 Եւ ասէ՝ այո։ Եւ իբրեւ եմուտ ՚ի տուն՝ յառաջեաց
քան զնա յս՟ եւ ասէ. զի՞նչ թուի քեզ Սիմոն. Թա-
գաւորք ազգաց յումմէ՞ առնուն զհարկս կամ զհասն,
25 յորդւոց իւրեանց՝ թէ յօտարաց։ Եւ իբրեւ ասաց՝
թէ յօտարաց, ասէ ցնա յս՟՝ ապա ուրեմն ազատ են
26 որդիքն։ Բայց զի մի գայթակղեցուսցուք զնոսա,
երթ ՚ի ծով եւ ընկեա կարթ, եւ զառաջին ձուկն որ
ելանիցէ՝ առ եւ բա՛ց զբերան նր՟, եւ գտանիցես սատեր.
եւ զայն առեալ տացես նց՟ ը՟ իմ եւ ը՟ քո։

ԳԼ. ԺԸ.

1 ՅԱՅՆՄ աւուր մատեան աշակերտքն առ յս՟ եւ ա-
2 սեն. ո՞վ իցէ ՚ի մէնջ մեծ յարքայութեան երկնից։ Եւ
կոչեաց առ ինքն յս՟ մանուկ մի, կացոյց զնա ՚ի մէջ
3 նց՟, եւ ասէ. ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ դարձջիք եւ
եղիջիք իբրեւ զմանկտի, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն
4 երկնից։ Արդ որ խոնարհեցուցանէ զանձն իբրեւ ըզ-
5 մանուկս զայս, նա է մեծ յարքայութեան երկնից։ Եւ
որ ոք ընկալցի մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ, զիս
6 ընդունի։ Եւ որ ոք գայթակղեցուսցէ զմի ՚ի փոքրը-
կանցս յայսցանէ յիս հաւատացելոց, լաւ է նմա ե-
թէ կախիցէ երկան իշոյ ը՟ պարանոց նորա՝ եւ ընկըղ-
7 մեսցի ՚ի խորս ծովու։ Վա՜յ աշխարհի ՚ի գայթակ-
ղութեանց. հարկ է գալ գայթակղութեանց. բայց վա՜յ
մարդոյն այնմիկ՝ յորոյ ձեռն գայցէ գայթակղութիւն։
Եթէ ձեռն քո կամ ոտն գայթակղեցուցանէ զքեզ,
հատ զնա՝ եւ ընկեա ՚ի քէն. լաւ իցէ քեզ միաձեռա-
նի կմ՟ կաղ մտանել ՚ի կեանս, քան թէ երկուս
ձեռս եւ երկուս ոտս ունել, եւ անկանել ՚ի հուրն
9 յաւիտենական։ Եւ եթէ ակն քո գայթակղեցուցա-
նէ զքեզ, խլեա զնա եւ ընկեա ՚ի քէն. լաւ իցէ քեզ
միականի մտանել ՚ի կեանս, քան երկուս աչս ունել՝
եւ անկանել ՚ի գեհեն հրոյն։
10 ԶԳ. Զգոյշ լերուք՝ մի արհամարհիցէք զմի ՚ի
փոքրկանցս յայսցանէ. ասեմ ձեզ, զի հրեշտակք

նոցա յերկինս հանապազ տեսանեն զերեսս Հօր իմոյ՝
որ յերկինս է։ Զի եկն Որդի մարդոյ կեցուցանել 11
զկորուսեալն։ Զի՞նչ թուի ձեզ. եթէ լինիցի մար- 12
դոյ հարիւր ոչխար՝ եւ մոլորիցի մի ՚ի նոցանէ, ո՞չ
թողուցու զիննսուն եւ զինն ոչխարսն ՚ի լերինս, եւ
երթիցէ խնդրիցէ զմոլորեալն։ Եւ եթէ լինիցի գտա- 13
նել զնա, ամէն ասեմ ձեզ. զի ուրախ լինի ՚ի վերայ
նորա առաւել քան ՚ի վերայ իննսուն եւ իննիցն, որ չի-
ցեն մոլորեալ։ Այսպէս ոչ են կամք առաջի Հօր ի- 14
մոյ որ յերկինս է՝ եթէ կորիցէ մի ՚ի փոքրկանցս
յայսցանէ։ Եթէ մեղիցէ քեզ եղբայր քո, երթ 15
յանդիմանեա զնա՝ յորժամ դու եւ նա միայն իցէք.
եթէ լուիցէ քեզ, շահեցար զեղբայր քո։ Ապա թէ 16
ոչ լուիցէ քեզ, առ ընդ քեզ միւս եւս՝ կամ երկուս. զի
՚ի բերանոյ երկուց եւ երից վկայից հաստատեսցի ամենայն
բան։ Իսկ եթէ նոցա ոչ լուիցէ, ասասջիր յեկե- 17
ղեցւոջ. ապա թէ եւ եկեղեցւոյն ոչ լուիցէ, եղիցի
քեզ իբրեւ զհեթանոսն եւ զմաքսաւոր։ Ամէն ասեմ 18
ձեզ. զոր կապիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս,
եւ զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս։
Դարձեալ ասեմ ձեզ. եթէ երկու ՚ի ձէնջ միաբա- 19
նիցեն յերկրի վասն ամենայն իրաց, զինչ եւ խնդրեսցեն՝ ե-
ղիցի նոցա ՚ի Հօրէ իմմէ որ յերկինս է։ Զի ուր իցեն 20
երկու կամ երեք ժողովեալ յանուն իմ, անդ եմ ես
՚ի մէջ նոցա։ Յայնժամ մատուցեալ առ նա Պետրոս՝ եւ 21
ասէ. Տէր, քանիցս անգամ եթէ մեղիցէ ինձ եղբայր
իմ, եւ թողից նմա. մինչեւ յեօթն անգամ։ Ասէ ցնա 22
Յիսուս. ոչ ասեմ քեզ՝ թէ մինչեւ յեօթն անգամ, այլ
մինչեւ յեօթանասնեկին եօթն։ Վասն այսորիկ նմա- 23
նեցաւ արքայութիւն երկնից առն թագաւորի, որ կա-
մեցաւ համար առնուլ ՚ի մէջ ծառայից իւրոց։ Եւ 24
իբրեւ սկսաւ առնուլ, մատուցաւ առ նա պարտական
մի բիւր քանքարոյ։ Իբրեւ ոչ ունէր հատուցանել, հրա- 25
մայեաց զնա վաճառել տէրն նորա, եւ զկին նորա՝ եւ
զորդիս՝ եւ զամենայն որ ինչ ունիցի՝ եւ հատուցանել։

26 Եւ անկեալ ծառայն երկիր պագանէր նմա՝ եւ ասէր.
երկայնամիտ լեր առ իս՝ եւ զամ հատուցից քեզ։
27 Գթացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ արձակեաց զնա,
28 եւ զփոխն եթող նմա։ Եւ ելեալ ծառայն այն եգիտ
զմի ՝ի ծառայակցաց իւրոց, որ պարտէր նմա հարիւր
դահեկան. եւ կալեալ զնա խեղդէր՝ եւ ասէր. հատո՛
29 ինձ զոր պարտիսդ։ Եւ անկեալ ծառայակցին առ
ոտս նր, աղաչէր զնա եւ ասէր. երկայնամիտ լեր առ իս՝
30 եւ զամ հատուցից քեզ։ Եւ նա ոչ կամէր. այլ չոգաւ
31 արկ զնա ՝ի բանտ մինչեւ հատուսցէ զպարտսն։ Իբրեւ
տեսին ծառայակիցքն որ ինչ եղեն՝ տրտմեցան յոյժ
եւ եկեալ ցուցին տն իւրեանց զամ որ ինչ եղեն։
32 Յայնժամ կոչեաց զնա տէրն իւր եւ ասէ. ծառայ չար՝
33 զամ զպարտսն թողի քեզ՝ զի աղաչեցեր զիս։ Իսկ
արդ ոչ էր պարտ եւ քեզ ողորմել ծառայակցին քում,
34 որպէս եւ ես քեզ ողորմեցայ։ Եւ բարկացեալ տէրն նր՝
մատնեաց զնա դահճաց, մինչեւ հատուսցէ զամ ըզ-
35 պարտսն։ Նոյնպէս եւ հայր իմ որ յերկինս է՝ արաս-
ցէ ձեզ, եթէ ոչ թողուցուք իւրաքանչիւր եղբօր
իւրում ՝ի սրտից ձերոց զյանցանս նր։

ԳԼ. ԺԹ

1 ԶԵ. Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց յս զբանս զայս-
սիկ, փոխեցաւ ՝ի գալիլեէ՝ եւ եկն ՝ի սահմանս հրէ-
2 աստանի յայնկոյս յորդանանու։ Եւ գնացին զհետ
3 նր ժողովուրդք բազումք, եւ բժշկեաց զնս անդ։ Եւ
մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն փորձէին զնա եւ
ասէին, եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել զկին իւր
4 ըստ ամ վնասու։ Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ,
չիցէ ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ հաստատեացն ՝ի սկզբ-
5 բանէ՝ արու եւ էգ արար զնս, եւ ասէ։ Վն այսորիկ
թողցէ այր զհայր եւ զմայր՝ եւ երթիցէ զհետ կնոջ
6 իւրոյ, եւ եղիցին երկոքեան ՝ի մարմին մի։ Ապա ուրեմն
ոչ են երկու՝ այլ մի մարմին. արդ զոր այ զուգեաց՝
7 մարդ մի մեկնեսցէ։ Ասեն ցնա. իսկ մովսէս ընդէր

պատուիրեաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ և արձա-
կել։ Ասէ ցն՟ս. մովսէս վ՟ս խստասրտութ՟ե ձերոյ 8
հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ 'ի
սկզբանէ ոչ եղև այնպէս։ Բայց ասեմ ձեզ, զի ա՟մ 9
որ արձակեսցէ զկին իւր՝ և ոչ վ՟ս պոռնկութ՟ե, և
առնիցէ այլ՝ շնայ, և որ զարձակեալն առնիցէ՝ շնայ։
Ասեն ցնա աշակերտքն իւր. եթէ այդպէս ինչ վնաս 10
իցէ ը՟ն այր և ընդ կին, լաւ է չամուսնանալ։ Եւ նա 11
ասէ ցն՟ս. ոչ ամենեքեան բաւական են այդմ բանի,
այլ որոց տուեալ է։ Զի են ներքինիք՝ որ յորո- 12
վայնէ մօր իւրեանց ծնան այնպէս. և են ներքինիք՝
որ 'ի մարդկանէ եղեն ներքինիք. և են ներքինիք՝
որ զանձինս իւրեանց արարին ներքինիս վ՟ս արքայ-
ութ՟ե երկնից. որ կարողն է տանել՝ տարցի։ Յայն- 13
ժամ մատուցան առ նա մանկտի, զի ձեռն դիցէ 'ի
վ՟ր ն՟ց՝ և աղօթս արասցէ. և աշակերտքն ն՟ր սաս-
տէին նոցա։ Ասէ յ՟ս, թո՛յլ տուք մանկտւոյդ՝ և մի՛ 14
արգելուք զդոսա գալ առ իս, զի այդպիսեացդ է
արքայութի երկնից։ Եւ եդեալ ձեռն 'ի վ՟ր նոցա՝ գնաց 15
անտի։

ՁԶ. Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ նա՝ ասէ. վար- 16
դապետ բարի՝ զի՞նչ բարի գործեցից՝ զի ընդունի-
ցիմ զկեանս յաւիտենականս։ Եւ նա ասէ ցնա. 17
զի՞ հարցանես զիս զբարւոյ, մի է բարի. եթէ կա-
միս 'ի կեանսն յաւիտենականս մտանել՝ պահեա՛ ըզ-
պատուիրանսն։ Ասէ ցնա. զո՞ր. ասէ ցնա յ՟ս, զմի՛ 18
սպանաներն և մի՛ շնար և մի՛ գողանար և մի՛ սուտ
վկայեր, պատուեա՛ զհայր քո և զմայր, և սիրեսցես 19
զընկեր քո իբրև զանձն քո։ Ասէ ցնա պատանին. զայդ 20
ա՟մ պահեցի 'ի մանկութ՟ե իմմէ. արդ եւ իւիք պա-
կաս իցեմ։ Ասէ ցնա յ՟ս. եթէ կամիս կատարեալ 21
լինել, երթ վաճառեա՛ զինչս քո և տո՛ւր աղքատաց,
և ունիցիս գանձս յերկինս, և եկ զկնի իմ։ Իբրև 22
լուաւ պատանին զբանն, գնաց տրտմեալ, զի ունէր
ստացուածս բազումս։ Ասէ յ՟ս ցաշակերտսն. ամէն 23

ասեմ ձեզ. զի դժուարաւ մտցէ մեծատունն յարքայ-
24 ութիւն երկնից։ Դարձեալ ասեմ ձեզ. դիւրին է
մալխոյ մտանել ընդ ծակ ասղան, քան մեծատան
25 յարքայութիւն ա̃յ մտանել։ Իբրեւ լուան աշակերտքն՝
զարմացան յոյժ՝ եւ ասեն. իսկ ո՞ կարիցէ ապրել։
26 Հայեցաւ 'ի նս̃ յս̃՝ եւ ասէ. առ 'ի մարդկանէ այդ
27 անկար է, այլ առ ա̃յ ամենայն ինչ զօրաւոր։ Յայն-
ժամ պատասխանի ետ պետրոս եւ ասէ ցնա. ահա-
ւասիկ մեք թողաք զա̃մ եւ եկաք զկնի քո, արդ զի՞նչ
28 լինիցի մեզ։ Ասէ ցնս̃ յս̃. ամէն ասեմ ձեզ. զի դուք
որ եկիք զկնի իմ, 'ի միւսանգամ գալստեան՝ յոր-
ժամ նստցի որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց,
նստջիք եւ դուք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկո-
29 տասան ազգն իսրայէլի։ Եւ ա̃մ որ ոք եթող զտուն
կամ զեղբարս կամ զքորս կամ զհայր կամ զմայր կամ
զկին կամ զորդիս կամ զագարակս վասն անուան ի-
մոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ եւ զկեանսն յաւիտենա-
30 կանս ժառանգեսցէ։ Բազումք եղիցին առաջինք
յետինք՝ եւ յետինք առաջինք։

ԳԼ. Ի

1 ՔԱՆԶԻ նման է արքայութ̃ի երկնից առն տանու-
տեառն, որ ել ը̃ առաւօտս 'ի վարձու ունել մշակս
2 յայգի իւր։ Եւ արկ վարձս մշակացն աւուրն դահե-
3 կան, եւ առաքեաց զնս̃ յայգի իւր։ Եւ ելեալ զեր-
րորդ ժամու՝ ետես այլս զի կային դատարկ 'ի հրա-
4 պարակս, ասէ եւ ցնս̃. երթայք եւ դուք յայգի իմ, եւ
5 որ ինչ արժան իցէ՝ տաց ձեզ. գնացին եւ նոքա. եւ
դարձեալ ելեալ զվեց ժամու եւ զինն ժամու՝ արար
6 նոյնպէս։ Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ եգիտ
այլս՝ զի կային դատարկ, ասէ եւ ցնս̃. ը̃է՞ր կայք աստ
7 զօրս ցերեկ դատարկ։ Ասեն ցնա. զի ոչ ոք կալաւ ըզ-
մեզ 'ի վարձու. ասէ ցնս̃. երթայք եւ դուք յայգին,
8 եւ որ ինչ արժան է՝ առնուցուք։ Եւ իբրեւ երեկոյ ե-
ղեւ՝ ասէ տէր այգւոյն ցգործակալ իւր. կոչեա ըզ-

մշակսն եւ տուր նոցա վարձս՝ սկսեալ 'ի յետնոցն մինչեւ
ցառաջինսն: Իբրեւ եկին որք զմետասաներորդ ժա- 9
մուն, առին մէն մի դահեկան: Եկեալ եւ առաջինքն՝ 10
համարէին թէ աւելի առնուցուն, եւ առին մէն մի դա-
հեկան եւ նոքա: Իբրեւ առին, տրտնջէին զտանու- 11
տեառնէն՝ եւ ասէին. թէ դոքա յետինքդ մի ժամ 12
գործեցին, եւ հաւասարակորդս մեզ արարեր զդոսա, որ
զծանրութիւն աւուրն բարձաք եւ զտօթ: Նա պատաս- 13
խանի ետ միում 'ի նոցանէ՝ եւ ասէ. ընկեր՝ չզրկեմ
զքեզ, ո՞չ դահեկանի միոջ սակ արկեր ընդ իս: Ա՛ռ 14
զքոյդ եւ երթ, եթէ կամիմ յետնոյս տալ՝ որպէս եւ
քեզ: Եթէ չիցէ՞ ինձ իշխանութիւն յիմս առնել զինչ 15
եւ կամիմ. կամ թէ ակն քո չար է, զի ես առատ
եմ: Այսպէս եղիցին յետինքն առաջինք՝ եւ առա- 16
ջինք յետինք. զի բազումք են կոչեցեալք, եւ սա-
կաւք են ընտրեալք:

ՁԵ. Իբրեւ ելանէր յԵրուսաղէմ, առ զերկոտասանսն ա- 17
ռանձինն, եւ 'ի ճանապարհին ասէ ցնոսա: Ահաւասիկ 18
ելանեմք յԵրուսաղէմ. եւ որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայա-
պետից եւ դպրաց. եւ դատապարտեսցեն զնա 'ի
մահ. եւ մատնեսցեն զնա հեթանոսաց՝ այպանել 19
եւ հարկանել եւ 'ի խաչ հանել, եւ յերիր աւուր յարի-
ցէ: Յայնժամ մատեաւ առ նա մայր որդւոցն զե- 20
բեդեայ որդւովքն իւրովք հանդերձ. երկիր պագա-
նէր՝ եւ խնդրէր ինչ 'ի նմանէ: Եւ նա ասէ ցնա. զինչ 21
կամիս. ասէ ցնա. ասա զի նստցին սոքա երկու որ-
դիքս իմ, մի ընդ աջմէ քումմէ՝ եւ մի ընդ ահեկէ յարքայ-
ութեան քում: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. ոչ գի- 22
տէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք ըմպել զբաժակն զոր ես
ըմպելոց եմ, կամ զմկրտութիւն զոր ես մկրտելոց
եմ մկրտել. ասեն ցնա. կարող եմք: Ասէ ցնոսա Յիսուս. 23
զբաժակն իմ ըմպիցէք, եւ զմկրտութիւն զոր ես մկր-
տելոց եմ մկրտիցիք, բայց նստուցանել ընդ աջմէ եւ ընդ
ահեկէ իմմէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ որոց տուեալ է 'ի
հօրէ իմմէ: Եւ լուեալ տասանցն բարկացան 'ի 24

25 վերայ երկուցն եղբարց։ Յս կոչեաց զնոսա առ ինքն՝
և ասէ. գիտէք՝ զի իշխանք ազգաց տիրեն նց, և մե֊
26 ծամեծքն իշխեն նց։ Ոչ այնպէս իցէ և ՚ի ձերում
միջի. այլ որ կամիցի ՚ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր
27 պաշտօնեայ. Եւ որ կամիցի ՚ի ձէնջ առաջին լի֊
28 նել՝ եղիցի ձեր ծառայ։ Որպ որդի մարդոյ ոչ եկն պաշ֊
տօն առնուլ՝ այլ պաշտել, և տալ զանձն իւր փրկանս
փոխանակ բազմաց։
29 ԷԿ. Եւ յելանելն նց յերիքովէ, գնացին զհետ
30 նորա ժողովուրդք բզմք։ Եւ ահա կոյրք երկու նըս֊
տէին առ ճանապարհաւն. իբրև լուան թէ յս ան֊
ցանէ՝ աղաղակեցին և ասեն. ողորմեա՛ց մեզ յս որ֊
31 դի դաւթի։ Եւ ամբոխն սաստեաց նց զի լռեսցեն.
և նոքա ևս առաւել աղաղակէին և ասէին. տէ՛ր, ո֊
32 ղորմեաց մեզ որդի դաւթի։ Զտեղի առ յս, կո֊
չեաց զնոսա և ասէ. զի՞նչ կամի՛ք զի արարից ձեզ։
33 Ասեն ցնա. տէ՛ր, զի բացցին աչք մեր։ Եւ գթացեալ
34 յս մերձեցաւ յաչս նց, և վաղվաղակի տեսին. և
գնացին զհետ նր։

ԳԼ. ԻԱ.

1 ԻՐԲԵՒ մօտ եղեն յեմ, և եկին ՚ի բեթփագէ
մերձ ՚ի լեառն ձիթենեաց. յայնժամ յս արձակեաց
2 երկուս յաշակերտացն իւրոց։ Եւ ասէ ցնս. երթա՛յք
՚ի գեօղդ՝ որ առաջի ձեր է, և անդէն գտանէք էշ
կապեալ՝ և յաւանակ ընդ նմին, լուծէք ածէք ինձ։
3 Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ, ասասջի՛ք, եթէ տն իւ֊
րեանց պիտոյ են. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնս։
4 Այս ամենայն եղև՝ զի լցցի բան մարգարէին
5 որ ասէ։ Ասացէք դստեր սիովնի. ահա թագաւոր
քո գայ քեզ հեզ, և հեծեալ յէշ և յաւանակի
6 իշոյ։ Գնացին աշակերտքն, և արարին որ հրամայ֊
7 եաց նց յս։ Եւ ածին զէշն և զյաւանակն, և ար֊
կին զնոքօք զձորձս իւրեանց. և նստաւ ՚ի վերայ նոցա։
8 Եւ բզմ ժողովուրդք տարածեցին զհանդերձս իւ֊

րեանց 'ի ճանապարհին, և այլք հատանէին ոստս 'ի
ծառոց՝ և տարածանէին 'ի ճանապարհին ։ Եւ ժո֊ 9
ղովուրդքն որ առաջին և զկնի երթային՝ աղաղա֊
կէին և ասէին. օրհնութի̃ որդւոյ դաւթի, օրհնեալ
որ գայ յանուն տ̅ն. օրհնութի̃ 'ի բարձունս ։ Եւ 'ի 10
մտանելն ն̅ր յե̃ղմ, դղրդեցաւ քաղաքն ա̅մ, և ասէ,
ով իցէ սա ։ Եւ ժողովուրդքն ասէին. սա է մարգա֊ 11
րէն յս̅ որ 'ի Նազարեթէ գալիլեացւոց ։ Եւ եմուտ յս̅ 12
'ի տաճարն՝ և եհան արտաքս զամենեսին, որ վա֊
ճառէինն և գնէին 'ի տաճարի անդ. և զսեղանս հա֊
տավաճառացն կործանեաց՝ և զաթոռս աղաւնեվա֊
ճառացն ։ Եւ ասէ ցն̅ս. գրեալ է՝ տուն իմ տուն 13
աղօթից կոչեսցի. և դուք արարէք զդա այրս աւա֊
զակաց ։ Եւ մատեան առ նա կոյրք և կաղք 'ի տա֊ 14
ճարին, և բժշկեաց զն̅ս ։ Իբրև տեսին քահանայա֊ 15
պետքն և դպիրք զսքանչելիսն զոր արար, և զման֊
կտին որ աղաղակէին 'ի տաճարին և ասէին, օրհնու֊
թի̃ որդւոյ դաւթի, բարկացան. և ասեն ցնա. լսե՞ս՝ 16
զի՞նչ ասեն դոքա. ասէ ցն̅ս յս̅. այո, չիցէ՞ ընթեր֊
ցեալ ձեր՝ թէ 'ի բերանոյ տղայոց և ստնդիեցաց
կատարեցեր զօրհնութի̃ ։ Եւ թողեալ զն̅ս ել արտա֊ 17
քոյ քաղաքին 'ի բեթանիա, և անդ ագաւ ։

ԻԲ. Եւ այգուցն իբրև դարձաւ անդրէն 'ի քա֊ 18
ղաքն՝ քաղցեաւ ։ Եւ տեսեալ թզենի մի 'ի վերայ 19
ճանապարհին եկն 'ի նա, և ոչինչ եգիտ 'ի նմա,
բայց միայն տերև. և ասէ ցնա. մի այսուհետև 'ի
քէն պտուղ եղիցի յաւիտեան. և առժամայն չորա֊
ցաւ թզենին ։ Իբրև տեսին աշակերտքն՝ զարմացան 20
և ասեն, թէ զիա՞րդ վաղվաղակի ցամաքեցաւ թզե֊
նին ։ Պատասխանի ետ յս̅՝ և ասէ ցն̅ս. ամէն ասեմ 21
ձեզ, եթէ ունիցիք հաւատս և ո՛չ երկմտիցէք, ոչ
միայն թզենւոյդ առնիցէք, այլ թէպէտ և լերինդ
ասիցէք բարձիր և անկիր 'ի ծով, եղիցի ։ Եւ զա̅մ 22
ինչ զոր և խնդրիցէք յաղօթս հաւատովք՝ առնու֊
ցուք ։ Եւ իբրև եկն 'ի տաճարն, մատեան առ նա՝ 23

մինչդեռ ուսուցանէր, քահանայապետքն և ծերք
ժողովրդեանն՝ և ասեն. որո՞վ իշխանութ̅բ առնես
24 զայդ՝ և ո՞վ ետ քեզ զիշխանութի̅դ զայդ։ Պատաս-
խանի ետ յս̅ և ասէ ցն̅ս. Հարցից և ես զձեզ բան
մի. զոր թէ ասիցէք ինձ, և ես ձեզ ասացից՝ որո՛վ
25 իշխանութ̅բ առնեմ զայս։ Մկրտութի̅ն յովհաննու
ուստի՞ էր՝ յերկնից, թէ ՚ի մարդկանէ. և նոքա խոր-
26 հէին ընդ միտս՝ և ասէին։ Եթէ ասեմք յերկնից,
ասէ ցմեզ. իսկ ընդէ՞ր ո՛չ հաւատացիք նմա. և եթէ
ասեմք ՚ի մարդկանէ, երկնչիմք ՚ի ժողովրդենէն. զի
ամենեքին զյովհաննէս իբրև զմարգարէ ունէին։
27 Պատասխանի ետուն յս̅ի, և ասեն. ո՛չ գիտեմք. ասէ
ցն̅ս և նա. և ոչ ես ասեմ ձեզ որով իշխանութեամբ
28 առնեմ զայս։ Բայց զի՞նչ թուի ձեզ. առն միոջ
էին երկու որդիք, և մատուցեալ առ առաջինն ասէ.
29 որդեակ՝ երթ այսօր գործեա՛ յայգւոջ։ Նա պատաս-
30 խանի ետ և ասէ. երթամ տէր՝ և ո՛չ չոգաւ։ Մա-
տեաւ և առ միւսն, և ասէ նոյնպէս. նա պատասխա-
նի ետ և ասէ. ո՛չ կամիմ. բայց յետոյ զղջացաւ և
31 չոգաւ յայգին։ Ո՞ր ո՞ յերկուցունց արար զկամս
հօրն. ասեն՝ յետինն. ասէ ցն̅ս յս̅. ամէն ասեմ ձեզ,
զի մաքսաւորք և պոռնիկք յառաջեսցեն քան զձեզ
32 յարքայութի̅ երկնից։ Զի եկն յովհաննէս ճանապար-
հաւ արդարութե̅՝ և ո՛չ հաւատացիք նմ̅. և մաքսաւորք
և պոռնիկք հաւատացին նմա. և դուք տեսիք՝ և ո՛չ
զղջացարուք յետոյ հաւատալ նմա։
33 ԻԳ. Այլ առակ լուարուք. այր մի էր տանուտէր
որ տնկեաց այգի, և ցանգով պատեաց զնա, և փո-
րեաց ՚ի նմա հնձան, և շինեաց աշտարակ. և ետ
34 զնա ցմշակս, և գնաց ՚ի տար աշխարհ։ Իբրև մեր-
ձեցաւ ժամանակ պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր առ
35 մշակսն՝ առնուլ զպտուղս նորա։ Եւ կալեալ մշակացն
զծառայս նր̅, զոմն տանջեցին, զոմն սպանին, զոմն
36 քարկոծեցին։ Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս
37 բզ̅մ քան զառաջինսն, և արարին նց̅ նոյնպէս։ Յե-

տոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր, և ասէ. Թերևս
ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ։ Իսկ մշակքն իբրև 38
տեսին զորդին, ասեն ընդ միտս. սա է ժառանգն, ե-
կայք սպանցուք զսա և կալցուք զժառանգութի սո-
րա։ Եւ առեալ հանին զնա արտաքոյ քան զայգին՝ 39
և սպանին։ Արդ յորժամ եկեսցէ տէր այգւոյն, 40
զինչ արասցէ մշակացն այնոցիկ։ Ասեն ցնա. զչարս 41
չարաչար կորուսցէ. և զայգին տացէ այլոց մշակաց, որք
տացեն նմա զպտուղս 'ի ժամու իւրեանց։ Ասէ ցնս 42
յս. չիցէ՞ երբեք ընթերցեալ ձեր 'ի գիրս. զվէմն
զոր անարգեցին շինօղքն, նա եղև գլուխ անկեան.
'ի տեառնէ եղև այս, և է սքանչելի յաչս մեր։ Վն այսորիկ 43
ասեմ ձեզ, զի բարձցի 'ի ձէնջ արքայութի այ, և
տացի ազգի որ առնիցէ զպտուղս նր։ Եւ որ անկցի 44
'ի վր վիմիս այսորիկ՝ փշրեսցի, և յոյր վր անկցի՝
հոսեսցէ զնա։ Իբրև լուան քահանայապետքն և 45
դպիրք և փարիսեցիք զառակս նր, գիտացին թէ վն
նց ասաց։ Եւ խնդրէին զնա ունել, բայց երկեան 'ի 46
ժողովրդոցն. քանզի իբրև զմարգարէ ունէին զնա։

ԳԼ. ԻԲ

ԵՒ. ԴԱՐՁԵԱԼ պատասխանի ետ յս, և ասէ ցնս 1
առակօք։ Նմանեցաւ արքայութին երկնից առն թա- 2
գաւորի որ արար հարսանիս որդւոյ իւրում։ Եւ ա- 3
ռաքեաց զծառայս իւր կոչել զհրաւիրեալսն 'ի հար-
սանիս. և ոչ կամէին գալ։ Դարձեալ առաքեաց 4
այլ ծառայս՝ և ասէ. ասացէք հրաւիրելոցն. ահա-
սիկ զճաշ իմ պատրաստեցի, զուարակք իմ և պարա-
րակք զենեալ են, և ամ ինչ պատրաստ է. եկայք 'ի
հարսանիսս։ Եւ նք յուլացեալ գնացին՝ ոմն յագա- 5
րակ իւր, և ոմն 'ի վաճառ իւր. և այլք կալեալ զծա- 6
ռայս նորա թշնամանեցին և սպանին։ Իսկ թա- 7
գաւորն իբրև լուաւ՝ բարկացաւ, և առաքեաց զզօրս
իւր և սատակեաց զսպանօղսն զայնոսիկ, և զքաղաքն
նց այրեաց։ Յայնժամ ասէ ցծառայս իւր. Հարսա- 8

նիքս պատրաստ են, և հրաւիրեալքն չէին արժանի։
9 Արդ երթայք յանցս ճանապարհաց, և զոր միան-
10 գամ գտանիցէք՝ կոչեցէք 'ի հարսանիս։ Եւ ելեալ
ծառայքն 'ի ճանապարհս ժողովեցին զամենեսեան
զոր և գտին՝ զչարս և զբարիս. և լցան հարսանիքն
11 բազմականօք։ Եւ մտեալ թագաւորն հայել զբազ-
մականօքն, ետես անդ այր մի՝ որ ոչ էր զգեցեալ հան-
12 դերձ հարսանեաց։ Եւ ասէ ցնա. ընկեր զիա՞րդ մտեր
այսր, զի ո՛չ ունէիր հանդերձ հարսանեաց. և նա
13 պապանձեցաւ։ Յայնժամ ասէ թագաւորն ցպա-
սաւորսն. կապեցէք զդորա զոտս և զձեռս՝ և հանէք
զդա 'ի խաւարն արտաքին, անդ եղիցի լալ և կրճել
14 ատամանց։ Զի բազումք են կոչեցեալք և սակաւք
են ընտրեալք։
15 ԿԵ. Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն, առին խոր-
հուրդ զնմանէ՝ թէ ո՞պ զնիցեն նմա որոգայթ բանիւք։
16 Եւ առաքեն առ նա զաշակերտսն իւրեանց հերով-
դիանոսօքն հանդերձ, և ասեն. վարդապետ գիտեմք
զի ճշմարիտ ես, և զճանապարհն այ ճշմարտութ
ուսուցանես. և ո՛չ է քեզ փոյթ զումեքէ, և ո՛չ հայիս
17 յերեսս մարդոյ։ Արդ ասա՛ մեզ, զիա՞րդ թուի քեզ,
18 պա՞րտ է հարկս տալ կայսեր թէ ոչ։ Գիտաց
յս զխորամանկութիւնս, և ասէ. զի՞ փորձէք զիս կեղ-
19 ծաւորք. ցուցէք ինձ զդահեկան հարկին. և նք մա-
20 տուցին նմա դահեկան մի։ Եւ ասէ ցնս. ո՞յր է պատ-
21 կերս այս կամ գիր։ Ասեն՝ կայսեր. յայնժամ ասէ ցնո-
սա. երթայք տո՛ւք զկայսերն կայսեր, և զայն այ։
22 Եւ իբրև լուան զարմացան. և թողին զնա և գնացին։
23 Յայնմ աւուր մատեան առ նա սադուկեցիքն, որ ա-
24 սէին՝ թէ չիք յարութի. հարցին ցնա, և ասեն. վար-
դապետ՝ մովսէս ասաց եթէ ոք մեռցի անորդի՝ ա-
ռասցէ զկին նորա եղբայր իւր, և յարուսցէ զաւակ
25 եղբօր իւրում։ Էին առ մեզ եղբարք եօթն. առա-
ջինն արար կին և մեռաւ. և զի ո՛չ ունէր զաւակ, ե-
26 թող զկինն իւր եղբօր իւրում։ Նոյնպէս և երկրորդն՝

և երրորդն, մինչև ցեօթներորդն։ Յետ ամենեցուն 27
մեռաւ և կինն։ Արդ ՚ի յարութե՟ն ո՞յր յեօթանցն 28
եղիցի նա կին. զի ամենեքին կալան զնա կին։ Պա- 29
տասխանի ետ նց՟ յս՟ և ասէ. մոլորեալ էք՝ ոչ գիտէք
զգիրս և ոչ զզօրութի՟ն այ՟։ Զի ՚ի յարութե՟ն ոչ կանայս 30
առնեն և ոչ արանց լինին, այլ են իբրև զհրեշտակս
յերկինս։ Բայց վասն յարութե՟ն մեռելոց չիցէ՞ ըն- 31
թերցեալ ձեր զասացեալն ձեզ յայ՟։ Ես եմ ա՟ծ աբ- 32
րահամու, ա՟ծ իսահակայ և ա՟ծ յակոբայ. և չէ ա՟ծ՝ ա՟ծ
մեռելոց այլ կենդանեաց։ Իբրև լուան ժողովուրդքն՝ 33
զարմանային ընդ վարդապետութիւն նր՟։ Իսկ փա- 34
րիսեցիքն իբրև լուան՝ եթէ պապանձեցոյց զսադու-
կեցիսն, ժողովեցան ՚ի միասին. և եհարց մի ոմն ՚ի 35
նոցանէ՝ զնա փորձելով, և ասէ։ Վարդապետ՝ ո՞ր 36
պատուիրան է մեծ յօրէնս։ Եւ յս՟ ասէ ցնա. սի- 37
րեսցես զտ՟ր ա՟ծ քո յա՟մ սրտէ քումմէ՝ և յա՟մ անձնէ
քումմէ՝ և յա՟մ մտաց քոց։ Այս է մեծն և առաջին 38
պատուիրան։ Երկրորդն նման սմին. սիրեսցես զըն- 39
կեր քո՝ իբրև զանձն քո։ Յայս երկուս պատուիրանս 40
ա՟մ օրէնք և մարգարէք կախեալ կան։ Եւ ՚ի ժողո- 41
վել փարիսեցւոցն՝ եհարց ցնս՟ յս՟, և ասէ։ Զի՞նչ 42
թուի ձեզ վ՟ս ք՟սի, ո՞յր որդի է. ասեն ցնա. դաւթի։
Ասէ ցնոսա յս՟. իսկ զիա՞րդ դաւիթ հոգւովն կոչէ զնա 43
տ՟ր՝ և ասէ։ Ասաց տ՟ր ցտ՟ր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ 44
մինչև եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։
Իսկ եթէ դաւիթ զնա տ՟ր կոչէ՝ զիա՞րդ որդի նր՟ ի- 45
ցէ։ Եւ ոչ ոք կարէր տալ նմա պատասխանի բան մի, և 46
ոչ իշխէր ոք յայնմ օրէ հարցանել զնա և ոչ ինչ։

ԳԼ. ԻԳ.

ԻԶ. ՅԱՅՆԺԱՄ խօսեցաւ յս՟ ընդ ժողովուրդսն 1
և ընդ աշակերտսն իւր, և ասէ։ Յաթոռն մովսիսի 2
նստան դպիրքն և փարիսեցիք։ Զա՟մ ինչ զոր ա- 3
սիցեն ձեզ արարէք և պահեցէք. բայց ըստ գործոցն
նց՟ մի առնէք, զի ասեն և ոչ առնեն։ Կապեն բեռինս 4

ծանունս և դժուարակիրս, և դնեն ՚ի վերայ ուսոց
մարդկան, և մատամբ իւրեանց ոչ կամին շարժել
5 զնոսա։ Եւ զա̃մ զգործս իւրեանց առնեն ՚ի ցոյց
մարդկան. լայնեն զգրապանակս իւրեանց, և երկայ-
6 նեն զքղանցս հանդերձից իւրեանց։ Սիրեն զյառա-
ջագահս յընթրիս, և զնախաթոռս ՚ի ժողովուրդս, և
7 զողջոյնս ՚ի հրապարակս։ Եւ կոչել ՚ի մարդկանէ՝
8 ռաբբի ռաբբի։ Բայց դուք մի՛ զոք կոչէք վարդապետ,
զի մի է ձեր ուսուցիչ. և ամենեքին դուք եղբարք էք։
9 Եւ հայր մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի, զի ձեր մի է հայր՝
10 որ յերկինսն է։ Եւ մի՛ կոչիցիք ուսուցիչք, զի ուսու-
11 ցիչ ձեր ք̃ս է։ Եւ մեծն ՚ի ձէնջ եղիցի ձեր սպասաւոր։
12 Որ բարձրացուցանէ զանձն խոնարհեսցի, և որ խո-
13 նարհեցուցանէ զանձն բարձրասցի։ Վա՜յ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի փակէք զարքայութի̃
երկնից առաջի մարդկան. դուք ոչ մտանէք, և որոց
14 մտանենն՝ չտայք թոյլ մտանել։ Վա՜յ ձեզ դպրաց և
փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի ուտէք զտունս այրեաց.
պատճառանօք երկարէք զաղօթս, վ̃ն զի աւելի դա-
15 տաստան ընդունիցիք։ Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարի-
սեցւոց կեղծաւորաց. զի յածիք ը̃ ծով և ընդ ցա-
մաք առնել եկամուտ մի. և յորժամ լինիցի, առնէք
16 զնա որդի գեհենի կրկին ևս քան զձեզ։ Վա՜յ ձեզ ա-
ռաջնորդք կոյրք, զի ասէք՝ որ երդնու ՚ի տաճարն՝
չէ ինչ, բայց որ երդնու յոսկին որ ՚ի տաճարին է՝ ար-
17 ժան է։ Յիմարք և կոյրք՝ զինչ մեծ է, ոսկին՝ եթէ
18 տաճարն որ սրբէ զոսկին։ Եւ որ երդնու ՚ի սեղանն՝
չէ ինչ, բայց որ երդնու ՚ի պատարագն որ ՚ի վ̃ր ն̃ր
19 է՝ արժան է։ Յիմարք և կոյրք. զինչ մեծ է, պատա-
20 րագն, եթէ սեղանն՝ որ սրբէ զպատարագն։ Իսկ
արդ որ երդուաւ ՚ի սեղանն, երդնու ՚ի նա և յա̃մ
21 որ ՚ի վ̃ր ն̃ր է. և որ երդուաւ ՚ի տաճարն, երդնու
22 ՚ի նա և ՚ի բնակիչն ն̃ր. և որ երդուաւ յերկինս,
23 երդնու յաթոռն ա̃յ՝ և յայն որ նստին ՚ի վ̃ր նորա։ Վա՜յ
ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի տասա-

նորդէք զանանուխ եւ զսամիթ եւ զչաման, եւ թողէք
զծանր ծանր օրինացն՝ զդատաստան եւ զողորմու-
թիւն եւ զհաւատս. զայս արժան էր առնել՝ եւ զայն
չթողուլ։ Առաջնորդք կոյրք, որ զմժղուկս քամէք՝ եւ 24
զուղտս կլանէք։ Վայ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց 25
կեղծաւորաց, զի սրբէք զարտաքին զբաժակին եւ
զսկաւառակին, եւ 'ի ներքոյ լի են յափշտակութե̅
եւ անխառնութե̅։ Փարիսեցի կոյր՝ սրբեա՛ նախ զներ- 26
քին բաժակին եւ զսկաւառակին, զի լինիցի եւ ար-
տաքինն նց̅ սուրբ։ Վայ ձեզ դպրաց եւ փարիսեց- 27
ւոց կեղծաւորաց. զի նման էք գերեզմանաց բռե-
լոց. որ արտաքոյ երեւին գեղեցիկ՝ եւ 'ի ներքոյ լի են
ոսկերօք մեռելոց եւ ամ̅ պղծութե̅։ Այնպէս եւ դուք 28
արտաքոյ երեւիք մարդկան արդարք, եւ 'ի ներքոյ լի
էք կեղծաւորութե̅ եւ անօրէնութե̅։ Վայ ձեզ դպրաց 29
եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի շինէք զշիրիմս մար-
գարէից՝ եւ զարդարէք զգերեզմանս արդարոց։ Եւ 30
ասէք. եթէ էաք յաւուրս հարցն մերոց, ոչ հաղոր-
դէաք արեան մարգարէիցն։ Ապա ուրեմն վկայէք 31
զանձանց՝ եթէ որդիք էք այնոցիկ՝ որ կոտորեցին զմ-
մարգարէսն։ Եւ դուք լցէք զչափ հարցն ձերոց։ Օ՛ձք՝ 32
ծնունդք իժից, զիա՞րդ փախնուցուք 'ի դատաստանէ 33
գեհենին։ Վասն այդորիկ ահաւասիկ ես առաքեմ 34
առ ձեզ մարգարէս եւ իմաստունս եւ դպիրս, եւ 'ի նո-
ցանէ սպանանիցէք եւ 'ի խաչ հանիցէք, եւ 'ի նոցա-
նէ տանջիցէք 'ի ժողովուրդս ձեր, եւ հալածիցէք 'ի
քաղաքէ 'ի քաղաք։ Որպէս զի եկեսցէ 'ի վ̅ր ձեր ամ̅ 35
արիւն արդար հեղեալ յերկրի. յարենէն աբելի ար-
դարոյ մինչեւ ցարիւնն զաքարիայ որդւոյ բարաքեայ՝
զոր սպանէք ընդ մէջ տաճարին եւ սեղանոյ։ Ամէն 36
ասեմ ձեզ. եկեսցէ այն ամ̅ 'ի վերայ ազգիս այսո-
րիկ։ Եմ̅, եմ̅, որ կոտորեցեր զմարգարէսն՝ եւ քար- 37
կոծ առնէիր զառաքեալսն առ քեզ. քանիցս անգամ
կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր օրինակ ժողո-
վէ հաւ զձագս իւր ը̅ թեւովք, եւ ոչ կամեցարուք։

38 Ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ։ Բայց
39 ասեմ ձեզ՝ թէ ո՛չ ևս տեսանիցէք զիս յայսմ հետէ,
մինչև ասիցէք, օրհնեալ եկեալ յանուն տ̃ն։

ԳԼ. ԻԴ.

1 ԻԴ. Եւ ելեալ արտաքս յս̃ 'ի տաճարէն գնայր.
և մատեան աշակերտքն ցուցանել նմա զշինուածս
2 տաճարին։ Եւ նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա.
տեսանէ՞ք զայդ ամ̃, ամէն ասեմ ձեզ. ո՛չ մնասցէ այդր
3 քար 'ի քարի վ̃ր որ ոչ քակտեսցի։ Եւ մինչդեռ նստէր
'ի լերինն ձիթենեաց, մատեան առ նա աշակերտքն
առանձինն և ասեն. ասա՛ մեզ՝ երբ լինիցի այդ, և
կա՛մ զինչ նշան իցէ քոյոյ գալստեանն, և վախճանի
4 ծխս։ Պատասխանի ետ յս̃, և ասէ ցն̃ս. զգո՛յշ լերուք
5 գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ։ Զի բազումք գայցեն յանուն
իմ, և ասիցեն թէ ես եմ քս̃ն. և զբազումս մոլորեցու-
6 ցանիցեն։ Լսելոց էք պատերազմունս և համբաւս
պատերազմաց. զգո՛յշ լերուք՝ մի՛ խռովեսջիք, զի պարտ
7 է լինել այսմ ամ̃, այլ չև՛ է կատարած։ Յարիցէ
ազգ յազգի վ̃ր, և թագաւորութի̃ 'ի թագաւորու-
թե̃ վ̃ր. և եղիցին սովք և սրածութի̃ք և սասա-
8 նութի̃ք 'ի տեղիս տեղիս։ Սակայն և այն ամենայն
9 սկիզբն է երկանց։ Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ 'ի
նեղութի̃ս, և սպանանիցեն զձեզ. և եղիջիք ատե-
10 ցեալք յամ̃ ազգաց վ̃ս անուան իմոյ։ Եւ յայնժամ
գայթակղեսցին բազումք, և զմիմեանս մատնեսցեն՝
11 և ատեսցեն զմիմեանս։ Եւ բազում սուտ մարգարէք
12 յարիցեն, և զբազումս մոլորեցուսցեն։ Եւ վ̃ս բազ-
մանալոյ անօրէնութե̃ն, ցամաքեսցի սէր բազմաց։
13 Բայց որ համբերեսցէ իսպառ, նա կեցցէ։ Եւ քա-
14 րոզեսցի աւետարանս արքայութե̃ ը̃ ամ̃ տիեզերս՝
'ի վկայութի̃ ամ̃ հեթանոսաց, և ապա եկեսցէ կա-
15 տարած։ Արդ յորժամ տեսանիցէք զպղծութի̃ ա-
ւերածոյն, որ ասացեալն է 'ի ձեռն դանիէլի մար-
գարէի, զի կայցէ 'ի տեղւոջն սրբութե̃, որ ընթեռ-

նուն 'ի միտ առցէ ։ Յայնժամ որ 'ի Հրէաստանի ի- 16
ցեն փախիցեն 'ի լերինս . և որ 'ի տանիս կայցէ , մի 17
իջցէ առնուլ ինչ 'ի տանէ իւրմէ . և որ յանդի իցէ , 18
մի դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր ։ Բայց վայ ի- 16
ցէ յղեաց և ստնտուաց յաւուրսն յայնոսիկ ։ Յա- 20
ղօթս կացէք զի մի լինիցի փախուստն ձեր ձմերանի ,
և մի 'ի շաբաթու ։ Զի եղիցի յայնժամ նեղութ̅ի 21
մեծ , որպիսի ոչ եղև 'ի սկզբանէ արարածոց աշխարհի
մինչև ցայժմ , և ոչ այլ լիցի ։ Եւ եթէ ոչ կարճէին 22
աւուրքն այնոքիկ , ոչ ապրէր ա̅մ մարմին . բայց վ̅ն
ընտրելոցն կարճեսցին աւուրքն այնոքիկ ։ Յայնժամ 23
թէ ոք ասիցէ ձեզ՝ ահաւասիկ աստ է ք̅ս կամ անդ ,
մի հաւատայցէք ։ Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք և 24
սուտ մարգարէք . և տացեն նշանս մեծամեծս և ա-
րուեստս , մինչև մոլորեցուցանել՝ թէ հնար ինչ իցէ
և զընտրեալսն ։ Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ ։ Ա- 25
պա եթէ ասիցեն ձեզ . ահաւանիկ յանապատի է , մի 26
ելանիցէք , և թէ ահա յշտեմարանս է , մի հաւա-
տայցէք ։ Զի ո̅պ փայլակն որ ելանէ յարևելից և 27
երևի մինչև յարևմուտս , այն̅պս եղիցի գալուստն որդ-
ւոյ մարդոյ ։ Զի ուր գէշն իցէ , անդր ժողովեսցին 28
արծուիք ։ Վաղվաղակի յետ նեղութ̅ն աւուրցն այ- 29
նոցիկ՝ արեգակն խաւարեսցի և լուսին ոչ տացէ զլոյս
իւր , և աստեղք անկցին յերկնից , և զօրութ̅իք երկնից
շարժեսցին ։ Եւ ապա երևեսցի նշան որդւոյ մարդոյ 30
յերկինս , և յայնժամ կոծեսցին ամենայն ազգ . և
տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ 'ի վ̅ր ամպոց երկնից
զօրութ̅բ և փառօք բազմօք ։ Եւ առաքեսցէ զհրեշ- 3
տակս իւր փողով մեծաւ , և ժողովեսցեն զընտրեալ̅ս
ն̅ր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկնից մինչև 'ի ծագս
ն̅ց ։ Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զառակն . զի յոր- 32
ժամ ն̅ր ոստքն կակղասցին և տերևն ցցուեսցի , գի-
տէք թէ մերձ է ամառն ։ Նոյնպէս և դուք յորժամ 33
տեսանիցէք զայս ա̅մ , գիտասջիք թէ մերձ է 'ի դուրս ։
Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս 34

35 ա̃մ եղիցի։ Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ
36 մի անցցեն։ Բայց վ̃ն աւուրն այնորիկ և ժամու, ոչ
ոք գիտէ՝ ոչ հրեշտակք յերկնից՝ և ոչ որդի՝ բայց մի-
37 այն հայր։ Եւ ո̃պ աւուրքն Նոյի, այնպէս եղիցի
38 գալուստն որդւոյ մարդոյ։ Զի ո̃պ էին յաւուրսն
որ յառաջ քան զջրհեղեղն, ուտէին և ըմպէին
կանայս առնէին և արանց լինէին, մինչև յօրն՝
39 յորում եմուտ Նոյ 'ի տապանն, և ոչ գիտացին մինչև-
եկն ջրհեղեղն և եբարձ զամենեսին. այնպէս եղի-
40 ցի և գալուստն որդւոյ մարդոյ։ Յայնժամ եթէ ի-
ցեն երկու յագարակի, մին առցի և միւսն թողցի։
41 Եւ եթէ երկու աղայցեն 'ի մի երկանս, մին առցի
42 և միւսն թողցի։ Արթո՛ւն կացէք զի ոչ գիտէք յո-
43 րում ժամու տ̃րն ձեր գայ։ Զայն գիտասջիք եթէ
գիտէր տանուտէրն՝ յորում պահու գող գայ, հսկէր՝
44 և ոչ տայր ական հատանել զտուն իւրոյ։ Վ̃ն այսո-
րիկ և դուք եղերո՛ւք պատրաստք, զի յորում ժամու
45 ոչ ակն ունիցիք՝ գայ որդի մարդոյ։ Իսկ ո՞վ իցէ հա-
ւատարիմ ծառայ և իմաստուն, զոր կացոյց տէր իւր
'ի վ̃ր ծառայից իւրոց՝ տալ ն̃ց կերակուր 'ի ժամու։
46 Երանի է ծառային այնմիկ զոր եկեալ տէրն գտա-
47 նիցէ արարեալ այնպէս։ Ամէն ասեմ ձեզ, զի 'ի վե-
48 րայ ա̃մ ընչից իւրոց կացուսցէ զնա։ Ապա եթէ ասիցէ
ծառայն չար 'ի սրտի իւրում, տէր իմ յամէ զգալ.
49 և սկսանիցի հարկանել զծառայակիցս իւր, ուտիցէ
50 և ըմպիցէ ը̃ արբեցողս։ Գայցէ տէր ծառային այնո-
րիկ՝ յաւուր յորում ոչ ակն ունիցի, և 'ի ժամու յո-
51 րում ոչ գիտիցէ. և կտրեսցէ զնա ընդ մէջ, և ըզ-
բաժին ն̃ր ընդ կեղծաւորս դիցէ. անդ եղիցի լալ և
կրճել ատամանց։

ԳԼ. ԻԵ.

1 ՅԱՅՆԺԱՄ նմանեսցի արքայութի̃ երկնից տասն
կուսանաց, որոց առեալ զլապտերս իւրեանց ելին ը̃
2 առաջ փեսայի և հարսին։ Հինգն 'ի նոցանէ յիմարք

էին՝ և հինգն իմաստունք։ Յիմարքն առին զլապ- 3
տերսն, և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին։ Իսկ ի- 4
մաստունքն առին ձէթ ամանովք ընդ լապտերս իւ-
րեանց։ Եւ 'ի յամել փեսային, նիրհեցին ամենե- 5
քեան և 'ի քուն մտին։ Եւ 'ի մէջ գիշերի եղև բար- 6
բառ, ահա փեսայ գայ՝ ելէք ընդ առաջ ն̃ր։ Յայն- 7
ժամ յարեան ա̃մ կուսանքն՝ և կազմեցին զլապտերս
իւրեանց։ Ասեն յիմարքն ցիմաստունսն, տուք մեզ 8
յիւղոյդ ձերմէ, զի ահա շիջանին լապտերքս մեր։
Պատասխանի ետուն իմաստունքն՝ և ասեն. գուցէ 9
ոչ իցէ մեզ և ձեզ բաւական, այլ երթայք 'ի վաճա-
ռականս՝ և գնեսջիք ձեզ։ Իբրև ն̃ք գնացին գնել՝ 10
եկն փեսայն, և պատրաստքն մտին ը̃ նմա 'ի հար-
սանիսն՝ և փակեցաւ դուռնն։ Յետոյ գան և այլ 11
կուսանքն՝ և ասեն, տէր տէր բաց մեզ։ Նա պատասխանի 12
ետ և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ ոչ գիտեմ զձեզ։ Ար- 13
թուն կացէք զի ոչ գիտէք զօրն և ոչ զժամն։ Ո̃պ այր 14
մի գնացեալ 'ի տար աշխարհ, կոչեաց զծառայս իւր՝
և ետ ն̃ց զինչս իւր։ Ումեմն ետ հինգ քանքար՝ և 15
ումեմն երկուս՝ ումեմն մի, իւրաքանչիւր ըստ իւ-
րում կարի և գնաց։ Չոգաւ վաղվաղակի որ առ ըզ- 16
հինգն՝ գործեաց նոքօք, և շահեցաւ այլ ևս հինգ։
Նոյնպէս և որ զերկուսն, շահեցաւ այլ ևս երկուս։ 17
Եւ որ զմին առ՝ գնաց փորեաց զերկիր, և թաքոյց 18
զարծաթ տ̃ն իւրոյ։ Յետ բ̃զմ ժամանակի գայ տէր 19
ծառայիցն այնոցիկ՝ և առնէ համարս 'ի մէջ ն̃ց։ Եւ 20
մատուցեալ որ զհինգ քանքարն առ, մատոյց այլ ևս
հինգ քանքար, և ասէ. տէր՝ հինգ քանքար ետուր
ցիս, արդ աւասիկ հինգ այլ ևս քանքար 'ի վերայ
շահեցայ։ Ասէ ցնա տէրն իւր. ազնիւ ծառայ բա- 21
րի և հաւատարիմ, որովհետև 'ի սակաւուդ հաւա-
տարիմ ես, 'ի վ̃ր բազմաց կացուցից զքեզ. մուտ
յուրախութ̃ի տ̃ն քո։ Մատուցեալ և որոյ զերկուս 22
քանքարսն առեալ էր, և ասէ. տէր՝ երկուս քան-
քար ետուր ցիս, աւասիկ երկուս ևս այլ քանքար՝

23 զոր ՚ի վ՟ր շահեցայ ։ Ասէ ցնա տէրն իւր · ազնիւ ծա֊
ռայ բարի և հաւատարիմ, որովհետև ՚ի սակաւուդ
հաւատարիմ ես, ՚ի վ՟ր բազմաց կացուցից զքեզ ·
24 մուտ յուրախութի տ՟ն քո ։ Մատուցեալ և որոյ զմի
քանքարն առեալ էր, և ասէ · տէր՝ գիտէի, զի այր մի
խիստ ես, հնձես զոր ոչ սերմանեցեր, և ժողովես
25 ուստի ոչ սփռեցեր · երկեայ, գնացի և թաքուցի
26 զքանքարն քո յերկրի · արդ ահաւասիկ քոյդ ցքեզ ։ Պա֊
տասխանի ետ տէրն, և ասէ ցնա · ծառայ չար և վատ ·
գիտէիր եթէ հնձեմ ուստի ոչ սերմանեցի, և ժո֊
27 ղովեմ ուստի ոչ սփռեցի · պարտ էր քեզ արկանել
զարծաթդ իմ ՚ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տոկո֊
28 սեօք պահանջէի զիմն ։ Արդ առէք ՚ի դմանէ զքան֊
քարդ՝ և տուք այնմ որ ունիցի զտասն քանքարն ։
29 Զի ամ՟ի որ ունիցի՝ տացի և յաւելցի · և որ ոչն
30 ունիցի և զոր ունիցին, բարձցի ՚ի նմանէ ։ Եւ
զծառայդ անպիտան հանէք ՚ի խաւարն արտաքին ·
31 անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց ։ Եւ յորժամ
եկեսցէ որդի մարդոյ փառօք իւրովք՝ և ա՟մ հրեշ֊
տակք ը՟ նմա, յայնժամ նստցի յաթոռ փառաց
32 իւրոց ։ Եւ ժողովեսցին առաջի ն՟ր ա՟մ ազգք, և մեկ֊
նեսցէ զն՟ս ՚ի միմեանց, ո՟պ հովիւ զի մեկնեսցէ զո֊
33 զիս յայծեաց ։ Եւ կացուսցէ զոզիսն ընդ աջմէ իւրմէ՝
34 և զայծիսն ՚ի ձախմէ ։ Յայնժամ ասասցէ թագաւորն
ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն իցեն · եկայք օրհնեալք
հօր իմոյ ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զար֊
35 քայութիւն ՚ի սկզբանէ աշխարհի ։ Զի քաղցեայ
և ետուք ինձ ուտել · ծարաւեցի և արբուցէք ինձ ·
36 օտար էի և ժողովեցէք զիս · մերկ և զգեցուցէք
զիս · հիւանդ էի և տեսէք զիս · ՚ի բանտի էի և ե֊
37 կիք առ իս ։ Յայնժամ պատասխանի տացեն նմ՟ ար֊
դարքն և ասասցեն · տ՟ր, երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ
38 և կերակրեցաք, կամ ծարաւի և արբուցաք ։ Երբ տե֊
սաք զքեզ օտար և ժողովեցաք, կամ մերկ և զգե֊
39 ցուցաք ։ Երբ տեսաք զքեզ հիւանդ կ՟մ ՚ի բանտի, և

եկաք առ քեզ։ Պատասխանի տացէ թագաւորն եւ 40
ասասցէ ցնս՟. ամէն ասեմ ձեզ, որովհետեւ արարէք
միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարէք։
Յայնժամ ասասցէ եւ ցայնոսիկ՝ որ ընդ ահեկէն ի- 41
ցեն. երթայք յինէն անիծեալք 'ի հուրն յաւիտե-
նական, որ պատրաստեալ է սատանայի եւ հրեշտա-
կաց նր՟։ Զի քաղցեայ եւ ոչ ետուք ինձ ուտել, 42
ծարաւեցի եւ ոչ արբուցիք զիս, օտար էի՝ եւ ոչ ժողո- 43
վեցիք զիս, մերկ էի եւ ոչ զգեցուցիք զիս, հիւանդ
եւ 'ի բանտի՝ եւ ոչ տեսէք զիս։ Յայնժամ պատաս- 44
խանի տացեն եւ նք՟, եւ ասասցեն. տէր, երբ տեսաք
զքեզ քաղցեալ կմ՟ ծարաւի կմ՟ օտար կմ՟ մերկ կմ՟
հիւանդ կմ՟ 'ի բանտի, եւ ոչ պաշտեցաք զքեզ։ Յայն- 45
ժամ պատասխանի տացէ նոցա, եւ ասասցէ. ամէն
ասեմ ձեզ, որովհետեւ ոչ արարէք միում 'ի փոքր-
կանցս յայսցանէ՝ եւ ոչ ինձ արարէք։ Եւ երթիցեն 46
նոքա 'ի տանջանսն յաւիտենականս, եւ արդարքն 'ի
կեանսն յաւիտենականս։

ԳԼ. ԻԶ.

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց յս՟ զամ՟ զբանս զայ- 1
սոսիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր։ Գիտէք, զի յետ եր- 2
կուց աւուրց զատիկ լինի, եւ որդի մարդոյ մատնի 'ի
խաչ ելանել։ Յայնժամ ժողովեցան քահանայա- 3
պետքն եւ դպիրքն եւ ծերք ժողովրդեանն 'ի սրահ
քահանայապետին՝ որում անուն էր կայիափա. եւ ա- 4
րարին խորհուրդ՝ զի նենգութբ՟ կալցին զյս՟՝ եւ սպան-
ցեն։ Բայց ասէին, թէ մի՛ 'ի տօնի աստ՝ զի մի՛ խռո- 5
վութի՟ լինիցի 'ի ժողովրդեանն։ Իբրեւ եկն յս՟ 'ի բե- 6
թանիա 'ի տուն սիմոնի բորոտի, մատեաւ առ նա կին 7
մի՝ որ ունէր շիշ իւղոյ ծանրագնի, եւ թափեաց 'ի
գլուխ նորա 'ի բազմականին։ Իբրեւ տեսին աշա- 8
կերտքն՝ բարկացան եւ ասեն. ընդէ՞ր է կորուստ այդ
իւղոյդ։ Զի մարթ էր վաճառել զդա մեծագնի՝ եւ 9
տալ աղքատաց։ Գիտաց յս՟ եւ ասէ ցնս՟. զի՞ աշխատ 10

11 առնէք զկինդ, գործ մի բարի գործեաց դա յիս։ Զամ
ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք, բայց զիս ոչ հանա-
12 պազ ընդ ձեզ ունիք։ Արկանել դորա զեւղդ 'ի մար-
13 մին իմ, առ 'ի թաղելոյ զիս նշանակեաց։ Բայց ա-
մէն ասեմ ձեզ, զի ուր եւ քարոզեսցի աւետարանս
այս ընդ ամ աշխարհ՝ խօսեսցի եւ զոր արար դա 'ի
14 յիշատակ դորա։ Յայնժամ գնաց մի յերկոտասա-
նիցն անուանեալ Յուդա սկարիովտացի՝ առ քահա-
15 նայապետսն, եւ ասէ։ Զի՞նչ կամիք տալ ինձ, եւ ես
մատնեցից զնա ձեզ. եւ նք կշռեցին նմա երեսուն
16 արծաթի։ Եւ յայնմ հետէ խնդրէր պարապ՝ զի մատ-
17 նեսցէ զնա նց։ Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակե-
րացն մատեան աշակերտքն առ յս՝ եւ ասեն. ուր կա-
18 միս՝ զի պատրաստեսցուք քեզ ուտել զզատիկն։ Եւ
նա ասէ ցնոսա. երթայք 'ի քաղաքն առ այս ա-
նուն, եւ ասացէք ցնա. վարդապետ ասէ, ժամանակ
իմ մերձեալ է, առ քեզ առնեմ զզատիկ աշակեր-
19 տօքս հանդերձ։ Եւ արարին աշակերտքն ոպ հրա-
20 մայեաց նց յս, եւ պատրաստեցին զզատիկն։ Եւ իբրեւ
երեկոյ եղեւ՝ կայր բազմեալ ը երկոտասան աշակերտսն։
21 Եւ մինչդեռ ուտէին նք, ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, զի
22 մի ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս։ Եւ տրտմեցան յոյժ.
սկսան ասել ցնա իւրաքանչիւր ոք 'ի նցէ. միթէ ես ի-
23 ցեմ տր։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. որ մխեաց ը
իս զձեռն իւր 'ի սկաւառակս՝ նա մատնելոց է զիս։
24 Որդի մարդոյ երթայ՝ ոպ եւ գրեալ է վն նր. բայց վայ
մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռս որդի մարդոյ մատնեսցի.
25 լաւ էր նմա՝ թէ չէր ծնեալ մարդն այն։ Պատասխանի
ետ յուդա՝ որ մատնելոցն էր զնա՝ եւ ասէ. միթէ ես
26 իցեմ վարդապետ. ասէ ցնա՝ դու ասացեր։ Եւ մինչ-
դեռ ուտէին նոքա՝ առ յս հաց՝ օրհնեաց եւ եբեկ,
եւ ետ աշակերտացն եւ ասէ. առէք կերայք՝ այս է մար-
27 մին իմ։ Եւ առեալ բաժակ գոհացաւ՝ ետ նց եւ ա-
28 սէ. արբէք 'ի դմանէ ամենեքին։ Զի այդ է արիւն
իմ նորոյ ուխտի, որ 'ի վերայ բազմաց հեղանի 'ի

թողութիւն մեղաց ։ Բայց ասեմ ձեզ. ոչ ես արբից 29
յայսմ հետէ 'ի բերոյ որթոյ մինչև ցօրն ցայն՝ յոր-
ժամ արբից զդա ընդ ձեզ նոր յարքայութեան հօր իմոյ ։
Եւ օրհնեցին, և ելին 'ի լեառն ձիթենեաց ։ Յայն- 30
ժամ ասէ ցնոսա յիսուս. ամենեքին դուք գայթագղելոց էք 31
յինէն յայսմ գիշերի, զի գրեալ է՝ թէ հարից ըզ-
հովիւն և ցրուեսցին ոչխարքն հօտին ։ Եւ յետ յառ- 32
նելոյն իմոյ, յառաջեցից քան զձեզ 'ի գալիլեա ։ Պա- 33
տասխանի ետ պետրոս՝ և ասէ ցնա. թէպէտ և ա-
մենեքեան գայթագղեսցին 'ի քէն, սակայն ես ոչ
գայթագղեցայց ։ Ասէ ցնա յիսուս. ամէն ասեմ քեզ՝ զի 34
յայսմ գիշերի մինչև հաւու խօսեալ իցէ, երիցս ու-
րասցիս զիս ։ Ասէ ցնա պետրոս. թէ և մեռանել հա- 35
սանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց. նոյնպէս և ամենայն
աշակերտքն ասէին ։ Յայնժամ գայ յիսուս ընդ նոսա 'ի 36
գիւղ մի՝ որում անուն էր գեթսեմանի, և ասէ ցնոսա.
նստարուք այդր, մինչև երթայց կացից յաղօթս ։ Եւ 37
առեալ ընդ իւր զպետրոս՝ և զերկոսին որդիսն զեբե-
դեայ, սկսաւ տրտմել և հոգալ ։ Յայնժամ ասէ ցնոսա. 38
տրտում է ոգի իմ մինչև 'ի մահ, կացէք աստ՝ և
սկեցէք ընդ իս ։ Եւ մատուցեալ յառաջ սակաւիկ մի՝ 39
անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց, եկաց յաղօթս՝ և ասէ.
հայր իմ, եթէ հնար է՝ անցցէ բաժակս այս յինէն.
բայց ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս դու ։ Գայ առ աշա- 40
կերտսն, և գտանէ զնոսա 'ի քուն, և ասէ ցպետրոս.
այդպէս ոչ կարացիք մի ժամ արթուն կալ ընդ իս ։ Ար- 41
թուն կացէք և աղօթս արարէք՝ զի մի՛ անկանիցիք 'ի
փորձութիւն. հոգիս յօժար է՝ բայց մարմինս տկար ։
Դարձեալ երկրորդ անգամ չոգաւ՝ եկաց յաղօթս 42
յիսուս և ասէ. հայր իմ՝ եթէ հնար իցէ անցանել յի-
նէն բաժակիս այսմիկ, արդ թէ ոչ արբից զդա, ե-
ղիցին կամք քո ։ Եւ եկեալ միւսանգամ եգիտ զնոսա 43
'ի քուն, զի էին աչք իւրեանց ծանրացեալք ։ Եթող 44
զնոսա՝ և գնաց. եկաց յաղօթս երրորդ անգամ, և դար-
ձեալ զնոյն բան ասաց ։ Յայնժամ գայ առ աշա- 45

կերտսն՝ և ասէ ցն՟ս. Ննջեցէք այսուհետև՝ և հանգ-
չերուք. զի ահա հասեալ է ժամ, և որդի մարդոյ
46 մատնի 'ի ձեռս մեղաւորաց։ Արիք երթիցուք աստի,
47 զի ահաւասիկ եհաս՝ որ մատնելոցն է զիս։ Եւ մինչ-
դեռ նա զայն խօսէր, ահա յուդա մի յերկոտասա-
նիցն եկն, և ը՟ նմա ամբոխ բզմ՟ սրովք և բրօք՝ 'ի
48 քահանայապետիցն և 'ի ծերոց ժողովրդեանն։ Եւ
որ մատնելոցն էր զնա, ետ նց՟ նշան՝ և ասէ. ը՟ որում
49 ես համբուրեցից՝ նա է, զնա ունիցիք։ Եւ վաղվա-
ղակի մատուցեալ առ յս՟ ասէ. ո՛ղջ էր վարդապետ.
50 և համբուրեաց ը՟ նմա։ Եւ յս՟ ասէ ցնա. ընկեր վ՟ն
որո՟յ եկիրդ. յայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս 'ի
51 յս՟, և կալան զնա։ Եւ ահա մի ոմն յայնցանէ՝ որ էին
ը՟ յս՟ի, ձգեաց զձեռն և եհան զսուր իւր՝ և եհար
զծառայ քահանայապետին, և 'ի բաց եհան զունկն
52 նր՟։ Յայնժամ ասէ ցնա յս՟. դարձո՛ զսուր քո 'ի տեղի
իւր. զի ամենեքեան՝ որ սուր առնուցուն՝ սրով ան-
53 կանիցին։ Թէ համարիցիս՝ թէ ո՛չ կարեմ աղաչել
զհայր իմ. և հասուցանիցէ ինձ այժմ այսր՝ աւելի
54 քան զերկոտասան գունդս հրեշտակաց։ Այլ զիա՞րդ
55 լնուցուն գիրք՝ թէ այսպէս պարտ է լինել։ Յայն-
ժամ ասաց յս՟ ցամբոխն. իբրև 'ի վ՟ր աւազակի ելիք
սուսերօք՝ և բրօք՝ ունել զիս. հանապազ առ ձեզ 'ի
տաճարին նստէի և ուսուցանէի, և ո՛չ կալայք զիս։
56 Այլ այս ամենայն եղև՝ զի լցցին գիրք մարգարէիցն.
յայնժամ աշակերտքն ամենեքին թողին զնա և փա-
57 խեան։ Իսկ նոցա կալեալ զյս՟՝ ածին առ կայիափա
քահանայապետ՝ ուր դպիրքն և ծերք ժողովեալ էին։
58 Եւ պետրոս զհետ նր՟ երթայր բացագոյն մինչև 'ի
սրահ քահանայապետին. և մտեալ 'ի ներքս նստէր ը՟
59 սպասաւորսն տեսանել զկատարածն։ Իսկ քահանայա-
պետքն և ա՟մ ատեանն խնդրէին սուտ վկայութիւն
60 զյս՟է, զի սպանցեն զնա. և ո՛չ գտանէին 'ի բազմաց
սուտ վկայիցն մատուցելոց. յետոյ մատուցեալ երկու
61 սուտ վկայք, ասէին՝ թէ սա ասէր՝ կարող եմ քակել

զտաճարն Այ, և զերիս աւուրս շինել: Եւ յարու- 62
ցեալ քահանայապետն ասէ ցնա. չտաս ինչ պատաս-
խանի, զինչ դոքա ամբաստանեն զքէն: Եւ Յս լռեալ 63
կայր. պատասխանի ետ քահանայապետն և ասէ ցնա.
երդմնեցուցանեմ զքեզ յԱծ կենդանի, զի ասասցես
մեզ՝ թէ դու ես Քս որդի Այ: Ասէ ցնա Յս. դու ա- 64
սացեր. բայց ասեմ ձեզ, յայսմ հետէ տեսանիցէք
զորդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զօրութեանն և եկեալ
ընդ ամպս երկնից: Յայնժամ քահանայապետն պատառ- 65
եաց զհանդերձս իւր, և ասէ. հայհոյեաց, զի՞ ևս
պիտոյ են մեզ վկայք, ահա արդ լուայք զհայհոյութի
նր. զինչ հաճոյ է ձեզ. նոքա պատասխանի ետուն և ա- 66
սեն. մահապարտ է: Յայնժամ թքին ընդ երեսս նր, 67
և կափեցին զնա. և ոմանք ապտակեցին, և ասեն.
Մարգարէաց մեզ Քս, ո՞վ է՝ որ եհարն զքեզ: Իսկ 68
պետրոս նստէր արտաքոյ ՚ի գաւթին. մատեաւ առ 69
նա աղախին մի, և ասէ. և դու ընդ Յի գալիլեացւոյ
էիր: Նա ուրացաւ առաջի ամենեցուն՝ և ասէ, թէ 70
ոչ գիտեմ զինչ խօսիդ: Եւ իբրև ել նա արտաքս 71
քան զդրունսն՝ ետես զնա այլ կին մի, և ասէ ցայնո-
սիկ՝ որ անդն կային. և սա ընդ Յի նազովրացւոյ էր:
Եւ դարձեալ ուրացաւ երդմամբ, թէ ոչ գիտեմ զայրն: 72
Եւ յետ սակաւ միոյ մատուցեալ որք կային անդ, ա- 73
սեն ցպետրոս. արդարև և դու ՚ի նոցանէ ես, քանզի
և խօսք քո յայտ առնեն զքեզ: Յայնժամ սկսաւ 74
նզովել և երդնուլ, թէ ոչ գիտեմ զայրն. և իսկոյն
հաւ խօսեցաւ: Եւ յիշեաց պետրոս զբանն Յի զոր 75
ասաց, թէ մինչև հաւու խօսեալ իցէ՝ երիցս ուրաս-
ցիս զիս. և ելեալ արտաքս՝ ելաց դառնապէս:

ԳԼ. ԻԷ

ԻԲՐԵՒ այգ եղև, խորհուրդ արարին ամ քահա- 1
նայապետքն և ծերք ժողովրդեանն վն Յի սպանա-
նել զնա: Կապեցին զնա, և տարին զնացին, և ետուն 2
՚ի ձեռս պոնտացւոյ պիղատոսի դատաւորի: Յայն- 3

ժամ տեսեալ Յուդայի՝ որ մատնեաց զնա, թէ պար-
տաւորեցաւ, զղջացաւ՝ և դարձոյց զարծաթն առ
4 քահանայապետսն և ծերս ժողովրդեանն, և ասէ.
մեղայ, զի մատնեցի զարիւն արդար. և նոքա ասեն. մեզ
5 չէ փոյթ, դու գիտես: Եւ ընկէց զարծաթն ՚ի տա-
6 ճարին՝ և գնաց, և չոգաւ խեղդեցաւ: Իսկ քահա-
նայապետքն առեալ զարծաթն՝ ասեն. ոչ է արժան
ընդունել զայդ ՚ի կորբանն, քանզի գինք արեան են:
7 Խորհուրդ առեալ, գնեցին այնու զագարակն բրտի
8 ՚ի գերեզմանս օտարաց: Վասն այնորիկ կոչեցաւ ա-
9 գարակն այն, ագարակ արեան՝ մինչև ցայսօր: Յայն-
ժամ լցաւ՝ որ ասացաւն ՚ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի.
և առին զերեսուն արծաթին զգինս վաճառելոյն,
10 զոր արկին յորդւոցն Իղ՟ի: Եւ ետուն զնա յագարակն
11 բրտի. ոպ՟ հրամայեաց ինձ տ՟ր: Եւ Յ՟ս եկաց առաջի
դատաւորին. եհարց ցնա դատաւորն՝ և ասէ. դո՞ւ ես
12 թագաւորն հրէից. և Յ՟ս ասէ. դու ասես: Եւ ՚ի
չարախօսելն նր՟ ՚ի քահանայապետացն և ՚ի ծերոց, ոչ
13 ինչ ետ պատասխանի: Յայնժամ ասէ ցնա Պիղատոս.
14 ո՞չ լսես՝ որչափ դոքա հակառակ քո վկայեն: Եւ ոչ
ետ նմա պատասխանի՝ և ոչ բան մի, մինչև զարմանալ
15 դատաւորին յոյժ: Բայց ըստ տօնի՝ սովոր էր դատա-
ւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի՝ զոր կա-
16 մէին: Ունէին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր, ո-
17 րում անուն էր յեսու բարաբբա: Իբրև ժողովեցան,
ասէ ցնոսա Պիղատոս. զո՞ կամիք յերկուց աստի զի ար-
ձակեցից ձեզ, զյեսու բարաբբա՞ եթէ զՅ՟ս զանուա-
18 նեալն Ք՟ս: Քանզի գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատ-
19 նեցին զնա: Եւ մինչ նստէր յատենին, առաքեաց
առ նա կինն իւր՝ և ասէ. չկայ ինչ քո և արդարոյն
այնորիկ, զի բզ՟մ անցք անցին ընդ իս այսօր յանուրջս
20 վ՟ն նր՟: Իսկ քահանայապետքն և ծերքն հաւանեցու-
ցին զժողովուրդսն, զի խնդրեսցեն զբարաբբայն՝ և
21 և զՅ՟ս կորուսցեն: Պատասխանի ետ դատաւորն՝ և
ասէ ցնոսա. զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ յերկուց այ-

տի. և ն՟ք ասեն. զԲարաբբա: Ասէ ց՟նս պիղատոս. իսկ 22
զի արարից զՅ՟ս զանուանեալն ք՟ս: Ասեն ամենեքեան՝ 23
խաչեսցի. և նա ասէ, զինչ չար արար. և ն՟ք առաւել
ևս աղաղակէին և ասէին, խաչեսցի: Եւ տեսեալ 24
պիղատոսի թէ ոչ ինչ օգնէ՝ այլ առաւել խռովութ՟ի
լինի, առեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժողովրդեանն՝
և ասէ. քաւեալ եմ ես յարենէ արդարոյդ այդորիկ.
դուք գիտասջիք: Պատասխանի ետ ա՟մ ժողովուրդն՝ 25
և ասէ. արիւն դորա 'ի վ՟ր մեր և 'ի վ՟ր որդւոց մե-
րոց: Յայնժամ արձակեաց ն՟ց զԲարաբբայն, և զՅ՟ս 26
զան հարեալ՝ ետ 'ի ձեռս՝ զի խաչեսցի: Յայնժամ զի- 27
նուորք դատաւորին առին զՅ՟ս յապարանս. և ժողովե-
ցին 'ի վերայ նորա զա՟մ զզօրսն. մերկացին զնա, և 28
արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր: Եւ բոլորեալ պսակ 29
'ի փշոց՝ եդին 'ի գլուխ ն՟ր, և եղէգն յաջոյ ձեռին
ն՟ր. 'ի ծունր իջեալ առաջի ն՟ր՝ կատակէին և ասէին.
ո՟ղջ եր թագաւոր հրէից: Եւ թքեալ 'ի նա՝ առ- 30
նուին զեղէգնն և ծեծէին զգլուխ ն՟ր: Եւ յորժամ 31
ձաղեցին զնա, մերկացուցին 'ի նմանէ զքղամիդն՝ և
ագուցին նմա զիւր հանդերձն, և տարան զնա 'ի խաչ
հանել: Եւ ելեալ արտաքս՝ գտին այր մի կիւրենացի՝ 32
անուն սիմոն, զնա կալան պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն
ն՟ր: Եւ եկեալ 'ի տեղին անուանեալ գողգոթա, որ 33
է տեղի կառափելոյ: Ետուն նմա ըմպել զգինի ընդ 34
լեղի խառնեալ. և իբրև ճաշակեաց, ոչ կամէր ըմ-
պել: Եւ հանեալ զնա 'ի խաչ՝ բաժանեցին զհան- 35
դերձս նորա վիճակաւ. զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ 'ի
մարգարէէն. բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս,
և 'ի վ՟ր պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին: Եւ 36
նստեալ պահէին զնա: Եւ եդին 'ի վ՟ր գլխոյ նորա՝ 37
գրեալ զվ՟նաս նորա՝ թէ այս է Յ՟ս թագաւորն հրէից:
Յայնժամ հանին ընդ նմա 'ի խաչ երկուս աւազակս, 38
մի յաջմէ նորա և մի յահեկէ: Եւ որ անցանէինն՝ 39
հայհոյէին զնա, շարժէին զգլուխս իւրեանց, և ա- 40
սէին. վահ որ քակէիր զտաճարն, և զերիս աւուրս

չինէիր զնա · ապրեցո՛ զքեզ, թէ որդի ես աստուծոյ՝
41 էջ 'ի խաչէդ : Նոյնպէս և քահանայապետքն ձաղէին
42 հանդերձ դպրօքն և ծերովք՝ և ասէին : Զայլս ապ-
րեցոյց զինքն ոչ կարէ ապրեցուցանել · եթէ թա-
գաւոր է Իէլի՝ իջցէ այժմ 'ի խաչէդ՝ և հաւատասցուք
43 զնա · եթէ յուսայաւ յա̄ծ, փրկեսցէ այժմ զդա՝
եթէ կամի զդա · քանզի ասաց՝ եթէ ա̄յ որդի եմ :
44 Զնոյն և աւազակքն՝ որ խաչեալ էին ը̄ նմ̄, նախա-
45 տէին զնա : Եւ 'ի վեց ժամէ աւուրն՝ խաւար եղև 'ի
46 վ̄ր ա̄մ երկրի մինչև ցինն ժամ : Եւ զինն ժամաւն գո-
չեաց յս̄ 'ի ձայն մեծ և ասէ · էլի էլի լա̄մա սաբաքթա-
նի · այս ինքն է · ա̄ծ իմ ա̄ծ իմ՝ ընդէր թողեր զիս :
47 Ոմանք յայնցանէ որ անդն կային, իբրև լուան՝ ա-
48 սէին · զեղիայ կարդայ դա : Եւ վաղվաղակի ընթա-
ցաւ մի ո̄ն 'ի նոցանէ՝ առ սպունգ լի քացախով, հա-
49 րեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմ̄ : Եւ կէսքն ասէին ·
50 թո՛ղ տեսցուք եթէ գա՞յ եղիա փրկել զդա : Եւ յս̄
դարձեալ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ՝ և արձակեաց զո-
51 գին : Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցելաւ յերկուս՝
'ի վերուստ մինչև 'ի վայր, և երկիր շարժեցաւ, և
52 վէմք պատառեցան : Եւ գերեզմանք բացան, և բ̄զմ
53 մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան : Եւ ելեալ 'ի
գերեզմանաց յետ յարութէ̄ն նորա, մտին 'ի քաղաքն
54 սուրբ, և երևեցան բազմաց : Իսկ հարիւրապետն և
որ ընդ նմա պահէին զյս̄, իբրև տեսին զշարժումն
և զեղեալսն, երկեան յոյժ՝ և ասեն · արդարև ա̄յ
55 որդի էր սա : Էին անդ կանայք բ̄զմք, կային 'ի հե-
ռաստանէ՝ և հայէին, որք եկին զկնի յս̄ի 'ի գալիլեէ
56 պաշտել զնա · յորս էր մարիամ մագդաղենացի՝ և
մարիամ յակովբայ՝ և յովսեայ մայր, և մայր որդ-
57 ւոցն զեբեդեայ : Եւ իբրև երեկոյ եղև, եկն այր մի
մեծատուն յարիմաթեայ՝ որում անուն էր յովսէփ ·
58 որ և աշակերտեցաւ իսկ յս̄ի : Սա մատուցեալ առ
պիղատոս, խնդրեաց զմարմինն յս̄ի · յայնժամ պի-
49 ղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն : Եւ առեալ ըզ-

մարմինն յովսէփ՝ պատեաց սուրբ կտաւովք, և եդ 'ի 60
նոր գերեզմանի զոր փորեաց 'ի վիմի. և թաւալե-
ցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ՝
գնաց ։ Անդ էր մարիամ մագդաղենացի՝ և միւս մա- 61
րիամն, նստէին հանդէպ գերեզմանին ։ Եւ 'ի վա- 62
ղիւ անդր՝ որ է յետ ուրբաթուն, ժողովեցան քա-
հանայապետքն և փարիսեցիքն առ պիղատոս, և ա- 63
սեն. տէր, յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն այն ասէր՝ մինչ
կենդանին էր, թէ յետ երից աւուրց յառնեմ ։ Արդ 64
հրամայեա զգուշանալ գերեզմանին մինչև ցերիս ա-
ւուրս, գուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի՝ գողանայ-
ցեն զնա, և ասիցեն ժողովրդեանն, թէ յարեաւ 'ի
մեռելոց. և լինիցի յետին մոլորութ̃ին չար քան զա-
ռաջինն ։ Ասէ ցնոսա պիղատոս. ունիք զզօրականն, եր- 65
թայք զգուշացարուք ո̃ր և գիտէք ։ Եւ նոքա եր- 66
թեալ զգուշացան գերեզմանին, և կնքեցին զվէմն
հանդերձ զօրականօք ։

ԳԼ. ԻԸ.

Եւ յերեկոյի շաբաթուն՝ յորում լուսանայր միա- 1
շաբաթին, եկն մարիամ մագդաղենացի, և միւս մա-
րիամն՝ տեսանել զգերեզմանն ։ Եւ ահա շարժումն 2
մեծ եղև. զի հրեշտակ տ̃ն իջեալ յերկնից՝ մատու-
ցեալ 'ի բաց թաւալեցոյց զվէմն 'ի դրաց անտի, և
նստէր 'ի վ̃ր ն̃ր. և էր տեսիլ ն̃ր իբրև զփայլակն, և 3
հանդերձ նորա սպիտակ իբրև զձիւն ։ Եւ յահէ ան- 4
տի նորա խռովեցան պահապանքն, և եղեն իբրև ըղ-
մեռեալս ։ Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ և ասէ ցկա- 5
նայսն. մի երկնչիք դուք, գիտեմ զի զյ̃ս զխաչելեալն
խնդրէք. չէ աստ, քանզի յարեաւ, որպէս ասացն. 6
եկայք տեսէք զտեղին ուր կայր ։ Եւ վաղվաղակի 7
երթայք ասացէք աշակերտացն ն̃ր՝ թէ յարեաւ. և
ահա յառաջանայ քան զձեզ 'ի գալիլեա, անդ տե-
սանիցէք զնա. ահա ասացի ձեզ ։ Եւ ելեալ վաղվա- 8
ղակի 'ի գերեզմանէ անտի ահիւ և խնդութ̃բ բազ-

9 մաւ՝ ընթանային պատմել աշակերտացն։ Եւ ահա
պատահեաց նց՟ յս՟՝ եւ ասէ. ողջ էք. եւ նք՟ մատու-
10 ցեալ կալան զոտս նր՟՝ եւ երկիր պագին նմա։ Յայն-
ժամ ասէ ցնս՟ յս՟. մի՛ երկնչիք, երթայք ասացէք եղ-
բարցն իմոց՝ զի երթիցեն ՚ի գալիլեա, եւ անդ տես-
11 ցեն զիս։ Իբրեւ նոքա գնացին, ահա ոմանք ՚ի զօրա-
կանացն եկին ՚ի քաղաքն՝ եւ պատմեցին քահանայա-
12 պետիցն զամենայն որ ինչ եղեն։ Եւ նոքա ժողովեալ
համդերձ ծերովքն, խորհուրդ առեալ արծաթ յոյժ
13 ետուն զօրականացն, եւ ասեն. ասասջի՛ք՝ եթէ աշա-
կերտքն նր՟ եկեալ գիշերի գողացան զնա՝ մինչ մեք
14 ՚ի քուն էաք։ Եւ եթէ լուր լիցի այդ առ դատա-
ւորն, մեք հաւանեցուք զնա՝ եւ զձեզ անհոգս արաս-
15 ցուք։ Եւ նոցա առեալ զարծաթն, արարին ոպ՟ ու-
16 սանն. եւ ել համբաւս այս ՚ի հրէից մինչեւ ցայսօր։ Իսկ
մետասան աշակերտքն գնացին ՚ի գալիլեայ ՚ի լեառնն՝
17 ուր ժամադիր եղեւ նոցա յս՟։ Իբրեւ տեսին զնա, եր-
18 կիր պագին նմ՟, եւ ոմանք յերկուացան։ Եւ մատու-
ցեալ յս՟ խօսեցաւ ընդ նոսա՝ եւ ասէ. տուաւ ինձ
ամ՟ իշխանութի՟ յերկինս եւ յերկրի. որպէս առա-
19 քեաց զիս հայր, եւ ես առաքեմ զձեզ։ Գնացէք այ-
սուհետեւ՝ աշակերտեցէք զամ՟ հեթանոսս. մկրտեցէք
զնոսա յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ։
20 Ուսուցէք նց՟ պահել զամենայն որ ինչ պատուիրեցի
ձեզ. եւ ահաւասիկ ես ը՟ ձեզ եմ զամենայն աւուրս,
մինչեւ ՚ի կատարած աշխարհի։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Մարկոսի գրեալ է. սոյն Մարկոս աշակերտ Պետրոսի եւ ընթացակից Պօղոսի, գրեաց զաւետարանս զայս: Սա դնէ սկիզբն եւ ասէ: Սկիզբն աւետարանի, 'ի յովհաննու քարոզութեն. եւ զմկրտութիւնն յովհաննու. եւ առնու վկայութիւն յեսայեայ մարգարէէ. նշանակէ եւ զփորձութիւնն 'ի լերինն, եւ ոչ ասէ զփորձանքն. պատմէ եւ զդասն ընտրութեան աշակերտացն, եւ նշանս եւ արուեստս զոր արար. եւ զխորհուրդ մատնութեանն, եւ զչարչարանսն. որ եւ մատնեցաւ պիղատոսի, եւ խաչեցաւ մարմնով. եւ զի զինուորն բաժանեցին զհանդերձս նորա. եւ զի մարմինն եդաւ 'ի գերեզմանի, եւ յարեաւ երեքօրեայ. եւ զի ջանել հրեշտակին, եւ երեւել կանանցն, եւ զնոյն պատմել աշակերտացն:

Մարկոս հրամանաւ պետրոսի Հռմ, գրեաց զաւետարանս իւր յաղեքսանդր քաղաքի 'ի լեզու եգիպտացի. զկնի ժե, ամ համբառնալոյ քրիստոսին:

Մարկոս՝ բարձր պատուար, կամ՝ 'ի վերայ տանեացն:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

	Գլ.	Համր
Վասն դիւահարին.	ա.	23
Վասն պետրոսի զոքանչին.	ա.	29
Վասն բժշկութեան պէսպէս հիւանդութեանց.	ա.	32
Վասն բորոտին.	ա.	40
Վասն անդամալուծին.	բ.	3
Վասն ղեւեայ մաքսաւորին.	բ.	14
Վասն գօսացեալ ձեռինն.	գ.	1
Վասն առաքելոցն ընտրութեան.	գ.	13
Վասն սերմանեացն առակի.	դ.	2
Վասն սաստելոյ ջուրցն.	դ.	35
Վասն լէգէոնացն.	ե.	1
Վասն դստեր ժողովրդապետին.	ե.	21
Վասն տեղատուեսին.	ե.	25
Վասն համարոյ առաքելոցն.	զ.	7
Վասն յովհաննու, և հերովդի.	զ.	14
Վասն հինգ հացիցն՝ և երկու ձկանցն.	զ.	35
Վասն ՚ի վերայ ծովուն գնալոյ.	զ.	47
Վասն անցանելոյն զպատուիրանաւն.	է.	5
Վասն ասորւոյ կնոջն փիւնիկեցւոյ.	է.	24
Վասն համրին և խլին.	է.	31
Վասն եօթն հացիցն.	ը.	1
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն.	ը.	16
Վասն կուրին.	ը.	22
Վասն հարցանելոյն ՚ի կեսարիա.	ը.	27
Վասն այլակերպութեան տն.	թ.	1
Վասն լուսնահարին.	թ.	16
Վասն խորհելոյն՝ թէ ո՞վ իցէ մեծ.	թ.	32
Վասն հարցանելոյն՝ թէ պա՞րտ է արձակել զկին.	ժ.	1
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զյս.	ժ.	17

Վասն որդւոյն զեբեդեայ.	Ժ.	35
Վասն բարտիմէոսի.	Ժ.	46
Վասն յաւանակին.	Ժա.	1
Վասն չորանալոյ թզենւոյն.	Ժա.	12
Վասն անյիշաչարութեան.	Ժա.	25
Վասն հարցանելոյ քահանայապետացն զՔրն.	Ժա.	27
Վասն այգւոյն.	Ժբ.	1
Վասն հարցանելոյ զդահեկանէն.	Ժբ.	13
Վասն սադուկեցւոցն.	Ժբ.	18
Վասն դպրացն.	Ժբ.	28
Վասն Քն հարցանելոյ զփարիսեցւոցն.	Ժբ.	35
Վասն երկու լումայիցն.	Ժբ.	41
Վասն կատարածին.	Ժգ.	3
Վասն աւուրն, եւ ժամուն.	Ժգ.	32
Վասն օծանելոյ կնոջն զՔրն իւղով.	Ժդ.	3
Վասն զատկին.	Ժդ.	12
Վասն մատնութեանն մարգարէանալոյ.	Ժդ.	18
Վասն պետրոսի ուրացութեանն.	Ժդ.	66
Վասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն.	Ժե.	42
Վասն իւղաբեր կանանցն.	Ժզ.	1

Ա Ւ Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼ. Ա

1 Սկիզբն աւետարանի յսի քսի որդւոյ այ։ Որ-
2 պէս և գրեալ է 'ի մարգարէս. ահաւասիկ ես առա-
քեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո, որ հանդերձեսցէ զճա-
3 նապարհ քո առաջի քո։ Ձայն բարբառոյ յանա-
պատի, պատրաստ արարէք զճանապարհ տն, և ու-
4 ղիղ արարէք զշաւիղս նր։ Եւ եղև զի յովհաննէս
մկրտէր յանապատի, և քարոզէր մկրտութի ապաշ-
5 խարութե 'ի թողութիւն մեղաց։ Եւ երթայր առ
նա ամ աշխարհն հրէաստանի, և եմացիք ամենե-
քեան. և մկրտէին 'ի նմանէ 'ի յորդանան գետ՝ խոս-
6 տովանեալ զմեղս իւրեանց։ Եւ էր յովհաննէս զգե-
ցեալ ստև ուղտու, և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր.
7 և կերակուր նր մարախ՝ և մեղր վայրենի։ Քարոզէր
և ասէր. գայ զօրագոյնն քան զիս զկնի իմ, որում
չեմ բաւական խոնարհել լուծանել զխրացս կօշկաց
8 նորա։ Ես մկրտեցի զձեզ ջրով, և նա մկրտեսցէ զձեզ
9 հոգւովն սրբով։ Եւ եղև յաւուրսն յայնոսիկ եկն
յս 'ի նազարեթէ գալիլեացւոց, և մկրտեցաւ 'ի յով-
10 հաննէ 'ի յորդանան։ Եւ նոյնժամայն ը վերանալ 'ի
ջրոյն, ետես ցելեալ զերկինս, և զհոգին այ իբրև
11 զաղաւնի՝ զի իջանէր 'ի վր նր։ Ձայն եղև յերկնից՝
և ասէ. դու ես որդի իմ սիրելի. ը քեզ հաճեցայ.

Եւ նոյնժամայն հոգին հանէ զնա յանապատ։ Եւ էր 12
նա անդ զաւուրս քառասուն փորձեալ 'ի սատանայէ, 13
և էր ը՟ գազանս. և հրեշտակք պաշտէին զնա։

ԲԲ. Եւ յետ մատնելոյն յովհաննու, եկն յս՟ 'ի 14
գալիլեա. քարոզէր զաւետարանն այ՟ և ասէր. թէ 15
կատարեալ է ժամանակ, և հասեալ է արքայութի՟ն
այ՟. ապաշխարեցէ՛ք և հաւատացէ՛ք յաւետարանն։
Իբրև անցանէր առ ծովեզերբն գալիլեացւոց, ետես 16
զսիմովն և զանդրէաս զեղբայր սիմովնի, զի արկեալ
էր ն՟ց ուռկանս 'ի ծով. քանզի ձկնորսք էին. և ասէ ցն՟ս 17
յս՟. եկա՛յք զկնի իմ, և արարից զձեզ լինել որսորդս
մարդկան։ Եւ վաղվաղակի թողեալ զուռկանսն, 18
գնացին զհետ ն՟ր։ Եւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի 19
յառաջ, ետես զյակովբոս զզեբեդեայ՝ և զյովհաննէս
զեղբայր նորա. և զնոսա 'ի նաւին մինչ կազմէին ուռ-
կանս, և կոչեաց զնոսա։ Եւ վաղվաղակի թողեալ 20
զհայրն իւրեանց զզեբեդէոս 'ի նաւին վարձկանօքն
հանդերձ, գնացին զհետ ն՟ր։

ԲԳ. Եւ մտանեն 'ի կափառնաում, և իսկ և իսկ 'ի 21
շաբաթուն մտեալ 'ի ժողովուրդն, ուսուցանէր զն՟ս։ 22
Եւ զարմանային ը՟ վարդապետութի՟ն ն՟ր, զի ուսուցա-
նէր զնոսա իբրև իշխանութ՟բ՝ և ո՛չ ո՟պ դպիրքն։ Եւ էր 23
'ի ժողովրդեանն ն՟ց այր մի, յորում այս պիղծ դոյր 'ի
նմա. որ աղաղակեաց՝ և ասէ։ Թո՛յլ տուր զի՞ կայ 24
մեր և քո՝ յս՟ նազովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ.
գիտեմք զքեզ ո՛վ ես ս՟րբ այ՟։ Սաստեաց 'ի նա յս՟ և 25
ասէ. կարկեա՛ց և ե՛լ 'ի դմանէ։ Եւ զարկոյց զնա 26
այսն պիղծ. և աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ, և ել 'ի
նմանէ։ Եւ զարմացան ամենեքին, մինչև հծծել ը՟ 27
միմեանս՝ և ասել. զի՞նչ է այս նոր վարդապետու-
թիւն, զի իշխանութեամբ և այսոց պղծոց սաստէ՝ և
հնազանդին սմա։ Եւ ել լուր ն՟ր ը՟ ա՟մ կողմն գալի- 28
լեացւոց։ Եւ վաղվաղակի ելեալ 'ի ժողովրդենէն, 29
եկն 'ի տուն սիմովնի և անդրեայ՝ յակոբաւ և յով-
հաննու հանդերձ։ Եւ զոքանչ սիմովնի դնէր ջերմա- 30

31 ցեալ, և վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նր։ Եւ մա-
տուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէ նր. և ե-
32 թող զնա տենդն՝ և պաշտէր զնս։ Եւ իբրև երեկոյ
եղև ՚ի մտանել արեգականն, բերէին առ նա զամե-
33 նայն հիւանդս և զդիւահարս. և էր ամ քաղաքն ժո-
34 ղովեալ առ դրունսն։ Եւ բժշկեաց բզմ հիւանդս ՚ի
պէսպէս ախտից, և դևս բազումս եհան և ոչ տայր
խօսել դևացն, զի գիտէին զնա թէ քնս է։
35 ԲԴ. Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ ել
36 և գնաց յանապատ տեղի, և անդ կայր յաղօթս։ Եւ
37 գնաց զհետ նորա սիմոն՝ և որ ընմայն էին։ Եւ իբրև
գտին զնա ասեն ցնա, թէ ամենեքին խնդրեն զքեզ։
38 Եւ ասէ ցնս. եկայք երթիցուք և յայլ մօտաւոր
գիւղաքաղաքսն, զի և անդ քարոզեցից. զի յայս իսկ
39 եկեալ եմ։ Եւ քարոզէր ՚ի ժողովուրդսն նց ընդ ամ
40 գալիլեացիս, և դևս հանէր։ Գայ առ նա բորոտ մի,
աղաչէր՝ ՚ի ծունր իջանէր՝ և ասէր. եթէ կամիս կա-
41 րող ես զիս սրբել։ Իսկ յս գթացեալ ձգեաց զձեռն,
42 մերձեցաւ ՚ի նա՝ և ասէ ցնա, կամիմ սրբեաց։ Եւ
իբրև ասացն ցնա, վաղվաղակի գնաց ՚ի նմանէ բո-
43 րոտութին՝ և սրբեցաւ։ Եւ սաստեալ նմա՝ եհան
44 զնա արտաքս վաղվաղակի, և ասէ։ Զգոյշ լեր մի
ումեք ինչ ասիցես. այլ երթ ցոյց զքեզ քահանային.
և մատո վասն սրբութե քո պատարագ՝ զոր հրամայեաց
45 մովսէս, ՚ի վկայութի նոցա։ Եւ նա ելեալ սկսաւ
քարոզել յոյժ՝ և հռչակ հարկանել զբանն, մինչ ոչ
ևս կարող լինել նմա յայտնապէս ՚ի քաղաք մտա-
նել, այլ արտաքոյ յանապատ տեղիս էր. և գային առ
նա յամենայն կողմանց։

ԳԼ. Բ.

1 ԲԵ. Եւ մտեալ դարձեալ ՚ի կափառնաում յետ
2 աւուրց, լուր եղև եթէ ՚ի տան է. և ժողովեցան բա-
զումք՝ մինչև տեղի ևս ոչ լինել՝ և ոչ առ դրանն. և խօ-
3 սէր նց զբանն։ Եւ գային առ նա՝ բերէին անդամալոյծ

մի բարձեալ 'ի չորից ։ Եւ իբրև ոչ կարէին մերձենալ 4
առ նա յամբոխէ անտի, քակեցին զյարկն՝ ուր էր յս̃,
և բացեալ զառաստաղն իջուցին զմահիճսն յորում
կայր անդամալոյծն ։ Եւ տեսեալ յս̃ի զհաւատս նց̃, 5
ասէ ցանդամալոյծն. որդեակ թողեալ լիցին քեզ մեղք
քո ։ Եւ էին ոմանք 'ի դպրաց անտի՝ որ անդ նստէին. 6
և խորհէին 'ի սիրտս իւրեանց. զինչ է սա՝ որ խօսի 7
սա զհայհոյութիւնս. ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս, ե-
թէ ոչ մի ած̃ ։ Եւ գիտաց յս̃ հոգի իւր՝ թէ այնպէս 8
խորհին 'ի սիրտս իւրեանց, և ասէ. զի՞ խորհիք զայդ
'ի սիրտս ձեր ։ Ո՞ր ինչ դիւրին է, ասել ցանդամա- 9
լոյծն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի
ա՛ռ զմահիճս քո և երթ 'ի տուն քո ։ Բայց զի գի- 10
տասջիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ 'ի
վերայ երկրի թողուլ զմեղս, ասէ ցանդամալոյծն.
Քեզ ասեմ, արի ա՛ռ զմահիճս քո՝ և երթ 'ի տուն 11
քո ։ Եւ յարեաւ վաղվաղակի առեալ զմահիճսն, ել 12
առաջի ամենեցուն. մինչև զարմանալ ամենեցուն,
և փառաւոր առնել զա̃ծ՝ և ասել, թէ այսպիսի ինչ
երբէք ոչ տեսաք ։

ԲՁ. Եւ ել դարձեալ 'ի ծովեզրն, և ամ̃ ժողո- 13
վուրդն գայր առ նա. և ուսուցանէր զն̃ս ։ Եւ մինչ- 14
դեռ անցանէր, ետես զՂևի Ալփեայ՝ զի նստէր 'ի
մաքսաւորութե̃ և ասէ ցնա. Եկ զկնի իմ. և յարու-
ցեալ գնաց զկնի ն̃ր ։ Եւ եղև 'ի բազմելն նորա 'ի 15
տան ն̃ր, և բզ̃մ մաքսաւորք բազմեալ էին ընդ յս̃ի՝
և ընդ աշակերտսն ն̃ր. քանզի էին բազումք որ եր-
թային զհետ նորա ։ Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև 16
տեսին՝ թէ ուտէ ը̃ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս,
ասեն ցաշակերտսն ն̃ր. զի՞ է՝ զի ը̃ մեղաւորս և ընդ
մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք ։ Իբրև լուաւ յս̃՝ ասէ 17
ցն̃ս. ոչ ինչ է պէտս բժիշկ ողջոց, այլ հիւանդաց,
և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս ։ Եւ էին 18
աշակերտքն յովհաննու՝ և փարիսեցիքն 'ի պահս,
գան և ասեն ցնա. ընդէ՞ր աշակերտքն յովհաննու՝ և

փարիսեցւոցն պահեն, և քո աշակերտքդ ոչ պահեն։
19 Եւ ասէ ցնս՟ Յս՟. միթէ մարթ ինչ իցէ որդւոց առա-
գաստի մինչ ընդ նս՟ իցէ փեսայն՝ պահել. ցորքան ընդ
20 իւրեանս ունիցին զփեսայն, ոչ է մարթ պահել։ Այլ
եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ վերասցի 'ի նոցանէ փե-
21 սայն, ապա պահեսցեն յաւուրն յայնմիկ։ Եւ ոչ ոք
կապերտ նոր անթափ՝ արկանէ 'ի վր՟ հնացեալ ձոր-
ձոյ. ապա թէ ոչ՝ առնու լրութիւն իւրով նորն 'ի հնոյ
22 անտի, և չար ևս պատառումն լինի։ Եւ ոչ ոք արկա-
նէ գինի նոր 'ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայթու-
ցանէ գինին զտիկսն. գինին հեղու, և տիկքն կորն-
չին, այլ գինի նոր 'ի տիկս նորս արկանելի է։
23 Բ՟ Է. Եւ եղև նմա 'ի շաբաթու անցանել ընդ ար-
տորայս. և աշակերտքն 'ի գնալն իւրեանց՝ սկսան
24 հասկ կորզել և ուտել։ Եւ փարիսեցիքն ասեն ցնա.
տես՝ զինչ գործեն աշակերտքն քո 'ի շաբաթու՝
25 զոր չէ արժան։ Եւ ասէ ցնոսա Յս՟. ոչ երբէք իցէ
ընթերցեալ ձեր զոր արարն Դաւիթ, յորժամ պի-
տոյն եղև՝ և քաղցեաւ նա և որ ընդ նմայն էին։
26 Որպէս եմուտ 'ի տունն Այ՟ առ Աբիաթարաւ քահա-
նայապետիւ, և զհացսն առաջաւորութեան եկեր և ետ
այնոցիկ որ ը՟ նմայն էին, զոր ոչ էր օրէն ուտել,
27 բայց միայն քահանայիցն։ Եւ ասէ ցնս՟. շաբաթ վս՟
28 մարդոյ եղև, և ոչ եթէ մարդ վս՟ շաբաթու։ Ապա
ուրեմն՝ տէր է որդի մարդոյ և շաբաթու։

ԳԼ. Գ

1 Եւ եմուտ միւսանգամ 'ի ժողովուրդն, և էր անդ
2 այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր։ Եւ սպասէին նմա
եթէ բժշկիցէ զնա 'ի շաբաթուն՝ զի չարախօսեսցեն
3 զնմանէ։ Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ էր.
4 արի, անց 'ի մէջ։ Եւ ասէ ցնոսա. զինչ արժան է 'ի
շաբաթու, բարի ինչ գործել՝ եթէ չար առնել, ոգի
մի ապրեցուցանել եթէ կորուսանել. և նոքա լռեցին։
5 Եւ հայեցեալ Յսի՟ զնոքօք լի ցասմամբ, տրտմեալ

մն կուրութն սրտից նց՝ ասէ ցայրն. ձգեա զձեռն քո.
և նա ձգեաց, և ողջացաւ ձեռն նորա։
գ.կ. Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն 6
հերովդիանոսօքն համդերձ, խորհուրդ առնէին մն
նր՝ թէ զիա՞րդ կորուսցեն զնա։ Եւ Յս աշակերտօքն 7
իւրովք գնաց ՚ի ծովեզրն. և բզմ ժողովուրդ ՚ի գա-
լիլեացւոց երթային զհետ նր. և ՚ի հրէաստանէ, և 8
յէղմ, և յայնկոյս յորդանանու, և որք ՚ի տիւրոսէ
և ՚ի սիդովնէ, բազում ժողովուրդ իբրև լսէին՝ որ-
չափ ինչ առնէր, գային առ նա։ Եւ ասէ ցաշա- 9
կերտսն իւր, զի նաւակ մի պատրաստական կայցէ նմ
մն ամբոխին՝ զի մի նեղեսցեն զնա։ Քանզի զբազումս 10
բժշկեաց. մինչ գալ խռնել զնովաւ՝ զի մերձեսցին
առ նա, որք ունէին ախտս ինչ։ Եւ այսք պղծք յոր- 11
ժամ տեսանէին զնա, անկանէին առաջի նորա, ա-
ղաղակէին և ասէին. թէ դու ես որդին այ. և նա 12
յոյժ սաստէր նց, զի մի յայտնի առնիցեն զնա։
գ.բ. Եւ ելանէ ՚ի լեառն՝ և կոչէ առ ինքն զորս ինքն 13
կամեցաւ, և չոգան առ նա։ Եւ արար երկոտասանս՝ զի 14
իցեն զնովաւ, և զի առաքեսցէ զնս քարոզել. և ու- 15
նել իշխանութի բժշկելոյ զցաւս՝ և հանելոյ զդևս։
Եւ եդ անուն սիմոնի՝ պետրոս. և յակովբոս զեբե- 16
դեայ՝ և յովհաննու եղբօրն յակովբայ, եդ նց անուանս 17
բանէրեգէս, որ է՝ որդիք որոտման. և զանդրէաս, և 18
զփիլիպպոս, և զբարթուղիմէոս, և զմատթէոս ըղ-
մաքսաւորն, և զթովմաս, և զյակովբոս ալփեայ, և
զթադէոս, և զսիմոն կանանացի. և զյուդա իսկա- 19
րիովտացի, որ և մատնեացն զնա։
գ.գ. Գան ՚ի տուն և գայ միւսանգամ ընդ նմ ժո- 20
ղովուրդն. մինչ զի և հաց ևս ոչ ժամանել ուտել
նոցա։ Եւ իբրև լուան որ իւրքն էին՝ ելին ունել զնա. 21
զի համարէին թէ մոլեգնեալ իցէ։ Եւ դպիրքն՝ որ 22
յէղմ իջեալ էին, ասէին թէ բէեղզեբուղ գոյ
՚ի դմա, և իշխանաւ դիւացն հանէ դա զդևս։ Եւ 23
կոչեցեալ զնս առ ինքն, առակօք խօսէր ընդ նս.

24 զիարդ կարէ սատանայ զսատանայ հանել: Եւ արդ
եթէ թագաւորութիւն յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կա-
25 րէ կալ թագաւորութիւնն այն: Եւ եթէ տուն յանձն
26 իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ տունն: Եւ եթէ սա-
տանայ ՚ի վերայ անձին իւրոյ յարեաւ և բաժանեալ
27 է, ոչ կարէ կալ, այլ վախճանեալ է: Այլ ոչ ոք կա-
րէ զկարասի հզօրի մտեալ ՚ի տուն նորա՝ աւար հարկա-
նել, եթէ ոչ նախ զհզօրն կապիցէ, և ապա զտուն
28 նորա աւար հարկանիցէ: Ամէն ասեմ ձեզ. զի ամենայն թող-
ցի որդւոց մարդկան մեղք և հայհոյութիւնք՝ որչափ և
29 հայհոյիցեն. բայց որ հայհոյեսցէ զհոգին սուրբ, ոչ ու-
նիցի թողութիւն յաւիտեան. այլ պարտապան լիցի
30 յաւիտենից մեղաց. Զի ասէին, թէ այս պիղծ գոյ
՚ի նմա:

31 ԳԴ. Գան եղբարքն և մայր նորա, և արտաքոյ կա-
32 ցեալ՝ յղեցին և կոչէին զնա: Եւ անդ ժողովուրդն
շուրջ զնովաւ նստէր. և իբրև ասացին ցնա, ահա-
ւասիկ մայր քո և եղբարք քո կան արտաքոյ, և խնդ-
33 րեն զքեզ, Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. ո՞վ է
34 իմ մայր, կամ եղբարք: Հայեցաւ շուրջ զիւրև յա-
շակերտսն զի նստէին, և ասէ. ահաւասիկ մայր իմ
35 և եղբարք իմ. Զի որ առնիցէ զկամս Աստուծոյ, նա է իմ
եղբայր և քոյր և մայր:

ԳԼ. Դ

1 ԳԵ. ԴԱՐՁԵԱԼ սկսաւ ուսուցանել առ ծովե-
զերբն. և խմբեցան զնովաւ ժողովուրդք բազումք,
մինչև ՚ի նաւ մտանել նմա, և նստել ՚ի ծովուն. և
2 ամենայն ժողովուրդն զծովեզերբն զցամաքն ունէին: Եւ
ուսուցանէր զնոսա առակօք բազում իմն. և ասէր նոցա ՚ի
3 վարդապետութեան իւրում: Լուարուք. ահա ել սեր-
4 մանօղ սերմանել: Եւ եղև ՚ի սերմանելն, ոմն ան-
կաւ առ ճանապարհաւ և եկն թռչուն և եկեր զնա:
5 Եւ այլն անկաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող բազում.
և վաղվաղակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ երկրին.

եւ յորժամ ծագեաց արեւ՝ ջեռաւ, եւ զի ոչ գոյին 6
արմատք՝ ցամաքեցաւ։ Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ փշոց. 7
ելին փուշքն եւ հեղձուցին զնա. եւ պտուղ ոչ ետ։ Եւ 8
այլն անկաւ յերկիր բարւոք. եւ ելեալ աճեցեալ
տայր պտուղ, եւ բերէր ընդ միոյ երեսուն եւ ը̅ միոյ
վաթսուն եւ ընդ միոյ հարիւր։ Եւ ասէր. որ ունի- 9
ցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։
ԳԶ. Եւ իբրեւ եղեւ առանձինն՝ հարցին ցնա; որ 10
զնովաւն էին աշակերտօքն հանդերձ՝ զառակսն։ Եւ 11
ասէ ցն̅ս. ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքա-
յութեան ա̅յ, բայց ն̅ց որ արտաքինքն են՝ ա̅մ ինչ ա-
ռակօք լինի. զի տեսանելով տեսցեն եւ մի տեսցեն 12
եւ լսելով լուիցեն եւ մի իմասցին. զի մի երբէք դարձ-
ցին՝ եւ թողցի նոցա։ Եւ ասէ ցնոսա. ոչ գիտէք զա- 13
ռակս զայս, եւ զիա՞րդ զա̅մ առակսն գիտիցէք։ Որ 14
սերմանէն՝ զբանն սերմանէ։ Եւ նոքա են որ առ ճա- 15
նապարհաւն, ուր բանն սերմանի. եւ յորժ̅մ լսեն զնա,
գայ սատանայ եւ հանէ զբանն սերմանեալ ՚ի սիրտս ն̅ց։
Եւ նոքա են որ յապառաժին սերմանեցան. որք յոր- 16
ժամ լսիցեն զբանն, եւ վաղվաղակի խնդութ̅բ ըն-
դունին. եւ զի ոչ ունին արմատս յանձինս, այլ առ 17
ժամանակ մի են. ապա ՚ի հասանել նեղութե̅ կամ
հալածման վ̅ս բանին, վաղվաղակի գայթագղին։
Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն սերմանեցան նոքա են, որ իբրեւ 18
զբանն լսեն, եւ հոգք աշխարհիս եւ պատրանք մեծու- 19
թե̅ մտանեն եւ հեղձուցանեն զբանն՝ եւ անպտուղ
լինի։ Եւ նոքա են որ յերկիրն բարւոք սերմանեցան, 20
որք լսեն զբանն՝ եւ ընդունին եւ տան պտուղ՝ ընդ
միոյ երեսուն եւ ը̅ միոյ վաթսուն եւ ը̅ միոյ հարիւր։
ԳԷ. Եւ ասէ ցն̅ս. միթէ գա՞յ ճրագ, զի ընդ գրուա- 21
նաւ դնիցի կա̅մ ը̅ մահճօք. ո՞չ ապաքէն ՚ի վերայ աշ-
տանակի դնիցի։ Զի չէ ինչ ՚ի ծածուկ որ թէ ոչ 22
յայտնեսցի. եւ ոչ եղեւ ինչ գաղտնի, եթէ ոչ ՚ի յայտ
գայցէ։ Եթէ ոք ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։ Եւ 23
ասէ ցն̅ս. տեսէք զինչ լսէքդ, եւ յաւելցի ձեզ որոց 24

լսէք։ Որով չափով չափէք՝ նովին չափեսցի ձեզ։
25 Որ ոք ունիցի՝ տացի նմա. եւ որ ոչն ունիցի եւ զոր
ունիցին՝ բարձցի 'ի նմանէ։
26 ԴԿ. Եւ ասէր. այսպէս է արքայութի̃ ա̃յ. որ̃պ զի
27 այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր, եւ ննջիցէ եւ
յառնիցէ զցայգ եւ զցերեկ, եւ սերմանիքն բուսանի-
28 ցին եւ աճիցեն. եւ նա ոչ գիտէ՝ թէ երկիրն ինքնին
բերէ զպտուղ. նախ զխոտն եւ ապա զհասկն, ապա
29 զցորեանն ատոք 'ի հասկին։ Իսկ յորժամ տայցէ
զպտուղն, վաղվաղակի առաքի մանգաղ. զի հասեալ
30 են հունձք։ Եւ ասէր. ո՞ւմ նմանեցուսցուք զարքայու-
31 թի̃ն ա̃յ, կամ որո՞վ առակաւ առակեսցուք զնա։ Որպէս
հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի,
32 փոքրագոյն է քան զա̃մ սերմանիս որ են յերկրի. եւ
յորժամ սերմանիցի, բուսանի եւ լինի մեծ քան զա̃մ
բանջար, եւ արձակէ ոստս մեծամեծս, մինչեւ բաւա-
կան լինել ընդ հովանեաւ նո̃ր թռչնոց երկնից բնա-
33 կել։ Եւ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նո̃ա զբանն,
34 որպէս կարող լինէին լսել. եւ առանց առակի ոչինչ
խօսէր ընդ նոսա, բայց առանձինն աշակերտացն իւ-
րոց մեկնէր զամենայն։
35 ԴԲ. Եւ ասէ ցնո̃ա յաւուրն յայնմիկ՝ իբրեւ ընդ
36 երեկս լինէր. եկայք անցցուք յայն կոյս։ Թողուն
զժողովուրդն, եւ առնուն զնա նաւաւն հանդերձ, եւ
37 զայլ եւս նաւսն որ էին ը̃ նմա։ Եւ լինէր մրրիկ մեծ
հողմոյ, եւ զալիսն 'ի նաւն զեղոյր, մինչ գրեթէ լի
38 իսկ լինել։ Եւ ինքն ննջէր 'ի խելս նաւին 'ի վերայ
բարձի. զարթուցանէին զնա եւ ասէին. վարդապետ
39 ոչի՞նչ է քեզ փոյթ, զի կորնչիմք աւասիկ։ Եւ զար-
թուցեալ սաստեաց հողմոյն եւ ծովուն, ասէ. դադա-
րեա՛ կարկեա՛ց, եւ դադարեաց հողմն, եւ եղեւ խաղա-
40 ղութի̃ մեծ։ Եւ ասէ ցնո̃ա. ընդէ՞ր այդպէս վատա-
սիրտք էք, չեւ եւս ունիք հաւատս. եւ երկեան երկեւղ
մեծ, եւ ասէին ցմիմեանս. ո՞ ոք արդեօք իցէ սա, զի
եւ հողմ եւ ծով հնազանդին սմա։

ԳԼ. Ե

Եւ եկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գերգեսա- 1
ցւոց։ Եւ ընդ ելանելն նորա 'ի նաւէ անտի, պատահեաց 2
նմա այր մի 'ի գերեզմանացն՝ զոր ունէր այս պղծ.
որոյ և բնակութիւն իւր իսկ 'ի գերեզմանս էր. և 3
ոչ շղթայիւք ոք ևս կարէր կապել զնա, վն բզմ ան- 4
գամ ոտնակապօք և շղթայիւք կապելոյ, և խզելոյ 'ի
նմանէ զշղթայսն, և զոտնակապսն խորտակելոյ. և
ոչ ոք կարէր պարտել զնա. քանզի հանապազ զցայգ 5
զցերեկ 'ի գերեզմանս և 'ի լերինս աղաղակէր, և
կոծէր զանձն իւր քարամբք։ Իբրև ետես զՅս 'ի հե- 6
ռաստանէ, ընթացաւ և երկիր եպագ նմա։ Աղաղա- 7
կեաց 'ի ձայն մեծ՝ և ասէ, զի՞ կայ իմ և քո Յս որդի
այ բարձրելոյ. երդմնեցուցանեմ զքեզ յայծ, մի տան-
ջեր զիս։ Քանզի ասէր ցնա. ել այսդ պղծ 'ի մար- 8
դոյ այտի։ Եւ հարցանէր ցնա՝ թէ զի՞նչ անուն է քո. 9
և ասէ ցնա. լեգէովն անուն է իմ, քանզի բազումք
եմք։ Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի՛ առաքեսցէ զնս 10
արտաքս քան զաշխարհն։ Եւ անդ էր առ լերամբն ե- 11
րամակ մի խոզաց արօտական մեծ։ Աղաչեցին զնա ամ 12
դևքն և ասեն, առաքեա զմեզ 'ի խոզսն, զի մտցուք
'ի նս։ Եւ հրամայեաց նց. և իբրև ելին այսքն պղծք՝ 13
մտին 'ի խոզսն, և դիմեաց երամակն 'ի դարէ անտի
'ի ծովն. էին իբրև երկու հազարք, և հեղձնուին 'ի
ծովուն։ Եւ խոզարածքն փախեան, և պատմեցին 'ի 14
քաղաքին և յագարակս, և ելին տեսանել զինչ իցէ
որ գործեցաւն։ Գան առ Յս, և տեսանեն զդիւա- 15
հարն զի նստէր զգեցեալ և զգաստացեալ, որ ունէր
զլեգէովնն, և զահի հարան։ Եւ պատմեցին նոցա 16
որոց տեսեալն էր, թէ զի՛նչ եղև այսահարին, և զի՛նչ
վս խոզիցն։ Եւ սկսան աղաչել զնա գնալ 'ի սահմա- 17
նաց նց։ Եւ իբրև եմուտ նա 'ի նաւն, աղաչէր զնա 18
դիւահարն՝ զի ընդ նմա իցէ. և յիսուս ոչ ետ նմա 19
թոյլ, այլ ասէ ցնա. երթ 'ի տուն քո առ ընտանիս

քո, եւ պատմեա նոցա որ ինչ միանգամ տէր ա-
20 րար քեզ եւ ողորմեցաւ քեզ։ Եւ չոգաւ՝ եւ սկսաւ
քարոզել 'ի Դեկապոլի, զոր ինչ արար նմա Յս, եւ
ամենեքին զարմանային։
21 Դ.Դ. Եւ իբրեւ անց Յս միւսանգամ յայն կողմն՝ ժո-
ղովեցաւ առ նա ժողովուրդ բզմ, եւ էր առ ծովեզերբն։
22 Եւ ահա մի 'ի ժողովրդապետացն գայր, որում ա-
նուն էր Յայրոս. եւ իբրեւ ետես զնա անկաւ առ ոտս
23 նորա. աղաչէր զնա յոյժ եւ ասէր, թէ դուստր իմ
մերձ է 'ի մահ, զի եկեալ դնիցես նմա ձեռն, որպէս
24 զի ապրեսցի եւ կեցցէ։ Եւ գնաց ըն նմա. երթայր եւ
25 ժողովուրդ բզմ զհետ նր, եւ նեղէին զնա։ Եւ կին
26 մի էր 'ի տեռատեսութե արեան զերկոտասան ամ. եւ
յոյժ վշտացեալ 'ի բազում բժշկաց, եւ ծախեալ
զինչս իւր զամ եւ չէր ինչ օգտեալ, այլ եւս առաւել
27 զայրացեալ։ Իբրեւ լուաւ զՅսէ՝ եկն 'ի մէջ ամբո-
28 խին յետոյ եւ բուռն եհար զհանդերձէ նորա. քան-
զի խորհէր 'ի միտ, թէ միայն մերձեցայց 'ի հան-
29 դերձս նորա՝ փրկեցայց։ Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ
աղբիւր արեան նր. եւ գիտաց 'ի մարմնի իւր թէ
30 բժշկեցաւ 'ի տանջանացն։ Եւ անդէն վաղվաղակի
գիտաց Յս յանձն իւր զզօրութն որ ել 'ի նմանէ, դար-
ձաւ յամբոխն եւ ասէ. ով մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ։
31 Եւ ասեն ցնա աշակերտքն. տեսանես զի ամբոխդ նե-
ղէ զքեզ, եւ ասես թէ ով մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ։
32 Եւ շուրջ հայէր տեսանել թէ ով զայն արար։ Եւ
33 կինն զարհուրեալ եւ դողացեալ վս որոյ գաղտն ա-
րար. քանզի գիտէր զինչ եղեւ նմա, եկն անկաւ ա-
ռաջի նորա, եւ ասաց զամ իրսն ստուգութեամբ։
34 Եւ Յս ասէ ցնա. դուստր հաւատք քո կեցուցին
զքեզ, երթ 'ի խաղաղութի, եւ եղիջիր ողջ 'ի տան-
ջանաց քոց։
35 Դ.Դ. Մինչդեռ նա զայն խօսէր, գան ոմանք 'ի
տանէ ժողովրդապետին՝ եւ ասեն. թէ դուստրն քո
36 մեռաւ, զի՞ եւս աշխատ առնես զվարդապետդ։ Իսկ

յս իբրև լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ ցժողովրդա-
պետն. մի երկնչիր, բայց միայն հաւատա: Եւ ոչ զոք 37
եթող ընդ իւր երթալ, բայց միայն զպետրոս և զյակո-
բոս և զյովհաննէս զեղբայրն յակոբայ: Գայ ի տուն 38
ժողովրդապետին, և տեսանէ աղմուկ յոյժ և լալա-
կանս, և աղաղակ յոյժ: Եւ մտեալ ի ներքս՝ ասէ 39
ցնոսա. զի՞ խռովեալ էք և լայք, մանուկն ոչ է մե-
ռեալ, այլ ննջէ: Եւ ծաղր առնէին զնա. և նորա 40
հանեալ արտաքս զամենեսեան, առնու ընդ իւր ըզ-
հայր մանկանն և զմայր, և զնոսա որ ընդ նմայն էին,
և մտանէ ուր դնէր մանուկն: Եւ կալեալ զձեռանէ 41
մանկանն, ասէ ցնա. տալիթա կումի, որ թարգմա-
նի, աղջիկ դու քեզ ասեմ՝ արի: Եւ վաղվաղակի յա- 42
րեաւ աղջիկն և գնայր, քանզի էր ամաց իբրև եր-
կոտասանից. և զարմացան մեծաւ զարմանալեօք:
Եւ պատուէր տայր նոցա յոյժ, զի մի ոք գիտասցէ 43
զայն. և ասաց տալ նմա ուտել:

ԳԼ. Զ.

ԴԵ. Եւ ել անտի եկն ի գաւառ իւր. և երթային 1
զհետ նորա աշակերտքն իւր: Եւ եղև ի շաբաթուն՝ 2
սկսաւ ուսուցանել ի ժողովրդեանն. և բազումք իբրև
լսէին՝ զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա, և ա-
սէին. ուստի՞ է սմա այս, կամ զի՞նչ է իմաստութիւն որ
տուեալ է սմա, զի զօրութիւնք այսպիսիք ի ձեռաց սո-
րա լինին: Ո՞չ սա է մանուկ հիւսանն, և որդին Մա- 3
րեմայ, եղբայր յակոբայ և յովսեայ և յուդայի և
սիմոնի, և չիցե՞ն քորք նորա աստ առ մեզ. և գայ-
թագղէին ի նա: Եւ ասէ ցնոսա. ոչ է մարգարէ 4
անարգ, բայց եթէ ի գաւառի իւրում և յազգա-
տոհմի և ի տան իւրում: Եւ ոչ կարէր անդ և ոչ 5
մի ինչ զօրութիւն առնել, բայց սակաւ հիւանդաց ձեռս
եդեալ բժշկէր զնոսա: Եւ զարմանայր վասն անհաւա- 6
տութեան նոցա:

ԴԶ. Եւ շրջէր շուրջ զգաւառօքն, և ուսուցանէր:

7 Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանսն, եւ սկսաւ ա-
ռաքել զնոսա երկուս երկուս. եւ տայր նոցա իշխանութիւն
8 ՚ի վերայ այսոց պղծոց: Եւ պատուիրեաց նոցա զի մի ինչ
բարձցեն ՚ի ճանապարհ, բայց միայն գաւազան, մի
9 պարկ, մի հաց, մի պղինձ ՚ի գօտիս. այլ ագանել
հողաթափս, եւ մի զգենուցուք, ասէ, երկուս պա-
10 րեգօտս: Եւ ասէր ցնոսա. յոր տուն մտանիցէք,
11 անդէն օթեւանս կալջիք մինչեւ ելանիցէք անտի: Եւ
որ ոչ ընկալցին զձեզ, եւ ոչ լուիցեն ձեզ, յորժամ
ելանիցէք անտի՝ թօթափեսջիք զփոշի ոտից ձերոց
12 ՚ի վկայութիւն նոցա: Եւ ելեալ քարոզէին զի ապաշ-
13 խարեսցեն: Եւ դեւս բազումս հանէին. եւ օծանէին
իւղով զբազում հիւանդս եւ բժշկէին զնոսա:
14 Դէ. Եւ լուաւ արքայ Հերովդէս, քանզի յայտնի եղեւ
անուն նորա, եւ ասէր. թէ Յովհաննէս մկրտիչ յա-
րեաւ ՚ի մեռելոց, եւ վն այնորիկ զօրութիւնք լինին նո-
15 վաւ: Այլք ասէին թէ Եղիա է, իսկ այլքն թէ
16 մարգարէ է, կամ թէ իբրեւ զմի ՚ի մարգարէից: Ի-
բրեւ լուաւ Հերովդէս, ասէ. զորոյ ես զգլուխն հատի
17 զՅովհաննու, սա է նա, յարեաւ ՚ի մեռելոց: Զի
ինքն Հերովդէս առաքեաց կալաւ զՅովհաննէս, եւ
կապեաց զնա եւ եդ ՚ի բանտի վասն Հերովդիայ կնոջ
18 Փիլիպպոսի եղբօր նորա, զի զնա կին արար զնա: Քան-
զի ասէր Յովհաննէս ցՀերովդէս, թէ ոչ է օրէն քեզ
19 ունել զկին եղբօր քո: Եւ Հերովդիա ոխացեալ էր
20 ընդ նմա, եւ կամէր սպանանել զնա, եւ ոչ կարէր: Զի
Հերովդէս երկնչէր ՚ի Յովհաննէ. քանզի գիտէր զնա
այր արդար եւ սուրբ, եւ սպասէր նմա. եւ լուեալ ՚ի նմա-
նէ բազում ինչ առնէր, եւ քաղցրութեամբ լսէր նմա: Ի-
21 բրեւ օր մի լինէր պարապոյ, յորժամ ընթրիս տայր Հե-
րովդէս յաւուր ծննդոց իւրոց նախարարաց իւրոց եւ
22 հազարապետաց եւ մեծամեծաց գալիլեացւոց. եւ ՚ի
մտանել դստերն Հերովդիայ եւ ՚ի կաքաւել, հաճոյ ե-
ղեւ Հերովդի եւ բազմականացն: Ասէ թագաւորն ցաղ-
ջիկն. խնդրեա յինէն զոր ինչ կամիս, եւ տաց քեզ:

Եւ երդուաւ նմա բզ՟մ անգամ, թէ զոր ինչ և խնդ- 23
րեսցես դու յինէն տաց քեզ, մինչև ցկէս թագա-
ւորութե՟ իմոյ: Նա ելեալ ասէ ցմայր իւր. զի՞նչ 24
խնդրեցից. և նա ասէ, զգլուխն յովհաննու մկրտ-
չի: Եւ մտեալ անդրէն փութանակի առ թագա- 25
ւորն՝ ասէ. կամիմ զի այժմ տացես ինձ վաղվաղակի
'ի վ՟ր սկտեղ զգլուխն յովհաննու մկրտչի: Եւ տրտ- 26
մեցաւ յոյժ թագաւորն. այլ վ՟ս երդմանցն և կոչնա-
կանացն, ոչ կամեցաւ անարգել զնա. և առաքեաց 27
վաղվաղակի թագաւորն դահիճ, և հրամայեաց բե-
րել զգլուխն նորա. և չոգաւ գլխատեաց զնա 'ի բան-
տին, և եբեր զգլուխն նորա սկտեղբ՝ և ետ ցաղ- 28
ջիկն, և աղջիկն տարաւ ետ մօր իւրում: Իբրև 29
լուան աշակերտքն ն՟ր, եկին բարձին զմարմինն և ե-
դին 'ի գերեզմանի:

ԵԿ. Ժողովեցան առաքեալքն առ յ՟ս, և պատ- 30
մեցին նմա զա՟մ ինչ զոր արարին և զոր ուսուցին:
Եւ ասէ ցն՟ս յ՟ս. եկայք դուք առանձինն յանապատ 31
տեղի, և հանգիջիք սակաւ մի. զի էին բազումք որ
երթային և գային, և հաց անգամ չժամանէին ու-
տել: Եւ գնացին նաւուն յանապատ տեղի առանձինն: 32
Եւ տեսին զն՟ս զի երթային, և զգացին բազումք. 33
և հետի յա՟մ քաղաքաց խուռն ընթանային անդր,
և մերձենային առ ն՟ս: Եւ ելեալ ետես ամբոխ բա- 34
զում, և գթացաւ 'ի նոսա, զի էին իբրև ոչխարք՝
որոց ոչ իցէ հովիւ. և սկսաւ ուսուցանել զնոսա
յոյժ: Եւ իբրև բզ՟մ ժամ եղև, մատուցեալ աշա- 35
կերտքն ասէին. տեղիս անապատ է, մինչդեռ աւուր
կայ արձակեա՛ զժողովուրդդ, զի երթեալ շուրջ յա- 36
գարակս և 'ի գեօղս՝ գնեսցեն իւրեանց զինչ ուտի-
ցեն, զի աստ ուտել ինչ ոչ ունին: Նա պատասխանի 37
ետ և ասէ ցնոսա. դուք տուք դոցա ուտել. ասեն
ցնա. երթիցուք գնեսցուք երկերիւր դահեկանի հաց,
և տացուք դոցա ուտել: Ասէ ցնոսա. քանի՞ նկանակ 38
ունիք՝ երթայք տեսէք. իբրև գիտացին, ասեն ցնա.

39 հինգ՝ և երկու ձկունս։ Եւ հրամայեաց ն՟ց բազ-
40 մել երախանս երախանս ՚ի վ՟ր դալար խոտոյ։ Եւ
բազմեցան դասք դասք՝ ուր հարիւր և ուր յիսուն։
41 Եւ առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն,
հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց՝ մանրեաց զնկանակսն և
ետ աշակերտացն զի արկցեն ն՟ց, և զերկուս ձկունսն
42 բաշխեաց ամենեցուն։ Կերան և յագեցան և բար-
43 ձին զնշխարսն երկոտասան սակառի լի, և ՚ի ձկանց
44 անտի։ Եւ էին որ կերանն՝ իբրև արք հինգ հազար։
45 ԵԲ. Եւ նոյն ժամայն ճեպեաց զաշակերտսն մտա-
նել ՚ի նաւ, և յառաջագոյն քան զնա երթալ յայնկոյս
՚ի բեթսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդսն արձակիցէ։
46 Եւ հրաժարեալ ՚ի նոցանէ, ել ՚ի լեառն կալ յաղօ-
47 թս։ Եւ իբրև երեկոյ եղև, էր նաւն ՚ի մէջ ծովուն,
48 և ինքն ՚ի ցամաքի։ Եւ ետես զնոսա հողմակոծեալս
՚ի վարելն, զի էր հողմն ընդդէմ ն՟ց. և զչորրորդ պա-
հու գիշերոյն գայ առ ն՟ս գնալով ՚ի վ՟ր ծովուն. և
49 կամէր զանց առնել առ նոքօք։ Նոքա իբրև տեսին
զի գնայր ՚ի վերայ ծովուն, համարեցան թէ առաչօք
50 ինչ լինիցի, և աղաղակ բարձին։ Քանզի ամենե-
քեան տեսին զնա՝ և խռովեցան. և նա անդէն վաղ-
վաղակի խօսեցաւ ը՟ն նոսա և ասէ. քաջալերեցարուք,
51 ես եմ՝ մի՛ երկնչիք։ Եւ ել ՚ի նաւն առ նոսա, և
դադարեաց հողմն։ Եւ առաւել ևս յիմարեալ էին
52 ՚ի միտս իւրեանց, և զարմանային յոյժ. քանզի և
՚ի վ՟ր հացին ոչ իմացան, զի էր սիրտ ն՟ց թմբրեալ։
53 Եւ իբրև անցին յայնկոյս, եկին յերկիրն գեննեսա-
54 րէթ։ Եւ իբրև ելին ՚ի նաւէ անտի, իսկ և իսկ ծա-
55 նեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ. և ընթացեալ այսր
անդր ը՟ն ա՟մ գաւառն, սկսան մահճօք բերել զհի-
56 ւանդս, ուր լսէին թէ անդ իցէ։ Եւ ուր և մտանէր
՚ի գեօղս կ՟մ ՚ի քաղաքս կ՟մ յագարակս, ՚ի հրապա-
րակս դնէին զախտաժետս, և աղաչէին զնա. զի գո-
նէ ՚ի քղանցս հանդերձից նորա մերձենայցեն. և որ
միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան։

ԳԼ. Է.

ԵԳ. Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն և ո- 1
մանք 'ի դպրացն՝ որ եկեալ էին յերուսաղէմէ։ Եւ 2
տեսեալ զոմանս յաշակերտացն նորա, զի խառնակ
ձեռօք, այսինքն է, անլուայ ուտէին հաց, բամբասե-
ցին. Զի փարիսեցիքն և ամ՟ հրէայք՝ եթէ ոչ 3
բռնալիր լուանան զձեռս, հաց ոչ ուտեն. քանզի ու-
նին զաւանդութ՟ի ծերոցն. և 'ի հրապարակէ մտեալ՝ 4
եթէ ոչ նախ մկրտիցեն, ոչ ուտեն. և այլ ինչ բազում
է՝ զոր ընկալան ունել, մկրտութ՟իս բաժակաց և ստո-
մանաց և պղնձեաց և մահճաց։ Ապա հարցանեն զնա 5
փարիսեցիքն և դպիրք՝ թէ ընդէր աշակերտքն քո
ոչ գնան ըս՟ աւանդութ՟ե ծերոցն, այլ խառնակ ձեռօք
հաց ուտեն։ Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. 6
թէ բարւոք մարգարէացաւ եսայի վ՟ն ձեր կեղծաւո-
րաց, որպէս ասաց. Ժողովուրդս այս շրթամբք մե-
ծարէ զիս, և սիրտք նց՟ հեռացեալ 'ի բացեայ են յի
նէն։ Զուր պաշտեն զիս. ուսուցանեն վարդապե- 7
տութ՟իս զմարդկան պատուիրեալս։ Թողեալ զպա- 8
տուիրանն ա՟յ, ունիք զմարդկան աւանդութի, մկր-
տութ՟իս ստամանաց և բաժակաց, և այլոց նմանեաց
սոցին առնէք բազումս։ Եւ ասէ ցն՟ա. բարւոք խոտէք 9
զպատուիրանն ա՟յ, զի զձեր աւանդութ՟ին հաստատի-
ցէք։ Զի մովսէս ասէ. պատուեա՛ զհայր քո և 10
զմայր. և որ չարախօսեսցէ զհօրէ կամ զմօրէ, մա-
հու վախճանեսցի։ Եւ դուք ասէք. եթէ ասիցէ ոք 11
ցհայր կա՟մ ցմայր կորբան, որ է պատարագ, զոր յինէն
օգտեսցիս. և ոչ ևս տայք թող նմա առնել ինչ հօրն 12
կա՟մ մօր։ Եւ անարգէք զբանն ա՟յ ձերով աւանդու- 13
թբ՟ն, զոր աւանդեցիք. և բզ՟մ ինչ այլ որ այսմ նման
է առնէք։ Եւ կոչեալ առ ինքն զա՟մ ժողովուրդն, 14
ասէ ցն՟ա. լուարո՛ւք ինձ ամենեքեան և 'ի միտ ա-
ռէք։ Ոչինչ արտաքուստ 'ի մարդ մտեալ՝ եթէ կա- 15
րիցէ պղծել զնա, այլ որ ելանէ 'ի նմանէ այն է որ

16 պղծէ զմարդն։ Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։
17 ԵԴ· Եւ իբրև եմուտ 'ի տուն յամբոխէ անտի,
18 հարցանէին զնա աշակերտքն վ̃ս առակին։ Եւ ասէ
ցնոսա. այդպէս և դուք անմիտ էք. ոչ իմանայք եթէ
ա̃մ որ արտաքուստ 'ի ներքս մտանէ 'ի մարդ, ոչ կա-
19 րէ զնա պղծել. զի ոչ եթէ 'ի սիրտ նր̃ մտանէ, այլ
յորովայն՝ և արտաքս ելանէ. և սրբէ զա̃մ կերակուրս
20 սոյն։ Եւ ասէր, թէ որ ինչ 'ի մարդոյն ելանէ՝ այն
21 պղծէ զմարդ։ Զի 'ի ներքուստ 'ի սրտէ մարդկան
խորհուրդք չարութեան ելանեն. շնութիւնք, պոռնկու-
22 թիւնք, գողութիւնք, սպանութիւնք, ագահութիւնք, չա-
րութիւնք, նենգութիւնք, գիջութիւնք, չարակնութիւն,
23 հայհոյութիւն, ամբարտաւանութիւն, անզգամութիւն։ Այս
ա̃մ չարիք 'ի ներքուստ ելանեն, և պղծեն զմարդ։
24 ԵԵ· Եւ անտի յարուցեալ՝ եկն 'ի սահմանս տիւ-
րոսի և սիդոնի. և մտեալ 'ի տուն ոչ ումեք կամէր
25 յայտնել, և ոչ կարաց ծածկել։ Լուաւ կին մի զնը-
մանէ, որոյ դուստր իւր նեղեալ էր յայսոյ պղծոյ.
26 եկն անկաւ առաջի նր̃։ Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւ-
նիկ ասորի յազգէ. և աղաչէր զնա՝ զի զդեւն հանցէ
27 'ի դստերէ նր̃։ Եւ յս̃ ասէ ցնա. Թոյլ տուր նախ
յագեսցին մանկունք. զի ոչ է բարւոք առնուլ զհաց
28 մանկանց և արկանել շանց։ Նա պատասխանի ետ
և ասէ. տէր՝ և շունք 'ի փշրանաց սեղանոյ մանկանցն
29 կերակրին։ Եւ ասէ ցնա. վ̃ս այդր բանի երթ, ել
30 դեւն 'ի դստերէ քումմէ։ Գնաց 'ի տուն իւր, և ե-
գիտ ելեալ զդեւն, և զդուստրն, զի անկեալ դնէր 'ի
31 մահիճս։ Եւ ելեալ միւսանգամ 'ի սահմանացն
տիւրոսի և սիդոնի, և եկն 'ի ծովեզրն գալիլեա-
32 ցւոց 'ի մէջ սահմանացն 'ի դեկապօլիս։ Եւ բերին
առաջի նր̃ խուլ մի և համր. և աղաչէին զի ձեռն
33 դիցէ 'ի վերայ նր̃։ Եւ առեալ զնա մեկուսի յամբո-
խէ անտի, արկ զմատունս իւր ընդ ականջս նր̃ և ե-
34 թուք անզր. և կալաւ զլեզուէ նր̃, հայեցաւ յեր-
կինս յոգւոց եհան՝ և ասէ. Եփփաթայ՝ որ է բա-

ցիր ։ Եւ նոյն ժամայն բացան լսելիք նր, և լուծան 35
կապանք լեզուի նորա, և խօսէր ուղիղ ։ Եւ պատուի- 36
րեաց նոցա զի մի ումեք ասիցեն. և որչափ նա պա-
տուիրէր նոցա, նոքա ևս առաւել քարոզէին. և ևս 37
քան զևս զարմանային և ասէին. զամենայն ինչ բա-
րւոք գործեաց սա, զի խլից լսել տայ և համերց խօ-
սել ։

ԳԼ. Ը.

ԵԶ. ՅԱՒՈՒՐՍՆ յայնոսիկ դարձեալ ժողովուրդ 1
բզմ էր, և ինչ ոչ ունէին ուտել. կոչեաց զաշակերտսն
իւր՝ և ասէ ցնս ։ Գթամ ես 'ի վերայ ժողովրդեանդ, 2
զի արդ երեք աւուրք են՝ մինչ առ իս են, և ոչ ունին
զինչ ուտիցեն ։ Եւ եթէ արձակեմ զդոսա նօթիս 'ի 3
տունս իւրեանց՝ նքթիցեն 'ի ճանապարհի. զի ոմանք
'ի դոցանէ 'ի հեռաստանէ եկեալ են ։ Պատասխանի 4
ետուն նմա աշակերտքն նր. ուստի՞ կարես յագեցու-
ցանել զդոսա հացիւ յանապատի աստ ։ Եւ հարցա- 5
նէր զնս. քանի՞ նկանակ հաց ունիք. և նք ասեն
եօթն ։ Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն բազմել 'ի վր 6
երկրի. և առեալ զեօթն նկանակն՝ գոհացաւ՝ եբեկ
և տայր ցաշակերտսն զի արկցեն. և արկին առաջի
ժողովրդեանն ։ Եւ ձկունս սակաւ ունէին. և զայն 7
ևս օրհնեաց, և հրամայեաց արկանել ։ Կերան և յա- 8
գեցան. և բարձին զնշխարս կոտորոցն՝ եօթն զամ-
բիղ ։ Եւ էին որ կերանն իբրև չորք հազարք. և ար- 9
ձակեաց զնոսա ։

ԵԷ. Եւ նոյն ժամայն մտեալ 'ի նաւ հանդերձ 10
աշակերտօքն՝ եկն 'ի կողմանս դաղմանունեայ ։ Ելին 11
փարիսեցիքն և սկսան վիճել ը նմ, և խնդրէին 'ի
նմանէ նշան յերկնից փորձելով զնա ։ Եւ զայրացաւ 12
յոգի իւր՝ և ասէ. զի՞ է զի ազգս այս նշան խնդրէ.
ամէն ասեմ ձեզ, թէ տացի նշան ազգիս այս-
միկ ։ Եթող զնս. դարձեալ եմուտ 'ի նաւ՝ և գնաց 13
յայնկոյս ։ Եւ մոռացան հաց բառնալ. բայց միայն մի 14

15 նկանակ ունէին ընդ իւրեանս 'ի նաւին։ Եւ պա-
տուիրէր նոցա եւ ասէր. զգոյշ եղերուք 'ի խմորոյ անտի
16 փարիսեցւոց՝ եւ 'ի խմորոյ Հերովդիանոսաց։ Եւ խոր-
հէին ընդ միմեանս եւ ասէին, թէ զի հացս ոչ ունիմք։
17 Գիտաց յս եւ ասէ ցնս. զի՞ խորհիք 'ի սիրտս ձեր թէ-
բաղարջ՝ թէ հաց ոչ ունիք. տակաւին ոչ իմանայք
18 եւ ոչ յիշէք. ապշութի ունի զսիրտս ձեր. աչք գոն եւ
ոչ տեսանէք, ականջք են եւ ոչ լսէք, եւ ոչ իմանայք
19 տակաւին, եւ ոչ յիշէք։ Յորժամ զհինգ նկանակն 'ի
հինգ հազարսն, եւ քանի՞ սակառի լի բարձիք զկոտո-
20 րոցն. եւ ասեն, երկոտասան։ Եւ յորժամ զեօթն նկա-
նակն 'ի չորս հազարսն, քանի՞ զամբիղ լի բարձիք զկո-
21 տորոցն. եւ նք ասեն, եօթն։ Եւ ասէ ցնս. իսկ զիա՞րդ
22 ոչ իմանայք։ Գան 'ի բեթսայիդա. եւ ածեն առաջի
23 նր կոյր մի, եւ աղաչէին զնա՝ զի մերձեսցի 'ի նա։ Եւ
առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան արտաքոյ շինին, ե-
թուք յաչս նր, եւ ձեռն եդ 'ի վերայ նր. եւ հարցա-
24 նէր ցնա՝ թէ տեսանիցէ ինչ։ Հայեցաւ եւ ասէր. տե-
25 սանեմ զմարդիկ՝ զի շրջին իբրեւ զծառս։ Դարձեալ
եդ ձեռս 'ի վր աչաց նորա եբաց, եւ տեսանէր. ողջա-
26 ցաւ՝ եւ տեսանէր համարձակ զամ։ Արձակեաց զնա
'ի տուն իւր՝ եւ ասէ. 'ի շէնդ մի մտանիցես, այլ երթ
'ի տուն քո. եւ յորժամ 'ի շէնն մտանիցես՝ մի ումեք
ասիցես 'ի շինին։

27 ԶԿ. Եւ ել յս աշակերտօքն հանդերձ 'ի շէնս կե-
սարեայ փիլիպպեայ. եւ 'ի ճանապարհին հարցանէր
զաշակերտսն եւ ասէր. զո՞ ասեն զինէն մար-
28 դիկ թէ իցեմ։ Նոքա ետուն պատասխանի եւ ա-
սեն. զյովհաննէս մկրտիչ, եւ այլք զեղիա, եւ այլք
29 զմի ոք 'ի մարգարէից անտի։ Ասէ ցնս. իսկ դուք զո՞
ուստեք ասէք զինէն թէ իցեմ. պատասխանի ետ
30 պետրոս, եւ ասէ ցնա. դու ես Քսն։ Եւ սաստեաց
31 'ի նոսա՝ զի մի ումեք ասիցեն զնմանէ։ Եւ սկսաւ
ուսուցանել զնոսա, թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ բա-
զում չարչարանս ընդունել, եւ անարգիլ յերիցանց եւ

՚ի քահանայապետից և ՚ի դպրաց, և մեռանել, և
յերիր աւուր յառնել։ Եւ համարձակ զբանն խօսէ֊ 32
ցաւ. և առեալ զնա մեկուսի պետրոսի՝ սկսաւ սաս֊
տել նմա։ Եւ նա դարձաւ ետես զաշակերտսն, սաս֊ 33
տեաց պետրոսի և ասէ. երթ յետս իմ սատանայ.
զի ոչ խորհիս դու զաստուածոյսն այլ զմարդկան։ Եւ 34
կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն աշակերտօքն հան֊
դերձ՝ ասէ ցն՟ս. եթէ ոք կամի գալ զկնի իմ՝ ուրաս֊
ցի զանձն իւր, և բարձցէ զխաչ իւր, և եկեսցէ զկնի
իմ։ Զի որ կամիցի ապրեցուցանել զանձն իւր, կո֊ 35
րուսցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն աւե֊
տարանին, ապրեցուսցէ զնա։ Զի՞նչ օգուտ է մար֊ 36
դոյ եթէ զաշխարհս ա՟մ շահեսցի, և զանձն իւր
տուժեսցէ։ Կամ զի՞նչ տացէ մարդ փոխանակ 37
անձին իւրոյ։ Զի որ ոք ամօթ համարեսցի զիս և 38
զբանս իմ ՚ի շնացող և ՚ի մեղաւոր ազգիս այսմիկ,
և որդի մարդոյ յամօթ արասցէ զնա, յորժամ եկեսցէ
փառօք հօր իւրոյ և հրեշտակաց սրբոց։ Եւ ասէ 39
ցն՟ս. ամէն ասեմ ձեզ. զի են ոմանք ՚ի սոցանէ որ
աստ կան, որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև տես֊
ցեն զարքայութիւն ա՟յ եկեալ զօրութեամբ։

ԳԼ. Թ

Եւ յետ վեց աւուր առնու ը՟ իւր յ՟ս զպետրոս և զյա֊ 1
կոբոս և զյովհաննէս, և հանէ զն՟ս ՚ի լեառն մի բարձր
առանձինն. և յայլակերպս եղև առաջի ն՟ց։ Եւ ձորձք 2
ն՟ր եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ, որպէս թափիչք եր֊
կրի ոչ կարեն այնպէս սպիտակացուցանել։ Եւ ե֊ 3
րևեցաւ ն՟ց եղիա մովսեսիւ հանդերձ, և խօսէին
ընդ յ՟ի։ Պատասխանի ետ պետրոս՝ և ասէ ցյ՟ս. 4
ռաբբի՝ բարւոք է մեզ աստ լինել. և արասցուք երիս
տաղաւարս՝ մի քեզ և մի մովսէսի և մի եղիայի։
Քանզի ոչ գիտէր զի՞նչ խօսէր, զի զարհուրեալ էին։ 5
Եւ եղև ամպ մի հովանի ՚ի վ՟ր ն՟ց. ձայն եղև յամ֊ 6
պոյ անտի, և ասէ. դա է որդի իմ սիրելի, դմա լուա֊

7 լուք : Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր՝ ոչ
եւս զոք ուրեք տեսին, բայց միայն զՅ՟ս ը՟ իւրեանս :
8 Եւ մինչդեռ իջանէին ՚ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց
նց՟ զի մի՟ ումեք պատմեսցեն զոր տեսինն, բայց յոր-
9 ժամ որդի մարդոյ ՚ի մեռելոց յարիցէ : Եւ նոքա
զբանն ՚ի մտի ունէին, եւ խնդրէին ընդ միմեանս՝ թէ
10 զինչ իցէ ՚ի մեռելոցն յառնել : Հարցին զնա եւ ասեն.
զինչ է այն զոր դպիրքն ասեն՝ եթէ նախ Եղիայի
11 պարտ է գալ : Նա պատասխանի ետ նց՟ եւ ասէ. Ե-
ղիա նախ եկեալ յարդարեսցէ զա՟մ. իսկ զի՞արդ
գրեալ է զորդւոյ մարդոյ, զի բա՟զմ ինչ չարչարեսցի եւ
12 անգոսնեսցի : Այլ ես ասեմ ձեզ. եթէ Եղիա եկն եւ
արարին ը՟ նմա զինչ եւ կամեցան, որպէս եւ գրեալ
է վասն նորա :
13 ԶԲ. Եւ եկեալ առ աշակերտսն, տեսին ամբոխ
14 շուրջ զնոքօք, եւ զդպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նս՟ : Եւ
վաղվաղակի ա՟մ ժողովուրդն իբրեւ տեսին զնա՝ զար-
մացան, եւ ը՟ առաջ ընթացեալ ողջոյն տային նմ՟ :
15 Եւ եհարց զնս՟ թէ զինչ վիճէիք ընդ նս՟ : Պատաս-
16 խանի ետ մի ոմն ՚ի ժողովրդենէն եւ ասէ. վարդա-
պետ՝ ածի զորդի իմ առ քեզ, զոր ունի այս համր.
17 եւ ուր հասանէ՝ զարկուցանէ զնա. եւ փրփրէ եւ
կրճտէ զատամունս իւր եւ ցամաքի. եւ ասացի ցաշա-
կերտսն քո զի հանցեն, եւ ոչ կարացին հանել զնա :
18 Պատասխանի ետ նց՟ եւ ասէ. ո՜վ ազգ անհաւատ,
մինչեւ յե՞րբ իցեմ առ ձեզ. մինչեւ ցե՞րբ անսայցեմ
19 ձեզ. ածէ՛ք զնա առ իս : Եւ ածին զնա առ նա.
իբրեւ ետես զնա այսն, վաղվաղակի շարժլեաց զնա,
20 եւ անկեալ յերկիր թաւալէր եւ փրփրեայր : Եհարց
ցհայր նր՟ եւ ասէ. քանի՞ ժամանակք են յորմէհետէ
21 այդ եղեւ դմա. եւ նա ասէ. ՚ի մանկութէ. բազում
անգամ՝ ՚ի հուր արկանէ զդա եւ ՚ի ջուր՝ զի կորուսցէ.
արդ եթէ կարող ինչ ես, օգնեա՛ մեզ տէր գթա-
22 ցեալ ՚ի վերայ մեր : Եւ Յ՟ս ասէ ցնա. ասացեր թէ
կարող ես. ամենայն ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հա-

ւատոյն։ Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր ման- 23
կանն՝ և ասէ. հաւատամ, օգնեա անհաւատութեան
իմում։ Իբրև ետես յս եթէ կուտի ժողովուրդն 'ի 24
վերայ, սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ. համրդ և
խուլ այս՝ ես տամ քեզ հրաման, ել 'ի դմանէ, և
այլ ես մի մտանիցես 'ի դա։ Եւ աղաղակեաց՝ և 25
յոյժ ալկեաց զնա, և ել. և եղև պատանեակն իբրև
զմեռեալ, մինչև բազմաց խօսել թէ մեռաւ։ Եւ 26
յս կալաւ զձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա, և կանգնե-
ցաւ։ Եւ իբրև եմուտ նա 'ի տուն, աշակերտքն ա- 27
ռանձինն հարցին ցնա. մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հա-
նել զնա։ Եւ ասէ ցնս. այդ ազգ ոչ իւիք ելանէ, 28
եթէ ոչ պահովք և աղօթիւք։
ԶԳ. Եւ անտի ելեալ անցանէին առ գալիլեա- 29
ցւովք. և ոչ կամէր եթէ ոք գիտասցէ։ Քանզի 30
ուսուցանէր զաշակերտսն իւր՝ և ասէր ցնս, թէ որ-
դի մարդոյ մատնելոց է 'ի ձեռս մարդկան, և սպան-
ցեն զնա. և իբրև սպանցի՝ յերիր աւուր յարիցէ։
Եւ նոքա ոչ գիտէին զբանն, և երկնչէին հարցա- 31
նել ցնա։ Եկն 'ի կափառնաում. և իբրև եմուտ 'ի 32
տուն, հարցանէր ցնս. զի՞նչ վիճէիք զճանապար-
հայն ը̃ միմեանս։ Եւ նոքա լուռ լինէին. քանզի ընդ 33
միմեանս վիճէին 'ի ճանապարհին թէ ով մեծ իցէ։
Եւ իբրև նստաւ՝ կոչեաց զերկոտասանսն և ասէ 34
ցնս. եթէ ոք կամի առաջին լինել, եղիցի ամենեցուն
կրտսեր և ամենեցուն պաշտօնեայ։ Եւ առեալ ման- 35
նուկ մի կացոյց 'ի մէջ նց. և ընկալեալ զնա 'ի գիր-
կս իւր, ասէ ցնոսա։ Որ միանգամ յայսպիսի ման- 36
կտեաց ընկալցի յանուն իմ, զիս ընդունի. և որ զիս
ընդունիցի, ոչ զիս ընդունի՝ այլ զայն որ առաքեացն
զիս։ Պատասխանի ետ նմա յովհաննէս և ասէ. 37
վարդապետ՝ տեսաք զոմն զի յանուն քո դևս հանէր՝
և զմեր կնի ոչ շրջէր, և արգելաք զնա։ Եւ նա ասէ. 38
մի արգելուք զնա. զի ո՛չք է որ առնէ զօրութիւն յա-
նուն իմ, և կարիցէ հայհոյել զիս։ Զի որ ոչն է 39

40 ընդ մեզ հակառակ, 'ի մեր կոյս է: Եւ որ ոք ար-
բուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ յանուն այս, թէ դուք
ք՟ի էք, ամէն ասեմ ձեզ՝ մի կորուսցէ զվարձս իւր:
41 Եւ որ ոք գայթագղեցուսցէ զմի 'ի փոքրկանցս՝ որ
հաւատան յիս, լաւ էր նմա առաւել՝ եթէ արկեալ
էր ը՟ պարանոց նորա երկան իշոյ, և ընկեցեալ 'ի
42 ծով: Եւ եթէ գայթագղեցուսցէ զքեզ ձեռն քո.
հատ ընկեա՛ 'ի քէն. զի լաւ իցէ քեզ խեղ մտանել
'ի կեանսն յաւիտենից, քան երկուս ձեռս ունել՝ և
43 երթալ 'ի գեհեն 'ի հուրն անշէջ: Ուր որդն նոցա
44 ոչ մեռանի և հուրն ոչ շիջանի: Եւ եթէ ոտն քո
գայթագղեցուսցէ զքեզ, հատ ընկեա՛ զնա 'ի քէն.
լաւ իցէ քեզ կաղ մտանել 'ի կեանսն յաւիտենից,
քան երկուս ոտս ունել՝ և անկանել 'ի գեհեն 'ի
45 հուրն անշէջ: Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի և հուրն
46 ոչ շիջանի: Եւ եթէ ակն քո գայթագղեցուսցէ ըզ-
քեզ, հա՛ն զնա 'ի բաց. լաւ իցէ քեզ միով ականբ
մտանել յարքայութի՟ այ՟, քան երկուս աչս ունել և
47 անկանել 'ի գեհեն: Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի և
48 հուրն ոչ շիջանի: Զի ամ՟ ինչ հրով յաղեսցի, և
49 ամ՟ ողջակէզ աղիւ յաղեսցի: Բարւոք է աղ. և եթէ
աղն անհամեսցի, իւ համեմեսցի. արդ դուք կալարուք
յանձինս ձեր զաղն, և խաղաղութի՟ արարէք ընդ
միմեանս:

ԳԼ. Ժ

1 ԶԴ. Եւ անտի յարուցեալ գայ 'ի սահմանս
հրէաստանի յայնկոյս յորդանանու. և երթայր գար-
ձեալ խռնեալ ժողովուրդն առ նա, և որ՟ սովոր էր՝
2 ուսուցանէր զնոսա: Իսկ փարիսեցիքն մա-
տուցեալ փորձելով հարցանէին զնա՝ և ասէին, եթէ
3 արժա՞ն իցէ առն զկին իւր արձակել: Եւ պատասխա-
նի ետ նոցա և ասէ. զի՞նչ պատուիրեաց ձեզ մովսէս:
4 Եւ ն՟ք ասեն. մովսէս հրաման ետ գիր մեկնելոյ գր-
5 րել, և արձակել: Պատասխանի ետ յ՟ն և ասէ ցնոսա.

վ՟ն խստասրտութե՟ն ձերոյ գրեաց ձեզ զպատուիրանն
զայն: Այլ 'ի սկզբանէ արարածոց, արու և էգ ա- 6
րար զնս՟ ա՟ծ, և ասէ: Վասն այսորիկ թողցէ այր 7
զհայր իւր և զմայր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ:
Եւ եղիցին երկուքն 'ի մարմին մի. և այնուհետև 8
ոչ են երկու՝ այլ մարմին մի: Արդ զոր ա՟ծ զու- 9
գեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ: Եւ 'ի տան դարձեալ 10
աշակերտքն զնոյն հարցին ցնա: Եւ ասէ ցնս՟. եթէ 11
այր արձակեսցէ զկին իւր՝ և արասցէ այլ, շնայ: Եւ 12
կին եթէ ելցէ յառնէ իւրմէ՝ և եղիցի առն այլում,
շնայ:

ԶԵ. Եւ մատուցանէին առ նա մանկտի՝ զի ձեռն 13
դիցէ նց՟. իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ՝ որ մա-
տուցանէին: Իբրև ետես յս՟, բարկացեալ սաստեաց 14
նոցա և ասէ. թոյլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս, և
մի՛ արգելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է արքայու-
թիւն այ՟: Ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ ընկալցի զար- 15
քայութի՟ այ՟ իբրև զմանուկ՝ ոչ մտցէ 'ի նա: Եւ ա- 16
ռեալ զնս՟ 'ի գիրկս ձեռն եդ 'ի վ՟ր՝ և օրհնեաց զնս՟:
Եւ ը՟ ելանելն նր՟ անտի 'ի ճանապարհ, ահաւասիկ 17
ոմն մեծատուն ընթացեալ 'ի ծունր իջանէր, հարցա-
նէր ցնա՝ և ասէր. վարդապե՛տ բարի՝ զի՞նչ արարից
զի զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեցից: Եւ յս՟ 18
ասէ ցնա. զի՞ ասես զիս բարի. չի՛ք ոք բարի բայց մի
ա՟ծ: Զպատուիրանս գիտես. մի՛ շնար, մի՛ սպանա- 19
ներ, մի՛ գողանար, մի՛ սուտ վկայեր. պատուեա՛ զհայր
քո և զմայր: Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնա. վար- 20
դապետ՝ զայդ ա՟մ արարի 'ի մանկութե՟ իմմէ, արդ
զի՞նչ ևս պակաս իցեմ: Եւ յս՟ հայեցեալ 'ի նա սի- 21
րեաց զնա, և ասէ ցնա. մի ինչ պակաս է 'ի քէն. ե-
թէ կամիս կատարեալ լինել, երթ զոր ինչ ունիս
վաճառեա՛ և տո՛ւր աղքատաց, և ունիցիս գանձս յեր-
կինս, և ա՛ռ զխաչն՝ և եկ զկնի իմ: Եւ նա խոժո- 22
ռեալ ը՟ բանն՝ գնաց տրտում. զի ունէր ինչս բա-
զումս: Եւ հայեցեալ յայսկոյս յայնկոյս յս՟, ասէ 23

ցաշակերտսն․ զիարդ դժուարին է որ զինչս ունին,
24 մտանել յարքայութիւն այ։ Եւ աշակերտքն զարմա-
ցեալ էին ՚ի վերայ բանիցն նր․ իսկ յս դարձեալ պա-
տասխանի ետ նց և ասէ․ որդեակք որչափ դժուարին
25 է յուսացելոց յինչս մտանել յարքայութիւն այ։ Դիւ-
րին է մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել, քան մեծա-
26 տան յարքայութիւն այ մտանել։ Եւ նք առաւել ևս
զարմանային՝ և ասէին ընդ միմեանս․ իսկ ո՞ կարասցէ
27 ապրել։ Հայեցեալ ընդ նս յս՝ ասէ․ առ ՚ի մարդկանէ
այդ անհնարին է, այլ ոչ առ ՚ի այ։
28 Զ․Զ․ Սկսաւ ասել ցնա պետրոս․ ահաւասիկ մեք
29 թողաք զամ, և եկաք զհետ քո։ Պատասխանի ետ
յս և ասէ․ ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ ոք է որ եթող զտուն
կամ զեղբարս կամ զքորս կամ զհայր կամ զմայր կամ
զորդիս՝ կամ զագարակս վս իմ կամ վս աւետարանին․
30 եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ ժա-
մանակի՝ տունս և եղբարս և քորս և մարս և որդիս և
ագարակս հալածանօք հանդերձ, և յաշխարհին որ
31 գալոց է զկեանսն յաւիտենականս։ Օւ բազումք
32 եղիցին առաջինք յետինք՝ և յետինք առաջինք։ Եւ
էին ՚ի ճանապարհի մինչ դեռ ելանէին յեմ․ և եր-
թայր յս առաջի քան զնոսա, և զարմացեալ էին որ
զհետն երթային և երկնչէին։
Զէ․ Եւ առեալ միւսանգամ զերկոտասանսն ա-
ռանձինն, սկսաւ ասել նց զինչ անցք անցանելոց ի-
33 ցեն ընդ նա։ Թէ ահաւասիկ ելանեմք յեմ, և որ-
դի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետիցն և դպրաց,
և դատեսցեն զնա ՚ի մահ, և մատնեսցեն զնա հե-
34 թանոսաց․ և կատակեսցեն զնովաւ, և հարկանիցեն
զնա, և թքանիցեն ՚ի նա, և սպանցեն․ և յերիր
35 աւուր յարիցէ։ Եւ երթային առ նովաւ յակովբոս
և յովհաննէս որդիքն զեբեդեայ, և ասեն ցնա․
վարդապետ կամիմք զի զոր ինչ խնդրեսցուք ՚ի քէն՝
36 արասցես մեզ։ Եւ նա ասէ ցնոսա․ զինչ կամիք յի-
37 նէն զի արարից ձեզ։ Եւ նոքա ասեն ցնա․ տուր

մեզ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ եւ մի յահեկէ՝ ՚ի
փառսն քում։ Պատասխանի ետ Յս եւ ասէ ցնոսա. 38
ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէք ըմպել զբաժակն՝
զոր ես ըմպելոց եմ. կամ զմկրտութիւնն մկրտիլ՝ զոր ես
մկրտելոցն եմ։ Եւ նոքա ասեն ցնա, կարեմք. եւ Յս 39
ասէ ցնոսա. զբաժակն զոր ես ըմպելոց եմ ըմպի-
ջիք, եւ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոց եմ մկրտի-
ջիք. այլ նստուցանել ընդ աջմէ իմմէ եւ ընդ ահեկէ՝ 40
ոչ է իմ տալ, այլ որոց պատրաստեալ իցէ։ Եւ լուեալ 41
զայն տասանցն, սկսան բարկանալ յակոբայ եւ յով-
հաննու։ Եւ Յս կոչեաց զնոսա առ ինքն, եւ ասէ 42
ցնս. գիտէք զի որ յանուան իշխանքն են հեթանո-
սաց, տիրեն նց. եւ մեծամեծք նոցա, իշխեն նց։
Ոչ նոյնպէս իցէ եւ ՚ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի 43
՚ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ. եւ որ 44
կամիցի ՚ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն
ծառայ։ Քանզի եւ որդի մարդոյ ոչ եկն առնուլ պաշ- 45
տօն՝ այլ պաշտել, եւ տալ զանձն իւր փրկանս փո-
խանակ բազմաց։

ԻԿ. Եւ գան յերիքով. եւ ՚ի ելանելն նր յերիքովէ 46
աշակերտօքն՝ եւ բազում ժողովրդով, որդի տիմէի
բարտիմէոս կոյր նստէր մուրացիկ յանցս ճանապար-
հի։ Իբրեւ լուաւ թէ Յս նազովրեցի է, սկսաւ ա- 47
ղաղակել եւ ասել. որդի դաւթի Յս ողորմեա՛ ինձ։
Եւ սաստէին նմա բազումք զի լռեսցէ. եւ նա ա- 48
ռաւել եւս աղաղակէր. որդի դաւթի ողորմեա՛ ինձ։
Օտեղի առ Յս՝ եւ հրամայեաց կոչել զնա. կոչեն 49
զկոյրն՝ եւ ասեն ցնա. քաջալերեա՛ց արի՛ կոչէ զքեզ։
Եւ նր ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ եւ եկն առ Յս։ 50
Պատասխանի ետ նմ Յս եւ ասէ, զինչ կամիս թէ 51
արարից քեզ. ասէ ցնա կոյրն. ռաբբունի՛ զի բացայց։
Եւ Յս ասէ ցնա, երթ՝ հաւատք քո կեցուցին զքեզ. 52
եւ վաղվաղակի բացաւ, եւ երթայր զհետ նր ՚ի ճա-
նապարհին։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Եւ յորժամ մերձ եղեն յեհմ 'ի բեթփագէ եւ 'ի
բեթանիա մօտ 'ի լեառն Ձիթենեաց, առաքէ երկուս
2 յաշակերտաց անտի, եւ ասէ ցնս. երթայք դուք 'ի
գեօղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. եւ նոյն ժամայն իբրեւ
մտանէք 'ի նա, գտանէք յաւանակ մի կապեալ. յորոյ
վերայ ոչ ոք 'ի մարդկանէ նստաւ, լուծէք զնա եւ
3 ածէք: Եւ եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ եթէ զի լուծանէք
զյաւանակդ, ասասջիք եթէ տն իւրում պիտոյ է.
4 եւ վաղվաղակի առաքեսցէ զնա այսր: Չոգան եւ
գտին զյաւանակն կապեալ առ դուրս արտաքոյ 'ի
5 փողոցի անդ, եւ լուծին զնա: Եւ ոմանք յորոց անդէն
կային, ասեն ցնոսա. զի գործէք, զի լուծանէք ըզ-
6 յաւանակդ: Եւ նոքա ասեն ցնոսա որպէս ասաց յս. եւ
7 թոյլ ետուն նց: Ածեն զյաւանակն առ յս. եւ ար-
կանեն 'ի վր նորա զհանդերձս, եւ նստաւ 'ի վր նր:
8 Եւ բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին 'ի
վերայ ճանապարհին, եւ այլք ոստս 'ի ծառոց հատա-
9 նէին՝ եւ արկանէին զճանապարհաւն: Եւ որ առա-
ջին եւ զկնի երթային աղաղակէին եւ ասէին. ովսան-
10 նայ բարձրելոյն: Օրհնեալ որ գայ յանուն տն.
օրհնեալ թագաւորութիւն եկեալ հօր մերոյ դաւթի.
11 խաղաղութի յերկինս եւ փառք 'ի բարձունս: Եւ եմուտ
յս յեհմ 'ի տաճարն, եւ հայեցաւ շուրջ զամենե-
քումբք. եւ զի էր երեկոյացեալ ժամն, ել 'ի բեթա-
նիա երկոտասանիւքն հանդերձ:

12 ԷԲ. Եւ 'ի վաղիւ անդր մինչդեռ ելանէին 'ի
13 բեթանիա, քաղցեաւ: Եւ ետես թզենի մի 'ի բա-
ցուստ տերեւալից. եւ եկն՝ թէ գտանիցէ ինչ 'ի նմ.
եւ իբրեւ եկն 'ի նա՝ ոչինչ եգիտ, բայց միայն տերեւ.
14 զի ոչ եւս էր ժամանակ թզոյ: Պատասխանի ետ եւ
ասէ ցնա. մի եւս ոք յաւիտեան 'ի քէն պտուղ կե-
15 րիցէ. եւ լսէին աշակերտքն նորա: Գան յեհմ. եւ
մտեալ 'ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառականսն

և զգնօղս որ էին 'ի տաճարին . և զսեղանս հատա-
վաճառացն ցրուեաց . և զաթոռս աղաւնեվաճա-
ռացն կործանեաց . և ոչ թողոյր՝ եթէ ոք անօթ 16
ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն . և ուսուցանէր և 17
ասէր ցնոսա . գրեալ է , տուն իմ տուն աղօթից կո-
չեսցի ամ՟ հեթանոսաց , և դուք արարէք զդա այր
աւազակաց ։ Լուան քահանայապետքն և դպիրք . և 18
խնդրէին՝ թէ ո՞րպէս կորուսցեն զնա . բայց երկն-
չէին 'ի նմանէ . զի ամ՟ ժողովուրդն զարմացեալ էր
ը՟ ուսումն ն՟ր ։ Եւ իբրև երեկոյ լինէր՝ արտաքոյ քան 19
զքաղաքն ելանէին ։ Եւ մինչդեռ այգուցն առ նովաւ 20
անցանէին , տեսին զթզենին ցամաքեալ յարմատոց ։
Յիշեաց պետրոս՝ և ասէ ցնա . ռաբբի՝ ահաւասիկ 21
թզենին զոր անիծեր , ցամաքեցաւ ։ Պատասխանի 22
ետ յ՟ս և ասէ ցնոսա . եթէ ունիցիք զհաւատսն ա՟յ ,
ամէն ասեմ ձեզ . որ ոք ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բար- 23
ձիր և անկիր 'ի ծով , և ոչ երկմտիցէ 'ի սրտի իւ-
րում , այլ հաւատայցէ թէ զոր ասէն լինի , եղիցի
նմա զոր ինչ և ասիցէ ։ Վ՟ն այսորիկ ասեմ ձեզ . 24
զամ՟ ինչ վասն որոյ աղօթս արարեալ խնդրիցէք , և
հաւատայցէք թէ առնուցուք , եղիցի ձեզ ։ Եւ յոր- 25
ժամ յաղօթս կայցէք , թողուցուք , եթէ ունիցիք
ինչ զումեքէ . զի և հայրն ձեր որ յերկինս է , թո-
ղցէ ձեզ զյանցանս ձեր ։ Ապա եթէ դուք ոչ թո- 26
ղուցուք , և ոչ հայրն ձեր որ յերկինս է՝ թողցէ ձեզ
զյանցանս ձեր ։

ԻԳ . Գան միւսանգամ յեր՟մ . և մինչդեռ 'ի տա- 27
ճարի անդ զգնայր , գան առ նա քահանայապետքն
և դպիրք և ծերք , և ասեն ցնա . որո՞վ իշխանու՟թ 28
առնես զայդ , և ո՞վ ետ քեզ զիշխանութիւնդ զայդ ։ Պա- 29
տասխանի ետ յ՟ս և ասէ ցնոսա . հարցից և ես ըզ-
ձեզ բան մի , տուք ինձ պատասխանի . և ես ասացից
ձեզ որո՞վ իշխանութեամբ առնեմ զայս ։ Մկրտութիւն 30
յովհաննու յերկնից էր եթէ 'ի մարդկանէ , տուք
ինձ պատասխանի ։ Խորհէին ը՟ միմեանս՝ և ասէին . 31

եթէ ասեմք եթէ յերկնից, ասէ ցմեզ. իսկ ընդէ՞ր
32 ոչ հաւատացէք նմա: Այլ եթէ ասեմք 'ի մարդկա-
նէ, երկնչիմք 'ի ժողովրդենէն. զի ամենեքին գի-
33 տէին զՅովհաննէս՝ թէ մարգարէ էր: Պատասխանի
ետուն և ասեն ցՅս. չգիտեմք: Եւ Յս եւս նց պա-
տասխանի և ասէ. և ոչ ես ասեմ ձեզ, որով իշխա-
նութբ առնեմ զայս:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք՝ և ասել:
Այր մի տնկեաց այգի, և ած շուրջ զնովաւ ցանգ,
և գուբ հնձան փորեաց, և շինեաց աշտարակ. և ետ
2 զնա մշակս, և գնաց 'ի տար աշխարհ: Եւ առաքեաց
առ մշակսն 'ի ժամանակի ծառայ մի, զի 'ի մշակաց
3 անտի առցէ 'ի պտղոյ այգւոյն: Եւ նոցա կալեալ
4 զնա հարին զնա, և արձակեցին ունայն: Դարձեալ
առաքեաց առ նոսա այլ ծառայ, և զնա կառափնա-
5 տեցին և արձակեցին անարգեալ: Եւ դարձեալ այլ
առաքեաց, և զնա սպանին. և զբազումս այլս՝ զո-
6 մանս հարկանէին և զոմանս սպանանէին: Ապա որ-
դի մի էր իւր սիրելի, զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ,
և ասէ. Թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ:
7 Իսկ մշակքն իբրև տեսին զնա թէ գայ՝ ասեն ցմի-
մեանս. սա՛ է ժառանգն, եկա՛յք սպանցուք զսա, և
8 մեր լիցի ժառանգութիւնն: Եւ կալեալ զնա սպա-
9 նին, և հանին արտաքոյ այգւոյն: Արդ զինչ ա-
րասցէ տէր այգւոյն. եկեսցէ և կորուսցէ զմշակսն,
10 և տացէ զայգին 'ի ձեռս այլոց: Եւ ո՞չ զգիրն զայն
իցէ ընթերցեալ ձեր, թէ զվէմն զոր անարգեցին
11 շինողքն, նա եղև գլուխ անկեան: 'Ի տնէ եղև այս,
12 և է սքանչելի յաչս մեր: Եւ խնդրէին զնա ունել,
և երկեան 'ի ժողովրդենէ անտի, զի գիտացին թէ
առ նոսա ասաց զառակն. և թողին զնա և գնացին:
13 Եւ առաքեն առ նա զոմանս 'ի փարիսեցւոց անտի՝ և
14 'ի Հերովդիանոսաց, զի զնա որսասցեն բանիւ: Եւ

նոքա եկեալ հարցանէին զնա նենգութբ՟՝ և ասէին.
վարդապետ գիտեմք զի ճշմարիտ ես, և ոչ ինչ փոյթ
է քեզ զումեքէ. զի ոչ հայիս յերեսս մարդկան, այլ
ճշմարտութբ՟ զճանապարհն այ՟ ուսուցանես. արդ՝ ասա
մեզ, արժա՞ն է հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ. տացո՞ւք
եթէ ոչ տացուք. Եւ յս՟ գիտաց զկեղծաւորութի՟ նց՟, 15
ասէ ցնոսա. զի՞ փորձէք զիս կեղծաւորք. բերէ՛ք ինձ
դահեկան մի զի տեսից: Եւ նոքա բերին. և ասէ 16
ցնոսա. ո՞յր է պատկերս այս կմ՟ գիր. և նոքա ասեն
ցնա. կայսեր: Պատասխանի ետ յս՟ և ասէ ցնոսա. 17
երթա՛յք տո՛ւք զկայսերն կայսեր, և զայ՟ն այ՟. և զար-
մացան ընդ նա:

ԻԴ. Գնան առ նա սադուկեցիքն որ ասեն՝ թէ 18
չիք յարութի՟. հարցանէին ցնա և ասէին: Վարդա- 19
պետ մովսէս գրեաց մեզ. եթէ ուրուք եղբայր մե-
ռանիցի և թողուցու կին՝ և որդի ոչ թողուցու. զի
առցէ եղբայր նորա զկինն նր՟, և յարուսցէ զաւակ եղ-
բօր իւրում: Արդ եղբարք եօթն էին առ մեզ. ա- 20
ռաջինն առ կին՝ և մեռաւ, և ոչ եթող զաւակ: Եւ 21
երկրորդն առ զնոյնն՝ և մեռաւ, և ոչ նա եթող
զաւակ. նոյնպէս և երրորդն առ զնոյն: Եւ եօթնե- 22
քեան իսկ. և ոչ թողին զաւակ. յետ ամենեցուն
մեռաւ և կինն: Արդ ՚ի յարութեն յորժամ յառնի- 23
ցեն, ո՞յր ՚ի նոցանէ լինիցի կինն. զի եօթնեքեան
կալան զնա կին: Պատասխանի ետ յս՟ և ասէ ցնոսա. 24
ո՞չ վասն այդորիկ իսկ մոլորեալ էք. զի ոչ գիտէք
զգիրս՝ և ոչ զզօրութի՟ն այ՟: Զի յորժամ ՚ի մեռելոց 25
յարիցեն, ոչ արք կանայս առնեն, և ոչ կանայք ա-
րանց լինին. այլ իբրև զհրեշտակս իցեն՝ որ յերկինս
են: Այլ վասն յարութե՟ մեռելոց զի յառնեն, ո՞չ 26
իցէ ընթերցեալ ձեր ՚ի գիրս մովսէսի ՚ի մորենւոջն.
ո՛րպ՟ ասաց ցնա ա՟ծ. ես եմ ասէ՝ ա՟ծ աբրահամու,
ա՟ծ իսահակայ, և ա՟ծ յակոբայ: Եւ ոչ է ա՟ծ մե- 27
ռելոց՝ այլ կենդանեաց. և արդ դուք յոյժ մոլորեալ
էք: Եւ մատուցեալ մի ոմ՟ն ՚ի դպրացն՝ լսէր նց՟ մինչ 28

վիճէին. իբրեւ ետես եթէ բարւոք ետ նոցա պա-
տասխանին, եհարց ցնա եւ ասէ, ո՞ր պատուիրան է
29 առաջին: Եւ յ՟ս ասէ ցնա. առաջին քան զամ՟ լուր
30 ի՟էլ տ՟ր ա՟ծ մեր՝ տ՟ր մի է. եւ սիրեսցես զտ՟ր ա՟ծ քո
յամ՟ սրտէ քումմէ, եւ յամ՟ անձնէ քումմէ, եւ յամ՟
մտաց քոց, եւ յամ՟ զօրութ՟է քումմէ. այս է առաջին
31 պատուիրան: Եւ երկրորդն նման սմին. սիրեսցես
զընկեր քո՝ իբրեւ զանձն քո. մեծ քան զսոսա այլ
32 պատուիրան ոչ գոյ: Եւ ասէ ցնա դպիրն. բարւոք
է վարդապետ. ճշմարտութ՟բ ասացեր՝ թէ մի է ա՟ծ,
33 եւ ոչ գոյ այլ բաց 'ի նմանէ: Եւ սիրել զնա յամ՟ սրտէ
եւ յամ՟ զօրու՟է եւ յամ՟ մտաց, եւ սիրել զընկերն իբրեւ
34 զանձն, առաւել է քան զողջակէզս եւ զզոհս: Եւ տե-
սեալ յ՟ս թէ իմաստութ՟բ ետ զպատասխանին՝ ասէ
ցնա. չես հեռի յարքայութ՟է ա՟յ. եւ ոչ եւս ոք իշխէր
ինչ հարցանել ցնա:
35 ԽԵ. Պատասխանի ետ յ՟ս եւ ասէ, մինչ ուսուցա-
նէր 'ի տաճարին. զիա՞րդ ասեն դպիրքն, եթէ ք՟ն
36 որդի դաւթի է: Եւ ինքն դաւիթ հոգւովն սրբով
ասէ. ասաց տ՟ր ցտ՟ր իմ, նիստ ը՟ աջմէ իմմէ՝ մինչեւ
37 եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց: Արդ
եթէ ինքն իսկ դաւիթ զնա տ՟ր կոչէ՝ զիա՞րդ իցէ
որդի ն՟ր. եւ բազում ժողովուրդ լսէր նմա քաղցրութ՟բ:
38 Եւ ասէր ուսուցանելով 'ի վարդապետութ՟ իւրում.
զգո՛յշ լերուք 'ի դպրաց անտի, որ կամին 'ի հանդերձս
երեւելիս շրջել, զողջոյնս խնդրել 'ի հրապարակս,
39 եւ զնախաթոռս 'ի ժողովուրդս, եւ զգահագլուխս
40 յընթրիս: Որ ուտեն զտունս այրեաց, պատճառա-
նօք յերկարեալ զաղօթս, զի աւելի եւս դատաստանս
41 ընկալցին: Կայր յ՟ս ընդդէմ գանձանակին, տեսանէր
թէ զիա՞րդ ժողովուրդն արկանէր պղինձ 'ի գանձա-
նակն. եւ բազում մեծատունք արկին բազում ինչ:
42 Եկն այրի մի եւ արկ երկուս լումայս, որ է նաքարա
43 կիտ մի. եւ կոչեցեալ առ ինքն զաշակերտսն, ասէ
ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ՝ զի այրին այն տառապեալ

շատ արկ քան զամենեսեան՝ որ արկին 'ի գանձա-
նակն ։ Քանզի ամենեքին յաւելորդաց իւրեանց ար- 44
կին. այլ նա 'ի չքաւորութենէ իւրմէ՝ զամ՟ ինչ զոր
ունէր արկ զոյն չափ զկեանս իւր ։

ԳԼ. ԺԳ.

ԿԶ. Եւ յելանելն նր՟ 'ի տաճարէ անտի, ասէ ցնա 1
մի յաշակերտացն նր՟. վարդապետ, տե՛ս որպիսի են
քարինքս, և որպիսի շինուածք ։ Պ՟նի ետ նմա յս՟ և 2
ասէ. տեսանե՞ս զայդ ամ՟ շինուածս, ամէն ասեմ ձեզ՝
եթէ ո՛չ թողցի այդր քար 'ի քարի վ՟ր որ ոչ քակտես-
ցի ։ Եւ մինչ նստէր նա 'ի լերինն ձիթենեաց յանդի- 3
ման տաճարին, հարցանէին ցնա առանձինն՝ պետրոս
և յակոբոս և յովհաննէս և անդրէաս ։ Ասա՛ մեզ՝ 4
երբ լինիցի այդ, և զինչ նշան է՝ յորժամ կատարե-
լոց իցէ այդ ամ՟ ։ Պատասխանի ետ յս՟, և ասէ ցն՟ս. 5
զգո՛յշ կացէք, մի ոք զձեզ խաբեսցէ ։ Զի բազումք 6
եկեսցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ թէ ես եմ ք՟ս. և
զբազումս մոլորեցուսցեն ։ Այլ յորժամ լսիցէք պա- 7
տերազմունս և համբաւս պատերազմաց՝ մի խռովի-
ցիք, զի պարտ է լինել. բայց չև է կատարածն ։ Զի 8
յարիցէ ազգ յազգի վերայ, և թագաւորութի՟ 'ի թա-
գաւորութե՟ վ՟ր. և եղիցին շարժմունք 'ի տեղիս տե-
ղիս, սովք և սրածուի՟ք և խռովութի՟ք. այլ այն
ամ՟ սկիզբն է երկանց ։ Եւ զձեզ իսկ մատնեսցեն յա- 9
տեանս, և 'ի ժողովուրդս տանջիցիք, և առաջի դա-
տաւորաց և թագաւորաց կայցէք վ՟ս իմ 'ի վկայու-
թիւն նոցա, և ամենայն հեթանոսաց. բայց նախ 10
պա՛րտ է աւետարանիս քարոզել ։ Այլ յորժամ տանի- 11
ցին զձեզ մատնել, մի յառաջագոյն հոգայցէք, և
մի զմտաւ ածիցէք՝ թէ զինչ խօսիցիք. այլ որինչ
տացի ձեզ 'ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք. զի
ո՛չ դուք էք որ խօսիցիքն՝ այլ հոգին ս՟ր ։ Մատնեսցէ 12
եղբայր զեղբայր 'ի մահ՝ և հայր զորդի. և յարիցեն որ-
դիք 'ի վ՟ր հարց, և սպանանիցեն զնոսա ։ Եւ եղիջիք 13

ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ. այլ որ
14 համբերեսցէ ի սպառ՝ նա կեցցէ։ Եւ յորժամ տե-
սանիցէք զպղծութի̃ աւերածին, զի կայցէ 'ի տե-
ղւոջ ուր չիցէ արժան. որ ընթեռնու 'ի միտ առցէ։
Յայնժամ որ 'ի Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն 'ի լե-
15 րինս. և որ 'ի վ̃ր տանեացն իցէ՝ մի՛ իջցէ 'ի տուն,
16 և մի՛ մտցէ բառնալ ինչ 'ի տանէ իւրմէ. և որ յա-
գարակին իցէ՝ մի՛ դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր։
17 Բայց վա՜յ իցէ յղեաց և ստնտուաց յաւուրսն յայնո-
18 սիկ։ Յաղօթս կացէք զի մի՛ ձմերայնի լինիցի այն։
19 Եղիցին աւուրքն այնոքիկ նեղութե̃ց՝ որպիսի ո՛չ ե-
ղեն երբէք այնպիսիք 'ի սկզբանէ արարածոց մինչև
20 ցայժմ, և մի՛ այլ լիցի։ Եւ եթէ ոչ էր կարճեալ
տ̃ր զաւուրսն զայնոսիկ վասն ընտրելոց իւրոց, ո՛չ
ապրէր ա̃մ մարմին. այլ վասն ընտրելոցն զորս ըն-
21 տրեաց՝ կարճեաց զաւուրսն զայնոսիկ։ Յայնժամ
եթէ ոք ասիցէ ձեզ, եթէ ահաւասիկ է ք̃ս՝ կամ
22 աւանիկ, մի՛ հաւատայցէք։ Զի յարիցեն սուտ քրիս-
տոսք և սուտ մարգարէք, և տացեն նշանս և ա-
րուեստս՝ առ 'ի մոլորեցուցանելոյ եթէ հնար ինչ իցէ
23 և զընտրեալսն։ Բայց դուք զգո՜յշ լերուք՝ ահաւա-
24 սիկ յառաջագոյն ասացի ձեզ զամենայն։ Այլ յա-
ւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութեանն այնորիկ, արեգակն
25 խաւարեսցի, և լուսին ո՛չ տացէ զլոյս իւր։ Եւ աս-
տեղք յերկնից թօթափեսցին, և զօրութիւնք յերկինս
26 շարժեսցին։ Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ
27 եկեալ ամպովք՝ զօրութ̃բ և փառօք բազմօք։ Եւ
յայնժամ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր, և ժողովեսցէ
զընտրեալս իւր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկրի
28 մինչև 'ի ծագս երկնից։ Բայց դուք 'ի թզենւոյ ան-
տի ուսջիք զառակն. յորժամ ոստքն նո՛ր կակ-
ղանայցեն և տերև արձակիցի 'ի նմա, գիտէք թէ
29 մերձ է ամառն. նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք
զայս ա̃մ եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ է առ դրան։
30 Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ո՛չ անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս

ամ եղիցի։ Երկինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ 31
ոչ անցանիցեն։ Վասն աւուրն այնորիկ եւ ժամու՝ 32
ոչ ոք գիտէ՝ ոչ հրեշտակք յերկինս՝ եւ ոչ որդի, բայց
հայր միայն։ Զգոյշ եղերուք. սկեցէք եւ կացէք 33
յաղօթս. զի ոչ գիտէք երբ ժամանակն իցէ։ Որպէս 34
այր մի գնացեալ 'ի տար աշխարհ՝ թողուցու զտուն
իւր. եւ տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն, եւ իւրա-
քանչիւր զգործս իւր, եւ դռնապանին պատուէր տայ-
ցէ, զի արթուն լինիցի։ Արդ արթուն կացէք. զի 35
ոչ գիտէք երբ տէր տանն գայցէ՝ յերեկորեայ՝ եթէ
'ի մէջ գիշերի՝ եթէ 'ի հաւախօսի՝ եթէ ընդ առա-
ւօտս։ Գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գտանիցէ զձեզ 36
'ի քուն։ Բայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ 37
արթուն կացէք։

ԳԼ. ԺԴ

ԵԷ. Եւ էր զատիկն եւ բաղարջակերք յետ երկուց 1
աւուրց. խնդրէին քահանայապետքն եւ դպիրք՝ եթէ
զիա՞րդ զնա նենգաւ կալեալ սպանանիցեն։ Բայց 2
ասէին՝ թէ մի 'ի տօնի աստ, զի մի խռովութիւն
լինիցի 'ի ժողովրդեանն։ Եւ մինչ էր 'ի բեթանիայ՝ 3
'ի տան սիմովնի բորոտի բազմեալ, եկն կին մի որ
ունէր շիշ իւղոյ նարդեան ազնուի մեծագնոյ, եւ բե-
կեալ զշիշն՝ եհեղ 'ի վերայ գլխոյ նորա. Եւ աշա- 4
կերտքն զայրէին եւ ասէին. ընդէ՞ր եղեւ կորուստ իւ-
ղոյդ այդորիկ։ Մարթ էր զայդ իւղ վաճառել աւելի 5
քան երեք հարիւր դահեկանի, եւ տալ աղքատաց.
եւ զայրանային նմա յոյժ։ Եւ յս ասէ ցնս. Թո՛յլ տուք 6
դմա՝ զի՞ աշխատ առնէք, զի գործ մի բարի գործեաց
դա յիս։ Զամ ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք, եւ յոր- 7
ժամ կամիք՝ կարող էք առնել նց բարիս. այլ զիս
ոչ յամ ժամ ընդ ձեզ ունիք։ Դա զոր ունէրդ՝ արար. 8
յառաջագոյն խնկեաց զմարմին իմ 'ի նշան պատա-
նաց։ Ամէն ասեմ ձեզ. ուր եւ քարոզեսցի աւետա- 9
րանս այս ընդ ամ աշխարհ, եւ զոր արար դա՝ խօ-

10 սեսցի վ̅ն յիշատակի դորին։ Եւ յուդա սկարիով-
տացի մի յերկոտասանից անտի, գնաց առ քահա-
11 նայապետսն զի մատնեսցէ զնա նց̅։ Նոքա իբրև
լուան՝ խնդացին, և խոստացան տալ նմա արծաթ.
և խնդրէր՝ թէ զիա՞րդ պարապով մատնեսցէ զնա։
12 Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն՝ յորժամ
զզատիկն զենուին, ասեն ցնա աշակերտքն. ո՞ւր կա-
միս՝ երթիցուք պատրաստեսցուք՝ զի կերիցես զզա-
13 տիկն։ Եւ առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի՝ և
ասէ ցնոսա. երթայք ՚ի քաղաք, և իբրև մտանիցէք
՚ի քաղաքն՝ պատահեսցէ ձեզ այր մի որ սափոր ջրոյ
14 յուս ունիցի, երթա՛յք զհետ նորա։ Եւ յո՛ր տուն
մտանիցէ, ասասջի՛ք ցտանուտէրն. վարդապետ ասէ՝
ո՞ւր են իջավանքն, ուր աշակերտօքս ուտիցեմ զզա-
15 տիկն։ Եւ նա ցուսցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զար-
16 դարեալ. անդ պատրաստեսջի՛ք մեզ։ Եւ գնացին
պատրաստել աշակերտքն նր̅. եկին ՚ի քաղաքն՝ և
գտին որպէս ասացն նոցա. և պատրաստեցին զզա-
17 տիկն։ Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ գայ երկոտասանիւքն
18 համդերձ։ Եւ իբրև բազմեցան և դեռ ուտէին,
ասէ յս̅. ամէն ասեմ ձեզ՝ զի մի ոմն ՚ի ձէնջ մատնե-
19 լոց է զիս, որ ուտէ իսկ ը̅դ իս։ Եւ նոքա սկսան
տրտմել՝ և ասել մի ըստ միոջէ. միթէ ես իցեմ, և
20 միւսն՝ միթէ ես իցեմ։ Նա պատասխանի ետ և ասէ
ցն̅ս̅. մի յերկոտասանից այտի, որ մխեաց ընդ իս ՚ի
21 սկաւառակդ։ Այլ որդի մարդոյ երթայ որպէս և
գրեալ է վ̅ն նր̅. բայց վա՜յ իցէ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր
ձեռս որդի մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ չէ՛ր
22 իսկ ծնեալ մարդն այն։ Եւ մինչդեռ ուտէին, առեալ
յս̅ հաց՝ օրհնեաց և եբեկ ետ նոցա, և ասէ. ա-
23 ռէ՛ք՝ այդ է մարմին իմ։ Եւ առեալ բաժակ՝ գոհա-
24 ցաւ և ետ նց̅, և արբին ՚ի նմանէ ամենեքեան։ Եւ
ասէ ցն̅ս̅. այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ փոխա-
25 նակ բազմաց հեղանի։ Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ո՛չ ևս
յաւելից ըմպել ՚ի բերոյ որթոյ մինչև ցօրն ցայն՝

յորժամ արբից զնա նոր յարքայութեան ա̄յ։ Եւ գո- 26
հացեալ՝ ելին 'ի լեառն ձիթենեաց։

Եւ ասէ ցնոսա յս̄. ամենեքին գայթագղելոց էք 27
յինէն յայսմ գիշերի. զի գրեալ է, թէ հարից զհո-
վիւն՝ և ոչխարքն ցրուեսցին։ Այլ յետ յարութեան 28
իմոյ՝ յառաջագոյն երթայց քան զձեզ 'ի գալիլեա։
Պատասխանի ետ պետրոս և ասէ ցնա. թէպէտ և ա- 29
մենեքին գայթագղեսցին, այլ ես ոչ։ Եւ ասէ ցնա 30
յս̄. ամէն ասեմ քեզ. թէ դու իսկ յայսմ գիշերի
մինչև հաւու խօսեալ իցէ՝ երկիցս ուրասցիս զիս։
Իսկ պետրոս առաւել ևս պնդէր և ասէր. եթէ մե- 31
ռանել ևս հասանիցէ ը̄ քեզ՝ զքեզ ոչ ուրացայց.
նոյնպէս և ամենեքեան ասէին։ Գան 'ի գեօղն՝ ո- 32
րում անուն էր գեթսեմանի. և ասէ ցաշակերտսն.
Նստարո՛ւք աստ՝ մինչև ես յաղօթս կացից։ Եւ ա- 33
ռնու ընդ իւր զպետրոս և զյակովբոս և զյովհան-
նէս, և սկսաւ տխրել և հոգալ։ Յայնժամ ասէ ցնո- 34
սա. տրտում է անձն իմ մինչև 'ի մահ, մնացէք աստ՝
և արթո՛ւն կացէք։ Եւ մատուցեալ սակաւիկ մի 35
յառաջ, անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր.
և կայր յաղօթս, զի եթէ հնար իցէ՝ անցցէ 'ի
նմանէ ժամն։ Եւ ասէ. աբբա՛ հայր՝ ամենայն ինչ 36
քեզ հնարաւոր է, անցո՛ զբաժակս զայս յինէն.
բայց ոչ որպէս ես կամիմ՝ այլ որպէս դու կամիս։
Եւ գայ գտանէ զնոսա զի ննջէին, և ասէ ցպետ- 37
րոս. սիմոն ննջես. ոչ կարացեր ժամ մի արթուն
կալ։ Արթո՛ւն կացէք և յաղօ՛թս կացէք, զի մի 38
մտջիք 'ի փորձութ̄ի. ոգիս յօժար է՝ բայց մարմինս
տկար։ Եւ դարձեալ չոգաւ եկաց յաղօթս, և զնոյն 39
բանս ասաց։ Դարձաւ միւսանգամ անդրէն, և եգիտ 40
զնոսա 'ի քուն. քանզի էին աչք նց̄ ծանրացեալ, և
ոչ գիտէին թէ զինչ պատասխանի տայցեն նմա։ Գայ 41
երրորդ անգամ, և ասէ ցնոսա. ննջեցէք այսուհետև
և հանգերո՛ւք, զի հասեալ է վախճան. եկն ժամ՝
և ահա մատնի որդի մարդոյ 'ի ձեռս մեղաւորաց։

42 Ո՛ն արիք գնասցուք. զի ահաւասիկ մերձեցաւ՝ որ
43 մատնելոցն է զիս։ Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր՝ գայ
Յուդա Սկարիովտացի՝ մի յերկոտասանից անտի, եւ
ընդ նմա ամբոխ սուսերօք եւ բրօք՝ ՚ի քահանայապե-
44 տից եւ ՚ի դպրաց եւ ՚ի ծերոց։ Տուեալ էր նշան մատ-
նչին՝ եւ ասէր. Զոր ես համբուրեցից՝ նա է.
45 կալջիք զնա եւ տարջիք զգուշութեամբ։ Եւ մատուցեալ
վաղվաղակի՝ ասէ ցնա. ռաբբի ռաբբի. եւ համբու-
46 րեաց զնա։ Եւ նոքա արկին ՚ի նա ձեռս՝ եւ կալան զնա։
47 Եւ մի ոմն յայնցանէ՝ որ զնովաւն կային՝ ձգեաց սուր,
եւ եհար զծառայ քահանայապետին, եւ ՚ի բաց եհան
48 զունկն նորա։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Իբրեւ ՚ի
վերայ աւազակի ելէք սուսերօք եւ բրօք ունել զիս։
49 Հանապազ առ ձեզ էի՝ եւ ուսուցանէի ՚ի տաճարին,
եւ ոչ կալայք զիս. այլ զի լցցին գիրք մարգարէիցն։
50 Յայնժամ թողին զնա աշակերտքն ամենեքին՝ եւ
51 փախեան։ Եւ ոմն երիտասարդ զհետ երթայր նորա՝
արկեալ զիւրեւ կտաւ մի ՚ի մերկոց. ունէին զնա ե-
52 րիտասարդքն։ Եւ նորա թողեալ զկտաւն՝ փախեաւ
53 մերկ ՚ի նոցանէ։ Եւ տարան զՅիսուս առ քահանայա-
պետն Կայիափա. եւ գային ընդ նմա ամենայն քահանայա-
54 պետքն՝ եւ դպիրք եւ ծերք։ Եւ պետրոս երթայր ՚ի
հեռաստանէ զհետ նորա մինչեւ ՚ի ներքս իսկ ՚ի գաւիթ
քահանայապետին, եւ նստէր ընդ սպասաւորսն՝ եւ
55 ջեռնոյր առ լուսովն։ Իսկ քահանայապետքն եւ ամե-
նայն ատեանն, խնդրէին հակառակ Յիսուսի վկայութիւն
56 ինչ, զի սպանանիցեն զնա, եւ ոչ գտանէին։ Զի բա-
զումք սուտ վկայութիւն վկայէին զնմանէ, եւ նման
57 միմեանց ոչ էին վկայութիւնքն։ Ոմանք յարուցեալ
58 վկայէին սուտ զնմանէ, եւ ասէին։ Թէ մեք լուաք ՚ի
դմանէ՝ զի ասէր. Ես քակեցից զտաճարդ զայդ ձե-
ռագործ, եւ զերիս աւուրս շինեցից այլ՝ առանց ձե-
59 ռագործի։ Սակայն եւ այնպէս չէր նման վկայութիւն
60 նոցա։ Յարուցեալ քահանայապետն ՚ի մէջ՝ հար-
ցանէր զՅիսուս, եւ ասէր. Ոչինչ տաս պատասխանի,

զի՞նչ դոքա զքէն վկայեն։ Իսկ նա լուռ եւեթ կայր՝ և 61
չտայր ինչ պատասխանի։ Դարձեալ քահանայա-
պետն հարցանէր զնա կրկին անգամ և ասէր. դո՞ւ
ես քս՟ որդի այ՟ օրհնելոյն։ Պատասխանի ետ յս՟ և 62
ասէ ցնա. դու ասացեր՝ թէ ես եմ. բայց տեսանի-
ցէք զորդի մարդոյ նստեալ ը՟ աջմէ զօրութեան, և
եկեալ ը՟ ամպս երկնից։ Իսկ քահանայապետն պա- 63
տառեաց վաղվաղակի զպատմուճանս իւր՝ և ասէ.
զի՞նչ ևս պիտոյ են մեզ վկայք։ Ահա լուայք ամենե- 64
քին զհայհոյութի՟ն ՚ի բերանոյ դորա, զիա՞րդ թուի
ձեզ. և ամենեքեան դատապարտեցին զնա՝ թէ մա-
հապարտ է։ Իսկ ոմանք սկսան թքանել ընդ երեսս 65
նորա, ձորձ զգլխով արկանել կոփել և ասել. մար-
գարէացի՛ մեզ քս՟դ՝ ո՞վ է այն որ եհարն զքեզ. և սպա-
սաւորքն ապտակս հանէին նմ՟։ Իսկ պետրոս մինչդեռ 66
էր ՚ի խոնարհ ՚ի գաւթին, գայ աղախին մի քահա-
նայապետին, և տեսանէ զնա՝ զի ջեռնոյր. հայե- 67
ցաւ ը՟ նա՝ և ասէ. և դու ընդ յս՟ի նազովրեցւոյ էիր։
Իսկ ուրացաւ և ասէ. ո՛չ ճանաչեմ և ո՛չ գիտեմ զի՞նչ 68
դուդ ասես՝ և ելեալ ել յարտաքին գաւիթն, և հաւ
խօսեցաւ։ Դարձեալ ետես զնա աղախինն, և սկսաւ 69
ասել ցայնոսիկ որ շուրջն կային, թէ և սա ՚ի նոցանէ
է։ Իսկ նա դարձեալ ուրացաւ. և յետ սակաւ միոյ՝ 70
դարձեալ որ շուրջն կային, ասեն ցպետրոս. արդարև
և դու ՚ի նոցանէ ես քանզի գալիլեացի ես՝ և խօսքդ
իսկ քո նման են։ Իսկ նա սկսաւ նզովել երդնուլ և 71
ասել, թէ ո՛չ գիտեմ զայրն՝ զորմէ դուքդ ասէք։ Իսկ 72
նոյնժամայն կրկին հաւ խօսեցաւ. և յիշեաց պետ-
րոս զբանն՝ զոր ասաց ցնա յս՟, թէ չև՛ լիցէ հաւու
երիցս խօսեալ՝ զի դու երիցս ուրասցիս զիս. և
սկսաւ լալ։

ԳԼ. ԻԷ

Իսկ վաղվաղակի ը՟ առաւօտն խորհուրդ արարեալ 1
քահանայապետիցն հանդերձ ծերովքն և դպրօք՝ և

ամ̃ ատեանն, կապեցին զՅս̃՝ և տարան մատնեցին
2 Պիղատոսի: Եհարց զնա Պիղատոս և ասէ. դու ես
թագաւորն Հրէից. Նա պատասխանի ետ նմա և ասէ՝
3 դու ասես: Եւ չարախօսէին զնմանէ յոյժ քահա-
4 նայապետքն, և նա ոչինչ տայր պատասխանի: Իսկ
Պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. ոչինչ տաս պա-
5 տասխանի, տես՝ քանի ամբաստանեն զքեն: Եւ
Յս̃ այնուհետև ոչինչ ետ պատասխանի, մինչև զար-
6 մանալ յոյժ Պիղատոսի: Բայց ը̃ տօնի արձակէր նց̃
7 զմի ոք զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին: Եւ էր
որում անուն էր Բարաբբաս՝ կապեալ ը̃ խռովիչսն,
8 որոց 'ի խռովէն՝ այր մի սպանեալ էր: Ի ձայն բարձր
սկսաւ աղաղակել ամբոխն և խնդրել՝ որպէս սովոր
9 էր, զի արձակեսցէ նոցա զԲարաբբայն: Պատասխա-
նի ետ Պիղատոս և ասէ ցնս̃. կամիք զի արձակեցից
10 ձեզ զարքայն Հրէից: Քանզի գիտէր թէ առ նա-
11 խանձու մատնեցին զնա քահանայապետքն: Որք և
զամբոխն հաւանեցուցին՝ զի արձակեսցէ նց̃ զԲա-
12 րաբբայն: Դարձեալ պատասխանի ետ Պիղատոս և
ասէ ցնս̃. իսկ զինչ կամիք թէ արարից զարքայն
13 Հրէից: Եւ նոքա դարձեալ աղաղակէին՝ յուզեալք
14 'ի քահանայապետիցն, 'ի խաչ հան զդա: Ասէ ցնոսա
Պիղատոս. զինչ ինչ չար արարեալ իցէ դորա. և
նոքա առաւել ևս աղաղակէին և ասէին, 'ի խաչ հան
15 զդա: Իսկ Պիղատոս իբրև զմիտս կամեցաւ հաճել
զամբոխին, արձակեաց նոցա զԲարաբբայն. և զՅս̃
16 գան հարեալ ետ 'ի ձեռս, զի 'ի խաչ ելանիցէ: Եւ
զինուորքն տարան զնա 'ի ներքս 'ի գաւիթն՝ ուր
հրապարակն էր. և կոչեն միանգամայն զամ̃ ըն-
17 գունդն, և զգեցուցանեն նմա քղամիդ կարմիր և ծի-
րանիս, և եդին 'ի գլուխ նր̃ պսակ արարեալ 'ի փշոց:
18 Եւ սկսան ողջոյն տալ նմա՝ և ասել. ողջ եր արքայդ
19 Հրէից: Եւ ծեծէին զգլուխն եղեգամբ, և թքանէին
ընդ երեսս, և 'ի ծունր իջեալ երկիր պագանէին
20 նմա: Եւ իբրև կատակեցին զնա՝ մերկացուցին ըզ-

քղամիդն և զծիրանին, և զգեցուցին նմա զիւր հան-
դերձն, և ածին արտաքս զի 'ի խաչ հանիցեն զնա ։
Եւ ունէին պահակ զոմն կիւրենացի՝ որ ընդ այն 21
անցանէր՝ եկեալ յագարակէ, զհայրն աղեքսանդրի
և ռուփայ. զի բարձցէ զխաչափայտն նորա ։ Եւ ա- 22
ծեն զնա 'ի գողգոթա՝ տեղի մի, որ թարգմանի
տեղի կառափելոյ ։ Եւ տային նմա գինի զմռսեալ, 23
և նա ոչ առ. և հանին զնա 'ի խաչ ։ Եւ բաժանե- 24
ցին զհանդերձս նր՟, արկեալ վիճակս 'ի վր՟ թէ ո՛
զինչ առնուցու ։ Եւ էր ժամ երրորդ՝ և հանին զնա 'ի 25
խաչ ։ Եւ էր գիր վնասու նր՟ գրեալ՝ թէ թագաւոր 26
է հրէից ։ Եւ ը՟ նմա հանին 'ի խաչ երկուս աւա- 27
զակս. մի ընդ աջմէ, և մի ը՟ ահեկէ նր՟ ։ Եւ լցաւ 28
գիրն որ ասէ, թէ ը՟ անօրէնս համարեցաւ ։ Եւ որք 29
անցանէինն՝ հայհոյէին զնա շարժեալ զգլուխս իւ-
րեանց և ասէին. վա՜հ որ քակէիր զտաճարն և զե-
րիս աւուրս շինէիր. ապրեցո՛ զանձն քո և էջ 'ի խա- 30
չէդ ։ Նոյնպէս և քահանայապետքն այպն արարեալ 31
ը՟ միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ասէին. զայլս ապրե-
ցոյց զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել ։ Քրիստոս արքայդ 32
իսրայէլի, իջցէ այժմ 'ի խաչէ այտի, զի տեսցուք և հա-
ւատասցուք դմա. և որ ը՟ նմա 'ի խաչին ելեալ էին՝
նախատէին զնա ։ Եւ իբրև վեց ժամ եղև՝ խաւար 33
կալաւ զա՟մ երկիր մինչև ցինն ժամ ։ Եւ յիններորդ 34
ժամուն աղաղակեաց յս՟ 'ի ձայն մեծ, և ասէ. էլի՝
էլի՝ լամա սաբաքթանի. որ թարգմանի. ա՟ծ իմ ա՟ծ
իմ՝ ընդէր թողեր զիս ։ Եւ ոմանք 'ի նոցանէ որ 35
շուրջն կային զնովաւ՝ իբրև լուան, ասէին թէ զե-
ղիա կարդայ ։ Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելից սպունգ 36
մի քացախով, և հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել
նմա, և ասէ. թո՛յլ տուր տեսցուք՝ գայ եղիա իջու-
ցանել զդա ։ Եւ յս՟ արձակեաց ձայն մեծ՝ և եհան 37
զոգի ։ Եւ վարագոյր տաճարին պատառեցաւ յեր- 38
կուս 'ի վերուստ մինչև 'ի խոնարհ ։ Եւ տեսեալ 39
հարիւրապետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և ե-

40 Հան զոգին, ասէ. արդարև այրս այս որդի այ էր։ Էին
և կանայք՝ որ հայէին 'ի հեռաստանէ. յորս էր մա-
րիամ մագդաղենացի, և մարիամ յակովբու փոքր-
41 կան, և յովսեայ մայրն, և սողոմէ. որք յորժամ էրն
'ի գալիլեա՝ զհետ շրջէին նր և պաշտէին զնա. և
այլ բազում կանայք որ ընդ նմա իսկ ելեալ էին յեմ։
42 Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ քանզի ուրբաթ էր որ 'ի
43 շաբաթն մուտանէր, եկեալ յովսէփ որ յարիմաթեայն
էր՝ այր պարկեշտ նախարար, որ և ինքն իսկ ակն
ունէր արքայութեն այ. համարձակեցաւ եմուտ առ
44 պիղատոս, և խնդրեաց զմարմինն յի։ Եւ պիղատոս
զարմացաւ թէ այնչափ վաղ մեռաւ. և կոչեցեալ առ
ինքն զհարիւրապետն՝ եհարց զնա և ասէ, թէ ար-
45 դարև այնչափ վաղ մեռաւ։ Եւ իբրև ստուգեաց 'ի
հարիւրապետէ անտի, շնորհեաց զմարմինն յովսե-
46 փայ։ Եւ յովսէփ գնեաց կտաւ՝ և իջուցեալ զնա
պատեաց կտաւովն, և եդ 'ի գերեզմանի, զոր էր փո-
րեալ 'ի վիմէ. և թաւալեցոյց վէմ մի 'ի դուռն գե-
47 րեզմանին։ Իսկ մարիամ մագդաղենացի և մարիամ
յակովբեայ և յովսեայ, տեսին զտեղին ուր եդաւ։

ԳԼ. ԺԶ.

1 Եւ իբրև անց շաբաթն, մարիամ մագդաղենացի՝
և մարիամ յակովբեայ և սողոմէ՝ չոքան պատրաստե-
2 ցին խունկս, զի եկեսցեն օծցեն զնա։ Եւ ընդ առա-
ւօտս միաշաբաթուն գան 'ի գերեզմանն ընդ արևա-
3 գալն, և ասէին ցմիմեանս. ով թաւալեսցէ մեզ
4 զվէմն 'ի դրանէ գերեզմանին։ Եւ հայեցեալ տեսին՝
զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն 'ի գերեզմանէն. քան-
5 զի էր մեծ յոյժ։ Եւ մտեալ 'ի ներքս 'ի գերեզմանն՝
տեսին երիտասարդ մի զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ
զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, և զարհուրեցան։
6 Եւ նա ասէ ցնս. մի երկնչիք, զյս խնդրէք զնազով-
րեցի զխաչելեալն, յարեաւ՝ չէ աստ. ահաւասիկ
7 տեղին ուր եդին զնա։ Այլ երթայք ասացէք ցա-

շակերտս նր՟ եւ ցպետրոս, եթէ ահա յառաջագոյն
երթայ քան զձեզ ՚ի գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա՝
որպէս ասացն ձեզ։ Եւ իբրեւ լուան՝ ելին եւ փա- 8
խեան ՚ի գերեզմանէն, քանզի զահի հարեալ էին.
եւ ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին։
Յարուցեալ յն՟ առաւօտուն առաջնում միաշաբա- 9
թուն՝ երեւեցաւ մարիամու մագդաղենացւոյ, յորմէ
հանեալ էր զեօթն դեւն։ Եւ նա երթեալ պատմեաց 10
այնոցիկ որ ը՟ նմայն էին, մինչդեռ սգային եւ լային։
Նոքա իբրեւ լուան թէ կենդանի է՝ եւ երեւեցաւ նմա, 11
ոչ հաւատացին։ Յետոյ երեւեցաւ այլով կերպարա- 12
նաւ՝ որք երթային յանդաստանս։ Նոքա չոքան պատ- 13
մեցին այլոց, եւ ոչ նց՟ հաւատացին։ Յետոյ մինչ- 14
դեռ բազմեալ էին մետասանքն երեւեցաւ նց՟, եւ
թշնամանեաց զանհաւատութի՟ նց՟, եւ զխստասրտու-
թի՟. զի որ երեւեցաւ նոցա յարուցեալ ՚ի մեռելոց՝ եւ
նք՟ ոչ հաւատացին։ Եւ ասէ ցնոսա, երթա՛յք յաշ- 15
խարհ ա՟մ, եւ քարոզեցէք զաւետարանն ամենայն ա-
րարածոց։ Որ հաւատայ եւ մկրտեսցի՝ կեցցէ, եւ որ 16
ո՛չն հաւատայ դատապարտեսցի։ Նշանք այսոքիկ՝ որ 17
հաւատանն, երթիցեն զհետ այնոցիկ. յանուն իմ
դեւս հանցեն, լեզուս խօսեսցին, ՚ի ձեռս իւրեանց 18
օձս բարձցեն, եւ եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն՝
նց՟ ինչ ոչ վնասեսցէ. ՚ի վր՟ հիւանդաց ձեռս դիցեն՝
եւ բժշկեսցին։ Եւ ինքն տր՟ յն՟ յետ խօսելոյն ը՟ նս՟՝ 19
համբարձաւ յերկինս, եւ նստաւ ընդ աջմէ հօր։ Եւ 20
նոքա ելեալ քարոզէին ընդ ա՟մ երկիր՝ տն՟ գործա-
կցութբ՟. եւ զբանն հաստատէին ա՟մ նշանօք՝ որ եր-
թային զհետ նոցա։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՂՈՒԿԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Ղուկայ գրեցաւ։ Նոյն ինքն Ղուկաս աշակերտ էր պետրոսի, եւ ձեռնադրեցաւ ընթացակից Պօղոսի, եւ հետեւեցաւ ’ի նմանէ. սա գրեաց զաւետարանս զայս։ Սկիզբն առնէ ’ի ծննդենէն յովհաննու, եւ զոր ըստ նմին. պատմէ եւ զմարմնանալ Տեառն. ազգաթիւս առնէ՝ եւ ելանէ ’ի յովսեփայ ’ի դաւիթ, եւ ’ի դաւթայ մինչեւ յադամ։ Պատմէ սա եւ զմկրտութիւն յովհաննու. եւ լինելով ’ի լեառնն զփորձելն ’ի սատանայէ. եւ զընտրութիւն աշակերտացն, եւ այլ եօթանասնիցն. եցոյց նշանս եւ արուեստս բազումս եղեալս. եւ զխորհուրդ մատնութե, եւ զկատարածն՝ որ մատնեցաւ պեղատոսի պոնտացւոյ, եւ խաչեցաւ մարմնով. զի զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա. եւ որք խաչեցան յերկոցունց առազակացն՝ մին ապաշխարեաց խոստովանութեամբ։ Նա եւ զի մարմին նորա եդաւ ’ի գերեզմանի, եւ յարեաւ յերրորդ աւուրն. եւ յետ այսորիկ համբարձաւ յերկինս տեսանելով հրեշտակացն։

Ղուկաս աւետարանիչ բժիշկ գոլով, սա աշակերտեցաւ Տեառն, եւ համարեալ կոչեցաւ ’ի թիւս եօթանասնիցն։ Իսկ յետոյ աշակերտեցաւ Պօղոսի. վասն որոյ ասէ՝ գովութիւն նորա յաւետարանին։ Սա հրամանաւ Պօղոսի գրեաց զաւետարանս իւր յանտիոք քաղաքի ’ի լեզու ասորի՝ զկնի ծէ ամ համբառնալոյ Տեառն։ Ղուկաս՝ յարութիւն։

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍ

	Գլ.	համր
Վասն աշխարհագրին.	Բ.	1
Վասն բացօթեայ հովուացն.	Բ.	8
Վասն Սիմէոնի.	Բ.	25
Վասն մարգարէին Աննայի.	Բ.	36
Վասն լինելոյ բանին Այ առ Յովհաննէս.	Գ.	2
Վասն՝ որոց հարցանէինն զՅովհաննէս.	Գ.	10
Վասն փորձութեց Փրկչին.	Դ.	2
Վասն՝ որ ունէր զհոգին դիւական.	Դ.	33
Վասն զոքանչին Պետրոսի.	Դ.	38
Վասն՝ որոց բժշկէին ՚ի պէսպէս հիւանդութեանց.	Դ.	40
Վասն որսոյ ձկանցն.	Ե.	4
Վասն բորոտին.	Ե.	12
Վասն անդամալուծին.	Ե.	15
Վասն Ղևեայ մաքսաւորին.	Ե.	27
Վասն գօսացելոյ ձեռինն.	Զ.	6
Վասն առաքելոցն համարոյ.	Զ.	13
Վասն երանութեցն.	Զ.	20
Վասն հարիւրապետին.	Է.	2
Վասն որդւոյ այրւոյն.	Է.	12
Վասն որոց առաքեցանն ՚ի Յովհաննէ.	Է.	19
Վասն օծանելոյ զՏէրն միւռոնաւն.	Է.	38
Վասն առակի սերմանացանին.	Ը.	5
Վասն սաստելոյ ջուրցն.	Ը.	24
Վասն՝ որ ունէր զլէգէոնն.	Ը.	27
Վասն դստեր ժողովրդապետին.	Ը.	41
Վասն տեսատես կնոջն.	Ը.	43
Վասն առաքելոյ զերկոտասանսն.	Թ.	2
Վասն հինգ հացիցն, և երկու ձկանցն.	Թ.	13

Վասն յաշակերտսն հարցանելոյ. թ. 18
Վասն այլակերպութեանն Յսի. թ. 29
Վասն լուսնոտահարին. թ. 39
Վասն խորհելոյն թէ ով մեծ իցէ. թ. 46
Վասն չտալոյն հրաման զկնի երթալ. թ. 57
Վասն երեւեցուցանելոյ զեօթանասունսն. ժ. 1
Վասն հարցանելոյ օրինականին. ժ. 25
Վասն անկելոյն 'ի ձեռս աւազակաց. ժ. 30
Վասն Մարիամու և Մարթայի. ժ. 38
Վասն յաղօթս կալոյն. ժա. 1
Վասն խլու դիւին. ժա. 14
Վասն՝ որ կինն ձայն եբարձ 'ի ժողովրդեանն. ժա. 27
Վասն նշան խնդրելոյն. ժա. 29
Վասն՝ որ փարիսեցին կոչեաց զՔս. ժա. 37
Վասն վայ տալոյ օրինականացն. ժա. 46
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն. ժբ. 1
Վասն բաժանելոյ զինչսն ընդ եղբօրն. ժբ. 13
Վասն առատաբերելոյ անդոյ մեծատանն. ժբ. 16
Վասն գալիլեացւոցն և որոց 'ի Սելովամ. և
վասն թզենւոյն. ժգ. 1
Վասն կորացեալ կնոջն այսահարի. ժգ. 11
Վասն մանանխոյն. ժգ. 19
Վասն՝ թէ սակաւք իցեն որ ապրելոց իցեն. ժգ. 23
Վասն՝ որք ասացին ցՔս զՀերովդէէ. ժգ. 31
Վասն՝ որ ջրգողեալ էր. ժդ. 2
Վասն՝ որք ընտրէին զնախագահս. ժդ. 7
Վասն կոչելոյն յընթրիսն. ժդ. 12
Վասն շինելոյ աշտարակին. ժդ. 28
Վասն հարիւր ոչխարացն. ժե. 4
Վասն անառակ որդւոյն. ժե. 11
Վասն անիրաւ տնտեսին. ժզ. 1
Վասն մեծատանն, և Ղազարու. ժզ. 19
Վասն տասն բորոտացն. ժէ. 12
Վասն անիրաւ դատաւորին. ժը. 2
Վասն փարիսեցւոյն, և մաքսաւորին. ժը. 10

Վասն հարցանելոյ մեծատանն իշխ. ԺԸ. 18
Վասն կուրին. ԺԸ. 35
Վասն զակքէոսի. ԺԹ. 2
Վասն գնալոյ առնն առնուլ իւր թագաւորութիւն եւ դառնալ. ԺԹ. 12
Վասն տալոյ զտասն մնասն. ԺԹ. 13
Վասն յաւանակին. ԺԹ. 30
Վասն հարցանելոյ քահանայիցն զիշխ. Ի. 1
Վասն առակի այգւոյն. Ի. 9
Վասն դահեկանին. Ի. 23
Վասն սադուկեցւոցն. Ի. 27
Վասն՝ թէ զիարդ է որդի դաւթի քս. Ի. 41
Վասն երկու լումայի այրւոյն. ԻԱ. 2
Վասն հարցման կատարածին. ԻԱ. 7
Վասն զատկին. ԻԲ. 1
Վասն վիճելոյն՝ թէ ո՞վ մեծ իցէ. ԻԲ. 24
Վասն խնդրելոյն սատանայի փորձել զձեզ. ԻԲ. 31
Վասն նախատանաց հերովդի. ԻԳ. 11
Վասն կոծելոյ կանանցն. ԻԳ. 27
Վասն ապաշխարելոյ աւազակին. ԻԳ. 40
Վասն խնդրելոյ [illegible] մարմնոյն. ԻԳ. 52
Վասն իւղաբեր կանանցն. ԻԴ. 1
Վասն կղէովպեանցն. ԻԴ. 13
Վասն համբառնալոյն քի. ԻԴ. 51

Ա Ւ Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼ. Ա.

1 ՔԱՆԶԻ բազումք յօժարեցին վերստին կարգել
2 զպատմութիւն վասն իրացն հաստատելոց ’ի մեզ. որ-
պէս աւանդեցին մեզ՝ որ ’ի սկզբանէ ականատեսք
3 և սպասաւորք եղեն բանին։ Կամ եղև և ինձ, որ ’ի
սկզբանէ զհետ երթեալ էի ամենայնի, ճշմարտու-
4 թեամբ կարգաւ գրել քեզ՝ քաջդ Թէոփիլէ. զի ծա-
նիցես զբանիցն որոց աշակերտեցար, զճշմարտութի։
5 Եւ եղև յաւուրս Հերովդի արքայի Հրէաստանի,
քահանայ ոմն անուն Զաքարիա ’ի դասակարգէ Ա-
բիայ. և կին ն՟ր ’ի դստերաց Ահարոնի, և անուն
6 ն՟ր Եղիսաբեթ։ Եւ էին արդարք երկոքին առաջի
ա՟յ, գնային յա՟մ պատուիրանս և յիրաւունս տ՟ն ան-
7 արատք։ Եւ ոչ գոյր ն՟ց որդեակ, քանզի Եղիսաբեթ
ամուլ էր. և երկոքեան անցեալ էին զաւուրբք իւ-
8 րեանց։ Եւ եղև ’ի քահանայանալն ն՟ր ը՟ս կարգի ա-
9 ւուրցն հասանելոյ առաջի ա՟յ, ըստ օրինի քահանայ-
ութեանն՝ եհաս նմա խունկ արկանել մտեալ ’ի տա-
10 ճարն տ՟ն. և ա՟մ բազմութիւն ժողովրդեանն կային
11 յաղօթս արտաքոյ՝ ’ի ժամ խնկոցն։ Եւ երևեցաւ
նմա հրեշտակ տ՟ն. զի կայր ընդ աջմէ սեղանոյ խըն-
12 կոցն։ Եւ խռովեցաւ Զաքարիա իբրև ետես, և ան-
13 կաւ ահ ’ի վ՟ր նորա։ Ասէ ցնա հրեշտակն տ՟ն. մի

երկնչիր զաքարիա՝ զի լսելի եղեն աղօթք քո, և կին
քո եղիսաբեթ ծնցի քեզ որդի՝ և կոչեսցես զանուն
նր յովհաննէս ։ Եւ եղիցի քեզ ուրախութի և ցնծու- 14
թի, և բազումք ՚ի ծննդեան նորա խնդասցեն ։ զի 15
եղիցի մեծ առաջի տն ։ և գինի և օղի մի արբցէ, և
հոգւով սրբով լցցի անդստին յորովայնէ մօր իւրոյ ։
Եւ զբազումս յորդւոցն իլի դարձուսցէ ՚ի տէր ած իւ- 16
րեանց ։ Եւ ինքն եկեսցէ առաջի նր հոգւով զօրութ 17
եղիայի, դարձուցանել զսիրտս հարց յորդիս, և զան-
հաւանս յիմաստութի արդարոց ։ պատրաստել տն ժո-
ղովուրդ կազմեալ ։ Եւ ասէ զաքարիա ցհրեշտակն ։ 18
և իւ գիտացից զայդ, զի ես ծեր եմ, և կին իմ ան-
ցեալ զաւուրբք իւրովք ։ Պատասխանի ետ հրեշ- 19
տակն և ասէ ցնա ։ ես եմ գաբրիէլ՝ որ կամ առաջի
այ, և առաքեցայ խօսել ընդ քեզ՝ և աւետարանել
քեզ զայդ ։ Եւ ահա եղիցիս համր, և մի կարասցես 20
խօսել մինչև ցօրն՝ յորում այդ լինիցի ։ փոխանակ զի
ոչ հաւատացեր բանից իմոց՝ որք լցցին ՚ի ժամանակի
իւրեանց ։ Եւ ժողովուրդն ակն ունէր զաքարիայ, և 21
զարմանային ընդ յամելն նորա ՚ի տաճարին ։ Եւ 22
իբրև ել՝ ոչ կարէր խօսել ընդ նս ։ և իմացան թէ տե-
սիլ ետես ՚ի տաճարին ։ և նա նշանացի խօսէր ընդ նս,
և կայր պապանձեալ ։ Եւ եղև իբրև լցան աւուրք 23
պաշտաման նորա, գնաց ՚ի տուն իւր ։ և յետ աւուրցն 24
այնոցիկ յղացաւ եղիսաբեթ կին նր, և թաքուցա-
նէր զանձն ամիսս հինգ, և ասէր ։ Օ՜ ինչ գործ գոր- 25
ծեաց ընդ իս տր յաւուրս՝ յորս հայեցաւ յիս բառնալ
զնախատինս իմ ՚ի մարդկանէ ։

Եւ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ գաբրիէլ 26
հրեշտակ այ ՚ի քաղաք մի գալիլեացւոց, որում անուն
էր նազարեթ ։ առ կոյս խօսեցեալ առն, որում անուն 27
էր յովսէփ ՚ի տանէ դաւթի ։ և անուն կուսին մարիամ ։
Եւ եկեալ առ նա՝ ասէ ։ ուրախ լեր բերկրեալդ տր ընդ 28
քեզ ։ Եւ նա ընդ բանն խռովեցաւ, և խորհէր ընդ միտս՝ 29
թէ որպիսի ինչ իցէ ողջոյնս այս ։ Եւ ասէ ցնա հրեշ- 30

31 տակն. մի՛ երկնչիր մարիամ, զի գտեր շնորհս յա̃յ: Եւ
ահա յղասջիր և ծնցես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա
32 Յիսուս: Նա եղիցի մեծ, և որդի բարձրելոյ կոչես-
ցի. և տացէ նմ̃ տ̃ր ա̃ծ զաթոռն դաւթի հօր նր̃, և
թագաւորեսցէ ՚ի վ̃ր տանն յակովբայ ՚ի յաւիտեանս.
33 և թագաւորութեան նր̃ վախճան մի՛ լիցի: Եւ ասէ մա-
34 րիամ ցհրեշտակն. զիա՞րդ լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր
35 ոչ գիտեմ: Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցնա.
հոգի սուրբ եկեսցէ ՚ի քեզ, և զօրութիւն բարձրելոյն
հովանի լիցի ՚ի վ̃ր քո. քանզի և որ ծնանելոցն է ՚ի
36 քէն՝ սուրբ է, և որդի ա̃յ կոչեսցի: Եւ ահա եղիսաբեթ
ազգական քո՝ և նա յղի է ՚ի ծերութեան իւրում. և այս
37 վեցերորդ ամիս է նր̃՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր. զի
38 ոչ տկարասցի առ յա̃յ ամենայն բան: Եւ ասէ մա-
րիամ, ահաւասիկ կամ աղախին տ̃ն, եղիցի ինձ ըստ
բանի քում. և գնաց ՚ի նմանէ հրեշտակն:
39 Յարուցեալ մարիամ յաւուրսն յայնոսիկ, գնաց ՚ի
40 լեռնակողմն փութապէս ՚ի քաղաքն յուդայ: Եւ ե-
մուտ ՚ի տուն զաքարեայ, և ետ ողջոյն եղիսաբեթի:
41 Եւ եղև իբրև լուաւ զողջոյնն մարիամու եղիսա-
բեթ, խաղաց մանուկն յորովայնի նորա. և լցաւ ե-
42 ղիսաբեթ հոգւով սրբով, և ՚ի ձայն բարձր աղաղա-
կեաց և ասէ. օրհնեալ ես դու ՚ի կանայս, և օրհնեալ
43 է պտուղ որովայնի քո: Եւ ուստի է ինձ այս, զի
44 եկեսցէ մայր տ̃ն իմոյ առ իս: Զի ահաւասիկ իբրև
եղև ձայն ողջունի քո յականջս իմ, խաղաց ցնծալով
45 մանուկս յորովայնի իմում: Եւ երանի որ հաւատայ-
ցէ՝ եթէ եղիցի կատարումն ասացելոցս նմա ՚ի տ̃նէ:
46 Եւ ասէ մարիամ. Մեծացուսցէ անձն իմ զտ̃ր. և
47 ցնծացաւ հոգի իմ յա̃ծ փրկիչ իմ: Զի հայեցաւ
48 ՚ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ. զի ահա յայսմ հե-
49 տէ երանեսցեն ինձ ա̃մ ազգք: Զի արար ինձ մեծա-
50 մեծս հզօրն, և սուրբ է անուն նորա: Եւ ողորմութիւն
51 նորա ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց: Արար զօ-
րութիւն բազկաւ իւրով. ցրուեաց զամբարտաւանս մտօք

սրտից իւրեանց ։ Քակեաց զհզօրս յաթոռոց, և 52
բարձրացոյց զխոնարհս ։ Զքաղցեալս լցոյց բարուե՟, 53
և զմեծատունս արձակեաց ունայնս ։ Պաշտպանեաց 54
իէլի՟ ծառայի իւրում՝ յիշել զողորմութիւն ։ Որպէս 55
խօսեցաւ առ հարս մեր՝ աբրահամու և զաւակի նո-
րա յաւիտեան ։ Եկաց մարիամ առ նմ՟ իբրև ամիսս 56
երիս, և դարձաւ 'ի տուն իւր ։

Եւ եղիսաբեթի լցան ժամանակք ծնանելոյ, և 57
ծնաւ որդի ։ Եւ լուան որ շուրջ զնովաւ էին՝ և ազ- 58
գատոհմ նր՟, զի մեծ արար տր՟ զողորմութի՟ իւր ը՟ նմա.
և խնդային ընդ նմա ։ Եւ եղև յաւուրն ութերորդի՝ 59
եկին թլփատել զմանուկն, և կոչէին զնա յանուն հօր
իւրոյ զաքարիա ։ Պատասխանի ետ մայր նր՟ և ասէ. 60
ոչ՝ այլ կոչեսցի յովհաննէս ։ Եւ ասեն ցնա. ք՟զի ոչ 61
ոք է յազգի քում, որոյ կոչի անուն յովհաննէս ։ Ակ- 62
նարկէին հօրն նր՟՝ թէ զինչ կամիցի կոչել զնա ։ Եւ 63
խնդրեաց տախտակ, գրեաց և ասէ. յովհաննէս է
անուն դորա. և զարմացան ամենեքին ։ Եւ բացաւ 64
բերան նորա վաղվաղակի՝ և լեզու նորա, և խօսէր՝
և օրհնէր զա՟ծ ։ Եւ եղև ահ 'ի վերայ ամենեցուն 65
որ լսէին զայս, և որ շուրջ բնակեալ էին զնոքօք. և
ընդ ա՟մ լեռնակողմն հրէաստանի պատմէին ամենայն
բանքս այսոքիկ ։ Եւ եդին ամենեքեան որ լսէինն 66
'ի սիրտս իւրեանց, և ասէին. զինչ լինիցի մանուկս
այս. և ձեռն տ՟ն էր ը՟ նմա ։ Եւ զաքարիա հայր նր՟ 67
լցաւ հոգւով սրբով, մարգարէացաւ և ասէ. Օրհ- 68
նեալ տր՟ ա՟ծ իէլի՟. զի յայց ել մեզ, և արար փրկուի՟
ժողովրդեան իւրում ։ Եւ յարոյց եղջիւր փրկուե՟ 69
մեզ 'ի տանէ դաւթի ծառայի իւրոյ ։ Որպէս խօսե- 70
ցաւ բերանով սրբոց՝ որ յաւիտենից մարգարէքն նր՟
էին ։ Փրկութի՟ 'ի թշնամեաց մերոց, և 'ի ձեռաց 71
ա՟մ ատելեաց մերոց ։ Առնել ողորմութի՟ ընդ հարս 72
մեր, և յիշել զուխտն իւր սուրբ ։ Զերդումն զոր 73
երդուաւ աբրահամու հօր մերում՝ տալ մեզ, առանց 74
երկիւղի, 'ի ձեռաց թշնամեաց մերոց փրկեալս ։

75 Պաշտել զնա սրբութ՟բ և արդարութ՟բ առաջի նորա
76 զամ՟ աւուրս կենաց։ Եւ դու մանուկ՝ մարգարէ բար-
ձրելոյ կոչեսցիր. զի երթիցես առաջի երեսաց տ՟ն
77 պատրաստել զճանապարհս ն՟ր։ Տալ գիտութ՟ի փր-
կութ՟ե ժողովրդեան ն՟ր, 'ի թողութ՟ի մեղաց ն՟ց։
78 Վասն գթութ՟եց ողորմութ՟ե ա՟յ մերոյ, որովք այց
79 արասցէ մեզ արեգակն 'ի բարձանց։ Երևել՝ որոց 'ի
խաւարի և 'ի ստուերս մահու նստէին. ուղղել զոտս
80 մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութ՟ե։ Եւ մանուկն ա-
ճէր և զօրանայր հոգւով. և էր յանապատս մինչև
յօր երևելոյ ն՟ր ի՟էլի։

ԳԼ. Բ

1 Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել հրաման
յօգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր առնել ընդ ամե-
2 նայն տիեզերս։ Այս առաջին աշխարհագիր եղև 'ի
3 դատաւորութ՟ե ասորւոց կիւրենեայ։ Եւ երթային
ամենեքեան մտանել յաշխարհագիր յիւրաքանչիւր
4 քաղաքի։ Ել և յովսէփ 'ի գալիլեէ 'ի քաղաքէ նա-
զարեթէ՝ 'ի հրէաստան 'ի քաղաք դաւթի, որ կո-
չի բեթղեհէմ. վասն լինելոյ ն՟ր 'ի տանէ և յազգէ
5 դաւթի, մտանել յաշխարհագիր մարեմաւ հանդերձ՝
6 զոր խօսեալն էր նմա, և էր յղի։ Եւ եղև 'ի հասա-
7 նելն նոցա անդր, լցան աւուրք ծնանելոյ ն՟ր։ Եւ
ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, և պատեաց 'ի խան-
ձարուրս՝ և եդ զնա 'ի մսուր. զի ոչ գոյր նոցա տե-
ղի յիջևանին։

8 Եւ հովիւք էին 'ի տեղւոջն յայնմիկ բացօթեագք,
որ պահէին զպահպանութիւնս գիշերոյ հօտից ի-
9 րեանց։ Եւ հրեշտակ տ՟ն երևեցաւ նոցա, և փառք
10 տ՟ն ծագեցին առ ն՟ս. և երկեան երկիւղ մեծ։ Եւ
ասէ ց՟նս հրեշտակն. մի երկնչիք՝ զի ահաւասիկ աւե-
տարանեմ ձեզ ուրախութ՟ի մեծ, որ եղիցի ամենայն
11 ժողովրդեանն. զի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ, որ է
12 օծեալ տ՟ր 'ի քաղաքի դաւթի։ Եւ այս նշանակ ձեզ.

գտանիցէք մանուկ պատեալ ՚ի խանձարուրս, եւ ե֊
դեալ ՚ի մսուր։ Եւ յանկարծակի եղեւ ը̅ հրեշտակին 13
ընդ այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց, որ
օրհնէին զա̅ծ՝ եւ ասէին. Փառք ՚ի բարձունս ա̅յ, եւ 14
յերկիր խաղաղութի̅, ՚ի մարդիկ հաճութիւն։ Եւ 15
եղեւ իբրեւ վերացան ՚ի նոցանէ հրեշտակքն յերկինս,
ասեն ցմիմեանս հովիւքն. եկայք երթիցուք մինչեւ
ցբեթղեհէմ, եւ տեսցուք զինչ է բանս այս որ եղեւ.
զոր տ̅ր եցոյց մեզ։ Եւ եկին փութանակի, եւ գտին 16
զմարիամ եւ զյովսէփ եւ զմանուկն եդեալ ՚ի մսուր։
Եւ ծանեան վ̅ն բանին՝ որ ասացաւ ն̅ց զմանկանէն։ 17
Եւ ամենեքեան որ լսէին, զարմանային վ̅ն բանիցն՝ 18
զոր խօսեցան ը̅ ն̅ս հովիւքն։ Եւ մարիամ զա̅մ զբանս 19
զայսոսիկ պահէր, եւ խելամուտ լինէր ՚ի սրտի իւ֊
րում։ Եւ դարձան հովիւքն, փառաւոր առնէին եւ 20
օրհնէին զա̅ծ վ̅ն ա̅մի՝ զոր լուան եւ տեսին. որպէս
պատմեցաւ ն̅ց։ Եւ իբրեւ լցան աւուրք ութ թլփա֊ 21
տել զնա, եւ կոչեցաւ անուն ն̅ր յ̅ս՝ որ կոչեցեալն
էր ՚ի հրեշտակէն, մինչչեւ յղացեալ էր զնա յորո֊
վայնի։

Եւ իբրեւ լցան աւուրք սրբութե̅ ն̅ր ըստ օրինացն 22
մովսէսի, ածին զնա յե̅մ յանդիման առնել տ̅ն. որ֊ 23
պէս եւ գրեալ է յօրէնս տ̅ն, թէ ա̅մ արու որ բանայ
զարգանդ՝ սուրբ տ̅ն կոչեսցի։ Եւ տալ պատարագս՝ 24
ըստ ասացելոյն յօրէնս տ̅ն, զոյգս տատրակաց, կա̅
երկուս ձագս աղաւնեաց։ Եւ ահա այր մի էր յե̅մ, 25
որոյ անուն էր սիմէովն. եւ էր այրն այն արդար եւ եր֊
կիւղած, եւ ակն ունէր մխիթարութե̅ն ի̅է̅լի, եւ հոգի
ն̅ր էր ՚ի նմա։ Եւ էր ն̅ր հրաման առեալ ՚ի հոգւոյն 26
ն̅ր՝ մի տեսանել զմահ, մինչեւ տեսցէ զօծեալն տ̅ն։
Եւ եկն հոգւովն ՚ի տաճարն. եւ իբրեւ ածին ծնողքն 27
զմանուկն յ̅ս՝ առնել ն̅ց ը̅ սովորութե̅ օրինացն ՚ի
վ̅ր ն̅ր. եւ նա առընկալաւ զնա ՚ի գիրկս իւր, եւ օր֊ 28
հնեաց զա̅ծ, եւ ասէ. Արդ՝ արձակես զծառայս քո 29
տ̅ր ը̅ բանի քում ՚ի խաղաղութի̅. զի տեսին աչք իմ 30

31 զփրկութիւն քո, զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժո-
32 ղովրդոց: Լոյս 'ի յայտնութիւն հեթանոսաց, եւ փառս
33 ժողովրդեան քում իսրայէլի: Եւ էին հայրն եւ մայրն նորա
զարմացեալ 'ի վերայ բանիցն, որ խօսէին զնմանէ:
34 Եւ օրհնեաց զնոսա սիմէոն, եւ ասէ ցմարիամ մայր
նորա. ահա սա կայ 'ի գլորումն եւ 'ի կանգնումն բազ-
35 մաց 'ի մէջ իսրայէլի, եւ 'ի նշան հակառակութեան: Եւ
ընդ քո իսկ անձն անցցէ սուր. զի յայտնեսցին 'ի
36 բազմաց սրտից խորհուրդք: Եւ անդ էր աննա մարգարէ՝
դուստր փանուելի յազգէ ասերայ. սա ինքն անցեալ
էր զաւուրբք բազմօք՝ կեցեալ ընդ առն ամս եօթն 'ի
37 կուսութենէ իւրմէ: Եւ էր այրի ամաց իբրեւ ութսուն
եւ չորից. որ ոչ մեկնէր 'ի տաճարէն, այլ պահօք եւ
38 աղօթիւք պաշտէր զցայգ եւ զցերեկ: Եւ սա 'ի նմին
ժամու յարուցեալ գոհանայր զտեառնէ, եւ խօսէր զնմա-
նէ ընդ ամենեսին՝ որ ակն ունէին փրկութեանն երուսաղէմի:
39 Եւ իբրեւ կատարեցին զամենայն ըստ օրինացն տեառն, դարձան
անդրէն 'ի գալիլեա 'ի քաղաքն իւրեանց նազարեթ:
40 Եւ մանուկն աճէր եւ զօրանայր լի իմաստութեամբ. եւ
41 շնորհք աստուծոյ էին 'ի վերայ նորա: Եւ երթային ծնօղք նո-
42 րա ամի ամի յերուսաղէմ 'ի տօն զատկին: Եւ իբրեւ եղեն
նորա ամք երկոտասան, ելանել նոցա յերուսաղէմ ըստ սովո-
43 րութեան տօնին, եւ կատարել զաւուրսն՝ եւ դառնալ ան-
դրէն, մնաց յիսուս մանուկն յերուսաղէմ. եւ ոչ գիտացին ծնօղ-
44 քն նորա: Կարծէին զնմանէ թէ ընդ ուղեկիցսն ի-
ցէ. եկին իբրեւ աւուր միոյ ճանապարհ՝ եւ խնդրէին
45 զնա ընդ ազգականս եւ ընդ ծանօթս: Եւ իբրեւ ոչ գտին,
46 դարձան անդրէն յերուսաղէմ խնդրել զնա: Եւ եղեւ յետ
երից աւուրց՝ գտին զնա 'ի տաճարին, զի նստէր ընդ
վարդապետսն. լսէր 'ի նոցանէ, եւ հարցանէր զնոսա:
47 Զարմանային ամենեքեան որ լսէին 'ի նմանէ՝ ընդ
48 իմաստութիւն եւ ընդ պատասխանիս նորա: Եւ իբրեւ տե-
սին զնա՝ զարմացան. եւ ասէ ցնա մայրն իւր. որ-
դեակ՝ զի՞նչ գործ գործեցեր դու ընդ մեզ. ահաւա-
49 սիկ հայր քո եւ ես տառապեալք՝ խնդրէաք զքեզ: Եւ

ասէ ցնոսա. զի՞ խնդրէիք զիս, ո՛չ գիտէիք եթէ 'ի տան
Հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել: Եւ նոքա ոչ իմացան 50
զբանն՝ զոր խօսեցաւ ընդ նոսա: Եւ էջ ընդ նոսա, և գնաց 51
'ի Նազարէթ. և էր նոցա հնազանդ. և մայր նորա պահէր
զամ զբանսն 'ի սրտի իւրում: Եւ յս զարգանայր ի- 52
մաստութեամբ և հասակաւ, և շնորհօք յայ և 'ի մարդ-
կանէ:

ԳԼ. Գ.

Ի հնգետասաներորդի ամի տէրութեան տիբերեայ 1
կայսեր, 'ի դատաւորութեան հրեաստանի պիղատոսի
պոնտացւոյ, և 'ի չորրորդապետութեան գալիլեացւոց
հերովդի, և 'ի փիլիպպոսի եղբօր նորա չորրորդապե-
տութեան խուրացւոց և 'ի տրաքոնացւոց աշխարհին,
և 'ի չորրորդապետութեան լիւսանեայ աբիլենացւոց, և 2
'ի քահանայապետութեան աննայի և կայիափայ. եղե-
բան այ 'ի վր յովհաննու որդւոյ զաքարիայ՝ յանա-
պատի անդ: Եւ եկն յամ կողմն յորդանանու քարո- 3
զել մկրտութիւն ապաշխարութեան 'ի թողութիւն մեղաց.
որպէս և գրեալ է 'ի գիրս պատգամաց եսայեայ մարգա- 4
րէի. ձայն բարբառոյ յանապատի. պատրաստ արա-
րէք զճանապարհ տն, և ուղիղ արարէք զշաւիղս նր:
Ամենայն ձորք լցցին, և ամ լերինք և բլուրք խոնար- 5
հեսցին. և եղիցին դժուարինքն 'ի դիւրինս, և ա-
ռապարքն 'ի հարթ ճանապարհս. և տեսցէ ամ մար- 6
մին զփրկութիւն այ: Եւ ասէ ցժողովուրդսն ելեալս 7
մկրտել 'ի նմանէ. ծնունդք իժից՝ ո՞ եցոյց ձեզ փախ-
չել 'ի բարկութենէն՝ որ գալոց է: Արարէք այսուհե- 8
տև պտուղս արժանի ապաշխարութեան. և մի սկսա-
նիցէք ասել՝ եթէ ունիմք հայր զաբրահամ. զայս ա-
սեմ ձեզ, եթէ կարօղ է ած 'ի քարանցս յայսցանէ
յարուցանել որդիս աբրահամու: Բայց ահաւասիկ 9
տապար առ արմին ծառոց կայ. ամենայն ծառ որ ոչ
առնէ պտուղ բարւոք, հատանի և 'ի հուր արկանի:
Հարցանէին զնա ժողովուրդքն և ասէին. իսկ արդ 10

11 զի՞նչ գործեսցուք։ Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա.
որ ունիցի երկու հանդերձս՝ տացէ զմին այնմ որ ոչն
12 գուցէ. և որ կայցէ կերակուր՝ նոյնպէս արասցէ։ Եկին
և մաքսաւորք մկրտել, և ասեն ցնա. վարդապետ
13 զի՞նչ գործեսցուք։ Եւ նա ասէ ցն̄ս. մի ինչ աւելի
14 քան զհրամայեալն ձեզ առնիցէք։ Հարցանէին զնա
և զինուորքն և ասէին. և մեք զի՞նչ գործեսցուք.
ասէ ցնոսա. մի զոք խռովեսջիք և մի զոք զրպարտի-
15 ցէք, շատ լիցին ձեզ թոշակքն ձեր։ Մինչ ակն ու-
նէր ժողովուրդն՝ և խորհէին ամենեքեան ՚ի սիրտս
16 իւրեանց վ̄ս Յովհաննու՝ միթէ սա իցէ Ք̄ս. Պա-
տասխանի ետ ամենեցուն և ասէ. ես մկրտեմ զձեզ
ջրով. բայց գայ զօրագոյն քան զիս, զորոյ չեմ բա-
ւական բառնալ զկօշիկս. նա մկրտեսցէ զձեզ հո-
17 գւով սրբով և հրով։ Որոյ հեծանոցն ՚ի ձեռին իւ-
րում սրբել զկալ իւր՝ և ժողովել զցորեանն ՚ի շտե-
18 մարանս իւր, և զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով։ Բա-
զում և այլ ինչ մխիթարութ̄բ աւետարանէր ժողո-
19 վրդեանն։ Բայց հերովդէս չորրորդապետ յանդի-
մանեալ ՚ի նմանէ վասն հերովդիայ կնոջ եղբօր իւ-
րոյ՝ և վ̄ս ա̄մ չարեացն զոր գործեաց հերովդէս,
20 յաւել և զայն ևս ՚ի վ̄ր ա̄մի. և եդ ՚ի բանտի զՅով-
21 հաննէս։ Եւ եղև ՚ի մկրտել ա̄մ ժողովրդեանն, և
22 Յ̄ի յետ մկրտելն և կալ յաղօթս, բանալ երկնից, և
իջանել Հոգւոյն ս̄բ մարմնաւոր տեսլեամբ իբրև զա-
ղաւնի ՚ի վ̄ր ն̄ր. և գալ ձայն յերկնից՝ որ ասէր. դու
23 ես որդի իմ սիրելի՝ ընդ քեզ հաճեցայ։ Եւ ինքն
Յ̄ս էր ամաց իբրև երեսնից՝ սկսեալ՝ որոց ոչ կար-
ծէր որդի Յովսեփայ։ Որ յակովբայն. որ հեղեայն.
24 որ մատաթեայն։ Որ ղևեայն. որ մեղքեայն. որ յան-
25 նեայն. որ յովսեփայն։ Որ մատաթեայն. որ ամով-
սայն. որ նաւումայն. որ եսղեայն. որ նանգեայն։
26 Որ մահաթայն. որ մատաթեայն. որ սեմեայն. որ
27 յովսեքեայն. որ յուդայն։ Որ յովհանայն. որ ռե-
սայն. որ զօրաբաբելին. որ սաղաթիէլին. որ նե-

րեայն։ Որ Մեղքեայն. որ Ադդեայն. որ Կովսամայն. 28
որ Եղմովդադայն. որ Էրայն։ Որ Յեսուայն. որ Ե- 29
ղիազարայն. որ Յովրամայն. որ Մատթայն. որ Ղե-
ւեայն։ Որ Սիմէոնին. որ Յուդային. որ Յովսեփայն. 30
որ Յովնանայն. որ Եղիակիմայն։ Որ Մեղեայն. որ Մեն- 31
նայն. որ Մատաթայն. որ Նաթանայն. որ Դաւթին։
Որ Յեսսեայն. որ Ովբեդայն. որ Բոոսայն. որ Սաղ- 32
մոնայն. որ Նաասոնին։ Որ Ամինադաբայն. որ Ա- 33
րամայն. որ Ադմեայն. որ Առնեայն. որ Եսրովմայն.
որ Փարեսին. որ Յուդային։ Որ Յակոբայն. որ Իսա- 34
հակայն. որ Աբրահամու. որ Թարային. որ Նաքո-
րայն։ Որ Սերուքայն. որ Ռագաւայն. որ Փաղեկայն. 35
որ Եբերայն. որ Սաղային։ Որ Կայնանայն. որ Ար- 36
փաքսադայն. որ Սեմայն. որ Նոյին. որ Ղամեքայն։
Որ Մաթուսաղային. որ Ենովքայն. որ Յարեդին. որ 37
Մաղաղիելին. որ Կայնանայն։ Որ Ենովսայն. որ Սե- 38
թայն. որ Ադամայն. որ Ա՟յն։

ԳԼ. Դ

Եւ Յ՟ս լի Հոգւով սրբով դարձաւ 'ի Յորդանանէ. 1
եւ վարէր Հոգւովն յանապատ, յաւուրս քառասուն 2
փորձեալ 'ի սատանայէ. եւ ոչ եկեր եւ ոչ արբ յա-
ւուրսն յայնոսիկ. եւ 'ի կատարելն ն՟ց քաղցեաւ։ Եւ 3
ասէ ցնա սատանայ. եթէ որդի ես ա՟յ, ասա քարիդ
այդմիկ զի հաց լիցի։ Պատասխանի ետ նմա Յ՟ս եւ 4
ասէ. գրեալ է, եթէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ,
այլ ա՟մ բանիւ ա՟յ։ Եւ հանեալ զնա 'ի լեառն մի 5
բարձր՝ եցոյց նմա զա՟մ թագաւորութիւնս աշխարհի
'ի վայրկեան ժամանակի։ Եւ ասէ ցնա սատանայ. 6
քեզ տաց զայս ա՟մ իշխանութիւն եւ զփառս սոցա, զի
ինձ տուեալ է՝ եւ ում կամիմ տամ զսա։ Արդ դու 7
եթէ անկեալ երկիրպագանիցես առաջի իմ, քեզ եղի-
ցի ա՟մ։ Պատասխանի ետ նմա Յ՟ս եւ ասէ. գրեալ է, 8
երկիրպագցես տ՟ն ա՟յ քում, եւ զնա միայն պաշտես-
ցես։ Եւ ած զնա յե՟մ, եւ կացոյց 'ի վ՟ր աշտարակի 9

տաճարին, և ասէ ցնա. Եթէ որդի ես Այ, արկ
10 զքեզ աստի ՚ի վայր։ Զի գրեալ է՝ եթէ հրեշտա-
11 կաց իւրոց պատուիրեալ է վս քո՝ պահել զքեզ։ Զի
՚ի վր ձեռաց բարձցեն զքեզ, մի՛ երբեք հարցես
12 զքարի զոտն քո։ Պատասխանի ետ նմա յս և ասէ.
13 ասացեալ է, թէ ոչ փորձեսցես զՏր Ած քո։ Եւ
կատարեալ զամ փորձութիւնս սատանայի, ՚ի բաց ե-
կաց ՚ի նմանէ առ ժամանակ մի։
14 ԲԿ. Եւ դարձաւ յս զօրութբ հոգւոյն ՚ի գալիլեա.
15 և ել համբաւ զնմանէ ընդ ամ կողմանս գաւառին։ Եւ
նա ուսուցանէր ՚ի ժողովուրդս նց փառաւորեալ յա-
16 մենեցունց։ Եւ եկն ՚ի նազարեթ՝ ուր սնեալն էր.
և եմուտ ըստ սովորութե իւրում յաւուրն շաբաթուց
17 ՚ի ժողովուրդն։ Եւ ետուն նմա գիրս զեսայեայ
մարգարէի, և յարեաւ ընթեռնուլ. և իբրև եբաց
18 զգիրսն՝ եգիտ զայն տեղի յորում գրեալն էր։ Հոգի
տն ՚ի վերայ իմ, վս որոյ և օծ իսկ զիս. աւետարա-
նել աղքատաց առաքեաց զիս, բժշկել զբեկեալս
19 սրտիւք. քարոզել գերեաց զթողութի, և կուրաց
տեսանել. արձակել զվիրաւորս ՚ի թողութի, քարո-
20 զել զտարեկան տն ընդունելի։ Եւ խփեալ զգիրսն՝
ետ ցպաշտօնեայն, և նստաւ. և ամենեցուն որ ՚ի
21 ժողովրդեանն էին աչք ՚ի նա հայէին։ Եւ սկսաւ
22 ասել ցնս. այսօր լցան գիրքս այս յականջս ձեր։ Եւ
ամենեքին վկայէին նմա, և զարմանային ընդ բանս
շնորհացն՝ որ ելանէին ՚ի բերանոյ նր, և ասէին, ոչ
23 սա է որդին յովսեփայ։ Եւ ասէ ցնս. ապաքէն ասի-
ցէք առ իս զառակս զայս. բժիշկ բժշկեա զանձն քո,
որչափ լուաք զոր արարեր ՚ի կափառնաում, արա և
24 աստ ՚ի քում գաւառի։ Եւ ասէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ
25 չէ մարգարէ ընդունելի ՚ի քաղաքի իւրում։ Արդարև
ասեմ ձեզ. զի բազում այրիք էին յաւուրս եղիայի
՚ի մէջ իղի՝ յորժամ փակեցանն երկինք զերիս ամս և
26 զվեց ամիս. և եղև սով մեծ ընդ ամ երկիր։ Եւ ոչ առ
մի ՚ի նոցանէ առաքեցաւ եղիա, բայց միայն ՚ի սա-

րեփթայ սիդոնացւոց առ կին մի այրի։ Եւ բազում 27
բորոտք էին յիղի առ Եղիսէիւ մարգարէիւ. եւ ոչ ոք
'ի նոցանէ սրբեցաւ, բայց միայն Նեեման ասորի։ Եւ 28
լցան ամենեքին բարկութբ 'ի ժողովրդեանն՝ իբրեւ
լուէին զայս։ Եւ յարուցեալ հանին զնա արտաքոյ քա- 29
ղաքին, եւ ածին զնա մինչեւ յարտեւան լերինն՝ յորոյ
վր քաղաքն նոցա շինեալ էր՝ գահավէժ առնել զնա։
Եւ նա անցեալ ընդ մէջ նոցա՝ գնայր։ 30
ԲԲ. Եւ էջ 'ի կափառնաում 'ի քաղաքն գալիլեա- 31
ցւոց, եւ ուսուցանէր զնս 'ի շաբաթսն։ Եւ զարմա- 32
նային ընդ վարդապետութի նր, զի իշխանութբ էր
բան նր։ Եւ էր 'ի ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր 33
այս դիւի պղծոյ, եւ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ, ասէ. 34
Թուլացո՛՝ զի կայ մեր եւ քո՝ յս նազովրեցի, եկիր կո-
րուսանել զմեզ. գիտեմ զքեզ՝ ո՛վ ես՝ սբդ այ։ Սաս- 35
տեաց 'ի նա յս եւ ասէ. պապանձեա՛ց եւ ել 'ի դմա-
նէ. զգետնեաց զնա դեւն 'ի միջի անդ՝ եւ ել 'ի նմա-
նէ, եւ ինչ ոչ վնասեաց նմա։ Եւ եղեն զարմանալիք 36
'ի վր ամենեցուն, խօսէին ընդ միմեանս եւ ասէին. զինչ
է բանս այս, զի իշխանութբ եւ զօրութբ սաստէ այսոց
պղծոց՝ եւ ելանեն։ Եւ ելթայր հռչակ զնմանէ ընդ 37
ամ տեղիս շուրջ զգաւառաւն։ Եւ յարուցեալ 'ի ժո- 38
ղովրդենէ անտի, եմուտ 'ի տուն սիմովնի։ Զոքանչ 39
սիմովնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ, եւ աղաչեցին
զնա վս նր։ Եկաց առ նմա՝ սաստեաց ջերմանն, եւ 40
եթող զնա. եւ վաղվաղակի յարեաւ՝ եւ պաշտէր զնս։
Եւ ընդ արեւուն մտանել՝ ամենեքեան որոց էին հի- 41
ւանդք 'ի պէսպէս ցաւս՝ բերէին զնս առ նա։ Եւ նա
իւրաքանչիւր ումեք 'ի նոցանէ դնէր ձեռս՝ եւ բժըշ-
կէր զնս։ Ելանէին դեւք 'ի բազմաց, աղաղակէին եւ 42
ասէին. եթէ դու ես որդի այ. եւ նա սաստէր՝ եւ ոչ
տայր նց թողլ խօսել, զի գիտէին զնա թէ քս է։
ԲԳ. Եւ իբրեւ տիւ եղեւ՝ ել գնաց յանապատ տե- 43
ղի. եւ ժողովուրդքն խնդրէին զնա. եկին մինչեւ առ
նա՝ եւ արգելուին զնա, զի մի գնասցէ 'ի նոցանէ։ Եւ 44

նա ասէ ցնոսա. և այլոց քաղաքաց պարտ է ինձ աւե-
տարանել զարքայութիւն այ՟, զի յայն իսկ առաքեցայ:
45 Եւ քարոզէր 'ի ժողովուրդսն գալիլեացւոց:

ԳԼ. Ե

1 Եւ եղև 'ի խռնել զնովաւ ժողովրդեանն և լսել
զբանն այ՟, և ինքն կայր առ ծովակին գեննեսարե-
2 թայ: Եւ ետես երկուս նաւս՝ զի կային առ ծովա-
կին, և ձկնորսքն ելեալ 'ի նոցանէ լուանային զգոր-
3 ծիսն: Եւ ել նա 'ի մի նաւուցն՝ որ էր սիմովնի, և ա-
ղաչեաց զնա սակաւիկ մի տանել 'ի ներքս 'ի ցամա-
քէն. նստաւ՝ և ուսուցանէր 'ի նաւէ անտի զժողո-
4 վուրդսն: Եւ իբրև լռեաց 'ի խօսիցն, ասէ ցսիմովն.
5 խաղացո 'ի խորն, և արկէք զգործիս ձեր յորս: Պա-
տասխանի ետ սիմովն և ասէ ցնա. վարդապետ զա-
մենայն գիշերս աշխատ եղեաք՝ և ոչինչ կալաք, բայց
6 վասն քո բանիդ արկցուք զգործիսս: Զայս իբրև ա-
րարին՝ փակեցին 'ի ներքս բազմութիւն ձկանց յոյժ,
7 մինչև պատառէին ուռկանք նոցա: Եւ ակնարկէին
որսակցացն 'ի միւս նաւուն՝ գալ օգնել նց՟. և եկին և
8 լցին երկոքին նաւքն՝ մինչև մերձ յընկղմել նց՟: Ի-
բրև ետես սիմովն պետրոս՝ անկաւ առ ծունկսն յի՟
և ասէ. 'ի բաց գնա յինէն տր՟, զի այր մեղաւոր եմ
9 ես: Քանզի ահ պատեաց զնա և զամենեսեան որ
ընդ նմայն էին՝ վասն որսոյ ձկանցն զոր ըմբռնեցին.
10 նոյնպէս և զյակովբոս և զյովհաննէս զորդիսն զե-
բեդեայ, որ էին որսակիցք սիմովնի: Եւ ասէ ցսի-
մովն յս՟. մի երկնչիր, յայսմ հետէ զմարդիկ որսայցես
11 'ի կեանս: Եւ հանեալ զնաւսն 'ի ցամաք, թողին
զամ՟, և գնացին զհետ նր՟:
12 ԲԴ. Եւ եղև 'ի հասանելն նորա 'ի մի քաղաքացն,
ահա այր մի լի բորոտութբ՟ իբրև ետես զյս՟ անկեալ
'ի վր՟ երեսաց աղաչեաց զնա՝ և ասէ. տէր եթէ կամիս,
13 կարող ես զիս սրբել: Ձգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց 'ի
նա՝ և ասէ. կամիմ՝ սրբեաց. և վաղվաղակի գնաց

՚ի նմանէ բորոտութ՟ին ։ Եւ նա պատուիրեաց նմա 14
մի ումեք ասել, այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քահա-
նային. և մատո պատարագ վ՟ն սրբութե՟ քո՝ ո՟պ և
հրամայեաց Մովսէս, ՚ի վկայութ՟ի նց՟ ։ Եւ յորդէր ա- 15
ռաւել բանն զնմանէ. և ժողովէին ժողովուրդք բա-
զումք լսել՝ և բժշկել ՚ի հիւանդութե՟ իւրեանց ։ Եւ 16
նա խոյս տայր յանապատ տեղիս, և կայր յաղօթս ։
ԲՆ. Եւ եղև ՚ի միում աւուրց՝ և ինքն ուսուցա- 17
նէր, և փարիսեցիքն և օրինացն վարդապետք նըս-
տէին. որ ժողովեալ էին յա՟մ քաղաքաց գալիլեա-
ցւոց՝ և հրէաստանի և Եմ՟ի. և զօրութ՟ի տ՟ն էր ՚ի
բժշկել զն՟ս ։ Եւ ահա արք բերէին մահճօք զայր մի 18
որ էր անդամալոյծ, և խնդրէին զնա մուծանել ՚ի
ներքս՝ և դնել առաջի ն՟ր ։ Եւ իբրև ոչ գտանէին 19
թէ ը՟ ո՛ր մուծանիցեն զնա ՚ի ներքս վասն ամբոխին,
ելին ՚ի տանիս և ՚ի ցւոցն կախեցին զնա, և իջու-
ցին մահճօքն հանդերձ ՚ի մէջ առաջի յ՟ի ։ Եւ տե- 20
սեալ զհաւատսն ն՟ց՝ ասէ ցնա. ա՛յր դու՝ թողեալ
լիցին քեզ մեղք քո ։ Սկսան խորհել դպիրքն և փա- 21
րիսեցիքն, և ասեն. ո՞ է սա՝ որ խօսի զհայհոյութ՟իս,
ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս՝ բայց միայն ա՟ծ ։ Իբրև գի- 22
տաց յ՟ս զխորհուրդս ն՟ց, պատասխանի ետ և ասէ ց՟նս.
զի՞ խորհիք ՚ի սիրտս ձեր ։ Զի՞նչ դիւրագոյն է. ա- 23
սել՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի
և գնա ։ Բայց զի գիտասջիք եթէ իշխանութ՟ի ունի որ- 24
դի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս. ասէ ցանդամա-
լոյծն. քեզ ասեմ՝ արի ա՛ռ զմահիճս քո՝ և երթ ՚ի
տուն քո ։ Եւ առժամայն յարուցեալ առաջի ամենե- 25
ցուն՝ առ զիւրև յորոյ վ՟ր անկեալ դնէր, գնաց ՚ի
տուն իւր, և փառաւոր առնէր զա՟ծ ։ Զարմանք կա- 26
լան զամենեսեան, և փառաւոր առնէին զա՟ծ. լի ե-
ղեն ահիւ, և ասեն. եթէ տեսաք այսօր նոր նշան ։
ԲՉ. Եւ յետ այնորիկ ել անտի՝ և ետես մաքսա- 27
ւոր մի՝ որում անուն էր ղևի, զի նստէր ՚ի մաքսա-
ւորութե՟. և ասէ ցնա, եկ զկնի իմ ։ Եւ թողեալ 28

29 զա̅մ՝ յարեաւ գնաց զհետ նորա ։ Եւ արար ընդունե-
լութիւն մեծ նմա Ղեւի 'ի տան իւրում. և էր ժողո-
վուրդ բազում մաքսաւորաց և այլոց՝ որ էին բազմեալ
30 ընդ նմ̅ ։ Եւ տրտնջէին փարիսեցիքն և դպիրքն նց̅
զնմանէ առ աշակերտսն նր̅՝ և ասէին. ընդէ՞ր ընդ
31 մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէք և ըմպէք ։ Պա-
տասխանի ետ յս̅ և ասէ ցնս̅, ոչ ինչ են պիտոյ բը-
32 ժիշկք ողջոց, այլ հիւանդաց ։ Եւ ոչ եկի կոչել զար-
33 դարս, այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն ։ Եւ նոքա ա-
սեն ցնա. ընդէ՞ր աշակերտքն յովհաննու պահեն
ստէպ՝ և խնդրուածս առնեն, նոյնպէս և փարիսե-
34 ցւոցն. և քոյդ ուտեն և ըմպեն ։ Եւ նա ասէ ցնոսա.
միթէ կարո՞ղ էք մանկանց առագաստի, մինչ փե-
35 սայն ընդ նս̅ իցէ, հրաման տալ պահել ։ Եկեսցեն
աւուրք յորժամ բարձցի 'ի նոցանէ փեսայն, ապա
36 պահեսցեն յաւուրսն յայնոսիկ ։ Ասաց և առակ մի
առ նս̅, թէ ոչ ոք արկանէ 'ի նոր հանդերձէ 'ի վերայ
հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ ոչ՝ և զնորն պատառէ, և
37 ը̅ հնոյն չմիաբանի կապերտն որ 'ի նորոյն ։ Եւ ոչ ոք
արկանէ զգինի նոր 'ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայ-
թուցանէ զգինին նոր զտիկսն հինս. ինքն հեղու, և
38 տիկքն կորնչին ։ Այլ զգինի նոր 'ի տիկս նորս արկա-
39 նել է, և երկոքին պահին ։ Եւ ոչ ոք ըմպէ զհինն՝ և
կամիցի զնորն. քանզի ասէ՝ թէ հինն քաղցրագոյն է ։

ԳԼ. Զ.

1 Բէ. Եւ եղեւ 'ի շաբաթու յերկրորդում առաջ-
նոյն՝ անցանել նմա ընդ արտորայսն. և աշակերտքն
2 նր̅ կորզէին հասկ՝ շփէին ընդ ափ, և ուտէին ։ Եւ
ոմանք 'ի փարիսեցւոցն ասեն ցնս̅. զինչ գործէք՝
3 զոր չէ օրէն 'ի շաբաթու ։ Պատասխանի ետ նց̅ յս̅ և
ասէ. չիցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն դաւիթ, յոր-
4 ժամ քաղցեաւ ինքն՝ և որ ը̅ նմայն էին. զիա՞րդ ե-
մուտ նա 'ի տունն այ̅, և զհացն զառաջաւորութե̅
եկեր՝ և ետ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր ոչ էր

օրէն ումեք ուտել, բայց միայն քահանայապետիցն :
Եւ ասէ ցնոսա․ Տէր է որդի մարդոյ եւ շաբաթու : Եւ 5
եղեւ 'ի միւսում շաբաթուն մտանել նմա 'ի ժողո- 6
վուրդն՝ եւ ուսուցանել․ եւ էր անդ այր մի՝ եւ ձեռն
իւր աջ գօսացեալ էր : Եւ սպասէին նմա դպիրքն եւ 7
փարիսեցիքն՝ թէ 'ի շաբաթուն բժշկիցէ, զի գտանի-
ցեն չարախօսութիւն զնմանէ : Եւ նա գիտէր զխորհուրդս 8
նոցա, ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռնն գօսացեալ էր․ արի
անց 'ի մէջ․ եւ նա յարուցեալ եկաց : Ասէ ցնոսա Յիսուս․ 9
Հարցից ինչ զձեզ․ զինչ արժան է 'ի շաբաթու,
բարի ինչ առնել՝ եթէ չար գործել, ոգի մի ապրե-
ցուցանել՝ թէ կորուսանել : Եւ հայեցեալ շուրջ զա- 10
մենեքումբք զայրագին՝ ասէ ցնա․ ձգեա զձեռն քո․
եւ նա ձգեաց, եւ հաստատեցաւ ձեռն նորա իբրեւ
զմիւսն : Նոքա լցան յիմարութեամբ, եւ խօսէին ընդ մի- 11
մեանս՝ թէ զինչ առնիցեն Յիսուսի :

ԳԿ․ Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել 'ի 12
լեառն կալ յաղօթս, եւ հանէր զգիշերն 'ի գլուխ
յաղօթսն Աստուծոյ : Եւ իբրեւ այգ եղեւ՝ կոչեաց զաշա- 13
կերտսն իւր, եւ ընտրեաց 'ի նոցանէ երկոտասանս,
զորս եւ առաքեալս անուանեաց : Զսիմովն՝ զոր եւ 14
պետրոս անուանեաց, եւ զանդրէաս զեղբայր նորին,
եւ զյակովբոս եւ զյովհաննէս, եւ զփիլիպպոս եւ զբար-
թողիմէոս, եւ զմատթէոս եւ զթովմաս, եւ զյակով- 15
բոս ալփեայ, եւ զսիմովն զկոչեցեալն նախանձայոյզ,
եւ զյուդա յակովբեայ, եւ զյուդա իսկարիովտացի՝ որ 16
եղեւ իսկ մատնիչ : Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ 'ի տե- 17
ղի մի տափարակ․ եւ ժողով աշակերտացն նորա՝ եւ բազ-
մութիւն յոյժ ժողովրդեանն, յամենայն հրէաստանէ եւ յե-
րուսաղէմէ՝ եւ յայնմ կողմանէ՝ եւ 'ի ծովեզերէն տիւ-
րոսի եւ սիդովնի․ որ եկին լսել 'ի նմանէ՝ եւ բժշկել 18
'ի հիւանդութեանց իւրեանց․ եւ նեղեալքն յայսոց պղծոց
բժշկէին : Եւ ամենայն ժողովուրդն խնդրէր մերձենալ 19
'ի նա, զի զօրութիւն բազում ելանէր 'ի նմանէ
եւ բժշկէր զամենեսին : Եւ նա ամբարձ զաչս իւր 20

յաշակերտսն իւր՝ եւ ասէ ։ Երանի աղքատացդ հո-
21 գւով, զի ձեր է արքայութիւնն այ ։ Երանի որ քաղ-
ցեալ էն այժմ, զի յագեսջին ։ Երանի որ լան այժմ,
22 զի ծիծաղեսջին ։ Երանի է ձեզ յորժամ նախատի-
ցեն զձեզ մարդիկ, եւ յորժամ որոշիցեն զձեզ եւ նա-
խատիցեն, եւ հանիցեն անուն չար զձէնջ վասն որ-
23 դւոյ մարդոյ ։ Ուրախ լիջիք յաւուր յայնմիկ եւ ցնծա-
ջիք, զի ահա վարձք ձեր բազում են յերկինս · ըստ
նմին օրինակի առնէին մարգարէիցն հարք նոցա ·
24 Բայց վայ ձեզ մեծատանցդ՝ զի ընկալայք զմխիթա-
25 րութիւն ձեր ։ Վայ ձեզ որ յագեալդ էք այժմ՝ զի քաղ-
ցիցէք · վայ ձեզ որ ծիծաղիքդ այժմ, զի սգայցէք եւ
26 լայցէք ։ Վայ ձեզ յորժամ բարի ասիցեն զձէնջ ամե-
նայն մարդիկ, զի այդպէս առնէին սուտ մարգարէիցն
27 հարք նց ։ Այլ ձեզ ասեմ որ լսէքդ · սիրեցէք զթ-
28 շնամիս ձեր, բարի արարէք ատելեաց ձերոց ։ Օրհ-
նեցէք զանիծիչս ձեր · աղօթս արարէք 'ի վերայ
29 նեղչաց ձերոց ։ Որ հարկանէ զծնօտ քո՝ մատո նմա
եւ զմիւսն · եւ որ հանէ 'ի քէն զբաճկոն քո՝ մի ար-
30 գելուր 'ի նմանէ եւ զշապիկս · Ամենայնի որ խնդրէ
'ի քէն՝ տուր, եւ զոր ինչ հանէ ոք 'ի քէն՝ մի պա-
31 հանջեր ։ Եւ որպէս կամիք թէ արասցեն ձեզ մարդիկ,
32 այնպէս արասջիք եւ դուք նց ։ Եւ եթէ սիրէք դուք
զսիրելիս ձեր՝ զինչ շնորհ է ձեր, զի եւ մեղաւորք
33 սիրեն զսիրելիս իւրեանց ։ Եւ եթէ բարի առնէք
բարերարաց ձերոց՝ որ շնորհ է ձեր, զի եւ մեղաւորք
34 զնոյն գործեն ։ Եւ եթէ տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց
ակն ունիցիք առնուլ՝ որ շնորհ է ձեր · քանզի եւ մե-
ղաւորք մեղաւորաց փոխ տան · զի առցեն անդրէն
35 զկշիռն ։ Բայց սիրեցէք զթշնամիս ձեր, եւ բարի ա-
րարէք ատելեաց ձերոց · եւ տուք փոխ՝ ուստի ոչ ակն
ունիցիք առնուլ · եւ եղիցին վարձք ձեր բզմ, եւ եղի-
ջիք որդիք բարձրելոյ · զի նա քաղցր է 'ի վերայ չա-
36 րաց եւ ապաշնորհաց ։ Եղերուք գթածք՝ որպէս եւ
37 հայրն ձեր գթած է ։ Մի դատէք՝ եւ ոչ դատիցիք ·

մի՛ պատժէք՝ և ոչ պատժիցիք, արձակեցէք և ար-
ձակիցիք: Տո՛ւք և տացի ձեզ. չափ բարւոք՝ թաթա- 38
ղուն շարժուն զեղուն՝ տացեն 'ի գոգս ձեր. նովին
չափով որով չափէք՝ չափեսցի ձեզ: Ասաց և առակ 39
մի առ նս. միթէ կարիցէ՞ կոյր կուրի առաջնորդել.
ոչ ապաքէն երկոքին 'ի խորխորատ անկանիցին: Ոչ 40
է աշակերտ լաւ քան զվարդապետ իւր. ամ կատա-
րեալն եղիցի իբրև զվարդապետ իւր: Զի՞ տեսանես 41
զշիւղ յական եղբօր քո, և 'ի քում ական զգերանդ
ոչ նշմարես: Կամ զիա՞րդ կարես ասել ցեղբայր քո, 42
Եղբայր՝ թո՛ղ հանից զշիւղդ յականէ քումմէ, և դու
'ի քում ական զգերանդ ոչ տեսանես. կեղծաւոր՝
հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ, և ապա հայ-
եսջիր հանել զշիւղ յականէ եղբօր քո: Զի ոչ է 43
ծառ բարի՝ որ առնէ պտուղ չար, և ոչ դարձեալ
ծառ չար՝ որ առնէ պտուղ բարի. զի իւրաքանչիւր
ծառ 'ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի: Զի ոչ եթէ 'ի փշոց 44
քաղեն թուզ, և ոչ 'ի մորենւոյ կթեն խաղող: Մարդ 45
բարի՝ 'ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ բղխէ զբարի, և
մարդ չար՝ 'ի չարէն բղխէ զչար. քանզի 'ի յաւելուածոյ
սրտին խօսի բերան նր: Զի՞ կոչէք զիս՝ տր տր, և 46
զոր ասեմն ոչ առնէք: Ամենայն որ գայ առ իս, և 47
լսէ զբանս իմ՝ և առնէ զնս, ցուցից ձեզ ում նման
է: Նման է առն, որ շինիցէ տուն. որ փորեաց և խո- 48
րեաց, և եդ հիմն 'ի վր վիմի. 'ի յառնել հեղեղաց՝
բաղխեաց գետ զտունն, և ոչ կարաց շարժել զնա.
զի հաստատեալ էր հիմն 'ի վերայ վիմի: Իսկ որ լսէ 49
զբանս իմ՝ և ոչ առնէ, նման է առն՝ որ շինիցէ տուն
'ի վերայ հողոյ առանց հիման. զոր բաղխեաց գետ,
և վաղվաղակի անկաւ, և եղև կործանումն տանն
այնորիկ մեծ:

ԳԼ. Է.

ԳԲ. Եւ իբրև կատարեաց զամ զբանս իւր 'ի լսե- 1
լիս ժողովրդեանն, եմուտ 'ի կափառնաում: Հարիւ- 2

րապետի ուրումն ծառայ չարաչար հիւանդացեալ՝
3 մերձ էր ՚ի վախճանել, որ էր նմա պատուական։ Իբրեւ
լուաւ զՅսէ, առաքեաց զծերսն ՚ի Հրէից, աղաչէր
4 զնա՝ զի եկեսցէ ապրեցուսցէ զծառայն նր։ Եւ նք
եկեալ առ Յս՝ աղաչէին զնա ստէպ՝ եւ ասէին, թէ
5 արժանի է՝ որում զշնորհս զայս առնես։ Զի սիրէ
6 զազգս մեր, եւ զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ։ Եւ
Յս գնաց ընդ նոսա. Իբրեւ ոչինչ կարի հեռի էր ՚ի
տանէն, յղեաց առ նա հարիւրապետն բարեկամս, եւ
ասէ ցնա. Տէր՝ մի ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւա-
7 կան եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես։ Վն որոյ եւ
ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ քեզ գալոյ, այլ
8 ասա բանիւ՝ եւ բժշկեսցի մանուկս իմ. Քանզի եւ ես
այր մի եմ կարգեալ ընդ իշխանութբ. ունիմ ընդ ինեւ
զինուորս, եւ ասեմ սմա՝ երթ, եւ երթայ. եւ այլում
թէ եկ, եւ գայ. եւ ծառայի իմում թէ արա զայս, եւ
9 առնէ։ Եւ իբրեւ լուաւ զայս Յս՝ զարմացաւ, դարձաւ
առ ժողովուրդն որ երթային զհետ նր՝ եւ ասէ. ամէն
10 ասեմ ձեզ՝ թէ եւ ոչ յԻղի այսչափ հաւատս գտի։ Եւ
դարձան անդրէն պատգամաւորքն ՚ի տուն, եւ գտին
զծառայն հիւանդ՝ բժշկեալ։
11 ԴԴ. Եւ եղեւ ՚ի վաղիւն երթայր ՚ի քաղաք մի,
որում անուն էր Նային, երթային ընդ նմա եւ աշա-
12 կերտք նորա եւ ժողովուրդք բզմ։ Իբրեւ մերձ եղեւ ՚ի
դրունս քաղաքին, եւ ահա ելանէր մեռեալ մի՝ որդի
միամօր մօր իւրոյ, եւ նա էր այրի. եւ ժողովուրդ բզմ
13 քաղաքին էր ընդ նմա։ Իբրեւ ետես զնա Տր՝ գթա-
14 ցաւ ՚ի նա եւ ասէ. մի լար։ Եւ մատուցեալ մերձե-
ցաւ ՚ի դագաղն. եւ որք բարձեալ տանէին՝ զտեղի
15 առին, եւ ասէ. պատանեակ դու՝ քեզ ասեմ՝ արի։ Կանգ-
նեցաւ եւ նստաւ մեռեալն, եւ սկսաւ խօսել. եւ ետ
16 զնա ցմայր իւր։ Եւ ահ կալաւ զամենեսին, եւ փա-
ռաւոր առնէին զԱծ՝ եւ ասէին. թէ մարգարէ ոմն
մեծ յարուցեալ է ՚ի միջի մերում, եւ թէ այց արար
17 Ած ժողովրդեան իւրում ՚ի բարութի։ Եւ ել զրոյց

այս ընդ ամ՟ Հրէաստան վ՟ն նր՟, և ընդ ամ՟ կողմանս
աշխարհին։ Եւ պատմեցին Յովհաննու աշակերտքն 18
իւր վ՟ն ամենայնի այսորիկ։ Եւ կոչեաց առ ինքն եր- 19
կուս ոմանս յաշակերտացն իւրոց Յովհաննէս, առա-
քեաց առ Տ՟ր և ասէ. դու ես որ գալոցն ես, եթէ
այլում ակն կալցուք։ Եւ եկեալ արքն առ նա՝ ասեն. 20
Յովհաննէս մկրտիչ առաքեաց զմեզ առ քեզ՝ և ասէ,
դու ես որ գալոցն ես՝ եթէ այլում ակն կալցուք։ Եւ 21
՚ի նմին ժամու բժշկեաց զբազումս ՚ի հիւանդութեանց
և ՚ի հարուածոց և յայսոց չարաց, և կուրաց բազ-
մաց շնորհեաց տեսանել։ Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. Եր- 22
թայք պատմեցէք Յովհաննու՝ զոր տեսէքդ և լուայք.
զի կոյրք տեսանեն, և կաղք գնան, բորոտք սրբին,
խուլք լսեն, մեռեալք յառնեն, աղքատք աւետարա-
նին. և երանի իցէ՝ որ ոչ գայթագղեսցի յիս։ Եւ ի- 23
րև գնացին հրեշտակքն Յովհաննու, սկսաւ խօսել ը՟ 24
ժողովուրդսն վ՟ն Յովհաննու. զի ելէք յանապատն տե-
սանել, եղէգն շարժուն ՚ի հողմոյ։ Այլ զինչ ելէք 25
տեսանել, այր ՚ի հանդերձս փափկութե՟ զարդարեալ,
ահաւանիկ որք ՚ի հանդերձս երևելիս և ՚ի փափ-
կութե՟ են՝ յարքունիս են։ Այլ զինչ ելէք տեսա- 26
սանել, մարգարէ. այո, ասեմ ձեզ՝ առաւել ևս քան
զմարգարէ։ Սա է՝ վ՟ն որոյ գրեալն է. Եթէ ահա 27
առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո՝ որ յարդարեսցէ
զճանապարհս քո առաջի քո։ Ասեմ ձեզ. մեծ 28
՚ի ծնունդս կանանց մարգարէ քան զՅովհաննէս ոչ
ոք է. բայց փոքրիկն յարքայութե՟ ա՟յ մեծ է քան զնա։
Եւ ամ՟ ժողովուրդն իբրև լուաւ՝ և մաքսաւորքն, 29
արդարացուցին զա՟ծ. զի մկրտեցան ՚ի մկրտութիւն
Յովհաննու։ Իսկ փարիսեցիքն և օրինականք զխոր- 30
հուրդն ա՟յ անարգեցին յանձինս իւրեանց, զի ոչ
մկրտեցան ՚ի նմանէ։ Ընդ ո՟ւմ նմանեցուցից զմար- 31
դիկ ազգիս այսորիկ. և ո՟ւմ իցեն նմանօղք։ Նման 32
են մանկտւոյ՝ որ ՚ի հրապարակս նստիցին, կարդայ-
ցեն զմիմեանս և ասիցեն. փողս հարաք ձեզ՝ և ոչ

33 կաքաւեցիք, ողբացաք՝ եւ ոչ լացիք։ Եկն Յովհան-
նէս մկրտիչ՝ ոչ ուտէր եւ ոչ ըմպէր, եւ ասէիք. դեւ
34 գոյ 'ի նմա։ Եկն որդի մարդոյ՝ ուտէ եւ ըմպէ, եւ ա-
սէք. ահա այր կերող եւ արբեցող՝ բարեկամ մաք-
35 սաւորաց եւ մեղաւորաց։ Եւ արդարացաւ իմաստու-
թիւն յորդւոց իւրոց։
36 Գ.Դ. Աղաչէր զնա ոմն 'ի փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ
հաց ը̃ նմա. եւ մտեալ 'ի տուն փարիսեցւոյն՝ բազ-
37 մեցաւ։ Եւ կին մի էր 'ի քաղաքին մեղաւոր. իբրեւ
գիտաց թէ բազմեալ է 'ի տան փարիսեցւոյն, բե-
38 րեալ շիշ մի իւղոյ անուշի. կայր յետոյ առ ոտս նր̃,
լայր, եւ արտասուօքն սկսաւ թանալ զոտս նր̃, եւ հե-
րով գլխոյ իւրոյ ջնջէր, եւ համբուրէր զոտս նր̃, եւ
39 օծանէր իւղովն։ Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կո-
չեացն զնա, ասէր ը̃ միտս իւր. սա թէ մարգարէ որ
էր, ապա գիտէր թէ ով եւ որպիսի որ կին մերձենայ
40 'ի սա, զի մեղաւոր է։ Պատասխանի ետ յս̃ եւ ասէ
ցնա. սիմովն՝ ունիմ ինչ ասել քեզ. եւ նա ասէ, ասա
41 վարդապետ. եւ ասէ։ Երկու պարտապանք էին ու-
րումն փոխատուի. միոյն պարտէր հինգ հարիւր դա-
42 հեկան, եւ միւսն յիսուն։ Եւ իբրեւ ոչ գոյր նց̃ հա-
տուցանել, երկոցունցն շնորհեաց. արդ ասա՝ ո՞վ ա-
43 ռաւել սիրեսցէ զնա։ Ետ սիմովն, ինձ այսպէս թուի՝
եթէ որում զբազումն շնորհեաց. եւ նա ասէ ցնա.
44 ուղիղ դատեցար։ Եւ դարձեալ 'ի կինն կողմն, ասէ
ցսիմովն. տեսանես զայս կին, մտի 'ի տուն քո՝ ջուր
ոտից իմոց ոչ ետուր, իսկ սա արտասուօք իւրովք ե-
45 թաց զոտս իմ, եւ հերով իւրով ջնջեաց։ Համբոյր
մի դու ոչ ետուր ինձ, սա ուստի յորմէ հետէ մը-
տեալ եմ՝ ոչ դադարեաց 'ի համբուրելոյ զոտս իմ։
46 Իւղով զգլուխ իմ ոչ օծեր, սա իւղով անուշիւ օծ։
47 Վասն որոյ ասեմ քեզ. թողեալ լիցին սմա մեղք իւր
բազում, զի յոյժ սիրեաց. զի որում շատ թողուցու՝ շատ
48 սիրէ, եւ որում սակաւ՝ սակաւ։ Եւ ասէ ցնա. թո-
49 ղեալ լիցին քեզ մեղք քո։ Եւ սկսան որ բազմեալն

էին ը̃ նմա, ասել ը̃ միտս իւրեանց. ո՞վ է սա՝ որ
զմեղս թողու։ Եւ նա ասէ ցկինն. հաւատք քո կե- 50
ցուցին զքեզ՝ երթ 'ի խաղաղութիւն։

ԳԼ. Ը.

Գե. Եւ եղև յետ այնորիկ՝ և ինքն շրջէր ընդ 1
քաղաքս և ընդ գեօղս, քարոզէր և աւետարանէր
զարքայութիւնն ա̃յ, և երկոտասանքն ը̃ նմա. և կա- 2
նայք ոմանք՝ որ բժշկեալ էին յայսոց չարաց և 'ի
հիւանդութենէ. մարիամ՝ որ կոչէր մագդաղենացի,
յորմէ եօթն դեւ ելեալ էր. և յովհաննա կին քու- 3
զայ՝ հազարապետին հերովդի, և շուշան՝ և այլք
բ̃մք, որք պաշտէին զնա յընչից իւրեանց։ Եւ 'ի 4
ժողովել բազում ժողովրդոց, և ը̃ քաղաքաց քաղա-
քաց եկելոց առ նա, ասէ առակաւ։ Ել սերմանացան 5
սերմանել զսերմանիս իւր. և 'ի սերմանելն իւրում՝
էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ՝ և եղև կոխան, և
թռչունք երկնից կերան զնա։ Եւ այլն անկաւ յա- 6
պառաժի. և ընդ բուսանելն՝ չորացաւ, առ 'ի չգոյէ
հիւթոյ։ Եւ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց, և ը̃ նմին 7
բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին զնա։ Եւ այլն անկաւ 8
յերկիր բարի և պարարտ, և բուսեալ՝ արար պտուղ
հարիւրապատիկ. զայս իբրև խօսեցաւ, ասէ. որ ու-
նիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ Հարցանէին զնա աշա- 9
կերտքն. թէ զի՞նչ իցէ առակն։ Եւ նա ասէ. ձեզ 10
տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեան ա̃յ,
բայց այլոցն առակօք. զի տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն, և
լուիցեն՝ և մի՛ իմասցին։ Բայց առակն այս ինչ է. 11
սերմն բանն ա̃յ է։ Եւ որք առ ճանապարհաւն, այ- 12
նոքիկ են որ լսեն. և ապա գայ սատանայ՝ հանէ
զբանն 'ի սրտից նոցա, զի մի՛ հաւատասցեն՝ և ապրես-
ցին։ Եւ որք յապառաժին, որք յորժամ լսիցեն 13
խնդութ̃բ ընդունին զբանն, և արմատս ոչ ունիցին.
որք առ ժամանակ մի հաւատան, և 'ի ժամանակի
փորձութեան հեռանան։ Իսկ որ 'ի մէջ փշոցն ան- 14

կա՛ն՝ նոքա են, որ իբրեւ լսեն զբանն՝ եւ 'ի հոգս եւ 'ի
մեծութիւն եւ 'ի ցանկութիւն աշխարհիս զբաղեալ, հեղձ-
15 նուն եւ անպտուղ լինին։ Իսկ որ յերկիրն պարարտ,
որոց բարւոք եւ զուարթագին սրտիւ լուեալ զբանն՝
16 ընդունին, եւ տան պտուղ համբերութեամբ։ Ոչ ոք
լուցանէ ճրագ եւ թաքուցանէ ընդ կարասեաւ՝ կամ
դնէ ը̄ մահճօք. այլ 'ի վերայ աշտանակի դնէ, զի որ
17 մտանենն՝ զլոյս տեսցեն։ Զի ոչ ինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտ
լիցի. եւ ոչ գաղտնի որ ոչ ծանիցի, եւ եկեսցէ 'ի
18 յայտ։ Տեսէք այսուհետեւ զիարդ լսէք. զի որ
գուցէ՝ տացի նմա, եւ որ ոչն գուցէ՝ եւ զոր կարծէն
19 թէ ունիցի՝ բարձցի 'ի նմանէ։ Եկին առ նա մայրն
եւ եղբարք իւր, եւ ոչ կարէին հասանել 'ի նա վ̄ն
20 բազմութեանն։ Ազդ եղեւ նմա եւ ասեն. մայր քո եւ եղ-
բարք քո կան արտաքոյ՝ եւ կամին զքեզ տեսանել։
21 Եւ ասէ ցն̄ս. մայր իմ եւ եղբարք իմ սոքա են, որ
զբանն ա̄յ լսեն եւ առնեն։
22 ԳԶ. Եւ եղեւ 'ի միում աւուրց ինքն ել 'ի նաւ՝ եւ
աշակերտքն ն̄ր, եւ ասէ ցն̄ս. եկայք անցցուք յայն-
23 կոյս ծովակիս. եւ գնացին։ Եւ մինչդեռ նաւէին՝
'ի քուն եմուտ, եւ էջ մրրիկ հողմոյ 'ի ծովակն՝ եւ
24 ուռնոյր, եւ տագնապէին։ Մատուցեալ զարթուցին
զնա եւ ասեն. վարդապետ վարդապետ՝ կորնչիմք ա-
ւասիկ. եւ նա յարուցեալ սաստեաց հողմոյն եւ խռո-
վութեան ջրոյն՝ եւ հանդարտեցին, եւ եղեւ խաղաղութիւն։
25 Ասէ ցն̄ս. ուր են հաւատք ձեր. եւ զահի հարեալ
զարմացան, եւ ասէին ցմիմեանս. ով արդեօք իցէ
սա՝ զի եւ հողմոց եւ ջրոց հրամանս տայ, եւ հնազան-
26 դին սմա։ Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն գերգեսա-
27 ցւոց. որ է յայնկոյս հանդէպ գալիլեայ։ Եւ ընդ ե-
լանելն ն̄ր 'ի ցամաք, պատահեաց այր մի 'ի քաղա-
քէն՝ յորում էին դեւք. եւ բազում ժամանակս ոչ էր
հանդերձ զգեցեալ՝ եւ ոչ 'ի տան բնակեալ, այլ 'ի գե-
28 րեզմանս։ Եւ տեսեալ զյ̄ս, աղաղակեաց եւ անկաւ
առաջի նորա, եւ ասէ մեծաձայն. զի կայ իմ եւ քո

յ͞ս որդի ա͞յ բարձրելոյ, աղաչեմ զքեզ մի տանջեր
զիս։ Քանզի հրամանն տայր այսոյն պղծոյ ելանել ՚ի 29
մարդոյ անտի. զի բազում ժամանակս յափշտակեալ
էր զնա, և կապէր ՚ի շղթայս, և պահէր յերկաթս,
և խզէր զկապանսն, և վարէր ՚ի դիւէն յանապատս.
Եհարց զնա յ͞ս և ասէ. զի՞նչ անուն է քեզ. և նա 30
ասէ, լեգէոն. զի դևք բազումք մտեալ էին ՚ի նա։
Եւ աղաչէին զնա՝ զի մի հրաման տացէ նոցա երթալ 31
յանդունդս։ Եւ էր անդ երամակ մի խոզից բազմաց 32
արօտական ՚ի լերինն, և աղաչեցին զնա զի հրաման
տացէ ն͞ց մտանել ՚ի նոսա. և հրամայեաց ն͞ց։ Եւ 33
ելեալ դևքն յառնէն՝ մտին ՚ի խոզեանն, և դիմեաց
երամակն ՚ի դահէ անտի ՚ի ծովակն՝ և հեղձաւ։
Իբրև տեսին խոզարածքն զիրսն որ եղեն՝ փախեան, 34
և պատմեցին ՚ի քաղաքին և յագարակսն։ Եւ իբրև 35
ելին տեսանել զգործն, և եկին առ յ͞ս, և գտին
զայրն՝ ուստի դևքն ելեալ էին, զգեցեալ և զգաս-
տացեալ նստէր առ ոտսն յ͞ի, և երկեան։ Պատմե- 36
ցին նոցա որոց տեսեալն էր՝ թէ զիա՞րդ փրկեցաւ դի-
ւահարն։ Եւ աղաչէր զնա ա͞մ բազմութիւն շուրջ 37
զկողմամբքն գերգեսացւոց՝ գնալ ՚ի սահմանաց ն͞ց,
քանզի ահիւ մեծաւ տագնապէին. և նա մտեալ ՚ի
նաւ՝ դարձաւ անդրէն։ Աղաչէր զնա այրն՝ ուստի 38
դևքն ելեալ էին շրջել ընդ նմա. արձակեաց զնա՝ և
ասէ. դա՛րձ ՚ի տուն քո, և պատմեա՛ զոր միանգամ 39
արար քեզ ա͞ծ. գնաց ՚ի քաղաքն՝ և քարոզէր զոր
ինչ արար նմա յ͞ս։ Եւ իբրև դարձաւ անդրէն յ͞ս, 40
ընկալաւ զնա ժողովուրդն, քանզի ամենեքեան ակն
ունէին նմա։ Եւ ահա եկն այր մի՝ որում անուն էր 41
յայրոս, և նա էր իշխան ժողովրդեանն. անկեալ առ
ոտսն յ͞ի՝ աղաչէր զնա մտանել ՚ի տուն ն͞ր. զի դուս- 42
տրր միածին էր ն͞ր՝ ամաց իբրև երկոտասանից, և
էր մերձ ՚ի մահ. և ը͞ երթալն ն͞ր՝ ժողովուրդքն նե-
ղէին զնա։ Եւ կին մի էր ՚ի տեռատեսութ͞ե արեան 43
ամաց երկոտասանից, որ ՚ի բժիշկս ծախեալ էր զա͞մ

ինչս իւր. որում ոչ էր լեալ հնար յումեքէ բժշկիլ։
44 Մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ 'ի քղանցս հանդերձի
45 նր. և նոյն ժամայն եկաց բղխումն արեան նորա։ Եւ
ասէ յս. ո՞վ է՝ որ մերձեցաւն յիս. Իբրև ամենեքեան
ուրանային, ասէ պետրոս և որ ը նմ էին. վարդա-
46 պետ՝ ժողովուրդք պնդեն և նեղեն զքեզ։ Եւ ասէ
յս. ոմն մերձեցաւ յիս, քանզի գիտացի՝ եթէ զօրու-
47 թի ել յինէն։ Իբրև ետես կինն՝ եթէ ոչ ծածկե-
ցաւ 'ի նմանէ, եկն դողալով՝ և անկաւ առաջի նր,
թէ վասն որոյ իրաց մերձեցաւ 'ի նա՝ պատմեաց ա-
ռաջի ամ ժողովրդեանն. և թէ որպէս բժշկեցաւ
48 առժամայն։ Եւ ասէ. քաջալերեա՛ց դուստր՝ հաւատք
49 քո կեցուցին զքեզ, երթ 'ի խաղաղութի։ Եւ մինչ-
դեռ նա խօսէր, գայ ոմն 'ի տանէ ժողովրդապետին՝
և ասէ ցնա. մեռաւ դուստրն քո, մի՛ ինչ աշխատ
50 առներ զդա։ Իսկ յս իբրև լուաւ. պատասխանի ետ
նմա՝ և ասէ. մի՛ երկնչիր, միայն հաւատա՛ և կեցցէ։
51 Եւ մտեալ 'ի տունն՝ ոչ զոք եթող մտանել, բայց
միայն զպետրոս և զյակովբոս և զյովհաննէս, և
52 զհայր մանկանն և զմայր նորա։ Լային ամենեքեան՝
և կոծէին զնա. և նա ասէ. մի՛ լայք՝ զի չէ՛ մեռեալ
53 այլ ննջէ։ Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա, զի գիտէին
54 թէ մեռաւ։ Եւ նր հանեալ զամենեսին արտաքս,
55 կալաւ զձեռանէ նր՝ բարբառեցաւ և ասէ. արի՛ կաց
56 մանուկ դու։ Եւ դարձաւ ոգի նր, և կանգնեցաւ
57 վաղվաղակի. և հրամայեաց տալ նմա ուտել։ Եւ
զարմացան ծնօղքն նր. և նա պատուիրէր մի՛ ումեք
ասել որ ինչ եղեն։

ԳԼ. Թ

1 Գէ. Եւ կոչեցեալ զերկոտասան առաքեալսն, ետ
նց զօրութի և իշխանութիւն 'ի վերայ ամ դիւաց,
2 և բժշկել զհիւանդութիս։ Եւ առաքեաց զնս քարոզել
3 զարքայութին այ, և բժշկել զախտաժէտս։ Եւ ասէ
ցնս. մի՛ ինչ բառնայք 'ի ճանապարհ. մի՛ գաւազան

և մի մախաղ, մի հաց և մի արծաթ, մի երկուս հան-
դերձս ունիցիք։ Եւ յոր տուն մտանիցէք՝ անդ ագջիք. 4
և անտի գնայցէք։ Եւ որք ոչ ընդունիցին զձեզ, յոր- 5
ժամ ելանիցէք 'ի քաղաքէն յայնմանէ, զփոշի ոտից
ձերոց թօթափեսջիք 'ի վկայութիւն նոցա։ Եւ ելեալ 6
շրջէին ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս՝ աւետարանէին, և
բժշկէին ընդ ամենայն տեղիս։ Լուաւ Հերովդէս չորրորդա- 7
պետ զգործսն ամենայն. և զարմանայր վասն ասելոյն յո-
մանց. թէ Յովհաննէս յարեաւ 'ի մեռելոց, և յո- 8
մանց՝ թէ Եղիա յայտնեցաւ, և յայլոց՝ թէ մարգա-
րէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ։ Ասէ Հերովդէս. զՅով- 9
հաննէս ես գլխատեցի. իսկ սա ո՛վ իցէ՝ զորմէ զայս-
պիսի լսեմ. և խնդրէր տեսանել զնա։ Դարձան 10
առաքեալքն, և պատմեցին նմա զամենայն զոր արարին։
Եւ առեալ զնոսա՝ խուսեաց առանձինն 'ի տեղի անա-
պատ քաղաքի միոյ, որում անուն էր Բեթսայիդա։
Եւ ժողովուրդքն իբրև գիտացին, գնացին զհետ նորա. 11
և ընկալեալ զնոսա՝ խօսէր ընդ նոսա վասն արքայութեան
Աստուծոյ, և որոց պէտք էին բժշկութեան՝ բժշկէր։ Եւ օրն 12
սկսաւ տարաժամել. մատեան երկոտասանքն և ասեն
ցնա. արձակեա՛ զժողովուրդդ, զի երթեալ շուրջ
'ի գիւղս և յագարակս՝ հանգիցեն, և գտցեն կե-
րակուր, զի աստ յանապատ տեղւոջ եմք։ Ասէ ցնո- 13
սա. դուք տուք դոցա ուտել. և նոքա ասեն. ո՛չ գոյ
մեր աւելի քան զհինգ նկանակ և զերկուս ձկունս,
բայց եթէ երթիցուք գնեսցուք բաւական ժողո-
վրդեանդ կերակուր։ Քանզի էին արք իբրև հինգ 14
հազար. ասէ ցաշակերտսն. բազմեցուցէք զդոսա
դասս դասս՝ յիսուն յիսուն։ Եւ արարին այնպէս, և 15
բազմեցուցին զամենեսեան։ Եւ առեալ զհինգ նկա- 16
նակսն և զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս, օր-
հնեաց և եբեկ՝ և տայր ցաշակերտսն արկանել ժո-
ղովրդեանն։ Կերան և յագեցան ամենեքեան. և 17
բարձին զնշխարս կոտորոցն՝ երկոտասան սակառի։
ԴԿ. Եւ եղև 'ի կալն նորա յաղօթս առանձինն, էին 18

էր նմա և աշակերտքն նր՟. եհարց զնս՟ և ասէ. զո՞ ոք
19 ասեն զինէն ժողովուրդքն թէ իցեմ: Եւ նք՟ պատաս-
խանի տուեալ ասեն. զյովհաննէս մկրտիչ, և այլք
զեղիա, իսկ այլք թէ մարգարէ ոք յառաջնոցն յա-
20 րեաւ: Ասէ ցնս՟. դուք զո՞վ ոք ասէք զինէն, թէ ի-
ցեմ. պատասխանի ետ պետրոս և ասէ. զքն՟ այ՟:
21 Նա սաստեաց 'ի նոսա, և պատուիրեաց մի ումեք
22 ասել զայն. և ասէ, թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ բա-
զումս չարչարիլ և անարգիլ 'ի քահանայապետից և
'ի ծերոց և 'ի դպրաց, և սպանանիլ՝ և յերիր աւուր
23 յառնել: Եւ ասէր առ ամենեսին. եթէ ոք կամի
զկնի իմ գալ, ուրասցի զանձն՝ և առցէ զխաչ իւր
24 հանապազ՝ և եկեսցէ զհետ իմ: Զի որ կամիցի
զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, և որ կորու-
25 սցէ զանձն իւր վասն իմ՝ կեցուսցէ զնա: Զինչ օ-
գուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ շահեսցի, և զանձն
26 իւր կորուսցէ կամ տուժեսցի: Զի որ ամօթ հա-
մարեսցի զիս և զբանս իմ, զնա և որդի մարդոյ յա-
մօթ արասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւրովք՝ և հօր՝
27 և հրեշտակաց սրբոց: Բայց արդարև ասեմ ձեզ,
եթէ են ոմանք 'ի դոցանէ որ այդր կան՝ որք մի ճա-
շակեսցեն զմահ, մինչև տեսցեն զարքայութիւն այ՟:
28 Եւ եղև յետ այսց բանից իբրև աւուրք ութ, ա-
ռեալ զպետրոս և զյակովբոս և զյովհաննէս՝ ել 'ի
29 լեառն կալ յաղօթս: Եւ 'ի կալ նմա յաղօթս՝ եղև
տեսիլ երեսաց նր՟ այլակերպ. և փոխեցաւ հանդերձ
30 նորա՝ և եղև սպիտակ փայլուն: Եւ ահա արք երկու
31 խօսէին ընդ նմա, որ էին մովսէս և եղիա, երևեալ
փառօք. և ասէին զելիցն նորա՝ զոր կատարելոց էր
32 յեմ՟: Իսկ պետրոս՝ և որ ընդ նմայն էին՝ ծանրա-
ցեալք 'ի քնոյ՝ զարթեան, տեսին զփառսն նորա՝ և
33 զերկուս արսն որ կային առ նմա: Եւ եղև 'ի մեկ-
նելն նց՟ 'ի նմանէ, ասէ պետրոս ցյս՟. վարդապետ՝
բարւոք է մեզ աստ լինել, և արասցուք երիս տաղա-
ւարս, մի քեզ և մի մովսէսի՝ և մի եղիայի, և ոչ

գիտէր զինչ խօսէր ։ Եւ իբրև զայս ասաց, եկն ամպ 34
և հովանի եղև ՚ի վ՟ր ն՟ց . և երկեան ՚ի մտանելն ն՟ց
ը՟ ամպովն ։ Ձայն եղև յամպոյն և ասէ . դա է որդի 35
իմ ընտրեալ, դմա լուարո՛ւք ։ Եւ ը՟ լինել բարբա- 36
ռոյն՝ գտաւ յս՟ միայն, և ինքեանք լռեցին . և ոչ
ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչինչ՝ յորոց
տեսինն ։

ԴԲ . Եւ եղև ՚ի վաղիւն մինչ իջանէին նոքա ՚ի 37
լեռնէ անտի, ը՟ առաջ եղև նմա ժողովուրդ բ՟զմ ։
Եւ ահա այր մի ՚ի ժողովրդենէ անտի աղաղակեաց 38
և ասէ . վարդապետ աղաչեմ զքեզ հայեա՛ց յորդի
իմ, զի միամօր է ինձ ։ Եւ ահա այս հարկանի ՚ի 39
նմա, և յանկարծ գոչէ՝ և զարկուցանէ զնա և թա-
ւալեցուցանէ և փրփրեցուցանէ, և հազիւ մեկնի ՚ի
նմանէ խորտակեալ զնա . և աղաչեցի զաշակերտսն 40
քո զի հանցեն զնա, և ոչ կարացին ։ Պատասխանի 41
ետ յս՟ և ասէ . ո՛վ ազգ անհաւատ և թիւր, մինչև
յե՞րբ եղէց ը՟ ձեզ՝ և անսայցեմ ձեզ . մատո՛ այսր զոր-
դին քո ։ Եւ մինչդեռ մատչէր, զարկոյց զնա դեւն՝ 42
և շարժլեաց ։ Սաստեաց յիսուս այսոյն պղծոյ, և 43
բժշկեաց զմանուկն . և ետ զնա ցհայր իւր ։ Եւ զար- 44
մանային ամենեքեան ՚ի վ՟ր մեծամեծացն այ՟ . և ՚ի
զարմանալն ամենեցուն ՚ի վ՟ր ամ՟ի զոր առնէր, ասէ
ցաշակերտսն իւր . դի՛ք դուք ՚ի լսելիս ձեր զբանս զայ-
սոսիկ . զի որդի մարդոյ մատնելոց է ՚ի ձեռս մարդ-
կան ։ Եւ նոքա ոչ գիտէին զբանն, և էր ծածկեալ 45
՚ի նոցանէ զի մի՛ գիտասցեն . և երկնչէին հարցանել
ցնա վ՟ս բանին այնորիկ ։ Եմուտ խորհուրդ ՚ի ն՟ս՝ թէ 46
ո՞ արդեօք մեծ իցէ ՚ի ն՟ցէ ։ Յս՟ իբրև ծանեաւ զխոր- 47
հուրդս սրտից ն՟ց առ մանուկ մի կացոյց ՚ի մէջ ն՟ց առ
իւր, և ասէ ցն՟ս . որ ոք ընկալցի զմանուկս զայս յանուն 48
իմ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունիցի՝ ընդունի զառա-
քիչն իմ . զի որ փոքրիկն է յամ՟ին ՚ի ձեզ՝ նա եղիցի
մեծ ։ Պատասխանի ետ յովհաննէս և ասէ . վարդա- 49
պետ՝ տեսաք զոմն որ յանուն քո դևս հանէր՝ և ար-

50 գելուք զնա, զի ոչ շրջի ը՟ մեզ։ Ասէ ցնա յ՟ս. մի ար-
գելուք, զի որ ոչն է ձեր թշնամի՝ ՚ի ձեր կողմն է։
51 Գ.Գ. Եւ եղև ՚ի կատարել աւուրց վերանալոյ նր՟՝
52 և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ յե՟մ։ Եւ ա-
ռաքեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւրոց. և իբրև
չոգան՝ մտին ՚ի գիւղ մի սամարացւոց պատրաստել
53 ինչ նմ՟։ Եւ ոչ ընկալան զնա, զի դէմ եղեալ էր նր՟
54 երթալ յե՟մ։ Իբրև տեսին աշակերտքն յակովբոս
և յովհաննէս, ասեն. տէր՝ կամիս զի ասասցուք, և
55 իջցէ հուր յերկնից՝ և սատակեսցէ զնա։ Դարձաւ
սաստեաց ՚ի նս՝ և ասէ. ոչ գիտէք՝ որոյ հոգւոյ էք
56 դուք։ Զի որդի մարդոյ ոչ եկն զոգիս մարդկան կո-
րուսանել՝ այլ կեցուցանել. և գնացին յայլ գեօղ։
57 Եւ մինչդեռ երթային նոքա ՚ի ճանապարհի, ասէ
58 ոմն ցնա. եկից զհետ քո յոր վայր և երթիցես։ Ասէ
ցնա յ՟ս. աղուեսուց որջք գոն, և թռչնոց երկնից դա-
դարք. և որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ։
59 Ասէ ցմիւս ևս. եկ զհետ իմ. և նա ասէ. տէր հրա-
60 մա՛ն տուր ինձ՝ երթալ նախ թաղել զհայր իմ։ Ասէ
ցնա յ՟ս. թո՛ղ զմեռեալսն թաղել զմեռեալս իւրեանց,
61 և դու երթ պատմեա՛ զարքայութիւն այ՟։ Ասէ և
այլ ոմն. եկից զհետ քո տէր, բայց նախ հրամա՛ն տուր
62 ինձ հրաժարել ՚ի տանէ իմմէ։ Ասէ ցնա յ՟ս. ոչ ոք
արկանէ ձեռն զմաճով՝ և հայեցի յետս, եթէ յա-
ջողեալ իցէ արքայութե՟ այ՟։

ԳԼ. Ժ.

1 Գ.Գ. ՅԵՏ այսորիկ երևեցոյց տր՟ և այլ ևս եօ-
թանասուն և երկուս. և առաքեաց զնոսա երկուս
երկուս առաջի իւր յամենայն քաղաքս և ՚ի տե-
2 ղիս, ուր ինքն երթալոց էր։ Եւ ասէ ցնոսա. հունձք
բազում են՝ և մշակք սակաւ. արդ աղաչեցէ՛ք ըղ-
3 տէր հնձոց, զի հանցէ մշակս ՚ի հունձս իւր։ Եր-
թա՛յք, ահա առաքեմ զձեզ իբրև զգառինս ՚ի մէջ
4 գայլոց։ Մի՛ բառնայք քսակ, մի մախաղ, մի կօշիկս,

և 'ի ճանապարհի ուրուք ողջոյն մի՛ տայցէք ։ Յոր 5
տուն մտանիցէք նախ ասասջի՛ք թէ ողջոյն տանս այս֊
միկ ․ և եթէ իցէ անդ որդի ողջունի , հանգիցէ 'ի 6
վ՟ր նր՟ ողջոյնն ձեր ․ ապա թէ ոչ՝ 'ի ձեզ դարձցի ։
Եւ 'ի նմին տան ագանիջի՛ք , ուտիջի՛ք և ըմպիջի՛ք 'ի 7
նոցանէ ․ զի արժանի է մշակն վարձու իւրոյ ․ մի՛ փո֊
խիցի՛ք տանէ 'ի տուն ։ Յոր քաղաք մտանիցէք և 8
ընդունիցին զձեզ , ուտիջի՛ք զինչ առաջի դնիցեն ձեր ․
և բժշկեսջի՛ք որ 'ի նմա հիւանդք իցեն ․ և ասասջի՛ք 9
նց՟ , մերձեալ է 'ի վերայ ձեր արքայութի՟ այ՟ ։ Իսկ յոր 10
քաղաք մտանիցէք՝ և ո՛չ ընդունիցին զձեզ , իբրև ե֊
լանիցէք 'ի հրապարակս նր՟ , ասասջի՛ք ։ Եւ զփոշիս 11
որ կցեալ է 'ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝ թօթա֊
փեսցուք 'ի ձեզ ․ բայց զայս գիտասջի՛ք զի մերձեալ
է արքայութի՟ այ՟ ։ Ասեմ ձեզ , զի սոդոմացւոց ընդար֊ 12
ձակագոյն լիցի յաւուրն յայնմիկ՝ քան քաղաքին այն֊
միկ ։ Վա՛յ քեզ քորազին ․ վա՛յ քեզ բեթսայիդա ․
զի եթէ 'ի տիւրոս և 'ի սիդովն եղեալ էին զօ֊ 13
րութիւնքն՝ որ եղեն 'ի ձեզ , վաղուց ևս արդեօք
'ի խորգ և 'ի մոխիր նստեալ ապաշխարեալ էր ։
Բայց տիւրոսի և սիդովնի ընդարձակագոյն լիցի 14
'ի դատաստանի՝ քան ձեզ ։ Եւ դու կափառնաում , 15
որ մինչև յերկինս բարձրացեալ ես , մինչև 'ի դը֊
ժոխս իջցես ։ Որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ , և որ զձեզ 16
անարգէ՝ զիս անարգէ ․ և որ զիս անարգէ՝ զառա֊
քիչն իմ անարգէ ․ և որ ինձ լսէ՝ լսէ այնմիկ որ
զիմն առաքեաց ։ Դարձան եօթանասունն և երկուքն 17
խնդութ՟բ և ասեն ․ տէ՛ր և դևք հնազանդին մեզ
յանուն քո ։ Եւ ասէ ցն՟ս ․ տեսանէի զսատանայ ան֊ 18
կեալ յերկնից իբրև զփայլակն ։ Ահա ետու ձեզ իշ֊ 19
խանութի՟ կոխել զօձս և զկարիճս և զա՟մ զօրութի՟
թշնամւոյն , և ձեզ ոչինչ մեղանչիցեն ։ Բայց ընդ այն 20
մի՛ խնդայք՝ եթէ այսք հնազանդին ձեզ , այլ խնդա֊
ցէ՛ք զի անուանք ձեր գրեալ են յերկինս ։ 'Ի նմին 21
ժամու ցնծացաւ յհ՟ հոգւովն սրբով և ասէ ․ գոհա֊

նամ զքէն Հայր՝ Տ̃ր երկնից և երկրի, զի ծածկեցեր
զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց՝ և յայտնեցեր զայս
տղայոց. այո՛ Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի
22 քո։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ. և ոչ ոք
գիտէ թէ ո՛վ է որդի, եթէ ոչ՝ Հայր, և ո՛ է Հայր՝
23 եթէ ոչ՝ որդի, և ում կամիցի որդին յայտնել։ Եւ
դարձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ. երանի
24 աչաց՝ որ տեսանիցեն զոր տեսանէքդ։ Ասեմ ձեզ.
զի բազում մարգարէք և թագաւորք կամեցան տեսա-
նել զոր դուքդ տեսանէք, և ոչ տեսին. և լսել զոր
լսէքդ, և ոչ լուան։
25 ԴԵ. Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փորձէր զնա
և ասէր. վարդապետ զի՞նչ գործեցից՝ զի զկեանս
26 յաւիտենականս ժառանգեցից։ Եւ նա ասէ ցնա.
27 յօրէնս զի՞նչ գրեալ է, ո՞րպէս ընթեռնուս։ Նա պա-
տասխանի ետ և ասէ. սիրեսցես զՏ̃ր Ա̃ծ քո յա̃մ սըր-
տէ քումմէ, և յա̃մ անձնէ քումմէ, և յա̃մ զօրու̃է
քումմէ, և յամենայն մտաց քոց. և զընկեր քո իբրև
28 զանձն քո։ Եւ ասէ ցնա. ուղիղ ետուր զպատասխա-
29 նին, զայդ արա՛ և կեցցես։ Նա իբրև կամեցաւ զան-
ձըն արդարացուցանել՝ ասէ ցՅ̃ս. և ո՞վ է իմ ընկեր։
30 Պատասխանի ետ Յ̃ս և ասէ. այր մի իջանէր յե̃մէ
յերիքով, և անկաւ 'ի ձեռս աւազակաց, որք մեր-
կացուցին զնա՝ և վէրս 'ի վ̃ր եդին, թողին կիսա-
31 մահ և գնացին։ Դէպ եղև քահանայի միոջ իջա-
նել ընդ նոյն ճանապարհ, և տեսեալ զնա՝ զանց ա-
32 րար։ Նոյնպէս և ղևտացի մի եկեալ ընդ նոյն տե-
33 ղի՝ ետես և զանց արար։ Սամարացի ոմն ճանապար-
հորդեալ եկն ընդ նոյն առ նովաւ, և տեսեալ զնա՝
34 գթացաւ։ Եւ մատուցեալ պատեաց զվէրս նր̃, ար-
կեալ 'ի վ̃ր ձէթ և գինի. և եդեալ 'ի վերայ գրաս-
տու իւրոյ՝ ած զնա 'ի պանդոկի մի, և դարմանեաց
35 զնա։ Եւ 'ի վաղիւ անդր իբրև ելանէր անտի, հա-
նեալ ետ ցպանդոկապետն երկուս դահեկանս՝ և
ասէ. դարման տար դմա, և զոր ինչ ծախեսցես 'ի

դա՛ 'ի միւսանգամ գալստեան իմում հատուցից քեզ։
Արդ՝ ո՞ յերեցունց 'ի նոցանէ թուի քեզ մերձաւոր 36
լեալ անկելոյն 'ի ձեռս աւազակաց։ Եւ նա ասէ. որ 37
արար զողորմութիւն 'ի վերայ նր. ասէ ցնա յս. երթ
և դու արա նոյնպէս։ Եւ եղև 'ի գնալն նց, և ինքն 38
եմուտ 'ի գեօղ մի. և կին ոմն անուն մարթա ընկա-
լաւ զնա 'ի տան իւրում։ Եւ նր էր քոյր մի, որում 39
անուն էր մարիամ, որ և եկն նստաւ առ ոտս տն,
և լսէր զբանս նր։ Եւ մարթա զբաղեալ էր 'ի բա- 40
զում սպասու. եկն եկաց առ նմա և ասէ. տէր ոչինչ
է փոյթ քեզ, զի քոյրդ իմ միայն եթող զիս 'ի սպա-
սու. արդ ասա դմա զի օգնեսցէ ինձ։ Պատասխա- 41
նի ետ յս և ասէ. մարթա՛ մարթա՛ դու հոգաս և
զբաղում իւիք զբաղեալ ես. բայց աստ սակաւ ինչ 42
պիտոյ է. մարիամ մասն բարի ընտրեաց, որ ոչ բարձ-
ցի 'ի նմանէ։

ԳԼ. ԺԱ.

ԴԶ. Եւ եղև 'ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս. և 1
իբրև դադարեաց՝ ասէ ցնա ոմն յաշակերտացն իւ-
րոց. տէր՝ ուսո մեզ յաղօթս կալ, որպէս և յովհան-
նէս ուսոյց աշակերտաց իւրոց։ Ասէ ցնս. յորժամ 2
կայցէք յաղօթս, ասասջիք. Հայր մեր՝ սբ եղիցի
անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն քո։ Զհաց մեր 3
հանապազորդ տուր մեզ զօրըստօրէն։ Եւ թող մեզ 4
զմեղս մեր, զի և մեք թողումք ամենայնի՝ որ պար-
տիցի մեզ. և մի տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն։ Եւ ա- 5
սէ ցնս. ո՞վ է 'ի ձէնջ՝ որոյ իցէ բարեկամ, և եր-
թայցէ առ նա 'ի մէջ գիշերի, և ասիցէ ցնա. բա-
րեկամ՝ տուր ինձ փոխ երիս նկանակս. զի բարե- 6
կամ իմ եկն առ իս յուղւոյ, և ոչինչ ունիմ դնել
առաջի նր։ Եւ նա 'ի ներքուստ տայցէ պատասխանի 7
և ասիցէ. մի աշխատ առներ զիս, զի դուրքդ փա-
կեալ են, և մանկունքս ընդ ինև կան յանկողնի. ոչ կա-
րեմ յառնել և տալ քեզ։ Ասեմ ձեզ, եթէ ոչ յարու- 8

ցեալ տայցէ նմ՟ վն՟ բարեկամութեանն, սակայն վն՟ ժտու-
9 թեանն յարուցեալ տայցէ նմ՟՝ զինչ և պիտոյ իցէ։ Եւ ես
ասեմ ձեզ, խնդրեցէք՝ և տացի ձեզ, հայցեցէք՝ և
10 գտջիք, բախեցէք՝ և բացցի ձեզ։ Զի ամ՟ որ խնդրէ՝
առնու, և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ բախէ՝ բացցի նմա։
11 Ո՞ ոք 'ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի իւր ձուկն, մի-
12 թէ փոխանակ ձկանն օձ տայցէ նմա։ Եւ կամ խն-
13 դրիցէ ձու, միթէ կարիճ տայցէ նմ՟։ Իսկ եթէ դուք
որ չարքդ էք՝ գիտէք պարգևս բարիս տալ որդւոց
ձերոց, ո՞րչափ ևս առաւել հայր ձեր յերկնից տացէ
բարիս այնոցիկ, որ խնդրեն 'ի նմանէ։
14 Դւ. Եւ հանէր դև մի համր. և եղև յելանել
դիւին խօսեցաւ համրն, և զարմացան ամենայն ժո-
15 ղովուրդքն։ Եւ ոմանք 'ի նոցանէ ասեն. բէեղզե-
16 բուղաւ իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդևս։ Եւ
այլք փորձէին՝ և նշան յերկնից խնդրէին 'ի նմանէ։
17 Իսկ նր՟ գիտացեալ զխորհուրդս նց՟, ասէ ցն՟. ամ՟
թագաւորութի՟ բաժանեալ յանձն՟ աւերի, և տուն
18 բաժանեալ յանձն՟ կործանի։ Ապա եթէ և սատա-
նայ բաժանեցաւ յանձնէ, զիա՞րդ կայցէ թագաւո-
րութի՟ նր՟. զի ասէք զինէն եթէ բէեղզեբուղաւ իշ-
19 խանաւն դիւաց հանէ դա զդևս։ Եթէ ես բէեղզե-
բուղաւ հանեմ զդևս, որդիքն ձեր իւ հանիցեն.
20 վասն այդորիկ նոքին եղիցին ձեր դատաւորք։ Իսկ
եթէ մատամբ այ՟ հանեմ զդևս, ապա հասեալ է 'ի
21 վերայ ձեր արքայութի՟ այ՟։ Յորժամ հզօր վառեալ՝
պահիցէ զտուն իւր, 'ի խաղաղութե՟ են ինչք նորա։
22 Բայց եթէ հզօրագոյն քան զնա 'ի վր՟ եկեալ յաղ-
թեսցէ նմա, զսպառազինութի՟ն հանէ՝ յոր յուսա-
23 ցեալ էր, և զաւար նր՟ բաշխեսցէ։ Որ ոչ է ը՟ իս՝
հակառակ իմ է, և որ ոչ ժողովէ ընդ իս, ցրուէ։
24 Յորժամ այսն ելանիցէ 'ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդ-
դին տեղիս, խնդրէ հանգիստ. և իբրև ոչ գտանէ,
25 ասէ. դարձայց անդրէն 'ի տուն իմ ուստի ելի։ Եւ
26 գայ գտանէ մաքրեալ և յարդարեալ։ Յայնժամ եր-

թայ և առնու եօթն այլ այսս չար ևս քան զինքն և
մտանեն բնակեն անդ, և լինի յետինն մարդոյն այնո-
րիկ չար քան զառաջինն։ Եւ եղև մինչդեռ խօսէր 27
զայս, ձայն եբարձ կին մի 'ի ժողովրդենէ անտի և
ասէ. Երանի է որովայնին՝ որ կրեաց զքեզ, և ըս-
տեանցն՝ որ դիեցուցին զքեզ։ Եւ նա ասէ. Նա՛ երանի 28
այնոցիկ է, որ լսեն զբանն այ̃ և առնեն։ Եւ 'ի դի- 29
մել 'ի վերայ նր̃ ժողովրդոցն՝ սկսաւ ասել. Ազգս
այս ազգ չար է, նշան խնդրէ, և նշան յերկնից ոչ
տացի սմա՝ բայց նշանն յովնանու։ Զի որպէս եղև 30
յովնան նշան նինուէացւոց, այնպէս եղիցի և որդի
մարդոյ ազգիս այսմիկ։ Թագուհին հարաւոյ յարիցէ 'ի 31
դատաստանի ընդ արս ազգիս այսորիկ՝ և դատապար-
տեսցէ զսոսա, զի եկն 'ի ծագաց երկրի լսել զիմաս-
տութին սողոմոնի. և ահա առաւել քան զսողոմոն
է աստ։ Արք նինուէացիք յարիցեն 'ի դատաստանի 32
ը̃ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտեսցեն զսա, զի
ապաշխարեցին 'ի քարոզութե̃ն յովնանու. և ահա
առաւել քան զյովնան է աստ։

ԵԿ. Ոչ ոք լուցեալ ճրագ՝ դնէ 'ի թաքըս- 33
տեան, և ոչ ը̃ գրուանաւ. այլ 'ի վր̃ աշտանակի, զի
որ մտանեն՝ լոյս տեսանիցեն։ Ճրագ մարմնոյ ակն 34
է. յորժամ ակնն առատ է, ամ̃ մարմինն լուսաւոր
եղիցի. և եթէ ակն չար է, և մարմինն խաւարին եղի-
ցի։ Արդ զգոյշ լեր՝ գուցէ լոյսդ որ 'ի քեզ է՝ խա- 35
ւար իցէ։ Եթէ մարմինդ քո ամ̃ լուսաւոր է՝ և չը- 36
գուցէ մասն ինչ խաւարին, եղիցի լուսաւոր ամ̃. որ-
պէս յորժամ ճրագն նշուլիւք լուսաւորեսցէ զքեզ։
Եւ մինչդեռ խօսէր զայս, աղաչէր զնա ոմն փարիսե- 37
ցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա. և նա մտեալ բազմե-
ցաւ։ Իբրև ետես փարիսեցին՝ զարմացաւ, զի նախ 38
ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան զճաշն։ Ասէ ցնա տր̃. այժմ 39
դուք փարիսեցիք զարտաքին բաժակին և զպնակին
սրբէք. և ներքինն ձեր լի է յափշտակութե̃ և չա-
րութե̃։ Անմիտք ոչ ապաքէն որ զարտաքինն արար՝ 40

41 և զներքինն նոյն արար։ Բայց ա՛յդ զորժամն իսկ
42 տո՛ւք ողորմութի, և ահա ամ՟սբ է ձեր։ Այլ վա՜յ
ձեզ փարիսեցւոց, զի տասանորդէք զանանուխ և
զփեգենայ և զամենայն բանջար, և անցանէք զիրա-
ւամբք և զսիրովն այ՟. զայս արժան էր առնել՝ և զայ-
43 նու ոչ անցանել։ Վա՜յ ձեզ փարիսեցւոց, զի սիրէք
զբարձրագահս 'ի ժողովուրդս, և զնախողջոյնս 'ի
44 հրապարակս։ Վա՜յ ձեզ՝ զի էք դուք իբրև զգերեզ-
մանս անյայտս, և մարդիկ գնան 'ի վերայ՝ և ոչ գի-
45 տեն։ Պատասխանի ետ ոմն յօրինականացն՝ և ասէ
ցնա. վարդապետ զայս բանս ասելով և զմեզ թշնա-
46 մանես։ Եւ նա ասէ. և ձեզ վա՜յ օրինականացդ, զի
բառնայք մարդկան բեռինս դժուարակիրս, և դուք
47 մատամբ միով 'ի բեռինսն ոչ մերձենայք։ Վա՜յ ձեզ՝
զի շինէք զշիրիմս մարգարէիցն և հարքն ձեր սպա-
48 նին զնս։ Ապա ուրեմն վկայէք՝ եթէ կամակից էք
գործոց հարցն ձերոց. զի նոքա կոտորեցին զնոսա, և
49 դուք զգերեզմանս նոցա շինէք։ Վասն այնորիկ իմաս-
տութիւնն այ՟ ասաց. առաքեցից 'ի նս մարգարէս և
առաքեալս, և 'ի նոցանէ սպանանիցեն և հալածի-
50 ցեն։ Զի խնդրեսցի արիւն ամ՟ մարգարէից՝ հեղեալ
51 'ի սկզբանէ աշխարհի՝ յազգէ յայդմանէ. յարենէն
աբէլի մինչև յարիւնն զաքարիայ կորուսելոյ ը՟ սե-
ղանն և ը՟ տաճարն. այո ասեմ ձեզ՝ խնդրեսցի յազ-
52 գէ յայդմանէ։ Վա՜յ ձեզ օրինականացդ. զի թաքու-
ցանէք զփականս գիտութեան. դուք ոչ մտանէք, և
53 որ մտանելոցն են՝ արգելուք։ Եւ 'ի խօսելն զայս ա-
մենայն առ նոսա առաջի ամ՟ ժողովրդեանն, զամօթի
հարկանէին. և սկսան դպիրքն և փարիսեցիքն զչա-
54 րել՝ և զրգռել ը՟ նմա վասն բզմ՟ իրաց. և սպասել
որսալ ինչ բանս 'ի բերանոյ նր՟, զի չարախօսեսցեն
զնմանէ։

ԳԼ. ԺԲ

Որում ’ի կուտել բիւրաւորաց ժողովրդեանն՝ 1
մինչև կոխել զմիմեանս, սկսաւ ասել ցաշակերտսն
իւր. Նախ՝ զգոյշ լերուք անձանց ’ի խմորոյ փարիսե-
ցւոցն, որ է կեղծաւորութիւն: Ոչ ինչ է ’ի ծածուկ 2
որ ոչ յայտնեսցի, և գաղտնի որ ոչ ծանիցի: Ա՛ն 3
զի զոր ինչ ասիցէք ’ի խաւարի, լսելի լիցի ’ի լոյս. և
զոր յունկանէն խօսեցարուք ’ի շտեմարանս, քարո-
զեսցի ’ի վերայ տանեաց: Բայց ձեզ ասեմ սիրելեաց 4
իմոց. մի զարհուրիցիք յայնցանէ՝ որ սպանանեն զմար-
մին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ ոչ ունիցին առնել:
Այլ ցուցից ձեզ յումմէ երկնչիցիք. երկնչիջիք յայն- 5
մանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ունի իշխանութիւն ար-
կանել ’ի գեհեն. այո ասեմ ձեզ՝ յայնմանէ երկնչի-
ջիք: Ո՛չ ապաքէն հինգ ձագ երկուց դանգաց վա- 6
ճառի, և մի ’ի նոցանէ ոչ է մոռացեալ առաջի ա̃յ:
Այլ ձեր և ա̃մ խել հեր գլխոյ թուեալ է. մի երկըն- 7
չիք՝ զի քան զբազում ձագս լաւ էք դուք: Ասեմ ձեզ. 8
զի ա̃մ որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան, և
որդի մարդոյ խոստովանեսցի զնմանէ առաջի հրեշ-
տակաց ա̃յ: Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան, 9
ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց ա̃յ: Եւ ա̃մ որ 10
ասէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմ̃. բայց որ զհո-
գին ս̃բ հայհոյեսցէ, մի թողցի նմա: Այլ յորժամ 11
տանիցին զձեզ ’ի ժողովուրդս և ’ի պետութիւնս և
յիշխանութիւնս, մի հոգայցէք՝ ո̃պ թէ զինչ պատաս-
խանի տայցէք, կամ զինչ ասիցէք: Զի հոգին ս̃բ 12
ուսուսցէ ձեզ ’ի նմին ժամու՝ զինչ պարտ իցէ խօսել:
ԵԲ. Ասէ ոմն ’ի ժողովրդենէն ցնա. վարդապետ՝ 13
ասա ցեղբայր իմ բաժանել ը̃ն իս զժառանգութիւնն:
Եւ նա ասէ ցնա. այր դու՝ ո՞ կացոյց զիս դատաւոր 14
կամ բաժանարար ’ի վ̃ր ձեր: Եւ ասէ ցն̃ս. տեսէք 15
և զգոյշ լերուք յա̃մ ագահութենէ, զի ոչ եթէ ’ի մե-
թերից ընչից ուրուք իցեն կեանք նորա: Խօսեցաւ 16

առ նոսա առակ մի՝ և ասէ. առն ուրումն մեծատան ե-
17 տուն անդք առհմականս. և խորհէր 'ի միտս իւր՝ և
ասէր. զի՞ գործեցից՝ զի ոչ գոյ տեղի ուր ժողովե-
18 ցից զարդիւնս իմ։ Եւ ասէ. զայս արարից.
քակեցից զշտեմարանս իմ, և ևս մեծամեծս շինեցից.
և անդր ժողովեցից զցորեան և զամենայն բարութիւնս իմ.
19 և ասացից ցանձն իմ. անձն՝ ունիս բազում բարութիւնս
համբարեալ ամաց բազմաց. հանգիր՝ կեր՝ արբ՝ և
20 ուրախ լեր։ Ասէ ցնա Աստուած. անմիտ՝ յայսմ գիշերի
զոգիդ 'ի քէն 'ի բաց պահանջիցեն, իսկ զոր պատ-
21 րաստեցերն՝ ո՞ւմ լինիցի։ Նոյնպէս և որ գանձէ ան-
22 ձին, և ոչ յԱստուած մեծանայցէ։ Ասէ ցաշակերտսն իւր.
վասն այդորիկ ասեմ ձեզ. մի՛ հոգայք ընդ ոգւոյ՝
թէ զինչ ուտիցէք, և մի՛ ընդ մարմնոյ՝ թէ զինչ
23 զգենուցուք։ Ոգի առաւել է քան զկերակուր՝
24 և մարմին քան զհանդերձ։ Հայեցարո՛ւք յագռաւս,
զի ոչ սերմանեն և ոչ հնձեն, որոց ոչ գոն շտեմա-
րանք՝ և ոչ համբարանոցք, և Աստուած կերակրէ զնոսա.
ո՞րչափ ևս առաւել զձեզ՝ որ լաւ էք քան զթռչունս։
25 Ո՞վ 'ի ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ յաւելուլ 'ի հա-
26 սակ իւր կանգուն մի։ Իսկ արդ եթէ 'ի փոքուն
27 չէք բաւական՝ վասն այլոցն զի՞ հոգայցէք։ Հայեցա-
րո՛ւք ընդ շուշանն՝ ո՞րպէս աճէ, ոչ ջանայ՝ և ոչ նիւ-
թէ. ասեմ ձեզ, և ոչ Սողոմոն յամենայն 'ի փառսն իւր
28 զգեցաւ իբրև զմի 'ի նոցանէ։ Իսկ եթէ զխոտն՝ որ
այսօր 'ի բացի է՝ և վաղիւ 'ի հնոց արկանելի, Աստուած
այնպէս զգեցուցանէ. ո՞րչափ ևս առաւել զձեզ թե-
29 րահաւատք։ Եւ դուք մի՛ խնդրէք՝ զինչ ուտիցէք
30 կամ զինչ ըմպիցէք, և մի՛ զբաղնուք. զի զայն ամենայն հե-
թանոսք աշխարհի խնդրեն. այլ ձեր Հայր գիտէ՝ զի
31 պիտոյ է այն ամենայն։ Բայց խնդրեցէ՛ք զարքայութիւն Աստուծոյ.
և այն ամենայն յաւելցի ձեզ։
32 ԵԳ. Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ Հայր
33 ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն։ Վաճառեցէ՛ք զինչս ձեր,
և տո՛ւք ողորմութիւն. և արարէ՛ք ձեզ քսակս առանց

հնանալոյ, գանձ անպակաս յերկինս. ուր ո՛չ գող
մերձենայ, և ո՛չ ցեց ապականէ: Զի ուր գանձն ձեր 34
է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին: Եղիցին գօտիք ձեր 35
պնդեալ ընդ մէջս՝ և ճրագունք լուցեալք: Եւ դուք 36
նմանօղք մարդկան՝ որ ակն ունիցին տ՟ն իւրեանց՝ թէ
երբ դառնայցէ 'ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ և
բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմ՟: Երանի իցէ 37
ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս եկեալ տ՟րն գտցէ արթունս.
ամէն ասեմ ձեզ՝ զի գօտի ը՟ մէջ ածցէ՝ և բազմե-
ցուսցէ զն՟ս, և անցեալ պաշտիցէ զն՟ս: Եւ եթէ յեր- 38
կրորդ՝ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ՝ և գտցէ այնպէս
երանելի են ծառայքն այնոքիկ: Բայց զայն գիտաս- 39
ջի՛ք, եթէ գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող
գայ՝ հսկէր, և չտայր թողուլ ական հատանել 'ի տան
իւրում: Եւ դուք եղերո՛ւք պատրաստք՝ զի յորում 40
ժամու ո՛չ կարծիցէք, գայ որդի մարդոյ: Ասէ պետ- 41
րոս. տէ՛ր՝ առ մե՞զ ասացեր զառակդ զայդ՝ եթէ առ
ամենեսեան: Եւ ասէ տ՟ր. ո՞վ իցէ հաւատարիմ 42
տնտես և իմաստուն, զոր կացոյց տէր իւր 'ի վ՟ր գեր-
դաստանի իւրոյ տալ 'ի ժամու զկերակուրս: Երանի 43
իցէ ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ տէր իւր գտանի-
ցէ արարեալ այնպէս: Արդարև ասեմ ձեզ, զի 'ի վ՟ր 44
ա՟մ ընչից իւրոց կացուսցէ զնա: Ապա եթէ ասիցէ 45
ծառայն այն 'ի սրտի իւրում. յամէ տէր իմ 'ի գալ
և սկսանիցի հարկանել զծառայսն և զաղախնայս,
ուտել և ըմպել և արբենալ: Եկեսցէ տ՟ր ծառային 46
այնորիկ՝ յաւուր յորում ակն ո՛չ ունիցի, և 'ի ժա-
մու յորում ո՛չ գիտիցէ. ընդ մէջ կտրեսցէ զնա, և
զմասն ն՟ր ընդ անհաւատս դիցէ: Եւ ծառայ որ գի- 47
տիցէ զկամս տ՟ն իւրոյ՝ և ո՛չ պատրաստեսցէ ը՟ կա-
մաց ն՟ր, արբցէ գան բազում: Եւ որ ոչն գիտիցէ և 48
արժանի գանի ինչ գործիցէ, արբցէ գան սակաւ.
ամենայնի՝ որում շատ տուաւ, շատ խնդրեսցի 'ի նմա-
նէ, և որում բ՟զմ աւանդեցաւ, առաւել ևս պահան-
ջեսցեն 'ի նմանէ:

49 ԵԴ․ Հուր եկի արկանել յերկիր․ և զի՞նչ կա-
50 միմ թէ արդէն իսկ բորբոքէր։ Եւ մկրտութիւն մի
ունիմ մկրտիլ, և զիա՞րդ փութամ մինչև կատարես-
51 ցի։ Համարիք եթէ խաղաղութի՞ եկի տալ յերկիր․
52 ո՛չ՝ ասեմ ձեզ, այլ բաժինս։ Զի եղիցին յայսմ
հետէ հինգ 'ի տան միում բաժանեալք, երեքն յեր-
53 կուց, և երկուքն յերից։ Բաժանեսցի հայր յորդւոյ՝
և որդի 'ի հօրէ, մայր 'ի դստերէ՝ և դուստրն 'ի մօ-
րէ, սկեսուր 'ի հարսնէ՝ և հարսն 'ի սկեսրէ իւրմէ։
54 Ասաց և ցժողովուրդն․ յորժամ տեսանիցէք ամպ
ծագեալ յարևմտից, իսկոյն ասէք թէ անձրև գայ,
55 և լինի այնպէս․ և յորժամ հարաւ շնչեալ, ասէք
56 թէ խորշակ լինի, և լինի այնպէս։ Կեղծաւորք՝ զե-
րեսս երկնի և երկրի գիտէք փորձել, իսկ զժամա-
57 նակս զայս զիա՞րդ ո՛չ փորձէք։ Ընդէ՞ր և յանձանց
58 իսկ ո՛չ ընտրէք զարժանն։ Յորժա՛մ երթայցես ընդ
ոսոխի քում առ իշխան, 'ի ճանապարհի տո՛ւր զջա-
ջիւն զերծանել 'ի նմանէ․ զի գուցէ քարշիցէ զքեզ
առ դատաւորն, և դատաւորն մատնիցէ դահճի, և
59 դահիճն արկանիցէ 'ի բանտ։ Ասեմ քեզ, ո՛չ ելանի-
ցես անտի՝ մինչև հատուցանիցես զյետին բնիոնն։

ԳԼ․ ԺԳ․

1 ԵԿԻՆ ոմանք 'ի նմին ժամանակի, և պատմեցին
նմա վասն գալիլեացւոցն, որոց զարիւնն պիղատոս
2 խառնեաց ընդ զոհս նոցա։ Պատասխանի ետ և ասէ
ցնս․ համարիք եթէ այն գալիլեացիք եղեն մեղաւոր
քան զամ գալիլեացիս, զի զայնպիսի անցս կրեցին։
3 Ո՛չ, ասեմ ձեզ․ այլ եթէ ո՛չ ապաշխարիցէք՝ ամե-
4 նեքին նոյնպէս կորնչիջիք։ Կամ նոքա ութուտա-
սանքն, յորոց վերայ աշտարակն անկաւ 'ի սելովամ,
և սպան զնս․ համարիք եթէ նոքա պարտապանք ե-
ղեն քան զամենայն մարդիկ՝ որ բնակեալ են յէմ։
5 Ո՛չ, ասեմ ձեզ․ այլ եթէ ո՛չ ապաշխարիցէք՝ ամե-
6 նեքեան նոյնպէս կորնչիջիք։ Ասաց և զառակս զայս․

թզենի մի էր ուրումն տնկեալ յայգւոջ իւրում. և
եկն խնդրել պտուղ 'ի նմանէ՝ և ոչ եգիտ։ Ասէ ցայ- 7
գեգործն. ահա երեք ամք են՝ յորմէ հետէ գամ
խնդրել պտուղ 'ի թզենւոջդ՝ և ոչ գտանեմ. արդ՝
կոտեա զդա, ընդէ՞ր և զերկիրդ խափանէ։ Նա պա- 8
տասխանի ետ և ասէ. տէր թող զդա յայս ամ ևս,
մինչև շուրջ զդովաւ բրեցից և արկից աղբ. թերևս 9
արասցէ պտուղ. ապա թէ ոչ՝ յամէ ևս հատցես
զդա։

ԵԵ. Եւ ուսուցանէր 'ի միում 'ի ժողովրդանո- 10
ցացն 'ի շաբաթու։ Եւ ահա կին մի՝ զոր ունէր այս 11
հիւանդութեան ամս ութուտասն, և էր կարկա-
մեալ, և ոչ կարէր ամենևին 'ի վեր հայել։ Եւ տե- 12
սեալ զնա յի̄ս՝ կոչեաց առ ինքն՝ և ասէ ցնա. կին
դու՝ արձակեալ ես 'ի հիւանդութենէ քումմէ։ Եւ 13
եդ 'ի վ̄ր ն̄ր ձեռն, և առժամայն ուղղեցաւ, և փա-
ռաւոր առնէր զա̄ծ։ Պատասխանի ետ ժողովրդա- 14
պետն ցասուցեալ՝ թէ ընդէր 'ի շաբաթու բժշկեաց
յի̄ս, և ասէ ցժողովուրդն. վեց օր է՝ յորս արժան է
գործել, յայնս եկա՛յք բժշկեցարո՛ւք, և մի յաւուր
շաբաթու։ Պատասխանի ետ նմա տ̄ր՝ և ասէ. կեղ- 15
ծաւորք՝ իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ 'ի շաբաթու ոչ ար-
ձակէ զեզն իւր կամ զէշ 'ի մսրոյ՝ և տանի տայ ջուր։
Իսկ այս՝ դուստր աբրահամու էր. զոր կապեաց սա- 16
տանայ ահաւադիկ ութուտասն ամ, ոչ էր արժան
արձակել 'ի կապանաց անտի 'ի շաբաթու։ Եւ զայս 17
իբրև ասէր, յամօթ լինէին ամենեքին որ հակա-
ռակն կային նմա. և ամ̄ ժողովուրդն ուրախ լինէր
'ի վերայ ամ̄ փառաւորութե̄ցն, որ գործէին 'ի նմա-
նէ։ Եւ ասէր. ո՞ւմ նման է արքայութի̄ ա̄յ, և ո- 18
րո՞ւմ նմանութե̄ նմանեցուցից զնա։ Նման է հատոյ 19
մանանխոյ, զոր առեալ մարդոյ՝ արկ 'ի պարտէզ իւր.
աճեաց և եղև ծառ, և թռչունք երկնից բնակեալ
էին յոստս ն̄ր։ Եւ դարձեալ ասէ. ո՞ւմ նմանեցու- 20
ցից զարքայութի̄ ա̄յ. նման է խմորոյ՝ զոր առեալ 21

կնոջ թաքոյց յալևր երից գրուաց՝ մինչև խմորեցաւ
ամենայն ։
22 ԵՁ․ Եւ շրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս՝ ուսուցա֊
23 նէր․ և ճանապարհ արարեալ յԵմ, ասէ ոմն ցնա․
տէր եթէ սակաւք իցեն որ ապրելոց իցեն․ և նա
24 ասէ ցնա․ Ջանացարուք մտանել ընդ դուռն նեղ․ ա֊
սեմ ձեզ՝ զի բազումք խնդրեսցեն մտանել՝ և ոչ կա֊
25 րասցեն ։ Յորմէ հետէ մտցէ տանուտէրն և փակեսցէ
զդուռնն, և սկսանիցիք կալ արտաքոյ՝ և բախել զ֊
դուռնն, և ասել․ տէր տէր բաց մեզ․ և պատասխա֊
նի տուեալ ասիցէ ձեզ․ ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք ։
26 Յայնժամ սկսանիցիք ասել․ կերաք առաջի քո և ար֊
27 բաք և 'ի հրապարակս մեր ուսուցեր ։ Եւ ասիցէ․ ա֊
սեմ ձեզ, ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք․ 'ի բաց կացէք
28 յինէն ամ մշակքդ անիրաւութեան ։ Անդ եղիցի լալ և
կրճել ատամանց․ յորժամ տեսանիցէք զաբրահամ
և զիսահակ և զյակոբ՝ և զամ մարգարէս յար֊
29 քայութեան այ, և զձեզ հանեալ արտաքս ։ Եւ ե֊
կեսցեն յարևելից և յարևմտից և 'ի հիւսիսոյ և 'ի
30 հարաւոյ, և բազմեսցին յարքայութեան այ ։ Եւ ահա ի֊
ցեն յետինք՝ որ եղիցին առաջինք, և իցեն առաջինք՝ որ
31 լինիցին յետինք ։ 'Ի նմին աւուր մատեան ոմանք փա֊
րիսեցիք, և ասեն ցնա․ ել և գնա աստի, զի Հերով֊
32 դէս կամի սպանանել զքեզ ։ Եւ ասէ ցնա․ երթայք
ասացէք աղուեսուդ այդմիկ․ ահաւասիկ հանեմ դևս,
և բժշկութիւս կատարեմ այսօր և վաղիւ, և յերիր
33 աւուր կատարիմ ։ Բայց պարտ է այսօր և վաղիւ և 'ի
միւսում աւուր գնալ․ զի ոչ է մարթ մարգարէի կո֊
34 րնչել արտաքոյ քան զեմ ։ Եմ եմ՝ որ կոտորեիր
զմարգարէս, և քարկոծ առնէիր զառաքեալսն առ
քեզ․ քանիցս անգամ կամեցայ ժողովել զորդիս քո,
ոպ հաւ զձագս իւր ընդ թևովք, և ոչ կամեցարուք ։
35 Ահա թողեալ լիցի ձեզ տուն ձեր ։ Բայց ասեմ ձեզ,
եթէ ոչ ևս տեսանիցէք զիս, մինչև ասիցէք՝ օրհնեալ
եկեալն յանուն տն ։

ԳԼ. ԺԴ

Եէ· Եւ եղեւ 'ի մտանելն նորա 'ի տուն ուրուք 1
իշխանացն փարիսեցւոց 'ի շաբաթու ուտել հաց, եւ
նոքա սպասէին նմա։ Եւ ահա այր մի էր անդ ջըր- 2
գողեալ առաջի նր։ Պատասխանի ետ յս եւ ասէ ցօրի 3
նաւորսն եւ ցփարիսեցիս. եթէ արժա՞ն իցէ 'ի շա-
բաթու բժշկել։ Եւ նոքա լուռ եղեն. եւ բուռն 4
հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա, եւ արձակեաց։ Եւ 5
ասէ ցնս. ո՞յր ուրուք 'ի ձէնջ էշ կամ եզն՝ անկանիցի
'ի ջրհոր, եւ ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբա-
թու։ Եւ ո՛չ կարացին տալ նմա պատասխանի առ 6
այն։ Ասաց եւ առ կոչնականսն առակ մի, հայեցեալ 7
թէ զիա՛րդ բարձրնտիր լինէին, ասէ ցնոսա։ Յոր- 8
ժամ կոչիցէ ոք զքեզ 'ի հարսանիս՝ կամ 'ի կոչունս,
մի բազմիցիս յառաջին բարձին. գուցէ պատուակա-
նագոյն եւս քան զքեզ իցէ կոչեցեալ 'ի նմանէ. եւ 9
եկեալ՝ որ զքեզն եւ զնա կոչեաց՝ ասիցէ ցքեզ. տո՛ւր
սմա տեղի. եւ ապա սկսանիցիս ամօթով զյետին տե-
ղին ունել։ Այլ յորժամ կոչիցիս, երթիջիր բազ- 10
մեսջիր 'ի յետին տեղւոջ. զի յորժամ գայցէ որ կո-
չեացն զքեզ, ասիցէ ցքեզ. բա՛րեկամ 'ի վեր մա-
տիր. յայնժամ եղիցին քեզ փառք առաջի բարձակ-
ցացն քոց։ Զի ամ որ բարձրացուցանէ զանձն, խո- 11
նարհեսցի. եւ որ խոնարհեցուցանէ զանձն, բարձ-
րասցի։ Ասէ եւ ցկոչնատէրն. յորժամ առնիցես ճաշ 12
կամ ընթրիս, մի կոչեր զբարեկամս քո, եւ մի զեղ-
բարս քո, եւ մի զազգականս քո, եւ մի զդրացիս քո, եւ
եւ մի զմեծամեծս. զի մի եւ նոքա փոխարէն կոչեսցեն
զքեզ, եւ լինիցի քեզ հատուցումն։ Այլ յորժամ առ- 13
նիցես ընդունելութի, կոչեա՛ զաղքատս եւ զխեղս եւ
զկաղս եւ զկոյրս։ Եւ երանելի լինիցիս. զի ո՛չ ունին 14
փոխարէն հատուցանելոյ քեզ. եւ հատուսցի քեզ փո-
խարէն 'ի յարութե արդարոց։ Իբրեւ լուաւ զայս ոմն 15
'ի բազմականացն՝ ասէ ցնա. երանի՛ որ կերիցէ ճաշ

16 յարքայութեան ա՟յ։ Եւ նա ասէ. այր ոմն գործեա
17 ընթրիս, և հրաւիրեաց զբազումս։ Եւ առաքեաց
զծառայ իւր 'ի ժամու ընթրեացն կոչել զհրաւի-
րեալսն թէ եկայք, զի ահաւասիկ պատրաստ է ա՟մ
18 ինչ։ Եւ սկսան մի ը՟ս միոջէ ամենեքեան հրաժարել.
առաջինն ասէ. ագարակ գնեցի, և հարկ է ելանել
տեսանել զնա, աղաչեմ զքեզ կա՛լ զիս հրաժարեալ։
19 Եւ միւսն ասէ. լուծս հինգ եզանց գնեցի, և երթամ
փորձել զն՟ս, աղաչեմ զքեզ կա՛լ զիս հրաժարեալ։
20 Եւ միւսն ասէ. կին առի, և վասն այնորիկ ո՛չ կարեմ
21 գալ։ Եւ եկեալ ծառայն պատմեաց զայն տ՟ն իւրում։
Յայնժամ բարկացեալ տանուտէրն՝ ասէ ցծառայն
իւր. Ել վաղվաղակի 'ի հրապարակս և 'ի փողոցս
քաղաքիդ, և զաղքատս և զխեղս և զկաղս և զկոյրս
22 մուծ այսր։ Եւ ասէ ծառայն. տէ՛ր եղև զոր հրա-
23 մայեցերն, և կայ ևս տեղի։ Եւ ասէ տ՟րն ցծառայն.
Ել 'ի ճանապարհս և 'ի ցանգս, և արա՛ այսր մտանել,
24 զի լցցի տունս իմ։ Ասեմ ձեզ, զի ոչ ոք յայնց կոչե-
ցելոց ճաշակեսցէ յընթրեաց իմոց։
25 ՁԿ. Եւ երթային ը՟ն նմա ժողովուրդք բազումք.
26 դարձաւ և ասէ ցնոսա։ Եթէ ոք գայ առ իս՝ և ոչ
ատեայ զհայր իւր և զմայր և զկին և զորդիս և զեղ-
բարս և զքորս, նա և զանձն ևս իւր, ո՛չ կարէ իմ
27 աշակերտ լինել։ Զի որ ո՛չ բառնայ զխաչ իւր և
28 գայ զկնի իմ, ո՛չ կարէ իմ աշակերտ լինել։ Ո՞վ ոք
'ի ձէնջ կամիցի շինել աշտարակ, և ոչ նախ նստեալ
համարիցի զծախսն՝ եթէ ունիցի բաւական 'ի կա-
29 տարումն. Զի գուցէ իբրև արկանիցէ հիմն՝ և ո՛չ
կարիցէ կատարել, ամենեքին որ տեսանիցեն, սկսա-
30 նիցին ծաղր առնել զնա, և ասել. թէ այս այր սկը-
31 սաւ շինել, և ո՛չ կարաց կատարել։ Կամ ո՞ր թագա-
ւոր երթեալ տայցէ պատերազմ ը՟ն այլում թագաւո-
րի. և ո՛չ նստեալ նախ խորհիցի, եթէ կարօղ իցէ
տասն հազարաւ զդէմ ունել զայնորիկ՝ որ գայցէ 'ի
32 վ՟ր ն՟ր քսան հազարաւ։ Ապա թէ ո՛չ՝ մինչդեռ հե-

ռագոյն իցէ, հրեշտակութիւն առաքեալ՝ աղաչեսցէ 'ի
խաղաղութիւն։ Որդ այսպէս ա̅մ որ 'ի ձէնջ՝ որ ոչ 33
հրաժարեսցէ յա̅մ ընչից իւրոց, ոչ կարէ իմ աշա-
կերտ լինել։ Բարւոք է աղ. ապա թէ աղն անհա- 34
մեսցի, իւ համեմեսցի։ Ոչ յերկիր՝ և ոչ յաղբ է պի- 35
տանացու, այլ ընկենուլ զնա արտաքս. որ ունիցի ա-
կանջս լսելոյ լուիցէ։

ԳԼ. ԺԵ.

Եւ էին մերձ առ նա ամենայն մաքսաւորք և մե- 1
ղաւորք՝ լսել 'ի նմանէ։ Տրտնջէին փարիսեցիքն և 2
դպիրք և ասէին. ընդէր սա զմեղաւորս ընդունի և
ուտէ ը̅ նոսա։ Ասաց առ նոսա զառակս զայս։ Ո՞վ 3
ոք իցէ 'ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր ոչխար, և 4
կորուսանիցէ մի 'ի նոցանէ. ո՛չ թողուցու զիննսուն
և զինն յանապատի, և երթայցէ զհետ կորուսելոյն՝
մինչև գտանիցէ զնա։ Եւ իբրև գտանէ, դնէ զնա 'ի 5
վ̅ր ուսոց իւրոց խնդալով, և երթայ 'ի տուն. կոչէ 6
զբարեկամս և զդրացիս, և ասէ ցնոսա. ուրախ եղե-
րուք ը̅ իս, զի գտի զոչխարս իմ զկորուսեալ։ Ասեմ 7
ձեզ. զի այսպէս է ուրախութիւն յերկինս վ̅ս միոյ մե-
ղաւորի որ ապաշխարիցէ՝ քան վ̅ս իննսուն և ինն
արդարոց՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշխարութիւն։ Կամ 8
ո՞վ իցէ կին, որոյ իցեն դրամք տասն. և եթէ կորու-
սանիցէ դրամ մի, ո՛չ լուցանիցէ ճրագ, և ածիցէ
աւել 'ի տան և խնդրիցէ ստէպ՝ մինչև գտանիցէ։
Եւ իբրև գտանէ, կոչէ զբարեկամս և զդրացիս՝ և 9
ասէ. ուրախ լերուք ընդ իս, զի գտի զդրամն իմ զոր
կորուսի։ Նոյնպէս՝ ասեմ ձեզ, ուրախութիւն եղիցի 10
առաջի հրեշտակաց ա̅յ 'ի վ̅ր միոյ մեղաւորի՝ որ ա-
պաշխարիցէ։ Եւ ասէ. առն միոջ էին երկու որդիք. 11
ասէ կրտսերն 'ի նոցանէ ցհայրն. հայր՝ տուր ինձ 12
բաժին, որ անկանի յընչիցդ. և նա բաժանեաց նոցա
զկեանսն։ Եւ յետ ոչ բազում աւուրց՝ ժողովեալ 13
զա̅մ կրտսեր որդւոյն՝ գնաց յաշխարհ հեռի. և անդ

վատնեաց զինչս իւր, զի կեայր անառակութեամբ։
14 Եւ իբրեւ սպառեաց զամենայն, եղեւ սով սաստիկ
15 յաշխարհին յայնմիկ, եւ սկսաւ ինքն չքաւորել։ Եւ
գնացեալ յարեցաւ 'ի մի ոմն 'ի քաղաքացւոց աշխար-
հին այնորիկ. եւ յղեաց զնա յագարակ իւր արածել
16 խոզս։ Եւ ցանկայր լնուլ զորովայն իւր յեղջերէն
17 զոր խոզքն ուտէին, եւ ոչ ոք տայր նմա։ Եւ եկեալ
'ի միտս իւր՝ ասէ. քանի վարձկանք իցեն 'ի տան հօր
18 իմոյ հացալիցք, եւ ես աստ սովամահ կորնչիմ։ Յա-
րուցեալ գնացից առ հայր իմ, եւ ասացից ցնա. հա՛յր՝
19 մեղայ յերկինս եւ առաջի քո, եւ ոչ եւս եմ արժանի
կոչիլ որդի քո, արա՛ զիս իբրեւ զմի 'ի վարձկանաց
20 քոց։ Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր. եւ մինչդեռ
հեռագոյն էր, ետես զնա հայրն՝ եւ գթացաւ. յարեաւ
եւ ընթացաւ ընդ առաջ, անկաւ զպարանոցաւն նր,
21 եւ համբուրեաց զնա։ Եւ ասէ ցնա որդին. հա՛յր՝ մե-
ղայ յերկինս եւ առաջի քո, ոչ եւս եմ արժանի կո-
22 չիլ որդի քո։ Ասէ հայրն ցծառայս իւր. վաղվաղակի
հանէք զպատմուճանն առաջին, եւ ագուցէք նմա, եւ
տուք զմատանին 'ի ձեռն նորա, եւ կօշիկս յոտս նր.
23 եւ ածէք զեզն պարարակ՝ զենէք, կերիցո՛ւք եւ ուրախ
24 լիցուք. զի այս որդի իմ մեռեալ էր եւ եկեաց, կորու-
25 սեալ էր եւ գտաւ. եւ սկսան ուրախ լինել։ Եւ էր
երէց որդին նորա յագարակի. եւ մինչդեռ գայր եւ
մերձ եղեւ 'ի տունն, լուաւ զձայն երգոց եւ զպարուց.
26 եւ կոչեցեալ առ ինքն զմի 'ի ծառայիցն՝ հարցանէր
27 թէ զինչ իցէ այն։ Եւ նա ասէ ցնա. զի եղբայր քո
եկեալ է, եւ եզեն հայր քո զեզն պարարակ, զի ող-
28 ջամբ ընկալաւ զնա։ Բարկացաւ եւ ոչ կամէր մտա-
29 նել. եւ հայրն ելեալ արտաքս՝ աղաչէր զնա։ Պատաս-
խանի ետ եւ ասէ ցհայրն. այս քանի ամք են՝ զի
ծառայեմ քեզ, եւ երբեք զպատուիրանաւ քով ոչ
անցի. ուլ մի երբեք ոչ ետուր ինձ՝ զի ուրախ եղէց
30 ընդ բարեկամս իմ։ Յորժամ եկն որդիդ քո այդ՝ որ
եկեր զկեանս քո ը̃ պոռնիկս, զենէր դմա զեզն պա-

րարակ: Եւ ասէ ցնա. որդեակ՝ դու հանապազ ընդ 31
իս ես, և ա̅մ որ ինչ իմ է՝ քո է. այլ ուրախ լինել 32
և խնդալ պարտ էր, զի եղբայր քո այս մեռեալ էր՝
և եկեաց, կորուսեալ էր՝ և գտաւ:

ԳԼ. ԺԶ.

ԶԲ. Ասէր առ աշակերտսն. այր մի էր մեծա- 1
տուն, որոյ էր տնտես. և եղև զնմանէ ամբաստա-
նութի̅ որպէս թէ վատնիցէ զինչս ն̅ր: Կոչեաց և 2
ասէ ցնա. զինչ է այս զոր լսեմ զքէն, տուր զհա-
մար տնտեսութե̅ քո. զի ոչ ևս կարես լինել տնտես:
Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն. զինչ գործեցից, զի 3
տէր իմ հանէ զտնտեսութիւնս. գործել ոչ կարեմ՝
մուրանալ ամաչեմ: Գիտեմ զինչ արարից. զի յոր- 4
ժամ ՚ի բաց լինիցիմ ՚ի տնտեսութենէս՝ ընկալցին
զիս ՚ի տունս իւրեանց: Եւ կոչեցեալ առ ինքն մի ը̅ 5
միոջէ ՚ի պարտապանաց տ̅ն իւրոյ, ասէ ցառաջինն.
քանի ինչ պարտիս տեառն իմում: Եւ նա ասէ. հա- 6
րիւր մար ձիթոյ. ասէ ցնա. կալ զգիր քո, և նիստ
գրեա վաղվաղակի յիսուն: Դարձեալ ասէ ցմիւսն. 7
դու քանի ինչ պարտիս. և նա ասէ. հարիւր քոռ
ցորենոյ. և ասէ ցնա. կալ զգիր քո և նիստ գրեա
ութսուն: Եւ գովեաց տէրն զտնտեսն անիրաւութե̅, 8
զի իմաստութ̅բ արար. զի որդիք աշխարհիս այսորիկ
իմաստնագոյն են քան զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց:
Եւ ես ձեզ ասեմ. արարէք ձեզ բարեկամս ՚ի մա- 9
մոնայէ անիրաւութե̅. զի յորժամ պակասիցէ այն՝
ընկալցին զձեզ ՚ի յարկսն յաւիտենականս: Որ ՚ի 10
փոքուն հաւատարիմ է, և ՚ի բազմին հաւատարիմ
է. և որ ՚ի փոքուն անիրաւ է, և ՚ի բազմին անիրաւ
է: Իսկ արդ եթէ յանիրաւ մամոնային չեղէք հա- 11
ւատարիմք, զճշմարիտն ձեզ ո՞ հաւատասցէ: Եւ ե- 12
թէ յօտարին չեղէք հաւատարիմք, զձերն ո՞ տացէ
ձեզ: Ոչ ոք ծառայ կարէ երկուց տերանց ծառայել. 13
զի եթէ զմին ատիցէ, և զմիւսն սիրիցէ, կամ զմին

մեծարիցէ, եւ զմիւսն արհամարհիցէ. ոչ կարէք այ՟
14 ծառայել եւ մամոնայի։ Իբրեւ լսէին զայս ամ՟ փարի-
սեցիքն՝ քանզի արծաթասէրք էին, եւ անգոսնէին
15 զնա։ Եւ ասէ ցն՟ս. դուք էք որ արդարացուցանէք
զանձինս առաջի մարդկան, սակայն ա՟ծ գիտէ զսիրտս
ձեր. զի որ առաջի մարդկան բարձր է, պիղծ է ա-
16 ռաջի այ՟։ Օրէնքն եւ մարգարէք մինչեւ ց յովհաննէս.
յայնմ հետէ արքայութի՟ այ՟ աւետարանի, եւ ամ՟ ոք
17 զնա բռնաբարէ։ Դիւրին իցէ երկնից եւ երկրի ան-
ցանել, քան յօրինացն միոյ նշանախեցի անկանել։
18 Ամենայն որ արձակէ զկին իւր՝ եւ առնէ այլ, շնայ.
19 եւ որ զարձակեալն առնէ, շնայ։ Այր ոմն էր մեծա-
տուն, եւ ագանէր բեհեզս եւ ծիրանիս, եւ ուրախ
20 լինէր համապազ առատապէս։ Եւ աղքատ ոմն ա-
նուն ղազարոս անկեալ դնէր առ դրան նր՟ վիրաւո-
21 րեալ. եւ ցանկայր յագել ՚ի փշրանացն՝ որ անկանէին
՚ի սեղանոյ մեծատանն. այլ եւ շունք եւս գային, եւ
22 լեզուին զվէրս նր՟։ Եւ եղեւ մեռանել աղքատին, եւ
տանել հրեշտակաց զնա ՚ի գոգն աբրահամու. մե-
23 ռաւ եւ մեծատունն՝ եւ թաղեցաւ։ Եւ ՚ի դժոխսն
ամբարձ զաչս իւր մինչ ՚ի տանջանսն էր. ետես զաբ-
րահամ ՚ի հեռաստանէ, եւ զղազարոս ՚ի գոգ նորա
24 հանգուցեալ։ Եւ նա աղաղակեաց եւ ասէ. հայր աբ-
րահամ՝ ողորմեա՛ց ինձ, եւ առաքեա՛ զղազարոս, զի
թացցէ զծագ մատին իւրոյ ՚ի ջուր, եւ զովացուսցէ
25 զլեզու իմ, զի պապակիմ ՚ի տապոյ աստի։ Եւ ասէ
ցնա աբրահամ. որդեա՛կ՝ յիշեա՛ զի ընկալար անդրէն
զբարիս քո ՚ի կենանն քում. եւ ղազարոս նոյնպէս
զչարչարանս. արդ սա աստ մխիթարի, եւ դու այդր
26 պապակիս։ Եւ ՚ի վ՟ր այսր ամ՟ի՝ վիհ մեծ է ը՟ մեր
եւ ընդ ձեր. եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել՝
27 ոչ կարեն, եւ ոչ այտի ոք առ մեզ անցանել։ Եւ ա-
սէ. արդ աղաչեմ զքեզ հայր, զի արձակեսցես զդա
28 ՚ի տուն հօր իմոյ. են իմ անդ եղբարք հինգ, ո՛պ՟ զի
տացէ նց՟ վկայութի՟. զի մի՛ եւ նք՟ գայցեն յայս տեղի

տանջանաց ։ Եւ ասէ աբրահամ. ունին զմովսէս և 29
զմարգարէս, նոցա լուիցեն ։ Եւ նա ասէ. ոչ՝ հայր աբ- 30
րահամ, բայց եթէ 'ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նո-
սա, և ապաշխարեսցեն ։ Եւ ասէ ցնա. եթէ մովսէ- 31
սի և մարգարէիցն ոչ լսեն, և ոչ թէ 'ի մեռելոց ոք
յառնիցէ՝ հաւատասցեն ։

ԳԼ. ԺԷ.

Զգ. ԱՍԱՑ և առ աշակերտսն իւր. ոչ է մարթ 1
չգալ գայթագղութեան. բայց վայ այնմիկ է՝ յոյր
ձեռն գայցէ ։ Լաւ էր նմա՝ թէ վէմ երկանաքար 2
կախէր զպարանոցէ նորա՝ և անկանէր 'ի ծով, քան
թէ գայթագղեցուցանել զմի ոք 'ի փոքրկանցս յայս-
ցանէ ։ Զգոյշ կացէք անձանց. եթէ մեղիցէ եղբայր 3
քո, սաստեա նմա. և եթէ ապաշխարիցէ, թող նմա ։
Եւ եթէ եօթն անգամ մեղիցէ քեզ, և եօթն ան- 4
գամ դարձցի 'ի քեզ՝ և ասիցէ, ապաշխարեմ, թող-
ցես նմա ։ Եւ ասեն առաքեալքն ցՏր. յաւել մեզ 5
հաւատս ։ Եւ ասէ Տր. եթէ ունիցիք հաւատս քան 6
զհատ մանանխոյ, և ասիցէք թթենւոյս այսմիկ,
խլեա՛ց և անկեա՛ց 'ի ծովու, և հնազանդեսցի ձեզ ։
Իսկ ո՛վ ոք 'ի ձէնջ, որ ունիցի ծառայ հողագործ 7
կամ հովիւ, որ իբրև մտանիցէ յագարակէ՝ ասիցէ
ցնա վաղվաղակի. թէ անց բազմեա՛ց ։ Այլ ոչ ասի- 8
ցէ ցնա. թէ պատրաստեա զինչ ընթրելոց իցեմ, և
գօտի ածեալ պաշտեա զիս՝ մինչև կերայց և արբից,
և ապա կերիցես և արբցես դու ։ Միթէ շնորհ ինչ 9
ունիցի ծառային այնմիկ, զի արար զամենայն հրա-
մանսն ։ Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ առնիցէք զամ 10
հրամայեալսն ձեզ, ասասջի՛ք թէ ծառայք անպի-
տանք եմք, զոր պարտէաքն առնել, արարաք ։ Եւ ե- 11
ղև մինչ երթայր նա յէմ, և ինքն անցանէր ընդ
մէջ սամարեայ և գալիլեացւոց ։ Եւ մինչդեռ մտա- 12
նէր 'ի գեօղ ուրեմն, պատահեցին նմա տասն այր
բորոտ՝ որք կացին 'ի հեռաստանէ, բարձին զձայն՝ 13

14 և ասեն. յիսուս վարդապետ ողորմեաց մեզ: Եւ ի-
բրև ետես զնս, ասէ ցնս. երթայք ցուցէք զանձինս
քահանայիցն. և եղև իբրև գնացին, առժամայն
15 սրբեցան: Մի ոմն 'ի նոցանէ իբրև ետես՝ եթէ
բժշկեցաւ, դարձաւ անդրէն 'ի ձայն մեծ փառաւոր
16 առնէր զած. անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց առ ոտս
նր, և գոհանայր զնմանէ. և ինքն էր սամարացի:
17 Պատասխանի ետ յս և ասէ. ո՞չ տասն սոքա սրբե-
19 ցան, իսկ արդ ինունքն ո՞ւր են: Զի ո՞չ գտան դառ-
18 նալ տալ փառս այ, բայց միայն այլազգիս այս: Եւ
ասէ ցնա. արի գնա. զի հաւատք քո կեցուցին զքեզ:
20 ԶԴ. Իբրև հարցաւ 'ի փարիսեցւոցն՝ թէ ե՞րբ
գայցէ արքայութի այ. պատասխանի ետ նոցա և ասէ.
21 ո՞չ գայ արքայութի այ խորամանք. և չասիցեն թէ
աՀաւասիկ աստ է կամ անդ. զի աՀա արքայութի
22 այ 'ի ներքս 'ի ձեզ է: Ասաց և առ աշակերտսն. ե-
կեսցեն աւուրք ցանկանալոյ ձեզ մի յաւուրցն որդւոյ
23 մարդոյ տեսանել՝ և ո՞չ տեսանիցէք: Եւ եթէ ասի-
ցեն ձեզ՝ եթէ աՀաւասիկ է կամ անդ, մի երթայ-
24 ցէք զհետ: Զի որ̄ փայլակն փայլատակեալ 'ի ներ-
քոյ երկնից՝ ընդ երկնիւք ծագիցէ, նոյնպէս և որդի
25 մարդոյ յաւուրն իւրում: Բայց նախ պարտ է նմա
26 բազում չարչարիլ՝ և խոտիլ յազգէս յայսմանէ: Եւ
որպէս եղև յաւուրսն նոյի, նոյնպ̄ եղիցի և յաւուրս
27 որդւոյ մարդոյ: Ուտէին, ըմպէին, կանայս առնէին,
և արանց լինէին՝ մինչև յօրն՝ յորում եմուտ նոյ 'ի
տապանն, և եկն ջրհեղեղն՝ և կորոյս զամենեսին:
28 Նոյնպէս և որպէս յաւուրսն ղովտայ եղև, ուտէին,
29 ըմպէին, գնէին, վաճառէին, տնկէին, շինէին. և յո-
րում աւուր ել ղովտ 'ի սոդոմայ, տեղաց հուր և
30 ծծումբ յերկնից՝ և կորոյս զամենեսին. ըստ նմին
օրինակի եղիցի և յաւուրն, յորում որդի մարդոյ յայտ-
31 նելոց է: Յայնմ աւուր որ կայցէ 'ի տանիս և կա-
րասի իւր 'ի տան, մի իջցէ առնուլ զայն. և որ յան-
32 դի իցէ, նոյնպէս մի դարձցի յետս: Յիշեցէք զկինն

Ղովտայ։ Որ խնդրիցէ զանձն իւր ապրեցուցանել, 33
կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ, ապրեցուսցէ զնա։
Ասեմ ձեզ. յայնմ գիշերի՝ թէ եղիցին երկու 'ի մի 34
մահճիճս, մին առցի՝ և միւսն թողցի. և եթէ եղի- 35
ցին երկու՝ աղալ 'ի միասին, մին առցի՝ և միւսն թող-
ցի. և եթէ իցեն երկու յանդի, մին առցի՝ և միւսն
թողցի։ Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. յո՞ Տէր։ 36
Եւ նա ասէ ցնոսա. ուր մարմինն է, անդ և արծուիք 37
ժողովեսցին։

ԳԼ. ԺԸ.

ԶԸ. ԱՍԱՑ և առակ մի նոցա՝ առ այն, թէ պարտ 1
է յամենայն ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի ձանձրա-
նալ. ասէ. դատաւոր մի էր 'ի քաղաքի ուրեմն, յԱստուծոյ 2
ոչ երկնչէր՝ և 'ի մարդկանէ ոչ ամաչէր։ Եւ այրի 3
մի էր 'ի նմին քաղաքի, գայր առ նա և ասէր. դատ
արա ինձ յոսոխէ իմմէ։ Եւ ոչ կամէր 'ի բազում ժամա- 4
նակս. յետ այնորիկ ասէ 'ի միտս իւրում, եթէ և յԱստուծոյ
ոչ երկնչիմ, և 'ի մարդկանէ ոչ ամաչեմ, գոնէ վասն 5
աշխատ առնելոյ զիս այրւոյն՝ արարից նմա դատ, զի
մի իսպառ եկեալ թախանձիցէ զիս։ Եւ ասէ Տէր. 6
Լուարո՛ւք զինչ դատաւորն անիրաւութեան ասէր։ Իսկ 7
Աստուած ոչ առնիցէ վրէժխնդրութիւն ծառայից իւրոց, որ
աղաղակեն առ նա 'ի տուէ և 'ի գիշերի, և երկայնա-
միտ միայն լինիցի առ նոսա. Այո ասեմ ձեզ. զի արաս- 8
ցէ վրէժխնդրութիւն նոցա վաղվաղակի. իսկ որդի մարդոյ
եկեալ գտանիցէ արդեօք հաւատս յերկրի։ Ասաց և 9
առ ոմանս պանծացեալս յանձինս, թէ արդարք իցեն՝
և խոտիցեն զբազումս, զառակս զայս։ Արք երկու 10
ելին 'ի տաճարն կալ յաղօթս, մին փարիսեցի՝ և
միւսն մաքսաւոր։ Փարիսեցին կայր մեկուսի, և զայս 11
առանձինն աղօթս մատուցանէր. Աստուած իմ գոհանամ
զքէն, զի ոչ եմ իբրև զայլս 'ի մարդկանէ, զյա-
փշտակողս և զանիրաւս և զշունս, կամ իբրև զայս
մաքսաւոր։ Այլ պահեմ երկիցս 'ի շաբաթու, և 12

13 տամ տասանորդս յա՟մ ստացուածոց իմոց ։ Եւ մաք-
սաւորն կայր մեկուսի, եւ ոչ կամէր եւ ոչ զաչսն ընդ
երկինս ամբառնալ. այլ կոծէր զկուրծս իւր՝ եւ ասէր.
14 Ա՟ծ՝ քաւեա՛ զիս զմեղաւորս ։ Ասեմ ձեզ. էջ սա ար-
դարացեալ 'ի տուն իւր քան զնա. զի ա՟մ որ բարձ-
րացուցանէ զանձն իւր, խոնարհեսցի. եւ որ խոնար-
հեցուցանէ զանձն, բարձրասցի ։
15 ԶԶ. Մատուցանէին առ նա եւ մանկտի՝ զի մեր-
ձեսցէ 'ի նո՟ա. իբրեւ տեսին աշակերտքն՝ սաստէին
16 նո՟ց ։ Իսկ յ՟ս կոչեցեալ զնոսա առ ինքն՝ ասէ. Թո՛յլ
տուք մանկտւոյդ գալ առ իս, եւ մի՛ արգելուք զդո-
17 սա. զի այդպիսեացդ է արքայութի՟ն ա՟յ ։ Ամէն ասեմ
ձեզ. որ ոչ ընդունիցի զարքայութի՟ն ա՟յ իբրեւ զմա-
18 նուկ, ոչ մտցէ 'ի նա ։ Եւ եհարց զնա ոմն իշխան եւ
ասէ. վարդապետ բարի՝ զի՞նչ գործեցից, զի ըզ-
19 կեանսն յաւիտենականս ժառանգեցից ։ Ասէ ցնա յ՟ս.
զի՞ ասես զիս բարի. չի՛ք ոք բարի՝ բայց մի Ա՟ծ ։
20 Զպատուիրանս գիտես. մի՛ շնար, մի՛ սպանաներ, մի՛
գողանար, մի՛ սուտ վկայեր, պատուեա՛ զհայր քո եւ
21 զմայր ։ Եւ նա ասէ. զայդ ա՟մ պահեցի 'ի մանկու-
22 թենէ իմմէ ։ Իբրեւ լուաւ զայն յ՟ս՝ ասէ ցնա. միւս եւս
պակաս է քեզ. զա՟մ ինչ զոր ունիս, վաճառեա՛ եւ
տո՛ւր աղքատաց, եւ ունիցիս գանձս յերկինս. եւ եկ
23 զկնի իմ ։ Եւ նա իբրեւ լուաւ զայս՝ տրտմեցաւ. քանզի
24 էր մեծատուն յոյժ ։ Իբրեւ ետես զնա յ՟ս տրտմեալ,
ասէ. ո՛րպէս դժուարաւ որ ինչս ունիցին՝ մտանիցեն
25 յարքայութի՟ն ա՟յ ։ Դիւրագոյն իցէ մալխոյ ընդ ծակ
ասղան անցանել, քան մեծատան յարքայութի՟ն ա՟յ
26 մտանել ։ Եւ որ լուանն՝ ասէին. եւ ո՞ կարիցէ ապրել ։
27 Եւ նա ասէ. անհնարինք առ 'ի մարդկանէ, հնա-
28 րաւորք են յա՟յ ։ Եւ ասէ պետրոս. ահաւասիկ մեք
29 թողաք զա՟մ ինչ զմեր, եւ եկաք զկնի քո ։ Եւ նա
ասէ ցն՟ս. ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ ո՛ք է՝ որ եթող
զտունս կա՟մ զծնօղս կա՟մ զեղբարս կա՟մ զկին կամ զոր-
30 դիս՝ վա՟ն արքայութե՟ն ա՟յ, եթէ ոչ առնուցու բազմա-

պատիկ 'ի ժամանակի յայսմիկ . և յաշխարհին որ գա-
լոցն է՝ զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեսցէ : Եւ 31
առեալ զերկոտասանսն առանձինն՝ ասէ ցն՟ս . ահա-
ւասիկ ելանեմք յե՟մ, և կատարեսցին ա՟մ գրեալքն
մարգարէիւք վ՟ս որդւոյ մարդոյ : Զի մատնեսցի հե- 32
թանոսաց և կատակեսցի . և հարկանիցեն և սպա- 33
նանիցեն զնա , և յերիր աւուր յարիցէ : Եւ նոքա 34
ոչինչ իմացան յայնցանէ , այլ էր բանն ծածկեալ 'ի
նոցանէ , և ոչ գիտէին զասացեալսն :

Ձէ . Եւ եղև 'ի մօտելն նորա յերիքով, կոյր ոմն 35
նստէր առ ճանապարհաւն մուրացիկ : Իբրև լուաւ 36
զանցանել ժողովրդեանն , հարցանէր՝ թէ զինչ իցէ
այն : Եւ պատմեցին նմա , թէ յ՟ս նազովրեցի անցա- 37
նէ : Աղաղակեաց և ասէ . յ՟ս որդի դաւթի՝ ողոր- 38
մեա՛ց ինձ : Եւ որ առաջին երթային՝ սաստէին նմա 39
զի լռեսցէ . և նա ևս առաւել աղաղակէր , որդի դա-
ւթի ողորմեա՛ց ինձ : Զտեղի առ յ՟ս, և հրամայեաց 40
ածել զնա առ ինք . և իբրև մերձ եղև առ նա , ե-
հարց զնա և ասէ . զինչ կամիս դու՝ զի արարից քեզ . 41
և նա ասէ . տէ՛ր՝ զի բացցին աչք իմ և տեսից : Եւ 42
յ՟ս ասէ ցնա . հայեա՛ց , հաւատք քո կեցուցին զքեզ :
Եւ առժամայն ետես , երթայր զհետ նո՟ր՝ և փառա- 43
ւոր առնէր զա՟ծ . և ա՟մ ժողովրդեանն տեսեալ, տայր
օրհնութի՟ն ա՟յ :

ԳԼ. ԺԹ.

Եւ մտեալ շրջէր ընդ երիքով : Եւ ահա այր մի 1
անուն կոչեցեալ զաքէոս , և նա էր մաքսապետ , և 2
ինքն մեծատուն . և խնդրէր տեսանել՝ եթէ ո՛վ իցէ 3
յ՟ս, և ոչ կարէր 'ի բազմութենէն , զի կարճ էր հա-
սակաւ : Եւ ընթացեալ յառաջս , ել 'ի ժանտաթզե- 4
նին՝ զի տեսանիցէ զնա . քանզի ընդ այն խոկ անցա-
նելոց էր : Իբրև եկն 'ի տեղին հայեցաւ 'ի վեր յ՟ս՝ 5
և ասէ ցնա . զաքէ՛ փութա՛ էջ այտի , զի այսօր 'ի
տան քում արժան է ինձ ագանել : Փութացաւ և 6

7 էջ՝ և ընկալաւ զնա ուրախութբ։ Իբրև տեսին ա-
մենեքին, տրտնջէին և ասէին՝ թէ առ առն մեղա-
8 ւորի եմուտ լուծանել։ Եկն եկաց զաքէոս՝ և ասէ
ցՏր․ տէր՝ ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց․ և
9 եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին։ Եւ ասէ ցնա
Յս․ այսօր եղև փրկութի տանս այսմիկ․ քանզի և սա
10 որդի աբրահամու է։ Զի եկն որդի մարդոյ խնդրել
11 և կեցուցանել զկորուսեալն։ Եւ մինչդեռ նոքա զայն
լսէին, յաւել առակ մի և ասէ, վասն մերձենալոյ նր
յեէմ, և համարելոյ նց եթէ առժամայն յայտնելոց
12 է արքայութի այ։ Ասէ․ այր ոմն ազնուական գնաց
յաշխարհ հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութի և
13 դառնալ։ Եւ կոչեցեալ զծառայս իւր՝ ետ նց տասն
մնաս, և ասէ ցնոսա․ յարգեցէք զայդ մինչև եկից։
14 Եւ քաղաքացիքն նր ատէին զնա, առաքեցին հրեշ-
տակս զկնի նր և ասեն․ թէ ոչ կամիմք թագաւորել
15 դմա ՚ի վր մեր։ Եւ եղև դառնալ նմ՝ առեալ զթա-
գաւորութին․ և կոչեալ զծառայսն՝ որոց տուեալ էր
16 զարծաթն, զի գիտասցէ թէ ո՞ զինչ շահեցաւ։ Եկն
առաջինն և ասէ․ տէր մնասն քո՝ տասն մնաս արար։
17 Եւ ասէ ցնա․ ազնիւ ծառայ և բարի, զի ՚ի փոքուդ
հաւատարիմ եղեր, լիջիր իշխանութի ունել ՚ի վր
18 տասն քաղաքի։ Եկն երկրորդն և ասէ․ մնասն քո
19 արար հինգ մնաս։ Ասէ և ցնա, և դու լիջիր ՚ի վե-
20 րայ հինգ քաղաքաց։ Եկն միւսն և ասէ․ տէր՝ ահա
21 մնասն քո՝ զոր ունէի ծրարեալ ՚ի վարշամակի․ եր-
կընչէի ՚ի քէն, զի այր ստամբակ ես․ բառնաս՝ զոր
22 ոչ եդիր, և հնձես՝ զոր ոչ սերմանեցեր։ Եւ ասէ
ցնա․ ՚ի բերանոյ քումմէ դատեցայց զքեզ ծառայ ան-
հաւատ․ գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ, բառ-
նամ՝ զոր ոչ եդի, և հնձեմ՝ ուր ոչ սերմանեցի։
23 Եւ ընդէր ոչ ետուր զարծաթն իմ ՚ի սեղանաւորս,
24 և եկեալ ես տոկոսեօք պահանջէի։ Եւ ասէ ցպա-
տաւորսն․ առէք ՚ի դմանէ զմնասն, և տարայք տուք
25 այնմ՝ որ ունիցի զտասն մնասն։ Եւ ասեն ցնա․ տէր՝

ունի տասն մնաս։ Ասեմ ձեզ, եթէ ամ՟ի որ ունիցի, 26
տացի. և յայնմանէ որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին՝
բարձցի 'ի նմանէ։ Բայց զթշնամիսն իմ զայնոսիկ, 27
որ ոչն կամէին զիս թագաւորել 'ի վ՟ն նոցա, ածէք
այսր և սպանէք առաջի իմ։ Եւ իբրև զայս ասաց, 28
գնաց յառաջ ելանել յԵրուսաղէմ։

ճկ. Եւ եղև իբրև մերձեցաւ 'ի Բեթփագէ և 'ի 29
Բեթանիա մօտ 'ի լեառն՝ որ կոչի Ձիթենեաց, առա-
քեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց՝ և ասէ։ Եր- 30
թա՛յք դուք 'ի գեօղն՝ որ հանդէպ մեր կայ, յոր ի-
բրև մտանէք՝ գտանիցէք յաւանակ կապեալ, յորում
ոք 'ի մարդկանէ երբէք ոչ նստաւ. լուծէք զնա և
ածէք։ Եւ եթէ ոք հարցանիցէ զձեզ՝ թէ ընդէ՞ր 31
լուծանէք, այսպէս ասասջի՛ք ցնա. թէ տ՟ն իւրում
պիտոյ է։ Եւ իբրև չոգան որ առաքեցանն, գտին ո՟ր 32
ասացն ցն՟ս, կայր յաւանակն։ Եւ մինչդեռ լուծա- 33
նէին զյաւանակն, ասեն տեարքն նորա ցն՟ս. զի՞ լու-
ծանէք զյաւանակդ։ Եւ նոքա ասեն. տ՟ն իւրում 34
պիտոյ է։ Եւ ածին զնա առ յ՟ս. և արկին զնովաւ 35
հանդերձս, և հեծուցին զյ՟ս։ Եւ մինչդեռ երթայր, 36
զհանդերձս իւրեանց տարածանէին զճանապար-
հաւն։ Եւ իբրև այն ինչ մերձ եղև 'ի զառ 'ի վայր 37
լերինն Ձիթենեաց, սկսաւ ամ՟ բազմութի աշակեր-
տացն ուրախութ՟բ օրհնել զա՟ծ 'ի ձայն մեծ վ՟ն ամ՟
եղելոց զօրութեանցն՝ զոր տեսին. և ասէին. օրհ- 38
նեալ որ գայ թագաւորդ յանուն տ՟ն. խաղաղութի
յերկինս, և փառք 'ի բարձունս։ Եւ ոմանք 'ի փա- 39
րիսեցւոցն յամբոխէ անտի՝ ասեն ցնա. վարդապետ
սաստեա աշակերտացդ քոց։ Պատասխանի ետ և 40
ասէ. ասեմ ձեզ՝ զի եթէ դոքա լռեսցեն. քարինքդ
աղաղակեսցեն։ Եւ իբրև մերձեցաւ, տեսեալ զքա- 41
ղաքն՝ լաց 'ի վ՟ն ն՟ր, և ասէ։ Եթէ գիտէիր դու 42
զոնէ յաւուրս յայսմիկ զխաղաղութիւնն քո. բայց
այժմ ծածկեցաւ յերեսաց քոց։ Զի եկեսցեն ա- 43
ւուրք 'ի վ՟ն քո, և պատեսցեն զքեւ թշնամիք քո

պատնէշ, և պաշարեսցեն զքեզ, և նեղեսցեն զքեզ
44 յամենայն կողմանց. և յատակեսցեն զքեզ, և զոր-
դիս քո 'ի քեզ. և ոչ թողուցուն քար 'ի քարի վե-
րայ յամենայնի 'ի քեզ. փոխանակ զի ոչ ծանեար
45 զժամանակ այցելութեան քո։ Եւ մտեալ 'ի տաճարն
սկսաւ հանել զաղաւնէվաճառսն, և զգնօղս. և զսե-
46 ղանս հատավաճառացն ցրուեաց։ Եւ ասէ ցնոսա.
գրեալ է՝ և եղիցի տուն իմ տուն աղօթից, և դուք
47 արարէք զդա այրս աւազակաց։ Եւ ուսուցանէր զնո
հանապազ 'ի տաճարին. իսկ քահանայապետքն և
դպիրք և գլխաւորք ժողովրդեանն խնդրէին զնա կո-
48 րուսանել, և ոչ գտանէին՝ թէ զինչ արասցեն. զի
ժողովուրդն ամ կախեալ կային զնմանէ 'ի լսել։

ԳԼ. Ի

1 ԽԲ. Եւ եղև 'ի միում աւուրն յայնցանէ, մինչ-
դեռ ուսուցանէր զժողովուրդն 'ի տաճարի անդ՝ և
աւետարանէր, հասին 'ի վերայ քահանայապետքն և
2 դպիրք ծերովքն հանդերձ, և ասեն ցնա. ասա
մեզ՝ որով իշխանութեամբ գործես զայդ, կամ ով
3 է՝ որ ետ քեզ զայդ իշխանութիւն։ Պատասխանի ետ
և ասէ ցնս. հարցից և ես զձեզ բան մի, և ասացէք
4 ինձ։ Մկրտութիւնն յովհաննու յերկնից էր՝ եթէ
5 'ի մարդկանէ։ Եւ նոքա խորհեցան 'ի միտս իւրեանց
6 և ասեն։ Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ. իսկ ընդէր ոչ
հաւատացէք նմա. և եթէ ասեմք 'ի մարդկանէ,
ամ ժողովուրդն քարկոծ առնէն զմեզ. զի հաստա-
7 տեալ է 'ի միտս զյովհաննէ, թէ մարգարէ է։ Եւ
8 պատասխանի ետուն չգիտել թէ ուստի իցէ։ Եւ
յս ասէ ցնս. և ոչ ես ասեմ ձեզ որով իշխանութեամբ
առնեմ զայս։

9 ԽԳ. Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն՝ զառակս զայս.
այր մի տնկեաց այգի, և ետ զնա մշակաց. և ինքն
10 գնաց 'ի ճանապարհ ժամանակս բազումս։ Եւ 'ի
ժամու՝ առաքեաց առ մշակսն ծառայ, զի 'ի պտղոյ

այգւոյն տացեն նմա. և մշակքն գան հարին զնա,
և արձակեցին ունայն։ Եւ յաւել միւս ևս ծառայ 11
յղել. նոքա և զնա ևս գան հարին՝ անարգեցին, և
առաքեցին ունայն։ Եւ յաւել զերրորդն առաքել. 12
նոքա և զնա վիրաւորեցին, և հանին արտաքս։ Ասէ 13
տէր այգւոյն. զի՞նչ արարից, առաքեցից զորդի իմ
սիրելի, թերևս 'ի սմանէ պատկառեսցեն։ Իբրև 14
տեսին զնա մշակքն, խորհեցան ընդ միմեանս և ա-
սեն. սա է ժառանգն. սպանցուք զսա, զի մեր լինի-
ցի ժառանգութիւն։ Եւ հանին զնա արտաքս քան զայ- 15
գւոյն և սպանին. արդ զի՞նչ արասցէ ընդ նոսա տէր
այգւոյն. ո՞չ ապաքէն գայցէ և կորուսանիցէ զմշակսն 16
զայնոսիկ, և տացէ զայգին այլոց. իբրև լուան՝ ասեն.
քաւ մի՛ լիցի։ Եւ նա հայեցեալ ընդ նոսա՝ ասէ. իսկ զի՞նչ 17
իցէ այն որ գրեալն է. թէ զվէմն զոր անարգեցին
շինողքն, նա եղև գլուխ անկեան։ Ամենայն՝ որ ընդ 18
հարցի ընդ վէմն ընդ այս՝ խորտակեսցի, և յորոյ վերայ
անկցի՝ հոսեսցէ զնա։ Եւ խնդրէին դպիրքն և քա- 19
հանայապետք արկանել 'ի նա ձեռս 'ի նմին ժամու,
և երկեան 'ի ժողովրդենէն. զի գիտացին՝ թէ առ
նոսա ասաց զառակն զայն։ Եւ ապա սպասեցին, և 20
առաքեցին դաւաճանս կեղծաւորեալս զանձինս ար-
դարս ունել, զի ըմբռնեսցեն զնա բանիւք, առ 'ի
մատնել զնա պետութեան և իշխանութեան դատաւորի։
Հարցին զնա և ասեն. վարդապետ գիտեմք եթէ 21
ուղիղ խօսիս և ուսուցանես, և ո՛չ առնուս ակն՝ այլ
ճշմարտութեամբ զճանապարհն Աստուծոյ ուսուցանես։ Արժա՞ն 22
է մեզ կայսեր հարկս տալ՝ թէ ո՛չ։ Եւ նայեցեալ 23
ընդ խորամանկութիւն նոցա ասէ ցնոսա. ցուցէք ինձ զդահե- 24
կանն. և նոքա ցուցին. և ասէ. զո՞յր պատկեր և գիր
ունի. պատասխանի ետուն և ասեն՝ զկայսեր։ Եւ 25
նա ասէ ցնոսա. արդ երթայք տուք զկայսերն կայսեր, և
զԱստուծոյն Աստուծոյ։ Եւ ո՛չ կարացին զնա ըմբռնել բանիւք ա- 26
ռաջի ժողովրդեանն. և զարմացեալ ընդ պատասխա-
նին նորա՝ լռեցին։

27 ԻԷ. Մատուցեալ ոմանք 'ի սադուկեցւոցն որք
հակառակէին չլինել յարութեան, հարցին զնա
28 և ասեն. վարդապետ՝ Մովսէս գրեաց մեզ, եթէ
ուրուք եղբայր մեռանիցի, որոյ իցէ կին և անորդի
իցէ, զի առնուցու եղբայր նր զկինն, և յարուսցէ
29 զաւակ եղբօր իւրում: Արդ եօթն եղբարք էին. և
30 առաջինն առեալ կին՝ մեռաւ անորդի: Առ զնա և
31 երկրորդն, մեռաւ և նա անորդի: Առ զնա և եր-
րորդն. նոյնպէս և եօթանեքին, և ոչ թողին որ-
32 դիս: Մեռաւ և կինն: Արդ 'ի յարութեան ում 'ի նո-
33 ցանէ լինիցի կին. զի եօթանեքին կալան զնա կին:
34 Պատասխանի ետ նոցա յս և ասէ. որդիք աշխարհիս
35 այսորիկ կանայս առնեն՝ և արանց լինին: Իսկ որ
արժանի լինիցին այնմ աշխարհի հասանել՝ և յարու-
թեանն որ 'ի մեռելոց, ոչ կանայս առնեն, և ոչ արանց
36 լինին: Քանզի և ոչ մեռանել ևս կարեն, զի հաւա-
սար հրեշտակաց են և որդիք այ. քանզի յարու-
37 թեան որդիք են: Այլ զի յառնեն մեռեալք, և
Մովսէս գուշակեաց 'ի մորենւոջն, ոպ ասէ զտր այ
38 աբրահամու և զայ սահակայ և զայ յակովբայ: Եւ
այ չէ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց, զի ամենեքին նմա
39 կենդանի են: Պատասխանի ետուն ոմանք 'ի դպրացն
40 և ասեն. վարդապետ՝ բարւոք ասացեր: Եւ ոչ ևս
ոք իշխէր հարցանել զնա՝ և ոչինչ:
41 ԻԸ. Ասէ և առ նս. զիարդ ասեն զքս՝ թէ որդի
42 է դաւթի. զի ինքն դաւիթ ասէ 'ի գիրս սաղմոսաց.
43 ասաց տր ցտր իմ, նիստ ը աջմէ իմմէ, մինչև եդից
44 զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց: Իսկ արդ եթէ
45 դաւիթ զնա տր կոչէ, զիարդ որդի նր իցէ: Եւ լսելու
46 ամ ժողովրդեանն ասէ ցաշակերտսն: Զգոյշ լերուք
'ի դպրացն, որ կամին պատմուճանօք շրջել, և սի-
րեն ողջոյնս 'ի հրապարակս և զնախաթոռս 'ի ժո-
47 ղովուրդս և զգահաւորակս յընթրիս: Որ ուտեն զտունս
այրեաց, և պատճառանօք յերկարեն զաղօթս. նոքա
ընկալցին աւելի դատաստանս:

ԳԼ. ԻԱ.

Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունսն՝ որ արկանէին 1
զտուրս իւրեանց 'ի գանձանակն։ Ետես և զկին ոմն 2
այրի աղքատ, որ արկ անդր երկուս լումայս. Եւ ասէ. 3
արդարև ասեմ ձեզ. զի այրին այն աղքատ՝ աւելի
արկ քան զամենեսին։ Զամենեքին նոքա 'ի մթերից 4
իւրեանց արկին յընծայս այ՟. բայց նա 'ի կարօտութէ՟
իւրմէ զմ՟ զկեանս իւր զոր ունէր՝ արկ։

ԻԶ. Եւ յասել ոմանց զտաճարէն, թէ գեղեցիկ 5
վիմօք և աշտարակօք զարդարեալ է, ասէ։ Զայդ 6
ամենայն զոր տեսանէք, եկեսցեն աւուրք յորս ոչ
թողցի այդր քար 'ի քարի վ՟ր, որ ոչ քակտեսցի։
Հարցին ցնա և ասեն. վարդապետ՝ ե՞րբ լինիցի այդ, 7
և զի՞նչ նշան իցէ՝ յորժամ այդ լինելոց իցէ։ Եւ նա 8
ասէ. զգո՛յշ կացէք, մի՛ խաբիցիք. զի բազումք գայցեն
յանուն իմ և ասիցեն՝ թէ ես եմ, և մերձեցաւ ժա-
մանակ. մի՛ երթայցէք զկնի նոցա։ Եւ յորժամ լսիցէք 9
պատերազմունս և խռովութի՟ս՝ մի՛ զարհուրիցիք. զի
պարտ է նախ այնմ լինել. այլ ոչ առժամայն կատա-
րած։ Յայնժամ ասէ ցն՟ա. յարիցէ ազգ յազգի վերայ, 10
և թագաւորութի՟ 'ի թագաւորութե՟ վերայ։ Եւ շարժ- 11
մունք մեծամեծք. և 'ի տեղիս տեղիս սովք և սրածու-
թի՟ք, եղիցին արհաւիրք և նշանք մեծամեծք յերկնից։
Բայց յառաջ քան զայս ամենայն, մխեսցեն զձեռս 12
իւրեանց 'ի ձեզ՝ և հալածեսցեն. մատնեսցեն 'ի ժողո-
վուրդս և 'ի բանտս, և տանիցին առաջի դատաւորաց
և թագաւորաց վ՟ս անուան իմոյ. և լինիցի ձեզ այն 'ի 13
վկայութի՟։ Արդ դիք 'ի սիրտս ձեր՝ մի՛ յառաջագոյն 14
կրթել տալոց պատասխանի։ Զի ես տաց ձեզ բերան 15
և իմաստութի՟, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ՝
կ՟մ տալ պատասխանի ա՟մ հակառակորդքն ձեր։
Մատնեսջիք և 'ի ծնողաց և յեղբարց և յազգա- 16
կանաց և 'ի բարեկամաց, և սպանանիցեն 'ի ձէնջ.
և եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան 17

18 խմբ. և մազ մի 'ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցէ, և համբե-
19 րութբ ձերով ստասջիք զոգիս ձեր: Այլ յորժամ տե-
20 սանիցէք շուրջ պատեալ զօրօք զԵղմ, յայնժամ գի-
21 տասջիք թէ մերձ է աւեր նորա: Յայնժամ որ 'ի
հրէաստանի իցեն փախիցեն 'ի լերինս, և որ 'ի միջի
նորա իցեն՝ խուսեսցեն. և որ 'ի գաւառսն իցեն՝ մի
22 մտցեն 'ի նա. զի աւուրք վրէժխնդրութեան են այ-
23 նոքիկ՝ առ 'ի կատարելոյ ամ գրելոյ: Բայց վայ իցէ
յղեաց և սնուցելեաց յաւուրսն յայնոսիկ. զի ե-
ղիցի տագնապ մեծ 'ի վերայ երկրի, և բարկութիւն
24 ժողովրդեանն այնմիկ: Եւ անկցին 'ի սուր սուսերի,
և գերեսցին յամ հեթանոսս. և Եղմ եղիցի կոխան
յազգաց՝ մինչև կատարեսցին ժամանակք հեթա-
25 նոսաց: Եւ եղիցին նշանք յարեգական և 'ի լուսին և
յաստեղս. և յերկրի տագնապ հեթանոսաց՝ յահեղ
26 բարբառոյ ծովու և խռովութե, յելանելոյ ոգ-
ւոց մարդկան յերկիւղէ և 'ի կարծեաց եկելոց 'ի վր
27 տիեզերաց. զի զօրութիք երկնից շարժեսցին: Եւ
յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ՝ ամպովք զօ-
28 րութբ և փառօք բազմօք: Եւ յորժամ սկսանիցի այս
լինել, ամբարձջիք և բարձրայուսջիք զգլուխս ձեր.
29 զի մերձ է փրկութի ձեր: Եւ ասաց առակ մի նց.
30 տեսէք զթզենին և զամ ծառ. յորժամ ցուցանիցեն
զպտուղ իւրեանց, տեսանէք և 'ի նոցանէ ճանաչէք
31 եթէ մերձ է ամառն: Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տե-
սանիցէք զայս ամ եղեալ՝ գիտասջիք թէ մերձ է ար-
32 քայութին այ: Ամէն ասեմ ձեզ. թէ ոչ անցցէ ազ-
33 գս այս, մինչև այս ամ լինիցի: Երկինք և երկիր
34 անցցեն՝ և բանք իմ ոչ անցանիցեն: Զգոյշ լերուք
անձանց, գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայ-
տութբ և արբեցութբ և հոգովք աշխարհականօք,
35 և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վր ձեր օրն այն. զի
իբրև զորոգայթ հասանիցէ 'ի վր ամենեցուն, որ
36 բնակեալ են ընդ ամ երեսս երկրի: Արթուն կացէք
այսուհետև, յամ ժամ աղօթս արարէք, զի արժանի

լինիջիք զերծանել յայսմ յամէ որ լինելոց է, և կալ
առաջի որդւոյ մարդոյ։ Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին 37
ուսուցանէր, և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լերինն՝ որ
կոչէր Ձիթենեաց։ Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր 38
ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն լսել 'ի նմանէ։

ԳԼ. ԻԲ.

Եւ ՄԵՐՁԵՑԱՒ տօն բաղարջակերացն՝ որ կոչէր 1
պասքա. և խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք՝ թէ 2
ո՞պ սպանանիցեն զնա. բայց երկնչէին 'ի ժողովըր-
դենէ անտի։ Ապա եմուտ սատանայ 'ի Յուդա 'ի կո- 3
չեցեալն իսկարիովտացի, որ էր 'ի թուոյ երկոտասա-
նիցն։ Չոգաւ եդ բանս ընդ քահանայապետսն և 4
ընդ դպիրս և ը̄ իշխանս ժողովրդեանն, զի մատ-
նեսցէ զնա նոցա։ Եւ խնդացին, և խոստացան տալ 5
նմա արծաթ։ Եւ յանձն առ, և խնդրէր պարապ 6
մատնել զնա նց̄՝ մեկուսի յամբոխէն։ Եկն օր բաղար- 7
ջակերացն յորում օրէն էր զենուլ զպասեքն։ Եւ 8
առաքեաց զպետրոս, և զյովհաննէս՝ և ասէ. եր-
թայք պատրաստեցէք մեզ զպասեքն՝ զի կերիցուք։
Եւ նոքա ասեն. ո՞ւր կամիս զի պատրաստեսցուք։ Եւ 9
ասէ ցն̄ս. ահա իբրև մտանիցէք 'ի քաղաքն, պատա- 10
հեսցէ ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ. երթիջիք
զհետ նր̄ 'ի տունն յոր մտանիցէ. և ասասջիք ցտա- 11
նուտէր տանն. վարդապետ ասէ քեզ. ո՞ւր են վանքն
իմ յորում զպասեքն ուտիցեմ աշակերտօքս հան-
դերձ։ Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զար- 12
դարեալ, և անդ պատրաստեսջիք։ Եւ գնացեալ գը- 13
տին որպէս և ասացն նց̄. և պատրաստեցին զպա-
սեքն։ Եւ իբրև ժամ եղև՝ բազմեցաւ, և երկո- 14
տասան առաքեալքն ը̄ նմա։ Եւ ասէ ցնոսա. ցանկա- 15
նալով ցանկացայ զայս պասեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչ-
չև չարչարեալ իցեմ։ Բայց ասեմ ձեզ, թէ ոչ ևս 16
կերայց 'ի սմանէ՝ մինչև լցցի յարքայութ̄ն այ̄։ Եւ 17
ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ և ասէ. առէք զայդ՝ և

18 բաժանեցէք 'ի ձեզ։ Ասեմ ձեզ՝ թէ յայսմ հետէ ոչ
արբից 'ի բերոյ որթոյ՝ մինչև եկեսցէ արքայութիւն այ ։
19 Եւ առեալ հաց գոհացաւ եբեկ և ետ նոցա և ասէ . այս
է մարմին իմ, որ վասն բազմաց տուեալ . զայս արասջիք
20 առ իմոյ յիշատակի ։ Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթ-
րեացն առ՝ և ասէ . այս բաժակ է նոր ուխտ իմով
21 արեամբ վասն ձեր հեղլոյ ։ Բայց ահաւասիկ ձեռն մատնչի
22 իմոյ ընդ իս 'ի սեղանս ։ Եւ որդի մարդոյ ըստ սահ-
մանելոյն երթայ՝ բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր
23 ձեռն մատնեսցի ։ Եւ նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս,
24 թէ ով է 'ի նոցանէ՝ որ զայն գործելոց իցէ ։ Եւ
եղև հակառակութիւն 'ի մէջ նոցա . թէ ո 'ի նոցանէ
25 համարիցի մեծ ։ Եւ նա ասէ ցնոսա . թագաւորք
ազգաց տիրեն նոցա, և որ իշխենն նոցա՝ բարերարք կո-
26 չին . այլ դուք ոչ այնպէս . այլ որ մեծն է 'ի ձեզ՝
եղիցի իբրև զկրտսերն, և առաջնորդն իբրև զսպա-
27 սաւորն ։ Ո՞վ է մեծ, բազմեալն եթէ սպասաւորն,
ոչ ապաքէն բազմեալն . բայց ես եմ 'ի միջի ձե-
28 րում իբրև սպասաւոր ։ Եւ դուք էք՝ որ ցանդ կայիք
29 ընդ իս 'ի փորձութեանս իմ. և ես ուխտեմ ձեզ՝ որ-
30 պէս և հայր իմ ուխտեաց ինձ զարքայութիւն, զի
ուտիցէք և ըմպիցէք 'ի սեղան իմ յարքայութեան
իմում, և նստջիք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զեր-
կոտասան ազգ իսրայէլի ։
31 Եւ ասէ տր . սիմոն սիմոն՝ ահա սատանայ խնդրեաց
32 զձեզ խարբալել իբրև զցորեան . այլ ես աղաչեցի վասն
քո՝ զի մի պակասեսցեն հաւատք քո . և դու երբեմն
33 դարձցիս՝ և հաստատեսցես զեղբարս քո ։ Եւ նա
ասէ ցնա . տէր՝ ընդ քեզ պատրաստ եմ և 'ի բանտ և 'ի
34 մահ երթալ ։ Եւ նա ասէ ցնա . ասեմ քեզ պետրէ,
չիցէ այսօր հաւու խօսեալ՝ մինչև երիցս ուրասցիս
35 զիս չգիտել ։ Եւ ասէ ցնոսա . յորժամ առաքեցի զձեզ
առանց քսակի և մախաղի և կօշկաց, միթէ կարօ-
36 տացայք ինչ ։ Եւ նոքա ասեն . և ոչ ինչ . ապա ասէ .
այլ այժմ որ ունիցի քսակ՝ բարձցէ, նոյնպէս և մա-

խաղ. և որ ոչն ունիցի, վաճառեսցէ զձորձս իւր՝
և գնեսցէ իւր սուսեր։ Բայց ասեմ ձեզ. զի այս ևս 37
որ գրեալ է՝ պարտ է զի կատարեսցի յիս, թէ ընդ
անօրէնս համարեցաւ. զի որ վասն իմ ինչ է՝ վճարեալ
է։ Եւ նոքա ասեն. տէր՝ ահաւասիկ են աստ երկու 38
սուրք. և նա ասէ ցնոսա. բաւական են։ Եւ ելեալ 39
գնաց ըստ սովորութեան 'ի լեառն ձիթենեաց. գնացին
զհետ նորա և աշակերտքն։ Իբրև եհաս 'ի տեղին՝ ասէ 40
ցնոսա. յաղօթս կացէք չմտանել 'ի փորձութիւն։ Եւ ինքն 41
մեկնեցաւ 'ի նոցանէ իբրև քարընկեց մի, եդ ծունր՝ կայր
յաղօթս, և ասէր. Հայր եթէ կամիս անցո զբաժակս 42
զայս յինէն. բայց ոչ իմ կամք՝ այլ քոյդ լիցին։ Եւ ե- 43
րևեցաւ նմա հրեշտակ յերկնից՝ և զօրացուցանէր զնա.
և էր 'ի տագնապի, և մտադիւրութեամբ ևս կայր յա-
ղօթս։ Եւ հոսէին 'ի նմանէ քրտունք իբրև զկայ- 44
լակս արեան՝ ոլոռն ոլոռն հեղեալ յերկիր։ Եւ յա- 45
րուցեալ յաղօթիցն՝ եկն առ աշակերտսն, եգիտ զնո-
սա 'ի քուն 'ի տրտմութենէն. և ասէ ցնոսա. զի՞ ննջէք, 46
արիք կացէք յաղօթս՝ զի մի մտանիցէք 'ի փորձութիւն։
Եւ մինչդեռ խօսէր, ահաւասիկ ամբոխ. և որ կո- 47
չէրն յուդա՝ մի յերկոտասանիցն առաջնորդէր նոցա։
Իբրև մերձեցաւ առ յիսուս՝ համբուրեաց զնա. քանզի
զայն նշան տուեալ էր նոցա, թէ ըստ որում ես համբու-
րեցից, նա է՝ զնա ունիցիք։ Ասէ ցնա յիսուս. յուդա՝ 48
համբուրելո՞վ մատնես զորդի մարդոյ։ Իբրև տեսին 49
որ զնովաւն էին՝ որ ինչ եղեն, ասեն ցնա. տէր՝
հարցուք զնոսա սրով։ Եւ եհար մի ոմն 'ի նոցանէ ըզ- 50
քահանայապետին ծառայ, և 'ի բաց եհան զաջոյ
ունկն նորա։ Պատասխանի ետ յիսուս և ասէ. թո՛յլ տուք 51
մինչև ցայդ վայր. և մատուցեալ յունկնն՝ բժշկեաց
զնա։ Եւ ասէ ցեկեալսն 'ի վերայ նորա՝ ցքահանայապետսն 52
և ցիշխանս տաճարին և ցծերս. իբրև 'ի վերայ աւազակի
ելէք սուսերօք և բրօք։ Հանապազ ընդ ձեզ էի 'ի տա- 53
ճարին, և ոչ ձգեցէք ձեռս յիս. այլ այս է ձեր ժամ;
և իշխանութիւն խաւարին։ Եւ կալեալ զնա՝ ածին և 54

մուծին 'ի տունն քահանայապետին. և պետրոս եր-
55 թայր զհետ նորա հեռագոյն։ Իբրև լուցին կրակ 'ի
մէջ գաւթին՝ և նստան շուրջ, նստաւ և պետրոս 'ի
56 մէջ նոցա։ Ետես զնա աղախին մի՝ զի նստէր առ
լոյսն, հայեցաւ ընդ նա և ասէ. և սա ընդ նմա
57 էր՝ որ ընդ նմայն էին։ Իսկ պետրոս ուրացաւ և ա-
58 սէ. ոչ գիտեմ զնա կին դու։ Եւ յետ սակաւ միոյ այլ
ոմն ետես զնա, և ասէ. և դու 'ի նոցանէ ես. և
59 պետրոս ասէ. այր դու՝ չեմ 'ի նոցանէ։ Եւ ի-
բրև ժամ մի անց 'ի վերայ, այլ ոմն վիճէր և ասէր.
60 ստոյգ և սա ընդ նմա էր, քանզի գալիլեացի է։ Ասէ
պետրոս. այր դու՝ չգիտեմ զինչ խօսիդ. և առ ժա-
61 մայն մինչդեռ նա զայն ասէր, խօսեցաւ հաւ։ Դար-
ձաւ տ̄ր՝ և հայեցաւ 'ի պետրոս. և յիշեաց պետրոս
զբանն տ̄ն՝ զոր ասաց ցնա. մինչչև հաւու խօսեալ
62 իցէ, երիցս ուրասցիս՝ չգիտել զիս։ Եւ ելեալ ար-
63 տաքս՝ ելաց դառնապէս։ Եւ արքն, որ պահէին զնա,
64 այպն առնէին զնովաւ, և հարկանէին։ Ծածկէին
զերեսս նորա և տանջէին. և հարցանէին զնա և ա-
65 սէին. մարգարեաց՝ ո՞վ է որ եհարն զքեզ։ Եւ այլ բա-
զում ինչ հայհոյութ̄ խօսէին 'ի նա։

66 Եւ իբրև այգ եղև, ժողովեցաւ ծերակոյտ ժողովր-
դեանն՝ քահանայապետքն և դպիրք, և հանին ածին
զնա յատեանն իւրեանց՝ և ասեն, եթէ դու ես ք̄ն,
67 ասա՛ մեզ։ Ասէ ցնոսա. եթէ ասացից ձեզ, սակայն
68 ոչ հաւատայք. և եթէ հարցից ինչ զձեզ, չտայք ինձ
69 պատասխանի, կամ արձակիցէք։ Այլ յայսմ հետէ
70 նստցի որդի մարդոյ ընդ աջմէ զօրութ̄ե̄ն ա̄յ։ Եւ ա-
սեն ամենեքեան. ապա դու ես որդին ա̄յ. և նա
71 ասէ ցնոսա. դուք ասէք, թէ ես եմ։ Եւ ն̄ք ասեն.
զինչ ևս պիտոյ է մեզ վկայութ̄ի, զի մեզէն իսկ
լուաք 'ի բերանոյ դորա։

ԳԼ. ԻԳ.

Եւ յարուցեալ ամ բազմութն նց, ածին զնա 1
առ պիղատոս։ Եւ սկսան չարախօս լինել զնմանէ 2
և ասել. գտաք զսա՝ զի թիւրէր զազգս մեր, և ար-
գելոյր 'ի տալոյ հարկս կայսեր, և ասէր զանձնէ՝ ե-
թէ քն իցէ թագաւոր։ Իսկ պիղատոս եհարց զնա 3
և ասէ. դու ես թագաւորն հրէից. նա պատասխանի
ետ նմա և ասէ. դու ասացեր։ Ասէ պիղատոս ցքա- 4
հանայապետսն և ցժողովուրդսն. չգտանեմ ինչ վնաս
յառն յայսմիկ։ Եւ նոքա պնդէին և ասէին. եթէ 5
խռովէ զժողովուրդս, ուսուցանէ ը ամ հրէաստան՝
սկսեալ 'ի գալիլեէ մինչև ցայսր։ Իսկ պիղատոս իբ- 6
րև լուաւ զգալիլեէ, եհարց եթէ գալիլեացի իցէ
այրն։ Եւ իբրև գիտաց թէ յիշխանութէ հերովդի 7
է, ետ տանել զնա առ հերովդէս. քանզի և նա յեմ
էր յաւուրսն յայնոսիկ։ Եւ հերովդէս իբրև ե- 8
տես զյս. ուրախ եղև յոյժ. զի ցանկայր 'ի բազում
ժամանակաց տեսանել զնա. քանզի լսէր բազում
անգամ զնմանէ, և ակն ունէր նշան ինչ լեալ՝ տե-
սանել 'ի նմանէ։ Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք. 9
և նա ոչինչ ետ նմա պատասխանի։ Կային քահա- 10
նայապետքն և դպիրք՝ և պնդագոյնս չարախօսէին
զնմանէ։ Արհամարհեաց զնա և հերովդէս հանդերձ 11
իւրովք զօրականօքն. և այպն արարեալ, արկ զնո-
վաւ հանդերձս սպիտակս, և ետ տանել անդրէն առ
պիղատոս։ Եւ եղեն բարեկամք պիղատոս և հերով- 12
դէս յաւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ թշնամիք էին
միմեանց։ Կոչեաց պիղատոս զքահանայապետսն և 13
զիշխանս և զժողովուրդն, և ասէ ցնս. ածիք մատու- 14
ցիք ինձ զայրս զայս իբրև զխոտորեցուցիչ ժողովր-
դեանն. և ահաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ, և վնաս
ինչ ոչ գտի յառն յայսմիկ՝ զորոց դուք չարախօսէք
զդմանէ։ Այլ և ոչ հերովդէս, քանզի ետու տա- 15
նել զձս առ նա. և արդ ոչինչ մահու արժանի է

16 գործեալ դորա. խրատեցից զդա, և արձակեցից։
17 Զի հարկ էր մի մի ը՟ տօնի արձակել ն՟ց։ Եւ նոքա
18 աղաղակէին ա՟մ բազմութ՟բն՝ և ասէին. բա՛րձ զդա՝
19 և արձակեա մեզ զԲարաբբա. որ էր վ՟ն խռովու՟ե
ուրուք եղելոյ 'ի քաղաքին և սպանութ՟ե մտեալ 'ի
20 բանտ։ Դարձեալ պիղատոս սկսաւ խօսել. քանզի
21 կամէր արձակել զՅ՟ս։ Եւ նոքա անդրէն աղաղակէին
22 և ասէին. 'ի խա՛չ հան զդա։ Եւ նա երիցս ասէ ցն՟ս.
զի՞նչ չար արար սա. ոչինչ վնաս մահու գտի 'ի սմա.
23 խրատեցից զսա և արձակեցից։ Եւ ն՟ք ստիպէին մե-
ծաձայն՝ և խնդրէին զնա 'ի խաչ հանել. և զօրա-
24 նային բարբառք ն՟ց և քահանայապետացն։ Եւ պի-
25 ղատոս հաւանեցաւ առնել զհայցուածս ն՟ց։ Արձա-
կեաց ն՟ց զԲարաբբայն՝ զոր վ՟ն խռովու՟ե և սպանու՟ե
արկեալ էր 'ի բանտ, զոր և խնդրէինն իսկ՝ և զՅ՟ս
26 մատնեաց կամաց նոցա։ Իբրև առին գնացին զնա,
ըմբռնեցին զոմն սիմոն կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ.
27 եդին 'ի վ՟ր ն՟ր զխաչն բերել զկնի Յ՟ի։ Եւ երթայր
զհետ ն՟ր բազմութ՟ի ժողովրդեանն, և կանանց՝ որ կո-
28 ծէին և աշխարէին զնա։ Դարձաւ Յ՟ս և ասէ ցն՟ս.
դստե՛րք ե՟մի՝ մի լայք 'ի վ՟ր իմ, այլ լացէք 'ի վ՟ր
29 անձանց և 'ի վ՟ր որդւոց ձերոց։ Զի եկեսցեն ա-
ւուրք, յորս ասիցեն՝ թէ երանի ամլոց և որովայնից՝
30 որ ոչ ծնան, և ստեանց՝ որ ոչ դիեցուցին։ Յայն-
ժամ սկսանիցեն ասել լերանց՝ թէ անկերո՛ւք 'ի վ՟ր
31 մեր, և բլրոց՝ թէ ծածկեցէ՛ք զմեզ։ Զի եթէ ընդ
32 փայտ դալար զայս առնեն, ը՟ չորն զի՞նչ լինիցի։ Ա-
ծէին և այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել ը՟ նմա։
33 Իբրև չոգան 'ի տեղին կոչեցեալ գագաթն, անդ
հանին զնա 'ի խաչ. և զչարագործսն զոմն ը՟ աջմէ՝
34 և զոմն ընդ ձախմէ խաչեցին։ Եւ Յ՟ս ասէ. Հայր՝
թո՛ղ դոցա, զի ո՛չ գիտեն՝ զինչ գործեն։ Եւ 'ի բա-
55 ժանել զհանդերձս ն՟ր, արկին վիճակս։ Եւ կայր
ժողովուրդն հայեցեալ. անգոսնէին զնա իշխանքն
հանդերձ նոքօք՝ և ասէին. զայլս ապրեցոյց, ապրե-

ցուցէ և զանձն՝ եթէ դա է ք͞ս որդի ա͞յ ընտրեալն :
Նոյն առնէին զնա և զինուորքն, եկեալ առաջի 36
մատուցանէին նմա քացախ, և ասէին. եթէ դու ես 37
թագաւորն հրէից՝ փրկեա զանձն քո: Եւ էր գիր 38
գրեալ ՚ի վերայ ն͞ր յունարէն և դաղմատերէն և եբ-
րայեցերէն գրով, եթէ սա է արքայն հրէից: Իսկ 39
մի ոմն ՚ի կախելոց չարագործացն հայհոյէր զնա, և
ասէր. ոչ դու ես ք͞սն՝ փրկեա զանձն քո և զմեզ:
Պատասխանի ետ ընկերն սաստելով նմա և ասէ. 40
չերկնչիս դու յա͞յ՝ զի ՚ի նմին պատժի կաս: Եւ մեք 41
յիրաւի, զի արժանի՝ որոց գործեցաքն՝ առնումք
զհատուցումն. և սա ապիրատ ինչ ոչ գործեաց: Եւ 42
ասէ ց յ͞ս. յիշեա զիս տէր՝ յորժամ գայցես արքայու-
թեամբ քով: Եւ ասէ ցնա յ͞ս. ամէն ասեմ քեզ. այս- 43
օր ը͞ն իս լիցիս ՚ի դրախտին: Եւ էր իբրև վեցերորդ 44
ժամ. և խաւար եղև ՚ի վ͞ր ա͞մ երկրի մինչև ցիննե-
րորդ ժամ. խաւարեցաւ արեգակն: Եւ հերձաւ վա- 45
րագոյր տաճարին ը͞ն մէջ: Եւ կարդաց յ͞ս ՚ի ձայն 46
մեծ՝ և ասէ. հայր՝ ՚ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի
իմ. զայս իբրև ասաց, եհան զոգի: Եւ տեսեալ հա- 47
րիւրապետին՝ զոր ինչ եղեն, փառաւոր արար զա͞ծ՝
և ասէ. արդարև այրս այս արդար էր: Եւ ա͞մ ժո- 48
ղովուրդքն որ եկեալ էին, և տեսանէին զտեսիլն
զայն՝ և զգործ, բախէին զկուրծս՝ և դառնային:
Կային և ա͞մ ծանօթքն ն͞ր ՚ի հեռաստանէ. և կա- 49
նայք որ եկեալ էին զհետ ն͞ր ՚ի գալիլեէ՝ տեսանէին
զայն:

Եւ ահա այր մի անուն յովսէփ, որ էր նախարար՝ 50
այր բարեգործ և արդար. սա չէր միաբանեալ ընդ 51
խորհուրդս և ը͞ն գործս նոցա. յարիմաթեայ քաղա-
քէ հրէից, որ և ինքն իսկ ակն ունէր արքայութե
ա͞յ: Սա մատուցեալ առ պիղատոս՝ խնդրեաց զմար- 52
մինն յ͞ի. և իջուցեալ զնա՝ պատեաց պատանա- 53
ւաւ, և եդ ՚ի կածոյ գերեզմանին ուր չէր բնաւ
զոք եդեալ: Եւ օրն էր ուրբաթ, և շաբաթ լուսա- 54

55 նայր: Եւ երթային զհետ նր՟ կանայք՝ որ եկեալ
էին ը՟ նմա 'ի գալիլեէ. տեսին զգերեզմանն, եւ ո՟պ
56 եդաւ մարմին նորա: Դարձան, եւ պատրաստեցին
խունկս եւ իւղս. եւ 'ի շաբաթուն հանգարտեցին ըստ
պատուիրանին:

ԳԼ. ԻԴ.

1 Բ԰ԱՅՑ 'ի միաշաբաթուն վաղքաջ ընդ առաւօտն
եկին 'ի գերեզմանն. բերին զխունկսն զոր պատրաս-
2 տեցին, եւ այլ կանայք ընդ նս՟. եւ գտին զվէմն թա-
3 ւալեցուցեալ 'ի գերեզմանէ անտի: Եւ մտեալ 'ի
4 ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն տն՟ յիսուսի: Եւ եղեւ ընդ
հիմանալն նց՟ վ՟ այնորիկ, եւ ահա արք երկու հասին
5 առ նոսա 'ի հանդերձս լուսաւորս: Եւ իբրեւ զահի
հարան. եւ խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր,
ասեն ցնս՟. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս:
6 Չէ աստ՝ այլ յարեաւ. յիշեցէք՝ ո՟պ խօսեցաւ ընդ
7 ձեզ մինչ էրն 'ի գալիլեայ, եւ ասէր. թէ պարտ է
որդւոյ մարդոյ մատնիլ 'ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց,
8 եւ 'ի խաչ ելանել՝ եւ յերրորդ աւուր յառնել: Եւ
9 յիշեցին զբանսն նր՟: Եւ դարձան պատմեցին զայս
10 ա՟մ մետասանիցն, եւ այլոցն ամենեցուն: Եւ էին
մարիամ մագդաղենացի եւ յովհաննա եւ մարիամ յա-
կովբայ, եւ այլք ը՟ նս՟՝ որ պատմեցին զայս առաքե-
11 լոցն: Եւ երեւեցան առաջի նց՟ շաղփաղփուն բանքն
12 նոցա՝ եւ չհաւատային նոցա: Բայց պետրոս յարու-
ցեալ ընթացաւ 'ի գերեզմանն, եւ հայեցեալ տեսա-
նէ զկտաւսն լոկ՝ զի կային. եւ գնաց ը՟ միտս զար-
մացեալ, թէ զինչ եղեւ:

13 Եւ ահա երկուք 'ի նոցանէ երթային 'ի նմին ա-
ւուր 'ի գեօղ մի, որ հեռի էր յե՟մէ հարիւր եւ վաթ-
14 սուն ասպարիսաւ, եւ էր անուն նր՟ եմմաուս: Եւ
նք՟ խօսէին ընդ միմեանս վ՟ ա՟մ անցիցն անցելոց:
15 Եւ եղեւ ը՟ խօսելն նոցա եւ ը՟ վիճելն՝ եւ ինքն իսկ յս՟
16 մերձեցաւ՝ եւ երթայր ը՟ նս՟. եւ նց՟ աչք կալեալ էին

առ 'ի չճանաչելոյ զնա ։ Եւ ասէ ցնոսա ․ զի՞նչ են 17
բանքդ՝ վասն որոց վիճիքդ ընդ միմեանս՝ մինչդեռ
գնայքդ, և տրտմեալ էք ։ Պատասխանի ետ մի ոմն 18
'ի նոցանէ որում անուն էր Կղէովպաս, և ասէ ցնա ․
դո՞ւ միայն կաս յե̃ղմ, որ ոչ գիտացեր զինչ գործե֊
ցաւ 'ի նմա յաւուրս յայսոսիկ ։ Եւ ասէ ցն̃ն ․ զի՞նչ ․ 19
և նոքա ասեն ․ զյս̃է նազովրեցւոյ, որ եղև այր մար֊
գարէ՝ հզօր արդեամբք և բանիւք առաջի ա̃յ, և ա̃մ
ժողովրդեանն ։ Որպէս մատնեցին զնա քահանայա֊ 20
պետքն՝ և իշխանքն մեր 'ի դատաստան մահու՝ և
հանին զնա 'ի խաչ ։ Մե՛ք ակնունեաք՝ թէ նա է որ 21
փրկելոց իցէ զիսրայէլ ․ այլ հանդերձ այսու ամե֊
նայնիւ, այս երրորդ օր է՝ յորմէ հետէ այն գործե֊
ցաւ ։ Այլ և կանայք ոմանք 'ի մէնջ զարմացուցին 22
զմեզ ․ որք կանխեալ էին առաւօտս չոգան 'ի գերեզ֊
մանն, և ո՛չ գտին զմարմինն նր̃ ․ եկին և ասեն, թէ 23
և տեսիլ ևս հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմա֊
նէ՝ թէ կենդանի է ։ Եւ գնացին ոմանք 'ի մէնջ 'ի 24
գերեզմանն, և գտին նոյնպէս ո̃պ և կանայքն ասա֊
ցին ․ բայց զնա ո՛չ տեսին ։ Եւ նա ասէ ցն̃ն ․ ո՜վ ան֊ 25
միտք և հեղգասիրտք 'ի հաւատալ յա̃մ, զոր խօ֊
սեցան մարգարէքն ։ Ո՞չ զնոյն պարտ էր չարչարել 26
ք̃սի, և մտանել 'ի փառս իւր ։ Եւ սկսեալ 'ի մովսէ֊ 27
սէ՝ և յա̃մ մարգարէից, մեկնէր նոցա՝ որ ինչ յա̃մ
գիրս գրեալ է զնմանէ ։ Եւ մերձեցան 'ի գեօղն 28
յոր երթային, և նա պատճառէր հեռագոյն ևս ու֊
րեք երթալ ։ Եւ բռնադատեցին զնա՝ և ասեն ․ առ 29
մեզ ագիր, զի է̃ երեկս է՝ և տարաժամեալ է օրս,
և եմուտ ագանել անդ է̃ նո̃ ։ Եւ եղև 'ի բազմելն 30
նր̃ ընդ նո̃, առեալ զհացն՝ օրհնեաց, եբեկ և ետ
նոցա ։ Եւ նոցա բացան աչք՝ և ծանեան զնա ․ և նա 31
եղև 'ի նոցանէ աներևոյթ ։ Եւ ասեն ցմիմեանս ․ 32
ո՞չ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին 'ի մեզ՝ մինչ խօսէրն է̃
մեզ զճանապարհայն ․ և ո՞րպէս բանայր մեզ զգիրս ։
Եւ յարուցեալ նոյնժամայն՝ դարձան յերուսաղէմ, 33

և գտին ժողովեալ զմետասանսն՝ և զորս ընդ նոսայն
34 էին։ Եւ ասէին՝ թէ արդարև յարեաւ Տէր՝ և երևե-
35 ցաւ սիմոնի։ Եւ նոքա պատմէին զայն որ զճանա-
պարհայն, և թէ զիարդ ետ ծանօթս նոցա ՚ի բե-
կանել հացին։
36 Մինչդեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ Յիսուս եկաց ՚ի
մէջ նոցա՝ և ասէ ցնոսա. խաղաղութիւն ընդ ձեզ, ես
37 եմ, մի երկնչիք։ Եւ զահի հարեալ երկնչէին. և հա-
38 մարէին ոգի ինչ տեսանել։ Եւ ասէ ցնոսա. զի խռո-
վեալ էք՝ և ընդէր խորհուրդք ելանեն ՚ի սիրտս ձեր։
39 Տեսէք զձեռս իմ և զոտս, զի ես նոյն եմ. շօշափե-
ցէք զիս և տեսէք. զի ոգի՝ մարմին և ոսկերս ոչ ունի,
40 որպէս զիս տեսանէք զի ունիմ։ Եւ զայս ասացեալ՝
եցոյց նոցա զձեռսն և զոտսն։
41 Եւ մինչդեռ տակաւին չհաւատային ՚ի խնդու-
թենէն՝ և զարմացեալ էին, ասէ ցնոսա. ունիք ինչ
42 կերակուր աստ։ Եւ նոքա ետուն նմա ձկան խորո-
43 վելոյ մասն, և խորիսխ մեղու։ Եւ առ՝ եկեր առաջի
44 նոցա, և զմնացորդսն ետ նոցա։ Եւ ասէ ցնոսա. այս
բանք են զոր խօսեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզն էի,
թէ պարտ է լնուլ ամենայն գրելոցն յօրէնսն մովսէ-
45 սի և ՚ի մարգարէս և ՚ի սաղմոսս վասն իմ։ Յայն-
46 ժամ եբաց զմիտս նոցա իմանալ զգիրս։ Եւ ասէ
ցնոսա, թէ այսպէս պարտ էր չարչարել Քրիստոսի, և յառ-
47 նել ՚ի մեռելոց յաւուր երրորդի. և քարոզել յանուն
նորա ապաշխարութիւն և թողութիւն մեղաց յամենայն
48 ազգս՝ սկսեալ յերուսաղեմէ։ Եւ դուք էք վկայք
49 այսոցիկ։ Եւ ահա ես առաքեմ զաւետիս հօր իմոյ
՚ի ձեզ. և դուք նստարո՛ւք ՚ի քաղաքիս յերուսաղեմ,
50 մինչև զգենուցուք զօրութիւն ՚ի բարձանց։ Եհան զնո-
սա մինչև ՚ի բեթանիա, և ամբարձեալ զձեռս իւր՝
51 օրհնեաց զնոսա։ Եւ եղև յօրհնելն նորա զնոսա, մեկ-
52 նեցաւ ՚ի նոցանէ, և վերանայր յերկինս։ Եւ նոքա
երկիրպագեալ նմա՝ դարձան յերուսաղեմ ուրախու-
53 թեամբ մեծաւ։ Եւ էին հանապազ ՚ի տաճարին,
գովէին և օրհնէին զԱստուած։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Յովհաննու Աւետարանն՝ գրեալ է յՈվհաննու, որ եղբայր է յակովբայ զեբեդեայ. որ անկաւ ՚ի վերայ լանջացն տն. նոյն աս գրեաց զաւետարանս զայս: Նա սկսեալ առնէ յածական բանէն. և զԲուն հարցմանց ծննդեանն յիշատակէ յառաջ, և բանն մարմին եղև: Նա յիշատակէ զծնունդն յովհաննու՝ և զընտրութիւն աշակերտացն. այլ և զհարսն և զարուեստս որ եղեն. և զսամարացին, որ մատնեցաւ պանդոյդոյ զեղջասալ, և խօսեցաւ. յորում և զծնունդն բացանեցին զհանդերձս նր, և ՚ի վր պատմութեան նր [illegible] արկին. և մարմինն նորա եդաւ ՚ի գերեզմանի, և յարեաւ յերրորդ աւուր. երևեցաւ աշակերտացն իւրոց:

Յովհաննէս՝ որ և որդի որոտման, զհեռինն որոտալով պատմեաց մեզ: Սա յետ ծնն ած համբառնալոյ ետևեն գրեաց զաւետարանս իւր յեփեսոս քաղաքի, ՚ի խնդրոյ եպիսկոպոսին ասիոյ՝ ՚ի լեզու յոյն:

Յովհաննէս՝ [illegible]:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՅՈՀԱՆՆՈՒ:

	Գլ.	Համր
Վասն զի անսկիզբն է բանն այ̅.	ա̅.	1
Վասն յովհաննու վկայելոյն բանին այ̅.	ա̅.	15
Վասն գալոյն առ նա գառինն այ̅.	ա̅.	29
Վասն աշակերտացն առ յս̅ ագանելոյն.	ա̅.	39
Վասն գտանելոյն զմեսիայն.	ա̅.	41
Վասն 'ի կանա հարսանեացն.	բ̅.	1
Վասն արտաքս հանելոյ 'ի տաճարէն.	բ̅.	15
Վասն նիկոդեմոսի.	գ̅.	1
Վասն 'ի յայենովն մկրտելոյն.	գ̅.	23
Վասն խնդիր լինելոյ յհ̅ սրբութե̅.	գ̅.	25
Վասն կնոջն սամարացւոյ.	դ̅.	7
Վասն թագաւորազինն.	դ̅.	46
Վասն երեսուն և ութամեայ հիւանդին.	ե̅.	5
Վասն՝ զի հայր ուրեք դատի.	ե̅.	20
Վասն հինգ հացին, և երկու ձկանն.	զ̅.	9
Վասն գնալոյն 'ի վերայ ծովուն.	զ̅.	19
Վասն մարտնչելոյն ընդ միմեանս հրէից.	զ̅.	41
Վասն շրջելոյն յի̅ 'ի գալիլէ, և խորհրդոյ եղբարցն.	է̅.	1
Վասն խնդրելոյն հրէից սպանել զյս̅.	է̅.	30
Վասն 'ի ծնէ կուրին.	թ̅.	1
Վասն դնելոյն յի̅ զանձն 'ի վր̅ ոչխարացն.	ժ̅.	15
Վասն նաւակատեացն յեէ̅մ.	ժ̅.	22
Վասն ղազարու յարութե̅ն.	ժա̅.	1
Վասն օծանելոյն զտ̅րն.	ժբ̅.	3
Վասն՝ որ ասաց յուդա զիւղոյն.	ժբ̅.	5
Վասն յովանակին.	ժբ̅.	14
Վասն եկելոց հեթանոսացն առ տ̅ր.	ժբ̅.	21
Վասն հատին ցորենոյ.	ժբ̅.	24

Վասն յս̄ի լոյս գալոյն յաշխարհ. ժբ. 46
Վ`ասն ընթրեացն. և լուանալոյ զոտս աշակեր-
`տացն. ժգ. 11
Վասն չարչարանաց տն̄, և սփոփելոյ զաշա-
`կերտսն. ժդ. 15
Վասն գալոյ հոգւոյն՝ և մխիթարելոյ զաշա-
`կերտսն. ժդ. 26
Վասն մատնութեն յս̄ի. ժը. 5
Վ`ասն ուրացութեն պետրոսի, և հատուածն խօ-
սելոյ. ժը. 25
Վասն ածելոյն զյս̄ 'ի տանէն կայիափայ. ժը. 28
Վ`ասն տանելոյն զյս̄ 'ի գողգոթա. ժթ. 17
Վ`ասն աւանդելոյն յս̄ի զհոգին. ժթ. 30
Վ`ասն խնդրելոյն զտ̄րունական մարմինն. ժթ. 39
Վ`ասն բերելոյն նիկոդեմոսի զմուռոս. ժթ. 39
Վ`ասն գալոյ կանանցն 'ի գերեզմանն. ի. 1
Վ`ասն դրօքն փակելովք մտանելոյն յս̄ի առ ա-
`շակերտսն. ի. 19
Վասն զթովմաս հաստատելոյ տն̄. ի. 27
Վ`ասն ուտելոյն ընդ նս̄, և հարցանելոյն զպետ-
րոս. իա. 15
Վասն սիրելոյ աշակերտին, և գրելոյ զաւե-
`տարանն. իա. 24

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼ. Ա

1 ԲԿ. Ի ՍԿԶԲԱՆԷ էր բանն. եւ բանն էր առ ա՟ծ.
2 եւ ա՟ծ էր բանն։ Սա էր ՚ի սկզբանէ առ ա՟ծ։ Ամե-
3 նայն ինչ նովաւ եղեւ, եւ առանց նորա եղեւ եւ ոչինչ՝
4 որ ինչ եղեւն։ Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն էր լոյս
5 մարդկան. եւ լոյսն ՚ի խաւարի անդ լուսաւորէ, եւ
6 խաւար նմա ոչ եղեւ հասու։ Եղեւ այր մի առաքեալ
7 յա՟յ, անուն ն՟ր յովհաննէս։ Սա եկն ՚ի վկայութի՝
զի վկայեսցէ վ՟ն լուսոյն. զի ամենեքին հաւատաս-
8 ցեն նովաւ։ Ոչ էր նա լոյսն. այլ զի վկայեսցէ վ՟ն
9 լուսոյն։ Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ զա՟մ
10 մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհ։ Յաշխարհի էր, եւ աշ-
խարհ նովաւ եղեւ. եւ աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ։
11 Յիւրսն եկն, եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան։ Իսկ որք
12 ընկալանն զնա, ետ նոցա իշխանութի որդիս ա՟յ լինել՝
13 որոց հաւատասցեն յանուն նորա. որք ոչ յարենէ եւ
ոչ ՚ի կամաց մարմնոյ եւ ոչ ՚ի կամաց առն, այլ յա՟յ
14 ծնան։ Եւ բանն մարմին եղեւ՝ եւ բնակեաց ՚ի մեզ.
եւ տեսաք զփառս ն՟ր՝ զփառս իբրեւ զմիածնի առ ՚ի
15 հօրէ, լի շնորհօք եւ ճշմարտութեամբ։ Յովհաննէս
վկայէ վ՟ն ն՟ր, աղաղակեաց եւ ասէ. սա՛ է՝ զորմէ ա-
սէի, որ զկնի իմ գալոցն էր՝ առաջի իմ եղեւ. զի նախ
16 քան զիս էր։ Զի ՚ի լրութենէ անտի ն՟ր՝ մեք ամենե-

քին առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց։ Օրէնքն 17
'ի ձեռն Մովսեսի տուան. շնորհքն և ճշմարտութի
'ի ձեռն յի̄ ք̄ի եղեն։

ԲԲ. Զա̄ծ ոչ ոք ետես երբէք, բայց միածինն 18
որդի որ է 'ի ծոց հօր, նա պատմեաց։ Եւ այս է 19
վկայութին յովհաննու, յորժամ առաքեցին առ նա
հրէայքն յե̄մէ քահանայս և ղևտացիս, զի հարց-
ցեն զնա՝ թէ դու ո՞ ես։ Եւ խոստովան եղև, և ոչ 20
ուրացաւ. խոստովան եղև, եթէ ես ոչ եմ Ք̄սն։
Եւ հարցին զնա. իսկ ո՞վ ես դու, եղիա՞ ես. և ասէ. 21
ոչ եմ։ Իսկ մարգարէն ես դու. պատասխանի ետ՝
թէ ոչ։ Իսկ ասա՛ մեզ՝ դու ո՞վ ես, զի պատասխանի 22
տարցուք՝ որոց առաքեցինն զմեզ. զի՞ ասես վ̄ն քո։
Ասէ. ես՝ ձայն բարբառոյ յանապատի. ուղիղ արա- 23
րէք զճանապարհս տ̄ն, ո̄պ ասաց եսայի մարգարէ։
Եւ որք առաքեցանն՝ 'ի փարիսեցւոց անտի էին։ 24
Հարցին զնա՝ և ասեն. իսկ զի՞ մկրտես՝ եթէ դու 25
չես Ք̄սն, և ոչ եղիա, և ոչ մարգարէն։ Պատաս- 26
խանի ետ ն̄ց յովհաննէս՝ և ասէ. ես մկրտեմ զձեզ
ջրով. 'ի միջի ձերում կայ, զոր դուքն ոչ գիտէք։ Որ 27
զկնի իմ գալոցն է, որում չեմն արժանի՝ եթէ լու-
ծից զխրացս կօշկաց ն̄ր։ Այս 'ի բեթաբրայ եղև 28
յայնկոյս յորդանանու, ուր էրն յովհաննէս՝ և մկրտ-
տէր։

ԲԳ. Ի վաղիւ անդր տեսանէ զյ̄ս՝ զի գայր առ 29
նա, և ասէ. ահաւասիկ գառն ա̄յ՝ որ բառնայ զմեղս
աշխարհի։ Սա է՝ վ̄ն որոյ եսն ասէի, զկնի իմ գայ 30
այր՝ որ առաջի իմ եղև, զի յառաջ իսկ էր քան
զիս։ Եւ ես ոչ գիտէի զնա. այլ զի յայտնի լինիցի 31
իսրայէլի, վ̄ն այնորիկ եկի ես ջրով մկրտել։ Եւ վ- 32
կայեաց յովհաննէս և ասէ, թէ տեսանէի զհոգին՝
զի իջանէր իբրև զաղաւնի յերկնից, և հանգչէր 'ի
վ̄ր ն̄ր։ Եւ ես ոչ գիտէի զնա. այլ որ առաքեացն 33
զիս մկրտել ջրով նա ասաց ցիս. յոր վ̄ր տեսանիցես
զհոգին, զի իջանիցէ և հանգչիցի 'ի վերայ ն̄ր, նա

34 է՝ որ մկրտէ հոգւովն սրբով ։ Եւ ես տեսի և վը-
կայեցի՝ եթէ սա է որդին այ ։
35 ԲԴ. Ի վաղիւ անդր կայր յովհաննէս, և յաշա-
36 կերտաց անտի նր երկու ։ Եւ հայեցեալ ընդ յսի՝ զի
37 գնայր, ասէ. ահաւասիկ քս գառն այ ։ Լուան 'ի
նմանէ երկու աշակերտքն՝ զի խօսէր, և գնացին
38 զհետ յսի ։ Իբրև դարձաւ յս և ետես զնոսա՝ զի
երթային զհետ նր, ասէ ցնս. զի՞նչ խնդրէք. Նոքա
ասեն ցնա. ռաբբի, որ թարգմանեալ կոչի վարդա-
39 պետ, ո՞ւր էն օթևանք քո ։ Ասէ ցնս. եկա՛յք և տե-
սէ՛ք. եկին և տեսին՝ ուր էին օթևանք նր, և առ
40 նմ ագան այն օր, զի ժամ էր իբրև տասներորդ ։ Էր
անդրէաս եղբայր սիմովնի վիմի, մի յերկուց անտի,
41 որ լուանն 'ի յովհաննէ՝ և գնացին զկնի նր ։ Գտա-
նէ սա նախ զեղբայր իւր զսիմոն, և ասէ ցնա. գտաք
42 զմեսիայ՝ որ թարգմանի քս ։ Եւ ած զնա առ յս.
հայեցեալ ընդ նա յսի՝ ասէ. դու ես սիմոն որդի յով-
նանու, դու կոչեսցիս կեփաս, որ թարգմանի պե-
տրոս ։
43 ԲԵ. Ի վաղիւ անդր կամեցաւ ելանել 'ի գալիլեա.
գտանէ զփիլիպպոս, և ասէ ցնա յս. եկ զկնի իմ ։
44 Եւ էր փիլիպպոս 'ի բեթսայիդայ, 'ի քաղաքէ ան-
45 դրեայ և պետրոսի ։ Գտանէ փիլիպպոս զնաթա-
նայէլ, և ասէ ցնա. զորմէ գրեաց մովսէս յօրէնսն՝
և մարգարէքն. գտաք զյս զորդի յովսեփայ 'ի նա-
46 զարեթէ ։ Ասէ ցնա նաթանայէլ, թէ 'ի նազարեթէ
մարթ ի՞նչ իցէ բարւոյ իմիք լինել. ասէ ցնա փիլիպ-
47 պոս. եկ և տե՛ս ։ Իբրև ետես յս զնաթանայէլ զի
գայր առ նա, ասէ վասն նր. ահա արդարև իսրայե-
48 լացի՝ յորում նենգութի ո՛չ գոյ ։ Ասէ ցնա նաթա-
նայէլ. ուստի՞ ճանաչես զիս. պատասխանի ետ յս և
ասէ ցնա. մինչև էր փիլիպպոսի կոչեցեալ զքեզ՝ զի
49 էիր 'ի ներքոյ թզենւոյ, տեսի զքեզ ։ Պատասխանի
ետ նմ նաթանայէլ և ասէ. ռաբբի՝ դու ես որդի
50 այ, դու ես թագաւորն իսրայէլի ։ Պատասխանի ետ

նմա յ̅ս եւ ասէ. փոխանակ զի ասացի քեզ՝ թէ տեսի
'ի ներքոյ թզենւոյն, հաւատաս, մեծամեծս եւս քան
զայս տեսցես ։ Եւ ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. 51
տեսանիցէք զերկինս բացեալ՝ եւ զհրեշտակս ա̅յ՝ զի
ելանիցեն եւ իջանիցեն 'ի վերայ որդւոյ մարդոյ ։

ԳԼ. Բ

ԲԶ. Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին 'ի կա- 1
նա գալիլեացւոց. եւ անդ էր մայրն յ̅ի ։ Կոչեցաւ եւ 2
յ̅ս եւ աշակերտքն նորա 'ի հարսանիսն ։ Եւ 'ի պա- 3
կասել գինւոյն, ասէ մայրն ցյ̅ս. գինի ոչ ունին ։ Եւ 4
ասէ ցնա յ̅ս. զի՞ կայ իմ եւ քո՝ կին դու, չե՞ է հասեալ
ժամանակ իմ ։ Ասէ մայրն նորա ցպաշտաւորսն. որ 5
զինչ ասիցէ ձեզ՝ արասջի՛ք ։ Անդ էին թակոյկք կը- 6
ճեայք վեց՝ ը̅ս սրբութե̅ հրէից. տանէին մի մի 'ի
նոցանէ մարս երկուս կամ երիս ։ Ասէ ցնոսա յիսուս. 7
լցէք զթակոյկսդ ջրով. եւ լցին զնոսա մինչեւ 'ի վեր ։
Եւ ասէ ցն̅ս. արդ առէք եւ բերէք տաճարապետին. 8
եւ նոքա բերին ։ Եւ իբրեւ ճաշակեաց տաճարապետն 9
զջուրն գինի եղեալ, եւ ոչ գիտէր ուստի իցէ. բայց
պաշտաւորքն գիտէին՝ որք արկին զջուրն. խօսի ընդ
փեսային տաճարապետն, եւ ասէ. ա̅մ մարդ զանոյշ 10
գինին յառաջագոյն պաշտէ. եւ յորժամ արբենան,
յայնժամ զյոռին. դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մին-
չեւ ցայժմ ։ Զայս արար սկիզբն նշանաց յ̅ս 'ի կանա 11
գալիլեացւոց, եւ յայտնեաց զփառս իւր. եւ հաւատա-
ցին 'ի նա աշակերտքն նորա ։

ԲԷ. Յետ այսորիկ էջ յ̅ս 'ի կափառնաում, ինքն եւ 12
մայր իւր եւ եղբարք իւր. եւ անդ լինէր ոչ բ̅զմ ինչ
աւուրս ։ Եւ էր մերձ զատիկն հրէից, եւ ել յ̅ս յե̅մ. 13
եւ եգիտ 'ի տաճարին զի վաճառէին զարջառս եւ զոչ- 14
խարս եւ զաղաւնիս, եւ զլումայափոխսն՝ որ նստէին ։ Եւ 15
արար խարազան չուանեայ, եւ եհան զամենեսին 'ի
տաճարէն, զոչխարսն եւ զարջառս, եւ զպղինձս հատա-
վաճառացն ցրուեաց, եւ զսեղանսն կործանեաց ։ Եւ 16

որ զաղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ ցնս. առէք զայդ ա-
տի, և մի առնէք զտուն Հօր իմյ՝ տուն վաճառի։
17 Յիշեցին աշակերտքն նր, թէ գրեալ է. նա-
18 խանձ տան քո կերիցէ զիս։ Պատասխանի ետուն
Հրէայքն և ասեն ցնա՝ զի՞նչ նշան ցուցանես դու
19 մեզ՝ զի զայդ առնես։ Պատասխանի ետ յս՝ և ասէ
ցնոսա. քակեցէք զտաճարդ զայդ, և զերիս աւուրս
20 կանգնեցից զդա։ Ասեն ցնա Հրէայքն. զքառասուն
և զվեց ամ շինեցաւ տաճարս, և դու զերիս աւուրս
21 կանգնես զսա։ Բայց նա ասէր վն տաճարի մար-
22 մնոյն իւրոյ։ Իսկ յորժամ յարեաւ 'ի մեռելոց, յի-
շեցին աշակերտքն նորա, թէ այս է՝ զոր ասացն. և
հաւատացին գրոյն, և բանին՝ զոր ասաց յս։
23 գկ. Եւ իբրև էր յեմ 'ի զատկին 'ի տօնի, բզմք
հաւատացին յանուն նր. զի տեսանէին զնշանսն՝ զոր
24 առնէր։ Բայց ինքն յս ոչ հաւատայր զանձն նոցա.
25 քանզի ինքն գիտէր զամ. և զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ
ոք վկայեսցէ վասն մարդոյ՝ զի ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ
կրէր 'ի մարդն։

ԳԼ. Գ.

1 Եւ էր այր մի 'ի փարիսեցւոց անուն՝ նիկոդեմոս
2 անուն նորա՝ իշխան Հրէից։ Սա եկն առ նա գիշերի՝
և ասէ ցնա. ռաբբի՝ գիտեմք եթէ յայ եկեալ ես
վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանսդ առնել՝
3 զոր դուդ առնես, եթէ ոչ ած իցէ ընդ նմա։ Պա-
տասխանի ետ յս և ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ քեզ,
եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին՝ ոչ կարէ տեսանել զար-
4 քայութիւն այ։ Ասէ ցնա նիկոդեմոս. զիարդ կարէ
մարդ ծնանել՝ որ ծեր իցէ. միթէ մարթ ինչ իցէ
անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել՝ և ծնա-
5 նել։ Պատասխանի ետ յս և ասէ. ամէն ամէն ասեմ
քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի 'ի ջրոյ և 'ի Հոգւոյ, ոչ կարէ
6 մտանել յարքայութիւն այ։ Որ ծնեալն 'ի մարմնոյ՝
7 մարմին է, և ծնեալն 'ի Հոգւոյ՝ Հոգի է։ Մի

զարմանար, թէ ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանել
վերստին։ Զի հողմ ուր կամի շնչէ. և զձայն նր՟ 8
լսես. այլ ո՛չ գիտես՝ ուստի գայ, կամ յո՛ երթայ.
նոյնպէս և ա՟մ ծնեալն 'ի հոգւոյն։ Պատասխանի ետ 9
նիկոդեմոս և ասէ ցնա. զիա՞րդ մարթի այդմ լինել։
Պատասխանի ետ յս՟ և ասէ ցնա. դու ես վարդա- 10
պետ իլի՟՝ և զայդ ո՞չ գիտես։ Ամէն ամէն ասեմ քեզ. 11
զի զոր ինչ գիտեմք՝ խօսիմք, և զոր տեսաք՝ վկայեմք.
և զվկայութի՟ մեր ո՛չ ընդունիք։ Իսկ արդ եթէ 12
զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ և ո՛չ հաւատայք. զիա՞րդ
եթէ զերկնաւորսն ասացից՝ հաւատայցէ՛ք։

ԳԲ. Եւ ո՛չ ո՛ք ել յերկինս. եթէ ո՛չ՝ որ էջն յեր- 13
կնից՝ որդին մարդոյ, որ էն յերկինս։ Եւ ո՟պ մովսէս 14
բարձրացոյց զօձն յանապատին, նոյնպէս բարձրա-
նալ պարտ է որդւոյ մարդոյ։ Զի ա՟մ որ հաւատայ 15
'ի նա՝ մի՛ կորիցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենա-
կանս։ Զի այնպէս սիրեաց ա՟ծ զաշխարհ՝ մինչև 16
զորդին իւր միածին ետ. զի ա՟մ որ հաւատայ 'ի նա՝
մի՛ կորիցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս։
Զի ո՛չ առաքեաց ա՟ծ զորդի իւր յաշխարհ՝ թէ դա- 17
տեսցի զաշխարհ, այլ զի փրկեսցի աշխարհ նովաւ։
Որ հաւատայ 'ի նա, ո՛չ դատապարտեսցի. և որ ո՛չ 18
հաւատայ 'ի նա՝ արդէն իսկ դատապարտեալ է. զի
ո՛չ հաւատաց յանուն միածնի որդւոյն ա՟յ։ Եւ այս 19
իսկ է դատաստան. զի լոյս եկն յաշխարհ՝ և սիրե-
ցին մարդիկ զխաւար առաւել քան զլոյս. զի էին
գործք իւրեանց չարութե՟։ Զի ա՟մ որ զչար գործէ՝ 20
ատեայ զլոյս. և ո՛չ գայ առ լոյսն, զի մի՛ յանդիմա-
նեսցին գործք նր՟։ Իսկ որ առնէ զճշմարտութի՟ գայ 21
առ լոյսն, զի յայտնի լիցին գործք նր՟, թէ աստու-
ծով գործեցան։

ԳԳ. Յետ այսորիկ եկն յս՟ և աշակերտքն նորա 22
յերկիրն հրէաստանի. և անդ շրջէր նոքօք հանդերձ
և մկրտէր։ Մկրտէր և յովհաննէս 'ի յայենովն մերձ 23
առ սաղիմ, զի ջուրք բա՟զ էին անդ. և գային՝ և

24 մկրտէին։ Զի չեւ եւս էր արկեալ յովհաննէս 'ի բանտ։
25 Եւ եղեւ խնդիր յաշակերտացն յովհաննու ընդ հրէից
26 վասն սրբութե։ Եկին առ յովհաննէս եւ ասեն ցնա.
ռաբբի՝ որ էրն ընդ քեզ յայնկոյս յորդանանու, որում
դու վկայեցեր, ահաւասիկ նա մկրտէ՝ եւ ամենեքին
27 գան առ նա։ Պատասխանի ետ յովհաննէս՝ եւ ասէ.
ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ եւ ոչինչ՝ եթէ ոչ իցէ
28 տուեալ նմա յերկնից 'ի վերուստ։ Դուք ձեզէն վը-
կայէք ինձ, զի ասացի ձեզ՝ թէ չեմ ես քն, այլ
29 թէ առաքեալ եմ առաջի նորա։ Որ ունի հարսն՝
նա է փեսայ. իսկ բարեկամ փեսային՝ որ կայ եւ լսէ
նմա, ուրախութը ուրախ լինի վն ձայնի փեսային.
30 արդ այս ուրախութիւն որ իմն է, լցեալ է։ Նմա
31 պարտ է աճել, եւ ինձ մեղմանալ։ Որ 'ի վերուստն
գայ՝ 'ի վերոյ է քան զամ. որ յերկրէ աստի է, յեր-
32 կրէ է՝ եւ յերկրէ խօսի։ Որ յերկնիցն գայ, զոր ինչ
եսեւս եւ զոր լուաւ՝ վկայէ. եւ զվկայութի նորա ոչ
33 ոք ընդունի։ Որ ընդունի զվկայութի նր՝ կնքեաց,
34 թէ ած ճշմարիտ է։ Զի զոր ածն առաքեաց՝ զբանս
35 այ խօսի. զի ոչ եթէ չափով տայ ած զհոգին։ Հայր
36 սիրէ զորդի, եւ զամ ինչ ետ 'ի ձեռս նր։ Որ հաւա-
տայ յորդի, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. եւ որ
ոչ հնազանդի որդւոյ, ոչ տեսցէ զկեանս, այլ բար-
կութի այ մնայ 'ի վերայ նորա։

ԳԼ. Դ

1 ԳԴ. ԻԲՐԵՒ գիտաց յս՝ եթէ լուան փարիսեցիքն՝
եթէ յս բազում աշակերտս առնէ եւ մկրտէ քան
2 զյովհաննէս. քանզի ոչ եթէ յս ինքնին մկրտէր՝
3 այլ աշակերտքն նորա. եթող զհրէաստան երկիր, եւ
4 եկն միւսանգամ 'ի գալիլեա։ Եւ էր նմա անցանել
5 ընդ սամարիա։ Գայ նա 'ի քաղաք մի սամարացւոց՝
որում անուն էր սիւքար. մերձ 'ի գեօղն զոր ետ յա-
6 կովբ որդւոյ իւրում յովսեփայ։ Եւ անդ էր աղբիւր
մի յակոբայ. եւ յս վաստակեալ 'ի ճանապարհէն,

նստէր 'ի վր̃ աղբերն. և էր ժամ իբրև վեցերորդ:
Գայ կին մի 'ի սամարեայ հանել ջուր. ասէ ցնա յս̃. 7
տուր ինձ ըմպել: Զի աշակերտքն նր̃ երթեալ էին 8
'ի քաղաք անդր՝ զի կերակուրս գնեսցեն: Ասէ ցնա 9
կինն սամարացի. դու՝ որ հրէայդ ես, զիա՞րդ յինէն
ըմպել խնդրես 'ի կնոջէ սամարացւոյ. զի ոչ երբէք
խառնակին հրէայք ընդ սամարացիս: Պատասխանի 10
ետ նմա յս̃ և ասէ. եթէ գիտէիր դու զպարգևս
ա̃յ, և ո՛վ է՝ որ ասէդ ցքեզ՝ թէ տուր ինձ ըմպել,
դու արդեօք խնդրէիր 'ի նմանէ՝ և տայր քեզ ջուր
կենդանի: Ասէ ցնա կինն. տէ՛ր՝ դու քանզի և դոյլ 11
իսկ ոչ ունիս, և ջրհորս խոր է. իսկ արդ՝ ուստի
ունիցիս զջուրն կենդանի: Միթէ դու մեծ ինչ ոք 12
իցես քան զհայրն մեր յակոբ՝ որ զայս ջրհոր ետ
մեզ. և ինքն աստի արբ՝ և որդիք նորա, և խաշինք
նր̃: Պատասխանի ետ նմա յս̃ և ասէ. ա̃մ որ ըմպէ 13
'ի ջրոյ յայդմանէ՝ միւսանգամ ծարաւէ. բայց որ
ըմպէ 'ի ջրոյն՝ զոր ես տաց նմա, մի́ ծարաւեսցէ յա-
ւիտեան: Այլ ջուրն զոր ես տաց նմա, եղիցի նմա 14
աղբիւր ջրոյ բղխելոյ 'ի կեանսն յաւիտենականս:
Ասէ ցնա կինն. տէ՛ր՝ տուր ինձ զջուրն զայն, զի մի́ 15
ծարաւեցից, և մի́ եկից այսր՝ հանել ջուր: Ասէ ցնա 16
յս̃. երթ կոչեա́ զայր քո՝ և եկ այսր: Պատասխանի 17
ետ նմա կինն և ասէ. չէք իմ այր. ասէ ցնա յս̃. բա-
րւոք ասացեր՝ թէ չէք իմ այր. զի հինգ այր փո- 18
խեալ է քո, և զոր այժմ ունիս՝ չէ́ քո այր. զայդ
արդար ասացեր: Ասէ ցնա կինն. տէ՛ր՝ թուի ինձ, 19
թէ մարգարէ իցես դու: Հարքն մեր 'ի լերինս յայս- 20
միկ երկիր պագին. և դուք ասէք՝ եթէ յե̃մ ևեթ
է տեղի, ուր արժան իցէ երկիր պագանել: Ասէ ցնա 21
յս̃. կին դու՝ հաւատա́ ինձ, զի եկեսցէ ժամանակ՝
յորժամ ոչ 'ի լերինս յայսմիկ և ոչ յե̃մ երկիր
պագանիցեն հօր: Դուք երկիր պագանէք՝ որում 22
ո̃չն գիտէք, մեք երկիր պագանեմք որում գիտեմքն.
զի փրկութի̃ 'ի հրէից է: Այլ եկեսցէ ժամանակ՝ 23

և այժմ իսկ է, յորժամ ճշմարիտքն երկրպագուք
երկիր պագանիցեն Հօր հոգւով և ճշմարտութ՟բ.
քանզի և Հայր այնպիսի երկրպագուս խնդրէ:
24 Գ՟Ե. Հոգի է ա՟ծ, և երկրպագուաց նր՟ հոգւով
25 և ճշմարտութ՟բ պարտ է երկիր պագանել: Ասէ ցնա
կինն, գիտեմք զի մեսիայ գայ՝ անուանեալն ք՟ս. յոր-
26 ժամ եկեսցէ նա, պատմեսցէ մեզ զա՟մ: Ասէ ցնա
27 յ՟ս. ես եմ՝ որ խօսիմս ընդ քեզ: Եւ յայն բան եկին
աշակերտքն նր՟, և զարմանային՝ զի ը՟ կնոջն խօսէր՝
բայց ոչ ոք ասաց 'ի նոցանէ, թէ զի՞նչ խնդրես, կամ
28 զի՞նչ խօսիս ընդ դմա: Եթող կինն զսափորն իւր՝
29 և չոգաւ 'ի քաղաքն, և ասէ ցմարդիկն: Եկա՛յք տե-
սէ՛ք զայր մի, որ ասաց ինձ զա՟մ՝ որ ինչ իմ գործեալ
30 է. միթէ նա՞ իցէ ք՟ն: Ելին 'ի քաղաքէն՝ և գային
31 առ նա: Եւ մինչև եկեալ էին նոքա, աղաչէին զնա
32 աշակերտքն և ասէին. ռաբբի՝ հա՛ց կեր: Նա ասէ
ցնոսա. ես կերակուր ունիմ ուտել, զոր դուքն ոչ
33 գիտէք: Ասէին աշակերտքն ընդ միմեանս. միթէ
34 եբե՞ր ինչ ոք դմա ուտել: Ասէ ցն՟ս յ՟ս. իմ կերակուր
այն է՝ զի արարից զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն
35 զիս, և կատարեցից զգործն նորա: Ո՞չ դուք ասէք՝
եթէ այլ ևս չորք ամիսք են, և հունձք գան. ահա-
ւասիկ ես ասեմ ձեզ. ամբարձէ՛ք զաչս ձեր, և տե-
սէ՛ք զարտորայսն, զի սպիտակացեալ են և 'ի հունձս
36 հասեալ: Եւ որ հնձէն՝ վարձս առնու, և ժողովէ
զպտուղ 'ի կեանսն յաւիտենականս. զի որ սերմա-
37 նէն և որ հնձէ՝ հասարակ ցնծասցեն: Յայսմ իսկ
է բանն ճշմարիտ. զի այլ է որ սերմանէ, և այլ է
38 որ հնձէ: Ես առաքեցի զձեզ հնձել՝ զոր ոչ դուք
վաստակեցէք. այլք վաստակեցին, և դուք 'ի վաս-
39 տակս նց՟ մտէք: Եւ 'ի քաղաքէն յայնմանէ սամա-
րացւոց՝ բազումք հաւատացին 'ի նա, վասն բանի
կնոջն վկայելոյ՝ եթէ ասաց ինձ զա՟մ, որ ինչ իմ
40 գործեալ էր: Իսկ իբրև եկին առ նա սամարացիքն,
աղաչէին զնա լինել առ նս՟. և եղև անդ աւուրս եր-

կուս։ Եւ եւս բազումք հաւատացին ՚ի նա վ՟ բա- 41
նին նր՟։ Եւ ասէին ցկինն, թէ ոչ այսուհետեւ վ՟ 42
քո խօսիցդ հաւատամք, զի մեզէն իսկ լուաք ՚ի դմա-
նէ. եւ գիտեմք եթէ դա է Ճշմարիտ փրկիչ աշ-
խարհաց։

ԳՁ. Եւ յետ երկուց աւուրց ել անտի եւ գնաց 43
՚ի Գալիլեա։ Զի ինքն իսկ յս՟ վկայեաց՝ եթէ մար- 44
գարէ յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի։ Այլ յորժամ 45
եկն նա ՚ի Գալիլեա, ընկալան զնա Գալիլեացիքն. զի
տեսեալ եւս էր զամ՟ն նշանսն, զոր արար յեմ՟ ՚ի տօնին.
քանզի եւ նք՟ եկեալ էին ՚ի տօնն։ Եկն դարձեալ ՚ի 46
Կանա Գալիլեացւոց՝ ուր արար զջուրն գինի. եւ անդ
էր թագաւորազն մի, որոյ որդի նր՟ հիւանդ կայր ՚ի
Կափառնայում։ Նա իբրեւ լուաւ եթէ յս՟ եկեալ է ՚ի 47
Հրէաստանէ ՚ի Գալիլեա, եկն առ նա՝ եւ աղաչէր, զի
իջցէ եւ բժշկեսցէ զորդի նորա. քանզի մերձ էր ՚ի
մեռանել։ Ասէ ցնա. եթէ ոչ նշանս ինչ եւ արուեստս 48
տեսանէք՝ ոչ հաւատայք։ Ասէ ցնա թագաւորազն. 49
տէր՝ էջ մինչեւ մեռեալ իցէ մանուկն իմ։ Ասէ ցնա 50
յս՟, երթ՝ որդին քո կենդանի է. եւ հաւատաց այրն
բանին՝ զոր ասաց նմ՟ յս՟, եւ գնաց։ Եւ մինչդեռ իջա- 51
նէր, ըն՟ առաջ եղեն նմա ծառայքն նր՟. աւետիս ետուն
եւ ասեն, թէ մանուկն նորա կենդանի է։ Հարցանէր 52
ցնս՟ վ՟ ժամուն՝ յորում ապաքինեցաւ. եւ ասեն ցնա.
երէկ յեօթներորդ ժամու եթող զնա ջերմն։ Գի- 53
տաց հայրն նր՟՝ եթէ յայնմ ժամու՝ յորում ասացն ցնա
յս՟՝ թէ որդին քո կենդանի է. եւ հաւատաց ինքն եւ
ամ՟ն տուն իւր։ Զայս դարձեալ երկրորդ նշանս արար 54
յս՟ եկեալ ՚ի Հրէաստանէ ՚ի Գալիլեա։

ԳԼ. Ե

ԳԵ. ՅԵՏ այսորիկ տօն էր Հրէից. եւ ել յս՟ յեմ՟։ 1
Եւ էր յեմ՟ ՚ի պրոբատիկէ աւազանին. որ կոչէր 2
եբրայեցերէն բեթհեզդա, հինգ սրահս։ Յորս ան- 3
կեալ դնէր բազմութի՟ն յոյժ հիւանդաց՝ կուրաց, կաղաց,

4 գօսացելոց, որ ակն ունէին ջրոյն յուզելոյ։ Եւ հրեշ-
տակ տ՟ն իջանէր ըստ ժամանակի յաւազանն՝ և յու-
զէր զջուրսն. և որ նախ 'ի շարժումն ջուրցն իջանէր,
5 բժշկէր՝ ոչ ունելով նշան հիւանդութե՟։ Եւ անդ էր
այր մի, որոյ երեսուն և ութ ամ էր 'ի հիւանդութե՟
6 իւրում։ Զնա իբրև ետես Յս՟ զի անկեալ դնէր, և
գիտաց եթէ բզ՟մ ժամանակք են այնուհետև, ասէ
7 ցնա. կամիս ողջ լինել։ Պատասխանի ետ նմ՟ հիւանդն.
տէր՝ ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն յուզիցին՝
արկցէ զիս յաւազանն. և մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք
8 քան զիս յառաջագոյն իջանէ։ Ասէ ցնա Յս՟. արի առ
9 զմահիճս քո՝ և գնա։ Եւ ողջացաւ այրն, և յարեաւ՝
առ զմահիճս իւր՝ և շրջէր. և էր շաբաթ յաւուրն
10 յայնմիկ։ Ասեն հրէայքն ցբժշկեալն. շաբաթ է՝ և ոչ
11 է արժան քեզ առնուլ զմահիճս քո։ Պատասխանի ետ նց՟ և
ասէ. որ բժշկեացն զիս, նա ասաց ցիս. առ զմահիճս
12 քո՝ և գնա։ Հարցին ցնա և ասեն. ո՞վ է այրն՝ որ
13 ասաց քեզ, առ զմահիճս քո՝ և շրջեա՛ց։ Եւ բժշ-
կեալն ոչ գիտէր թէ ո՛վ իցէ. քանզի Յս՟ խոյս ետ վասն
14 ամբոխին 'ի տեղւոջէ անտի։ Յետ այսորիկ գտանէ
զնա Յս՟ 'ի տաճարին, և ասէ ցնա. ահաւասիկ ողջա-
ցար, մի ևս մեղանչեր՝ զի մի չար ևս ինչ լինիցի քեզ։
15 Գնաց այրն՝ և պատմեաց հրէիցն, եթէ Յս՟ էր՝ որ
16 բժշկեացն զիս։ Եւ վ՟ա այնորիկ հալածէին զՅս՟
17 հրէայքն, զի զայն առնէր 'ի շաբաթու։ Եւ Յս՟
պատասխանի ետ նց՟. հայր իմ՝ մինչև ցայժմ գործէ, և
18 ես գործեմ։ Վասն այնորիկ առաւել խնդրէին հրէայ-
քըն սպանանել զնա. զի ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս,
այլ և հայր իւր կոչէր զա՟ծ, և հաւասար առնէր
զանձն ա՟յ։

19 ԴԿ. Պատասխանի ետ Յս՟ և ասէ ցն՟ա. ամէն ա-
մէն ասեմ ձեզ. ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել յանձնէ
և ոչինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զհայրն զի առնէ. զի
զոր նայն առնէ, զնոյն և որդին նմին նման գործէ։
20 Զի հայր սիրէ զորդի, և զա՟մ ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր

ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան զսոյնս ցուցանէ
նմա զգործս, զ̃ի որ դուքդ զարմանայք։ Զի որպէս 21
հայր յարուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյն-
պէս և որդի՝ զորս կամի կենդանի առնէ։ Եւ ոչ ե- 22
թէ հայր դատի զոք՝ այլ զա̃մ դատաստան ետ որդւոյ
իւրոյ. զի ամենեքեան պատուեսցեն զորդի՝ ո̃պ պա- 23
տուեն զհայր. որ ոչ պատուէ զորդին, ոչ պատուէ
զհայր զառաքիչն ն̃ր։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ 24
զբանն իմ լուէ, և հաւատայ այնմ որ առաքեացն զիս,
ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. և 'ի դատաստան
ոչ մտանէ, այլ փոխեցաւ 'ի մահուանէ 'ի կեանս։
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ՝ և արդէն 25
իսկ է, յորժամ մեռեալք լուիցեն ձայնի որդւոյն ա̃յ.
և որք լուիցենն՝ կեցցեն։ Զի ո̃պ հայր ունի կեանս 26
յանձին իւրում, նոյնպէս ետ և որդւոյ ունել կեանս
յանձին իւրում. և իշխանութ̃ի ետ նմա դատաստան 27
առնել. և զի որդի մարդոյ է՝ ընդ այն զի զարմանայք. 28
զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում ամենեքին որ 'ի գերեզ-
մանս կայցեն, լուիցեն ձայնի ն̃ր, և եկեսցեն արտաքս. 29
որոց բարիս գործեալ իցէ՝ 'ի յարութ̃ի կենաց. և որոց
զչար արարեալ՝ 'ի յարութ̃ի դատաստանաց։ Ոչ կարեմ 30
ես յանձնէ առնել և ոչինչ. այլ ո̃պ լսեմ՝ դատեմ, և
դատաստանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս իմ,
այլ զկամս այնորիկ որ առաքեացն զիս։

ԴԲ. Եթէ ես վկայեմ վ̃ն իմ, վկայութ̃ին իմ չէ 31
ճշմարիտ։ Այլ է՝ որ վկայէ վ̃ն իմ. և դուք գիտէք, 32
եթէ ճշմարիտ է վկայութ̃ին զոր վկայեաց վասն իմ։
Դուք առաքեցիք առ յովհաննէս՝ և վկայեաց ճշմար- 33
տութեանն։ Այլ ես ոչ եթէ 'ի մարդկանէ առնում 34
վկայութ̃ի. այլ զայս ասեմ՝ զի դուք ապրեսջիք։ Նա 35
էր ճրագն՝ որ լուցեալ էր և ծագէր. և դուք կամե-
ցարուք ցնծալ առ ժամանակ մի 'ի լոյս ն̃ր։ Այլ ես 36
ունիմ վկայութ̃ի մեծ ևս քան զյովհաննու. զգործս՝
զորս ետ ցիս հայր՝ զի կատարեցից զն̃ս. նոքին իսկ
գործքն՝ զոր գործեմ, վկայեն վ̃ն իմ, եթէ հայր

37 առաքեաց զիս. և որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա վկայ-
եաց վ՚ն իմ: Ոչ զձայն նորա երբէք լուարուք.
38 և ոչ զտեսիլ նր տեսէք: Եւ ոչ զբան նր ունիք 'ի
ձեզ բնակեալ. զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմ ոչ
39 հաւատայք: Քննեցէք զգիրս. զի դուք համարիք
նոքօք ունել զկեանսն յաւիտենականս. և նոքին իսկ
են՝ որ վկայեն վ՚ն իմ, որովք համարիք ունել կեանս.
40 և դուք ոչ կամիք գալ առ իս՝ զի զկեանսն ունիցիք:
41 Ես փառս 'ի մարդկանէ ոչ առնում: Այլ գիտեմ
42 զձեզ՝ թէ զսէրն այ ոչ ունիք յանձինս: Ես եկի յա-
43 նուն Հօր իմոյ՝ և ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ ոք եկես-
44 ցէ յիւր անուն, զնա ընդունիցիք: Զիա՞րդ կարէք
դուք հաւատալ. զի փառս 'ի միմեանց առնուք, և
45 զփառս զառ 'ի միոյն այ ոչ խնդրէք: Մի համարիք՝
եթէ ես չարախօս ինչ իցեմ զձէնջ առ Հօր. գոյ որ
չարախօս կայ զձէնջ՝ Մովսէս, յոր դուքն յուսացեալ
46 էք: Զի եթէ հաւատայիք դուք Մովսեսի, հաւա-
47 տայիք արդեօք և ինձ. զի նա վ՚ն իմ իսկ գրեաց: Զի
եթէ նր գրոցն ոչ հաւատայք, զիա՞րդ իմոց բանիցս
հաւատայցէք:

ԳԼ. Զ.

1 ԳԳ. ՅԵՏ այսորիկ գնաց Յս յայնկոյս ծովուն գալի-
2 լեացւոց տիբերեայ. և զհետ երթայր նորա ժողո-
վուրդ բազում. զի տեսանէին զնշանսն՝ զոր առնէր 'ի
3 վերայ հիւանդաց: Ել 'ի լեառն Յս, և անդ նստէր
4 աշակերտօքն հանդերձ: Եւ էր մերձ զատիկ տօնն
5 հրէից: Ամբարձ 'ի վեր զաչս իւր Յս և ետես, զի ժո-
ղովուրդ բազում գայր առ նա. ասէ ցփիլիպպոս.
6 ուստի գնեսցուք հաց՝ զի կերիցեն դոքա: Զայս
ասէր փորձելով զնա. այլ ինքն գիտէր զինչ առնելոցն
7 էր: Պատասխանի ետ նմա փիլիպպոս. երկերիւր
դահեկանի հաց չէ դոցա բաւական, թէպէտ և իւ-
8 րաքանչիւրոք սակաւ ինչ առնուցու: Ասէ ցնա մի յա-
շակերտացն նորա անդրէաս՝ եղբայր սիմոնի վիմի.

Է աստ պատանեակ մի, որ ունի հինգ նկանակ գա- 9
րեղէն՝ եւ երկուս ձկունս. այլ այն զի՞նչ է առ այսչափ
մարդիկ։ Ասէ յս. բազմեցուցէք զմարդիկդ. եւ էր 10
խոտ յոյժ 'ի տեղւոջն. եւ բազմեցան մարդիկն թուով
իբրեւ հինգ հազար։ Եւ առ զհացսն յս եւ գոհացաւ՝ 11
եւ բաշխեաց բազմականացն. նոյնպէս եւ 'ի ձկանցն
որչափ եւ կամեցան։ Եւ իբրեւ յագեցան, ասէ ցաշա- 12
կերտսն. ժողովեցէք զնշխարեալ կոտորսդ՝ զի մի ինչ
կորիցէ։ Ժողովեցին, եւ լցին երկոտասան սակառի 13
զկոտորոցն 'ի հինգ գարեղէն նկանակէ անտի, որ յա-
ւելաւ 'ի կերողացն։ Իսկ մարդիկն իբրեւ տեսին ըզ- 14
նշանսն զոր արար՝ ասէին, եթէ սա է Ճշմարիտ մար-
գարէն, որ գալոց էր յաշխարհ։

ԴԴ. Յս իբրեւ գիտաց եթէ գալոց են յափշտակել 15
զնա, զի արասցեն զնա թագաւոր, գնաց դարձեալ 'ի
լեառն միայն։ Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, իջին աշակերտ- 16
քըն նր 'ի ծովեզրն։ Եւ մտեալ 'ի նաւ՝ գային յայն- 17
կոյս ծովուն 'ի կափառնաում. եւ իբրեւ նսեմացաւ,
եւ չեւ եւս եկեալ էր առ նս յս։ Եւ ծովն 'ի սաստիկ 18
հողմոյ շնչելոյ յուզէր։ Եւ վարեալ իբրեւ ասպարէզս 19
քսան եւ հինգ կամ երեսուն, տեսանէին զյս՝ զի
գնայր 'ի վր ծովուն՝ եւ մերձ էր 'ի նաւն, զարհու-
րեցան յոյժ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Ես եմ՝ մի երկնչիք։ 20
Եւ կամէին ընդունել զնա 'ի նաւն. եւ վաղվաղակի 21
եհաս նաւն յերկիրն՝ յոր երթային։

ԴԵ. Ի վաղիւ անդր ժողովուրդն՝ որ կայր յայն- 22
կոյս ծովուն, տեսանէր թէ այլ նաւ ոչ գոյր անդ
բայց միայն 'ի միոյն, յոր մտին աշակերտքն յսի. եւ
զի չէր մտեալ յս ընդ աշակերտսն իւր 'ի նաւն.
բայց միայն աշակերտքն նորա գնացին։ Իբրեւ այլ 23
նաւք գային 'ի տիբերեայ մօտ յայն տեղին՝ ուր
զհացն կերան։ Իսկ իբրեւ ետես ժողովուրդն եթէ յս 24
ոչ է անդ՝ եւ ոչ աշակերտքն նր, առին նոքա զնաւսն,
եւ եկին 'ի կափառնաում խնդրել զյս։ Եւ իբրեւ 25
գտին զնա յայնկոյս ծովուն, ասեն ցնա. ռաբբի՝ երբ

26 եկիր այսր։ Պատասխանի ետ նց՟ յս՟ եւ ասէ. ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. խնդրէք զիս, իբր ոչ եթէ զի
նշանս ինչ տեսէք. այլ զի կերայք 'ի հացէ անտի՝ եւ
27 յագեցարուք։ Երթայք գործեցէք մի զկորստական
կերակուրն, այլ զկերակուրն, որ մնայ 'ի կեանսն յա-
ւիտենականս, զոր որդին մարդոյ տացէ ձեզ. քանզի
28 զնա հայր կնքեաց ած՟։ Ասեն ցնա. զի՞նչ առնիցեմք՝
29 զի զգործս այ՟ գործեսցուք։ Պատասխանի ետ յս՟, եւ
ասէ ցնոսա. այս է գործն այ՟, զի հաւատասջիք
30 յայն՝ որ առաքեացն զիս։ Ասեն ցնա. զի՞նչ նշան առ-
նիցես՝ զի տեսցուք եւ հաւատասցուք, զի՞նչ գոր-
31 ծիցես։ Հարքն մեր կերան զմանանայն յանապատի
անդ՝ ոպ՟ եւ գրեալ է. հաց յերկնից ետ նոցա ուտել։
32 Ասէ ցնս՟ յս՟. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ մովսէս
ետ ձեզ զհացն յերկնից, այլ հայրն իմ տայ ձեզ
33 զհացն յերկնից զճշմարիտ։ Զի հաց այ՟ է, որ իջա-
34 նէ յերկնից՝ եւ կեանս տայ աշխարհի։ Ասեն ցնա.
35 տէր՝ յամ՟ ժամ տուր մեզ զհացն զայն։ Ասէ ցնս՟ յս՟.
ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ, եւ
36 որ հաւատայ յիս՝ ոչ երբէք ծարաւեսցի։ Այլ ասա-
37 ցի ձեզ՝ թէ տեսէք զիս, եւ ոչ հաւատայք։ Զամե-
նայն՝ զոր տայ ինձ հայր, առ իս եկեսցէ. եւ որ գայ
38 առ իս, ոչ հանից արտաքս։ Զի իջի ես յերկնից ոչ
զի զկամս իմ արարից, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առա-
քեացն զիս։
39 ԴՋ. Այս են կամք հօր իմոյ, որ առաքեացն զիս.
զի զամ՟ զոր ետ ցիս հայր՝ ոչ կորուսից 'ի նմանէ, այլ
40 յարուցից զնա յաւուրն յետնում։ Այս են կամք հօր
իմոյ. զի ամ՟ որ տեսանիցէ զորդի՝ եւ հաւատայցէ 'ի
նա, ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. եւ ես յա-
41 րուցից զնա յաւուրն յետնում։ Տրտնջէին զնմանէ
հրէայքն, զի ասաց թէ ես եմ հացն իջեալ յերկ-
42 նից, եւ ասէին. ոչ սա է յս՟ որդին յովսեփու, զորոյ
մեք գիտեմք զհայրն եւ զմայր. իսկ արդ՝ զիա՞րդ ա-
43 սէ՝ թէ ես յերկնից իջի։ Պատասխանի ետ յս՟, եւ ա-

սէ ցնոսա․ մի՛ քրթմնջէք ընդ միմեանս․ ոչ ոք կարէ 44
գալ առ իս, եթէ ոչ Հայրն՝ որ զիս առաքեաց՝ ձգեսցէ
զնա․ եւ ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։ Գրեալ 45
է ՚ի մարգարէս, եւ եղիցին ամենեքեան ուսեալք յԱյ․
ամ որ լսէ ՚ի Հօրէ՝ եւ ուսանի, գայ առ իս։ Իբրեւ ոչ 46
եթէ զՀայր ոք տեսեալ իցէ․ եթէ ոչ՝ որ էն յԱյ,
նա եաես զՀայր։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ․ զի որ հա- 47
ւատայ յիս՝ ընդունի զկեանսն յաւիտենականս։ Ես 48
եմ հացն կենաց։ Հարքն ձեր կերան զմանանայն 49
յանապատին եւ մեռան։ Այս է հացն, որ յերկնից 50
իջեալ է․ զի որ ուտիցէ ոք ՚ի սմանէ՝ մի՛ մեռանիցի․
ես եմ հացն կենդանի, որ յերկնից իջեալ։ Եթէ ոք 51
ուտիցէ ՚ի հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ ՚ի յաւիտեան․ եւ 52
հացն զոր ես տաց՝ մարմին իմ է, զոր ես տաց վն
կենաց աշխարհի։ Մարտնչէին ընդ միմեանս Հրէ- 53
այքն եւ ասէին․ զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ զմարմինն
իւր յուտել։ Ասէ ցնոսա յս․ ամէն ամէն ասեմ ձեզ․ 54
եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ՝ եւ արբջիք
զարիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս։ Որ ուտէ 55
զմարմին իմ՝ եւ ըմպէ զարիւն իմ, ունի զկեանսն
յաւիտենականս․ եւ ես յարուցից զնա յաւուրն յետ-
նում։ Զի մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է, եւ 56
արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է։ Որ ուտէ զմարմին 57
իմ եւ ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ եւ ես ՚ի նմա։
Որպէս առաքեաց զիս կենդանին Հայր, եւ ես կեն- 58
դանի եմ վասն Հօր, եւ որ ուտէն զիս, եւ նա կեց-
ցէ վասն իմ։ Այս է հացն՝ որ յերկնից իջեալ․ 59
ոչ որպէս կերան հարքն ձեր զմանանայն՝ եւ մե-
ռան․ որ ուտէ զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան։
Զայս ասաց ՚ի ժողովրդեանն՝ յուսուցանելն ՚ի Կա- 60
փառնաում։ Եւ բազումք յաշակերտացն իբրեւ 61
լուան՝ ասեն․ խիստ է բանդ այդ, ո՞ կարէ լսել դմա։
Իբրեւ գիտաց յս յանձն իւր՝ եթէ տրտնջեն վասն 62
այնորիկ աշակերտքն, ասէ ցնս․ այդ գայթագղեցու-
ցանէ զձեզ։ Իսկ արդ եթէ տեսանիցէք զորդի մար- 63

64 գոյ, զի ելանիցէ ուր էր զառաջինն։ Հոգին է կեն-
դանարար, մարմինն ինչ ոչ օգնէ. զբանն զոր ես խօ-
65 սեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի է և կեանք։ Այլ են ոմանք 'ի
ձէնջ՝ որ ոչ հաւատան, քանզի գիտէր յս 'ի սկզբանէ,
ով են այնոքիկ՝ որ ոչն հաւատան, և ով է այն՝ որ
66 մատնելոցն է զնա. և ասէր, վս այնորիկ ասացի ձեզ՝
թէ ոչ ոք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա
67 'ի հօրէ իմմէ։ Յայսմանէ բազումք յաշակերտացն նր
68 չոգան յետս, և ոչ ևս շրջէին ը՛ նմա։ Ասէ յս ցերկո-
տասան աշակերտսն. միթէ և դուք կամիք երթալ։
69 Պատասխանի ետ նմա սիմոն պետրոս. տէր՝ առ ով
երթիցուք. բանս կենաց յաւիտենականաց ունիս։
70 Եւ մեք հաւատացաք և ծանեաք՝ եթէ դու ես քն
71 որդի այ։ Պատասխանի ետ նց յս. ոչ ես զձեզ զեր-
կոտասանսդ ընտրեցի, և մին 'ի ձէնջ սատանայ է։
72 Եւ ասէր զսիմովնեան յուդայէ սկարիովտացւոյ. զի
նա իսկ մատնելոց էր զնա. և մի էր յերկոտասանիցն։

ԳԼ. Է

1 ԴԵ. ԵՒ. յետ այսորիկ շրջէր յս 'ի գալիլեա. քանզի
ոչ կամէր 'ի հրէաստանի շրջել, զի խնդրէին զնա
2 հրէայքն սպանանել։ Եւ էր մերձ տօնն հրէից տա-
3 ղաւարահարաց։ Ասեն ցնա եղբարքն նորա. գնա
աստի և երթ 'ի հրէաստան, զի և աշակերտքն քո
4 տեսցեն զգործսդ քո՝ զոր գործես։ Զի ոչ ոք է՝ որ
'ի ծածուկ ինչ գործէ՝ և խնդրէ ինքն համարձակ
լինել. եթէ զայդ գործես, յայտնեա զանձն քո
5 աշխարհի։ Քանզի և եղբարքն իսկ չէին հաւատա-
6 ցեալ 'ի նա։ Ասէ ցնոսա յս. ժամանակ իմ չև է հա-
սեալ. բայց ձեր ժամանակ յամ ժամու պատրաստ է։
7 Ոչ կարէ աշխարհս ատել զձեզ. բայց զիս ատեայ,
զի ես վկայեմ վասն նր՝ եթէ գործքն իւր չարութն են։
8 Դուք երթայք 'ի տօնն յայն, ես ոչ երթամ 'ի տօնն
9 յայն. զի իմ ժամանակ չև է լցեալ։ Զայս իբրև ա-
10 սաց՝ ինքն մնաց անդէն 'ի գալիլեա։ Իբրև ելին եղ-

բարքն նոր, ապա և ինքն ել 'ի տօնն. ոչ յայտնի, այլ
իբրև 'ի ծածուկ։ Իսկ հրէայքն խնդրէին զնա 'ի տօ- 11
նի՝ անդ և ասէին, ուր իցէ նա։ Եւ քրթմնջիւն էր 12
զնմանէ 'ի ժողովուրդսն. կէսքն ասէին՝ թէ բարւոք
է. այլքն ասէին, ոչ՝ այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն։
Եւ ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ՝ վասն երկիւ- 13
ղին հրէից։

ԵԱ. Իբրև տօնն ընդմիջեցաւ, ել յս 'ի տաճարն՝ և 14
ուսուցանէր։ Զարմանային հրէայքն և ասէին. զիա՞րդ 15
զգիրս գիտէ սա, զի ուսեալ ընաւ չիք։ Պատասխանի 16
ետ նոցա յս և ասէ. իմ վարդապետութիւնս չէ իմ.
այլ այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։ Եթէ ոք կամի 17
զկամս նորա առնել՝ գիտասցէ վասն վարդապետու-
թեա՛ս, յա՛յ իցէ արդեօք՝ եթէ ես ինչ յանձնէ իմմէ
խօսիմ։ Որ յանձնէ իւրմէ խօսի՝ փառս անձին իւ- 18
րում խնդրէ. իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ որ
առաքեացն զնա՝ նա ճշմարիտ է, և անիրաւութի ոչ
գոյ 'ի նմա։ Ո՞չ մովսէս ետ ձեզ զօրէնսն, և ոչ ոք 19
'ի ձէնջ առնէ զօրէնսն։ Զի՞ խնդրէք զիս սպանանել. 20
պատասխանի ետ ժողովուրդն և ասէ. դև գոյ 'ի
քեզ. ո՞վ խնդրէ զքեզ սպանանել։ Պատասխանի 21
ետ նոցա յս և ասէ. գործ մի գործեցի, և ամենեքին
զարմացեալ էք։ Վասն այնորիկ մովսէս ետ ձեզ 22
թլփատութիւն. զի ոչ եթէ 'ի մովսիսէ էր, այլ 'ի
հարց անտի. և 'ի շաբաթու թլփատէք զմարդ։ Իսկ 2
արդ՝ եթէ թլփատութի առնու մարդ 'ի շաբաթու,
զի մի օրէնքն մովսէսի լուծցին. ընդ իս ցասուցեալ
էք՝ զի ողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի 'ի շաբաթու։

ԵԲ. Մի՛ ըստ աչս դատէք, այլ ուղիղ դատաստան 24
արարէք։ Ասէին ոմանք յերուսաղէմացւոց անտի. ո՞չ 25
նա է սա՝ զոր խնդրէին սպանանել. և ահաւասիկ 26
յայտնապէս խօսի, և չասեն ինչ ընդ դմա. գուցէ
արդեօք և իշխանքն գիտացին՝ թէ սա իցէ քս։
Այլ զսա գիտեմք ուստի է. իսկ քս յորժամ գայցէ, 27
ոչոք գիտէ ուստի է։ Աղաղակեաց յս 'ի տաճարին, 28

ուսուցանէր՝ և ասէր. և զիս գիտէք, և ուստի եմ
գիտէք. և յանձնէ իմմէ ոչ եմ եկեալ, այլ է ճշմա-
29 րիտ որ առաքեացն զիս՝ զոր դուքն ոչ գիտէք։ Ես
գիտեմ զնա, զի 'ի նմանէ իսկ եմ. և նա առաքեաց
30 զիս։ Խնդրէին զնա ունել՝ և ել 'ի ձեռաց նոցա. և
ոչ ոք արկ 'ի նա ձեռն, զի չև էր հասեալ ժամ նորա։
31 Եւ բազումք 'ի ժողովրդենէն հաւատացին 'ի նա,
և ասէին. քն յորժամ գայցէ՝ միթէ աւելի ինչ նշա-
32 նս արասցէ՝ քան զոր սա առնէ։ Եւ լուան փա-
րիսեցիքն զտրտունջ ժողովրդեանն զնմանէ. և ա-
ռաքեցին քահանայապետքն և փարիսեցիք սպասա-
33 ւորս՝ զի կալցին զնա։ Ասէ յս. փոքր մի ևս ժամանակ
ը̄ ձեզ եմ. և երթամ առ այն՝ որ առաքեացն զիս։
34 Խնդրիցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք. և ուր եմն երթամ,
35 դուք ոչ կարէք գալ։ Ասեն հրէայքն ընդ միմեանս.
իսկ յո՞ երթայցէ դա՝ զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա.
միթէ 'ի սփիւռս հեթանոսաց երթայցէ՝ և ուսու-
36 ցանիցէ զհեթանոսս։ Զինչ է բանն այն՝ զոր ա-
սաց. խնդրիցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք. և ուր եմն
երթամ, դուք ոչ կարէք գալ։
37 ԵԳ. Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր յս՝
աղաղակէր և ասէր. եթէ ոք ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ
38 առ իս, և արբցէ։ Որ հաւատայ յիս՝ որպէս և ասեն
գիրք, գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոյ կենդա-
39 նութեան։ Զայս ասէր վասն հոգւոյն՝ զոր ընդունե-
լոց էին որ հաւատային 'ի նա. զի չև էր հոգի, քան-
40 զի յս չև էր փառաւորեալ։ Բազումք 'ի ժողովրդենէն
իբրև լուան զբանս զայս, ասէին. սա է ճշմարիտ
41 մարգարէն։ Այլքն ասէին՝ սա է քն. իսկ կէսքն ա-
42 սէին՝ միթէ 'ի գալիլեէ գալոց իցէ քն։ Ոչ գիրք
ասեն, եթէ 'ի զաւակէ դաւթի, և 'ի բեթղեհեմ
43 գեղջէ՝ ուր դաւիթն էր, գալոց է քն։ Եւ եղև հեր-
44 ձուած 'ի մէջ ժողովրդեանն վասն նր։ Եւ ոմանք 'ի
նոցանէ կամեցան ունել զնա. այլ ոչ ոք մխեաց 'ի նա
45 ձեռս։ Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ քահա-

նայապետսն և փարիսեցիս, և ասեն նոքա ցնոսա.
ընդէ՞ր ոչ ածէք զնա այսր։ Պատասխանի ետուն 46
սպասաւորքն՝ և ասեն. ոչ երբէք այնպէս խօսե-
ցաւ մարդ՝ որպէս այրն այն։ Պատասխանի ետուն փա- 47
րիսեցիքն՝ և ասեն. միթէ և դո՞ւք մոլորեցարուք։
Միթէ ոք յիշխանացն հաւատա՞ց 'ի նա՝ կամ 'ի փարի- 48
սեցւոց. այլ այն խաժամուժ ամբոխ, որ ոչ գիտէ 49
զօրէնս, և նզովեալ են։ Ասէ Նիկոդեմոս ցնոսա՝ որ 50
եկեալն էր առ նա գիշերի յառաջագոյն՝ և մի էր 'ի
նոցանէ։ Միթէ օրէնքն մեր դատի՞ն զմարդ՝ եթէ 51
ոչ լուեն ինչ նախ 'ի նմանէ. կամ գիտեն զինչ գործէ։
Պատասխանի ետուն նմա և ասեն. միթէ և դու ես 52
'ի Գալիլեէ՞ իցես. քննեա և տես, զի մարգարէ 'ի
Գալիլեէ ոչ յառնէ։ Եւ գնացին իւրաքանչիւրոք 'ի 53
տեղի իւր։

ԳԼ. Ը.

ԻՍԿ Յս գնաց 'ի լեառն Ձիթենեաց. և ընդ առա- 1
ւօտն դարձեալ եկն 'ի տաճարն. և գայր առ նա 2
ամենայն ժողովուրդն. և նստեալ ուսուցանէր զնոսա։
Ածին առ նա դպիրքն և քահանայապետքն և փարիսե- 3
ցիք՝ կին մի ըմբռնեալ 'ի շնութեան. և կացուցեալ զնա ա-
ռաջի, ասեն ցնա. վարդապետ, կինս այս ըմբռնեալ՝ 4
ինքն յայտնապէս շնացեալ է։ Եւ յօրէնս մովսէս մեզ 5
պատուիրեաց զայնպիսիս քարկոծել. արդ դու զինչ ա-
սես վասն դորա։ Զայս ասէին փորձելով զնա՝ զի ու- 6
նիցին ամբաստանութիւն զնմանէ, իսկ Յս 'ի խոնարհ նայե-
լով գրէր մատամբն յերկիր։ Իսկ իբրև ստէպեցին 7
հարցանելով զնա, հայեցեալ 'ի վեր՝ ասէ ցնոսա. ան-
մեղն 'ի ձէնջ՝ նախ նա ընկեսցէ քար 'ի վերայ դորա։ Եւ 8
դարձեալ 'ի խոնարհ նայելով՝ գրէր յերկիր։ Եւ 9
լուեալ ելանէին մի ըստ միոջէ՝ սկսեալ յառաջնոցն
մինչև 'ի վերջինս. և մնաց միայն Յս, և կինն կայր
առաջի նր։ Պատասխանի ետ Յս՝ և ասէ ցնա. կին 10
դու՝ ո՞ւր են, ոչ ոք զքեզ դատապարտեաց։ Եւ նա ասէ. 11

ոչ տր՟. և ասէ Յս՟. և ոչ ես դատապարտեմ զքեզ.
երթ՝ յայսմհետէ մի մեղանչեր:

12 ԽԴ. Դարձեալ խօսեցաւ ը՟ նոսա Յս՟, և ասէ. ես
եմ լոյս աշխարհի. որ գայ զկնի իմ, ը՟ խաւար մի
13 գնասցէ. այլ ընկալցի զլոյսն կենաց: Ասեն ցնա փա-
րիսեցիքն. դու վասն անձին քո վկայես՝ և վկայութի՟
14 քո չէ՛ ճշմարիտ: Պատասխանի ետ Յս՟ և ասէ ցնոսա.
Թէպէտ և ես վկայեմ վասն անձին իմոյ՝ վկայութի՟
իմ ճշմարիտ է՝ զի գիտեմ ուստի եկի և յո՛ երթամ.
բայց դուք ոչ գիտէք ուստի գամ՝ կ՟մ յո՛ երթամ:
15 Դուք ըստ մարմնոյ դատիք. ես ոչ դատիմ և ոչ զոք.
16 Թէպէտ և դատիմ ես զոք՝ դատաստանն իմ ճշմարիտ
է. զի չեմ միայն, այլ ես՝ և որ առաքեացն զիս Հայր:
17 Եւ յօրէնսն իսկ ձեր գրեալ է՝ թէ երկուց մարդոց
18 վկայութիւն ճշմարիտ է: Ես եմ որ վկայեմ
վասն իմ, և վկայէ վասն իմ՝ որ առաքեացն զիս
19 Հայր: Ասէին ցնա. ո՞ւր է Հայր քո. պատասխանի
ետ Յս՟ և ասէ ցնոսա. ո՛չ զիս գիտէք՝ և ո՛չ զՀայրն իմ.
Եթէ զիս գիտէիք, և զՀայրն իմ թերևս գիտէիք:
20 Զայս բան խօսեցաւ 'ի տան գանձին՝ յորժամ ուսու-
ցանէր 'ի տաճարի անդ. և ոչոք կալաւ զնա, զի չև
ևս հասեալ էր ժամ նր՟:

21 ԽԵ. Ասէ դարձեալ ցնոսա Յս՟. ես երթամ, և
խնդրիցէք զիս, և 'ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի ուր
22 եմ երթամ, դուք ոչ կարէք գալ: Ասէին Հրէայքն.
միթէ զիւրովին երթայցէ, զի ասէ՝ թէ ուր եմ
23 երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ: Եւ ասէ ցնս՟. դուք
'ի ներքուստ աստի էք, և ես 'ի վերուստ անտի եմ.
դուք յաշխարհէ աստի էք, ես չեմ յայսմ աշխարհէ:
24 Բայց ասացի ձեզ՝ թէ 'ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի
թէ ոչ հաւատայցէք թէ ես եմ, մեռանիցիք 'ի մեղս
25 ձեր: Ասեն ցնա. դու ո՞վ ես. ասէ ցնոսա Յս՟. նախ զի
26 և խօսիմս իսկ ը՟ ձեզ: Բազում ինչ ունիմ վ՟ն ձեր
խօսել և դատել. այլ որ առաքեացն զիս՝ ճշմարիտ
է. և ես զոր լուայ 'ի նմանէ, զայն խօսիմ յաշխարհի:

Եւ ոչ գիտացին՝ թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա։ Ասէ ցնս 27
Յս․ յորժամ բարձրացուցանիցէք զորդի մարդոյ՝ յայն- 28
ժամ գիտասջիք՝ թէ ես եմ․ և յանձնէ իմմէ ինչ ոչ
առնեմ, այլ որպ ուսոյց զիս Հայրն իմ, զայն խօսիմ։
Եւ որ առաքեացն զիս՝ ընդ իս է․ ոչ եթող զիս մի- 29
այն, զի ես զհաճոյս նր առնեմ հանապազ։ Իբրև 30
զայս խօսեցաւ՝ բազումք հաւատացին 'ի նա։

ԵԶ․ Եւ ասէր Յս առ հրէայսն հաւատացեալս․ 31
եթէ դուք կայցջիք 'ի բանի իմում, ճշմարիտ աշա-
կերտք իմ էք․ և ծանիջիք զճշմարտութին, և 32
ճշմարտութին ազատեսցէ զձեզ։ Պատասխանի 33
ետուն նմա և ասեն․ զաւակ Աբրահամու եմք, և ոչ
ումեք երբէք ծառայեցաք․ զիա՞րդ ասես թէ ազատք
լինիջիք։ Պատասխանի ետ նց Յս․ ամէն ամէն ասեմ 34
ձեզ․ եթէ ամ որ առնէ զմեղս, ծառայ է մեղաց։
Եւ ծառայն ոչ յաւիտեան կայ 'ի տան, իսկ որդին 35
յաւիտեան կայ։ Իսկ արդ՝ եթէ որդին զձեզ ազա- 36
տեսցուսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք։ Գիտեմ զի 37
զաւակ Աբրահամու էք․ այլ խնդրէք սպանանել զիս,
զի բանին իմոյ չիք տեղի 'ի ձեզ։ Ես՝ զոր տեսի առ 38
Հօր իմում, խօսիմ․ և դուք՝ զոր լուարուք 'ի հօրէն
ձերմէ՝ առնէք։ Պատասխանի ետուն նմա և ասեն․ 39
Հայր մեր Աբրահամ է․ ասէ ցնս Յս․ եթէ որդիք
Աբրահամու էիք՝ զգործսն Աբրահամու գործէիք։
Բայց այժմիկ խնդրէք սպանանել զիս՝ զայր մի, որ 40
ձեզ զճշմարտութիւն խօսեցայ՝ զոր լուայ 'ի Հօրէ
իմմէ․ զայդ Աբրահամ ոչ արար։ Դուք առնէք 41
զգործս հօրն ձերոյ․ ասեն ցնա․ մեք 'ի պոռնկութէ
չեմք ծնեալ․ մի է Հայր մեր Ած։ Ասէ ցնս Յս․ եթէ 42
Ած էր Հայր ձեր, սիրէիք արդեօք զիս․ զի ես յԱյ ելի՝ և
եկի․ և ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի, այլ նա առաքեաց
զիս։ Ընդէ՞ր զխօսս իմ ոչ գիտէք դուք․ վն զի ոչ 43
կարէք՝ լսել զբանն իմ։ Դուք 'ի հօրէ 'ի սատանայէ 44
էք․ և զցանկութիս հօրն ձերոյ կամիք առնել․ զի
նա մարդասպան էր 'ի սկզբանէ, և 'ի ճշմարտութե

ոչ եկաց, զի ոչ գոյ ճշմարտութի՟ 'ի նմ՟. յորժամ խօ-
սիցի սուտ՝ յիւրոց անտի խօսի. զի սուտ է և հայր
45 նորա։ Իսկ ես զի զճշմարտութի՟ խօսիմ, ոչ հաւա-
46 տայք ինձ։ Ո՞ 'ի ձէնջ յանդիմանէ զիս վասն մեղաց.
եթէ զճշմարիտն ասեմ ձեզ՝ ընդէ՞ր ոչ հաւատայք ինձ։
47 Որ էն յա՟յ՝ զբանս ա՟յ լսէ. և դուք վասն այնորիկ ոչ
48 լսէք, զի չէք յա՟յ։ Պատասխանի ետուն հրէայքն՝ և
ասեն ցնա. ո՞չ բարւոք ասեմք մեք՝ եթէ սամարացի ես
49 դու, և դև գոյ 'ի քեզ։ Պ՟ատասխանի ետ յս՟ և ասէ. յիս դև
ոչ գոյ՝ այլ պատուեմ զհայր իմ, և դուք անարգէք զիս։
50 Այլ ոչ խնդրեմ զփառս իմ. է որ խնդրէն՝ և դատի։
51 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոք զբանն իմ պահեսցէ՝
52 զմահ մի՟ տեսցէ 'ի յաւիտեան։ Ասեն ցնա հրէայքն.
արդ՝ գիտացաք թէ դև գոյ 'ի քեզ. աբրահամ մե-
ռաւ՝ և մարգարէքն. և դու ասես՝ եթէ ոք զբանն իմ
53 պահեսցէ, մի՟ ճաշակեսցէ զմահ 'ի յաւիտեան։ Մի՟-
թէ դու մեծ ինչ ո՞ք իցես քան զհայր մեր աբրահամ,
որ մեռաւ, և մարգարէքն մեռան. արդ՝ դու զո՞ առ-
54 նես զքեզ։ Պատասխանի ետ յս՟. եթէ ես փառա-
ւորեմ զանձն իմ, փառք իմ ոչինչ են. է հայր՝ որ փա-
ռաւորէ զիս, զորմէ դուքն ասէք՝ թէ ա՟ծ մեր է, և ոչ
55 ճանաչէք զնա. բայց ես գիտեմ զնա. և թէ ասեմ, թէ
ոչ գիտեմ զնա՝ ձեզ նման սուտ լինիմ. այլ գիտեմ
56 զնա, և զբան նորա պահեմ։ Աբրահամ հայր ձեր
ցանկայր տեսանել զօր իմ, ետես՝ և ուրախ եղև։
57 Ասեն ցնա հրէայքն. յիսուն ամ չև ևս է քո, և զաբ-
58 րահամ տեսե՞ր։ Ասէ ցն՟ա յս՟. ամէն ամէն ասեմ ձեզ.
59 յառաջ քան զլինելն աբրահամու եմ ես։ Վէմս ա-
ռին զի արկցեն 'ի վ՟ր ն՟ր. և յս՟ խոյս ետ, և ել գնաց
'ի տաճարէ անտի։

ԳԼ. Թ.

1 ԵՒ. Ի մինչդեռ անցանէր՝ ետես այր մի կոյր 'ի
2 ծնէ. և հարցին ցնա աշակերտքն նորա՝ և ասեն.
ռաբբի՝ ո՞յր մեղս է, սորա՞ թէ հօր և մօր իւրոյ, զի

կոյր ծնցի : Պատասխանի ետ Յս․ ոչ դորա վնաս է, և 3
ոչ հօր և մօր իւրոյ․ այլ զի յայտնի լիցին գործքն
Այ ՚ի դմա : Եւ ինձ պարտ է գործել զգործս այ- 4
նորիկ՝ որ առաքեացն զիս, մինչ աւուր կայ․ գայ
գիշեր՝ յորժամ ոչոք կարէ գործել : Մինչդեռ 5
յաշխարհի եմ, լոյս եմ աշխարհի : Զայս իբրև 6
ասաց, եթուք ՚ի գետին՝ և արար կաւ ՚ի թքոյն,
և ծեփեաց զկաւն ՚ի վր աչաց կուրին, Եւ 7
ասէ ցնա․ Երթ՝ լուա յաւազանին սելովմայ․ որ
թարգմանի առաքեալ․ չոգաւ լուացաւ, եկն, և տե-
սանէր : Իսկ դրացիքն՝ և որոց տեսեալն էր զնա յա- 8
ռաջագոյն՝ թէ մուրացիկ էր, ասէին․ ոչ սա էր՝ որ
նստէրն և մուրանայր․ կէսքն ասէին․ նա է : Այլքն 9
ասէին․ ոչ՝ այլ նման է նմա․ և ինքն ասէր՝ թէ
ես եմ : Ասեն ցնա․ իսկ զիա՞րդ բացան աչք քո : Նա 10
ետ պատասխանի․ այր մի՝ որում Յիսուս ասեն, կաւ 11
արար՝ և ծեփեաց զաչս իմ, և ասէ ցիս․ երթ ՚ի սե-
լովամ և լուա․ չոգայ, լուացայ՝ և տեսանեմ : Ա- 12
սեն ցնա․ ո՞ւր է նա․ ասէ ցնոսա․ ոչ գիտեմ : Ածին 13
առ փարիսեցիսն զնա, որ երբեմն կոյրն էր : Եւ էր 14
շաբաթ՝ յորժամ զկաւն արար Յս․ և եբաց զաչս
կուրին : Դարձեալ հարցանէին զնա փարիսեցիքն, 15
թէ զիա՞րդ տեսանես․ և նա ասէ ցնս․ կաւ եդ ՚ի վր
աչաց իմոց, և լուացայ՝ և տեսանեմ : Ասեն ոմանք ՚ի 16
փարիսեցւոցն․ ոչ է այրն այն յԱյ, զի զշաբաթս ոչ պա-
հէ․ կէսքն ասէին․ իսկ զիա՞րդ կարէ մարդ մեղաւոր
այսպիսի նշանս առնել․ և էին հերձուածք ՚ի մէջ
նոցա : Ասեն դարձեալ ցկոյրն․ դու զի՞ ասես վն նր՝ 17
զի եբաց զաչս քո․ և նա ասէ՝ թէ մարգարէ է :
Եւ ոչ հաւատային հրէայքն զնմանէ՝ թէ կոյր էր՝ և 18
բացաւ․ մինչև կոչեցին զծնօղս բացելոյն․ հարցին ցնս 19
և ասեն՝ սա՞ է որդին ձեր, զորմէ դուքն ասէիք, եթէ
կոյր ծնաւ․ արդ զիա՞րդ տեսանէ : Պատասխանի ետուն 20
նց ծնօղքն նր և ասեն․ գիտեմք զի սա է որդին մեր, և
զի կոյր ծնաւ․ բայց զիա՞րդ այժմդ տեսանէ՝ ոչ գիտեմք․ 21

կամ թէ ո՛ եբաց զաչս դորա՝ մեք ոչ գիտեմք. զդա իսկ
հարցէք, ինքնին ՚ի չափ հասեալ է, ինքն իսկ խօսեսցի
22 վ՟ն իւր։ Զայս ասացին ծնողքն ն՟ր. զի երկնչէին ՚ի
հրէից. քանզի ուխտ եդեալ էր հրէից, եթէ որք
խոստովանեսցի զնա ք՟ս՝ ՚ի բաց կացցէ ՚ի ժողովրդե-
23 նէն։ Վ՟ն այնորիկ ասացին ծնողքն ն՟ր, թէ ինքնին
24 ՚ի չափ հասեալ է, զնա իսկ հարցէք։ Դարձեալ
կրկին անգամ կոչեցին զայրն՝ որ կոյր էր, եւ ասեն
ցնա. տուր փառս ա՟յ, մեք գիտեմք զի այրն այն մե-
25 ղաւոր է։ Նա ասէ. թէ մեղաւոր իցէ՝ ես ոչ
գիտեմ. բայց զայս գիտեմ, զի կոյր էի՝ եւ արդ տեսա-
26 նեմ։ Դարձեալ ասեն ցնա. զի՞նչ արար քեզ, զիա՞րդ ե-
27 բաց զաչս քո։ Պատասխանի ետ ն՟ր. այժմ ասացի ձեզ՝
եւ ոչ լուարուք. զի կամիք միւսանգամ լսել. միթէ եւ
28 դուք կամիք աշակերտել նմա։ Նոքա հայհոյեցին զնա՝
եւ ասէին. դու լիջիր նորա աշակերտ. մեք մովսէսի
29 աշակերտք եմք։ Մեք գիտեմք՝ զի ընդ մովսէսի խօ-
30 սեցաւ ա՟ծ. զսա ոչ գիտեմք ուստի իցէ։ Պատաս-
խանի ետ այրն եւ ասէ ցնոսա. այդ իսկ են սքանչելիք.
զի դուք ոչ գիտէք՝ ուստի իցէ, եւ զիմ զաչս եբաց։
31 Գիտեմք զի ա՟ծ մեղաւորաց ոչ լսէ. բայց եթէ ա՟ծա-
32 պաշտ ոք իցէ՝ եւ զկամս ն՟ր առնիցէ, նմա լսէ։ Ի
յաւիտենից ոք ոչ լուաւ՝ եթէ եբաց ոք զաչս կուրի
33 ՚ի ծնէ կոյր ծնելոյ։ Եթէ ոչ յա՟յ էր այրն այն՝ ոչ
34 կարէր առնել ինչ։ Պատասխանի ետուն եւ ասեն
ցնա. ՚ի մեղս իսկ ծնեալ ես ամենեւին, եւ դու վար-
35 դապետ լինիս մեր. եւ հանին զնա արտաքս։ Լուաւ
յս՟ եթէ հանին զնա արտաքս, եւ իբրեւ եգիտ զնա՝
36 ասէ ցնա. դու հաւատա՞ս յորդի ա՟յ։ Նա պատաս-
խանի ետ եւ ասէ. տէ՛ր ո՞վ է՝ զի հաւատացից ՚ի նա։
37 Ասէ ցնա յս՟. եւ տեսեր զնա, եւ որ խօսիդ ընդ քեզ՝
38 նա է։ Նա ասէ. հաւատամ տէ՛ր, եւ երկիր եպագ
նմա։

39 ՁԿ. Եւ ասէ յս՟. ՚ի դատաստան եկի յաշխարհս
յայս, զի որ ոչն տեսանեն՝ տեսցեն, եւ որք տեսա-

նենն՝ կուրասցին։ Լուան ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն՝ 40
որք ը նմա էին, եւ ասեն ցնա. միթէ եւ մեք կոյրք ի-
ցեմք։ Ասէ ցնս յս. եթէ կոյրք էիք՝ ոչ էր ձեր մեղ. 41
բայց արդ ասէք՝ եթէ տեսանեմք, եւ մեղքն ձեր ՚ի
ձեզ հաստատեալ են։

ԳԼ. Ժ.

1 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ մտանէ ընդ դուռն
՚ի գաւիթ ոչխարաց, այլ ընդ այլ ելանէ՝ նա գող է,
եւ աւազակ։ Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն, հովիւ է 2
ոչխարաց։ Նմա դռնապանն բանայ, եւ ոչխարքն ձայ- 3
նի նր լսեն. եւ զիւր ոչխարսն կոչէ յանուանէ, եւ
հանէ զնոսա։ Եւ յորժամ զիւրսն զամենայն հանիցէ, 4
առաջի նոցա երթայ՝ եւ ոչխարքն զհետ նր երթան,
զի ճանաչեն զձայն նր։ Զօտարի զհետ ոչ երթի- 5
ցեն, այլ փախիցեն ՚ի նմանէ, զի ոչ ճանաչեն զձայն
օտարաց։ Զայս առակ ասաց նոցա յս, եւ նոքա ոչ 6
գիտէին եթէ զինչ էր որ խօսէրն ընդ նոսա։ Դար- 7
ձեալ ասէ ցնս յս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի ես եմ
դուռն ոչխարաց։ Ամենեքեան՝ որ յառաջ քան զիս 8
եկին, գողք էին եւ աւազակք. այլ ոչ լուան նոցա
ոչխարքն։ Ես եմ դուռն. ը իս եթէ որ մտանիցէ, 9
կեցցէ՝ մտցէ եւ ելցէ, եւ ճարակ գտցէ։ Գող ոչ գայ՝ 10
եթէ ոչ՝ զի գողասցի եւ սպանցէ եւ կորուսցէ. ես
եկի զի զկեանս ունիցին, եւ առաւել եւս ունիցին։
Ջբ. Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ զանձն իւր 11
դնէ ՚ի վր ոչխարաց։ Իսկ վարձկանն՝ որ ոչ է հովիւ, 12
որոյ ոչ իւր են ոչխարքն, իբրեւ տեսանէ զգայլն զի
գայ՝ թողու զոչխարսն եւ փախչի. եւ գայլն յափշտակէ
զնս եւ ցրուէ. քանզի վարձկան է, եւ չէ փոյթ նմա վս 13
ոչխարացն։ Ես եմ հովիւն քաջ, եւ ճանաչեմ զիմսն՝ 14
եւ ճանաչիմ յիմոցն։ Որպէս գիտէ զիս հայր, գիտեմ 15
եւ ես զհայր. եւ զանձն իմ դնեմ ՚ի վերայ ոչխարաց։
Նաեւ այլ եւս ոչխարք են իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ. 16
եւ զայն եւս պարտ է ինձ ածել այսր, եւ ձայնի իմում

17 լուիցեն, և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ։ Վասն այսորիկ սի-
րէ զիս Հայր իմ, զի ես դնեմ զանձն իմ. զի միւսանգամ
18 առից զնա։ Ոչ ոք հանէ զնա յինէն. այլ ես դնեմ զնա
անձամբ իմով. իշխանութիւն ունիմ դնել զնա, և իշխա-
նութիւն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա. զայս պատուէր
19 առի ի Հօրէ իմմէ։ Դարձեալ հերձուած լինէր ի մէջ
20 Հրէից վասն բանիցս այսոցիկ։ Եւ ասէին բազումք ի
նոցանէ. դեւ գոյ ի նմա և մոլեգնի, զի՞ բնաւ լսէք
21 նմա։ Այլք ասէին. այսպիսի բանք ոչ դիւահարի
են. միթէ դեւ կարէ՞ զաչս կուրի բանալ։
22 ՋԴ. Եւ էին յայնժամ նաւակատիքն յԵրուսաղէմ,
23 և ձմեռն էր. և շրջէր Յիսուս ի տաճարին՝ ի սրա-
24 հին Սողոմոնի։ Շուրջ եկին զնովաւ Հրէայքն և
ասեն. մինչև յե՞րբ թափես զոգիս մեր, եթէ դու
25 ես Քրիստոսն՝ ասա մեզ համարձակ։ Պատասխանի ետ
նոցա Յիսուս և ասէ. ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք ինձ.
զգործսն զոր ես գործեմ յանուն Հօր իմոյ նոքին իսկ
26 վկայեն վասն իմ։ Այլ դուք ոչ հաւատայք, զի չէք
27 յոչխարաց անտի իմոց։ Ոչխարք իմ զձայն իմ
28 լսեն, և ես ճանաչեմ զնոսա, և զկնի իմ գան. և ես
տամ նոցա զկեանսն յաւիտենականս. և մի՛ կորիցեն
յաւիտեան, և մի՛ ոք յափշտակեսցէ զնոսա ի ձեռաց
29 իմոց։ Հայրն իմ՝ որ ետ ինձ զնոսա, մեծ է քան զամենեսին,
30 և ոչ ոք կարէ յափշտակել ի ձեռաց Հօր իմոյ։ Ես
31 և Հայր իմ մի եմք։ Վէմս առին Հրէայքն զի քարկոծ
32 արասցեն զնա։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. բազում
գործս բարիս ցուցի ձեզ ի Հօրէ իմմէ. վասն որո՞յ
33 գործոյ ի նոցանէ քարկոծ առնէք զիս։ Պատասխանի
ետուն նմա Հրէայքն. վասն բարւոյ գործոյ ոչ առ-
նեմք զքեզ քարկոծ, այլ վասն հայհոյութեան. և զի դու
34 մարդ ես, և զանձն քո աստուած առնես։ Պատաս-
խանի ետ նոցա Յիսուս՝ ոչ յօրէնս ձեր գրեալ է. ես
35 ասացի թէ աստուածք էք։ Իսկ եթէ զնոսա աստուածս
ասէ, առ որս բանն Աստուծոյ եղև, և չէ՞ մարթ եղծանել
36 գրոյն. իսկ զոր Հայր օրհնեաց՝ և առաքեաց յաշ-

խարհ, դուք ասէք՝ թէ հայհոյես. զի ասացի՝ թէ
որդի ա՟յ եմ։ Եթէ ոչ գործեմ զգործս հօր իմոյ, մի 37
հաւատայք ինձ։ Ապա թէ գործեմ, թէ և ինձ ոչ 38
հաւատայք, սակայն գործոցն հաւատացէք. զի գի-
տասջիք և ծանիջիք՝ եթէ հայր յիս և ես 'ի հայր։
Դարձեալ խնդրէին զնա ունել, և ել 'ի ձեռաց ն՟ց։ 39
Եւ գնաց միւսանգամ յայնկոյս յորդանանու՝ 'ի տե- 40
ղին, ուր էր յովհաննէս զառաջինն՝ և մկրտէր, և
անդ լինէր։ Եկին բազումք առ նա՝ և ասէին. զի 41
յովհաննէս նշան ինչ ոչ արար։ Բայց զա՟մ, զոր ա- 42
սաց յովհաննէս վ՟ն ն՟ր, ճշմարիտ էր. և բազումք
հաւատացին 'ի նա անդ։

ԳԼ. ԺԱ.

ԶԴ. Եւ էր ոմն հիւանդ ղազարոս 'ի բեթանիա, 1
'ի գեղջէ մարեմայ, և մարթայի քեռ ն՟ր։ Այս այն 2
մարիամ էր որ օծ զտ՟րն իւղով և ջնջեաց զոտս նորա
հերովք իւրովք. որոյ եղբայրն ղազարոս հիւանդ էր։
Առաքեցին առ նա քորքն նորա՝ և ասեն. տէ՛ր՝ ահաւա- 3
սիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւանդացեալ է։ Իբրև լուաւ 4
յ՟ս, ասէ. այն հիւանդութ՟ի չէ 'ի մահ, այլ վասն
փառացն ա՟յ. զի փառաւոր լիցի որդի ա՟յ այնուիկ։
Եւ սիրէր յ՟ս զմարթա և զքոյր ն՟ր զմարիամ և 5
զղազար։ Իբրև լուաւ թէ հիւանդացեալ է, զտեղի 6
կալաւ անդէն ուր էրն՝ աւուրս երկուս։ Ապա յետ 7
այնորիկ ասէ ցն՟ս, եկա՛յք երթիցուք միւսանգամ 'ի
հրէաստան։ Ասեն ցնա աշակերտքն. ռա՛բբի՝ այժմ 8
ևս խնդրէին զքեզ հրէայքն քարկոծ առնել. և դար-
ձեա՛լ երթաս անդրէն։ Պատասխանի ետ յ՟ս. ո՞չ 9
երկոտասան ժամ է աւուր. եթէ ոք գնայ 'ի տուըն-
ջեան՝ ոչ գայթագղի. զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ
տեսանէ. ապա թէ ոք գնայ գիշերի՝ գայթագղի, զի 10
լոյս ոչ գոյ ընդ նմա։ Զայս իբրև ասաց, յետ այ- 11
սորիկ ասէ ցն՟ս. ղազարոս բարեկամ մեր ննջեաց,
այլ երթամ զի զարթուցից զնա։ Ասեն ցնա ա- 12

13 շակերտքն, տէր՝ եթէ ննջեաց ապա ապրի: Այլ
յս վասն մահուն նր ասէր. նց այսպէս թուեցաւ՝
14 թէ վն ննջելոյ քնոյն ասէ: Յայնժամ ասէ ցնո-
15 սա յս յայտնապէս. ղազարոս մեռաւ, և ես ու-
րախ եմ վն ձեր, զի դուք հաւատասջիք ինձ,
զի ես չէի անդ. բայց արդ եկայք երթիցուք առ
16 նա: Ասէ թովմաս՝ անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշա-
կերտակիցսն. ծն՝ եկա՛յք և մեք՝ զի ը նմա մեռցուք:
17 Եկն յս եգիտ զնա չորեքօրեայ 'ի գերեզմանի: Եւ
18 էր բեթանիա մերձ յերուսաղէմ՝ իբրև ասպարիսօք
19 հնգետասան: Բազումք 'ի հրէից անտի եկեալ էին
առ մարթա և մարիամ, զի մխիթարեսցեն զնս վասն
20 եղբօրն: Մարթա իբրև լուաւ՝ թէ յս գայ, ընդ ա-
ռաջ գնաց նր. բայց մարիամ նստէր անդէն 'ի տան:
21 Ասէ մարթա ցյս. տէր՝ եթէ աստ լեալ էիր, եղ-
22 բայրն իմ չէր մեռեալ. այլ և արդ գիտեմ, եթէ
23 զոր ինչ խնդրեսցես յայ՝ տացէ քեզ ած: Ասէ ցնա
24 յս, յարիցէ եղբայրն քո: Ասէ ցնա մար-
թա. գիտեմ զի յարիցէ 'ի յարութե՛՝ յաւուրն
25 յետնում: Ասէ ցնա յս. ես իսկ եմ յարութի և
կեանք. որ հաւատայ յիս, թէպէտ և մեռանի՝ կեց-
26 ցէ. և ամ որ կենդանի է՝ և հաւատայ յիս, մի՛ մեռ-
27 ցի 'ի յաւիտեան. հաւատա՞ս այսմիկ: Ասէ ցնա. այո՛
տէր՝ ես հաւատացի՝ եթէ դու ես քն որդի այ, որ
28 յաշխարհ գալոց էիր: Եւ զայս իբրև ասաց, գնաց
և կոչեաց զմարիամ զքոյր իւր լռելեայն՝ և ասէ.
29 վարդապետ եկեալ է և կոչէ զքեզ: Նա իբրև լուաւ՝
30 յարեաւ վաղվաղակի, և եկն առ նա: Չև ևս էր
եկեալ յս 'ի գեօղն. այլ էր անդէն 'ի տեղւոջն՝ ուր
31 ըառաջ եղև նմա մարթա: Իսկ հրէայքն՝ որ էին ը
նմա 'ի տան անդ՝ և մխիթարէին զնա, իբրև տեսին
զմարիամ՝ թէ յարեաւ վաղվաղակի և գնաց, գնա-
ցին և նոքա զհետ նորա, համարէին թէ 'ի գերեզ-
32 մանն երթայ՝ զի լացցէ անդ: Իսկ մարիամ իբրև
եկն ուր էրն յս և ետես զնա, անկաւ առ ոտս նր և

ասէ. Տէր՝ եթէ աստ էիր դիպեալ՝ ոչ էր մեռեալ
եղբայրն իմ: Յս իբրեւ ետես զնա զի լայր, եւ որ ընդ 33
նմա էին Հրէայքն լային, խռովեցաւ յոգի իւր իբրեւ
զայրացեալ, եւ ասէ. Ո՞ւր եդիք զնա. ասեն ցնա. 34
Տէր՝ եկ եւ տես: Եւ արտասուեաց Յս: Ասէին Հրէ- 35
այքն. Տեսէք որչափ սիրէր զնա: Կէսքն ՚ի նոցանէ 36
ասէին. Ո՞չ կարէր սա, որ եբաց զաչս կուրին, առնել՝ 37
զի եւ սա մի՛ մեռցի: Յս դարձեալ զայրացեալ ընդ 38
միտս իւր, գայ ՚ի գերեզմանն. եւ էր այր մի, եւ վէմ
մի եդեալ ՚ի վերայ նր: Եւ ասէ Յս. ՚Ի բաց արարէք 39
զվէմդ. ասէ ցնա Մարթա՝ քոյր մեռելոյն. Տէր՝ արդ
հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ է: Ասէ ցնա Յս. 40
Ո՞չ ասացի քեզ՝ եթէ հաւատասցես, տեսցես զփառսն
Այ: Եւ իբրեւ ՚ի վեր առին զվէմն, Յս ամբարձ զաչս 41
իւր ՚ի վեր, եւ ասէ. Հայր՝ գոհանամ զքէն, զի լուար
ինձ: Եւ ես գիտէի զի յամ ժամ լսես ինձ. այլ վն 42
ժողովրդեանս որ շուրջ կան՝ ասեմ, զի հաւատաս-
ցեն՝ թէ դու առաքեցեր զիս: Զայս իբրեւ ասաց. 43
՚ի ձայն մեծ աղաղակեաց եւ ասէ. Ղազարէ՝ արի եկ
արտաքս: Եւ ել մեռեալն ոտիւք կապելովք, եւ ձե- 44
ռօքն երիզապնդօք եւ երեսօքն վարշամակապատօք. եւ
ասէ ցնոսա Յիսուս. Լուծէք զդա՝ եւ թողէք երթալ:
Բազումք ՚ի Հրէիցն՝ որ եկեալ էին առ Մարեմանս, 45
իբրեւ տեսին զոր արարն՝ հաւատացին ՚ի նա: Եւ 46
ոմանք ՚ի նոցանէ գնացին առ փարիսեցիսն, պատմե-
ցին նց՝ զոր արարն Յս:

ՁԶ. Ժողովեցին քահանայապետքն եւ փարիսե- 47
ցիքն ատեան, եւ ասեն. Զի՞նչ արասցուք, զի այրն այն
բազում նշանս առնէ: Եթէ թողումք զնա այնպէս, 48
ամենեքին հաւատան ՚ի նա. եւ գայցեն Հռոմք՝ եւ
բառնայցեն զազգս մեր՝ եւ զտեղի: Մի ոմն ՚ի նոցա- 49
նէ՝ անուն Կայիափա, որ քահանայապետ էր տարւոյն
այնորիկ, ասէ ցնս. Դուք ոչինչ գիտէք, եւ ո՛չ բնաւ 50
խորհել իսկ, թէ լաւ է մեզ՝ զի այր մի մեռանիցի
՚ի վր ժողովրդեանս, եւ մի՛ ամ ազգս կորիցէ: Զայս 51

ոչ յանձնէ ինչ ասաց. այլ զի քահանայապետ էր
տարւոյն այնորիկ, մարգարէացաւ՝ եթէ մեռանելոց
52 էր յս ՚ի վ̃ր ազգին. և ոչ ՚ի վ̃ր ազգին միայն, այլ
53 զի և զորդիսն այ̃ զցրուեալսն ժողովեսցէ ՚ի մի: Ապա
յայնմ օրէ խորհուրդ արարին՝ զի սպանցեն զնա:
54 Եւ յս այնուհետև ոչ եթէ համարձակ շրջէր ՚ի մէջ
հրէիցն. այլ գնաց անտի յերկիր մի՝ որ մերձ էր
յանապատ, ՚ի քաղաք մի որում անուն էր Եփրայիմ,
և անդ լինէր աշակերտօքն հանդերձ:
55 Զ.Է. Եւ էր մերձ զատիկն հրէից. և բազումք
ելին յերէմ ՚ի գաւառէ անտի յառաջագոյն քան
56 զզատիկն զի սրբեսցեն զանձինս իւրեանց: Խնդրէ-
ին զյս, և ասէին ընդ միմեանս մինչ կային ՚ի տա-
ճարին. զինչ թուի ձեզ՝ եթէ ո՞չ գայցէ ՚ի տօն
այսր. պատուէր տուեալ էր քահանայապետիցն և
փարիսեցւոց, զի թէ ոք գիտասցէ թէ ուր է, գուշա-
կեսցէ զնմանէ՝ զի կալցին զնա:

ԳԼ. ԺԲ.

1 ԻՍԿ յս վեց աւուրբ յառաջ քան զզատիկն եկն ՚ի
բեթանիա, ուր էր ղազար մեռեալն, զոր յարոյց ՚ի
2 մեռելոց: Եւ արարին անդ նմա ընթրիս. և ՚ի սպա-
սու կայր մարթա, և ղազար մի էր ՚ի բազմելոց ընդ
3 նմ̃: Իսկ մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ նարդեան
ազնուի մեծագնոյ, օծ զոտսն յսի, և հերովն իւրով
մաքրէր զոտս նր̃. և տունն լի եղև ՚ի հոտոյ իւղոյն:
4 Ասէ մի ոմն յաշակերտաց անտի՝ յուդա իսկարիով-
5 տացի, որ մատնելոցն էր զնա: Ընդէ՞ր ոչ իւղդ այդ
վաճառեցաւ երեք հարիւր դենարի, և տուաւ աղ-
6 քատաց: Զայս ասաց՝ ոչ զի զաղքատաց ինչ փոյթ
էր նմա. այլ զի գող էր՝ և զարկղն ինքն ունէր. և
7 որ ինչ անկանէր՝ նա կրէր: Ասէ յս. Թո՛յլ տուր դմա,
8 զի յօրն պատանաց իմոց պահեսցէ զայդ: Զաղ-
քատս յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք. զիս ո՛չ
9 համապազ ընդ ձեզ ունիք: Իբրև գիտաց ժողովուրդ

բազում 'ի հրէից թէ անդ է՝ եկին. ոչ միայն վ՟ն
յս՟ի, այլ զի և զղազար տեսցեն, զոր յարոյց 'ի մե-
ռելոց: Խորհուրդ արարին քահանայապետքն՝ զի և 10
զղազար սպանցեն. քանզի բազումք 'ի հրէից եր- 11
թային՝ և հաւատային 'ի յս՟:

ԻԱ. Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ եկեալ 12
էր 'ի տօնն, իբրև լուան թէ գայ յս՟ յեր՟մ, առին 13
ոստս արմաւենեաց՝ և ելին ընդ առաջ նր՟ աղաղակէին
և ասէին. ովսաննայ, օրհնեալ որ գաս յանուն
տն՟՝ թագաւորդ իլ՟ի: Եւ գտեալ յս՟ի էշ մի, նստաւ 14
'ի վերայ նորա, որպէս և գրեալ է: Մի՛ երկնչիր 15
դուստր սիոնի՝ ահաւասիկ թագաւոր քո գայ նըս-
տեալ 'ի վ՟ր յաւանակի իշոյ: Եւ զայն ինչ ոչ գիտա- 16
ցին աշակերտքն նր՟ զառաջինն, այլ յորժամ փառաւո-
րեցաւ յս՟, յայնժամ յիշեցին, եթէ այն էր՝ որ
գրեալն էր վ՟ն նր՟, և զայն արարին նմա: Եւ ժողո- 17
վուրդն վկայէր՝ որ էր ընդ նմա, թէ զղազար կոչեաց
և եթ 'ի գերեզմանէն, և յարոյց զնա 'ի մեռելոց:
Եւ վ՟ն այնորիկ ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդն, 18
զի լուան եթէ զայն նշանս արարեալ էր նորա: Իսկ 19
փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս. տեսանէ՞ք՝ զի ոչինչ
օգտիք. ահաւասիկ աշխարհ ա՟մ զկնի նորա գնաց:
Էին անդ ոմանք և հեթանոսք յելելոցն անդր, զի 20
երկիրպագանիցեն 'ի տօնին: Նոքա մատեան առ փի- 21
լիպպոս՝ որ 'ի բեթսայիդա գալիլեացւոցն էր, աղա-
չէին զնա և ասէին. տէ՛ր՝ կամիմք զյս՟ տեսանել: Գայ 22
փիլիպպոս և ասէ ցանդրէաս. անդրէաս և փիլիպպոս
ասեն ցյս՟: Եւ յս՟ պատասխանի ետ նոցա և ասէ. 23
եհաս ժամ զի փառաւորեսցի որդի մարդոյ:

ԻԲ. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ 24
անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա 25
եթէ մեռանիցի՝ բազում արդիւնս առնէ: Որ սիրէ
զանձն իւր՝ արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր
յաշխարհիս յայսմիկ, 'ի կեանսն յաւիտենականս
պահեսցէ զնա: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ 26

եկեսցէ. եւ ուր եմ ես, անդ եւ պաշտօնեայն իմ
եղիցի. եթէ ոք զիս պաշտիցէ՝ պատուեսցէ զնա
Հայրն իմ։
27 ԻԳ. Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է. եւ զի՞նչ
ասացից, եթէ Հա՛յր՝ ապրեցո՛ զիս 'ի ժամէ աստի
յայսմանէ. այլ վասն այնորիկ եկի 'ի ժամս յայս։
28 Հա՛յր՝ փառաւորեա՛ զանուն քո. եկն բարբառ յեր-
կնից. եւ փառաւոր արարի, եւ դարձեալ փառաւոր
29 արարից։ Եւ ժողովուրդն որ կայր եւ լսէր՝ ասէին,
որոտումն լինել. կէսքն ասէին. Հրեշտակ խօսեցաւ
30 ընդ նմա։ Պատասխանի ետ Յս՝ եւ ասէ. ոչ վ՟ն իմ ինչ
31 եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր։ Այժմիկ դատաս-
տան է աշխարհիս այսորիկ. այժմիկ իշխան աշխար-
32 հիս այսորիկ ընկեսցի արտաքս։ Եւ ես յորժամ
բարձրացայց յերկրէ, զամենեսին ձգեցից առ իս։
33 Զայս ասէր, նշանակեալ թէ որով մահու մեռանե-
34 լոց իցէ։ Պատասխանի ետ նմա ժողովուրդն. մեք
լուաք յօրինաց՝ եթէ Քն յաւիտեան կայ, եւ դու
զիա՞րդ ասես՝ թէ պարտ է բարձրանալ որդւոյ մար-
35 դոյ. ո՞վ է այն որդին մարդոյ։ Ասէ ցնս Յս. փոքր
մի եւս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է. գնացէք մինչդեռ
զլոյսն ունիք, զի մի խաւար ձեզ հասցէ. զի որ գնայ
36 'ի խաւարի, ոչ գիտէ յո՛ երթայ։ Մինչդեռ զլոյսն
ընդ ձեզ ունիք՝ հաւատացէք 'ի լոյսն, զի որդիք լու-
սոյ եղիջիք. զայս խօսեցաւ Յս, եւ չոգաւ՝ թաքեաւ
37 'ի նոցանէ։ Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր առաջի
38 նոցա. եւ նոքա ոչ հաւատային 'ի նա. զի լցցի բանն
Եսայեայ մարգարէի՝ զոր ասացն. տէ՛ր ո՞ հաւատաց
39 'ի լուր մեր, եւ բազուկ Տն ո՞ւմ յայտնեցաւ։ Վ՟ն
այնորիկ ոչ կարէին հաւատալ, զի միւսանգամ ասէ
40 Եսայի. թէ կուրացոյց զաչս նոցա, եւ ապշեցոյց զսիր-
տըս նց. զի մի տեսցեն աչօք, եւ իմասցին սրտիւք,
41 եւ դարձցին՝ եւ բժշկեցից զնոսա։ Զայս ասաց Եսայի՝
42 զի ետես զփառս նր, եւ խօսեցաւ վ՟ն նր։ Բայց սա-
կայն եւ յիշխանաց անտի բազումք հաւատային 'ի

նա. այլ վն փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին, զի մի 'ի
ժողովրդենէն ելանիցեն: Քանզի սիրեցին զփառս 43
մարդկան՝ առաւել քան զփառսն այ:
ԻԴ. Իսկ յս աղաղակէր և ասէր. որ հաւատայ յիս՝ 44
ոչ հաւատայ յիս, այլ յայն՝ որ առաքեացն զիս: Եւ 45
որ տեսանէ զիս, զայն տեսանէ՝ որ առաքեացն զիս:
Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի ամ որ հաւատայ յիս՝ 'ի 46
խաւարի մի մնասցէ: Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից իմոց, 47
և ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատիմ զնա. քանզի ոչ եկի՝
թէ դատեցայց զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ:
Որ անարգէ զիս, և ոչ ընդունի զբանս իմ, գոյ որ 48
դատի զնա. բանն զոր ես խօսեցայ, նա դատի զնա
յաւուրն յետնում: Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսե- 49
ցայ. այլ որ առաքեացն զիս հայր, նա ետ ինձ պա-
տուէր զինչ ասացից՝ և զինչ խօսեցայց: Եւ գիտեմ՝ 50
եթէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտենականք.
արդ զոր ես խօսիմ, որպէս ասաց ինձ հայրն՝ այն-
պէս խօսիմ:

ԳԼ. ԺԳ

ԻԵ. ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ քան զտօնն զատկի գիտաց 1
յս, թէ հասեալ է ժամ նորա՝ զի փոխեսցի յաշխար-
հէ աստի առ հայր, սիրեաց զիւրսն՝ որ յաշխարհի
աստ էին. իսպառ սիրեաց զնոսա: Եւ 'ի լինել ընթ- 2
րեացն, սատանայի իսկ արկեալ էր 'ի սիրտ՝ զի մատ-
նեսցէ զնա յուդա սիմոնի իսկարիովտացւոյ. գիտաց 3
յս՝ զի զամ ինչ ետ հայր 'ի ձեռս նր, և թէ յայ ել՝
և առ այ երթայ. յառնէ յընթրեացն անտի, և դնէ 4
զհանդերձսն, և առեալ զենջակ մի՝ սփածաւ: Եւ 5
ապա առեալ ջուր՝ արկ 'ի կոնք, և սկսաւ լուանալ
զոտս աշակերտացն, և սրբէր զենջակաւն՝ զոր
սփածեալ էր: Գայ առ սիմովն պետրոս. և նա ասէ 6
ցնա. տէր՝ դու զիմ զոտս լուանաս: Պատասխանի 7
ետ նմա յս՝ և ասէ. զոր ինչ ես գործեմ, դու այժմ
ոչ գիտես. բայց ապա գիտասջիր: Ասէ ցնա պետրոս. 8

ոչ լուասցես զոտս իմ յաւիտեան . պատասխանի ետ
նմ Յս . եթէ ոչ լուացից զքեզ՝ ոչ ունիս ըն իս մասն :
9 Ասէ ցնա սիմոն պետրոս . տէր՝ մի միայն զոտս իմ,
10 այլ և զձեռս և զգլուխս : Ասէ ցնա Յս . լուացելոյն
չէ ինչ պիտոյ՝ բայց զի զոտսն լուանայցէ , քանզի
ամենևին սուրբ է . և դուք սուրբ էք , այլ ոչ ամենե-
11 քին : Զի գիտէր զայն՝ որ մատնելոցն էր զնա .
վասն այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեքին սուրբ էք :
12 Իսկ յորժամ լուաց զոտս նոցա , առ զհանդերձսն
իւր՝ և դարձեալ բազմեցաւ , և ասէ ցնս . գիտէք
13 զինչ արարի ձեզ : Դուք կոչէք զիս վարդապետ և
14 տր . և բարւոք ասէք , քանզի եմ իսկ : Իսկ արդ՝
եթէ ես լուացի զոտս ձեր՝ տէրս և վարդապետս , և
15 դուք պարտիք զմիմեանց ոտս լուանալ : Զի օրինակ
մի ետու ձեզ , զի որպէս ես ձեզ արարի , և դուք
առնիջիք :
16 ԺԶ . Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . ոչ է ծառայ մեծ
քան զտէր իւր . և ոչ առաքեալ՝ մեծ քան զայն
17 որ առաքեացն զնա : Եթէ զայս գիտէք , երա-
18 նելի եւս էք՝ եթէ առնիցէք զայս : Ոչ վասն ա-
մենեցուն ձեր ասեմ . զի ես գիտեմ , զորս ընտրե-
ցի . այլ զի լցցի գիրն , թէ որ ուտէր ընդ իս հաց՝
19 արար ինձ խաբէութի : Յայսմ հետէ իսկ ասեմ ձեզ
մինչև եղեալ , զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք թէ
20 ես եմ : Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . որ ընդունի զոր ոք ես
առաքեցից , զիս ընդունի . և որ զիս ընդունի , ընդունի
21 զայն՝ որ առաքեացն զիս : Զայս իբրև ասաց Յս , խռո-
վեցաւ յոգի իւր՝ վկայեաց և ասէ . ամէն ամէն ասեմ
22 ձեզ , զի մի ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս : Հայէին ըն
միմեանս աշակերտքն տարակուսեալք , թէ զումէ
23 ասիցէ : Իսկ էր մի ոմն յաշակերտացն բազմեալ առ
24 Յսի , զոր սիրէրն Յս : Ակնարկէ նմա սիմոն պետ-
25 րոս հարցանել՝ ով իցէ , վս որոյ ասէն : Իսկ նա ան-
26 կեալ զլանջօքն Յսի , ասէ ցնա . տէր՝ ով է : Պատասխա-
նի ետ Յս և ասէ . այն է՝ որում ես թացից զպա-

տառն և տաց, և թացեալ զպատառն տայ Յուդայի
Սկարիովտացւոյ։ Եւ յետ պատառոյն՝ ապա եմուտ՚ի 27
նա սատանայ, և ասէ ցնա յ̄ս․ արդ՝ զոր ինչ առնե-
լոց ես՝ արա վաղվաղակի։ Եւ զայս ոչ ոք իմացաւ՚ի 28
բազմականաց անտի, թէ առ ինչ ասաց ցնա։ Եւ 29
ոմանք համարէին, թէ զի զարկղն ունէր Յուդա,
ասաց նմա յ̄ս, գնեա ինչ որ պիտոյ իցէ մեզ՚ի տօ-
նիս․ և կամ՝ զի աղքատաց ինչ տացէ։ Իսկ նորա 30
առեալ զպատառն՝ ել արտաքս վաղվաղակի․ և էր
գիշեր։
ՃԷ․ Եւ իբրև ել, ասէ յ̄ս․ այժմ փառաւորեցաւ 31
որդի մարդոյ․ և ա̄ծ փառաւորեցաւ՚ի նմա։ Եւ 32
եթէ ա̄ծ փառաւորեցաւ՚ի նմա, և ա̄ծ փառաւորես-
ցէ զնա յանձն իւր․ և վաղվաղակի փառաւորեսցէ
զնա։ Որդեակք իմ՝ փոքր ինչ ժամանակ ը̄ ձեզ եմ․ 33
խնդրիցէք զիս․ և ո̄պ ասացի ցՀրէայսն, եթէ ուր
եմ երթամ, դուք ոչ կարէք գալ․ և արդ ձեզ ասեմ։
Պատուիրան նոր տամ ձեզ, զի սիրիցէք զմիմեանս․ 34
ո̄պ սիրեցի ես զձեզ, զի և դուք սիրեսջիք զմիմեանս։
Յայսմ գիտասցեն ամենեքեան՝ եթէ իմ աշակերտք 35
էք, եթէ սիրիցէք զմիմեանս։ Ասէ ցնա Սիմոն պետ- 36
րոս․ տէր՝ յո՞ երթաս․ պատասխանի ետ յ̄ս, ուր
եմ երթամ՝ դու ո՛չ կարես այժմ գալ զկնի իմ, բայց
ապա եկեսցես զկնի իմ։ Ասէ ցնա պետրոս․ տէր՝ 37
ընդէր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո․ արդէն զանձն
իմ իսկ եդից՚ի վերայ քո։ Պատասխանի ետ յ̄ս․ 38
զանձն քո դիցես՚ի վերայ իմ․ ամէն ամէն ասեմ քեզ․
չէ իցէ հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս
զիս։

ԳԼ․ ԺԴ․

Մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր․ այլ հաւատացէք յա̄ծ, 1
և յիս հաւատացէք։ Ի տան հօր իմոյ օթեվանք 2
բազում են․ ապա թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, թէ
երթամ պատրաստել ձեզ տեղի։ Եւ եթէ երթամ 3

եւ պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ եւ առնում
զձեզ առ իս. զի ուր եսն իցեմ, եւ դուք անդ իցէք:
4 Եւ ուր երթամն՝ գիտիցէք, եւ զճանապարհն գիտի-
5 ցէք: Ասէ ցնա Թովմաս. Տէր՝ ոչ գիտեմք յո՞ երթաս,
6 եւ զիա՞րդ զճանապարհն կարասցուք գիտել: Ասէ
ցնա յս. Ես եմ ճանապարհ եւ ճշմարտութի եւ կեանք.
7 ոչ ոք գայ առ Հայր՝ եթէ ոչ ինեւ: Եթէ զիս գիտէիք՝
ապա եւ զՀայրն իմ գիտէիք, եւ այսուհետեւ գիտասջիք
8 զնա: Ասէ ցնա Փիլիպպոս. Տէր՝ ցոյց մեզ զՀայր եւ
9 շատ է մեզ: Ասէ ցնա յս. Այսչափ ժամանակս ը
ձեզ եմ, եւ ոչ ծանեար զիս Փիլիպպէ. որ ետեսն զիս՝
ետես զՀայրն. եւ դու զիա՞րդ ասես՝ եթէ ցոյց մեզ
10 զՀայր: Ո՞չ հաւատաս՝ եթէ ես 'ի Հայր, եւ Հայր յիս է.
զբանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ, ոչ եթէ յանձնէ ինչ
խօսիմ, այլ Հայրն՝ որ յիս բնակեալ է, նա գործէ
11 զգործսն: Հաւատա՞յք ինձ, եթէ ես 'ի Հայր՝ եւ Հայր
12 յիս: Ապա թէ ոչ՝ գոնէ վ՟ գործոցն հաւատացէք ինձ.
ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւատայն յիս,
զգործսն զոր ես գործեմ՝ եւ նա գործեսցէ, եւ մե-
ծամեծս եւս քան զնոյն գործեսցէ. զի ես առ Հայր
13 երթամ: Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ, արարից
14 զայն. զի փառաւորեսցի Հայր յՈրդի:
15 Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պահեսջիք: Եւ
16 ես աղաչեցից զՀայր, եւ այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ. զի
17 ը ձեզ բնակեսցէ 'ի յաւիտեան. զՀոգին ճշմարտու-
թե, զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել. զի ոչ տե-
սանէ զնա, եւ ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք ճանաչէք
18 զնա, զի առ ձեզ բնակեսցէ՝ եւ ը ձեզ եղիցի: Ոչ
19 թողից զձեզ որբս. գամ առ ձեզ: Փոքր միւս եւս՝ եւ
աշխարհս ոչ եւս տեսանէ զիս, բայց դուք տեսանի-
ցէք զիս. զի ես կենդանի եմ, եւ դուք կենդանի լինելոց
20 էք: Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, զի ես 'ի Հօր
21 իմում՝ եւ դուք յիս՝ եւ ես 'ի ձեզ: Որ ունի
զպատուիրանս իմ եւ պահէ զնս, նա է որ սիրէ
զիս. եւ որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի 'ի Հօրէ իմմէ. եւ ես

սիրեցից զնա, և երևեցուցից նմա զիս ։ Ասէ ցնա 22
Յուդա ոչ Իսկարիովտացին. Տէր՝ զի եղև՝ զի մեզ
յայտնելոց ես զքեզ՝ և ոչ աշխարհի ։ Պատասխանի 23
ետ Յիսուս և ասէ ցնա. Եթէ որ սիրէ զիս՝ զբանս իմ
պահեսցէ, և Հայր իմ սիրեսցէ զնա. և առ նա
եկեսցուք և օթևանս առ նմա արասցուք. և որ ոչն 24
սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ. և բանն իմ զոր լուէք՝
ոչ է իմ, այլ Հօրն՝ որ առաքեացն զիս ։

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզս եմ ։ Իսկ մխի- 25
թարիչն Հոգին Սուրբ՝ զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ, 26
նա ուսուսցէ ձեզ զամենայն, և յիշեցուսցէ զամենայն՝ որ ինչ ասա-
ցի ձեզ ։ Խաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ 27
տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռո-
վեսցին սիրտք ձեր, և մի զանգիտեսցեն ։ Լուայք, զի 28
ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ և գամ առ ձեզ. եթէ
սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ թէ ես առ
Հայր երթամ, զի Հայր իմ մեծ է քան զիս ։ Եւ այժմ 29
ասացի ձեզ մինչև եղեալ. զի յորժամ լինիցի՝ հաւա-
տասջիք ։ Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ 30
իշխան աշխարհիս այսորիկ՝ և յիս ինչ ոչ գտանէ ։
Այլ զի ծանիցէ աշխարհ. եթէ սիրեմ զՀայր. և 31
որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ. յոտն
արիք՝ գնասցուք աստի ։

ԳԼ. ԺԵ

Ես եմ որթն ճշմարիտ, և Հայր իմ մշակ է ։ Զամե- 1
նայն ուռ որ յիս է՝ և ոչ բերէ պտուղ՝ կտրէ զնա. և 2
ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առաւել ևս պտղա-
բեր լիցի ։ Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ զոր 3
խօսեցայ ընդ ձեզ ։ Կացէք յիս՝ և ես ի ձեզ. որպէս 4
ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ ոչ
իցէ հաստատեալ յորթն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ
յիս հաստատեալ իցէք ։ Ես եմ որթ՝ և դուք ուռ. 5
որ հաստատեալ է յիս՝ և ես ի նա, նա բերէ պտուղ
յոյժ. զի առանց իմ ոչինչ կարէք առնել ։ Եթէ 6

որ ոչ է հաստատեալ յիս. եւ նա արտաքս իբրեւ
զուռն՝ եւ ցամաքեցաւ, եւ ժողովեն զնա եւ 'ի հուր
7 արկանեն՝ եւ այրի։ Եթէ կայցէք յիս՝ եւ բանք իմ 'ի
ձեզ կայցեն, որ ինչ կամիցիք խնդրեսջիք՝ եւ լինիցի
8 ձեզ։ Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ
9 յոյժ բերիցէք. եւ եղիջիք իմ աշակերտք։ Որպէս
սիրեաց զիս Հայր, եւ ես սիրեցի զձեզ. հաստատուն
10 կացէք 'ի սէր իմ։ Եթէ պահիցէք զպատուիրանս
իմ, կացջիք 'ի սէր իմ. որպէս ես զպատուիրանս Հօր
11 իմոյ պահեցի, եւ կամ 'ի սէր նորա։ Զայս խօսե-
ցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւն իմ 'ի ձեզ իցէ, եւ
12 ձեր ուրախութիւն լցեալ եղիցի։ Այս է պատուէր
իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս, որպէս եւ ես զձեզ սիրեցի։
13 Մեծ եւս քան զայս սէր ոչ ոք ունի, եթէ զանձն իւր
14 դիցէ 'ի վերայ բարեկամաց իւրոց։ Դուք բարեկամք
էք իմ, եթէ առնիցէք՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ։
15 Ոչ եւս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ գի-
տէ զինչ գործէ տէրն նորա. այլ զձեզ կոչեցի բարե-
կամս, զի զամենայն, զոր լուայ 'ի Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի
16 ձեզ։ Ոչ եթէ դուք ընտրեցիք զիս, այլ ես ընտրեցի
զձեզ, եւ եդի զձեզ. զի դուք երթայցէք եւ պտղա-
բերք լինիցիք. եւ պտուղն ձեր կայցէ. եւ զոր ինչ
խնդրիցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ։
17 Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս։ Եթէ
18 աշխարհ զձեզ ատեայ. գիտասջիք զի նախ զիս ա-
19 տեաց։ Եթէ յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զիւրսն
սիրէր արդեօք. բայց զի չէք յաշխարհէ. այլ ես
ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատեայ զձեզ
20 աշխարհ։ Յիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ
է ծառայ մեծ քան զտէր իւր. եթէ զիս հալածեցին,
ապա եւ զձեզ հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ պահե-
21 ցին, ապա եւ զձերն պահեսցեն։ Այլ զայսոսիկ արաս-
ցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ. զի ոչ գիտեն զայն՝ որ
22 առաքեացն զիս։ Իմ եթէ չէր եկեալ՝ եւ խօսեցեալ
ընդ նոսա, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ չիք պատ-

ճառս վ՟ մեղաց իւրեանց։ Որ զիս ատեայ և զՀայրն 23
իմ ատեայ։ Եթէ զգործսն չէր գործեալ 'ի նոսա, 24
զոր ոչ այլ ոք գործեաց, մեղ ինչ ոչ գոյր նց՟, բայց
արդ տեսին՝ և ատեցին և զիս և զՀայր իմ։ Այլ զի 25
լցցի բանն, որ յօրէնս նց՟ գրեալ է, թէ ատեցին զիս
տարապարտուց։ Բայց յորժամ եկեսցէ մխիթարիչն՝ 26
զոր ես առաքեցից ձեզ 'ի Հօրէ՝ զՀոգին ճշմարտութե՟,
որ 'ի Հօրէ ելանէ, նա վկայեսցէ վ՟ իմ. և դուք վը- 27
կայէք՝ զի 'ի սկզբանէ ը՟ իս էք։

ԳԼ. ԺԶ.

ԶԱՅՍ խօսեցայ ը՟ ձեզ՝ զի մի՛ գայթագղեսջիք։ 1
Ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ 2
ժամանակ՝ զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ, համա-
րիցի պաշտօն մատուցանել այ՟։ Եւ զայն արասցեն 3
ընդ ձեզ. քանզի ոչ ծանեան զՀայր՝ և ոչ զիս։ Այլ 4
և զայս խօսեցայ ը՟ ձեզ՝ զի յորժամ եկեսցէ ժամա-
նակ՝ յիշիցէք՝ թէ ես ասացի ձեզ։ Զայս 'ի սկըզ- 5
բանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի։ Բայց արդ
երթամ ես առ առաքիչն իմ. և ոչոք 'ի ձէնջ հարցա-
նէ զիս, թէ յո՞ երթաս։ Այլ զի զայս խօսեցայ ը՟ 6
ձեզ, տրտմութի՟ ելից զսիրտս ձեր։ Այլ ես զճշմա- 7
րիտն ասեմ ձեզ. լաւ է ձեզ եթէ ես երթամ. զի
եթէ ես ոչ երթայց՝ մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ.
ապա եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ։ Եւ նա 8
եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ վասն մեղաց՝ և
վասն արդարութե՟՝ և վասն դատաստանի։ Վասն 9
մեղաց՝ զի ոչ հաւատան յիս. վասն արդարութե՟՝ զի 10
առ Հայր իմ երթամ, և ոչ ևս տեսանէք զիս. վասն 11
դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս այսորիկ դատա-
պարտեալ է։ Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ՝ այլ 12
ոչ կարէք հանդարտել այժմիկ։ Յորժամ եկեսցէ նա 13
Հոգին ճշմարտութե՟, առաջնորդեսցէ ձեզ ա՟մ ճըշ-
մարտութե՟. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ
զոր լուիցէ՝ խօսիցի, և զգալոցն պատմեսցէ ձեզ։

14 Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ անտի առ-
15 նուցու և պատմեսցէ ձեզ: Ա̃մ ինչ զոր ունի Հայր՝
իմ է. վ̃ն այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմմէ անտի առ-
նուցու՝ և պատմեսցէ ձեզ:
16 Փոքր մի, և ո՛չ ևս տեսանէք զիս, և ապա սա-
կաւիկ մի՝ և տեսանիցէք զիս. և ես երթամ առ
17 Հայր: Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեանս.
զի՞նչ է այս՝ զոր ասէ ցմեզ, թէ փոքր մի՝ և ո՛չ
տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ մի՝ և տեսա-
18 նիցէք զիս. և թէ ես առ Հայր երթամ: Եւ ա-
սէին, զի՞նչ իցէ այն փոքր միւս ևս, չգիտեմք
19 զի՛նչ խօսի: Գիտաց Յս̃ եթէ կամէին զնա հարցա-
նել, և ասէ ցն̃ա. վ̃ն այդորիկ խնդրէք ը̃ միմեանս՝
զի ասացի թէ փոքր մի՝ և ո՛չ տեսանէք զիս, և դար-
20 ձեալ սակաւիկ միւս ևս, և տեսանիցէք զիս: Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ, զի լացջիք և ողբասջիք դուք, և
աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմու-
21 թի̃ն ձեր յուրախութի̃ եղիցի: Կին յորժամ ծնանիցի՝
տրտմութի̃ է նմա, զի հասեալ է ժամն իւր. այլ յոր-
ժամ ծնցի զմանուկն, ո՛չ ևս յիշէ զնեղութի̃ն վասն
22 խնդութե̃ն. զի ծնաւ մարդ յաշխարհ: Եւ դուք
այժմ տրտմութի̃ ունիք. այլ դարձեալ տեսից զձեզ, և
ուրախ լիցին սիրտք ձեր. և զուրախութի̃ն ձեր ո՛չ ք
23 հանիցէ ՚ի ձէնջ: Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ո՛չ հար-
ցանիցէք: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ զի զոր ինչ խնդ-
24 րիցէք ՚ի հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: Մինչև
ցայժմ ոչինչ խնդրեցիք յանուն իմ. խնդրեցէք, և
25 առնուցուք. զի ուրախութի̃ն ձեր լցեալ իցէ: Զայս
առակօք խօսեցայ ընդ ձեզ. եկեսցէ ժամանակ՝ յոր-
ժամ ո՛չ ևս առակօք խօսեցայց ը̃ ձեզ. այլ յայտնապ̃ս
26 զհօրէ պատմեցից ձեզ: Յայնմ աւուր խնդրեսջիք
յանուն իմ. և ո՛չ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից
27 զՀայր վասն ձեր. զի ինքն իսկ Հայր սիրէ զձեզ՝ զի
դուք զիս սիրեցիք, և հաւատացիք՝ եթէ ես յա̃յ
28 ելի: Ելի ՚ի հօրէ՝ և եկի յաշխարհ. դարձեալ թո-

զում զաշխարհ, եւ երթամ առ Հայր։ Ասեն ցնա ա- 29
շակերտքն. ահա արդ յայտնութեամբ խօսիս. եւ ա-
ռակ եւ ոչ մի ինչ ասես։ Արդ գիտեմք՝ եթէ 30
գիտես զամենայն. եւ ոչինչ պիտոյ է՝ եթէ ոք հարցանի-
ցէ զքեզ. յայսմիկ հաւատամք՝ եթէ յԱստուծոյ
ելեր։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս, եւ ասէ. 31
այժմ հաւատայք։ Ահա եկեսցէ ժամ, եւ եկեալ 32
իսկ է, զի ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր տեղիս, եւ
զիս միայն թողուցուք. եւ չեմ միայն, զի Հայր ընդ
իս է։

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ իս խաղաղութիւն 33
ունիցիք. յաշխարհի աստ նեղութիւն ունիցիք, այլ
քաջալերեցարուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի։

ԳԼ. ԺԷ.

ԶԱՅՍ իբրեւ խօսեցաւ Յիսուս, ամբարձ զաչս իւր յեր- 1
կինս եւ ասէ. Հայր՝ հասեալ է ժամ, փառաւորեա
զորդի քո, զի եւ որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ։ Որ- 2
պէս ետուր նմա իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ. զի ամե-
նայնի, զոր ետուր նմա, տացէ զկեանսն յաւիտե-
նականս։ Այս են յաւիտենական կեանք, զի ճա- 3
նիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ Աստուած՝ եւ զոր առա-
քեցեր զՅիսուս Քրիստոս։ Ես զքեզ փառաւորեցի յերկրի. 4
զգործն կատարեցի, զոր ետուր ցիս՝ զի արարից.
եւ այժմ փառաւորեա զիս Հայր՝ առ ի քէն փառօքն՝ 5
զոր ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ ի
քէն։ Յայտնեցի զանուն քո մարդկան՝ զորս ետուր 6
ինձ յաշխարհէ. քո էին, եւ ինձ ետուր զնոսա. եւ զբ-
անն քո պահեցին։ Արդ գիտացին՝ եթէ զամենայն ինչ 7
զոր ետուր ինձ, առ ի քէն են. զի զբանսն՝ զոր ետուր 8
ինձ՝ ետու նոցա. եւ նոքա ընկալան, եւ ծանեան ճշմարտու-
թեամբ՝ թէ առ ի քէն ելի. եւ հաւատացին՝ եթէ դու
առաքեցեր զիս։ Արդ ես վասն նոցա աղաչեմ, եւ ոչ վասն 9
աշխարհի աղաչեմ. այլ վասն նոցա՝ զորս ետուրն ինձ,
զի քո են։ Եւ որ ինչ իմ է, քո է. եւ որ ինչ քո է, 10

11 այն իմ է. և փառաւորեալ եմ ՚ի նոսա։ Եւ ես ոչ
ևս եմ յաշխարհի, և նոքա յաշխարհի են, և ես
առ քեզ գամ. Հայր սուրբ՝ պահեա զնոսա յանուն քո,
որով ետուրն ինձ զի եղիցին մի, որպէս և մեք մի եմք։
12 Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա
յանուն քո որով ետուրն ինձ, և պահեցի. և
ոչ ոք ՚ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան, զի
գիրն լցցի։
13 Բայց արդ առ քեզ գամ. և զայս խօսիմ յաշ-
խարհի, զի ունիցին զուրախութիւն իմ լիով յան-
14 ձինս իւրեանց։ Ես ետու նոցա զբանն քո. և աշ-
խարհս ատեաց զնոսա, զի չեն յաշխարհէ, որպէս և ես
15 չեմ յաշխարհէ։ Ոչ զայս աղաչեմ, զի բարձցես զնոսա
16 յաշխարհէ. այլ զի պահեսցես զնոսա ՚ի չարէ։ Յաշ-
17 խարհէ աստի չեն, որպէս և ես չեմ յաշխարհէ։ Սուրբ
արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով. զի քո բանդ ճշմարտու-
18 թիւն է։ Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ. և ես ա-
19 ռաքեցի զնոսա յաշխարհ։ Եւ ՚ի վերայ նոցա ես սուրբ
առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշ-
20 մարտութեամբ։ Բայց ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ և
21 վասն այնոցիկ հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս. զի ամենե-
քին մի իցեն, որպէս դու Հայր յիս՝ և ես ՚ի քեզ, զի և
նոքա ՚ի մեզ իցեն. զի և աշխարհս հաւատասցէ՝ եթէ
22 դու առաքեցեր զիս։ Եւ ես՝ զփառսն զոր ետուր
23 ինձ՝ ետու նոցա, զի իցեն մի՝ որպէս և մեք մի եմք։ Ես
՚ի նոսա և դու յիս, զի եղիցին կատարեալք ՚ի մի.
և գիտասցէ աշխարհս՝ եթէ դու առաքեցեր զիս. և
24 սիրեցի զնոսա որպէս դու զիս սիրեցեր։ Հայր՝ զորս
ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եմն ես, և նոքա իցեն
ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ, զոր ետուրն ցիս.
զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի։
25 Հայր արդար՝ և աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. այլ ես
զքեզ ծանեայ, և նոքա ծանեան՝ եթէ դու առաքե-
26 ցեր զիս։ Եւ ծանուցի նոցա զանուն քո՝ և ծանուցից.
զի սէրն՝ զոր սիրեցեր զիս ՚ի նոսա իցէ, և ես ՚ի նոսա։

ԳԼ. ԺԸ.

Զ ԱՅՍ իբրեւ ասաց յս, ել աշակերտօքն հանդերձ 1
յայնկոյս ձորոյն կեդրոնի, ուր էր պարտէզ. յոր
եմուտ ինքն եւ աշակերտքն իւր։
Գիտէր եւ յուդա, որ զնա մատնելոց էր՝ զտեղին. զի 2
բազում անգամ ժողովեալ էր անդր յսի աշակերտօքն
հանդերձ։ Եւ յուդայի առեալ զիւր զգունդն, եւ 'ի քա- 3
հանայապետիցն եւ 'ի փարիսեցւոց սպասաւորս, գայ
անդր ջահիւք եւ լապտերօք եւ զինուք։ Իսկ յս իբրեւ 4
ետես զայն ամ եկեալ 'ի վր նորա, ել եւ ասէ ցնս. զո՞
խնդրէք։ Պատասխանի ետուն նմա. զյս նազովրեցի. 5
ասէ ցնս յս. ես եմ. կայր ընդ նոսա եւ յուդա՝ որ
մատնէրն զնա։ Իբրեւ ասաց՝ թէ ես եմ, յետս յետս 6
չոգան՝ եւ զարկան զգետնի։ Դարձեալ եհարց զնս. 7
զո՞ խնդրէք՝ եւ նոքա ասեն, զյս նազովրեցի։ Պա- 8
տասխանի ետ նոց յս. ասացի ձեզ թէ ես եմ. արդ՝
եթէ զիս խնդրէք՝ թո՛յլ տուք դոցա երթալ։ Զի 9
լցցի բանն՝ զոր ասաց. թէ զոր ետուրն ցիս՝ ո՛չ կո-
րուսից 'ի նոցանէ՝ եւ ոչ զոք։ Իսկ սիմովն պետրոս՝ 10
քանզի ունէր սուր, ձգեաց զնա՝ եւ եհար զքահա-
նայապետին ծառայ, եւ 'ի բաց առ զունկն նորա
զաջոյ. եւ էր անուն ծառային մաղքոս։ Ասէ յս 11
ցպետրոս. արկ զսուրդ անդրէն 'ի պատեան իւր. զբա-
ժակն զոր ետ ինձ հայր՝ ո՞չ ըմպիցեմ զնա։ Իսկ զուն- 12
դն եւ հազարապետն եւ սպասաւորք հրէիցն կալան
զյս՝ եւ կապեցին. եւ ածին զնա նախ առ աննա՝ որ 13
էր աներ կայիափայի. որ քահանայապետն էր տա-
րւոյն այնորիկ։ Եւ այն կայիափայ էր՝ որ խրատն 14
ետ հրէից, եթէ լաւ է առն միում մեռանել 'ի վր
ժողովրդեանն։ Եւ երթային զհետ յսի սիմովն 15
պետրոս՝ եւ միւս աշակերտն։ Եւ աշակերտն այն
քանզի ծանօթ էր քահանայապետին՝ եմուտ ընդ
յսի 'ի գաւիթ քահանայապետին։ Եւ պետրոս կայր 16
առ դրանն արտաքոյ. ել միւս աշակերտն՝ որ էր ծա-

նօթ քահանայապետին՝ և ասաց ցդռնապանն՝ և
17 եմոյծ 'ի ներքս զպետրոս։ Ասէ աղջիկն որ դռնա-
պանն էր՝ ցպետրոս. միթէ և դու յաշակերտաց
18 առնն այնորիկ իցես. և նա ասէ՝ ոչ եմ։ Կային անդ
ծառայքն և սպասաւորքն խարոյկ արկեալ՝ քանզի
ցուրտ էր՝ և ջեռնուին. կայր ընդ նոսա և պե-
19 տրոս՝ և ջեռնոյր։ Իսկ քահանայապետն եհարց զյս
վն աշակերտացն՝ և վն վարդապետութեանն նր։
20 Պատասխանի ետ նմա յս. ես յայտնապէս խօսեցայ
յաշխարհի. ես յամ ժամ ուսուցի 'ի ժողովրդեանն,
և 'ի տաճարի անդ՝ ուր ամ հրէայք ժողովեալ էին,
21 և 'ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ։ Զի՞ հարցանես զիս.
հա՛րց զայնոսիկ՝ որ լուանն, թէ զի՞նչ խօսեցայ ընդ
նոսա. ահաւանիկ նոքա գիտեն զինչ ասացի ես։
22 Իբրև նա զայն ասաց, մի ոմն 'ի սպասաւորացն որ
անդ կայր, ած ապտակ յսի՝ և ասէ. այդպէս պա-
23 տասխանի տաս քահանայապետին։ Իսկ յս ասէ ցնա.
եթէ չար ինչ խօսեցայ՝ վկայեա վն չարին, իսկ եթէ
24 բարւ, ընդէր հարկանես զիս։ Իսկ առաքեաց զնա
25 աննա կապեալ առ կայիափա քահանայապետ։ Իսկ
սիմովն պետրոս կայր անդ՝ և ջեռնոյր. ասեն ցնա՝
միթէ և դու յաշակերտաց սորա իցես. նա ու-
26 րացաւ և ասէ՝ թէ չեմ։ Իսկ ասէ մի ոմն 'ի ծառայից
քահանայապետին՝ ազգական այնորիկ, զորոյ զունկն
եհատ պետրոս. ոչ ես իսկ տեսի զքեզ 'ի պարտիզի
27 անդ ընդ նմա։ Դարձեալ ուրացաւ պետրոս. և
վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ։

28 Իսկ ածեն զյիսուս 'ի վանացն կայիափայ յա-
պարանս դատաւորին. և էր այգուց. և նոքա ոչ
մտին յապարանսն, զի մի պղծեսցին, այլ զի ու-
29 տիցեն զպասեքն։ Ել առ նոսա պիղատոս արտաքս՝
և ասէ. զի՞նչ չարախօսութիւն մատուցանէք զառ-
30 նէն զայնմանէ։ Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա.
եթէ չէր չարագործ այրն այն, ապա ոչ մատնէաք
31 զնա քեզ։ Ասէ ցնոսա պիղատոս. առէք զնա դուք,

և ըստ ձերոց օրինացն դատեցարո՛ւք․ ասեն ցնա
Հրէայքն․ մեզ ոչ է արժան սպանանել զոք։ Զի 32
լցցի բանն յի՛ զոր ասաց, նշանակեալ՝ թէ որով
մահու մեռանելոց իցէ։ Եմուտ միւսանգամ յապա- 33
րանն պիղատոս, կոչեաց զյս՛ և ասէ ցնա․ դո՞ւ ես
թագաւորն հրէից։ Պատասխանի ետ յս․ ՚ի քէ՞ն 34
ասես զայդ՝ եթէ այլք ասացին քեզ զինէն։ Պատաս- 35
խանի ետ պիղատոս․ միթէ և ես հրէա՞յ իցեմ․ ազգն
քո և քահանայապետք մատնեցին զքեզ ինձ, զինչ
գործ գործեալ է քո։ Պատասխանի ետ յս, իմ ար- 36
քայութիւն չէ յայսմ աշխարհէ․ եթէ յաշխարհէ աստի
էր արքայութիւն իմ, սպասաւորքն իմ մարտնչէին
արդեօք՝ զի մի՛ մատնեցայց հրէից․ բայց արդ՝ թագա-
ւորութիւնն իմ չէ աստի։ Ասէ ցնա պիղատոս․ ապա 37
թէ այդպէս իցէ, թագաւոր ոմն ես դու։ Պատասխա-
նի ետ յս․ դու ասես՝ թէ թագաւոր իցեմ․ բայց ես
յայդ իսկ ծնեալ եմ, և ՚ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշխարհ,
զի վկայեցից ճշմարտութեան․ ամ՛ որ ՚ի ճշմարտու-
թենէ է՝ լսէ բարբառոյ իմոյ։ Ասէ ցնա պիղատոս․ 38
զինչ է ճշմարտութիւն․ զայս իբրև ասաց, դարձեալ
ել առ հրէայսն և ասէ ցնս․ ես՝ և ոչ մի ինչ պատ-
ճառս գտանեմ ՚ի նմա։ Բայց է ձեր սովորութի, զի 39
զմի ոք արձակեցից ձեզ ՚ի զատկիս․ արդ կամի՞ք՝ զի
արձակեցից ձեզ զթագաւորն հրէից։ Աղաղակեցին 40
ամենեքեան՝ և ասէին․ մի՛ զդա, այլ զբարաբբա․ և
էր բարաբբայն այն աւազակ։

ԳԼ․ ԺԹ․

ՅԱՅՆԺԱՄ առ պիղատոս զյս՛ և գան եհար։ Եւ 1
զինուորացն արարեալ պսակ ՚ի փշոց՝ եդին ՚ի գլուխ 2
նր, և զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի․ և գային 3
առ նա, և ասէին, ողջ եր արքայ հրէից․ և հանէին
նմա ապտակս։ Եւ ել դարձեալ պիղատոս արտաքս և 4
ասէ ցնս․ ահա ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ, զի
գիտասջիք թէ ես մնաս ինչ ՚ի նմա ոչ գտանեմ։ Եւ 5

յս̅ արտաքս և ունէր պսակ 'ի փշոց՝ և հանդերձ
6 ծիրանի. և ասէ ցնս̅. ահա այրդ ձեզ։ Իբրև տե-
սին զնա քահանայապետքն և սպասաւորք, զաղաղակ
բարձին՝ և ասեն. 'ի խաչ հան՝ 'ի խաչ հան զդա. ասէ
ցնոսա պիղատոս. առէք զդա 'ի ձեզ, և ձեզէն հա-
նէք 'ի խաչ. զի ես 'ի դմա վնաս ինչ ոչ գտանեմ։
7 Պատասխանի ետուն նմա հրէայքն. մեք օրէնս ու-
նիմք. և ըստ օրինաց մերոց պարտի մեռանել. զի
8 զանձն իւր որդի այ̅ արար։ Իբրև լուաւ զբանս զայս
9 պիղատոս, առաւել ևս երկեաւ։ Եմուտ դարձեալ
անդրէն յապարանսն, և ասէ ցյս̅. ուստի ես դու.
10 և յս̅ ոչ ետ նմա պատասխանի։ Ասէ ցնա պիղատոս.
ը̃ ինձ ոչ խօսիս, ոչ գիտես եթէ իշխանութի̅ ունիմ
հանել զքեզ 'ի խաչ, և իշխանութի̅ ունիմ արձակել
11 զքեզ։ Պատասխանի ետ յս̅. ոչ ունէիր դու իշխա-
նութի̅ 'ի վերայ իմ և ոչ մի, եթէ ոչ էր տուեալ
քեզ 'ի վերուստ. վասն այնորիկ որ մատնեացն զիս
12 քեզ, նորա մեծ մեղք են։ Եւ յայնմհետէ պիղատոս
խնդրէր արձակել զնա. և հրէայքն աղաղակէին և
ասէին. եթէ զդա արձակես՝ չես բարեկամ կայսեր.
ամենայն ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր, հակա-
13 ռակ է կայսեր։ Իսկ պիղատոս իբրև լուաւ զբանս
զայսոսիկ, ած զյս̅ արտաքս. և նստաւ 'ի վր̅ բեմին,
'ի տեղւոջն որ կոչէր քարայատակ, և եբրայեցերէն
14 կապպաթա։ Էր ուրբաթն զատկի. և էր ժամ
իբրև վեցերորդ՝, և ասէ ցհրէայսն. ահա թագաւորդ
15 ձեր ձեզ։ Եւ նոքա աղաղակէին, բարձ 'ի մէնջ
բարձ 'ի մէնջ՝ և հան զդա 'ի խաչ. ասէ ցնս̅ պիղա-
տոս. ես զթագաւորդ ձեր 'ի խա՞չ հանիցեմ. պա-
տասխանի ետուն քահանայապետքն. չիք մեր թա-
16 գաւոր բաց 'ի կայսերէ։ Յայնժամ ետ զնա 'ի ձեռս
նց̅, զի 'ի խաչ ելանիցէ։
17 Եւ նք̅ առին տանէին զնա. և բարձեալ էր ինքնին
զխաչափայտն. և ելանէր 'ի տեղին՝ որ անուանեալ էր
18 գագաթան, և կոչէր եբրայեցերէն գողգոթա. ուր և

՚ի խաչն իսկ հանին զնա. եւ ընդ նմա երկուս եւս այլս աս-
տի եւ անտի, եւ ՚ի միջի զՅս: Գրեաց եւ տախտակ մի 19
պիղատոս, եւ եդ ՚ի վր խաչին. եւ էր գրեալ. Յս
Նազովրեցի՝ Թագաւոր Հրէից: Զայն տախտակ ըն- 20
թերցան բազումք ՚ի Հրէից, զի մօտ էր ՚ի քաղաք
անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն Յս. եւ էր գրեալ եբ-
րայեցերէն, դաղմատերէն եւ յունարէն: Ասեն 21
ցպիղատոս քահանայապետքն Հրէից. մի գրեր Թա-
գաւոր Հրէից, այլ թէ նա ասաց՝ Թագաւոր եմ
Հրէից: Պատասխանի ետ պիղատոս. զոր ինչ գրե- 22
ցի՝ գրեցի: Իսկ զինուորքն իբրեւ հանին ՚ի խաչ 23
զՅս, առին զհանդերձս նորա՝ եւ արարին չորս մա-
սունս, իւրաքանչիւր զինուորի մասն. իսկ զպատմու-
ճանն՝ քանզի էր առանց կարանի՝ ՚ի վերուստ փորան-
կեալ ամենեւին. ասեն ցմիմեանս. մի պատառես- 24
ցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակս ՚ի վերայ դորա՝
ում եւ եղիցի. զի լցցի գիրն՝ որ ասէ. բաժանե-
ցին զհանդերձս իմ յիւրեանս, եւ ՚ի վերայ պատմու-
ճանի իմոյ վիճակս արկին: Զինուորքն զայս ինչ
գործեցին:

Կային առ խաչին Յիսուսի մայրն նորա, եւ 25
քոյր մօր նորա մարիամ կղէովպայ, եւ մարիամ
մագդաղենացի: Յս իբրեւ ետես զմայրն եւ զաշա- 26
կերտն՝ զոր սիրէր, զի կայր մօտ. ասէ ցմայրն, կին
դու՝ ահա որդի քո: Ապա ասէ ցաշակերտն. ահա 27
մայր քո. եւ յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն զնա
առ իւր: Յետ այսորիկ իբրեւ գիտաց Յս, եթէ ահա 28
ամ ինչ կատարեալ է, զի կատարեսցի գիրն, ասէ.
ծարաւի եմ: Եւ անդ կայր աման ինչ լի քացախով. 29
եւ նոքա սպունգ լցեալ քացախով ընդ լեղւոյ՝ շուրջ
եդեալ զմշտկաւ զոպայի՝ մատուցին ՚ի բերան նորա:
Իբրեւ առ Յս զքացախն հանդերձ լեղւովն ասէ. 30
ամ ինչ կատարեալ է. եւ խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝
աւանդեաց զոգին: Իսկ Հրէայքն՝ քանզի ուրբաթ 31
էր, զի մի անդէն ՚ի խաչին ագանիցին մարմինքն

մինչև ցշաբաթն, զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ.
աղաչեցին զպիղատոս՝ զի խորտակեսցեն զբարձս նո-
32 ցա՝ և բարձցին։ Եկին զինուորքն, և զառաջնոյն
խորտակեցին զբարձս, նոյնպէս և զմիւսոյն՝ որ ընդ
33 նմա 'ի խաչն ելեալ էր։ Բայց իբրև եկին առ յս̅՝ և
տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին ըզ-
34 բարձս նորա. այլ մի ոմն 'ի զինուորացն տիգաւ խո-
ցեաց զկողս նր̅. և ել վաղվաղակի արիւն և ջուր։
35 Եւ որ ետեսն՝ վկայեաց և ճշմարիտ է վկայու-
թիւն նորա. և նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ, զի
36 և դուք հաւատասջիք։ Այս եղև՝ զի լցցի գիրն,
37 եթէ ոսկր նորա մի փշրեսցի։ Եւ դարձեալ միւս
գիր ասէ, եթէ հայեսցին 'ի նա՝ յոր խոցեցինն։
38 Յետ այսորիկ աղաչեաց զպիղատոս յովսէփ, որ
յարիմաթեայ էր աշակերտ յս̅ի 'ի ծածուկ՝ վասն
ահին հրէից, զի բարձցէ զմարմինն յս̅ի. և հրա-
39 մայեաց պիղատոս. եկն և եբարձ զնա։ Եկն և նիկո-
դեմոս՝ որ եկեալն էր առ յս̅ 'ի գիշերի զառաջինն.
և բերեր զմուռս խառն ընդ հալուէս՝ իբրև լտերս
40 հարիւր։ Առին զմարմինն յս̅ի, և պատեցին կտա-
ւովք՝ խնկովք համդերձ, որպէս օրէն էր հրէից
41 պատել։ Եւ էր 'ի տեղւոջն յորում խաչեցաւ՝ պար-
տէզ. և 'ի պարտիզի անդ գերեզման նոր, յորում
42 ոչ ոք երբէք էր եդեալ։ Անդ վն̅ ուրբաթուն հրէից՝
զի մօտ էր գերեզմանն՝ եդին զյս̅։

ԳԼ. Ի

1 Եւ 'ի միաշաբաթօջն մարիամ մագդաղենացի գայ
առաւօտուն ընդ արշալուսն 'ի գերեզման անդր, և
2 տեսանէ զվէմն բարձեալ 'ի դրաց գերեզմանին։ Ապա
ընթանայ՝ և գայ առ սիմովն պետրոս և առ միւս
աշակերտն՝ զոր սիրէրն յս̅, և ասէ ցնոսա. բարձին
զտ̅րն 'ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գիտեմ՝ ուր եդին
3 զնա։ Ել պետրոս և միւս աշակերտն՝ և գային 'ի
4 գերեզմանն. ընթանային երկոքեան 'ի միասին. և

միւս աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղագոյն
քան զպետրոս՝ և եկն նախ ՚ի գերեզմանն։ Եւ 5
խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ կտաւքն, բայց ՚ի
ներքս ոչ եմուտ։ Եկն և սիմոն պետրոս՝ որ գայրն 6
զկնի նր՟, և եմուտ ՚ի գերեզմանն, և տեսանէ զկ-
տաւսն՝ զի կային անդ. և վարշամակն որ էր ՚ի գլուխ 7
նր՟՝ ոչ ը՟ այլ կտաւսն կայր, այլ ուրոյն ծալեալ ՚ի մի
կողմն։ Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն, որ ե- 8
կեալն էր յառաջագոյն ՚ի գերեզմանն, ետես և հաւա-
տաց. զի չեւս գիտէին զգիրս՝ թէ պարտ է նմա ՚ի 9
մեռելոց յառնել։ Գնացին դարձեալ առ միմեանս աշա- 10
կերտքն։ Բայց մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին՝ 11
և լայր. և մինչդեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ՚ի գերեզմանն,
և տեսանէ երկուս հրեշտակս ՚ի սպիտակս, զի նստէ- 12
ին մի ՚ի սնարից և մի յանոտից՝ ուր կայր մարմինն
յի՟։ Եւ նոքա ասեն ցնա. կին դու զի լաս. ասէ ցնս՟. 13
զի բարձին զտ՟ն իմ ՚ի գերեզմանէ աստի, և ոչ գի-
տեմ՝ ուր եդին զնա։ Զայս իբրև ասաց, դարձաւ 14
՚ի թիկունս կոյս, և տեսանէ զյս՟ զի կայր. և ոչ
գիտէր թէ յս՟ իցէ։ Ասէ ցնա յս՟. կին դու՝ զի լաս, 15
զո՞ խնդրես. Նմա այսպէս թուեցաւ՝ թէ պարտիզ-
պանն իցէ, ասէ ցնա. տէր եթէ դու բարձեր զնա՝
ասա ինձ ուր եդիր զնա, զի ես առից զնա։ Ասէ 16
ցնա յս՟. մարիամ. և նա դարձաւ, և ասէ ցնա եբ-
րայեցերէն. ռաբբունի, որ թարգմանի՝ վարդապետ։
Ասէ ցնա յս՟. մի մերձենար յիս, զի չեւս ելեալ եմ 17
առ հայր իմ. այլ երթ դու առ եղբարսն իմ, և ասա
ցնոսա. ելանեմ ես առ հայրն իմ՝ և առ հայր ձեր,
և ա՟ծ իմ՝ և աստուած ձեր։ Գայ մարիամ մագդա- 18
ղենացին՝ և պատմէ աշակերտացն, եթէ ետես նա
զտ՟ր, և զայս ինչ ասաց ցնա։ Եւ էր երեկոյ ՚ի միա- 19
շաբաթոջ աւուրն. և դրունք փակեալք՝ ուր էին աշա-
կերտքն ժողովեալ վն՟ ահին հրէից, եկն յս՟ և
եկաց ՚ի մէջ նց՟, և ասէ ցնոսա. ողջոյն ը՟ ձեզ։ Իբ- 20
րև զայս ասաց՝ եցոյց նոցա զձեռսն և զկողս իւր. և

21 խնդացին աշակերտքն իբրև տեսին զՏր̃։ Ասէ ցնո
դարձեալ. ողջոյն ը̃ ձեզ, որպէս առաքեաց զիս Հայր իմ,
22 և ես առաքեմ զձեզ։ Եւ զայս իբրև ասաց՝ փչեաց
23 ՚ի նոսա և ասէ. առէք Հոգի սբ̃. եթէ ումեք թողու-
ցուք զմեղս՝ թողեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ունի-
24 ցիք՝ կալեալ լիցի։ Իսկ Թովմաս մի յերկոտասանիցն՝
անուանեալն Երկուորեակ, ոչ էր ընդ նոսա՝ յորժամ
25 եկն Յս̃։ Ասէին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ տեսաք
զՏր̃. և նա ասէ ցնոսա. եթէ ոչ տեսից ՚ի ձեռս նր̃
զնշան բևեռացն, և արկից զմատունս իմ ՚ի տեղիս
բևեռացն, և մխեցից զձեռս իմ ՚ի կողս նորա, ոչ
հաւատամ։

26 Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին ՚ի ներքս
աշակերտքն, և Թովմաս ը̃ նոսա. գայ Յս̃ դրացն
փակելոց. և եկաց ՚ի մէջ, և ասէ ողջոյն ը̃ ձեզ։
27 Ապա ասէ ցԹովմաս. բե՛ր զմատունս քո՛ և ա՛րկ այսր,
և տե՛ս զձեռս իմ, և բե՛ր զձեռն քո՛ և մխեա՛ ՚ի կողս
28 իմ, և մի՛ լինիր անհաւատ, այլ հաւատացեալ։ Պա-
տասխանի ետ Թովմաս՝ և ասէ ցնա. տէր իմ՝ և ած̃
29 իմ. Ասէ ցնա Յս̃. այդ զի տեսեր զիս՝ և հաւատա-
ցեր. երանի որոց ոչ իցէ տեսեալ՝ և հաւատասցեն։
30 Բազում և այլ նշանս արար Յս̃ առաջի աշակերտաց
31 իւրոց որ ոչ է գրեալ ՚ի գիրս յայսմիկ։ Այլ այս
այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւատայցէք, եթէ Յս̃ քս̃ է
որդի այ̃. և զի հաւատայցէք, և զկեանսն յաւիտե-
նականս ընդունիցիք յանուն նր̃։

ԳԼ. ԻԱ.

1 ՅԵՏ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն իւր Յս̃
աշակերտացն իւրոց առ ծովեզերբն տիբերեայ, և
2 յայտնեաց այսպէս։ Էին ՚ի միասին Սիմովն Պետ-
րոս, և Թովմաս անուանեալն Երկուորեակ, և
Նաթանայէլ՝ որ ՚ի Կանայ Գալիլեացւոց, և որ-
դիքն Զեբեդեայ, և այլք յաշակերտաց անտի
3 երկու։ Ասէ ցնոսա Սիմովն Պետրոս. երթամ

ձուկն որսալ. ասեն ցնա. գամք և մեք ընդ քեզ.
գնացին և մտին 'ի նաւ, և յայնմ գիշերի կալան և
ոչինչ: Իբրև այգ եղև՝ կայր Յս յեզր ծովուն, բայց ոչ 4
ծանեան աշակերտքն թէ Յս իցէ: Ասէ ցնա Յս. ման- 5
կունք՝ միթէ ունիք ինչ ուտելոյ. պատասխանի ե-
տուն և ասեն ցնա, ոչ: Ասէ ցնոսա. արկէք յաջա- 6
կողմն նաւին զուռկանդ, և գտանիցէք. արկին, և ոչ
կարէին ձգել 'ի բազմութեն ձկանցն: Ասէ աշա- 7
կերտն այն, զոր սիրէր Յս՝ ցպետրոս. Տր է այն.
սիմոն պետրոս իբրև լուաւ թէ Տր է, արկաւ զիւրև
զփածանելին՝ քանզի մերկ էր, և ընկէց զինքն 'ի
ծովն: Եւ այլ աշակերտքն նաւաւն իսկ գային, քան- 8
զի չէին հեռի 'ի ցամաքէն. այլ իբրև երկերիւր
կանգնաւ՝ քարշէին զգործին հանդերձ ձկամբն:
Իբրև ելին 'ի ցամաք, տեսանեն կրակետղ կայծա- 9
կանց, և ձուկն մի 'ի վերայ, և հաց: Ասէ ցնոսա Յս. 10
բերէք 'ի ձկանց այտի՝ զոր դուքդ կալարուք այժմիկ:
Եմուտ սիմովն պետրոս, և ձգէր զգործին 'ի ցամաք՝ 11
լի մեծամեծ ձկամբք, հարիւր յիսուն և երիւք.
և այնչափ ինչ կայր, և ոչ պատառեցաւ գործին:
Ասէ ցնոսա Յս. եկայք ճաշեցէք. և ոչ ոք յաշակեր- 12
տացն իշխէր հարցանել՝ թէ դու ո՛վ ես, զի գիտէին
թէ Տրն է: Գայ Յս՝ և առնու զհացն՝ և տայ նոցա, 13
նոյնպէս և զձուկնն: Զայս երիցս անգամ երևեցաւ 14
Յս աշակերտացն յարուցեալ 'ի մեռելոց:
Եւ իբրև ճաշեցին, ասէ ցսիմոն պետրոս Յս. սիմոն 15
յովհաննու սիրես զիս առաւել քան զդոսա. ասէ ցնա.
այո՛ տէր, և դու գիտես զի սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա՝ արա-
ծեա՛ զգառինս իմ: Դարձեալ ասէ ցնա, սիմովն յովհա- 16
նու սիրես զիս. ասէ ցնա. այո՛ տէր և դու գիտես՝ զի
սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա՝ արածեա՛ զոչխարս իմ: Ասէ 17
ցնա երիցս անգամ. սիմոն յովհաննու սիրես զիս. տրտ-
մեցաւ պետրոս, զի ասացն ցնա երիցս՝ թէ սիրես զիս.
և ասէ ցնա. տէր՝ դու զամ գիտես. և դու իսկ զա-
մենայն ճանաչես, և եթէ սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա

18 յս̅. արածեա զոչխարս իմ։ Ամէն ամէն ասեմ քեզ զի
մինչ մանուկն էիր, անձամբ անձին գօտի ածէիր՝ և
երթայիր յո՛ և կամէիր. և յորժամ ծերասցիս,
ձեռս 'ի վեր կալցես. և այլք ածցեն քեզ գօտի, և
19 տարցին՝ ուր ոչն կամիցիս։ Զայս ասաց՝ նշանակեալ
թէ որով մահու փառաւոր առնիցէ զա̅ծ. և զայս
20 իբրև ասաց, ասէ ցնա. Եկ զկնի իմ։ Դարձաւ պետ-
րոս՝ և տեսանէ զաշակերտն՝ զոր սիրէր յս̅, զի եր-
թայր զկնի, որ և անկաւ զլանջօքն նորա՝ և ասէ,
21 տէր ո՞վ է՝ որ մատնելոցն է զքեզ։ Զնա տեսեալ
22 պետրոսի, ասէ ցյս̅. տէր՝ իսկ սա զի՞։ Ասէ ցնա յս̅.
եթէ կամիմ, զի կացցէ դա՝ մինչև ես գամ. քեզ
23 զի՞ փոյթ է՝ դու եկ զկնի իմ։ Ել բանս այս
յեղբարս՝ և համարեցան թէ աշակերտն այն ոչ
մեռանիցի. և ոչ ասաց նմա յս̅ եթէ ոչ մեռա-
նիցի. այլ թէ կամիմ ես՝ թէ կացցէ դա՝ մինչև
24 ես գամ։ Այս աշակերտ է՝ որ վկայէ վ̅ս այսոցիկ.
որ և գրեացն իսկ զայսոսիկ. և գիտեմք. եթէ ճշմա-
25 րիտ է վկայութիւն նորա։ Բայց է և այլ ինչ բազում
զոր արար յս̅, զոր եթէ գրեալ էր մի ը̅ս միոջէ, կար-
ծեմ թէ և ոչ աշխարհս բաւական էր տանել զգիր-
սըն՝ որ թէ գրեալ էին։

ՎԱԽՃԱՆ ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՑ

ՑՈՒՑԱԿ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՑ

Հանգստեան, Տաճարի, Խաչաբերից, Բժշկութեան, և Ննջաստանի. որ ընթերցեալ լինին 'ի կարգաւորութեան հասարակաց աղօթից՝ ըստ ձայնին:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ.

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ:

գլ. ժա. 25. Յայնմ ժամանակի: մ. 30. իմ փոքրոգի:
գլ. ժգ. 36. Յայնժամ թողեալ: մ. 52. նոր և հին:
գլ. իա. 18. Եւ այգուցն էր: մ. 32. հաւատալ նմա:
գլ. իե. 31. Եւ յորժամ եկեսցէ: մ. 46. յաւիտենականս:

Ի ՄԱՐԿՈՍ:

գլ. դ. 1. Դարձեալ սկսաւ: մ. 9. լսելոյ՝ լուիցէ:
գլ. դ. 26. Եւ ասէր՝ այսպէս: մ. 34. մեկնէր զամ:
գլ. ժգ. 24. Բայց յաւուրսն յայս: մ. 31. անցանիցեն:
գլ. ժգ. 32. Բայց վն̄ աւուրն: մ. 37. արթուն կացէք:

Ի ՂՈՒԿԱՍ:

գլ. թ. 10. Դարձան առաքեալքն: մ. 17. սակառի:
գլ. ժբ. 32. Մի երկնչիր: մ. 48. պահանջեսցեն 'ի նմէ:
գլ. ժէ. 3. Զգոյշ կացէք: մ. 10. ասէք՝ արարաք:
գլ. իա. 27. Եւ յայնժամ տեսցեն: մ. 38. լսել 'ի նմանէ:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ:

գլ. Բ. 13. Եւ էր մերձ զատ: մ. 22. զոր ասաց յս:
գլ. Ե. 19. Պատասխանի ետ: մ. 23. զառաքիչն նր:
գլ. Ե. 24. Ամն ամն ասեմ: մ. 30. առաքեացն զիս:
գլ. ԺԲ. 24. Ամն ամն ասեմ ձեզ: մ. 26. հայրն իմ:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՏԱՃԱՐԻ·

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ:

գլ. ԻԴ. 1. Եւ ելեալ յս: մ. 51. կրճել ատամանց:

Ի ՄԱՐԿՈՍ:

գլ. ԺԳ. 1. Եւ յելանելն նր: մ. 37. արթուն կացէք:

Ի ՂՈՒԿԱՍ:

գլ. ԻԱ. 5. Եւ յասել ոմանց: մ. 38. լսել ՚ի նմանէ:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ:

գլ. ԺԳ. 16. Ամն ամն: մ. ԺԴ. 13. հայր որդւով:

Կամ

գլ. Ժ. 22. Եղեն յայնժամ նաւա: մ. 42. ՚ի նա անդ:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԻՒՂԱԲԵՐԻՑ·

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ։

Գլ. ԻԸ. 1. Եւ յերեկոյի շաբ։ մ. 20. կատարած աշխարհի։

Ի ՄԱՐԿՈՍ։

Գլ. ԺԵ. 42. Եւ իբրև երեկ։ մ. ԺԶ. 8. զի երկնչէին։

Ի ՂՈՒԿԱՍ։

Գլ. ԻԳ. 50. Եւ ահա այր մի։ մ. ԻԴ. 12. զինչ եղև։

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ։

Գլ. ԺԹ. 38. Յետ այսորիկ։ մ. Ի. 18. ինչ ասաց նմա։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ·

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ։

Գլ. Դ. 23. Եւ շրջէր յս։ մ. 25. և բժշկեաց զնս։
Գլ. Ը. 1. Եւ իբրև էջ՚ի լեռնէ։ մ. 17. մեր եբարձ։
Գլ. Ը. 28. Եւ իբրև անց։ մ. 34. սահմանաց նոցա։
Գլ. Թ. 1. Եւ մտեալ՚ի նաւ՝ անց։ մ. 8. մարդկան։
Գլ. Թ. 18. Մինչդեռ նա։ մ. 26. երկիրն ընդ այն։
Գլ. Թ. 27. Եւ գնացեալ։ մ. 34. հանէ զդևս։
Գլ. Թ. 35. Եւ շրջէր յս։ մ. Ժ. 1. հիւանդութեան։
Գլ. ԺԲ. 9. Եւ գնացեալ անտի։ մ. 14. կորուսցեն զնա։
Գլ. ԺԲ. 22. Յայնժամ մա։ մ. 37. պարտաւորեսցիս։
Գլ. ԺԴ. 22. Եւ ստիպեաց վաղվա։ մ. 36. փրկեցան։

Գլ. ԺԵ. 21. Յս. ելեալ անտի։ Վ. 31. առնէին զԱծ Իէլի։
Գլ. ԺԷ. 14. Յս. Իբրև ե։ Վ. 20. աղօթիւք և պահօք։
Գլ. Ի. 29. Յս. յելանելն նոցա։ Վ. 34. գնէա նր։

Ի ՄԱՐԿՈՍ։

Գլ. Ա. 21. Յս. մտանեն 'ի Կափ։ Վ. 34. զնա թէ Քսն է։
Գլ. Ա. 35. Յս. ընդ այգն ընդ։ Վ. 45. յամ կողմանց։
Գլ. Բ. 1. Յս. մտեալ դար։ Վ. 12. երբէք ոչ տեսաք։
Գլ. Գ. 1. Յս. եմուտ միւսանգամ։ Վ. 5. ձեռն նր։
Գլ. Գ. 7. Իսկ Յս աշակերտ. Վ. 12. առնիցեն զնա։
Գլ. Ե. 1. Յս. եկն յայնկոյս։ Վ. 20. զարմանային։
Գլ. Ե. 21. Յս. Իբրև անց Յս։ Վ. 43. նմա ուտել։
Գլ. Զ. 53. Յս. Իբրև ան։ Վ. 56. մերձեցանն՝ փրկեցան։
Գլ. Է. 24. Յս. անտի յար։ Վ. 30. դնէր 'ի մահիճս։
Գլ. Է. 31. Յս. ելեալ միւս։ Վ. 37. և համրոց խօսել։
Գլ. Ը. 22. Գան 'ի Բեթս։ Վ. 26. ասիցես 'ի շինին։
Գլ. Թ. 13. Յս. եկեալ առ ա։ Վ. 28. և աղօթիւք։
Գլ. Ժ. 46. Յս. գան յԵրիք։ Վ. 52. 'ի ճանապարհին։

Ի ՂՈՒԿԱՍ։

Գլ. Դ. 31. Յս. էջ 'ի Կափառնաում։ Վ. 42. թէ Քսն է։
Գլ. Ե. 12. Յս. եղև 'ի հա։ Վ. 16. կայր յաղօթս։
Գլ. Ե. 17. Յս. եղև 'ի միում։ Վ. 26. նոր նշան։
Գլ. Զ. 1. Յս. եղև 'ի շա։ Վ. 11. առնիցեն Յսի։
Գլ. Է. 1. Յս. Իբրև կա։ Վ. 10. հիւանդն բժշկեալ։
Գլ. Է. 11. Յս. եղև 'ի։ Վ. 23. գայթագղեսցի յիս։
Գլ. Ը. 22. Յս. եղև 'ի միում։ Վ. 39. արար նմա Յս։
Գլ. Ը. 40. Յս. Իբրև դար։ Վ. 57. որ ինչ եղևն։
Գլ. Թ. 37. Յս. եղև 'ի վա։ Վ. 44. մեծամեծայն Ածյ։
Գլ. ԺԱ. 14. Յս. հանէր դև մ։ Վ. 23. ընդ իս՝ ցրուէ։
Գլ. ԺԳ. 10. Յս. ուսուց։ Վ. 17. գործէին 'ի նմանէ։
Գլ. ԺԴ. 1. Յս. եղև 'ի մտա։ Վ. 6. պատասխանի առ այն։
Գլ. ԺԷ. 11. Յս. եղև գնալ։ Վ. 19. կեցոյցին զքեզ։

Գլ. ԺԸ. 35. Իսկ եղև 'ի մօ: մ. 43. օրհնութիւն տայ:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ:

Գլ. Դ. 46. Եկն դարձեալ 'ի կա: մ. 54. 'ի գալիլեա:
Գլ. Ե. 1. Յետ այսորիկ: մ. 18. առնէր զանձն այ:
Գլ. Թ. 1. Իսկ մինչդեռ ան: մ. 38. եպագ նմա:
Գլ. ԺԱ. 1. Իսկ էր ոմն հիւ: մ. 46. զոր արարն յս:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԱՆԴԱՍՏԱՆԻ·

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ:

Գլ. ԻԴ. 27. Ո՛ որպէս փայ: մ. 35. եւ մի անցցեն:
Գլ. ԻԷ. 35. Իսկ հանեալ: մ: 50. արձակեաց զոգին:
Գլ. ԻԷ. 50. Իսկ յս դարձեալ: մ. 61. գերեզմանին:

Ի ՄԱՐԿՈՍ:

Գլ. ԺԵ. 22. Իսկ ածեն զնա: մ. 37. և եհան զոգի:

Ի ՂՈՒԿԱՍ:

Գլ. ԻԳ. 32. Ածին և այլ երկ: մ. 46. եհան զոգի:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ:

Գլ. Գ. 13. Իսկ ոչոք ել յերկ: մ. 21. գործեցան:
Գլ. ԺԹ. 16. Յայնժամ ետ: մ. 22. գրեցի՝ գրեցի:
Գլ. ԺԹ. 25. Իսկ կային: մ. 30. աւանդեաց զոգին:

ԳՈՐԾՔ

ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼ. Ա.

1 ԶԲԱՆՆ առաջին՝ զոր արարի վասն ամենայնի
2 ո՛ Թէովփիլէ. զոր սկսաւ Յս առնել եւ ուսուցանել, մին-
չեւ յօրն պատուիրելոյ առաքելոցն ՚ի ձեռն հոգւոյն
3 սրբոյ. զորս ընտրեաց, եւ վերացաւ։ Որոց յան-
դիման կացոյց զինքն կենդանի յետ չարչարանացն
իւրոց ՚ի բազում արուեստս՝ յաւուրս քառասուն
երեւել նոցա՝ եւ ասել վասն արքայութեանն այ։
4 Եւ ՚ի հաղորդել ը՟ նոսա հացի, պատուէր տայր
նոցա՝ յերուսաղեմէ մի մեկնել, այլ սպասել աւե-
5 տեացն հօր՝ զոր լուարուքն յինէն։ Զի յովհաննէս
մկրտեաց ՚ի ջուր. այլ դուք մկրտիցիք ՚ի հոգին սբ, ոչ
6 յետ բազում ինչ աւուրցս այսոցիկ։ Եւ նոքա մատու-
ցեալ հարցանէին զնա՝ եւ ասէին. տէր՝ եթէ ՚ի ժա-
մանակի աստ յայսմիկ հաստատեսցես զարքայու-
7 թիւն իէլի։ Ասէ ցնոսա. ոչ է ձեզ գիտել զժամս եւ
զժամանակս, զոր հայր եդ յիւրում իշխանութե.
8 այլ առջիք զօրութի ՚ի հասանել հոգւոյն սրբ ՚ի վե-
րայ ձեր. եւ եղիջիք ինձ վկայք յերմ եւ յամ հրէաս-
9 տանի եւ ՚ի սամարիա, մինչեւ ՚ի ծագս երկրի։ Եւ
զայս իբրեւ ասաց՝ մինչդեռ հայէին նոքա՝ վերացաւ.
10 եւ ամպն կալաւ զնա յաչաց նց։ Եւ մինչդեռ պշու-
ցեալ էին ը՟ երկինս երթալոյ նր, եւ ահաւասիկ արք

երկու երևեցան նց՟ ՚ի հանդերձս սպիտակս, որք և 11
ասացին. Արք գալիլեացիք՝ զի՞ կայք հայեցեալ ընդ
երկինս: Այս Յս՟՝ որ վերացաւ ՚ի ձէնջ յերկինս,
սոյնպէս եկեսցէ զոր օրինակ տեսէք զնա երթալ յեր-
կինս: Ապա դարձան յերուսաղէմ յանուանեալ լեռ- 12
նէն ձիթենեաց. որ է մերձ յեէ՟մ ըստ շաբաթու ճա-
նապարհի: Եւ իբրև մտին, ելին ՚ի վերնատունն՝ 13
ուր վանքն իսկ էին. պետրոս և յակովբոս, յովհաննէս
և անդրէաս, փիլիպպոս և թովմաս, բարթողոմէոս
և մատթէոս, յակովբոս ալփեան և շմաւոն նախան-
ձայոյգ և յուդա յակովբեան: Սոքա ամենեքեան էին 14
հանապազորդեալ միաբան յաղօթս հանդերձ կա-
նամբք, և մարեմաւ մարբն Յս՟ի՝ և եղբարբք նորա:

ԱԱ. Եւ յաւուրսն յայնոսիկ յարուցեալ պետրոս ՚ի 15
մէջ եղբարցն՝ ասէ. և էր անդ բազմութի՟ անուանց
իբրև հարիւր և քսանից: Արք եղբարք՝ պարտ էր 16
կատարել գրոյն, զոր յառաջագոյն ասաց հոգին ս՟բ
՚ի բերանոյ դաւթի՝ վս՟ յուդայի, որ եղև առաջնորդ
ունելեացն Յս՟ի. զի ՚ի թիւս մեր էր՝ ը՟ մեզ. և հա- 17
սեալ էր նմա վիճակ պաշտամանս այսորիկ: Սա ստա- 18
ցաւ գեօղ ՚ի վարձուց անիրաւութե՟ն. և ուռուցեալ
հերձաւ ընդ մէջ՝ և հեղաւ ամ՟ փոր նր՟: Եւ յայտնի 19
եղև ամենեցուն՝ որ բնակեալ են յեէ՟մ. մինչև կոչել
գեղջն այնմիկ բարբառովն իւրեանց ակեղդամայ.
այս ինքն է՝ գեօղ արեան: Զի գրեալ է ՚ի գիրս սաղ- 20
մոսաց. եղիցի բնակութի՟ նորա աւերակ, և մի՟ ոք իցէ որ
բնակիցէ ՚ի նմա. և զկարգ նր՟ առցէ այլ: Արդ՝ պարտ է 21
յարանցս յայսցանէ եկելոցս ը՟ մեզ յա՟մ ժամանակի,
յորում մուտ և ել առ մեզ տր՟ Յս՟. սկսեալ ՚ի մկրտու- 22
թենէն յովհաննու մինչև ցօրն՝ յորում վերացաւ ՚ի մէնջ,
վկայ յարութե՟ն նր՟ ընդ մեզ լինել միում ՚ի սոցանէ: Եւ 23
կացուցին երկուս. զյովսէփ՝ որում բարսաբայն կոչէ-
ին, որ անուանեցաւ յուստոս. և զմատաթիա: Եւ 24
կացեալ յաղօթս՝ ասեն. դու տր՟ սրտագէտ ամի՟՝
յայտնեա զմի ոք՝ զոր ընտրեցեր ՚ի սոցանէ յերկո-

25 ցունց. առնուլ զվիճակ պաշտամանս այսորիկ՝ և զա-
ռաքելութեն, յորմէ անկաւ Յուդաս՝ գնալ 'ի տեղի
26 իւր: Եւ ետուն վիճակս նոցա, և ելանէր վիճակն մա-
տաթեայ. և համարեցաւ ընդ մետասան առաքեալսն:

ԳԼ. Բ

1 Եւ 'ի կատարել աւուրցն պենտեկոստէից՝ էին ա-
2 մենեքեան միաբան 'ի միասին: Եւ եղև յանկարծակի
հնչիւն յերկնից՝ եկեալ իբրև սաստիկ հողմոյ. և
3 ելից զամենայն տունն յորում նստէին: Եւ երևե-
ցան նոցա բաժանեալ լեզուք իբրև 'ի հրոյ. և նստաւ
4 իւրաքանչիւր 'ի վերայ նոցա: Եւ լցան ամենեքեան հո-
գւով սրբով, և սկսան խօսել յայլեայլ լեզուս՝ որպէս և
5 հոգին տայր բարբառել նոցա: Եւ էին յԵրուսաղէմ բնա-
կեալ Հրեայք՝ արք երկիւղածք յամենայն ազգաց՝ որ 'ի
6 ներքոյ երկնից: Եւ իբրև եղև բարբառս այս՝ եկն
միաբան բազմութիւն՝ և խռնեցաւ. զի լսէին յիւրա-
7 քանչիւր լեզուս խօսել նոցա: Զարմանային ամենե-
քեան, և զարմանային՝ և ասէին ընդ միմեանս. ոչ
աւասիկ ամենեքին սոքա որք խօսին՝ Գալիլեացիք
8 են. և զիարդ լսեմք մեք յիւրաքանչիւր բարբառս մեր՝
9 յորում ծնեալ եմք: Պարթևք և մարք և Իլամացիք՝
որ և բնակեալ են 'ի միջագետս, 'ի Հրէաստանի և 'ի գա-
10 միրս, 'ի պոնտոս և յասիայ, 'ի փռիւգիայ և 'ի պամ-
փիլիայ՝ յեգիպտոս և 'ի կողմանս լիբէացւոց, որ ընդ
11 կիւրենացիս, և որ եկք հռովմայեցիք: Հրեայք՝ և
եկք նոցուն, կրետացիք և արաբացիք՝ լսեմք խօսից
12 նոցա 'ի մեր լեզուս զմեծամեծս Աստուծոյ: Զարմանային
ամենեքեան զարմացեալք, և ասէին ցմիմեանս.
13 զի՞նչ կամիցի այս լինել: Եւ կիսոցն ընդ խաղ արկեալ
14 ասէին, թէ քաղցուալից իցեն: Յարուցեալ պետ-
րոս հանդերձ մետասանիւքն՝ ամբարձ զձայն իւր՝
և խօսեցաւ ընդ նոսա. արք Հրէաստանեայք՝ և որ
բնակեալ էք յԵրուսաղէմ ամենեքին, այս ձեզ յայտ-
15 նի լիցի՝ և ունկն դիք բանից իմոց: Ոչ որպէս դուքդ

կարծէք՝ թէ սոքա արբեալ իցեն . զի դեռ երեք
ժամք են աւուրս ։ Այլ այս է՝ որ ասացաւ 'ի ձեռն 16
մարգարէին Յովելեայ ։ Եւ եղիցի յետ այսորիկ յա- 17
ւուրս յետինս՝ ասէ ա̃ծ , հեղից յոգւոյ իմմէ 'ի վե-
րայ ամենայն մարմնոյ . եւ մարգարէասցին ուստերք
ձեր , եւ դստերք ձեր . եւ երիտասարդք ձեր տեսիլս
տեսցեն , եւ ծերք ձեր երազովք երազեսցին ։ Եւ 'ի 18
վերայ ծառայից իմոց՝ եւ 'ի վերայ աղախնայց իմոց՝
յաւուրս յայնոսիկ հեղից յոգւոյ իմմէ , եւ մարգարէ-
ասցին ։ Եւ տաց նշանս յերկինս 'ի վեր՝ եւ նշանս 19
յերկիր 'ի խոնարհ , արիւն եւ հուր եւ մրրիկ ծխոյ ։
Արեգակն դարձցի 'ի խաւար , եւ լուսին յարիւն՝ մինչ- 20
չեւ եկեալ իցէ օր տ̃ն մեծ եւ երեւելի ։ Եւ եղիցի ա̃մ 21
որ կարդասցէ զանուն տ̃ն՝ կեցցէ ։

ԱՌ . Արք իսրայելացիք , լուարո՛ւք զբանս զայսոսիկ . զյ̃ս 22
նազովրեցի՝ զայր ցուցեալ յա̃յ 'ի ձեզ զօրութ̃բ եւ նշա-
նօք եւ արուեստիւք , զոր արար նովաւ ա̃ծ 'ի միջի
ձերում . ո̃պ եւ դուք իսկ գիտէք ։ Զնա նկատեալ 23
խորհրդով եւ կանխագիտութ̃բն ա̃յ՝ մատնեալ 'ի ձեռս
անօրինաց՝ բեւեռեալ 'ի փայտի սպանիք . զոր ա̃ծ յա- 24
րոյց՝ լուծեալ զերկունս մահու . քանզի ոչ էր հնար
ըմբռնել նմա 'ի նմանէ ։ Դաւիթ իսկ ասէ զնմանէ . 25
յառաջագոյն տեսանէի զտ̃ր առաջի իմ յա̃մ ժամ ,
զի ընդ աջմէ իմմէ է , զի մի՛ սասանեցայց . վասն 26
այսորիկ ուրախ եղեւ սիրտ իմ , եւ ցնծացաւ լեզու
իմ , եւս եւ մարմին իմ բնակեսցէ յուսով ։ Զի ոչ 27
թողցես զանձն իմ 'ի դժոխս՝ եւ ոչ տացես սրբոյ
քում տեսանել զապականութիւն ։ Ծանուցեր 28
ինձ զճանապարհս կենաց . լցուցեր զիս ուրախու-
թեամբ յերեսաց քոց 'ի քաղցրութենէ ։ Արք 29
եղբարք՝ պարտ է համարձակութ̃բ ասել վասն նահա-
պետին Դաւթի . զի մեռաւ՝ եւ թաղեցաւ . եւ գե-
րեզմանն նր̃ կայ 'ի միջի ձերում մինչեւ ցայսօր ։ Զի 30
մարգարէ էր , եւ գիտէր՝ եթէ երդմամբ երդուաւ նմա
ա̃ծ 'ի պտղոյ յորովայնէ նր̃ նստուցանել յաթոռ նո-

31 րա ։ Յառաջագոյն ծանուցեալ խօսեցաւ վասն յարու֊
թեան քսի · զի ոչ թողաւ ոգի նր 'ի դժոխս՝ և ոչ մար֊
32 մին նորա ետես զապականութի ։ Զայս յս յարոյց
33 ած՝ որում ամենեքին մեք վկայեմք ։ Աջովն այ բար֊
ձրացեալ, զաւետիս հոգւոյն սբյ ընկալեալ 'ի հօրէ՝
սփռեաց զայս, զոր դուք իսկ տեսանէք՝ և լսէք ։
34 Զի ոչ եթէ դաւիթ ել յերկինս · ասէ իսկ ինքն՝
35 ասաց տր ցտր իմ, նիստ ը աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից
36 զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց ։ Արդ ճշմար֊
տիւ գիտասցէ ամ տունն իլի, զի և տր զնա՝ և օծեալ
37 ած արար · զայն յս՝ զոր դուքն խաչեցէք ։ Եւ լու֊
եալ զայս՝ զղջացան 'ի սիրտս իւրեանց · և ասեն ցպետ֊
րոս՝ և ցայլ առաքեալսն · և զինչ գործեսցուք արք
38 եղբարք ։ Ասէ ցնս պետրոս · ապաշաւեցէք՝ և մկր֊
տեսցի իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ յանուն տն յսի քսի
'ի թողութի մեղաց, և ընկալջիք զաւետիս հոգւոյն
39 սրբոյ ։ Զի ձեզ են աւետիքս՝ և որդւոց ձերոց, և
ամենայն հեռաւորաց՝ զորս կոչեսցէ տր ած մեր ։
40 Եւ այլովք բանիւք բազմօք վկայութի դնէր, և
մխիթարէր զնս՝ և ասէր · ապրեցարո՛ւք յազգէ աս֊
41 տի խոտորելոյ յայսմանէ ։ Նոքա յօժարութբ ընկա֊
լեալ զբանն նր մկրտեցան · և յաւելան յաւուր յայն֊
միկ ոգիք իբրև երեք հազարք ։
42 ԱԳ · Եւ էին հանապազորդեալք վարդապետու֊
թե առաքելոցն, և հաղորդուե՝ և բեկանելոյ հացին,
43 և աղօթից ։ Եւ լինէր ամ անձին՝ ահ և երկիւղ ·
բազում նշանք և արուեստք 'ի ձեռս առաքելոցն գոր֊
44 ծէին ։ Ամենայն հաւատացեալքն էին 'ի միասին, և
45 ունէին զամենայն ինչ հասարակաց ։ Եւ զստա֊
ցուածս և զինչս վաճառէին, և բաշխէին զայն ամենե֊
46 ցուն՝ ում զիարդ պիտոյ ինչ լինէր ։ Հանապազօր
կանխեալ միաբանութբ 'ի տաճարին, և առտնին՝ բեկա֊
նէին զհացն, և առնուին կերակուր ուրախութբ և միա֊
47 մտութբ սրտիւ · օրհնէին զած՝ և ունէին շնորհս առ
ամ ժողովուրդն · և տր յաւելոյր 'ի փրկեալսն հա֊
նապազօր 'ի նոյն ։

ԳԼ. Գ

ՊԵՏՐՈՍ և յովհաննէս ելանէին 'ի տաճար անդր 1
յիններորդ ժամու աղօթիցն: Եւ էր այր մի կաղ 2
յորովայնէ մօր իւրոյ՝ զոր բարձեալ դնէին հանապազ
առ դրան տաճարին, որ կոչէր գեղեցիկ. խնդրել ողոր-
մուԹի յայնցանէ՝ որ մտանէին 'ի տաճարն: Որոյ տեսեալ 3
զպետրոս և զյովհաննէս՝ զի մտանէին 'ի տաճարն,
աղաչէր ողորմուԹի առնուլ: Հայեցաւ 'ի նա պետ- 4
րոս յովհաննու հանդերձ, և ասէ. Հայեաց 'ի մեզ:
Եւ նա դարձաւ 'ի նոսա, և ակն ունէր առնուլ ինչ 'ի 5
նոցանէ: Եւ ասէ պետրոս. արծաԹ և ոսկի ոչ ու- 6
նիմ. բայց զոր ունիմ՝ զայս տամ քեզ. յանուն յի
քի նազովրեցւոյ արի և գնա: Եւ կալեալ զաջոյ 7
ձեռանէ նր՝ յարոյց զնա. և անդէն հաստատեցան
բարձք նորա՝ և սրունք: Ի վեր վազեաց և սկսաւ 8
գնալ, և եմուտ ընդ նոսա 'ի տաճարն. գնայր և
վազվազէր՝ և օրհնէր զած: Եւ ետես ամ ժողովուրդն 9
զնա, զի գնայր՝ և օրհնէր զած. և գիտէին զնա՝ 10
զի սա էր, որ նստէր վասն ողորմուԹեան առ գե-
ղեցիկ դրան տաճարին, և լցան զարմանալեօք 'ի
վերայ նշանին՝ որ եղև: Եւ մինչ նա ունէր զպետրոս 11
և զյովհաննէս, ընԹացաւ ամ ժողովուրդն առ նս
'ի սրահն՝ որ կոչէր սողոմոնի՝ զարմացեալք: Իբրև 12
ետես պետրոս, պատասխանի ետ ժողովրդեանն.
արք իէլացիք՝ զի զարմացեալ էք 'ի վերայ այսորիկ՝
կամ ընդ մեզ՝ զի էք պշուցեալ, իբրու Թէ անձին
զօրուԹբ ինչ՝ կամ քաջուԹբ արարեալ իցէ գնալդ
դմա: Ած աբրահամու՝ և ած սահակայ և ած յա- 13
կովբայ, ած հարցն մերոց փառաւորեաց զորդի իւր զյս
զոր դուքն մատնեցիք՝ և ուրացայք առաջի պիղատոսի,
'ի դատել նր արձակել: Եւ դուք զսուրբն և զարդարն 14
ուրացայք, և խնդրեցիք այր մի մարդասպան շնորհել
ձեզ: Եւ զառաջնորդ կենացն սպանէք, զոր ած 15
յարոյց 'ի մեռելոց. որում մեք իսկ վկայ եմք: Եւ 16

հաւատովք անուան նորա զսա՝ զոր տեսանէքս և
գիտէք, հաստատեաց անուն նր՟. և հաւատքն որք
նովաւ, ետուն դմա զառողջութիւն զայս՝ յանդիման
17 ձեր ամենեցուն: Եւ արդ եղբարք՝ գիտեմ զի անգի-
18 տութ՟բ արարէք՝ ոպ՟ և իշխանքն ձեր: Այլ ա՟ծ՝ ոպ՟
յառաջագոյն պատմեաց 'ի բերանոյ ա՟մ մարգարէ-
ից զչարչարելն ք՟ի իւրոյ՝ նոյնպէս և կատարեաց:
19 Արդ՝ ապաշաւեցէք և դարձարո՛ւք 'ի ջնջել զմեղս
20 ձեր. ոպ՟ զի եկեսցեն ժամանակք հանգստեան յե-
րեսաց տ՟ն. և առաքեսցէ զյառաջագոյն նկատեալն
21 ձեզ՝ զյս՟ ք՟ս: Զոր պարտ է երկնից ընդունել մինչև
'ի ժամանակս ամենեցուն հաստատելոյ. զորոց խօ-
սեցաւ ա՟ծ 'ի բերանոյ սր՟ց մարգարէից:
22 ԱԴ. Մովսէս ասաց ցհարսն մեր, թէ մարգարէ
յարուսցէ ձեզ տ՟ր ա՟ծ ձեր յեղբարց ձերոց իբրև
զիս, նմա լուիջիք՝ ըստ ամենայնի որ զինչ և խօ-
23 սեսցի առ ձեզ: Եւ եղիցի ա՟մ անձն՝ որ ո՛չ լուիցէ
մարգարէին այնմիկ՝ սատակեսցի 'ի ժողովրդենէն:
24 Եւ ա՟մ մարգարէք՝ որ 'ի Սամուելէ և այսր խօսեցան,
25 և պատմեցին զաւուրս զայսոսիկ: Դուք էք՛ որդիք
մարգարէիցն՝ և ուխտին, զոր ուխտեաց ա՟ծ ընդ
հարս ձեր, և ասէ ցԱբրահամ. 'ի զաւակի քում
26 օրհնեսցին ա՟մ ազգք երկրի: Ձեզ նախ յարոյց ա՟ծ
զորդի իւր, և առաքեաց զնա օրհնել զձեզ՝ 'ի դառ-
նալ ձեզ իւրաքանչիւր 'ի չարեաց ձերոց:

ԳԼ. Դ

1 Եւ մինչդեռ խօսէին նոքա ընդ ժողովրդեանն,
հասին 'ի վերայ նոցա քահանայապետքն և իշխանք
2 տաճարին և սադուկեցիքն, զայրագնեալք՝ վասն
ուսուցանելոյ նց՟ զժողովուրդն՝ և պատմելոյ յս՟ի
3 զյարութիւն մեռելոց: Մխեցին 'ի նս՟ զձեռս իւրեանց.
և եդին զնոսա 'ի բանտի մինչև 'ի վաղիւն, զի էր
4 ընդ երեկս: Այլ բազումք 'ի լսողաց բանին՝ հաւա-
տացին. և եղև թիւ մարդկան իբրև հազարաց հին-

գլոյ։ Եւ եղեւ ՚ի վաղիւ անդր ժողովել նց՟ զիշխանսն 5
և զերիցունս և զդպիրսն յեմ՟, և զաննա քահանայա- 6
պետ և զկայիափա, և զյովհաննէս և զաղեքսան-
դրոս, և որք միանգամ էին յազգէ քահանայութեան։
Եւ կացուցեալ զնս՟ ՚ի մէջ հարցանէին. որով 7
զօրութբ՟ կամ որով անուամբ արարէք դուք զայս։
Յայնժամ պետրոս լցեալ հոգւով սրբով՝ ասէ ցնս՟. 8
Իշխանք ժողովրդեան՝ և երիցունք Իէլ՟. եթէ արժա՟ն 9
ինչ իցէ դատել զմեզ այսօր վասն երախտեաց առն
միոյ տկարի, որով սա բժշկեցաւ։ Յայտնի լիցի 10
ամենեցուն ձեզ՝ և ամ՟ ժողովրդեանդ Իէլ՟. զի յա-
նուն յի՟ քի՟ նազովրեցւոյ՝ զոր դուքն խաչեցէք՝ զոր
ա՟ծ յարոյց ՚ի մեռելոց, նովաւ սա կայ աւասիկ
առաջի ձեր ողջացեալ։ Նա է վէմն անարգեալ՚ի 11
ձէնջ շինողաց, որ եղեւ գլուխ անկեան. և չիք այլով 12
իւիք փրկութի՟. զի և ոչ անուն այլ գոյ ՚ի ներքոյ
երկնից տուեալ՚ի մարդիկ՝ որով արժան իցէ կեալ
մեզ։

ԱԵ. Հայեցեալ ՚ի համարձակութիւն պետրոսի և 13
յովհաննու, և ՚ի վերայ հասեալ՝ թէ արք տգէտք
և առանց դպրութե՟ են, զարմանային. զի ճանաչէին
զնս՟ թէ ը՟ յի՟ էին. և զայրն ևս տեսանէին զբժշ- 14
կեալն՝ զի կայր ը՟ նոսա. և ոչինչ կարէին տալ պա-
տասխանի։ Եւ հրամայեալ նոցա արտաքս քան զա- 15
տեանն ելանել, խորհեցան ընդ միմեանս, և ասեն. 16
զինչ արասցուք արանցս այսոցիկ՝ զի երևելի նշան
եղեւ ՚ի ձեռն սոցա. ամ՟ իսկ բնակչաց եմ՟ի յայտ
է, և ոչ կարեմք ուրանալ։ Այլ զի մի առա- 17
ւել ճարակեսցի ՚ի ժողովուրդն, սպառնասցուք նց՟
մի ևս խօսել յանունն յայն՝ մի ումեք ՚ի մարդկա-
նէ։ Եւ կոչեցեալ զնոսա պատուիրեցին ամենեւին 18
մի խօսել՝ և մի ուսուցանել յանուն յի՟։ Իսկ 19
պետրոս և յովհաննէս պատասխանի ետուն և ասեն
ցնոսա, եթէ արժա՟ն իցէ առաջի ա՟յ՝ ձեզ լսել առա-
ւել քան ա՟յ, ընտրեցէք։ Այլ մեք ոչ կարեմք՝ զոր տեսա- 20

21 քըն և լուաք՝ չխօսել: Նք̄ սպառնացեալ արձակեցին
զնս̄, և ոչինչ գտեալ՝ թէ որպ̄ պատուհասեսցեն զնս̄՝
վս̄ ժողովրդեանն. զի ամենեքեան փառաւոր առնէին
22 զա̄ծ՝ վս̄ եղելոյն: Զի ամաց էր այրն՝ աւելի
քան զքառասուն, յորոյ վերայ եղև նշանս այս բժշկու-
23 թեան: Եւ նոքա արձակեալ՝ եկին առ իւրեանսն, և
պատմեցին որչափ ինչ ասացին ցնս̄ քահանայապետքն
24 և երիցունքն: Եւ նոցա լուեալ ամբարձին զձայն
իւրեանց առ ա̄ծ՝ և ասեն: Դու տէր ա̄ծ՝ որ արա-
25 րեր զերկինս և զերկիր՝ զծով և զա̄մ որ 'ի նոսա. որ
'ի բերանոյ հօր մերոյ դաւթի ծառայի քո՝ 'ի ձեռն
հոգւոյն ս̄բյ ասացեր. զմ̄է խռովեցան հեթանոսք և
26 ժողովուրդք խորհեցան 'ի սնոտիս. յանդիման եղեն
թ̄գք երկրի և իշխանք ժողովեցան 'ի միասին վս̄ տ̄ն և
27 վս̄ օծելոյ նր̄: Ժողովեցան արդարև 'ի քաղաքիս յայս-
միկ 'ի վերայ ս̄բյ որդւոյ քո յ̄սի՝ զոր օծերն՝ հերով-
դէս և պոնտոս պիղատոս՝ ազգօք և ժողովրդովք ի̄լի,
28 առնել որչափ ձեռն քո և կամք յառաջագոյն սահ-
29 մանեցին լինել: Եւ արդ տ̄ր՝ հայեա՛ց 'ի սպառնալիս
նց̄, և տո՛ւր ծառայից քոց ա̄մ համարձակութ̄բ
30 խօսել զբանն քո. 'ի ձգել զձեռն քո 'ի բժշկութիւն,
և նշանս և արուեստս՝ լինել անուամբն ս̄բյ որդւոյ
31 քո յ̄սի: Եւ մինչ կային նոքա յաղօթս՝ շարժեցաւ
տեղին՝ յորում էին ժողովեալ, և լցան ամենեքին
հոգւովն սրբով. և խօսէին զբանն ա̄յ համարձակու-
թեամբ:

32 Ա.Զ. Եւ բազմութե̄ն հաւատացելոցն էր սիրտ և անձն
մի. և ոչ ոք 'ի նոցանէ ասէր զընչից իւրոց թէ իւր
33 իցէ. այլ էր նց̄ ա̄մ ինչ հասարակաց: Եւ զօրութ̄բ
բազմաւ տային վկայութ̄ի առաքեալքն զյարութե̄ն
տ̄ն յ̄սի ք̄սի. և շնորհք մեծամեծք էին 'ի վ̄ր ամե-
34 նեցուն նց̄: Եւ ոչ ոք կարօտէր 'ի նս̄. զի որ միանգամ
տեարքն էին գեղից կամ ապարանից՝ վաճառէին և
35 բերէին զգինս վաճառելոցն դնէին առ ոտս առաքելոցն.
և բաշխէին իւրաքանչիւր՝ որպէս ումեք պէտս լինէր

լինէր ։ Յովսէփ՝ որ կոչեցաւն Բառնաբաս յառաքե- 36
լոց անտի, որ թարգմանի որդի մխիթարութեան.
ղեւտացի՝ յազգէ կիպրացի. էր նորա գիւղ, վաճա- 37
ռեաց եւ եբեր զգինսն՝ եդ առ ոտս առաքելոցն ։

ԳԼ. Ե

Իսկ այր ոմն Անանիա անուն, հանդերձ կնաւ իւրով 1
սափիրաւ վաճառեաց ագարակ. եւ խորեաց 'ի գնոց 2
անտի՝ գիտելով եւ կնոջն. եւ եբեր մասն ինչ եդ առ
ոտս առաքելոյն ։ Ասէ պետրոս. Անանիա՝ ընդէ՞ր ելից 3
սատանայ զսիրտ քո՝ ստել քեզ հոգւոյն սրբոյ, եւ խորել
'ի գնոց գեղջն. ո՞չ ապաքէն մինչ կայրն՝ քո էր, եւ 'ի 4
վաճառելն՝ ընդ քո իշխանութեամբ էր. զի՞ է զի եդիր
'ի սրտի քում զիրս զայս. ո՛չ ստեցեր մարդկան, այլ
այ՟ ։ Եւ լուեալ Անանիա զբանս զայսոսիկ՝ անկաւ՝ 5
եւ եհան զոգի. եւ եղեւ ահ մեծ 'ի վերայ ամենեցուն՝
որ լուանն զայն ։ Յոտն կացին երիտասարդքն՝ եւ 6
ամփոփեցին զնա, եւ տարան թաղեցին ։ Եւ եղեւ 7
իբրեւ ժամք երեք անցին, եւ կին նորա ո՛չ գիտէր զինչ
եղեալն էր, եմուտ 'ի ներքս ։ Պատասխանի ետ նմա 8
պետրոս եւ ասէ. ասա՛ դու ինձ՝ թէ ա՞յնչափ գնոց
զգեօղն վաճառեցիք. եւ նա ասէ. այո՛ այնչափ ։ Եւ 9
ասէ ցնա պետրոս. զի՞ է զի միաբանեցայք դուք փոր-
ձել զհոգին տ՟ն. ահա ոտքն՝ որ թաղեցին զայրն քո
'ի դրան. հանցեն եւ զքեզ ։ Եւ անկաւ անդէն առ 10
ոտս ն՟ր՝ եւ եհան զոգի. մտին երիտասարդքն՝ գտին
զնա մեռեալ, եւ հանին թաղեցին առ առն իւրում ։
Եւ եղեւ երկիւղ մեծ 'ի վ՟ր ա՟մ եկեղեցւոյն, եւ 'ի 11
վերայ ամենեցուն՝ որ լուան զայն ։

Ան. Եւ 'ի ձեռս առաքելոց լինէին նշանք եւ արու- 12
եստք բազումք 'ի ժողովրդեանն. եւ էին միաբան
ամենեքեան 'ի սրահին սողոմոնի ։ Եւ յայլոց ան- 13
տի ոչ ոք իշխէր մերձենալ առ ն՟ո. այլ յարգէր զն՟ո
ժողովուրդն ։ Եւ առաւել եւս յաւելուին հաւատա- 14
ցեալքն 'ի տ՟ր, բազմութիւն արանց եւ կանանց. մին- 15

չեւ ՚ի հրապարակն հանել զհիւանդս, եւ դնել պատ-
գարակօք եւ մահճօք իւրեանց. զի ընդ անցանելն Պետ-
րոսի՝ գոնէ հովանի նորա հասցէ ումեք ՚ի նոցանէ։
16 Եւ ժողովէր բազմութիւն շուրջ ՚ի քաղաքաց ան-
տի յԵրուսաղէմ, բերէին զհիւանդս եւ զնեղեալս յայսոց
17 պղծոց. որք եւ բժշկէին ամենեքեան։ Յարուցեալ
քահանայապետն, եւ ամենեքին որ ընդ նմա՝ եւ ա-
18 զանդ սադուկեցւոց՝ լցան նախանձու։ Եւ արկին ըզ-
ձեռս յառաքեալսն, եւ եդին զնոսա հրապարակաւ ՚ի բան-
19 տի։ Ապա հրեշտակ Տեառն գիշերի եբաց զդուրս բան-
20 տին, եւ հանեալ զնոսա՝ ասէ. գնացէք՝ կացէք ՚ի տա-
ճարին, եւ խօսեցարուք ընդ ժողովրդեանն զամենայն պատ-
21 գամս կենացս այսոցիկ։ Եւ իբրեւ լուան, մտին ընդ
առաւօտն ՚ի տաճարն՝ եւ ուսուցանէին։ Եկն քահա-
նայապետն՝ եւ որ ընդ նմա, կոչեցին միաբան զա-
տեանն՝ եւ զամենայն ծերակոյտ որդւոցն Իսրայէլի, եւ առաքեցին
22 ՚ի բանտն ածել զնոսա։ Եւ իբրեւ եկին սպասաւորքն՝
ոչ գտին զնոսա ՚ի բանտին. դարձեալ անդրէն պատմե-
23 ցին, եւ ասեն. թէ զբանտն գտաք փակեալ ամենայն զգու-
շութեամբ, եւ զպահապանսն՝ զի կային առ դրանն.
24 բացաք՝ եւ ՚ի ներքս զոք ոչ գտաք։ Իբրեւ լուան ըզ-
բանս զայս իշխանք տաճարին՝ եւ քահանայապետքն՝
25 հիանային վասն նոցա, թէ զինչ արդեօք լինիցի այն։ Եւ
եկն ոմն պատմեաց նոցա՝ թէ ահա արքն՝ զորս եդիք
՚ի բանտի՝ կան ՚ի տաճարին, եւ ուսուցանեն զժողո-
26 վուրդն։ Յայնժամ երթեալ իշխանն սպասաւորօքն
հանդերձ՝ ած զնոսա ոչ բռնութեամբ. քանզի երկնչէին ՚ի
27 ժողովրդենէն՝ զի մի քարկոծեսցին։ Եւ ածեալ զնոսա՝
28 կացուցին յատենի. եհարց զնոսա քահանայապետն, եւ
ասէ. ո՞չ պատուիրելով պատուիրեցաք ձեզ՝ մի՛ ու-
սուցանել յանունն յայն. եւ արդ՝ ահաւասիկ լցէք
զԵրուսաղէմ ուսմամբ ձերով, եւ կամիք ածել ՚ի վերայ մեր
29 զարիւն զառն զայնորիկ։ Պատասխանի ետ Պետրոս
եւ այլ առաքեալքն եւ ասեն. հնազանդել պարտ է Աստուծոյ
30 առաւել՝ քան մարդկան։ Աստուած հարցն մերոց յարոյց

զյ՟ս՝ զոր դուք սպանիք կախեալ զփայտէ։ Զնա ա՟ծ 31
առաջնորդ և փրկիչ բարձրացոյց աջովն իւրով տալ
ապաշխարութ՟ի ի՟լի՝ և թողութիւն մեղաց։ Եւ 32
մեք եմք վկայք բանիցս այսոցիկ, և հոգին ս՟բ՝ զոր
ետ ա՟ծ հնազանդելոց իւրոց։ Եւ նոքա իբրև լուան. 33
սրտմտնային՝ և խորհէին սպանանել զնոսա։
բկ. Յարուցեալ ո՟մն 'ի մէջ ատենին փարիսեցի ո- 34
րում անուն էր գամաղիէլ, օրէնսուսոյց պատուական
ա՟մ ժողովրդեանն. հրամայեաց սակաւիկ մի զարսն
արտաքս տանել։ Եւ ասէ ցն՟ս. արք ի՟էլացիք՝ հայե- 35
ցարուք 'ի ձեզ վասն արանցս այսոցիկ՝ զինչ արժան
իցէ գործել։ Յառաջ քան զաւուրս զայսոսիկ յա- 36
րեաւ թևդաս՝ ասել զանձնէ, թէ իցէ ո՟մն. յոր
անկան արք թուով իբրև չորեքհարիւր. որ սպա-
նաւ՝ և ամենեքեան որ միաբան էին ընդ նմա,
քակտեցան՝ և եղեն յոչինչ։ Յետ նր՟ յարեաւ յու- 37
դա գալիլեացի՝ յաւուրս աշխարհագրին. և ապստամ-
բեցոյց ժողովուրդ բազում զկնի իւր. և նա կորեաւ՝
և ամենեքեան որ նմայն հաւանեալ էին, ցրուեցան։
Եւ արդ ասեմ ձեզ. 'ի բաց կացէք յարանցդ 38
յայդցանէ՝ և թոյլ տուք դոցա. զի թէ 'ի մարդկանէ
իցէ խորհուրդդ այդ կա՟մ գործդ, քակտեսցի. ապա 39
թէ յա՟յ է՝ ո՟չ կարէք քակտել զդոսա. գուցէ և ա՟ծա-
մարտք գտանիցիք։ Հաւանեցան նմ՟. և կոչեցեալ 40
զառաքեալսն՝ գան հարին, և պատուիրեցին մի ևս
խօսել յանուն յի՟. և արձակեցին զն՟ս։ Եւ նոքա 41
գնային խնդալով յերեսաց ատենին, զի վ՟ն անուան
տ՟ն արժանի եղեն անարգելոյ։ Եւ զա՟մ օր 'ի տաճա- 42
րին և առտնին ոչ դադարէին ուսուցանել և աւե-
տարանել զյ՟ս ք՟ս։

ԳԼ. Զ.

Եւ յաւուրսն յայնոսիկ 'ի բազմանալ աշակերտացն, 1
եղև տրտունջ յունաց առ հեբրայեցիսն. զի արհա-
մարհեալ լինէին 'ի պաշտամանն հանապազորդ այ-

2 րէք նոցա ։ Կոչեցին երկոտասանքն զբազմութիւն
աշակերտացն՝ եւ ասեն . ոչ է հաճոյ մեզ թողուլ
3 զբանն ա՟յ եւ պաշտել զսեղանս ։ Ընտրեցէք եղբարք
վկայեալս 'ի ձէնջ արս եօթն , (լի հոգւով սրբ-
բով եւ իմաստութե՟ .) զորս կացուսցուք 'ի վերայ
4 պիտոյիցս այսոցիկ . եւ մեք աղօթից եւ պաշտաման
5 եւ բանին հպատակ լիցուք ։ Եւ հաճոյ թուեցաւ
բանն առաջի ա՟մ բազմութե՟ն . եւ ընտրեցին զստե-
փանոս՝ այր լի հաւատով եւ հոգւով սրբով , եւ զփի-
լիպպոս եւ զպրոքորոն եւ զնիկանովրա եւ զտիմոնա
եւ զպարմենա , եւ զնիկողայոս զեկն անտիոքացի ։
6 Զորս կացուցին առաջի առաքելոցն . եւ աղօթս արա-
7 րեալ՝ եդին 'ի վերայ նո՟ց զձեռս ։ Եւ բանն ա՟յ աճէր .
եւ բազմանայր թիւ աշակերտացն յոյժ յե՟մ . եւ բա-
զում ժողովք 'ի քահանայից անսային հաւատոյն ։
8 ԲԲ . Ստեփանոս՝ այր լի շնորհօք եւ զօրութե՟ , առ-
նէր արուեստս եւ նշանս մեծամեծս 'ի ժողովրդեանն ։
9 Յարեան ոմանք 'ի ժողովրդենէն , որ կոչէր լիբեա-
ցւոց եւ կիւրենացւոց եւ աղեքսանդրացւոց եւ որ 'ի
10 կիւլիկեցւոց՝ եւ յասիայ , վիճել ը՟ն ստեփանոսի . եւ
ոչ կարէին զդէմ ունել զիմաստութե՟ն եւ զհոգւոյն ,
11 որով խօսէր ։ Յայնժամ հրապուրեցին արս ոմանս
ասել . թէ լուաք զդորա խօսել բանս հայհոյութե՟
12 'ի մովսէս եւ յա՟ծ ։ Եւ խռովեցին զժողովուրդն եւ
զերիցունս եւ զդպիրսն . եւ հասեալ 'ի վ՟ր յափշտա-
13 կեցին զնա՝ եւ ածին յատեան ։ Եւ կացուցին վկայս
սուտս՝ որ ասէին , այրս այս ոչ դադարէ խօսել բանս
14 հայհոյութե՟ զտեղւոյն սրբոյ եւ զօրինացն ։ Լուաք 'ի
դմանէ զի ասէր՝ թէ յ՟ս նազովրեցի՝ նա քակեսցէ
զտեղիս զայս , եւ փոխեսցէ զօրէնս՝ զոր ետ մեզ մով-
15 սէս ։ Եւ հայեցեալ 'ի նա ամենեցուն որ նստէին
յատենին , տեսին զերեսս ն՟ր իբրեւ զերեսս հրեշտա-
կի ։

ԳԼ. Է.

Ասէ քահանայապետն՝ թէ արդարեւ այդ այդպէս 1
իցէ: Եւ նա ասէ. ա՛րք եղբարք եւ հարք՝ լուարո՛ւք 2
ինձ: Ա՟Ծ փառաց երեւեցաւ հօր մերում աբրահամու
մինչդեռ 'ի միջագետս էր, մինչչեւ բնակեցուցեալ էր
զնա 'ի խառան. եւ ասէ ցնա: Ել յերկրէ քումմէ 3
եւ յազգէ քումմէ, եւ եկ յերկիր՝ զոր ցուցից քեզ:
Յայնժամ ելեալ յերկրէն քաղդէացւոց բնակեցաւ 4
'ի խառան. եւ անտի յետ մեռանելոյ հօր նորա՝ փո-
խեաց, եւ պանդխտեցոյց զնա յերկիրս յայսմիկ, յո-
րում դուք այժմ բնակեալ էք: Եւ ոչ ետ նմա ժա- 5
ռանգութ՟ի 'ի սմա, եւ ոչ քայլ մի ոտին. եւ խոստա-
ցաւ տալ նմա զնա 'ի բնակութ՟ի, եւ զաւակի ն՟ր յետ
ն՟ր, մինչ ոչ գոյր նորա որդի: Խօսեցաւ ա՟ծ այսպէս, 6
թէ եղիցի զաւակ ն՟ր պանդուխտ յօտար երկրի. եւ
ծառայեցուսցեն զնա՝ եւ չարչարեսցեն ամս չորեքհա-
րիւր: Եւ զազգն որում ծառայեսցեն՝ դատեցայց ես, 7
ասէ ա՟ծ. եւ յետ այսորիկ ելցեն՝ եւ պաշտեսցեն զիս
'ի տեղւոջս յայսմիկ: Եւ ետ նմա ուխտ թլփատու- 8
թ՟ե. եւ ապա ծնաւ զիսահակ, եւ թլփատեաց զնա
յաւուր ութերորդի. եւ իսահակ զյակոբ. եւ յա-
կոբ զերկոտասան նահապետսն: Եւ նահապետքն 9
նախանձեալ ը՟ յովսեփայ՝ վաճառեցին յեգիպտոս.
եւ էր ա՟ծ ընդ նմա: Եւ փրկեաց զնա յա՟մ նեղու- 10
թ՟եց ն՟ր. եւ ետ նմա շնորհս եւ իմաստութ՟ի առաջի
փարաւոնի արքային եգիպտացւոց. եւ կացոյց զնա
իշխան եգիպտացւոցն՝ եւ ա՟մ տան նորա: Եւ եկն 11
սով յա՟մ երկիրն եգիպտոսի, եւ 'ի քանան նեղութ՟ի
մեծ. եւ ոչ գտանէին կերակուր հարքն մեր: Եւ 12
լուեալ յակոբայ թէ գտանի կերակուր յեգիպտոս՝
առաքեաց զհարսն մեր յառաջագոյն: Եւ յերկրոր- 13
դումն ետ ծանօթս յովսէփ եղբարց իւրոց. եւ յայտ-
նի եղեւ ազգն նորա փարաւոնի: Առաքեաց յովսէփ՝ 14
եւ կոչեաց զյակոբ զհայր իւր, եւ զա՟մ ազգատոհմն՝

15 ոգիս եօթանասուն և հինգ ։ Եւ էջ յակոբ յեգիպ֊
16 տոս՝ և վախճանեցաւ ինքն և հարքն մեր ։ Եւ փո֊
խեցան 'ի սիւքեմ և եդան յայրին , զոր ստացաւ
աբրահամ գնոց արծաթոյ յորդւոցն եմովրայ՝ 'ի սիւ֊
17 քեմ ։ Իբրև մերձեցաւ ժամանակ աւետեացն՝ զոր
խոստացաւ ա̃ծ աբրահամու , աճեաց ժողովուրդն՝ և
18 բազմացաւ յեգիպտոս . մինչև յարեաւ այլ թագա֊
19 ւոր յեգիպտոս՝ որ ոչ ճանաչէր զյովսէփ ։ Նա հնա֊
րեցաւ ազգին մերում , և չարչարեաց զհարսն մեր
առնել ընկեցիկ զմանկունս նոցա՝ զի մի ապրեսցին ։
20 Յորում ժամանակի ծնաւ և մովսէս՝ և էր կայտառ
առաջի ա̃յ . որ և սնաւ 'ի տան հօր իւրոյ ամիս
21 երիս ։ Եւ յընկեցիկն առնել զնա՝ եբարձ զնա դուստր
22 փարաւոնի , և սնոյց զնա իւր յորդեգիրս ։ Եւ վար֊
ժեցաւ մովսէս ա̃մ իմաստու̃բ եգիպտացւոցն . և էր
23 զօրաւոր բանիւք և գործովք իւրովք ։ Իբրև լցաւ
նր̃ քառասնամեայ ժամանակ , անկաւ 'ի սիրտ նորա
24 շրջել զեղբարբքն իւրովք՝ զորդւովքն ի̃ղի ։ Եւ տե֊
սեալ զոմն զրկեալ՝ զչարեցաւ , և խնդրեաց զվրէժ
25 զրկելոյն՝ սպանեալ զեգիպտացին ։ Օմտաւ ածէր
թէ իմասցին եղբարք նր̃ , զի ա̃ծ 'ի ձեռն նր̃ տալոց
26 էր զփրկութ̃ի նց̃ . և նոքա ոչ իմացան ։ Եւ 'ի վաղիւ
անդր երևեցաւ նց̃ մինչդեռ մարտնչէին՝ և վարեաց
զնոսա 'ի խաղաղութ̃ի , ասէ . ա՛րք՝ եղբարք էք ,
27 ընդէ՞ր զրկէք զմիմեանս ։ Իսկ որ զրկէր զընկերն ,
մերժեաց զնա՝ և ասէ . ո՞ կացոյց զքեզ իշխան և դա֊
28 տաւոր 'ի վ̃ր մեր ։ Միթէ սպանանե՞լ կամիցիս զիս՝
29 զո՛րօրինակ սպաներ երէկ զեգիպտացին ։ Եւ փա֊
խեաւ մովսէս 'ի բանիցս յայսցանէ , և եղև պանդուխտ
յերկրին մադիամու . ուր ծնաւ երկուս որդիս ։
30 ԲԳ. Եւ 'ի կատարել ամացն քառասնից , երևեցաւ
նմ̃ յանապատի լերինն սինայ հրեշտակ տ̃ն 'ի բոց
31 հրոյ մորենւոյն ։ Եւ մովսէսի տեսեալ՝ զարմացաւ ը̃
տեսիլն , և 'ի մատչելն նր̃ նշմարել՝ եղև ձայն տ̃ն ։
32 Ես եմ ա̃ծ հարց քոց , ա̃ծ աբրահամու՝ և սահա֊

կայ՝ և յակոբայ. և զահի հարեալ մովսէս՝ ո՛չ իշ-
խէր հայել: Եւ ասէ ցնա տ՟ր. լո՛յծ զկօշիկս ոտից 33
քոց, զի տեղիդ յորում դուդ կացեր՝ երկիր ս՟ր է:
Տեսանելով տեսի զչարչարանս ժողովրդեան իմոյ՝ 34
որ յեգիպտոս, և լուայ հեծութե՟ն նո՟ց և իջի փըր-
կել զնս. և արդ եկ առաքեցից զքեզ յեգիպտոս:
Զայն մովսէս՝ զոր ուրացանն և ասէին. ո՞ կացոյց ըզ- 35
քեզ իշխան և դատաւոր ՚ի վ՟ր մեր, զնա ա՟ծ իշ-
խան և փրկիչ առաքեաց ՚ի ձեռն հրեշտակին, որ
երևեցաւ նմա ՚ի մորենւոջն: Նա եհան զնս՝ արա- 36
րեալ նշանս և արուեստս յերկրին եգիպտացւոց՝ և ՚ի
կարմիր ծովուն, և յանապատին՝ ամս քառասուն:
Այս մովսէս է, որ ասաց ցորդիսն ի՟լի. մարգարէ 37
յարուսցէ ձեզ տ՟ր ա՟ծ ձեր յեղբարց ձերոց իբրև
զիս, նմա լուիջիք: Սա է որ եղև յեկեղեցւոջն յան- 38
ապատին ը՟ն հրեշտակին, որ խօսեցաւ ը՟ն նմա ՚ի լե-
րինն սինեայ՝ և ընդ հարսն մեր. որ ընկալաւ զպատ-
գամս կենդանիս՝ տալ մեզ: Որում ո՛չ կամեցան հնա- 39
զանդ լինել հարքն մեր. այլ մերժեցին և դարձան
սրտիւք իւրեանց յեգիպտոս: Եւ ասեն ցահարոն. 40
արա՛ մեզ աստուածս, որ երթիցեն առաջի մեր. զի
մովսէսն այն՝ որ եհան զմեզ յերկրէն եգիպտացւոց,
ոչ գիտեմք զի եղև նմա: Եւ արարին յաւուրսն 41
յայնոսիկ որթ, և մատուցին զոհս կռոց, և ուրախ
լինէին ՚ի գործս ձեռաց իւրեանց: Դարձոյց ա՟ծ և 42
մատնեաց զնս ՚ի պաշտօն զօրութե՟ն երկնից. որպէս
և գրեալ է ՚ի գիրս մարգարէից. միթէ զոհս և պա-
տարագս մատուցէ՞ք ինձ զամս քառասուն յանապա-
տին տո՛ւն ի՟լի. և առիք զխորանն մողոքայ, և 43
զաստղն աստուծոյն հռեմփայ, զպատկերսն՝ զոր արա-
րիք երկիրպագանել նոցա. և փոխեցից զձեզ յայն
կողմն բաբելացւոց: Խորանն վկայութեան էր ը՟ն 44
հարսն մեր յանապատին. որպէս հրաման ետ՝ որ
խօսէրն ը՟ն մովսէսի, առնել զայն ըստ օրինակին՝
զոր ետես: Զոր և ընկալեալ բերին հարքն մեր 45

հանդերձ յեսուաւ ՚ի վիճակ ազգացն, զորս մերժեաց
ա՛ծ յերեսաց հարցն մերոց մինչեւ յաւուրս դաւ-
46 թի, որ եգիտ շնորհս առաջի ա՛յ, եւ խնդրեաց գը-
47 տանել զյարկս ա՛յ յակովբայ: Այլ սողոմոն շի-
48 նեաց նմա տուն: Այլ ո՛չ եթէ բարձրեալն ՚ի ձեռա-
49 գործ տաճարս բնակէ. այլ որպէս մարգարէն ասէ. եր-
կինք աթոռ իմ են. եւ երկիրս պատուանդան ոտից
իմոց. որպիսի տուն շինեցէք ինձ ասէ տէր. կամ զի՞նչ
50 տեղի հանգստեան իմոյ. ո՛չ ձեռն իմ արար զայս ա՛մ:
51 Խստապարանոցք եւ անթլփատք սրտիւք եւ ականջօք.
դուք հանապազ հոգւոյն սրբոյ հակառակ կայք. որպէս
52 հարքն ձեր եւ դուք: Ո՞ ՚ի մարգարէիցն ո՛չ հալա-
ծեցին հարքն ձեր, եւ սպանին զայնոսիկ՝ որ յառա-
ջագոյն պատմեցին վասն գալստեան արդարոյն, որոյ
53 դուք այժմ մատնիչք եւ սպանօղք եղէք. ոյք առիք
զօրէնս ՚ի հրամանս հրեշտակաց, եւ ո՛չ պահեցիք:
54 Իբրեւ լուեալ զայս՝ զայրանային ՚ի սիրտս իւրեանց, եւ
55 կրճտէին զատամունս ՚ի վ՟ր ն՟ր: Իսկ նա էր լի հոգւով
սրբով. հայեցաւ յերկինս՝ եւ ետես զփառս ա՛յ եւ
զյ՛ս, զի կայր ընդ աջմէ ա՛յ, եւ ասէ. ահա՛ տեսանեմ
զերկինս բացեալ՝ եւ զորդի մարդոյ զի կայ ընդ աջմէ
56 ա՛յ: Աղաղակեալ ՚ի ձայն մեծ՝ խցին զականջս իւ-
57 րեանց, եւ դիմեցին առ հասարակ ՚ի վ՟ր նորա: Եւ
հանեալ արտաքոյ քաղաքին՝ քարկոծէին. եւ վկայքն
դնէին զձորձս իւրեանց առ ոտս երիտասարդի միոջ՝
58 որ կոչէր սաւուղ: Եւ քարկոծ առնէին զստեփա-
նոս, որ կարդայր եւ ասէր. տէր յ՛ս ընկալ զոգի իմ:
59 Եդ ծունր՝ աղաղակեաց ՚ի ձայն բարձր. տէր՝ մի՛
համարիր դոցա զայս մեղս. եւ զայս իբրեւ ասաց՝
ննջեաց. եւ սօղոս էր կամակից սպանման ն՟ր:

ԳԼ. Ը.

1 Եւ եղեւ յաւուր յայնմիկ հալածումն մեծ ՚ի վերայ
եկեղեցւոյն յերուսաղէմ. եւ ամենեքեան ցրուեցան
՚ի գեօղս հրէաստանի եւ ՚ի սամարիա բաց յառաքե-

լոցն: Եւ բարձին զստեփանոս արք երկիւղածք՝ եւ 2
արարին կոծ մեծ ՚ի վերայ նր:
ԲԴ. Բայց սօղոս վնասակար էր եկեղեցւոյն. ՚ի 3
տունս տունս մտանէր քարշէր զարս եւ զկանայս՝ մատ-
նէր ՚ի բանտ: Եւ սփռեալքն՝ շրջէին աւետարանէին 4
զբանն: Իսկ փիլիպպոս իջեալ ՚ի քաղաքն սամարա- 5
ցւոց՝ քարոզէր նոցա զքս: Անսային ժողովուրդ- 6
քըն բանիցն փիլիպպոսի միաբան՝ ՚ի լսել նոցա եւ ՚ի
տեսանել զնշանսն, զոր առնէր: Քանզի բազումք 7
որ ունէին զայսս պղծս՝ աղաղակէին ՚ի ձայն մեծ,
եւ ելանէին: Եւ բազում անդամալոյծք եւ կաղք 8
բժշկէին: Եւ եղեւ ուրախութիւն մեծ ՚ի քաղաքին 9
յայնմիկ: Այր ոմն անուն սիմոն՝ յառաջագոյն էր
՚ի քաղաքին. մոգ էր, եւ ապշեցուցանէր զազգն սա-
մարացւոց. ասել զանձնէ՝ թէ իցէ մեծ ոմն: Յոր 10
հայէին ամենեքին ՚ի փոքուէ մինչեւ ՚ի մեծամեծս.
եւ ասէին, սա է զօրութիւն այ, որ կոչի մեծ: Հայ- 11
էին ՚ի նա վն բազում ժամանակաց մոգութեանցն
ապշեցուցանելոյ զնս: Բայց յորժամ հաւատացին 12
փիլիպպոսի, որ աւետարանէր վն արքայութեանն այ,
եւ անուանն յի քի, մկրտէին ամենեքեան արք եւ
կանայք: Այլ եւ ինքն սիմոն հաւատաց, եւ մկրտեալ 13
կանխէր առ փիլիպպոս. տեսեալ զնշանսն եւ զմեծամեծ
զօրութիւնսն որք լինէին, զարմանայր: Իբրեւ լուան՝ 14
որ յեմ առաքեալքն էին, թէ եւ ՚ի սամարիա ըն-
կալան զբանն այ, առաքեցին առ նս զպետրոս եւ
զյովհաննէս: Որք իջեալ կացին յաղօթս ՚ի վր նո- 15
ցա, ոփ զի առցեն զհոգին սբ. զի ցայնժամ չեւ եւս 16
էր եւ ոչ ՚ի վր միոյ նց հասեալ. բայց միայն մկր-
տեալք էին յանուն տն յի: Յայնժամ եդին զձեռս 17
՚ի վերայ նոցա՝ եւ առնուին հոգի սուրբ: Տեսեալ 18
սիմոնի՝ թէ ձեռն ՚ի վերայ դնելով առաքելոցն՝
տուեալ լինի հոգին սուրբ, մատոյց նոցա ինչս՝ եւ
ասէ. տուք եւ ինձ զիշխանութիւնս զայս, զի յոյր վր 19
դնիցեմ զձեռս՝ առցէ հոգի սբ: Եւ պետրոս ասէ 20

ցնա. արծաթ քո ը՟ քեզ լիցի 'ի կորուստ, զի զպար-
21 գեւն ա՟յ համարեցար ընչիւք ստանալ: Ոչ գոյ քեզ
մասն և վիճակ 'ի բանիդ յայդմիկ. քանզի սիրտ
22 քո ոչ է ուղիղ առաջի ա՟յ: Ապաշխարեա դու 'ի չա-
րեացդ քոց յայդցանէ, և աղաչեա զտ՟ր. թերևս թո-
ղութիւն լիցի քեզ 'ի մտածես խորհրդոց սրտի քո:
23 Քանզի 'ի դառնութեան մաղձի, և 'ի կնճիռն անի-
24 րաւութեան տեսանեմ զքեզ: Պատասխանի ետ սի-
մովն և ասէ. աղաչեցէք դուք վ՟ն իմ զտ՟ր, զի մի ինչ
25 եկեսցէ 'ի վ՟ր իմ՝ յորոց դուքդ ասացիք: Եւ ն՟ք
եղեալ զվկայութիւն խօսեցան զբանն ա՟յ, և դար-
ձան յե՟ւմ. և 'ի բազում գեօղս սամարացւոցն աւե-
տարանէին:

26 Բե. Հրեշտակ տ՟ն խօսեցաւ ընդ փիլիպպոս՝ և
ասէ. արի և գնա դու 'ի կողմն հարաւոյ ը՟ ճանա-
պարհ որ իջանէ յե՟ւմէ 'ի գազա. զի այս է անա-
27 պատ: Եւ յարեաւ գնաց: Եւ ահաւասիկ այր մի
եթէովպացի, ներքինի հզօր՝ կանդակայ տիկնոջ
եթէովպացւոց. որ էր 'ի վ՟ր ա՟մ գանձուց նորա. որ
28 եկեալ էր երկիր պագանել յե՟ւմ, և էր անդրէն
դարձեալ. և նստեալ 'ի կառս իւրում, ընթեռնոյր
29 զմարգարէն զեսայի: Ասէ հոգին ցփիլիպպոս. մա-
30 տիր՝ և յարեաց 'ի կառսդ յայդոսիկ: Եւ ընթա-
ցեալ փիլիպպոս՝ լսէր զի ընթեռնոյր զեսայի մարգա-
րէ, և ասէ. գիտիցես արդեօք՝ զոր ընթեռնու-
31 ցուդ: Եւ նա ասէ՝ զիարդ կարիցեմ, թէ ոք ոչ
առաջնորդեսցէ ինձ. և աղաչեաց զփիլիպպոս ելա-
32 նել նստել ընդ նմա: Եւ գլուխ գրոյն՝ զոր ընթեռ-
նոյր՝ էր այս. իբրև զոչխար 'ի սպանդ վարեցաւ, և
իբրև զորոջ առաջի կտրչի իւրոյ անմռունչ, այնպէս
33 ոչ բանայ զբերան իւր: Ի խոնարհութեան ն՟ր դատաս-
տան ն՟ր բարձաւ, և զազգատոհմն նորա ո՞ պատ-
34 մեսցէ. զի բառնին յերկրէ կեանք ն՟ր: Պատասխա-
նի ետ ներքինին փիլիպպոսի, և ասէ. աղաչեմ
զքեզ՝ վ՟ն ույր ասէ մարգարէն զայս, վ՟ն իւր եթէ

վան այլոյ ուրուք։ Բացեալ փիլիպպոս զբերան իւր, 35
և սկսեալ ՚ի գրոցս յայսցանէ՝ աւետարանեաց նմա
զՅս։ Իբրև երթային զճանապարհայն, եկին ՚ի 36
ջուր ինչ, և ասէ ներքինին. ահաւասիկ ջուր՝ զի՞նչ
արգելու զիս ՚ի մկրտելոյ։ Եւ ասէ ցնա. եթէ հա- 37
ւատաս բոլորով սրտիւ քով՝ մարթ է։ Պատասխանի
ետ և ասէ. հաւատամ՝ եթէ Յս Քս է որդի Այ։
Եւ հրամայեաց կացուցանել զկառսն. և իջին եր- 38
կոքեան ՚ի ջուրն՝ փիլիպպոս և ներքինին, և մկր-
տեաց զնա։ Եւ իբրև ելին ՚ի ջրոյ անտի՝ հոգին Տն 39
եկն ՚ի վերայ ներքինւոյն. և հրեշտակ Տն յափշտա-
կեաց զփիլիպպոս, և ոչ ևս ետես զնա ներքինին. և
գնայր զճանապարհ իւր ուրախութբ։ Բայց փիլիպ- 40
պոս գտաւ յազովտոս. և շրջեալ աւետարանէր ամ
քաղաքացն մինչև ՚ի գալ նորա ՚ի կեսարիա։

ԳԼ. Թ.

ԲՋ. Իսկ սօղոս տակաւին լցեալ սպառնալեօք 1
և սպանմամբ աշակերտացն Տն, մատուցեալ առ
քահանայապետն՝ խնդրեաց ՚ի նմանէ թուղթս ՚ի 2
դամասկոս առ ժողովուրդսն. ոպ թէ զոք գտցէ զայնր
ճանապարհի՝ արս կամ կանայս, կապեալս ածցէ
յեմ։ Եւ ընդ երթալ նր՝ եղև մերձենալ ՚ի դամաս- 3
կոս. յանկարծակի շուրջ զնովաւ փայլատակեաց լոյս
յերկնից։ Եւ անկեալ յերկիր, լուաւ բարբառ որ 4
ասէր ցնա. սաւուղ սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս։ Եւ 5
ասէ՝ ո՞վ ես Տր։ Եւ նա ասէ. ես եմ Յս զոր դու
հալածես. խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի աքացել։
Եւ զարհուրեալ՝ և անշշունջ լեալ ասաց. տէր՝ զիս 6
զի՞նչ կամիս առնել. և ասէ ցնա Տր։ Արի՛ կաց՝ 7
և մուտ ՚ի քաղաքդ, և պատմեսցի քեզ՝ զինչ պարտ
իցէ առնել. իսկ արքն՝ որ ընդ նմայն երթային, կային
անշշունջ. զձայնն միայն լսէին՝ բայց տեսանէին և
ոչինչ։ Յարեաւ սօղոս յերկրէ անտի, և աչօք բա- 8
ցօք ոչ զինչ տեսանէր. զձեռանէ առեալ նորա՝ մու-

9 ծին 'ի դամասկոս։ Եւ էր անդ աւուրս երիս՝ և ոչ
10 տեսանէր, և ոչ եկեր և ոչ արբ։ Եւ էր ոմն աշա-
կերտ 'ի դամասկոս անանիա անուն. ասէ ցնա տ՟ր 'ի
տեսլեան, անանիա. և նա ասէ, ահաւասիկ եմ տ՟ր։
11 Եւ ասէ ցնա տ՟ր. յոտն կաց և գնա ընդ փողոցն որ
կոչի ուղիղ, և խնդրեսցես յապարանսն յուդայ՝ սօղոս
12 անուն զտարսոնացի՝ զի կայ դեռ յաղօթս։ Եւ ետես
'ի տեսլեան այր մի անանիա անուն՝ մտեալ և եդեալ
13 'ի վերայ ն՟ր ձեռն, ո՟պ զի տեսցէ։ Պատասխանի ետ
անանիա. տէ՛ր՝ լուայ 'ի բազմաց վ՟ս առնն այնորիկ՝
14 որչափ արար չարիս սրբոց քոց յե՟մ. և աստ ունի
իշխանութի՟ 'ի քահանայապետից կապել զամենե-
15 սեան, որ կարդան զանուն քո։ Ասէ ցնա տ՟ր. երթ դու.
զի անօթ ընտրութեան է ինձ նա, կրել զանուն իմ առա-
ջի հեթանոսաց՝ և թ՟գց՝ և որդւոցն իսրայէլի։ Քան-
16 զի ես իսկ ցուցից նմա՝ որչափ պարտ իցէ նմա չարչա-
17 րիլ վ՟ս անուան իմոյ։ Եւ գնաց անանիա՝ և եմուտ
յապարանսն. և եդեալ 'ի վ՟ր ն՟ր ձեռս, ասէ. սա-
ւուղ եղբայր 'ի վե՛ր հայեաց, տ՟ր առաքեաց զիս, յ՟ս՝
որ երևեցաւ քեզ 'ի ճանապարհին՝ յորում գայիրն.
18 ո՟պ զի տեսցես և լցցիս հոգւով սրբով։ Եւ վաղվա-
ղակի անկան յաչաց ն՟ր իբրև կեղևանք. ետես՝ և
19 յարեաւ մկրտեցաւ. և առեալ կերակուր՝ զօրացաւ.
և եղև 'ի դամասկոս ընդ աշակերտսն աւուրս ինչ։
20 Եւ վաղվաղակի 'ի ժողովուրդսն քարոզեաց զյ՟ս,
21 թէ սա է որդին ա՟յ։ Զարմացեալ էին ամենեքեան, որ
լսէինն, և ասէին. ո՞չ սա էր՝ որ աւար հարկանէր
յե՟մ զայնոսիկ, որ կարդային զանուն յ՟ի. և այսր
նմին իրի եկեալ է, զի կապեալս զնոսա տարցի առ
22 քահանայապետսն։ Իսկ սօղոս առաւել ևս զօրա-
նայր՝ և յաղթահարէր զհրէայսն, որ բնակեալ էին
'ի դամասկոս. և խելամտեցուցանէր թէ սա է ք՟ս։
23 Իբրև կատարէին աւուրք բազումք, խորհեցան
24 հրէայքն սպանանել զնա։ Յայտնեցաւ սօղոսի նեն-
գութի ն՟ց. քանզի պահէին զդրունսն 'ի տուէ և 'ի

գիշերի՝ ո՛չ զի սպանցեն զնա։ Եւ առեալ զնա աշա- 25
կերտացն ՚ի գիշերի՝ ընդ պարիսպն կախեալ իջուցին
վանդակաւ։ Իբրեւ եկն սօղոս յերուսաղէմ՝ ընդե- 26
լանէր յարել յաշակերտսն. եւ ամենեքեան երկնչէին
՚ի նմանէ, չհաւատային թէ իցէ աշակերտ։ Բայց
բառնաբաս առեալ զնա՝ ած առ առաքեալսն. եւ պատ- 27
մեաց նց՟ որպէս ՚ի ճանապարհին ետես զտ՟ր, եւ զի խօ-
սեցաւ ը՟ նմա եւ զի ՚ի դամասկոս համարձակեցաւ յա-
նուն յ՟ս՟ի։ Եւ էր ը՟ ն՟ս՟ ՚ի մտանել եւ ելանել յէ՟մ, հա- 28
մարձակեալ յանուն տ՟ն։ Խօսէր եւ վիճէր ը՟ յոյնս. եւ 29
նոքա խորհէին սպանանել զնա։ Եւ իմացեալ եղբարց՝ 30
իջուցին զնա ՚ի կեսարիա, եւ առաքեցին զնա ՚ի տար-
սոն։ Բայց եկեղեցին ը՟ ա՟մ հրէաստան՝ եւ ՚ի սամա- 31
րիա եւ ՚ի գալիլեա ունէր խաղաղութի՟, շինեալ եւ եր-
թեալ զհետ երկիւղի տ՟ն. եւ մխիթարութ՟բ հոգւոյն
ս՟բ՟յ բազմանայր։

Բէ. Եւ եղեւ ՚ի շրջելն պետրոսի առ ամենեքումբք, 32
իջանել նմա եւ առ սուրբսն՝ որ բնակեալ էին ՚ի լիւ-
դիայ։ Եւ եգիտ անդ այր մի, որում անուն էր էնեա, 33
ութամեան դնէր ՚ի մահիճս անդամալոյծ։ Եւ ասէ 34
ցնա պետրոս. էնեա՝ բժշկէ զքեզ յ՟ս՟ ք՟ս՟, արի՛ եւ
քեզէն թօթափեա՛ զանկողինս քո. եւ վաղվաղակի
յարեաւ։ Եւ տեսին զնա ամենեքեան, որ բնակեալ 35
էին ՚ի լիւդիայ եւ ՚ի սարոնայ, որք եւ դարձան իսկ
՚ի տ՟ր։ Եւ ՚ի յոպպէ էր կին մի աշակերտեալ անուն 36
տաբիթա՝ որ թարգմանեալ կոչի այծեմնիկ. սա
էր լի գործովք բարեօք եւ ողորմութ՟ք զոր առնէր։
Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ հիւանդանալ նմա եւ 37
մեռանել. լուացին զնա՝ եւ եդին ՚ի դստիկոնի անդ։
Եւ մերձ էր լիդիա ՚ի յոպպէ. աշակերտացն լուեալ 38
եթէ պետրոս անդ է, առաքեցին երկուս արս առ
նա՝ աղաչել, զի մի՛ դանդաղեսցի գալ առ ն՟ս։ Եւ 39
յարուցեալ պետրոս՝ եկն ը՟ ն՟ս. զոր իբրեւ եկն՝ հանին ՚ի
վերնատունն. եւ կացին շուրջ զնովաւ այրիքն ա՟մ. լային
եւ ցուցանէին զձորձս եւ զհանդերձս, որչափ առնէր նց՟

40 այծեմնիկն ։ Եւ հանեալ արտաքս զամենեսեան պետ-
րոսի, եդ ծունր՝ եկաց յաղօթս․ և դարձաւ 'ի մար-
մինն և ասէ․ տաբիթա՛ արի կա՛ց յանուն տն յսի
քսի․ և նա եբաց զաչս իւր․ և տեսեալ զպետրոս
41 նստաւ կանգուն ։ Ձեռն ետ նմա՝ և յարոյց զնա․
կոչեաց զսուրբսն և զայրիս, առաջի կացոյց զնա կեն-
42 դանի ։ Եւ յայտնի եղև ը ամ յոպպէ․ և հաւատա-
43 ցին բազումք 'ի տր ։ Եւ եղև աւուրս բազումս լինել
նմա 'ի յոպպէ առ ումեմն սիմովնի խաղախորդի ։

ԳԼ․ Ժ․

1 գ․կ․ Այր մի էր 'ի կեսարիա անուն կոռնելիոս՝
2 հարիւրապետ, 'ի գնդէ որ կոչէր իտալացի․ բարե-
պաշտօն՝ և երկիւղած յայ ամ տամբ իւրով․ առնէր
ողորմութիւն բազումս 'ի ժողովրդեանն․ և յաղօթս կայր
3 առ ած յամ ժամ ։ Ետես 'ի տեսլեան յայտնապէս զին-
ներորդ ժամու աւուրն զհրեշտակ այ, զի մտանէր առ
4 նա՝ և ասէր ցնա․ կոռնելիէ ։ Եւ նա հայեցեալ ընդ
նա՝ զարհուրեցաւ և ասէ․ զի՞ է տր․ և ասէ ցնա․
աղօթք քո՝ և ողորմութիւնք քո ելին յիշատա-
5 կաւ առաջի այ ։ Եւ արդ յղեա՛ արս 'ի յոպպէ՝
6 և կոչեա՛ զսիմովն զոմն՝ որ կոչի պետրոս․ նա մտեալ
է առ սիմովնի ումեմն խաղախորդի, որոյ է տունն
7 մերձ 'ի ծով ։ Եւ իբրև գնաց հրեշտակն որ խօ-
սէր ընդ նմա, կոչեաց երկուս 'ի ծառայից իւրոց՝ և
8 զինուոր մի բարեպաշտօն 'ի սպասաւորացն իւրոց, և
9 պատմեալ նց զամ՝ առաքեաց զնոսա 'ի յոպպէ ։ Եւ
'ի վաղիւ անդր 'ի ճանապարհ անկանել նց՝ և մօտ 'ի
քաղաքն լինել, ել պետրոս 'ի տանիսն կալ յաղօթս
10 զվեցերորդ ժամուն ։ Քաղցեաւ՝ և կամէր ճաշակել․
և 'ի պատրաստելն նց՝ եղև 'ի վր նր զարմացումն ։
11 Եւ տեսանէր զերկինս բացեալ, և զչորեցունց որա-
նոց կապեալ անօթ ինչ իբրև զկտաւոյ մեծի, իջեալ
12 նստեալ 'ի վր երկրի․ յորում էին ամ չորքոտանիք
13 և սողունք երկրի՝ և թռչունք երկնից ։ Եւ եղև ձայն

առ նա. արի պետրոս, զե՛ն և կե՛ր։ Եւ պետրոս ա- 14
սէ. քա՛ւ լիցի տէր, զի ո՛չ երբէք կերայ խառնակ ինչ
և անսուրբ։ Ձայն եղև կրկին անգամ առ նա. զոր 15
ա̄ծ սրբեաց՝ դու մի՛ պղծեր։ Այս եղև երիցս և վե- 16
րացաւ անօթն յերկինս։ Եւ մինչդեռ զարմացեալ 17
էր ի̄ ի միտս պետրոս՝ թէ զինչ իցէ տեսիլն զոր ե-
տես. ահա արքն առաքեալք 'ի կոռնելեայ՝ հարցին
զապարանիցն սիմովնի, կացին առ դրանն. կոչեցին 18
և հարցանէին, եթէ սիմոն որ կոչի պետրոս՝ աստ
մտեալ իցէ։ Եւ մինչդեռ պետրոս զմտաւ ածէր վ̄ս 19
տեսլեանն, ասէ հոգին ցնա. ահաւասիկ արք ոմանք
խնդրեն զքեզ։ Այլ արի էջ՝ և երթ ը̄ նո̄ առանց 20
իրիք խղճելոյ, զի ես առաքեցի զնո̄։ Եւ իբրև էջ 21
պետրոս առ նոսա, ասէ. ահաւասիկ ես եմ՝ զոր
խնդրէքդ. զի՞նչ իրք են՝ վ̄ս որոյ եկիքդ։ Եւ նոքա 22
ասեն, կոռնելիոս հարիւրապետ՝ այր արդար և
երկիւղած յա̄յ, վկայեալ յա̄մ ազգէն հրէից. հրա-
ման առ 'ի հրեշտակէ սրբոյ՝ կոչել զքեզ 'ի տուն
իւր՝ և լսել բանս 'ի քէն։ Կոչեաց զնո̄ 'ի ներքս՝ և 23
առ իւր ագոյց. և 'ի վաղիւ անդր յարուցեալ պետ-
րոս գնաց ը̄ նո̄. և ոմանք յեղբարց անտի՝ որ 'ի յոպ-
պէ էին՝ եկին ը̄ նմա։ Եւ 'ի վաղիւ անդր մտին 'ի 24
կեսարիա. և կոռնելիոս մնայր նոցա, կոչեցեալ զազ-
գատոհմ իւր՝ և զկարևոր բարեկամսն։

գբ. Եւ եղև 'ի մտանելն պետրոսի՝ ը̄ առաջ եղև 25
նմա կոռնելիոս, անկեալ առ ոտսն՝ երկիր պագանէր։
Եւ պետրոս կանգնեաց զնա՝ և ասէ. յոտն կաց՝ և 26
ես ինքն մարդ եմ։ Եւ խօսելով ը̄ նմա եմուտ 'ի ներ- 27
քըս. և գտանէր անդ ժողովեալ բազումս։ Եւ ասէ 28
ցնո̄. դուք ինքնին գիտէք՝ որպէս անմարթ է առն
հրէի հպել կամ մերձենալ առ այլազգի. և ինձ ա̄ծ
եցոյց մի՛ զոք խառնակ կամ անսուրբ ասել 'ի մարդ-
կանէ։ Վասն այսորիկ և առանց ը̄ բանս ինչ ածե- 29
լոյ եկի կոչեցեալ. բայց արդ հարցանեմ, յինչ պէտս
կոչեցիք զիս։ Եւ կոռնելիոս ասէ. յառաջ քան ըզ- 30

չորս աւուրս մինչ ցայս ժամ կայի յաղօթս յիննե-
ժամն 'ի տան իմում, և ահա այր մի եկն եկաց առա-
31 ջի իմ 'ի հանդերձս սպիտակս, և ասէ ։ Կոռնելիէ՝
լուեալ եղեն աղօթք քո. և ողորմութիւնք քո յիշեցան
32 առաջի ա̃յ ։ Արդ յղեա՛ 'ի յոպպէ և կոչեա զսիմոն՝
որ կոչեցեալն է պետրոս. սա մտեալ է 'ի տուն սիմոնի
ուրուի խաղախորդի մերձ 'ի ծովն. որ եկեսցէ, և
33 խօսեսցի բանս ընդ քեզ ։ Եւ ես իսկ և իսկ յղեցի առ
քեզ. դու բարւոք արարեր զի եկիր. արդ ամենե-
քեան մեք առաջի ա̃յ կամք լսել զա̃մ, զոր հրամայեալ
34 է քեզ 'ի տ̃է ։ Եբաց պետրոս զբերան իւր՝ և ասէ.
Ճշմարտութ̃բ հասեալ եմ, զի ո՛չ գոյ ակնառութ̃ի առ
35 'ի յա̃յ. այլ յա̃մ ազգս՝ որ երկնչին 'ի նմանէ՝ և գործէ
36 զարդարութ̃ի, ընդունելի է նմա ։ Զբանն առաքեաց
որդւոցն ի̃ղի՝ աւետարանել զխաղաղութ̃ի 'ի ձեռն
37 յի̃ի ք̃ի. սա է ամենայնի տ̃ր ։ Դուք ինքնին գիտէք
զբանն, որ եղև ը̃ ա̃մ հրէաստան սկսեալ 'ի գալիլեէ
38 յետ մկրտութեանն՝ զոր քարոզեաց յովհաննէս ։ Զյի̃ս
որ 'ի նազարեթէ՝ զոր օծ ա̃ծ հոգւով սրբով և զօ-
րութ̃բ. որ շրջեցաւ բարի առնել՝ և բժշկել զա̃մ ըմ-
39 բռնեալս 'ի սատանայէ. զի ա̃ծ էր ը̃ նմա ։ Եւ մեք վը-
կայ եմք ամենայնի՝ զոր արար յերկրին հրէաստանի
40 և յե̃մ. զոր և սպանին կախեալ զփայտէ ։ Զնա
ա̃ծ յարոյց յերրորդ աւուր. և ետ նմա յայտնի լի-
41 նել. ո՛չ ա̃մ ժողովրդեանն, այլ մեզ վկայիցս յառա-
ջագոյն ընտրելոցս յա̃յ. որ և կերաք և արբաք ը̃ նմա՝
42 յետ յարութ̃ե ն̃ր 'ի մեռելոց ։ Եւ պատուիրեաց
մեզ քարոզել ժողովրդեանն՝ և վկայութ̃ի դնել, թէ
նա է սահմանեալն յա̃յ՝ դատաւոր կենդանեաց և մե-
43 ռելոց ։ Նմա ա̃մ մարգարէք վկայեն, թողութ̃ի մե-
ղաց առնուլ անուամբ նորա՝ ա̃մ հաւատացելոց 'ի նա ։
44 Եւ մինչդեռ խօսէր պետրոս զբանս զայս, հանգեաւ
45 հոգին ս̃բ 'ի վ̃ր ամենեցուն՝ որ լսէին զբանն ։ Զար-
մացան՝ որք 'ի թլփատութ̃է անտի հաւատացեալք
եկեալ էին ընդ պետրոսի. զի և 'ի հեթանոսս պար-

գեւք Հոգւոյն սբ՟յ զեղուին։ Քանզի լսէին 'ի նոցանէ 46
խօսել լեզուս՝ և մեծացուցանել զա՟ծ։ Յայնժամ 47
պատասխանի ետ պետրոս. միթէ զջուր ոք արգելուլ
կարէ առ 'ի չմկրտելոյ զոսա. որք և զհոգին ս՟բ ըն֊
կալան՝ որպէս և մեք։ Եւ հրամայեաց նոցա մկրտիլ 48
յանուն յի՟ի ք՟ի։ յայնժամ աղաչեցին զնա լինել անդ֊
աւուրս ինչ։

ԳԼ. ԺԱ.

Գ.Գ. Լուան առաքեալքն և եղբարք՝ որ էին 'ի 1
կողմանս հրէաստանի, զի և 'ի հեթանոսս ընկալան
զբանն ա՟յ։ Բայց յորժամ ել պետրոս յե՟մ, խղճէին 2
'ի նմանէ՝ որ 'ի թլփատութենէ անտի հաւատա֊
ցեալքն. և ասէին, թէ եմուտ առ արս անթլփատս 3
և եկեր ը՟ն նս։ Եւ սկսաւ պետրոս պատմել ն՟ց կար֊ 4
գաւ՝ և ասէ. ես էի 'ի քաղաքին 'ի յոպպէ յաղօթս՝ 5
և տեսանէի 'ի զարմացման տեսիլ. իջանել անօթ
ինչ իբրև կտաւոյ մեծի զչորեցունց ծագաց կախեալ
յերկնից՝ և եհաս մինչև առ իս։ Յոր պշուցեալ 6
հայէի. և տեսի զչորքոտանիս երկրի, և զգազանս՝
և զսողունս, և զթռչունս երկնից։ Եւ լուայ բար֊ 7
բառ՝ որ ասէր ցիս. արի պետրոս զեն և կեր։ Եւ 8
ասեմ. քաւ լիցի տէր, զի խառնակ ինչ և անսուրբ
ոչ երբէք եմուտ 'ի բերան իմ։ Պատասխանի ետ 9
ինձ երկիցս անգամ բարբառն յերկնից. զոր ա՟ծ սըր֊
բեաց՝ դու մի խառնակ համարիր։ Այս եղև երիցս, 10
և վերացաւ ամենայն դարձեալ յերկինս։ Եւ ահա 11
անդրէն երեք արք եկին կացին առ ապարանիցն՝ ուր
եմն էի, առաքեալք 'ի կեսարիայ առ իս։ Եւ ասէ ցիս 12
հոգին երթալ ընդ նոսա՝ և մի ինչ խղճել. եկին ը՟ն
իս և սոքա վեցեքին եղբարքս, և մտաք 'ի տուն
առնն այնորիկ։ Եւ պատմեաց մեզ՝ որպէս ետես 13
զհրեշտակն 'ի տան իւրում, զի կայր և ասէր ցնա.
առաքեա 'ի յոպպէ, և կոչեա զսիմոն զկոչեցեալն
պետրոս. որ խօսեսցի բանս ընդ քեզ, որովք կեց֊ 14

15 ցես դու՝ եւ ամենայն տուն քո ։ Եւ իբրեւ սկսայ խօ-
սել՝ եկն Հոգին սբ ՚ի վր նց․ ոպ եւ ՚ի վր մեր ՚ի
16 սկզբանն ։ Յիշեցի զբանն տն զոր ասէրն․ յովհան-
նէս մկրտեաց ՚ի ջուր․ բայց դուք մկրտիցիք ՚ի հո-
17 գին սբ ։ Իսկ արդ եթէ զհաւասարակաց պարգեւն ետ
ած եւ նց՝ որպէս եւ մեզ ՚ի հաւատալն ՚ի տր յս քս, ես
18 զի՞նչ կարող էի արգելուլ զած ։ Եւ լուեալ զայս
լռեցին եւ փառաւոր առնէին զած՝ եւ ասէին․ ուրեմն
եւ ՚ի հեթանոսս ետ ած զապաշխարութի կենաց ։
19 Գ․Գ․ Եւ ցրուեալքն ՚ի նեղութենէն որ եղեւ ՚ի վե-
րայ ստեփանոսի՝ հասին մինչեւ ՚ի փիւնիկէ եւ ՚ի
կիպրոս եւ յանտիոքիա․ ոչ ումեք խօսէին զբանն,
20 բայց միայն հրէից ։ Եւ էին ոմանք ՚ի նոցանէ արք
կիպրացիք եւ կիւրենացիք՝ որք մտեալ յանտիոք՝
21 խօսէին ը յոյնսն աւետարանեալ զտր յս ։ Եւ էր
ձեռն տն ը նս․ եւ բազմութի հաւատացելոց դար-
22 ձաւ ՚ի տր ։ Լու եղեւ բանս այս յականջս եկեղե-
ցւոյն, որ էր յեմ վն նոցա․ եւ առաքեցին զբառ-
23 նաբաս մինչեւ յանտիոք․ որ իբրեւ եկն՝ եւ ետես
զշնորհսն այ՝ ուրախ եղեւ, եւ մխիթարէր զամենե-
24 սին՝ յօժարութբ սրտի կալ նց ՚ի տէր ։ Զի էր այր զուար-
թամիտ՝ եւ լի հոգւով սրբով եւ հաւատովք․ եւ յաւե-
25 լաւ ժողովուրդ բազում տն ։ Եւ ել ՚ի տարսոն
26 խնդրել զսօղոս, եւ գտեալ զնա ած յանտիոք ։ Եւ
եղեւ նոցա զամն ողջոյն ժողովել յեկեղեցին՝ եւ ու-
սուցանել ժողովուրդ բազում, եւ անուանել նախ
27 յանտիոք զաշակերտսն Քրիստոնեայս ։ Ընդ ա-
ւուրսն ընդ այնոսիկ իջին յերուսաղէմէ մարգարէք
28 յանտիոք ։ Յարուցեալ մի ոմն ՚ի նոցանէ անուն ա-
գաբոս՝ նշանակեաց հոգւովն սով մեծ լինել ը ամ
29 աշխարհ՝ որ եղեւ առ կղօդեաւ ։ Բայց յաշակերտաց
անտի, ոպ զիարդ կարող ոք էր՝ իւրաքանչիւրոք ՚ի
նոցանէ որոշեցին առաքել ՚ի պէտս եղբարցն որ բնա-
30 կեալ էին ՚ի հրէաստանի․ զոր եւ արարին իսկ՝ առա-
քեալ առ երիցունսն ՚ի ձեռն բառնաբայ եւ սօղոսի ։

ԳԼ. ԺԲ

ԳԵ . Ընդ ժամանակսն ը̄ այնոսիկ արկ Հերով- 1
դէս արքայ ձեռն՝ չարչարել զոմանս յեկեղեցւոյն ։
Եւ սպան զյակովբոս զեղբայրն յովհաննու սրով ։ 2
Ետես եթէ հաճոյ է հրէիցն, յաւել ևս ունել զպետ- 3
րոս . և էին աւուրքն բաղարջակերաց ։ Զոր իբրև 4
կալաւ՝ եդ 'ի բանտի, և մատնեաց չորից չորրորդաց
զինուորաց պահել զնա . և կամէր յետ զատկին ա-
ծել զնա ժողովրդեանն ։ Եւ պետրոս 'ի պահեստի 5
էր 'ի բանտին . և աղօթք սաստիկ լինէին յեկեղեց-
ւոյն վ̄ն ն̄ր առ ա̄ծ ։ Իբրև կամեցաւ զնա ածել հե- 6
րովդէս . 'ի գիշերին յայնմիկ էր պետրոս 'ի քուն 'ի
մէջ երկուց զինուորաց՝ կապեալ կրկին շղթայիւք .
և պահապանքն առաջի դրանն պահէին զբանտն ։ Եւ 7
ահա հրեշտակ տ̄ն եկն եկաց 'ի վ̄ր՝ և լոյս ծագեաց 'ի
տանն, և խթեաց զկողն պետրոսի յարոյց զնա և ա-
սէ . արի վաղվաղակի . և անկան շղթայքն 'ի ձեռաց ն̄ր ։
Եւ ասէ հրեշտակն ցնա . ած զգօտի քո, և արկ զհո- 8
ղաթափս յոտս քո . և արար այնպէս . և ասէ ցնա ,
արկ զձորձս քո՝ և եկ զկնի իմ ։ Եւ ելեալ երթայր 9
զհետ, և ոչ գիտէր թէ ճշմարիտ իցէ որ ինչ եղեն 'ի
հրեշտակէն . զի համարէր երազ տեսանել ։ Եւ իբրև 10
անցին ն̄ք ը̄ մի պահ և ըստ երկուս, եկին մինչև 'ի
դուռն երկաթի՝ որ հանէր 'ի քաղաքն . որ ինքնին
բացաւ նոցա . և մտեալ անցին ը̄ փողոց մի . և վաղվա-
ղակի 'ի բաց եկաց 'ի նմանէ հրեշտակն ։ Եւ պետրոս 11
իբրև 'ի միտս եղև, ասէ . արդ գիտեմ ճշմարիտ եթէ
առաքեաց տ̄ր զհրեշտակ իւր, և փրկեաց զիս 'ի ձե-
ռաց հերովդի, և յա̄մ ակնկալութ̄է ժողովրդեանն
հրէից ։ Եւ լեալ 'ի միտս՝ եկն 'ի տուն մարեմու մօր 12
յովհաննու, որ կոչեցաւն մարկոս . ուր էին բազումք
ժողովեալ՝ և աղօթս առնէին ։ Եւ 'ի բախել ըդ- 13
դուրս տանն, մատեաւ աղախին մի՝ ունկն դնել,
որում անուն էր հռովդէ ։ Եւ ծանուցեալ զձայնն 14

պետրոսի՝ 'ի խնդալոյն ոչ եբաց զդուռն. 'ի ներքս
ընթացեալ պատմեաց, թէ պետրոս առ դրանն
15 կայ: Նոքա ասեն ցնա. մոլիս. և նա ևս պնդէր
թէ այսպէս է. և նոքա ասէին՝ հրեշտակ նորա
16 իցէ: Եւ պետրոս ստէպ բաղխէր. իբրև բացին,
17 տեսին զնա և զարմացան: Եւ նա ձեռամբ ցու-
ցանէր նոցա լռել. և պատմեաց՝ որպէս տէր եհան
զնա 'ի բանտէն. և ասէ՝ պատմեցէք յակոբայ և եղ-
18 բարց զայս. և ել գնաց յայլ տեղի: Եւ իբրև այգ եղև՝
էր խռովութի՜ մեծ 'ի մէջ զինուորացն, զի՞ արդեօք
19 պետրոսն եղև: Իսկ հերովդէս իբրև խնդրեաց զնա՝
և ոչ եգիտ, հարցեալ զպահապանսն հրամայեաց սպա-
նանել. և իջեալ 'ի հրէաստանէ 'ի կեսարիա՝ և անդ
20 լինէր: Եւ էր հերովդէս ցասմամբ ը̃ տիւրացիս և ը̃
սիդոնացիս. և նոքա առ հասարակ եկին առ նա.
և 'ի բանի արարեալ զբղաստոս սենեկապետն ար-
քայի, խնդրէին զխաղաղութիւն վասն կերակրելոյ
21 երկրին նոցա յարքունուստ: Յաւուր միում յե-
րևելում՝ հերովդէս զգեցեալ էր զհանդերձ թագա-
ւորութեան՝ և նստէր յատենի, և խօսէր ընդ նոսա հրա-
22 պարակաւ: Եւ ամբոխն աղաղակէր՝ թէ ա̃յ բարբառ
23 է, և ոչ մարդոյ: Եւ անդէն եհար զնա հրեշտակ
տ̃ն, փոխանակ զի ոչ ետ փառս ա̃յ. և եղեալ որդնա-
24 լից՝ սատակեցաւ: Եւ բանն ա̃յ աճէր և բազմանայր:
25 Գ.Զ. Բառնաբաս և սօղոս դարձան յե̃մէ՝ իբրև
կատարեցին զպաշտօնն. առեալ էր ընդ իւրեանս և
զյովհաննէս՝ որ կոչեցեալն էր մարկոս:

ԳԼ. ԺԳ.

1 Էին ոմանք յանտիոք ը̃ եկեղեցւոյն մարգարէք
և վարդապետք, բառնաբաս՝ և շմաւոն՝ կոչեցեալն
նիգէր, և ղուկիոս կիւրենացի, և մանայէն դայեակ
2 որդի հերովդի չորրորդապետի, և սօղոս: Մինչդեռ
'ի պաշտաման տ̃ն կային՝ և պահէին, ասէ հոգին ս̃բ.
որոշեցէք ինձ զբառնաբաս և զսօղոս 'ի գործ՝ յոր

կոչեցեալ է իմ զդ՟ս ։ Յայնժամ պահեալ՝ և աղօթս 3
արարեալ՝ եդին ձեռս ՚ի վ՟ր նոցա՝ և արձակեցին ։
Եւ նոքա առաքեալք ՚ի Հոգւոյն ս՟բյ՝ իջին ՚ի Սելեւկիա. 4
և անտի նաւեցին ՚ի Կիպրոս ։ Եւ հասեալ ՚ի Սաղա- 5
մինա՝ պատմէին զբանն ա՟յ ՚ի ժողովուրդս Հրէից.
ունէին և զՅովհաննէս պաշտօնեայ ։ Շրջեալ ը՟ ա՟մ 6
կղզին մինչև ՚ի Պափոս, գտին անդ զայր ոմն մոգ
սուտ մարգարէ՝ Հրեայ, որում անուն էր Բարյեսու ։
Որ էր ը՟ փոխանակի բդեշխին Սերգեայ Պօղոսի՝ առն 7
իմաստնոյ. ն՟ր աղաչեալ զԲառնաբաս և զՍօղոս՝ խնդ-
րէր լսել զբանն ա՟յ ։ Ընդդէմ եկաց ն՟ց Եղիմաս 8
մոգ. քանզի այսպէս թարգմանի անուն ն՟ր. խնդրէր
շրջել զփոխանակ բդեշխն ՚ի հաւատոց ։ Իսկ Սօղոս, 9
որ և Պօղոսն՝ լցեալ Հոգւով սրբով հայեցաւ ՚ի նա,
և ասէ. Ով լի ա՟մ նենգութ՟բ և խորամանկութ՟բ՝ 10
որդի սատանայի՝ թշնամի ա՟մ արդարութ՟ն, ոչ լռես
՚ի թիւրելոյ զճանապարհս տ՟ն զուղիղս ։ Եւ արդ՝ 11
ահա ձեռն տ՟ն ՚ի վերայ քո, և եղիցիս կոյր չտեսանել
զարև մինչև ՚ի ժամանակ մի. և անդէն անկաւ ՚ի վ՟ր
ն՟ր մէգ և խաւար, և շրջեալ խնդրէր առաջնորդս ։
Յայնժամ տեսեալ փոխանակի բդեշխին զիրսն որ 12
եղեն՝ հաւատաց, զարմացեալ ը՟ վարդապետութ՟ն տ՟ն ։
Գլ. Եւ ամբարձեալ ՚ի Պափեայ Պօղոսեանց՝ եկին 13
՚ի Պերգէ Պամփիւլեայ. յովհաննէս մեկնեալ ՚ի նոցա-
նէ՝ դարձաւ յե՟մ ։ Եւ նոքա գնացեալ ՚ի Պերգեայ՝ 14
եկին յԱնտիոք Պիսիդեայ. և մտեալ ՚ի ժողովուրդն
յաւուր շաբաթուց՝ նստան ։ Եւ յետ ընթեռնլոյ 15
զօրէնսն և զմարգարէս, առաքեցին առ ն՟ս ժողովրդա-
պետքն և ասեն. արք եղբարք՝ եթէ իցէ ՚ի ձեզ
բանք մխիթարութ՟ն առ ժողովուրդդ՝ խօսեցարուք ։
Յոտն եկաց Պօղոս՝ շարժեաց զձեռն և ասէ. արք 16
Ի՟էլացիք և որք երկնչիք յա՟յ՝ լուարուք ։ Ա՟ծ ժողովր- 17
դեանս այսորիկ Ի՟էլի ընտրեաց զհարսն մեր. և զժո-
ղովուրդն բարձրացոյց ՚ի պանդխտութ՟ն յերկրին Ե-
գիպտացւոց. և ՚ի բազուկ բարձր եհան զնոսա անտի ։

18 Եւ իբրեւ քառասնամեայ ժամանակ կերակրեաց զնս՟
19 յանապատի։ Եւ քակեալ ազգս եօթն յերկրին քա-
20 նանու՝ ժառանգեցոյց նց՟ զերկիր նց՟ իբրեւ ամս չորեք-
հարիւր եւ յիսուն. եւ յետ այսորիկ ետ նց՟ դատաւոր
21 մինչեւ 'ի Սամուէլ մարգարէ։ Եւ անտի յառաջ խնդրե-
ցին թագաւոր. եւ ետ նց՟ Այ՟ զՍաւուղ որդի Կիսեայ՝
22 այր յազգէ Բենիամենի, ամս քառասուն։ Եւ իբրեւ
փոխեաց զնա, յարոյց նոցա զԴաւիթ թագաւոր,
որում եւ ասաց վկայութի՟. Գտի զԴաւիթ որդի Յես-
սեայ այր ը՟ս սրտի իմում, որ արասցէ զա՟մ զկամս իմ։
23 Ի սր՟ զաւակէ Այ՟ ըստ աւետեացն յարոյց Իղի՟ զփրկիչն
24 յս՟ ը՟ս յառաջագոյն քարոզելն Յովհաննու. առաջի
երեսաց մտի նր՟ մկրտութե՟ ապաշխարութե՟ ամ՟ ժո-
25 ղովրդեանն Իղի՟։ Եւ իբրեւ լնոյր Յովհաննէս զընթաց-
սն, ասէր. զո՞ ոք կարծէք զինէն՝ թէ իցեմ. չեմ
ես այն. այլ ահա գայ զկնի իմ, որում չեմ արժանի
26 զկօշիկս ոտիցն լուծանել։ Արք եղբարք՝ որդիք աբրա-
համեան տոհմին, եւ որ 'ի ձեզ երկիւղածք իցեն
27 յԱյ՟. ձեզ բանս այս փրկութեան առաքեցաւ։ Բայց
որ բնակեալ են յերուսաղէմ, եւ իշխանք նոցա ան-
ծանօթ եղեն 'ի նմանէ. եւ ը՟ս բարբառոյ մարգարէիցն,
որ զա՟մ շաբաթս ընթեռնուին՝ դատեալ կատարե-
28 ցին. եւ ոչ մի ինչ պատճառս մահու գտեալ՝ խնդրե-
29 ցին 'ի Պիղատոսէ սպանանել զնա։ Եւ իբրեւ կատարե-
ցին զա՟մ՝ որ վս՟ նր՟ գրեալ էր, իջուցեալ 'ի փայտէն՝
30 եդին 'ի գերեզմանի։ Այլ Այ՟ յարոյց զնա 'ի մեռե-
31 լոց. որ երեւեցաւ աւուրբք բազմօք այնոցիկ, որ ե-
լեալ էին ընդ նմա 'ի Գալիլեէ յե՟մ. որք եւ արդ
32 իսկ վկայք են նր՟ առ ժողովուրդն։ Եւ մեք ձեզ աւե-
33 տարանեմք զխոստումն՝ որ առ հարսն եղեալ էր։ Զի
զնոյն Այ՟ կատարեաց առ մեզ որդիս նց՟ յարուցեալ
զյս՟. որպ՟ եւ 'ի սաղմոսին գրեալ է յերկրորդում. Որդի
34 իմ ես դու, եւ ես այսօր ծնայ զքեզ։ Եւ զի յարոյց
զնա 'ի մեռելոց, եւ ոչ եւս դառնալոց է յապականու-
թիւն. այսպէս ասէ, եթէ տաց ձեզ զորբութիւնս

դաւթի զհաւատարիմս: Քանզի եւ 'ի միւսումն ասէ. 35
ոչ տացես սրբոյ քում տեսանել զապականութիւն: Ք.զի 36
դաւիթ յազգի անդ իւրում պաշտեաց. եւ 'ի կամս Այ
ննջեաց, եւ յաւելաւ առ հարս իւր՝ եւ ետես զապա-
կանութիւն: Բայց զոր Ածն յարոյց՝ ոչ ետես զապա- 37
կանութիւն: Յայտնի լիցի ձեզ արք եղբարք, զի սո- 38
վաւ ձեզ թողութիւն մեղաց աւետարանի. եւ յամենայ-
նէ՝ յորմէ ոչ կարացիք օրինօքն մովսէսի արդարանալ,
սովաւ ամ որ հաւատայ՝ արդարանայ: Զգո՛յշ կացէք 39
զուցէ եկեսցէ 'ի վերայ ձեր ասացեալն 'ի մարգարէս: 40
Տեսէք արհամարհոտք՝ եւ զարմացարո՛ւք եւ եղծա- 41
րո՛ւք. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր. գործ՝
որում ոչ հաւատայցէք, եթէ ոք պատմեսցէ ձեզ: Եւ 42
իբրեւ ելին անտի, աղաչէին 'ի միւսում շաբաթու
խօսել նոցա զնոյն բանս: Իբրեւ արձակեցաւ ժողո- 43
վուրդն, զհետ երթային բազումք 'ի հրէից ան-
տի եւ 'ի պաշտօնէից եկամտից զպօղոսի եւ զբառ-
նաբայ. որք խօսէին ընդ նոսա, եւ հաւանեցուցանէին
զնոսա կալ մնալ 'ի շնորհսն Այ:

ԴԿ. Եւ 'ի գալ միւսոյ շաբաթուն, գրեթէ ամ 44
քաղաքն ժողովեցաւ լսել զբանն Այ: Իբրեւ տե- 45
սին հրէայքն զամբոխն՝ լցան նախանձու. եւ ընդ
դէմ դարձեալ ասացելոցն 'ի պօղոսէ՝ հայհոյէին:
Համարձակեալ պօղոսի եւ բառնաբայ՝ ասէին. առ 46
ձեզ նախ պարտ էր խօսել զբանն Այ. եւ քանզի դուք
մերժեցէք զնա, եւ ոչ արժանի համարիք զձեզ կենացն
յաւիտենականաց, ահաւասիկ դառնամք 'ի հեթա-
նոսս: Զի այսպէս պատուիրեաց մեզ Տր. եդի զքեզ 47
'ի լոյս հեթանոսաց՝ լինել քեզ 'ի փրկութիւն մինչեւ 'ի
ծագս երկրի: Զայս լուեալ հեթանոսացն՝ ուրախ 48
լինէին, եւ փառաւոր առնէին զբանն Տն. եւ հաւա-
տացին՝ որք էին կարգեալ 'ի կեանսն յաւիտենա-
կանս: Եւ շրջէր բանն Այ ընդ ամ գաւառն: Բայց հ- 49
րէայքն գրգռեցին զպաշտօնեայ կանայս զգաստս՝ 50
եւ զգլխաւորս քաղաքին, եւ յարուցեալ հալածանս 'ի

վերայ պօղոսի և բառնաբայ՝ հանին զնս 'ի սահմա-
51 նացն իւրեանց։ Եւ նք թօթափեալ զփոշին յոտից
52 'ի վերայ նց, եկին յիկոնիոն։ Եւ աշակերտքն լնուին
խնդութբ և հոգւով սրբով։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ եղև յիկոնիոն 'ի միասին մտանել նց 'ի ժողո-
վուրդ հրէիցն և խօսել նոյնպէս. մինչև հաւատալ
2 հրէից և յունաց բազմաց յոյժ։ Իսկ անհաւան
հրէայքն յարուցին և չարացուցին զանձինս հեթա-
3 նոսացն 'ի վերայ եղբարց։ Բազում ժամանակս շըր-
ջէին համարձակեալք տն վկայութեամբ, բանիւ
շնորհաց իւրոց. և տալ նշանս և արուեստս լինելոյ
4 'ի ձեռս նոցա։ Եւ եղեն հերձուածք 'ի բազմութե
քաղաքին. ոմանք էին 'ի հրէայսն, և ոմանք յա-
5 ռաքեալսն։ Իբրև եղև դիմել հեթանոսացն և հրէից
իշխանօքն իւրեանց, 'ի թշնամանել և 'ի քարկոծել
6 զնոսա, ազդ եղեալ նց՝ փախեան 'ի քաղաքս լիկայո-
նացւոց 'ի լիւստրա և 'ի դերբէ՝ և շուրջ զգաւա-
ռաւն, և անդ աւետարանէին։

7 ԴԲ. Եւ այր մի լիւստրացի տկար յոտից նստէր՝
կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ, որոյ երբէք չէր գնացեալ։
8 Սա լուաւ զխօսսն պօղոսի. որոյ հայեցեալ 'ի նա, և
9 տեսեալ թէ ունի հաւատս փրկութե, ասէ մեծա-
ձայն. քեզ ասեմ յանուն տն մերոյ յի քի՝ յոտն կաց
'ի վերայ ոտից քոց ուղիղ. և վազվազէր՝ և գնայր։
10 Եւ ժողովրդոցն տեսեալ զոր արարն պօղոս, բարձին
զձայնս իւրեանց լիկայոնարէն և ասէին. ածք նմա-
11 նեալք մարդկան իջին առ մեզ։ Եւ կոչէին զբառնաբաս
դիոս, և զպօղոս հերմէս. քանզի նա էր առաջնորդ
12 բանին։ Իսկ քուրմն դիայ՝ որ կայր առաջի քաղաքին,
ցուլս և պսակս հասուցեալ 'ի դուռնն՝ հանդերձ
13 բազմութքն՝ կամէր զոհել։ Եւ լուեալ առաքելոցն
բառնաբայ և պօղոսի, պատառեալ զհանդերձս իւ-
րեանց՝ արտաքս վազեցին յամբոխն. աղաղակէին

և ասէին. արք՝ զի՞նչ գործէք զայդ. մեք ձեզ նմա- 14
նօղք մարդիկ եմք. աւետարանել ձեզ յայդպիսի
ունայնութենէ դառնալ յԱ՟ծ կենդանի. որ արար զեր-
կինս և զերկիր և զծով՝ և զա՟մ որ 'ի նոսա: Որ յան- 15
ցեալ ազգսն՝ թոյլ ետ ա՟մ հեթանոսաց գնալ 'ի ճա-
նապարհս իւրեանց: Եւ սակայն ոչ եթէ առանց 16
վկայութե՟ զինքն եթող բարերարութ՟բն տալ յերկնից
ձեզ անձրևս՝ և ժամանակս պտղաբերս, լնուլ կերա-
կրովք և ուրախութ՟բ զսիրտս ձեր: Եւ զայս ասա- 17
ցեալ՝ հազիւ լռեցուցանէին զժողովուրդսն 'ի չզոհե-
լոյ նմ՟. այլ գնալ յիւրաքանչիւր տեղիս:

ԴԳ. Եւ 'ի շրջելն նոցա և յուսուցանել՝ եկին 18
հասին յԱնտիոքէ և յԻկոնիէ հրէայք. և 'ի վիճել
նմ՟ համարձակութեամբ՝ պատրեցին զժողովուրդսն՝
'ի բաց կալ 'ի նոցանէ, և ասէին՝ թէ ոչինչ ճշ-
մարտութիւն ասեն, այլ զամենայն ստեն. և քարկո-
ծեալ զՊօղոս՝ քարշեցին արտաքս քան զքաղաքն, և
համարէին զնա մեռեալ: Եւ 'ի պատել զնովաւ ա- 19
շակերտացն՝ յարեաւ եմուտ 'ի քաղաքն. և 'ի վաղիւ
անդր ել Բառնաբաւ հանդերձ 'ի Դերբէ: Աւետա- 20
րանեալ 'ի քաղաքին յայնմիկ՝ և աշակերտեալ զբա-
զումս, դարձան 'ի Լիւստրա՝ և յԻկոնիոն՝ և յԱն-
տիոքիա. հաստատել զանձինս աշակերտելոցն՝ և 21
մխիթարել կալ հաստատուն 'ի հաւատսն. և թէ բա-
զում նեղութ՟բք պարտ է մեզ մտանել յարքայութի՟ն
Այ՟: Ձեռնադրեցին նոցա ը՟ս եկեղեցւոյ՝ երիցունս. 22
աղօթս արարեալ հանդերձ պահօք, յանձն արարին
զն՟ս տն՟՝ յոր հաւատացեալն էին: Եւ շրջեալ ընդ 23
Պիսիդեայ՝ եկին 'ի Պամփիւլեայ: Եւ խօսեցեալ 'ի 24
Պերգէ զբանն տն՟, իջին յԱտալիայ: Եւ անտի նա- 25
ւարկեալ՝ գնացին յԱնտիոք, ուստի էին յանձն ա-
րարեալ շնորհացն Այ՟ 'ի գործն զոր կատարեցին: Եւ 26
կեալ և ժողովեալ զեկեղեցին՝ պատմեցին որչափ ա-
րար Ա՟ծ ընդ ն՟ս. և զի եբաց հեթանոսաց դուռն
հաւատոց: Շրջէին ժամանակս ոչ սակաւ ը՟ աշա- 27
կերտսն:

ԳԼ. ԺԵ.

1 ԴԳ. Եւ ոմանք իջեալ 'ի Հրէաստանէ՝ ուսուցա-
նէին զեղբարս. եթէ ոչ թլփատիք ըստ օրինացն
2 Մովսիսի ոչ կարէք ապրել։ Եւ 'ի լինել ոչ սակաւ
հակառակութեան եւ խնդրոյ՝ Պօղոսի եւ Բառնաբայ ընդ
ն՟ս, եդին ելանել Պօղոսի եւ Բառնաբայ եւ ոմանց 'ի
նոցանէ՝ առ առաքեալսն եւ երիցունս յԵ՟ղմ վասն խըն-
3 դրոյն այնորիկ։ Նոքա յուղարկեալք յեկեղեցւոյն,
շրջեցան ը՟ Փիւնիկէ եւ ը՟ Սամարիա՝ պատմէին զդար-
ձըն հեթանոսաց, եւ առնէին ուրախութի՟ մեծ ա՟մ եղ-
4 բարց։ Եւ հասեալ յԵ՟ղմ ընկալեալք յեկեղեցւոյն եւ
յառաքելոցն եւ յերիցանց՝ պատմեցին որչափ ինչ ա-
5 րար ը՟ նոսա ա՟ծ։ Յարեան ոմանք 'ի հերձուածոյն
փարիսեցւոց հաւատացեալք, եւ ասեն՝ թէ պարտ է
թլփատել զդոսա, եւ պատուիրել պահել զօրէնսն Մով-
6 սէսի։ Եւ ժողովեցան առաքեալքն եւ երիցունք տե-
7 սանել վասն բանիս այսորիկ։ Եւ յետ բազում խըն-
դիր լինելոյ՝ յոտն եկաց Պետրոս՝ եւ ասէ ց՟նս. արք եղ-
բարք՝ դուք ինքնին գիտէք, զի յաւուրցն առաջնոց
'ի միջի ձերում ընտրեաց ա՟ծ բերանով իմով լսել հե-
8 թանոսաց բանին աւետարանի, եւ հաւատալ։ Եւ
սրտագէտն ա՟ծ վկայեաց ն՟ց, տալով ն՟ց զհոգին ս՟ր
9 որպէս եւ մեզ. եւ ոչինչ ընտրութի՟ արար 'ի մէջ ն՟ց եւ
10 մեր, հաւատովք սրբեալ զսիրտս ն՟ց։ Արդ՝ ընդէր
փորձէք զա՟ծ, դնել լուծ 'ի վ՟ր պարանոցի աշակեր-
տացն, զոր ոչ հարքն մեր եւ ոչ մեք կարացաք բառնալ։
11 Այլ շնորհօքն տ՟ն յ՟սի ք՟սի հաւատամք ապրել, զոր-
12 օրինակ եւ նոքա։ Լռեաց ա՟մ ժողովուրդն, եւ լսէին
Բառնաբայ եւ Պօղոսի պատմելոյն. որչափ արար ա՟ծ
նշանս եւ արուեստս 'ի հեթանոսս 'ի ձեռն ն՟ց։
13 ԴԵ. Եւ յետ լռելոյն ն՟ց պատասխանի ետ Յակոբոս՝
14 եւ ասէ. արք եղբարք՝ լուարուք ինձ։ Շմաւոն պատ-
մեաց որպէս յառաջագոյն ա՟ծ այց արար առնուլ ժողո-
15 վուրդ 'ի հեթանոսաց՝ անուան իւրոյ։ Եւ այսմ միաբա-

նին բանք մարգարէիցն՝ որպէս և գրեալ է։ Յետ այսո֊ 16
րիկ դարձայց և շինեցից զյարկն Դաւթի զանկեալն,
և զկործանեալն նորա վերստին շինեցից՝ և կանգնեցից
զնա. որպէս զի խնդրեսցեն մնացորդք մարդկան զՏր՟. 17
և ամ՟ հեթանոսք՝ յորոց վ՟ր կոչեցեալ է անուն իմ, ասէ
Տր՟, որ առնէ զայս ամ՟՝ յայտնի է 'ի յաւիտեանց (Տն՟ 18
գործ իւր)։ Վասն որոյ և ես իրաւունս համարիմ, մի 19
նեղել զայնոսիկ՝ որք 'ի հեթանոսացն դառնան առ Ած՟։
Այլ տալ թուղթ առ նս՟, խորշել 'ի կերակրոց կռոց, և 20
'ի պոռնկութ՟է և 'ի մեռելոտւոյ՝ և յարենէ։ Զի Մովսէս 21
յազգաց առաջնոց ը՟ քաղաքաց զքարոզիչս իւր ունի՝
'ի ժողովս ը՟ ամ՟ շաբաթս ընթերցեալ։ Յայնժամ 22
հաճոյ թուեցաւ առաքելոցն և երիցանցն ամ՟ եկե֊
ղեցեաւն, արս ընտրեալս 'ի նոցանէ առաքել յան֊
տիոք ը՟ Պօղոսի և ը՟ Բառնաբայ, զՅուդա՝ զկոչե֊
ցեալն Բարսաբայ, և զՇիղա՝ արս զլխաւորս. գրեալ 23
առ եղբարս 'ի ձեռն նց՟ զայս ինչ։ Առաքեալք և
երիցունք և եղբարք, յԱնտիոք և 'ի Սուրիա և 'ի Կիւ֊
լիկիա եղբարցդ՝ որ 'ի հեթանոսացդ էք, ողջոյն։
Քանզի լուաք՝ թէ ոմանք իբրև 'ի մէնջ խռովեցուցին 24
զձեզ բանիւք, խախտել զանձինս ձեր. ասեն թլփա֊
տել և պահել զօրէնսն՝ որոց ոչ հրամայեցաք։ Հա֊ 25
ճոյ թուեցաւ մեզ միաբան ժողովելոցս, արս ըն֊
տրեալս յղել առ ձեզ ը՟ սիրելիս մեր՝ ը՟ Բառնաբայ և
ը՟ Պօղոսի. արք՝ որք մատնեցին զանձինս իւրեանց վ՟ն 26
անուան Տն՟ մերոյ Յս՟ Քս՟։ Արդ՝ առաքեցաք զՅու֊ 27
դա և զՇիղա. և նոքա 'ի բանից զնոյն պատմել։ Զի 28
հաճոյ թուեցաւ հոգւոյն սբ՟յ և մեզ, մի ինչ աւելի
բեռն դնել ձեզ. բայց միայն 'ի կարևորացս յայսցիկ
'ի բաց կալ, 'ի զոհելոյ կռոց՝ և յարենէ՝ և 'ի հեղ֊ 29
ձուցելոյ՝ և 'ի պոռնկութ՟է. յորոց պահեալ զան֊
ձինս բարւոք գործէք. ողջ լերուք։ Եւ նոքա արձա֊ 30
կեալք՝ իջին յԱնտիոք, և ժողովեալ զժողովուրդն՝
ետուն զթուղթն։ Եւ ընթերցեալ՝ ուրախ եղեն 31
'ի վ՟ր մխիթարութեն։ Յուդա և Շիղա. զի և նոքա 32

մարգարէք էին, բանիւք բազմօք մխիթարեցին զեղ-
33 բարս՝ եւ հաստատեցին։ Եւ եղեալ անդ ժամա-
նակս՝ արձակեցան խաղաղութ՟բ յեղբարց առ ա-
34 ռաքեալսն։ Եւ հաճոյ թուեցաւ Շիղայի մ՟նալ անդէն։
35 Բայց Պօղոս եւ Բառնաբաս շրջէին յԱնտիոք, ուսու-
ցանել եւ աւետարանել՝ եւ այլովք բազմօք զբանն տ՟ն։
36 Դ-Զ. Եւ յետ աւուրց ինչ ասէ Պօղոս ցԲառնաբաս,
դարձցուք եւ շրջեսցուք զեղբարբք ը՟ ա՟մ քաղաքաց՝
37 յորս քարոզեցաք զբանն տ՟ն՝ թէ ո՟պ ունիցին։ Բառ-
նաբաս կամէր առնուլ եւ զՅովհաննէս զկոչեցեալն
38 Մարկոս. բայց Պօղոս աղաչէր՝ թէ զմեկնեալն ՚ի նո-
ցանէ ՚ի Պամփիւլեայ, եւ զչեկեալն ընդ նո ՚ի գործն,
39 մի առնուլ ը՟ ինքեանս։ Եւ եղեւ դժտութիւն՝ մինչեւ
մեկնել նոցա ՚ի միմեանց, Բառնաբայ առնուլ զՄար-
40 կոս՝ նաւել ՚ի Կիպրոս։ Եւ Պօղոսի ընտրեալ զՇիղա
ել՝ յանձն արարեալ շնորհացն ա՟յ յեղբարց անտի։
41 Եւ շրջէր ՚ի կողմանս Ասորւոց եւ Կիլիկեցւոց, եւ
հաստատէր զեկեղեցիսն.

ԳԼ. ԺԶ.

1 Եհաս ՚ի Դերբէ եւ ՚ի Լիւստրա. եւ ահա աշա-
կերտ ոմն էր անդ՝ անուն Տիմոթէոս, որդի կնոջ
2 Հրէի հաւատացելոյ՝ եւ հօր Հեթանոսի։ Որ վկա-
եալ էր ՚ի Լիւստրացւոց եւ յԻկոնացւոց եղբարց։
3 Զսա կամեցաւ Պօղոս ընդ իւր տանել. եւ առեալ
թլփատեաց զնա վ՟ս Հրէիցն, որ էին ՚ի տեղիսն յայ-
նոսիկ. քանզի գիտէին ամենեքին զհայր ն՟ր՝ թէ հե-
4 թանոս էր։ Որպէս անցանէին ը՟ քաղաքսն՝ աւանդէին
նոցա պահել զհրամանսն պատուիրեալս յառաքելոցն
5 եւ յերիցանցն՝ որք յե՟մ։ Եւ եկեղեցիքն հաստատէին
՚ի հաւատս, եւ յաւելուին ՚ի թիւ հանապազօր։
6 Դ-Է. Եւ շրջեցան ը՟ Փռիւգիա եւ ը՟ կողմանս Գա-
ղատացւոց, արգելեալք ՚ի հոգւոյն ս՟ր խօսել զբանն
7 յԱսիա։ Բայց եկեալ առ Միւսեաւ՝ թեւակոխէին
երթալ ՚ի Բիւթանիա, եւ ոչ համարձակեաց նոցա

հոգին յսի։ Եւ անցեալ ընդ միւսիա՝ իջին 'ի տրովա- 8
դա։ Եւ տեսիլ երևեցաւ 'ի գիշերի պօղոսի. այր ոմն 9
մակեդոնացի կայր, աղաչէր զնա՝ և ասէր. անցեալ
'ի մակեդոնիա՝ օգնեսցես մեզ։ Եւ իբրև զտեսիլն 10
ետես, վաղվաղակի խնդրեցաք ելանել 'ի մակեդոնիա.
տեղեկացեալք՝ թէ հրաւիրեաց զմեզ տր աւետարա-
նել նց։ Եւ ելեալ 'ի տրովադայ՝ դէպ ուղիղ գնացաք 11
'ի սամոթրակէ, և 'ի վաղիւ անդր 'ի նոր քաղաքն.
և անտի 'ի փիլիպպուս, որ է առաջին վիճակ մակե- 12
դոնացւոց՝ քաղաք կողոնիա. և անդ 'ի քաղաքին
դադարեալ էաք աւուրս ինչ, յաւուրն շաբաթու ելաք 13
արտաքոյ քաղաքին առ գետափն՝ ուր համարէր աղօթս
մատուցանել. և նստեալ խօսէաք ընդ ժողովեալ
կանայսն։ Եւ կին մի անուն լիդիա ծիրանավա- 14
ճառ՝ 'ի թիւատիր քաղաքէ՝ երկիւղած յայ՝ լսէր.
զորոյ տր եբաց զսիրտն անսալ խօսիցն պօղոսի։
Եւ իբրև մկրտեցաւ ինքն և տունն իւր, աղաչէր և ասէր. 15
եթէ համարիցիք զիս հաւատացեալ տն, մտեալ 'ի
տուն իմ ագերուք. և բռնադատեաց տարաւ զմեզ։
Եւ եղև մինչ երթայաք մեք յաղօթս, պատահեաց 16
մեզ աղախին մի՝ զոր ունէր այս հարցուկ. որ շահս
բազումս տայր տերանց իւրոց մոլեգնելովն։ Նա զհետ 17
եկեալ պօղոսի և մեր՝ աղաղակէր և ասէր. արքս
այս՝ ծառայք այ բարձրելոյ են, որ պատմեն ձեզ ըղ-
ճանապարհս փրկութեան։ Եւ զայս առնէր 'ի բազում 18
աւուրս։ Ձայրացեալ պօղոս՝ դարձաւ և ասէ ցայսն.
պատուիրեմ քեզ յանուն յսի քսի, ել 'ի դմանէ. և
ել 'ի նմին ժամու։ Իբրև տեսին տեարքն նորա՝ եթէ 19
հատաւ յոյս շահի նոցա, առեալ զպօղոս և զշիղա՝
ձգեցին 'ի հրապարակ առ իշխանսն։ Եւ ածեալ զնս 20
առ զօրագլուխսն՝ ասէին. արքս այս խռովեցուցանեն
զքաղաքս մեր. հրեայք են, և պատմեն մեզ օ- 21
րէնս՝ զոր չէ արժան մեզ ընդունել, և ոչ առնել. զի հռով-
մայեցիք եմք։ Եւ կուտեցաւ ամբոխն 'ի վր նոցա. 22
և զօրագլուխքն պատառեցին զհանդերձս իւրեանց.

23 հրամայեցին զան հարկանել. և բազում վէրս ե-
դեալ 'ի վր նոցա՝ արկին 'ի բանտ, պատուիրեցին
24 բանտապետին զգուշութբ պահել զնոսա: Որոյ ա-
ռեալ զայսպիսի պատուէր՝ արկ զնո 'ի ներքին բանտն.
25 և զոտս նոցա պնդեաց 'ի կոճեղս: Իսկ 'ի մէջ գիշե-
րոյն Պօղոս և Շիղա կային յաղօթս՝ և օրհնէին զած.
26 և ունկն դնէին նց կալանաւորքն: Իսկ եղև յանկար-
ծակի շարժումն մեծ՝ մինչև շարժել հիմանց բան-
տին. և բացան անդրէն դրունքն ամ, և ամենեցուն կա-
27 պանք լուծան: Իբրև զարթեաւ բանտապետն՝ և
ետես բացեալ զդուրս բանտին, ձգեաց զսուսեր՝ և
կամէր երթալ զիւրովին. կարծէր փախուցեալ զկա-
28 պեալսն: Իսկ գոչեաց 'ի ձայն մեծ Պօղոս՝ և ասէ. մի
ինչ գործեր ը անձն քո չար, քանզի ամենեքին աստ
29 եմք: Խնդրեաց լոյս՝ և դիմեաց 'ի ներքս. և զահի
30 հարեալ անկաւ առաջի Պօղոսի և Շիղայի. և ածեալ
զնո արտաքս՝ ասէ. տեա՛րք՝ զի՞նչ պարտ է ինձ առ-
31 նել՝ զի ապրեցայց: Իսկ նոքա ասեն. հաւատա՛ 'ի տր
32 յս քս, և ապրեսցիս դու՝ և ամ տուն քո: Իսկ խօսե-
ցան նմա զբանն այ՝ և ամենեցուն որ էին 'ի տանն նր:
33 Իսկ առեալ զնո 'ի նմին ժամու գիշերոյն՝ լուաց 'ի վիրաց
անտի. և մկրտեցաւ ինքն և իւրքն ամենեքեան անդէն
34 վաղվաղակի: Իսկ ածեալ զնո 'ի տուն իւր, եդ առաջի
նց սեղան. և ուրախ եղև ամենայն տամբն հաւատա-
35 ցեալ յած: Իսկ իբրև այգ եղև՝ առաքեցին զօրագլուխ-
քըն զնուիրակսն, և ասեն. արձակեա զարսդ զայ-
36 դոսիկ: Իսկ պատմեաց բանտապետն զբանսն Պօղո-
սի, եթէ առաքեցին զօրագլուխքն զի արձակիցիք.
37 արդ ելէք և երթայք խաղաղութեամբ: Իսկ Պօ-
ղոս ասէ ցնո. զան հարեալ զմեզ հրապարակաւ՝ արս
անմեղս հռովմայեցիս արկին 'ի բանտ, և արդ լռե-
լեայն հանեն զմեզ. ոչ այդպէս, այլ եկեսցեն՝ ին-
38 քեանք իսկ հանցեն զմեզ: Իսկ պատմեցին զօրագլու-
խացն նուիրակքն զբանսն. զահի հարան իբրև լուան՝
39 թէ հռովմայեցիք են. և եկեալ աղաչեցին զնո: Իսկ

իբրեւ հանին, աղաչէին գնալ 'ի քաղաքէն: Եւ ե- 40
լեալ 'ի բանտէն՝ մտին առ Լիդիա. եւ տեսեալ զեղ-
բարս՝ մխիթարեցին զնա, եւ գնացին:

ԳԼ. ԺԷ.

ԵՒ. Եւ շրջեալ ընդ Ամփիպօլիս եւ ընդ Ապողոնիա, 1
եկին 'ի Թեսաղոնիկէ, ուր էր ժողովուրդ հրէից:
Եւ ըստ սովորութեան Պօղոս եմուտ առ նոսա, եւ 'ի շա- 2
բաթս երիս խօսեցաւ ընդ նոսա 'ի գրոց: Բացայայտ եւ 3
դնէր առաջի, եթէ պարտ էր Քրիստոսի չարչարիլ եւ յառ-
նել 'ի մեռելոց. եւ թէ նա է Քրիստոս Յիսուս՝ զոր ես պատ-
մեմ ձեզ: Եւ ոմանք 'ի նոցանէ հաւանեցան, եւ վի- 4
ճակեցան Պօղոսի եւ Շիղայի. բայց պաշտօնէիցն հե-
թանոսաց էր բազմութիւն յոյժ, եւ 'ի կանանց գլխա-
ւորաց ոչ սակաւք: Եւ նախանձեցան Հրէայքն, եւ 5
առեալ արս ոմանս գռեհիկս անօրէնս՝ ամբոխ արա-
րեալ խռովեցին զքաղաքն. եւ կուտեալ առ յապարան-
սն Յասոնի, խնդրէին զնոսա ածել 'ի հրապարակ:
Եւ իբրեւ ոչ գտին զնոսա՝ քարշէին զՅասոն եւ զոմանս 6
եղբարս առ քաղաքապետսն. բողոք բարձեալ՝ թէ
որք զաշխարհս խռովեցին՝ սոքա եւ այսր հասին.
զորս ընկալեալ է Յասոնի. եւ սոքա ամենեքեան հա- 7
կառակ հրամանացն կայսեր գործեն. թագաւոր զոմն
ասեն զՅիսուս: Եւ խռովեցուցին զժողովուրդն եւ զքա- 8
ղաքապետսն, որ լսէին զայս: Եւ առեալ երաշխա- 9
ւորութիւն 'ի Յասոնէ եւ յայլոցն՝ արձակեցին զնո-
սա: Բայց եղբարք վաղվաղակի գիշերայն յուղարկե- 10
ցին զՊօղոս եւ զՇիղա 'ի Բերիա. որք իբրեւ հասին
անդր՝ 'ի ժողովուրդն հրէից գնացին: Եւ սոքա էին 11
ազնուականագոյնք՝ քան որ 'ի Թեսաղոնիկէն էին. որք
ընկալան զբանն ամենայն յօժարութեամբ. հանապազ քննէին
զգիրս, եթէ իցէ այս այսպէս: Եւ բազումք 'ի նո- 12
ցանէ հաւատացին. եւ 'ի յունաց կանանց զգաստից
եւ յարանց ոչ սակաւք: Բայց իբրեւ գիտացին՝ որ 'ի 13
Թեսաղոնիկէ հրէայքն էին, եթէ եւ 'ի Բերիայ պատ-

մեցաւ 'ի պօղոսէ բանն այ, եկին և անդր՝ շարժել
14 և խռովեցուցանել զժողովուրդսն ։ Յայնժամ վաղ-
վաղակի զպօղոս առաքեցին եղբարք գնալ մինչև 'ի
15 ծովեզր . և մնացին շիղա և տիմոթէոս անդէն ։ Իսկ
որք տանէին զպօղոս, ածին զնա մինչև յաթէնս . և
առեալ պատուէր 'ի նմանէ առ շիղա և տիմոթէոս,
զի վաղվաղակի եկեսցեն առ նա . և գնացին ։
16 ԵԲ . Իսկ յաթէնս 'ի մնալ նորա պօղոսի, զայրանայր
հոգի նորա 'ի նմա . զի տեսանէր 'ի կռապաշտութեան զքա-
17 ղաքն ։ Իսկ խօսէր 'ի ժողովրդեանն ընդ հրէայս և ընդ պաշ-
տօնեայսն՝ և 'ի հրապարակին զամ օր՝ որոց և պա-
18 տահէին ։ Ոմանք յեպիկուրեանցն և 'ի ստոյիկեանց
փիլիսոփայից հակառակէին ընդ նմա . և ոմանք ա-
սէին, զի՞նչ կամիցի սերմանաքաղս այս խօսել . իսկ
այլք, թէ օտարոտի դիւաց թուի պատմիչ լինել .
19 քանզի զյս և զյարութիւն աւետարանէր ։ Իսկ առեալ
զնա ածին յարիսպագոսն, և ասէին . կարասցուք
իմանալ՝ թէ զի՞նչ է նոր վարդապետութիւդ՝ որ 'ի քէն
20 պատմի ։ Օտարացուցիչս ինչ բերես 'ի լսելիս մեր . կա-
21 միմք գիտել՝ թէ զի՞նչ կամիցի այս լինել ։ Աթենա-
ցիք ամենեքին՝ և եկքն օտարք ոչ յայլ ինչ պարապէ-
22 ին, բայց ասել ինչ կամ լսել նորագոյնս ։ Եկաց պօղոս 'ի
մէջ արիսպագին՝ և ասէ . արք աթենացիք, ըստ ամենայնի
23 իբրև պաշտօնասէրս տեսանեմ զձեզ ։ Քանզի շրջեալ
և տեսեալ զպաշտամունս ձեր, գտի բագին մի՝ յո-
րում գրեալ էր անծանօթի այ . զոր դուքն յանծա-
24 նօթս պաշտէք, ես զնոյն պատմեմ ձեզ ։ Ած՝ որ արար
զաշխարհս և զամ՝ որ 'ի նմա, նա երկնից և երկրի
25 է տէր . ոչ 'ի ձեռագործ տաճարս բնակէ և ոչ 'ի
ձեռաց մարդկան պաշտի իբրև կարօտ իմիք . նա տայ
26 ամենայնի կեանս և շունչ՝ և զամ ինչ ։ Արար 'ի
միոջէ արենէ զամ ազգս մարդկան՝ բնակել 'ի վր
ամ երեսաց երկրի . հաստատեաց կարգեալ ժամանա-
կս և սահմանադրութիւն բնակութեան նոցա՝ խնդրել զած .
27 զի թերևս զննիցեն զնա՝ և գտանիցեն . նաև ոչ

հեռի իսկ է յիւրաքանչիւր ումեքէ 'ի մէնջ. Զի 28
նովաւ կեամք և շարժիմք և եմք, որպէս և ոմանք
'ի ձերոց Քերթողաց ասացին, թէ նորա և ազգ իսկ
եմք: Արդ՝ որովհետև ազգք եմք ա̃յ, ոչ պարտիմք 29
համարել ոսկւոյ կամ արծաթոյ կամ քարի, որ 'ի ճար-
տարուէ և 'ի մտաց մարդոյ քանդակեալ իցէ, զա̃ծա-
կանն լինել նմանօղ: Բայց զժամանակս անգիտութեն 30
անտես արարեալ ա̃յ, արդ զայս պատուիրէ մարդկան՝
ա̃մ ումեք ապաշխարել: Քանզի հաստատեաց օր՝ 31
յորում պարտ է դատել զաշխարհս արդարութ̃բ. 'ի
ձեռն առն՝ որով սահմանեաց տալ հաւատս ամենե-
ցուն՝ յարուցեալ զնա 'ի մեռելոց: Իբրև լուան յարութի̃ 32
մեռելոց, ոմանք ծաղր առնէին. կէսքն ասէին՝ լուի-
ցուք 'ի քէն վ̃ն այդորիկ միւսանգամ: Եւ ապա պօ- 33
ղոս ել գնաց 'ի միջոյ ն̃ց: Եւ ոմանք արք անկեալք 'ի 34
նա, հաւատացին. ընդ որս էր և Դիոնէսիոս արիս-
պագացի, և կին մի անուն Դամարիս՝ և այլք ը̃ ն̃ս:

ԳԼ. ԺԸ.

ԵԳ. ՅԵՏ այսորիկ մեկնեալ պօղոսի յաթենաց- 1
ւոց անտի՝ եկն 'ի կորնթոս. և եգիտ հրէայ զոմն 2
անուն ակիւղաս՝ յազգէ պոնտացի, այն ինչ եկեալ
յիտալիայ. և զպրիսկիղա կին ն̃ր, վ̃ն հրամանին
կղօդեայ՝ որոշել զա̃մ հրէայս 'ի հռոմայ. և յարե-
ցաւ 'ի ն̃ս: Եւ վ̃ն զի համարուեստ էր, եղև առ ն̃ս 3
և գործէր. քանզի էին խորանակարք արուեստիւ:
Եւ խօսէր 'ի ժողովրդեանն ը̃ ա̃մ շաբաթուց, և 4
հաւանեցուցանէր զհրէայս և զհեթանոսս: Իբրև 5
իջին 'ի մակեդովնիայ՝ շիղա և տիմոթէոս, ստիպէր
հոգւովն պօղոս դնել վկայութի̃ հրէիցն՝ թէ յ̃ս է
ք̃ս: Եւ յընդդէմ դառնալ նոցա և 'ի հայհոյել, 6
թօթափեաց զձորձս՝ և ասէ ցնոսա. արիւն ձեր 'ի
գլուխս ձեր, քաւեալ եմ ես. յայսմ հետէ 'ի հեթա-
նոսս երթամ: Եւ գնացեալ անտի՝ եմուտ 'ի տուն 7
ուրուքն, որում անուն էր տիտոս յուստոս՝ պաշտօ-

նեայ ա͞յ․ որոյ ապարանքն էին մերձ ՚ի ժողովատեղն։
8 Կրիսպոս ժողովրդապետ հաւատաց ՚ի տ͞ր ամենայն
տամբ իւրով. և բազմաց ՚ի կորնթացւոցն լուեալ՝
9 հաւատային և մկրտէին։ Եւ ասէ տ͞ր ՚ի գիշերին
տեսլեամբ ցպօղոս. մի երկնչիր՝ այլ խօսեաց և մի
10 լռեր. քանզի ես ը͞ն քեզ եմ, և ոչ ոք ընդդէմ դարձցի
քո՝ ՚ի չարչարել զքեզ. քանզի ժողովուրդ է իմ բա-
11 զում ՚ի քաղաքիս յայսմիկ։ Եւ նստաւ անդ տարի մի
և ամիս վեց՝ ուսուցանել նոցա զբանն ա͞յ։
12 ԵԴ․ Իսկ գաղիոնաւ փոխանակաւ բդեշխին աքայ-
եցւոց, յարեան միաբան հրեայք ՚ի վ͞ր պօղոսի, և
13 ածին զնա յատեան. և ասէին, եթէ արտաքոյ օրի-
14 նաց պատրէ սա զմարդիկ՝ պաշտել զա͞ծ։ Եւ իբրև
մերձ էր պօղոս բանալ զբերան իւր, ասէ գաղիովն
ցհրէայսն. եթէ էր ինչ անիրաւութի կամ խարդա-
խութի չարեաց՝ ով հրեայք, ՚ի դէպ էր ինձ անսալ
15 ձեզ։ Ապա եթէ խնդիրք ինչ են վ͞ս բանի և ա-
նուանց և օրինաց ձերոց՝ տեսէք ձեզէն. քանզի
16 դատաւոր այդպիսի իրաց չկամիմ լինել։ Եւ մեր-
17 ժեաց զն͞ո յատենէ անտի։ Եւ առեալ ամենեցուն
յունացն զսոսթենէս ժողովրդապետն՝ հարկանէին
առաջի ատենին. և ոչինչ զայնմանէ գաղիովնի փոյթ
18 լինէր։ Բայց պօղոսի տակաւին մնացեալ աւուրս բա-
զումս, յեղբարց հրաժարեալ՝ նաւէր յասորիս. և
ընդ նմա պրիսկիղա և ակիւղաս, փքրել զգլուխ ՚ի
19 կենքրեայ. քանզի ուխտաւոր էր։ Եւ հասեալ յե-
փեսոս՝ զնոսա եթող անդ, և ինքն մտեալ ՚ի ժողո-
20 վուրդն խօսէր ընդ հրէայսն։ Եւ աղաչէին զնա՝ բա-
21 զում ժամանակս լինել անդ. և ոչ առ յանձն. այլ հրա-
ժարեաց ՚ի նոցանէ, և ասէ. դարձեալ շրջեցայց առ
22 ձեզ ա͞յ կամօք. ամբարձաւ յեփեսեայ, և իջեալ ՚ի
կեսարիա՝ ել և ետ ողջոյն եկեղեցւոյն. էջ յանտիոք։
23 Եւ եղեալ անդ ժամանակ ինչ, ել շրջել կարգաւ ը͞ն
գաղատացւոց աշխարհն և ը͞ն փռիւգիա, հաստատել
24 զա͞մ աշակերտեալսն։ Հրեայ ոմն ապողլոս անուն՝

աղեքսանդրացի յազգէ, այր ճարտարաբան, եկն ե-
հաս յեփեսոս. զօրաւոր էր գրովք: Նա էր տեղե- 25
կացեալ ճանապարհին տ՟ն, և եռայր հոգւով. խօսէր՝
և ուսուցանէր ճշմարտութ՟բ վասն յ՟սի. գիտէր
միայն զմկրտութ՟ին յովհաննու: Նա սկսաւ համար- 26
ձակել 'ի ժողովրդեանն. և լուեալ 'ի նմանէ ակիւ-
ղայ և պրիսկիղայ, առին զնա առ ինքեանս, և ճշմար-
տագոյնս պատմեցին նմա զճանապարհն ա՟յ: Իբրև 27
կամեցաւ նա գնալ յաքայիա, յօժարեալ եղբարք՝
գրեցին առ աշակերտսն ընդունել զնա. որ իբրև
եհաս անդր՝ բազում նպաստ լինէր հաւատացելոցն 'ի
ձեռն շնորհացն: Քանզի պնդագոյն զհրէայսն յան- 28
դիմանէր հրապարակաւ. ցուցանել գրովք՝ եթէ ք՟սն
է յ՟ս:

ԳԼ. ԺԹ

ՆԵ. Եւ եղև մինչդեռ ապողոսն 'ի կորնթոս էր, 1
պօղոսի շրջեալ զվերին կողմամբքն՝ և իջեալ յեփե-
սոս, և գտեալ զոմանս զաշակերտս, ասէ ցնոսա. 2
եթէ հոգի՞ս՟բ ընկալարո՞ւք 'ի հաւատալն. Նոքա ա-
սեն ցնա. այլ և ոչ թէ հոգի՞ս՟բ գուցէ՝ լուեալ է մեր:
Նա ասէ, իսկ յի՞նչ մկրտեցարուք. Նոքա ասեն. 'ի 3
յովհաննու մկրտութ՟ին: Եւ ասէ պօղոս. յովհան- 4
նէս մկրտեաց մկրտութ՟ի ապաշխարութ՟ե ժողո-
վրդեանն. և ասէր, զի որ գալոցն է յետ ն՟ր՝ 'ի նա
հաւատասցեն. այսինքն է՝ 'ի յ՟ս ք՟ս: Եւ իբրև լուան, 5
մկրտեցան յանուն տ՟ն յ՟սի: Եւ 'ի դնել 'ի վերայ ն՟ց 6
պօղոսի զձեռն, եկն հոգին ս՟բ 'ի վ՟ր նոցա. խօսէին
լեզուս և մարգարէանային: Եւ էին ամենեքեան արք 7
իբրև երկոտասան: Եւ մտեալ 'ի ժողովուրդն՝ համար- 8
ձակէր ամիսս երիս. խօսէր՝ և հաւանեցուցանէր վ՟ս
արքայութ՟են ա՟յ: Իբրև ոմանք խստանային՝ և ընդ- 9
դէմ դառնային բամբասել զճանապարհն առաջի բազ-
մութ՟են, մեկնեալ 'ի նոցանէ՝ որոշեաց զաշակերտսն.
հանապազօր խօսէր 'ի դպրանին տիւրաննեայ ու-

10 րումն : Եւ այս եղեւ զերկեամ մի, մինչեւ ա՟մ բնակ-
չացն Ասիացւոց լսել զբանն տ՟ն՝ Հրէից եւ Հեթանո-
11 սաց : Եւ զօրութիւնս ոչ սակաւս առնէր ա՟ծ 'ի ձեռն
12 պօղոսի. մինչ զի եւ 'ի հիւանդս տանել 'ի քրտանէ
ն՟ր թաշկինակս կամ վարշամակս, եւ մերժել 'ի նոցա-
13 նէ ախտիցն, եւ այսոց չարաց ելանել : Յանդգնեցան
ոմանք եւ 'ի շրջող Հրէիցն՝ որ երդմնեցուցիչքն էին,
անուանել 'ի վ՟ր այնոցիկ՝ որ ունէին այսս չարս, զա
նուն տ՟ն յ՟սի, եւ ասէին. երդմնեցուցանեմ զձեզ 'ի
14 յ՟ս՝ զոր պօղոսն քարոզէ : Էին ուրումն սկեւեայ Հրէի
քահանայապետի եօթն որդիք, որ զայս առնէին :
15 Պատասխանի ետ այսն չար՝ եւ ասէ ցնոսա. զյ՟ս գիտեմ
16 եւ զպօղոս ճանաչեմ, բայց դուք ո՞վ էք : Եւ վազեալ
այրն՝ յորում էր այսն չար՝ ըմբռնեալ զերկոսեան յաղ-
թահարեաց զնո՟ս, մինչեւ մերկս եւ վիրաւորս փախչել
17 'ի տանէ անտի : Եւ յայտնի եղեւ ա՟մ Հրէից եւ Հե-
թանոսաց՝ որ բնակեալ էին յեփեսոս. եւ անկաւ
երկիւղ յամենեսեան 'ի նոսա. եւ մեծանայր անուն
18 տ՟ն յ՟սի. Եւ այլ բազումք 'ի հաւատացելոցն գային,
եւ խոստովան լինէին՝ եւ պատմէին զգործս իւրեանց :
19 Եւ բազումք 'ի կախարդասարացն բերէին զգիրսն,
այրէին առաջի ամենեցուն. եւ համարեցան զգինս
20 նոցա՝ եւ գտանէին արծաթոյ բիւրս հինգ : Եւ այս-
պէս բանն ա՟յ աճէր՝ եւ զօրանայր :
21 ԽԶ. Եւ իբրեւ կատարեցաւ այս, եդ պօղոս 'ի մտի
շրջել ընդ մակեդոնիա եւ ը՟ն աքայիա՝ եւ գալ յե՟մ.
ասէ, եթէ յետ երթալոյն իմ անդր, պարտ է ինձ
22 եւ զհռովմ տեսանել : Առաքեաց 'ի մակեդոնիա եր-
կուս 'ի պաշտօնէիցն իւրոց զտիմոթէոս եւ զերաս-
23 տոս, եւ ինքն մնաց ժամանակ ինչ յասիա : Եւ եղեւ
'ի ժամանակին յայնմիկ խռովութիւն ոչ սակաւ վ՟ս ճա-
24 նապարհին : Իսկ դեմետրիոս ո՟մն անուն՝ արծաթա-
գործ, գործէր մեհեանս արծաթիս արտեմի դից. եւ
25 տայր ճարտարացն լինել ոչ սակաւ շահ. որ ժողո-
վեաց իսկ զձեռագէտս արուեստին, եւ ասէ. արք՝

դուք ձեզէն իսկ գիտէք, զի յայսմ գործոյ է շահ
մեզ։ Եւ տեսանէք և լսէք՝ եթէ ոչ միայն զԵփեսա- 26
ցւոց, այլ գրեթէ զամենայն իսկ Ասիացւոց՝ Պօղոս այս հա-
ւանեցուցեալ շրջեաց բազում ժողովս՝ ասել, թէ ոչ
են աստուածք՝ ձեռագործ։ Եւ ոչ միայն այս վտանգէ 27
զմեր կողմս գալ՝ ի յանարգանութիւն, այլ և զմեծին
Աստուծոյ Արտեմեայ զմեհեանն յոչինչ համարել. նաև քա-
կելոց ևս լինել մեծութեանն, զոր ամենայն Ասիա՝ և տիե-
զերք պաշտեն։ Եւ զայս իբրև լուան, լի եղեն բար- 28
կութեամբ. աղաղակէին և ասէին, մեծ է Արտեմիս
Եփեսացւոց։ Եւ լցաւ քաղաքն խռովութեամբ. դի- 29
մեցին առ հասարակ ՝ի թէատրոնն. յափշտակէին
զԳայիոս և զԱրիստարքոս Մակեդոնացի՝ զուղեկիցսն
Պօղոսի։ Եւ Պօղոս իբրև կամեցաւ մտանել յամ- 30
բոխն, ոչ թողին զնա աշակերտքն։ Ոմանք և յա- 31
սիապետացն՝ որ էին նորա բարեկամք, յղէին առ
նա՝ և աղաչէին, մի տալ զանձն ՝ի թէատրոնն։
Այլք այլ ինչ աղաղակէին. զի էր ժողովն նոցա 32
խռովեալ. և բազումք ՝ի նոցանէ ոչ գիտէին, թէ
վասն ոյր ժողովեալ իցեն։ Եւ յամբոխէն բազմու- 33
թենէ յառաջ կալան զԱղեքսանդրոս. և իբրև ա-
ծին զնա Հրէայքն յառաջ, Աղեքսանդրոս շարժեաց
զձեռն՝ և կամէր պատասխանի տանել ամբոխին։
Իբրև գիտացին՝ եթէ այն Հրէայ է, միաբարբառ 34
եղեալ յամենեցունց՝ իբրև ժամս երկու աղաղակէին, ե-
թէ մեծ է Արտեմիս Եփեսացւոց։ Լռեցոյց դպրապետն 35
զամբոխն՝ և ասէ. Արք Եփեսացիք՝ իսկ ո՞ է ՝ի մարդ-
կանէ՝ որ ոչ գիտէ զԵփեսացւոց քաղաքս մեհենա-
զարդ՝ մեծին Արտեմեայ զիցն, և դիոպետեայ։ Եւ 36
զի այդ այդպէս է անշուշտ՝ ձեզ պարտ է հանդար-
տել, և մի ինչ յանդգնութեամբ գործել։ Ածիք զարսդ 37
զայդոսիկ այսր, ոչ մեհենակապուտս՝ և ոչ հայ-
հոյիչս աստուծոյ մերոյ։ Օի եթէ Դեմետրիոս և 38
որք ընդ նմա Ճարտարք՝ ունիցին ինչ ընդ ումեք բանս,
յատեան երթիցեն, և դատաւորք գոն, և ամբաստա-

39 տան լիցին զմիմեանց։ Ապա եթէ վ՛ն այլ իրիք խըն-
դիր իցէ՝ յօրինաւոր ժողովն վճարեսցին։ Քանզի
և մեզ վիշտ վտանգի է ը՟ կռուոյս այսր աւուր՝ ա-
ռանց իրիք յանցանաց լինելոյ, զորմէ ոչ կարասցուք
40 պատասխանի տալ վասն ժողովոյս այսորիկ։ Եւ զայս
ասացեալ՝ արձակեաց զժողովն։

ԳԼ. Ի

1 ԵԷ. Իսկ յետ դադարելոյ ամբոխին՝ կոչեաց պօ-
ղոս զաշակերտսն, և մխիթարեաց. ողջոյն ետ՝ և ել
2 գնաց 'ի մակեդոնիա։ Եւ շրջեալ ընդ կողմանսն
ընդ այնոսիկ և մխիթարեալ զն՛ո բանիւք բազմօք,
3 եկն յելլադայ։ Արար անդ ամիս երիս, եղե-
նմա դաւ 'ի հրէիցն, մինչդեռ կամէր ելանել յասո-
4 րիս. խորհուրդ կալաւ դառնալ ը՟ մակեդոնիա։ Եւ
երթայր ընդ նմա մինչև յասիա՝ սոսիպատրոս պիւռ
բերիացի, և 'ի թեսաղոնիկեցւոց՝ արիստարքոս և
սեկունդոս՝ և գայիոս դերբեացի և տիմոթէոս, և
5 ասիացիք՝ տիւքիկոս և տրոփիմոս։ Սոքա յառաջ
6 երթեալ մնային մեզ 'ի տրովադա։ Եւ մեք նա-
ւեցաք յետ աւուրցն բաղարջակերաց 'ի փիլիպ-
պեայ՝ և եկաք առ նոսա 'ի տրովադա՝ մինչև յա-
7 ւուրս հինգ. անդ դադարեցաք աւուրս եօթն։ Եւ
յաւուրն շաբաթուց՝ մինչդեռ ժողովեալ էաք բեկա-
նել զհացն, պօղոս խօսէր ը՟ ն՛ո՝ զի գնալոց էր 'ի վա-
ղիւ անդր. և երկայնեաց զբանն մինչև 'ի մէջ գիշե-
8 րոյն։ Եւ էին լապտերք բազումք 'ի վերնատանն, ուր
9 էաքն ժողովեալ։ Եւ նստէր ոմն երիտասարդ՝ անուն
եւտիքոս՝ 'ի վ՛ր պատուհանին, նիրհէր 'ի քուն թան-
ձրութե՛ 'ի խօսելն պօղոսի յաճախ, ընկղմեալ 'ի քնոյ
անտի՝ անկաւ յերրորդ դստիկոնէն 'ի վայր, և բար-
10 ձաւ մեռեալ։ Եւ իջեալ պօղոսի անկանէր զնովաւ.
առնոյր զնա ընդ գիրկս՝ և ասէր. մի խռովիք, քանզի
11 հոգի սորա 'ի սմին է։ Եւ ել եբեկ զհացն՝ և ճաշա-
կեաց. և բազում ևս խօսեցաւ մինչև յառաւօտ,

և ապա ել գնաց։ Եւ ածին զպատանին կենդա- 12
նի, և մխիթարեցան ոչ սակաւ։ Եւ մեք մտեալ 13
'ի նաւն՝ ամբարձաք յԱսոն. անտի ակն ունէաք
միւսանգամ առնուլ զՊօղոս. զի այնպէս պատուի-
րեալ էր՝ մինչ ինքն զցամաքաւն երթալոց էր։ Եւ 14
իբրև դիպեցաւ մեզ 'ի յԱսոն, առեալ զնա եկաք
'ի Միտիլինէ։ Եւ անտի նաւեալ՝ 'ի վաղիւ անդր հա- 15
սաք հանդէպ Քիոյ. և 'ի միւս օրն հասաք 'ի Սամոս.
և 'ի վաղիւ անդր եկաք 'ի Միլիտոն։ Զի 'ի մտի ե- 16
դեալ էր Պօղոսի նաւել առ Եփեսոսաւ՝ որպ՟ զի մի լիցի
նմա ժամանակ ինչ յամել յԱսիա. քանզի փութայր
եթէ հնար ինչ լիցէ նմա՝ զօրն պենտեկոստէից երթալ
յԵ՟էմ։

ԶԿ. Եւ 'ի Միլիտեայ յղեալ յԵփեսոս՝ կոչեաց 17
զերիցունս եկեղեցւոյն։ Եւ իբրև եկին առ նա, ասէ 18
ցնոսա. դուք ինքնին գիտէք յօրէ յառաջնմէ՝ յորմէ
եկի յԱսիա. որպէս ը՟ ձեզ զա՟մ ժամանակսն եղէ.
ծառայել տ՟ն ա՟մ խոնարհութ՟բ և բազում արտասուօք 19
և փորձութ՟բք՝ որ դիպեցան ինձ 'ի նենգութ՟ց Հրէ-
ից։ Որպէս ոչինչ զանգիտեցի յօգտակարացն 20
չպատմել ձեզ՝ և ուսուցանել զձեզ հրապարակաւ և
տունսն. տալ վկայութ՟ի Հրէից և հեթանոսաց զա- 21
պաշխարութ՟ն՝ որ առ ա՟ծ, և զհաւատոյն որ 'ի տ՟ր
մեր յ՟ս ք՟ս։ Եւ արդ՝ ահաւասիկ ես կապեալ հո- 22
գւով երթամ յԵ՟էմ. և որ ինչ անդ ը՟ իս անցանե-
լոց իցէ՝ չգիտեմ։ Բայց զի հոգին ս՟բ ըստ քաղաքաց 23
վկայէ ինձ և ասէ, եթէ կապանք և նեղութ՟իք մնան
քեզ։ Այլ և ոչ ինչ համարիմ զանձն իմ պատուա- 24
կան՝ որպէս զկատարել զընթացս իմ ուրախութ՟բ,
և զպաշտօնն զոր առի 'ի տ՟նէ յ՟սէ՝ վկայ լինել աւե-
տարանի շնորհացն ա՟յ։ Եւ արդ՝ ահաւասիկ գիտեմ 25
ես, թէ ոչ ևս տեսանելոց էք զերեսս իմ դուք
ամենեքեան, յորս շրջեցայ քարոզել զարքայութիւնն։
Վասն որոյ վկայութ՟ի դնեմ ձեզ յաւուր յայսմիկ՝ զի 26
սուրբ եմ յարենէ ամենեցուն։ Քանզի ոչ խորշեցայ 27

28 'ի չպատմելոյ ձեզ զա̄մ կամս ա̄յ։ Զգոյշ կացէք ան-
ձանց և ամենայն հօտին, յորում եդ զձեզ հոգին
սուրբ տեսուչս՝ հովուել զժողովուրդ տեառն, զոր
29 ապրեցոյց արեամբ իւրով։ Քանզի գիտեմ ես՝
եթէ յետ իմոյ մեկնելոյ՝ գայցեն գայլք յափշտա-
30 կօղք 'ի ձեզ, որ ոչ խնայեսցեն հօտին։ Եւ 'ի ձէնջ
յարիցեն արք՝ որք խօսիցին թիւրս, ձգել զաշա-
31 կերտսն զկնի իւրեանց։ Վասն այսորիկ արթուն
կացէք. և յիշեցէք զի զերկեամ մի զցայգ և զցերեկ՝ ոչ
դադարեցի արտասուօք խրատել զմի մի իւրաքանչիւր։
32 Եւ արդ՝ յանձն առնեմ զձեզ ա̄յ՝ և բանի շնորհաց
նր̄, որ կարօղն է շինել՝ և տալ ձեզ ժառանգութիւն
33 ընդ սրբոց ա̄մ։ Արծաթոյ՝ կամ ոսկւոյ՝ կամ հանդեր-
34 ձից՝ ոչ ուրուք 'ի ձէնջ ցանկացայ. դուք ինքնին գի-
տէք՝ զի զպէտս իմ և որոց ընդ իս էին՝ պաշտէին
35 ձեռքս այս։ Եւ զա̄մ ինչ ցուցի ձեզ. զի այսպէս
պարտ է վաստակել, և դարմանել զհիւանդս, և յի-
շել զբանն տ̄ն յ̄ի, զոր ինքն իսկ ասաց. երանելի է
36 մանաւանդ տալ՝ քան առնուլ։ Եւ զայս իբրև ասաց,
37 եդեալ ծունր ամենեքումբք՝ եկաց յաղօթս։ Բա-
զում լալիւն եղև ամենեցուն. և անկեալ զպարանո-
38 ցաւն պօղոսի՝ համբուրէին զնա։ Տրտմէին մանա-
ւանդ 'ի վերայ բանին՝ զոր ասէր, թէ ոչ ևս տեսա-
նելոց են զերեսս նորա. և յուղարկեցին զնա 'ի նաւ
անդր։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ջ.Բ. Եւ իբրև եղև ելանել մեզ և մեկնել 'ի նոցանէ,
հանդէպ գնացեալ եկաք 'ի կով. և 'ի վաղիւ անդր 'ի
2 հռոդոն, և անտի 'ի պատարա։ Եւ գտեալ նաւ մի՝
3 զի երթայր 'ի փիւնիկէ, և ելեալ 'ի նա գնացաք։ Եւ
յայտ եղեալ կիպրոս՝ թողաք զնա 'ի ձախակողմն,
նաւեցաք յասորիս, և իջաք 'ի տիւրոս. քանզի
4 անդ էր նաւն թափելոց զբեռինս։ Եւ գտեալ
զաշակերտսն՝ կացաք անդ աւուրս եօթն. որք ա-

ասէին ցպօղոս 'ի ձեռն հոգւոյն՝ մի՛ ելանել յեէ̃մ։
Եւ իբրեւ եղեւ մեզ կատարել զաւուրսն՝ ելեալ գնայ- 5
աք, յուղարկեալ զմեզ ամենեցուն հանդերձ կա-
նամբք եւ որդւովք մինչեւ արտաքոյ քաղաքին. եւ ե-
դեալ ծունր առ ծովեզերբն՝ կացաք յաղօթս։ Եւ 6
հրաժարեցաք 'ի միմեանց՝ եւ ելաք 'ի նաւն. եւ նոքա
դարձան յիւրեանց տեղիս։ Եւ մեր զնաւն անխե- 7
թեալ 'ի տիւրոսէ՝ հասաք 'ի պտղոմայիս. եւ ող-
ջոյն տուեալ եղբարց՝ եղաք օր մի առ նո̃։ Եւ 'ի վա- 8
ղիւ անդր ելեալ անտի՝ եկաք 'ի կեսարիա. եւ մտեալ
յապարանսն փիլիպպոսի աւետարանչի, որ էր յեօ-
թանց անտի, ագաք առ նմա։ Սորա էին դստերք 9
չորք՝ կոյսք մարգարէք։ Եւ 'ի լինելն մեր անդ ա- 10
ւուրս բազումս, էջ ոմն 'ի հրէաստանէ մարգարէ՝ ա-
նուն ագաբոս։ Եւ եկեալ առ մեզ, առեալ զգօտին պօ- 11
ղոսի՝ կապեաց զոտս եւ զձեռս իւր, եւ ասէ. այսպէս
ասէ հոգին սբ̃. զայրն որոյ գօտիս այս է՝ այսպէս կա-
պեսցեն յեէ̃մ հրէայք, եւ մատնեսցեն 'ի ձեռս հե-
թանոսաց։ Եւ իբրեւ լուաք զայն՝ աղաչէաք մեք եւ 12
որ 'ի տեղւոջն էին՝ չելանել նմա յեէ̃մ։ Յայնժամ 13
պատասխանի ետ պօղոս. զի՞նչ գործէք, զի՞ լայք եւ
ձմլեցուցանէք զսիրտ իմ. քանզի ես ոչ միայն կապե-
լոց՝ այլ եւ մեռանելոյ յեէ̃մ պատրաստ եմ վասն ա-
նուանն տն̃ յի̃ քի̃։ Եւ 'ի չանսալն նր̃՝ լռեցաք, 14
ասեմք. տն̃ կամք լիցին։

ԶԳ. Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ՝ հանդերձեալ ելա- 15
նէաք յեէ̃մ։ Եկին ընդ մեզ եւ յաշակերտաց անտի 16
կեսարացւոց, եւ տանէին զմեզ առ որում վանս առնե-
լոց էաք՝ մնասոնի ուրումն կիպրացւոյ՝ առաջին աշա-
կերտի։ Եւ 'ի մտանելն մեր յեէ̃մ, խնդութեամբ ըն- 17
կալան զմեզ եղբարք։ Ի վաղիւ անդր եմուտ պօղոս 18
ը̃ մեզ առ յակոբոս. եւ եկին ամ̃ երիցունքն։ Եւ 19
ողջոյն տուեալ նոցա՝ պատմէր մի ըստ միոջէ՝ զոր
արար ա̃ծ 'ի հեթանոսս 'ի ձեռն պաշտաման նր̃։
Եւ նք̃ լուեալ՝ փառաւոր առնէին զա̃ծ. եւ ասեն ցնա. 20

տեսանես եղբայր՝ քանի՜ բիւրք են հաւատացելոցն
Հրէից, և ամենեքեան նախանձաւոր օրինացն են։
21 Բայց լրագեկ եղեն վ՟քո՝ թէ ապստամբութի՟ ուսու-
ցանես ՚ի Մովսիսէ՝ որոց ՚ի հեթանոսս ա՟մ Հրեայք
են. ասես՝ մի՛ թլփատել զորդիս ն՟ց, և մի՛ ը՟ կրօնիցն
22 գնալ։ Արդ զի՞նչ լինիցի՝ ապաքէն լուեն, եթէ եկեալ
23 ես։ Արդ զայս արա զոր ասեմք քեզ. են ՚ի մեզ արք
24 չորք ուխտադիրք յանձինս իւրեանց. զնո՟ առեալ՝
սրբեացիս ը՟ նոսա. և ծախսեա՛ ինչ ՚ի նո՟՝ զի գերծցեն
զգլուխս և գիտասցեն ամենեքին, թէ զորոց իրա-
ցեկն եղեն զքէն՝ ոչինչ է. այլ միաբանիս և դու պահել
25 զօրէնս։ Բայց վ՟ն հաւատացելոցն հեթանոսաց, մեք
առաքեցաք՝ ա՟ց ընտրեցաք, մի՛ ինչ այնպիսի պահել
նոցա. բայց միայն զգուշանալ ՚ի կռոց զոհելոյ, և յա-
26 րենէ, և ՚ի հեղձուցելոյ, և ՚ի պոռնկութենէ։ Յայն-
ժամ Պօղոսի առեալ զարսն՝ ՚ի վաղիւ անդր ը՟ նո՟
սրբեալ եմուտ ՚ի տաճարն. յայտ առնել զկատարումն
աւուրցն սրբութե՟, մինչև մատեաւ ՚ի վերայ իւրա-
քանչիւր ուրուք ՚ի նոցանէ պատարագ։
27 Զ.Դ. Իսկ իբրև մերձ էին եօթն աւուրքն ՚ի կա-
տարել, տեսեալ զնա ՚ի տաճարին Ասիացւոց Հրէիցն՝
զեղուին զնովաւ զամենայն զամբոխն. և արկեալ
28 ՚ի նա ձեռս՝ աղաղակէին. արք Ի՟էլացիք, օգնեցէք.
այս այր է՝ որ հակառակ ժողովրդեանն և օրինաց
և տեղւոյս այսորիկ՝ ամենեցուն ա՟մ ուրեք ուսուցա-
նէ. մինչև հեթանոսս ևս եմոյծ ՚ի տաճարն՝ և պղծ-
29 ծեաց զս՟ր տեղին։ Քանզի էր յառաջագոյն տե-
սեալ զՏրոփիմոս զԵփեսացի ՚ի քաղաքին ը՟ նմա. զոր
30 կարծէին, եթէ ՚ի տաճար անդր եմոյծ Պօղոս։ Շար-
ժեցաւ քաղաքն ա՟մ, և կուտեցաւ ժողովուրդն. և
առեալ զՊօղոս՝ ձգէին արտաքոյ տաճարին. և վաղվա-
31 ղակի փակեցան դրունքն. և խնդրէին զնա սպանանել.
եհաս զրոյց ՚ի հազարապետ գնդին, եթէ խռովեալ
32 է ա՟մ Ե՟եմ։ Որոյ անդէն առեալ զօրականս և հարիւ-
րապետս՝ դիմեաց ՚ի վ՟ր ն՟ց. և ն՟ք տեսեալ զհազարա-

պետն և զզօրականսն, դադարեցին 'ի հարկանելոյ
զՊօղոս։ Յայնժամ մատուցեալ հազարապետն կալաւ 33
զնա, և հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք՝ և հար-
ցանէր՝ թէ ո՞ իցէ, և զի՞նչ իցէ արարեալ։ Այլք այլ 34
ինչ աղաղակէին զնմանէ յամբոխին. իբրև ոչ կա-
րաց գիտել զստոյգն վասն ամբոխին, հրամայեաց ա-
ծել զնա 'ի բանակն։ Եւ իբրև եհաս յաստիճանսն, 35
դէպ եղև բառնալ բերել զնա 'ի զօրականացն՝ վասն
բռնութեան ամբոխին։ Քանզի զհետ երթայր բազ- 36
մութիւն ժողովրդեանն, և ասէին՝ բարձ զդա։ Մինչ- 37
դեռ մտանելոց էր Պօղոս 'ի բանակն, ասէ ցհազա-
րապետն՝ եթէ արժա՞ն իցէ ինձ խօսել ընդ քեզ. և նա
ասէ. յոյնարէն գիտե՞ս. մի արդեօք դու իցես եգիպ- 38
տացին, որ յառաջ քան զայս աւուրս ապստամբե-
ցուցեր՝ և հաներ յանապատ չորս հազարս արս սիկա-
րեանս։ Եւ ասէ Պօղոս, Ես եմ այր հրէայ 'ի տարսո- 39
նէ կիլիկեցւոց. ոչ անյայտ քաղաքի քաղաքացի. աղա-
չեմ զքեզ հրամայեա ինձ խօսել առ ժողովուրդդ։
Եւ 'ի հրամայելն նորա, Պօղոս կացեալ 'ի վե՛ր աստիճա- 40
նաց շարժեաց զձեռն ժողովրդեանն. իբրև բազում
լռութիւն լինէր, սկսաւ բարբառել հեբրայեցւոց բար-
բառովն՝ և ասէ։

ԳԼ. ԻԲ

Արք եղբարք և հարք՝ լուարո՛ւք ինձ այժմ առ 1
ձեզ պատասխանատուութեանս։ Իբրև լուան՝ եթէ 2
հեբրայեցւոց լեզուաւն բարբառեցաւ նոցա՝ առաւել
ևս դադարեցին 'ի լռութիւն։ Եւ ասէ. Ես եմ այր հրէայ 3
ծնեալ 'ի տարսոն կիլիկեցւոց՝ սնեալ 'ի քաղաքիս
յայսմիկ առ ոտս գամաղիելի, խրատեալ ըստ ճշմարտու-
թեան հայրենի օրինաց, նախանձայոյզ էի Աստուծոյ՝ որպէս
ամենեքին դուք այսօր։ Որ զայս ճանապարհ վարեցի 4
մինչև 'ի մահ, կապել և մատնել 'ի բանտս արս և կա-
նայս. որպէս և քահանայապետդ վկայէ ինձ՝ և ամենայն 5
ծերակոյտդ. յորոց և թուղթս առեալ առ եղբարս

'ի դամասկոս երթայի, ածել և անտի կապեալս յե-
6 րուսաղէմ, զի պատժեսցին: Եւ եղև ինձ 'ի գնալն
և 'ի մերձենալ 'ի դամասկոս, զմիջաւուրբն յանկար-
7 ծակի յերկնից փայլատակեաց լոյս սաստիկ զինև. և
անկայ յերկիր, և լուայ բարբառ՝ որ ասէր ցիս. սաւուղ
8 սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս: Եւ ես ետու պատասխանի՝
թէ ո՞վ ես տ՟ր. և ասէ ցիս, ես եմ յ՟ս նազովրեցի՝ զոր
9 դու հալածես: Բայց որ ընդ իսն էին՝ զլոյսն տեսա-
10 նէին. այլ զձայնն ոչ լսէին որ խօսէր ը՟ն իս: Եւ ասեմ,
զի՞նչ արարից տ՟ր. և ասէ ցիս տ՟ր. յարուցեալ երթի-
ցես 'ի դամասկոս, և անդ պատմեսցի քեզ վ՟ս ամե-
11 նայնի որ հրաման է քեզ առնել: Որպէս ոչ տեսա-
նէի 'ի փառաց լուսոյն այնորիկ, զձեռանէ ձգեալ 'ի
12 նոցանէ՝ որ ընդ իսն էին, մտի 'ի դամասկոս: Ա-
նանիա ոմն այր երկիւղած ը՟ս օրինաց, վկայեալ յա՟մ
13 բնակչաց՝ որ 'ի դամասկոս հրէայքն էին. եկն եկաց
14 առ իս՝ և ասէ. սաւուղ եղբայր՝ 'ի վեր հայեաց: Եւ ես
նոյնժամայն 'ի վեր հայեցայ 'ի նա. և նա ասէ ցիս.
ա՟ծ հարցն մերոց յառաջագոյն ընտրեաց զքեզ ճանա-
չել զկամս ն՟ր, և տեսանել զարդարն, և լսել բարբառ
15 'ի բերանոյ ն՟ր. զի եղիցիս վկայ ն՟ր առ ա՟մ մարդիկ
16 որոց տեսերն և լուար: Եւ արդ զի՞ հեղգաս, արի մկր-
17 տեաց և լուա զմեղս քո 'ի կարդալ զանուն նորա: Եւ
եղև ինձ 'ի դառնալն յե՟մ՝ և կալ յաղօթս 'ի տա-
18 ճարին, լինել 'ի զարմացման. և տեսանել զնա՝ զի
ասէր ցիս. փութա՛ ել յե՟մ վաղվաղակի, քանզի ոչ են
19 ընդունելոց զքո վկայութիւն վ՟ս իմ: Եւ ես ասեմ.
տէ՟ր՝ ինքեանք իսկ գիտեն՝ զի ես էի որ 'ի բանտս
տայի, և գան հարկանէի ըստ ժողովրդոց զհաւա-
20 տացեալս 'ի քեզ: Եւ յորժամ հեղոյր արիւնն ստե-
փաննոսի վկայի քո, ես ինքն էի՝ որ 'ի վերայ կայի,
և կամակից լինէի սպանմանն ն՟ր, և պահէի զհան-
21 դերձս սպանողացն ն՟ր: Եւ ասէ ցիս. գնա՛, զի ես 'ի
22 հեթանոսս հեռաւորս առաքեցից զքեզ: Եւ ունկն
դնէին նմա մինչև ցայս բան. ապա բարձին զձայնս

խուռեանց՝ և ասէին. բարձ յերկրէ զայդպիսիդ՝ զի չէ
պարտ այդպիսւոյդ կեալ: Եւ յաղաղակելն ն՟ց՝ և 23
ընկենուլ զհանդերձս՝ և զփոշին ցանել յօդս, հրա- 24
մայեաց հազարապետն մուծանել զնա 'ի բանակն.
ասէր՝ գանիւ հարցանել զնա, զի գիտասցէ վ՟ս որոյ
յանցման այնպէս աղաղակէին զնմանէ: Եւ իբրև 25
պրկեցին զնա փոկովք, ասէ պօղոս ցհարիւրապետն
որ 'ի վ՟ր կայր. եթէ զայր հռովմայեցի և անպարտ
պարտ իցէ ձեզ գան հարկանել: Իբրև լուաւ հարիւ- 26
րապետն, մատուցեալ առ հազարապետն պատմեաց՝
և ասէ. զինչ կամիս առնել՝ քանզի այրս այս հռով-
մայեցի է: Եւ մատուցեալ հազարապետն, ասէ ցնա. 27
ասա դու ցիս՝ հռովմայեցի՞ ես. և նա ասէ, այո՛:
Պատասխանի ետ հազարապետն. ես բազում գլխոց 28
զզինուորութիւնս զայս ստացայ. ասէ պօղոս. ես
ծնեալ իսկ 'ի դմին եմ: Եւ վաղվաղակի 'ի բաց կա- 29
ցին 'ի նմանէ՝ որ հարկանելոցն էին զնա. և հազա-
րապետն իսկ երկեաւ, իբրև գիտաց եթէ հռովմայե-
ցի է, և զի կապեալն եւս էր զնա:
ՁԶ. Եւ 'ի վաղիւ անդր կամէր գիտել զճշմա- 30
րիտն, թէ զինչ չարախօսուի իցէ հրէիցն. արձա-
կեաց զնա՝ և հրամայեաց կոչել զքահանայապետսն
և զա՟մ ատեանն. և իջուցեալ զպօղոս կացոյց 'ի մէջ ն՟ց:

ԳԼ. ԻԳ.

Եւ հայեցեալ պօղոսի յատեանն՝ ասէ. արք եղ- 1
բարք՝ ես ամենայն ուղիղ մտօք գնացեալ եմ առաջի
ա՟յ մինչև ցայսօր: Եւ քահանայապետն անանիա հրա- 2
մայեաց սպասաւորացն հարկանել զբերան նորա:
Յայնժամ պօղոս ասէ ցնա. հարկանելոց է զքեզ ա՟ծ 3
որմ բռեալ. և դու նստիս դատել զիս ը՟ստ օրինաց, և ա-
ռանց օրինաց հրամայես զիս հարկանել: Եւ որ շուրջն 4
կային՝ ասեն. զքահանայապետ ա՟յ հայհոյես: Եւ ա- 5
սէ պօղոս. ո՛չ գիտէի եղբարք՝ եթէ իցէ քահանայա-
պետ. գրեալ իսկ է՝ զիշխան ժողովրդեան քո ո՛չ հայ-

6 հոյեսցես։ Իբրեւ գիտաց պօղոս եթէ մի կողմն սա-
դուկեցւոց է՝ եւ միւսն փարիսեցւոց, աղաղակէր 'ի մէջ
ատենին. Արք եղբարք ես փարիսեցի եմ, որդի փա-
րիսեցւոյ. վասն յուսոյ եւ յարութեան մեռելոց՝ ես ա-
7 ւասիկ դատիմ։ Եւ զայս իբրեւ ասաց՝ եղեն հեր-
ձուածք փարիսեցւոցն եւ սադուկեցւոց, եւ պատառե-
8 ցաւ բազմութիւն։ Քանզի սադուկեցիքն ասեն, չիք
յարութիւն, ոչ հրեշտակ եւ ոչ հոգի. բայց փարիսեցիքն
9 խոստովանին զերկոսեան։ Եւ եղեւ աղաղակ մեծ.
յոտն կացին ոմանք 'ի դպրաց անտի 'ի կողմանէ փա-
րիսեցւոց, հակառակէին եւ ասէին. ոչինչ չարութիւն
գտանեմք յառն յայսմիկ, բայց թէ հոգի խօսե-
10 ցաւ 'ի դմա կամ հրեշտակ։ Եւ 'ի բազմանալ ամբո-
խին՝ երկուցեալ հազարապետն թէ գուցէ ճեղքիցի
պօղոս 'ի նոցանէ, հրամայեաց զօրականին իջանել
յափշտակել զնա 'ի միջոյ նոցա, եւ ածել 'ի բանակն։
11 Եւ 'ի վաղուեան գիշերին եկաց առ նմա Տէր, եւ ասէ.
քաջալերեա՛ց պօղէ, զի որպէս վկայեցեր վասն իմ յերուսաղէմ,
նոյնպէս պարտ է քեզ եւ 'ի հռովմ վկայել։
12 ԶԷ. Եւ իբրեւ այգ եղեւ՝ արարեալ ժողով հրէիցն
նզովեցին զանձինս, ոչ ուտել եւ ոչ ըմպել՝ մինչեւ
13 սպանցեն զպօղոս։ Եւ էին աւելի քան զքառասուն՝
14 որոց զայս ընդ միմեանս երդմունս արարեալ էր։ Որք
մատեան առ քահանայապետսն եւ երիցունս՝ եւ ասեն.
նզովիւք նզովեցաք զանձինս՝ ոչինչ ճաշակել մինչեւ
15 սպանցուք զպօղոս։ Բայց դուք զգացուցէք հազարա-
պետին հանդերձ ատենիւ, զի իջուցէ զնա առ ձեզ,
որպէս թէ կամիցիք ճշմարտագոյնս ինչ գիտել զնմանէ.
եւ մեք յառաջ քան զմօտել նորա՝ պատրաստ եմք 'ի
16 սպանանել զնա։ Եւ լուեալ քեռորդւոյն պօղոսի ըզ-
դաւաճանութիւն, եկն եմուտ 'ի բանակ անդր՝ պատ-
17 մեաց պօղոսի։ Եւ կոչեցեալ պօղոսի առ իւր զմի 'ի
հարիւրապետաց անտի՝ ասէ. զպատանիս զայս տա՛ր
18 առ հազարապետն, զի ունի ինչ պատմել նմա։ Եւ
նորա առեալ զնա տարաւ առ հազարապետն՝ եւ ասէ.

կապեալն Պօղոս կոչեաց զիս, և աղաչեաց զպատա-
նիս զայս ածել առ քեզ, ունի ինչ խօսել ընդ քեզ։
Առեալ զձեռանէ նորա հազարապետին՝ գնաց մեկու- 19
սի, հարցանէր թէ զի՞նչ ունիս խօսել ը՟ իս։ Եւ նա 20
ասէ. Հրեայք միաբանեցին աղաչել զքեզ, զի 'ի վաղիւ
զՊօղոս իջուցես յատեան, իբրև թէ կամիցին ինչ
ճշմարտագոյնս հարցանել վասն նորա. արդ՝ դու մի 21
անսայցես նոցա. քանզի դարան գործեալ է նմա 'ի
նոցանէ արանց աւելի քան զքառասուն, որ նզովեցին
զանձինս՝ ոչ ուտել և ոչ ըմպել՝ մինչև սպանցեն զնա.
արդ պատրաստ են՝ և սպասեն քում հրամանի։ Ապա 22
հազարապետն արձակեաց զպատանին՝ պատուիրեալ
մի ումեք ասել, թէ զայս զգացուցեր ինձ։ Եւ կո- 23
չեաց երկուս 'ի հարիւրապետաց՝ և ասէ. պատ-
րաստեցէք զօրականս երկերիւր, ո՟պ զի երթիցեն
մինչև 'ի Կեսարիա. և հեծեալս եօթանասուն՝ և տէ-
գաւորս երկերիւր, 'ի յերից ժամու գիշերոյն. և 24
գրաստ պատրաստական՝ ո՟պ զի իջուցեալ զՊօղոս ապ-
րեցուսցեն առ Փելիքս դատաւոր. գրեալ թուղթ՝ որ 25
ունէր օրինակ զայս։ Կղօդիոս Լիւսիաս առ քաջ դա- 26
տաւորդ Փելիքս՝ ողջոյն։ Զայրս զայս կալեալ 'ի Հրէից՝ 27
և մերձ 'ի սպանանել 'ի նոցանէ, հասեալ 'ի վ՟ր զօրա-
կանաւ ապրեցուցի, իմացեալ թէ հռոմայեցի է։
Կամեցայ գիտել զվնասն՝ վ՟ն որոյ ամբաստանէին 28
զդմանէ, իջուցի զդա յատեան ն՟ց։ Զոր գտի ամբաս- 29
տանեալ վ՟ն խնդրոյ իրիք իւրեանց օրինաց. և ոչինչ
արժանի մահու կամ կապանաց ունէր վնաս։ Իբրև 30
ազդ եղև նենգութեան յայրդ լինելոյ 'ի նոցանէ՝ յղեցի
առ քեզ. հրաման տուեալ և չարախօսացն խօսել զդը-
մանէ առաջի քո. ողջ լեր։ Եւ զօրականացն ը՟ս հրա- 31
մանի նորա առեալ զՊօղոս՝ ածին գիշերայն յԱնտի-
պատրիս։ Եւ 'ի վաղիւ անդր արձակեալ զհեծեալս 32
ընդ նմա երթալ՝ դարձան 'ի բանակն։ Նոքա մտին 33
'ի Կեսարիա. և տուեալ ցդատաւորն զթուղթն, առա-
ջի կացուցին ն՟ր և զՊօղոս։ Իբրև ընթերցաւ՝ է- 34

հարց թէ յորմէ նահանգէ իցէ. և ստուգեալ եթէ
35 'ի կիւլիկեայ է. լուայց քեզ ասէ՝ յորժամ և չարա-
խօսքն քո եկեսցեն. և հրամայեաց յապարանս հե-
րովդի պահել զնա։

ԳԼ. ԻԴ

1 ԷԿ. Եւ յետ հինգ աւուր էջ քահանայապետն ա-
նանիա հանդերձ ծերովք ոմամբք, և ճարտարախօ-
սաւ տերտիւղեաւ ոմամբ. որք և զգացուցին դատա-
2 ւորին վասն պօղոսի։ Եւ 'ի կոչելն զնա՝ սկսաւ տեր-
տիւղոս ամբաստան լինել և ասել։ Բազում խաղա-
ղութի գտեալ է 'ի քէն՝ և իրաց ուղղութի ազգիս
3 այսորիկ քով խնամով. ամենայնիւ և ամենայն ուրեք
4 շնորհակալ եմք՝ քաջդ փելիքս՝ ամ գոհութբ։ Բայց
զի մի աւելի ես աշխատ արարից զքեզ, աղաչեմ լսել
5 մեզ կարճ 'ի կարճոյ՝ քոյին հեզութեամբդ։ Քանզի
գտաք զայրս զայս ապականիչ և խռովիչ ամենայն
հրէից՝ որք են ը տիեզերս, և առաջնորդ նազովրա-
6 ցւոց հերձուածոյն։ Որ և զտաճարն իսկ կամեցաւ
պղծել. զոր և կալաք, և ըստ մերոց օրինաց դատել
7 կամեցաք։ Եկեալ լիւսիաս հազարապետ՝ մեծաւ
8 բռնութեամբ 'ի ձեռաց մերոց եհան։ Հրամայեաց
և չարախօսացն նորա գալ առ քեզ. յորմէ դու իսկ
բաւական լինիցիս վերստին դատեալ, ամենայնի հա-
9 սու լինել՝ զորոց մեքս ամբաստանեմք զդմանէ։ Միա-
10 բանեցին և հրեայքն, ասեն՝ այդ այդպէս է։ Պա-
տասխանի ետ պօղոս, յանձնարկել նմա դատաւորին
խօսել։ Ի բազում ամաց լինել քեզ դատաւոր ազգիս
այսորիկ գիտեմ. յօժարութբ վն իմոց իրաց պատաս-
11 խանի առնեմ։ Քանզի կարող ես գիտել, զի ոչինչ
աւելի է իմ քան զաւուրս երկոտասան՝ յորմէ հետէ
12 ելի երկիր պագանել յեմ։ Եւ ոչ 'ի տաճարի անդ
գտին զիս ընդ ումեք խօսեալ, և կամ ժողովս արա-
13 րեալ բազմաց, ոչ 'ի ժողովուրդս՝ և ոչ 'ի քաղաքի.
և ոչ յանդիմանել առնել կարեն քեզ՝ վն որոյ այժմդ

չարախօսեն զինէն։ Բայց զայս խոստանամ քեզ, եթէ 14
ըստ ճանապարհին՝ զոր ասեն հերձուած, այնպէս
պաշտեմ զհայրենի ա̄ծն. հաւատացեալ ա̄մի՝ որ ինչ
յօրէնս և 'ի մարգարէս գրեալ է։ Ունիմ յոյս առ 15
ա̄ծ, որում և դոքա իսկ ակն ունին՝ թէ յարութի̄
լինելոց է արդարոց և մեղաւորաց։ Յորում և ես 16
իսկ ճգնիմ, անխիղճ միտս ունել առ ա̄ծ և առ մար-
դիկ յամենայն ժամ։ Ի բազում ամաց ողորմու- 17
թիւս եկի առնել յազգ իմ, և եւս պատարագս.
որովք գտին զիս սրբեալ 'ի տաճարին՝ ոչ բազմօք և 18
ոչ ամբոխիւ։ Ոմանք յասիացւոց անտի հրէայք՝ որոց 19
պարտ էր գալ առաջի քո՝ և ամբաստան լինել, եթէ
ունիցին ինչ զինէն. և կամ ինքեանք սոքա ասասցեն, 20
զինչ գտին յիս անիրաւութիւն՝ մինչդեռ կայի յա-
տենին։ Բայց միայն վասն միոյ բարբառոյս այսո- 21
րիկ՝ զոր աղաղակեցի մինչ կայի 'ի մէջ նոցա. եթէ
վ̄ս յարութե̄ մեռելոց դատիմ ես այսօր 'ի ձէնջ։ Եւ 22
յապաղեաց զնոսա փելիքս, զի ստուգագոյնս գիտէր
վասն ճանապարհին, ասէ. յորժամ լիւսիաս հազա-
րապետ իջցէ այսր՝ տեղեկացայց վասն ձեր։ Հրա- 23
մայեաց հարիւրապետին պահել զնա և ունել յընդ-
արձակի, և մի զոք յիւրոց անտի արգելուլ 'ի պաշ-
տելոյ զնա։

ԻԲ. Եւ յետ աւուրց ինչ եկն փելիքս հանդերձ 24
դրուսեղաւ կնաւ իւրով, որ էր հրեայ. կոչեաց զպօ-
ղոս՝ և լուաւ 'ի նմանէ, վասն որ 'ի յ̄ս ք̄ս հաւատոյն։
Եւ 'ի խօսելն նր̄ վ̄ս արդարութե̄ և ժուժկալութե̄ 25
և հանդերձելոց դատաստանին, զահի հարեալ փելիքս,
ետ պատասխանի. դու առ այժմ երթ՝ և յորժամ ժամ
լիցի, կոչեցից զքեզ։ Միանգամայն և ակն ունէր՝ թէ 26
տացի ինչ նմա 'ի պօղոսէ. վասն որոյ ստէպ կոչե-
ցեալ զնա խօսէր ը̄ նմ̄։ Եւ 'ի կատարել երկուց ա- 27
մաց՝ եկն փոխանակ փելիքսի՝ փեստոս պորկիոս. իբրև
կամեցաւ շնորհս առնել հրէիցն փելիքս, եթող զպօ-
ղոս կապեալ։

ԳԼ. ԻԵ

1 ՓԵՍՏՈՍ իբրեւ եհաս յիշխանութիւն, յետ երից
2 աւուրց ել յե̃էմ 'ի կեսարիայ։ Եւ զգացուցին նմա
3 քահանայապետքն եւ գլխաւորք հրէիցն զպօղոսէ, եւ
աղաչէին խնդրել շնորհս 'ի նմանէ. զի կոչեսցէ զնա
յե̃էմ. դարան գործել սպանանել զնա 'ի ճանապարհի։
4 Իսկ փեստոս արար պատասխանի՝ պահել զնա 'ի կեսա-
5 րիա. թէ ինքն իսկ ը̃ հուպ անդր երթալոց է։ Եւ
որ 'ի ձէնջ կարօղք իցեն՝ ասէ, ընդ իս իջցեն, եւ եթէ
6 իցէ ինչ յառնն վնաս՝ ամբաստան լիցին զնմանէ։ Եւ
լեալ անդ աւուրս՝ ոչ աւելի քան զութ կ̃մ զտասն,
եկն էջ 'ի կեսարիա. եւ 'ի վաղիւ անդր նստեալ յա-
7 տենի, հրամայեաց ածել զպօղոս։ Եւ իբրեւ եկն՝
կացին շուրջ զնովաւ՝ որ յերուսաղէմէ իջեալ էին հր-
էայք. բազումս եւ ծանր վնասս դնէին՝ զոր ոչ կա-
8 րէին ցուցանել։ Քանզի առնէր պատասխանի պօղոս,
եթէ ոչ յօրէնս հրէից՝ եւ ոչ 'ի տաճարն՝ եւ ոչ 'ի կայ-
9 սրն ինչ վնասակար եմ։ Բայց փեստոս կամեցեալ
հրէիցն շնորհս առնել՝ պատասխանի ետ պօղոսի՝ եւ ա-
սէ. կամիս յերուսաղէմ ելանել՝ եւ անդ վասն դոցին
10 իրաց դատել առաջի իմ։ Եւ ասէ պօղոս. յատենի
կայսեր հասեալ կամ, ուր պարտ է ինձ դատել. հր-
էից ինչ չեմ վնասակար, որպէս եւ դու իսկ քաջ գիտես։
11 Ապա թէ վնասակար իցեմ՝ եւ արժանի մահու ինչ
գործեցի, ոչ զանգիտեմ 'ի մեռանելոյ. իսկ եթէ ոչ-
ինչ իցէ՝ զորոց սոքա ամբաստան լինին զինէն, ոչոք
12 կարէ զիս դոցա շնորհել. 'ի կայսր բողոքեմ։ Յայն-
ժամ փեստոս խօսեցեալ ը̃ խորհրդակցին՝ արար պա-
տասխանի, 'ի կայսր բողոքեցեր՝ առ կայսր երթիջիր։
13 ԵԳ. Իբրեւ անցին աւուրք ինչ՝ ագրիպպաս արքայ
եւ բերնիկէ եկին 'ի կեսարիա՝ յողջոյն փեստոսի։
14 Եւ իբրեւ աւուրս բազումս հանէին անդր, փեստոս
զեկոյց արքային զպօղոսէ՝ եւ ասէ. այր մի է աստ մնա-
15 ցեալ կապեալ 'ի փելիքսէ։ Վասն որոյ իբրեւ շոգայ

յԵրուսաղէմ, զգացուցին ինձ քահանայապետքն և
ծերք հրէից․ խնդրէին յինէն առնել նմա պա-
տուհաս։ Որոց ետու պատասխանի, եթէ չէ օրէն հռ- 16
ոմայեցւոց շնորհել ումեք զոք, մինչև ամբաստա-
նեալն յանդիման ունիցի զչարախօսն՝ և տեղի
պատասխանւոյ առնուցու վասն ամբաստանութեն։
Այլ իբրև եկին այսր՝ ոչինչ յապաղեցի, այլ 'ի վաղիւն 17
նստեալ յատենի՝ հրամայեցի ածել զայրն։ Վասն 18
որոյ մատուցեալ ամբաստանքն և ոչ մի ինչ վնաս չա-
րութեան 'ի մէջ բերէին՝ զորոց ես կարծէի․ բայց 19
խնդիրս ինչ՝ վասն իւրեանց պաշտաման ունէին ընդ նմ․
և վասն յիսի ուրումն մեռելոյ, զորմէ ասէր պօղոս թէ
կենդանի է։ Իբրև յանհնարս մտի վասն այնպիսի 20
իրաց քննութե, ասեմ․ եթէ կամիցի երթալ յեմ, և
անդ դատել վասն նոցին իրաց։ Բայց 'ի պօղոսի բո- 21
ղոքելն՝ զի պահիցի 'ի քաջի արանցն յանդիմանութի,
հրամայեցի պահել զնա՝ մինչև տաց տանել առ կայսր։
Ագրիպպաս ցփեստոս ասէ․ կամէի և ես լսել առնն․ 22
և նա ասէ՝ վաղիւ լուիցես։

ԻԴ․ Այլ 'ի վաղիւ անդր իբրև եկն ագրիպպաս և 23
բերինիկէ՝ բազում երևելի սպասուք, և մտին յա-
տեանն հանդերձ հազարապետօքն և արամբք պա-
տուականօք քաղաքին․ և հրամայեալ փեստոսի՝ ա-
ծին զպօղոս։ Այլ ասէ փեստոս․ արքայ ագրիպպա՝ 24
և ամենայն արք՝ որք ընդ մեզ էք․ տեսանէք զսա,
վասն որոյ ամ ժողովք հրէից ամբաստան եղեն ինձ
յերուսաղէմ և աստ․ աղաղակէին՝ թէ չէ պարտ դմա
կեալ։ Բայց ես 'ի վերայ հասի թէ ոչինչ է դորա ար- 25
ժանի մահու գործեալ․ և դորա ինքնին բողոք կա-
լեալ առ քաջ արանցն, խորհեցայ յղել։ Վասն որոյ 26
ստուգութե ինչ գրել տեառն իմում ոչ ունիմ․ վասն
այնորիկ ածի զդա առաջի ձեր՝ և մանաւանդ առաջի
քո արքայ ագրիպպա․ որպէս վերստին քննեալ մար-
թացից ինչ գրել։ Քանզի անպատեհ իմն թուի ինձ՝ 27
տալ տանել կապեալ մի, և ոչինչ վնաս զմանէ նշա-
նակել։

ԳԼ. ԻԶ.

1 Եւ Ագրիպպաս ասէ ցՊօղոս. հրամայեալ է քեզ
վասն քո խօսել. յայնժամ Պօղոսի ձգեալ զձեռն՝ առ֊
2 նէր պատասխանի։ Վասն ամ՟ ամբաստանութե՟ հրէից
զինէն՝ արքայ Ագրիպպա՝ համարիմ զանձն երանելի.
3 զի քո առաջի այսօր տալոց եմ պատասխանի։ Մանաւանդ
զի գիտակ իսկ ես ամենայն կրօնից և խնդրոց հրէից.
4 վասն որոյ աղաչեմ երկայնմտութ՟ լսել ինձ։ Քանզի
զկենաց իմոց՝ որ 'ի մանկութենէ, 'ի սկզբանէ լեալ
յազգի իմում յերուսաղէմ, տեղեակ են ամենայն
5 հրեայք։ Յառաջագոյն գիտեն 'ի վաղուց հետէ,
եթէ կամիցին վկայել. զի ը՟ս ճշմարտագոյն կրօնից
6 օրինացն մերոց կեցեալ եմ փարիսեցի։ Եւ արդ վասն
յուսոյն՝ առ հարսն եղելոյ աւետեացն յայ՟՝ դա֊
7 տեալ կամ յատենի. յոր երկոտասան ազգատոհմս
մերոյ անդադար զցայգ և զցերեկ պաշտեալ ակն ունին
հասանել. վասն որոյ յուսոյ ամբաստանիմ արքայ 'ի
8 հրէից։ Զինչ անհաւատ թուի ձեզ՝ եթէ ա՟ծ
9 զմեռեալս յարուցանէ։ Ես իսկ ինքնին պատշաճ
համարէի՝ զբազում ինչ հակառակ անուանն յի՟ի նա֊
10 զովրեցւոյ գործել։ Զոր և արարի իսկ յե՟մ. և
զբազումս 'ի սրբոցն ես բանտարգել առնէի, 'ի քա֊
հանայապետիցն առեալ իշխանութիւն. և զսպանե֊
11 լոցն նոցա բերէի համար։ Եւ ըստ ա՟մ ժողովրդոցն՝
բազում անգամ պատժէի զնոսա բռնադատէի հայ֊
հոյել. առաւել ևս մոլեալ 'ի վ՟ր նց՟ հալածէի մինչև
12 յարտաքին քաղաքսն։ Որով և գնացեալ 'ի դամաս֊
կոս՝ իշխանութ՟ և հրամանօք քահանայապետիցն,
13 զմիջաւուրբն 'ի ճանապարհի տեսի արքայ՝ յերկնից
առաւել քան զլուսաւորութիւն արեգական ծագեալ
14 զինև լոյս, և զնոքօք որ ը՟ն իմն երթային։ Եւ ամե֊
նեցուն մեր անկանել յերկիր, լուայ ձայն որ ասէր
ցիս՝ հեբրայեցւոց բարբառով. սաւուղ սաւուղ զի՞
հալածես զիս. խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի աքացել։

Եւ ես ասեմ, ո՞ ես տ̃ր. և տէր ասէ. ես եմ յս̃ զոր 15
դու հալածես: Այլ արի և կաց 'ի վերայ ոտից քոց. 16
զի վ̃ն այսորիկ երևեցայ քեզ՝ առնուլ զքեզ 'ի ձեռն
պաշտօնեայ և վկայ՝ որոց տեսերդ զիս, և որոց երևե֊
ցայց քեզ. փրկել զքեզ 'ի ժողովրդենէդ՝ և 'ի հե֊ 17
թանոսաց, յորս ես առաքեցից զքեզ. բանալ զաչս 18
նց̃, դարձուցանել 'ի խաւարէ 'ի լոյս, և յիշխանութ̃է
սատանայի յա̃ծ. առնուլ նոցա զթողութ̃ի մեղաց,
և վիճակ ը̃ սր̃ս՝ հաւատովքն որ յիս: Ուստի ար֊ 19
քայ ագրիպպա՝ ոչ եղէ անհաւան երկնաւոր տես֊
լեանն. այլ նախ որոց 'ի դամասկոս և յե̃մ էին, և 20
ը̃ ա̃մ գաւառս հրէաստանի և 'ի հեթանոսս, պատ֊
մեցի զղջանալ՝ և դառնալ յա̃ծ կենդանի. արժանի
ապաշխարութեան գործս գործել: Վասն այսորիկ 21
հրէից կալեալ զիս 'ի տաճարին, կամէին սպանանել:
Օգնութ̃ի հասեալ առ յաստուծոյ՝ մինչև ցայսօր կա֊ 22
ցի վկայեալ փոքու և մեծի. ոչինչ արտաքոյ ասել՝
քան զոր մարգարէքն և մովսէս խօսեցան զհանդեր֊
ձելոցն լինելոյ. եթէ չարչարելոց է ք̃ս, եթէ առա֊ 23
ջին 'ի յարութ̃է մեռելոց՝ լոյս պատմելոց է ժողովր֊
դեանն և հեթանոսաց: Եւ նր̃ զայս պատասխանի 24
տուեալ, փեստոս 'ի ձայն մեծ ասէ. մոլիս պօղէ,
բզ̃մ դպրութիքդ զքեզ 'ի մոլութ̃ի դարձուցանեն: Իսկ 25
պօղոս ասէ, ոչ մոլիմ քա̃ջդ փեստոս, այլ զցածութ̃ե
և զճշմարտութ̃ե բանս բարբառիմ: Գիտակ իսկ է 26
այսոցիկ արքայ, ը̃ որում և համարձակեալդ խօսիմ.
քանզի ծածկել 'ի քէն իմիք 'ի սոցանէ՝ չառնում
յանձն. զի ոչ եթէ յանկեան ուրեք գործեալ իցէ
այս: Հաւատա՞ս արքայ ագրիպպա մարգարէից. գի֊ 27
տեմ զի հաւատաս: Եւ ասէ ագրիպպաս ցպօղոս, 28
փոքու իմն հաւանեցուցանես զիս լինել քրիստոնեայ:
Եւ պօղոս ասէ. խնդրէի յա̃յ՝ և փոքու և մեծաւ՝ 29
ոչ միայն զքեզ այլ զամենեսեան որ լսեն ինձ այսօր՝
լինել այսպիսի որպ̃ և ես եմ, բաց 'ի կապանաց աս֊
տի: Յոտն եկաց արքայն և դատաւորն և բերենիկէ, 30

31 և որ ը՟ նոսայն նստէին։ Եւ իբրև գնացին, խօսէին
ընդ միմեանս և ասէին. թէ ոչինչ արժանի մահու
32 կամ կապանաց գործէ այրս այս։ Իսկ ագրիպպաս
ցփեստոս ասէ. արձակել մարթ էր զայրս զայս՝ եթէ
ոչ էր բողոքեալ 'ի կայսր։

ԳԼ. ԻԷ.

1 ԻԷ. ԻԲՐԵՒ հրամայեցաւ մեզ նաւել յիտալիա,
տային զպօղոս՝ և զայլս ոմանս կապեալս ցհարիւրա-
պետ մի, որում անուն էր յուլիոս սեբաստեան
2 գնդին։ Եւ ելեալ 'ի նաւ մի անդրամիտտացի, որ
երթալոց էր 'ի կողմանս ասիացւոց՝ գնացաք. էր ը՟
3 մեզ և արիստարքոս մակեդոն թեսաղոնիկեցի։ Եւ
'ի վաղիւ անդր իջաք 'ի սիդոն. և մարդասիրութ՟ի
ցուցեալ յուլիոս առ պօղոս, հրամայեաց առ բարե-
4 կամսն երթալ՝ և դարման գտանել։ Եւ անտի ելեալ
խոնարհագոյն նաւեցաք 'ի կիպրոս՝ վ՟ն հողմոյն ընդ-
5 դէմ լինելոյ։ Յայնժամ ը՟ մէջ ծովուն կիւլիկեայ և
6 պամփիլեայ նաւեալ՝ իջաք 'ի սմիռայ լիկիացւոց։ Եւ
անդ գտեալ հարիւրապետին նաւ մի աղեքսանդրա-
7 ցի որ երթայր յիտալիա, եմոյծ զմեզ անդր։ Եւ 'ի
բազում աւուրս ծանրանաւեալք՝ հազիւ հասաք առ
կնիդաւ. և 'ի չթողացուցանել մեզ հողմոյն, նաւեցաք
8 խոնարհագոյն 'ի կրետէ առ սաղամինեաւ։ Հազիւ ան-
ցեալ առ նովաւ՝ եկաք 'ի տեղի ինչ որ կոչէր գեղե-
ցիկ նաւահանգիստ. յոր հուպ էր քաղաքն ղասեայ։
9 Եւ իբրև բ՟զմ ժամանակք անցանէին, և սխալ ևս
լինէր նաւելոյն. և վ՟ն այն ինչ ևս պահոցն անցանե-
10 լոյ, տայր խրատ պօղոս, և ասէ ցնոսա. արք՝ տեսա-
նեմ զի թշնամանօք և բ՟զմ վնասու՝ ոչ միայն բեռինդ
և նաւիդ, այլ և անձանց մերոց լինելոց է նաւարկու-
11 թ՟իս։ Իսկ հարիւրապետն նաւապետին և նաւավարին
12 առաւել անսայր՝ քան բանիցն պօղոսի։ Իբրև դժպա-
տեհ իմն թուէր նաւահանգիստն առ 'ի ձմերել, բա-
զումք խորհեցան գնալ անտի. թերևս կարասցեն

համանել 'ի փիւնիկէ՝ ձմերել 'ի նաւահանգստին կրե-
տացւոց, որ հայէր ընդ հարաւակողմն և ընդ աշխարհն։
Եւ 'ի շնչել հարաւոյն, համարեցան ուր դիմեալն 13
էին հասանել. և արկեալ մօտ անցանէին զկրետեաւ։
Եւ ոչ յետ բազում ժամուց՝ անկաւ զնովաւ հողմ 14
ուռուցիկ, որ կոչի եւրակիւկլոն։ Ընդ յափշտակել նա- 15
ւին՝ և 'ի չհանդուրժել ընդդէմ հողմոյն, թոյլ տուեալ
երթայաք և գայաք։ Ի կղզի ինչ դիմեալ՝ որ կոչէր 16
կղօդէա, հազիւ կարացաք ըմբռնել զմակոյկն։ Զոր 17
առեալ՝ յօգնականութիւն կապէին ընդ նաւն, երկու-
ցեալ թէ գուցէ 'ի յորձանուտն անկանիցին. իջու-
ցեալ զառագաստն՝ այնպէս երթային և գային։ Եւ 18
'ի սաստկագոյն վշտանալոյն մերոյ՝ 'ի վաղիւ անդր
զկարասին ընկեցիկ առնէին։ Եւ յերիր աւուր ընդ 19
իւրեանց ձեռն՝ զգործին նաւին ընկեցին։ Երբ և ոչ 20
արև՝ և ոչ աստեղք երևէին 'ի բազում աւուրս, և
ձմեռն ոչ սակաւ կայր 'ի վերայ, ապա բառնայր ամենայն յոյս
փրկութեան մերոյ։ Եւ զի բազում աւուրս նօթի էին, 21
յայնժամ պօղոս կացեալ 'ի մէջ նոցա՝ ասէ. պարտ
էր ձեզ ով արք՝ անսալ ինձ, և ոչ ելանել 'ի կրետեայ՝
և շահել զվիշտս զայս և զվնաս։ Եւ արդ՝ խրատեմ 22
զձեզ քաջալերել. զի վնաս անձին՝ և ոչ միում 'ի ձէնջ
լինիցի, բաց 'ի նաւէդ։ Քանզի երևեցաւ ինձ յայսմ 23
գիշերի հրեշտակ Աստուծոյ՝ որոյ եմն եմ և պաշտեմ զնա,
և ասէ. մի՛ երկնչիր պօղէ, կայսեր ևս պարտ է քեզ 24
յանդիմանն լինել. և ահա շնորհեալ է քեզ Աստուած զամե-
նեսեան, որ են ընդ քեզ 'ի նաւիդ։ Վասն այսորիկ 25
քաջալերեցարո՛ւք արք, զի հաւատամ յԱստուած՝ թէ այս-
պէս լինի՝ զոր օրինակ խօսեցաւ ընդ իս։ Բայց 'ի կղզի 26
ինչ հասանէ մեզ անկանել։

ԻԶ. Երբ չորեքտասաներորդ գիշեր լինէր՝ մինչ 27
դեռ ծփէաք 'ի հանդրին անդունդս, 'ի մէջ գիշերին
կարծէին նաւավարքն եթէ հասեալ իցեն յաշխարհ
ուրեք։ Եւ ընկեցեալ զգունդն՝ գտին գիրկս քսան. 28
և սակաւ ինչ դադարեալ՝ դարձեալ ընկեցին՝ և գտին

29 գիրկս հնգետասան։ Զահի հարեալ թէ գուցէ 'ի
խիստ ինչ տեղիս անկանիցին, յետուստ կողմանէ
ընկեցին խարիսխս չորս. ըղձանային այգուն լինելոյ։
30 Բայց նաւավարքն խնդրէին փախչել 'ի նաւէ անտի.
և իջուցեալ զկուրն 'ի ծով անդր՝ պատճառանօք որ-
պէս թէ առաջոյ կողմանէ խարիխս ձգելոց իցեն։
31 Ասէ Պօղոս ցհարիւրապետն և ցզօրականսն. եթէ ոչ
32 դոքա մնան 'ի նաւիս՝ դուք ապրել ոչ կարէք։ Յայն-
ժամ զօրականքն հատին զլարս կրին՝ և 'ի բաց ընկե-
33 ցին։ Եւ մինչդեռ այգն կամէր լինել, աղաչէր Պօղոս
զամենեսեան առնուլ կերակուր, ասէ. այս չորեք-
տասաներորդ օր է՝ որում ակն ունիք նօթիս կատա-
34 րել, և չէ ինչ ճաշակեալ։ Վասն որոյ աղաչեմ զձեզ՝
ճաշակել կերակուր, զի այն ինքն վասն ձերոյ փրկութե̃ն
է. զի ոչ ուրուք 'ի ձէնջ մազ մի 'ի գլխոյ կորիցէ։
35 Եւ իբրև ասաց զայս, առեալ հաց՝ գոհացաւ զա̃յ
36 առաջի ամենեցուն. եբեկ և սկսաւ ուտել։ Եւ քա-
37 ջալերեցան ամենեքին, և նոքա առին կերակուր։ Եւ
էաք ամենայն հոգիք 'ի նաւին՝ երկերիւր եօթանա-
38 սուն և վեց։ Իբրև յագեցան կերակրովն, և թե-
39 թևացուցին զնաւն՝ թափեալ զցորեանն 'ի ծովն. Եւ
իբրև այգ եղև՝ զերկիրն ոչ ճանաչէին, բայց զգոգ
մի նշմարէին՝ թէ ափն ծովուն իցէ. յոր խորհէին
40 թէ հնար ինչ իցէ՝ զերծուցանել զնաւն։ Եւ զխա-
րիսխսն հատեալ՝ ընկեցին 'ի ծովն, թողացուցին՝ ըղ-
խառնելիս թևոյն, և 'ի բաց առին զառագաստն. և
41 ետուն հողմոյն յափն կոյս ծովուն։ Անկեալ 'ի տեղի
մի երկծով՝ թիւրեցին զնաւն. և առաջին կողմն նա-
ւին խրեալ՝ անշարժ մնայր, և յետին կողմն քակէր 'ի
42 բռնութենէն։ Եւ զօրականացն խորհուրդ արարեալ՝
զի զկապեալսն սպանցեն, և մի ոք լուղիցէ և փախիցէ։
43 Եւ հարիւրապետն քանզի կամեցաւ ապրեցուցանել
զՊօղոս՝ արգել զնա 'ի խորհրդոյն. հրամայեաց զի որ
կարօղն իցեն լուղել՝ անկանիցին նախ, և 'ի ցամաք
44 ելանիցեն. և զայլսն՝ զոմս 'ի տախտակս, և զոմս

յայլ ինչ կահ 'ի նաւէ անտի. և այսպէս եղև ամենե-
ցուն փրծանել յերկիր:

ԳԼ. ԻԸ.

Եւ ապրեալք՝ յայնժամ գիտացաք թէ Մելիտինէ 1
էր անուն կղզւոյն. բայց բարբարոսքն շնորհեցին ոչ
սակաւ մարդասիրութիւն մեզ: Քանզի լուցին խա- 2
րոյկ՝ և ընկալան զամենեսին զմեզ վն անձրևին որ
տեղայր՝ և վասն ցրտոյն: Եւ 'ի ժողովել պօղոսի 3
խուխ ինչ բազում՝ և դնել 'ի վերայ խարուկին, իժ
մի 'ի ջերմութէն ելեալ՝ կալաւ զձեռանէ նր: Եւ իբ- 4
րև տեսին բարբարոսքն կախեալ զգազանն զձեռանէ
նորա, ասէին ցմիմեանս. ուրեմն սպանօղ է այր այս՝
որ թէպէտ և ապրեցաւ 'ի ծովէն, իրաւունքն չետուն
կեալ: Եւ նորա թօթափեալ զգազանն 'ի հուրն, ե- 5
ղև նմա չար և ոչինչ: Եւ նք ակն ունէին նմա այտ- 6
նուլոյ՝ կամ անկանելոյ՝ և յանկարծակի մեռանելոյ. իբ-
րև շատ ակն կալեալ՝ և տեսանէին թէ ոչինչ վնաս եղև
նմա՝ դարձեալ դարձուցեալ զբանսն՝ ասէին թէ ած
ոմն է: Եւ շուրջ զտեղեաւն զայնուիկ էին գիւղք 7
գլխաւորի կղզւոյն՝ որում անուն էր պոպղիոս. որ առ
զմեզ յերաշխի զերիս աւուրս՝ և սիրով ընկալաւ: Եւ 8
եղև հօրն պոպղեայ 'ի ջերմն և յախտ թանչից հի-
ւանդանալ դնել. առ որ մտեալ պօղոս և կացեալ 9
յաղօթս՝ եդ զձեռն և բժշկեաց զնա: Եւ իբրև այս 10
եղև, այլ հիւանդք՝ որ էին 'ի կղզւոջն՝ գային և բը-
ժշկէին. որք և բազում պատուովք պատուեցին ըզ-
մեզ. և իբրև գնացաք, ետուն որ ինչ պէտք էին:

ԷԷ. Եւ յետ երից ամսոց ելաք 'ի նաւ մի աղեք- 11
սանդրացի՝ որ ձմերեալ էր 'ի կղզւոջն նշանաւորաւ
դիոսկուրացւոց: Եւ իջեալ 'ի սիրակուսա՝ եղաք ա- 12
ւուրս երիս: Աստի գնացեալ հասաք 'ի հռեգիոն. 13
և յետ աւուր միոյ 'ի շնչել հարաւոյն, երկօրեայք ե-
կաք 'ի պատիողոս: Ուր և գտաք եղբարս՝ աղաչե- 14
ցեալք 'ի նոցանէ լինել աւուրս եօթն. և ապա ելաք

15 'ի Հռովմ։ Եւ անտի լուեալ եղբարց զմէնջ՝ ելին ընդ
առաջ մեր մինչև յորգոստայն ապփեայ՝ և երիցն կրպակաց. զոր տեսեալ պօղոսի՝ գոհացաւ զա՜յ և քա-
16 ջալերեցաւ։ Եւ իբրև մտաք 'ի Հռովմ, հրամայեցաւ
պօղոսի լինել առանձինն հանդերձ զինուորաւն՝ պահ-
17 պանաւ իւրով։ Եւ եղև յետ երից աւուրց՝ կոչել նմա
զհրէիցն գլխաւորս. և իբրև եկին, ասէ ցնոսա. ես
արք եղբարք ոչինչ հակառակ գործեալ ժողովրդեանն՝
կամ կրօնիցն հայրենեաց, կապեալ յերուսաղեմէ մատ-
18 նեցայ 'ի ձեռս հռովմայեցւոց։ Որք իբրև դատեցան
զիս՝ կամեցան արձակել, վ՜ն և ոչ մի ինչ վնաս մահու
19 գտանելոյ յիս։ Ի հակառակել հրէիցն, հարկ եղև
բողոքել 'ի կայսր. իբր ոչ եթէ զազգէն իմմէ ունէի
20 ինչ չարախօսել։ Վասն այսր պատճառանաց աղաչե-
ցի զձեզ՝ տեսանել՝ և խօսել. քանզի վասն յուսոյն
21 իսրայէլի կամ 'ի շղթայս յայսոսիկ։ Եւ նոքա ասեն
ցնա. մեք ոչ թուղթս ինչ վասն քո ընկալաք 'ի հրէ-
աստանէ, և ոչ եկեալ ոք յեղբարց պատմեաց՝ կամ
22 խօսեցաւ ինչ վասն քո չարութի՜։ Բայց աղաչեմք 'ի
քէն լսել՝ թէ զինչ խորհիցիս. զի վասն հերձուա-
ծոյդ այդորիկ յայտ իսկ է մեզ, զի ամենայն ուրեք
23 հակառակութիւն կրէ։ Ժամ եդեալ նմա օր մի, ե-
կին 'ի վանսն առ նա բազումք. որոց պատմէր վկայու-
թեամբ զարքայութի՜ ա՜յ. և հաւանեցուցանէր զնոսա
վասն յ՜սի, յօրինացն մովսէսի և 'ի մարգարէից՝ յայ-
24 գուէ մինչև ցերեկոյ։ Եւ ոմանք հաւանէին բանիցն,
25 և կէսքն չհաւատային։ Եւ անմիաբանք լեալ մի-
մեանց՝ արձակէին, յասելն պօղոսի բան մի. թէ
բարւոք խօսեցաւ հոգին ս՜բ 'ի ձեռն եսայեայ մար-
26 գարէի առ հարսն մեր, և ասէ. երթ առ ժողովուր-
դըն, և ասասցես. լսելով լուիջիք՝ և մի իմասջիք, և
27 տեսանելով տեսջիք՝ և մի տեսջիք։ Զի թանձրա-
ցաւ սիրտ ժողովրդեանն այնորիկ, և ականջօք իւ-
րեանց ծանր լուան, և զաչս իւրեանց կափուցին. զի
մի երբէք տեսցեն աչօք և ականջօք լուիցեն և սրտ-

տիւք իմասցին՝ և դարձցին, և բժշկեցից զնոսա։ Եւ 28
արդ՝ յայտնի լիցի ձեզ, զի հեթանոսաց առաքեցաւ
փրկութիւն այ̃՝ նոքին և լուիցեն։ Եւ եղև զերկեամ 29
մի՝ բովանդակ իւրով վարձու. և ընդունէր զամենե֊ 30
սեան որ մտանէին առ նա։ Քարոզէր զարքայութիւն 31
այ̃, և ուսուցանէր վասն տն̃ յսի քսի̃, անխափան
ամենայն համարձակութբ̃։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

ԳԼ. Ա.

1 ԱԲ. ՊՕՂՈՍ ծառայ յի՟ քի՟, կոչեցեալ առա-
2 քեալ, որոշեալ յաւետարանն ա՟յ. որ յառաջ խոստա-
ցաւ 'ի ձեռն մարգարէից իւրոց գրովք սրբովք,
3 վասն որդւոյ իւրոյ եղելոյ 'ի զաւակէ դաւթի ըստ
4 մարմնոյ. սահմանելոյ որդւոյն ա՟յ զօրութ՟բ ըստ հո-
գւոյն սրբութ՟ե. 'ի յարութ՟է մեռելոց յի՟ քի՟ տ՟ն
5 մերոյ. որով ընկալաք շնորհս և առաքելութիւն՝ 'ի
հնազանդութ՟ի հաւատոց յամենայն հեթանոսս վ՟ս
6 անուանն նորա. յորս և դուք էք կոչեցեալ յի՟ քի՟։
7 Ամենեցուն որոց էք 'ի հռովմ, սիրելեաց ա՟յ՝ կոչեցե-
լոց սրբոց, շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութ՟ի յա՟յ հօ-
8 րէ մերմէ՝ և 'ի տ՟նէ յ՟սէ ք՟սէ։ Նախ գոհանամ զա՟յ
իմոյ 'ի ձեռն յի՟ քի՟ վ՟ս ձեր ամենեցուն. զի հա-
9 ւատք ձեր պատմեալ են ընդ ա՟մ աշխարհ։ Վկայ է
ինձ ա՟ծ, զոր պաշտեմն հոգւով իմով յաւետարանի
10 որդւոյ ն՟ր, թէ ա՟պ զյիշատակ ձեր առնեմ յա՟մ ժամ
յաղօթս իմ, աղաչելով՝ զի թերևս երբէք յաջողես-
11 ցի ինձ կամօքն ա՟յ գալ առ ձեզ։ Քանզի անձկացեալ
եմ տեսանել զձեզ, զի փոխեցից 'ի ձեզ շնորհս ինչ
12 հոգևորս՝ առ 'ի հաստատել զձեզ. այսինքն է մխի-
թարակից լինել ձեզ վասն ընդ միմեանց իմոյ և ձերդ

հաւատոց։ Ոչ կամիմ եթէ տգէտ իցէք եղբարք. 13
զի բազում անգամ յօժարեցի գալ առ ձեզ, եւ արգե_
լայ մինչեւ ցայժմ. զի եւ 'ի ձեզ պտուղ ինչ ունից
եւ յայլ հեթանոսս։ Յունաց եւ բարբարոսաց՝ 14
իմաստնոց եւ անմտից պարտապան եմ, այնպէս՝ որչափ 15
իմովսանն յօժարութի, եւ ձեզ որ 'ի Հռովմ էք՝
աւետարանել։ Զի ոչ եթէ ամօթ ինչ համարիմ զա_ 16
ւետարանն. քանզի զօրութի ա՟յ է 'ի փրկութի ա՟մ
հաւատացելոց. նախ Հրէի եւ ապա հեթանոսի։ Զի 17
արդարութիւն ա՟յ նովաւ յայտնի 'ի հաւատոց 'ի հա_
ւատս. որպէս եւ գրեալ է, թէ արդարն 'ի հաւատոց
կեցցէ։

Ա.գ. Քանզի յայտնելոց է բարկութիւն ա՟յ յերկնից 18
'ի վերայ ա՟մ ամբարշտութեան եւ անիրաւութեան մարդ_
կան, որք զճշմարտութիւն անիրաւութեամբ ունին.
վասն զի գիտութիւն ա՟յ յայտնի է 'ի ն՟ս. քանզի ա՟ծ 19
իսկ յայտնեաց ն՟ց։ Զի աներեւոյթք ն՟ր 'ի սկզբանէ 20
աշխարհի, արարածովքս իմացեալ տեսանին. այ_
նքն է՝ մշտնջենաւորութի եւ զօրութի եւ ա՟ծութի նո_
րա. զի ոչ գտանիցեն ամենեւին տալ պատասխանի։
Զի ծանեան զա՟ծ, եւ ոչ իբրեւ զա՟ծ փառաւորեցին 21
կամ գոհացան. այլ նանրացան 'ի խորհուրդս իւ_
րեանց, եւ խաւարեցան անմիտ սիրտք ն՟ց։ Զան_ 22
ձինս առ իմաստունս ունէին՝ յիմարեցան։ Եւ փո_ 23
խեցին զփառս անեղծին ա՟յ՝ 'ի նմանութիւն պատ_
կերի եղծանելի մարդոյ եւ թռչնոց եւ չորքոտանեաց եւ
սողնոց։ Վասն որոյ մատնեաց զնոսա ա՟ծ 'ի ցանկու_ 24
թիւն սրտից ն՟ց 'ի պղծութի, անարգել զմարմինս իւ_
րեանց յանձինս. որք փոխանակեցին զճշմարտութի 25
ա՟յ ընդ ստութեան. հնազանդեցան եւ պաշտեցին զարա_
րածս, եւ ոչ զարարիչն. որ է օրհնեալ յաւիտեանս.
ամէն։ Վասն այնորիկ մատնեաց զնոսա ա՟ծ 'ի կա_ 26
իրս անարգութեան. զի էգք ն՟ց փոխանակեցին զպէտս
բնականս 'ի պէտս անբնականս։ Նոյնպէս եւ ա_ 27
րուացն թողեալ զբնական պէտս իգուէն, բորբոքե_

ցան ցանկութ՟ք իւրեանց 'ի միմեանս . արուք ընդ
արուս զխայտառակութիւն գործէին, և զվարձ փո-
խարինին որ պարտ էր մոլորութեան նոցա՝ յանձինս
28 իւրեանց ընդունէին ։ Եւ որպէս զի ոչ ընտրեցին զա՟ծ ու-
նել 'ի գիտութեան, մատնեաց զնոսա ա՟ծ 'ի
29 միտս անարգութ՟ն գործել զանարժանս . լցեալս
ա՟մ անիրաւութ՟բ, պոռնկութ՟բ, անզգամութ՟բ, ագա-
հութ՟բ, չարութ՟բ, լի նախանձու, սպանութ՟բ, հեռիւ,
30 նենգութ՟բ, չարաբարութ՟բ, շոգմոգք, չարախօսք, ա՟ծա-
տեացք, թշնամանօղք, ամբարտաւանք, ամբարհա-
31 ւանք, գտիչք չարեաց, զծնօղս անարգուք . անմիտք,
ուխտադրուժք, անագորոյնք, անմուէրք, անողորմք ։
32 Որք հասեալ էին յա՟յ իրաւանցն վ՟ր, եթէ որք
զայսպիսիսն գործեն՝ արժանի են մահու . և ոչ միայն
որ զայն առնեն, այլ և որ կամակիցն լինին գործե-
լեացն ։

ԳԼ. Բ

1 ՎԱՍՆ որոյ առանց պատասխանի տալոյ ես ով
մարդ որ դատիդ . զի որով դատիս զընկերն, զանձն քո
դատապարտես, զի դու զնոյն գործես որով դատիսն ։
2 ԱԳ. Քանզի գիտեմք, եթէ ա՟յ դատաստանն ճշ-
մարտութ՟բ է 'ի վ՟ր այնոցիկ՝ որ զայնպիսիսն գործեն ։
3 Իսկ արդ՝ խորհիցիս զայս, ով մարդ, որ դատիս զայ-
նոսիկ՝ որ զայնպիսիսն գործեն՝ և դու զնոյնն գործես,
եթէ դու ապրելոց իցես 'ի դատաստանաց անտի ա՟յ ։
4 Եթէ զմեծութ՟բ քաղցրութ՟ն ն՟ր, և զներելոյն և
զերկայնմտութ՟ն արհամարհիցես . չգիտիցես զի
5 քաղցրութ՟ն ա՟յ զքեզ յապաշխարութ՟ն ածէ ։ Բայց
ըստ խստութ՟ն քում, և ը՟ստ անզեղջ սրտի՝ գանձես ան-
ձին քում բարկութ՟ն՝ յաւուր բարկութ՟ն և յայտնու-
6 թ՟ն արդար դատաւորութ՟ն ա՟յ ։ Որ հատուցանէ իւ-
7 րաքանչիւր ը՟ստ գործս իւրեանց . որ համբերութ՟բ են 'ի
գործս բարութ՟ն՝ զփառս և զպատիւ և զանեղծու-
8 թ՟ն խնդրեն, զկեանսն յաւիտենից ։ Իսկ որ 'ի հա-

կառակութէ անտի են և ապստամբք 'ի ճշմարտութենէն՝
և զհետ երթեալ զանիրաւութեան, բարկութի և 9
սրտմտութի՝ նեղութի և անձկութի 'ի վերայ ա՟մ մար-
դոյ՝ որ գործէ զչար. նախ Հրէի՝ և ապա Հեթանոսի։
Փառք պատիւ և խաղաղութի ա՟մի որ գործէ զբարի. 10
նախ Հրէի՝ և ապա Հեթանոսի։ Զի ոչ է ակնառու- 11
թի առաջի ա՟յ։

ԱԵ. Որք միանգամ արտաքոյ օրինացն մեղան, ար- 12
տաքոյ օրինացն կորնչին. և որք ընդ օրինօքն մեղան,
օրինօքն և դատեսցին։ Զի ոչ եթէ որ լսելիք օրի- 13
նացն են՝ արդարացեալ են առաջի ա՟յ, այլ առնելիք
օրինացն արդարասցին։ Այլ յորժամ Հեթանոսք՝ 14
որ զօրէնս ոչ ունին, բնութ՟բ զօրինացն գործիցեն,
նոքա որ զօրէնսն ոչ ունին՝ անձանց իւրեանց իսկ են
օրէնք. որք ցուցանեն զգործս օրինացն գրեալ 'ի սիրտս 15
իւրեանց՝ վկայութ՟բ մտաց իւրեանց, և յանդիմանել
զմիմեանս 'ի խորհրդոց իւրեանց, կամ թէ պատաս-
խանի իսկ տալ, յաւուրն՝ յորում դատիցի աստուած 16
զգաղտնիս մարդկան՝ ըստ աւետարանիս իմոյ, 'ի
ձեռն յ՟ի ք՟ի։ Ապա եթէ դու Հրէայ անուանեալ 17
ես, և յեցեալ ես յօրէնսն՝ և պարծիս յա՟ծ, և գի- 18
տես զկամս նորա, և ընտրես զլաւն, և խրատեալ ես
յօրինացն, վստահ ես յանձն քո առաջնորդ լինել 19
կուրաց՝ լոյս խաւարելոց՝ խրատիչ անզգամաց՝ վարդա- 20
պետ տղայոց. ունել զկերպարանս գիտութե և ճշմար-
տութեան օրինացն։ Իսկ արդ որ ուսուցանես զըն- 21
կերն, զանձն քո ոչ ուսուցանես. որ քարոզես չգո-
ղանալ՝ գողանաս. որ ասես չշնալ՝ շնաս. որ գարշիս 22
'ի մեհենաց՝ զսեղանս կողոպտես. որ օրինօքն պար- 23
ծիս՝ յանցանել ը՟ օրէնսն զա՟ծ անարգես։ Զի ա- 24
նուն ա՟յ վ՟ն ձեր Հայհոյի 'ի մէջ Հեթանոսաց՝ որպէս
և գրեալ է։

ԱԶ. Թլփատութի օգնէ եթէ զօրէնսն պահիցես. 25
ապա եթէ յանցաւոր օրինացն իցես, թլփատութի քո
անթլփատութի եղև։ Իսկ եթէ անթլփատութին 26

զիրաւունս օրինացն պահիցէ․ ո՛չ ապաքէն անթլփա-
27 տութիւն նորա ՚ի թլփատութիւն համարեսցի․ և դատիցի
որ ՚ի բնէ անթլփատութիւն՝ զօրէնսն կատարելով
զքեզ, որ գրովն և թլփատութեամբն յանցաւոր օրինացն
28 իցես։ Զի ո՛չ եթէ որ յայտնի հրէայն է, և ո՛չ որ
29 յայտնի մարմնով թլփատութիւն․ այլ որ ՚ի ծածուկ
հրէայն է, և թլփատութիւն սրտի հոգւով և ո՛չ գրով․
որոյ գովութիւն ո՛չ ՚ի մարդկանէ է, այլ յԱստուծոյ։

ԳԼ․ Գ․

1 ԻՍԿ արդ՝ զինչ աւելի է հրէին, կամ զինչ օգուտ
2 ՚ի թլփատութենէ անտի։ Բազում ինչ ամենայն իրօք․ Նախ
3 այն իսկ՝ զի հաւատարիմ եղեն պատգամքն Աստուծոյ։ Իսկ
արդ՝ եթէ չէր հաւատացեալ ոմանց՝ միթէ անհաւա-
4 տութիւն նոցա զԱստուծոյ հաւատոն խափանէ՞ր․ քաւ լիցի։ Բայց
եղիցի Աստուած ճշմարիտ և ամենայն մարդ սուտ՝ որպէս և գր-
եալ է․ որպէս արդար եղիցիս ՚ի բանս քո, և յաղ-
5 թեսցես ՚ի դատել քեզ։ Իսկ արդ՝ եթէ ապիրատու-
թիւն մեր զԱստուծոյ արդարութիւն յանդիման կացուցանէ՝ զինչ
ասեմք․ միթէ անիրաւ ինչ է Աստուած՝ որ ածէ զբարկու-
6 թիւն․ ըստ մարդկութեան ասեմ, քաւ լիցի․ ապա թէ
7 ո՛չ՝ զիա՞րդ դատի Աստուած զաշխարհ։ Զի եթէ ճշմար
տութիւն Աստուծոյ յիմում ստութեանն առաւելաւ ՚ի փառս նորա,
8 զի՞ ևս ես իբրև զմեղաւոր դատիմ։ Եւ կամ թէ՝ որ-
պէս հայհոյիմքն, և որպէս ասեն զմէնջ ոմանք ասել,
թէ արասցուք զչար՝ զի եկեսցէ բարի․ որոց դատաս-
9 տանքն յիրաւի են։ Եւ արդ՝ ի՞ւ իւիք առաւել իցեմք․
ապաքէն և ո՛չ իւիք․ քանզի յառաջագոյն իսկ մեղա-
դիր եղեաք հրէից և հեթանոսաց՝ ամենեցուն ընդ մե-
10 ղօք լինելոյ։ Որպէս և գրեալ է․ թէ ո՛չ ո՛ք է արդար՝
11 և ո՛չ մի․ և ո՛չ գոյ որ իմանայ, և ո՛չ ո՛ք է որ խնդրէ
12 զԱստուած։ Ամենեքեան խոտորեցան ՚ի միասին
և անպիտանացան․ ո՛չ ո՛ք է որ առնէ զքաղցրութիւն,
13 և ո՛չ ո՛ք է մինչև ՚ի մի։ Գերեզման բաց է կոկորդ նո-
ցա, լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն․ Թոյնք իժից

'ի ներքոյ շրթանց նոցա։ Որոց բերանք անիծիւք և 14
դառնութե՟ լի են։ Երագ են ոտք ն՟ց հեղուլ զարիւն։ 15
Բեկումն և թշուառութի՟ 'ի ճանապարհս նոցա. 16
և զճանապարհն խաղաղութե՟ ոչ ծանեան։ Ոչ է 17
երկիւղ ա՟յ առաջի աչաց նոցա։ 18
ԲԳ. Բայց գիտեմք՝ որ ինչ միանգամ օրէնքն ասեն՝ 19
այնոցիկ որ 'ը օրինօքն են ասեն. զի ա՟մ բերան խցցի,
և դատապարտ լիցի ա՟մ աշխարհ ա՟յ։ Զի 'ի գոր- 20
ծոց օրինաց ոչ արդարասցի ա՟մ մարմին առաջի ն՟ր.
քանզի օրինօքն է գիտութի՟ մեղաց։ Բայց արդ՝ ա- 21
ռանց օրինացն իսկ արդարութի՟ն ա՟յ յայտնեալ է՝
վկայեալ յօրինաց անտի և 'ի մարգարէից։ Քանզի 22
արդարութի՟ն ա՟յ 'ի հաւատոց անտի յի՟ս ք՟ի յամե-
նայն հաւատացեալս. և ոչինչ է խտիր։ Քանզի ա- 23
մենեքեան մեղան. և նուազեալ են 'ի փառաց անտի
ա՟յ։ Եւ արդարանան ձրի նորին շնորհօք 'ի ձեռն փըր- 24
կութե՟ որ 'ի ք՟ս յ՟ս. զոր յառաջն եդ ա՟ծ 'ի քաւութի՟ 'ի 25
ձեռն հաւատոց արեամբն ն՟ր, 'ի հանդէս արդարու-
թե՟ նորա վ՟ն թողութե՟ յառաջագոյն մեղացն գործե-
լոց, 'ի ներելն ա՟յ 'ի հանդէս արդարութե՟ նորա 'ի ժա- 26
մանակի յայսմիկ. զի եղիցի նա արդար, և արդարա-
ցուսցէ զայն՝ որ 'ի հաւատոցն յի՟ս։ Իսկ արդ՝ ո՟ւր են 27
պարծանքն. արգելան. յորո՟ց օրինաց, 'ի գործո՟ց ան-
տի. ոչ. այլ 'ի հաւատոցն օրինաց։ Քանզի համարիմք 28
հաւատովք արդարանալ մարդոյ՝ առանց գործոց օրի-
նացն։ Եթէ հրէից միայն իցէ ա՟ծ՝ և հեթանոսաց 29
ոչ. այո և հեթանոսաց։ Զի եթէ մի է ա՟ծ՝ որ ար- 30
դարացուցանէ զթլփատութի՟ն 'ի հաւատոց, ապա և
զանթլփատութի՟ն նովին հաւատովք։ Արդ՝ զօրէնսն 31
ինչ խափանեմք հաւատովքս, քա՟ւ լիցի. այլ զօրէնսն
հաստատեմք։

ԳԼ. Դ.

ԲԴ. ԻՍԿ արդ՝ զինչ ասիցեմք զգտանելն աբրա- 1
համու նահապետին մերոյ ըստ մարմնոյ։ Զի եթէ 2

աբրահամու գործովք էր արդարացեալ՝ ունել ունէր
3 պարծանս՝ այլ ոչ առ ա՛ծ։ Եւ զինչ ասիցէ գի՛ր. հաւա-
տաց աբրահամ յա՛ծ՝ և համարեցաւ նմա յարդարու-
4 թի՛ւ։ Բայց այնմ որ գործիցէն, ոչ համարին վարձքն
5 ըստ շնորհաց՝ այլ ը՛ստ պարտեաց։ Իսկ այնմ որ ոչն գոր-
ծիցէ՝ բայց հաւատայցէ յայն, որ արդարացուցանէ
զամբարիշտսն, համարին հաւատք նորա յարդարու-
6 թի՛ւ։ Որպէս և դաւիթ ասէ զերանութի՛ մարդոյ՝ որում
7 ա՛ծ համարի արդարութի՛ առանց գործոց։ Երանի՛
որոց թողան անօրէնութի՛ւք, և որոց ծածկեցան
8 մեղք իւրեանց։ Երանեալ է այր՝ որում ոչ համարես-
9 ցի տէր զմեղս ն՛ր։ Արդ՝ երանութի՛ս այս 'ի վերայ
թլփատութեա՛ն է, եթէ 'ի վերայ անթլփատութե՛.
քանզի ասեմք՝ եթէ համարեցան աբրահամու հա-
10 ւատքն յարդարութի՛։ Արդ զիա՞րդ համարեցան. մինչ-
դեռ 'ի թլփատութե՞ էր՝ եթէ յանթլփատութե՛. ոչ
11 'ի թլփատութե՛ն, այլ յանթլփատութե՛։ Եւ նշա-
նակ ա՛ռ զթլփատութի՛ն, կնիք արդարութե՛ հաւա-
12 տոյն՝ որ յանթլփատութե՛ էր. զի եղիցի նա հայր
ա՛մ հաւատացելոց որ յանթլփատութե՛ էին,
առ 'ի համարելոյ և ն՛ց արդարութի՛. և հայր թլփա-
տութե՛՝ որոց ոչ 'ի թլփատութե՛ է միայն և եթ, այլ
և որոց երթայցեն ը՛ հետս անթլփատութե՛ հաւա-
տոյ հօր մերոյ աբրահամու։
13 դ.դ. Զի ոչ եթէ օրինօքն են աւետիքն աբրա-
համու՝ և զաւակի նորա ժառանգ լինել աշխարհի,
14 այլ 'ի հաւատոցն արդարութենէ։ Զի եթէ որք
յօրինացն են, ժառանգ իցեն. ապա՛ ընդունայն են
15 հաւատքն՝ և դատարկ աւետիքն։ Քանզի օրէնքն
զբարկութի՛ գործեն. բայց ուր ոչ են օրէնք՝ և ոչ
16 յանցանք ինչ։ Վասն այնորիկ 'ի հաւատոց անտի,
զի ըստ շնորհացն իցէ. առ 'ի լինելոյ հաստատուն
աւետեացն ամենայն զաւակին. ոչ այնմ միայն որ
յօրինաց անտի, այլ և այնմ որ 'ի հաւատոցն աբրա-
17 համու, որ է հայր մեր ամենեցուն, որպէս և գրեալ

է թէ հայր ազգաց բազմաց արարի զքեզ առաջի
այ̃ · որում հաւատաց՝ եթէ կենդանի առնէ զմե-
ռեալս, և կոչէ զչ-գոյն իբրև զգոյ: Որ յանյոյսն յու- 18
սով հաւատաց լինել նմա հայր ազգաց բազմաց · որ-
պէս և ասացաւն, թէ այնպէս եղիցի զաւակ քո:
Եւ նա ոչ երկմտեաց 'ի հաւատոցն. թէպէտ և հայ- 19
եցաւ 'ի մարմին իւր այնուհետև իբրև 'ի մեռեալ.
քանզի զհարիւրամենիւք ուրեմն էր. և 'ի մեռելութի̃
յարգանդին սառայի: Բայց յաւետեացն այ̃ ոչ երկ- 20
մտեաց անհաւատութե̃բ · այլ զօրացաւ հաւատովք,
ետ փառս այ̃ · և հաստատեցաւ 'ի միտս իւր, եթէ 21
որ խոստացաւն՝ կարող է առնել: Վասն որոյ համա- 22
րեցաւ նմա յարդարութի̃: Արդ զի՝ գրեցաւն, ոչ ե- 23
թէ վ̃ն նորա միայն՝ եթէ համարեցաւ նմա · այլ և 24
վասն մեր որոց համարելոց է · որք հաւատամք յայն՝
որ յարոյցն զյ̃ս զտ̃ր մեր 'ի մեռելոց · որ մատնեցաւ 25
վ̃ն յանցանաց մերոց · և յարեաւ վասն զմեզ արդա-
րացուցանելոյ:

ԳԼ. Ե

ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՒ արդարացեալք 'ի հաւատոց անտի, 1
խաղաղութիւն կալցուք առ ա̃ծ 'ի ձեռն տ̃ն մերոյ
յ̃ի ք̃ի · որով և զընծայութի̃ ընկալաք հաւատովք 'ի 2
շնորհս յայսմիկ՝ յորում կամք, և պարծիմք յու-
սով փառացն այ̃: Եւ ոչ այսչափ միայն, այլ և պար- 3
ծիմք ևս 'ի նեղութիւս մեր · քանզի գիտեմք, եթէ
նեղութի̃ք զհամբերութի̃ գործեն, համբերութիւն 4
զհանդէս, հանդէս զյոյս · յոյս ոչ երբէք ամաչեցու- 5
ցանէ · զի սէրն այ̃ սփռեալ է 'ի սիրտս մեր, 'ի ձեռն
հոգւոյն ս̃բ՝ որ տուաւ մեզ: Զի մինչդեռ տկարքն 6
էաք՝ ք̃ս վ̃ն մեր 'ի ժամանակի 'ի վ̃ր ամբարշտաց մե-
ռաւ: Զի վասն արդարոյ հազիւ ոք մեռանիցի · այլ 7
վասն բարւոյ թերևս համարձակեսցի ոք մեռանել:
Յայտնեաց ա̃ծ զսէրն իւր 'ի մեզ, զի մինչդեռ մե- 8
ղաւորքն էաք, ք̃ս վասն մեր մեռաւ · որչափ ևս ա- 9

առաւել յարդարանալս մերում այժմիկ արեամբն նր՟՝
10 ապրեսցուք նովաւ 'ի բարկութենէ անտի։ Զի եթէ
մինչ թշնամիքն էաք՝ հաշտեցաք ը՟ այ՟ մահուամբ
որդւոյ նր՟․ որչափ ևս առաւել 'ի հաշտելս մերում՝
11 ապրեսցուք կենօքն նր՟։ Եւ ոչ այսչափ միայն, այլ և
պարծիմք ևս յա՟ծ 'ի ձեռն տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի․ որով
և զհաշտութիւն իսկ ընկալաք։
12 Գ․Զ․ Զի ո՟պ 'ի միջէ մարդոյ մեղք յաշխարհ
մտին՝ և 'ի մեղաց անտի մահ․ և այնպէս յա՟մ մար-
13 դիկ տարածեցաւ մահ՝ որով ամենեքին մեղան։ Զան-
զի մինչև յօրէնս մեղք էին յաշխարհի․ բայց մեղք
14 ոչ համարէին, ուր օրէնք ոչ իցեն։ Այլ թագաւորեաց
մահ յադամայ մինչև ցմովսէս՝ և 'ի վ՟ր չյանցուցե-
լոցն, ը՟ նմանութե՟ յանցուածոյն ադամայ, որ է օրի-
15 նակ հանդերձելոյն։ Այլ ոչ ո՟պ յանցանքն՝ նոյնպէս
և շնորհքն․ զի եթէ միոյն յանցանօք բազումք մե-
ռան, որչափ ևս առաւել շնորհքն ա՟յ և պարգևքն՝
շնորհօք միոյն մարդոյ յ՟սի ք՟սի 'ի բազումս առաւելան։
16 Եւ ոչ ո՟պ 'ի միջէ յանցուցելոյն պարգևքս․ զի դա-
տաստանն 'ի միջէ յանցուածոյ անտի 'ի դատապար-
տութիւն․ այլ շնորհքն 'ի բազմաց յանցուածոյն
17 յարդարութի։ Զի եթէ 'ի միոյն յանցանաց մահ
թագաւորեաց միովն, որչափ ևս առաւել՝ որք զա-
ռաւելութի՟ շնորհաց և զպարգևաց արդարութե՟ առ-
նուցուն, կենօք թագաւորեսցեն 'ի ձեռն միոյն յ՟սի
18 ք՟սի։ Արդ ուրեմն ո՟պ միոյն յանցանօք յա՟մ մար-
դիկ դատապարտութի՟, նոյնպէս և միոյն արդարութ՟բ՝
19 յա՟մ մարդիկ արդարութի՟ կենաց։ Զի որպէս ան-
հնազանդութ՟բ միոյն մարդոյ՝ մեղաւորք բազումք ե-
ղեն, նոյնպէս և հնազանդութեամբ միոյն, արդարք
20 բազումք եղիցին։ Բայց օրէնք 'ի ներքս անկան, զի
յանցանքն բազմասցին․ զի ուր առաւել եղեն մեղքն,
21 առաւել ևս յաւելան շնորհքն։ Զի որպէս թագա-
ւորեցին մեղքն 'ի մահու անդ․ նոյնպէս և շնորհքն
թագաւորեսցեն արդարութ՟բ 'ի կեանսն յաւիտենից
'ի ձեռն յ՟սի ք՟սի տ՟ն մերոյ։

ԳԼ. Զ.

Իսկ արդ զինչ ասիցեմք, յաճախեսցուք ՚ի մեղսն 1
զի շնորհքն բազմասցին: Քաւ լիցի. որք մեռաք մե- 2
ղացն, զիա՞րդ տակաւին ՚ի նմին կեցցեմք: Եթէ ոչ 3
գիտէք՝ զի որ միանգամ մկրտեցաք ՚ի ք͞ս յ͞ս ՚ի մահ
անդր ն͞ր մկրտեցաք: Թաղեցաք ը͞ն նմին մկրտութե͞ն 4
՚ի մահ, զի որ͞պ յարեաւ ք͞ս ՚ի մեռելոց փառօք հօր,
նոյնպէս և մեք ՚ի նորոգութե͞ն կենաց շրջեսցուք: Զի 5
եթէ տնկակից եղեաք նմանութե͞ մահու ն͞ր. այլ և
յարութե͞ ն͞ր լինիցիմք: Զայս գիտասջիք՝ զի հին 6
մարդն մեր խաչակից եղև նորա, զի խափանեսցի
մարմին մեղացն, մի ևս ծառայել մեզ մեղացն: Զի 7
որ մեռանին՝ արդարացեալ է ՚ի մեղաց անտի: Իսկ 8
եթէ մեռաք ը͞ն ք͞սի, հաւատամք՝ թէ և կեցցուք ը͞ն
նմա: Գիտեմք եթէ ք͞ս յարուցեալ է ՚ի մեռելոց. 9
այսուհետև ոչ մեռանի, և մահ նմա ոչ ևս տիրէ:
Զի որ մեռաւն՝ մեղացն մեռաւ միանգամ, և որ 10
կենդանին է՝ կենդանի է ա͞յ: Նոյնպէս և դուք հա- 11
մարեսջիք զանձինս մեռեալս մեղացն, և կենդանիս
ա͞յ ՚ի ք͞ս յ͞ս ՚ի տ͞ր մեր:

ԴԿ. Մի այսուհետև թագաւորեսցեն մեղք ՚ի 12
մահկանացու մարմինս ձեր՝ հնազանդել ցանկութե͞ց
նորա: Եւ մի պատրաստէք զանդամս ձեր զէն անի- 13
րաւութե͞ մեղացն. այլ պատրաստեցէք զանձինս ձեր
ա͞յ՝ որ͞պ ՚ի մեռելոց ՚ի կենդանիս. և զանդամս ձեր
զէն արդարութե͞ն ա͞յ: Զի մեղք ձեզ ոչ տիրեսցեն. 14
քանզի ոչ էք ը͞ն օրինօք այլ՝ ը͞ն շնորհօք: Իսկ արդ 15
զիա՞րդ. մեղիցո՞ւք՝ զի չեմք ը͞ն օրինօք այլ ը͞ն շնորհօք.
քաւ լիցի: Ոչ գիտէք՝ թէ որում պատրաստէք զան- 16
ձինս ձեր ծառայս ՚ի հնազանդութի, ծառայ էք՝ ո-
րում հնազանդիքն, եթէ մեղաց՝ ՚ի մահ, և եթէ ՚ի
հնազանդութե͞ արդարութե͞ ՚ի կեանս: Այլ շնորհք 17
ա͞յ. զի էիք ծառայք մեղաց՝ հնազանդեցայք ՚ի սրտէ
որում աւանդեցայք յառակ վարդապետութե͞: Արդ՝ 18

ազատացեալք 'ի մեղաց ծառայեցէք արդարութեան :
19 Մարդկօրէն ասեմ վասն տկարութեան մարմնոյ ձերոյ . զի
որպէս պատրաստեցէք զանդամս ձեր ծառայս պղծու-
թեան և անօրէնութեան յանօրէնութիւն . նոյնպէս և այժմ
պատրաստեցէք զանդամս ձեր ծառայս արդարութեան
20 'ի սրբութիւն : Զի մինչ ծառայքն էիք մեղաց՝ ազա-
21 տացեալ էիք յարդարութենէն : Իսկ արդ՝ զինչ պտուղ
ունէիք յայնժամ, որովք այժմդ զամօթի հարեալ
22 էք . զի վախճան նոցա մահ է : Բայց արդ ազատացեալք
'ի մեղացն՝ և ծառայեալք այ՝ ունիք զպտուղ ձեր 'ի
23 սրբութիւն, և վախճան նորա կեանս յաւիտենից : Զի
թոշակն մեղաց մահ է . այլ շնորհքն այ կեանքն յա-
ւիտենից 'ի քս յս 'ի տր մեր :

ԳԼ . Է

1 ԴԴ . Եթէ ոչ գիտէք եղբարք, զի ընդ գիտունս
օրինաց խօսիմ . զի օրէնք տիրեն մարդոյ՝ որչափ ժա-
2 մանակս կենդանի իցէ : Քանզի կին առնակին 'ի
կենդանի այր իւր կապեալ կայ օրինօք . իսկ եթէ
3 մեռցի այրն, արձակեալ է յօրինաց առն : Ապա ուրեմն
մինչ կենդանի է այրն, շուն կոչի՝ եթէ լինիցի առն
այլում . եթէ մեռցի այրն՝ ազատ է յօրինացն, չհա-
4 մարեալ շուն՝ եթէ լինիցի առն այլում : Այսուհետև
և դուք եղբարք՝ մեռայք օրինացն մարմնովն քի,
լինել այլում որ 'ի մեռելոցն յարուցեալ է, զի պտղա-
5 բեր լիցուք այ : Քանզի մինչ էաքն մարմնով, կարիք
մեղաց՝ որ օրինօքն էին՝ զօրանային յանդամս մեր,
6 առ 'ի պտղաբեր առնելոյ զմեզ մահու : Բայց այժմ
դատարկացաք յօրինաց անտի . քանզի մեռաք այն-
միկ՝ որով ըմբռնեալն էաք, առ 'ի ծառայել մեզ նո-
7 րոգութեամբ հոգւոյն՝ և ոչ հնութեամբ գրոյն : Իսկ արդ զինչ
ասեմք . օրէնքն մեղք իցեն . քաւ լիցի . այլ զմեղս ոչ
գիտէի, եթէ ոչ օրինօք . և զցանկութիւն ոչ ճանաչէի,
եթէ ոչ օրինացն էր ասացեալ՝ մի ցանկանայցես :
8 Պատճառս առեալ մեղքն պատուիրանաւն, և գործե-

ցին յիս զա՟մ ցանկու՟թի. զի առանց օրինացն մեղքն մե-
ռեալ էին: Այլ ես առանց օրինացն երբեմն էի կեն- 9
դանի. այլ իբրև հաս յիս պատուիրանն, մեղքն
կենդանացան. և ես մեռայ, և գտաւ ինձ պատուի- 10
րանն՝ որ 'ի կեանս էր, նոյն 'ի մահ: Զի մեղացն 11
պատճառս առեալ պատուիրանաւն խաբեցին զիս և
նովին սպանին:

ԴՋ. Այսուհետև օրէնք սբ՟ են՝ և պատուիրանն սբ՟ 12
և արդար և բարերար: Իսկ արդ՝ ինձ բարին մա՞հ 13
եղև. քաւ լիցի. այլ մեղքն. զի երևեսցին մեղքն
բարեաւն գործել ինձ զմահ. զի եղիցին ը՟ առաւելու՟
մեղքն մեղաւոր 'ի ձեռն պատուիրանին: Գիտեմք՝ 14
զի օրէնքն հոգևոր են. այլ ես մարմնաւոր եմ, ընդ
մեղօք վաճառեալ: Զի զոր գործեմն ոչ գիտեմ, ոչ 15
եթէ զոր կամիմն զայն առնեմ, այլ զոր ատեամն՝
զայն գործեմ: Ապա թէ զոր ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, 16
վկայեմ օրինացն՝ եթէ բարւոք են: Այլ արդ՝ ոչ ե- 17
թէ ես գործեմ զայն, այլ բնակեալ յիս մեղքն: Գի- 18
տեմ զի ոչ բնակեալ է յիս, այսինքն 'ի մարմնի իմում
բարի ինչ. զի կամքն առաջի կան ինձ. և առնել զբա-
րին ոչ: Զի ոչ եթէ՝ զոր կամիմ զբարին առնեմ, 19
այլ զոր ոչն կամիմ զչարն, զայն գործեմ: Ապա եթէ 20
զոր ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, ոչ ևս ես առնեմ զայն՝
այլ բնակեալ յիս մեղքն: Այլ արդ՝ գտանեմ զօրէնս 21
այնուրիկ՝ որ կամիցին առնել յիս զբարին. և ինձ չա-
րն առաջի կայ: Հաճեմ ը՟ օրէնսն այ՟ ը՟ ներքին 22
մարդոյն. բայց տեսանեմ այլ օրէնս յանդամս իմ, զի- 23
նեալ հակառակ օրինաց մտաց իմոց. և գերեալ զիս
օրինօքն մեղաց՝ որ են յանդամս իմ: Այր մի տառա- 24
պեալ եմ ես՝ ո՞վ ապրեցուսցէ զիս 'ի մարմնոյ աստի
մահու: Այլ շնորհօքն այ՟ 'ի ձեռն յի՟ քի՟ տն՟ մե- 25
րոյ:

ԽԿ. Ապա ուրեմն՝ ես ինքնին մտօք իմովք ծառայ-
եմ օրինացն այ՟. և մարմնով օրինացն մեղաց:

ԳԼ. Ը.

1 Արդ այսպէս լիցի՝ ոչինչ դատապարտութիւն է այնո-
2 ցիկ որ ՚ի ք՟ս յ՟ս։ Զի օրէնք հոգւոյն կենաց ՚ի ք՟ս յ՟ս
3 ազատեցին զիս յօրինաց մեղացն եւ մահու։ Զի որ
անհնարին էր օրինացն՝ որով տկարանայր մարմնով.
ա՟ծ զորդին իւր առաքեաց ՚ի նմանութիւն մարմնոյ
մեղաց. վ՟ս մեղաց, եւ դատապարտեաց զմեղս ՚ի մար-
4 մնի անդ. զի արդարութիւն օրինացն կատարեսցի ՚ի մեզ,
5 որք ոչ ը՟ս մարմնոյ գնայցեմք՝ այլ ըստ հոգւոյն։ Զի
որք ը՟ս մարմնոյն են՝ զմարմնոյն խորհին, եւ որք ըստ
6 հոգւոյն՝ զհոգւոյն։ Զի խորհուրդ մարմնոյ մահ է. եւ
7 խորհուրդ հոգւոյն, կեանք եւ խաղաղութի։ Վասնզի
խորհուրդ մարմնոյ թշնամութի է յա՟ծ՝ զի օրինացն ա՟յ
8 ոչ հնազանդի. նաեւ կարէ իսկ ոչ։ Զի որ մարմնովն
9 են, ա՟յ հաճոյ լինել ոչ կարեն։ Բայց դուք ոչ էք մար-
մնով այլ հոգւով, եթէ իցէ հոգին ա՟յ ՚ի ձեզ բնա-
կեալ. ապա եթէ ոք զհոգի ք՟ի ոչ ունի, սա չէ նորա։
10 Իսկ եթէ ք՟ս ՚ի ձեզ է՝ ապա մարմինն մեռեալ է վա-
սըն մեղաց. եւ հոգին կենդանի է վ՟ս արդարութե։
11 Եթէ հոգի այնորիկ՝ որ յարոյց զյ՟ս ՚ի մեռելոց,
բնակեալ է ՚ի ձեզ. ապա եւ որ յարոյց զյ՟ս ք՟ս ՚ի մե-
ռելոց՝ կենդանացուսցէ զմահկանացու մարմինս ձեր
բնակեալ հոգւով իւրով ՚ի ձեզ։

12 Այսուհետեւ եղբարք՝ պարտապան եմք ոչ մար-
13 մնոյ՝ ըստ մարմնոյ կեալ։ Զի թէ ը՟ս մարմնոյ կեցէք՝
մեռանելոց էք. իսկ եթէ հոգւով զգործս մարմնոյ
14 սպանանիցէք՝ կեցջիք։ Զի որ հոգւովն ա՟յ վարին,
15 նոքա են որդիք ա՟յ։ Զի ոչ առիք զհոգին ծառայութե
միւսանգամ յերկիւղ, այլ առիք զհոգին որդեգրութե.
16 որով աղաղակեմք աբբայ. հայր։ Նոյն ինքն հոգին
17 վկայէ հոգւոյս մերում, եթէ եմք որդիք ա՟յ։ Եւ ե-
թէ որդիք, ապա եւ ժառանգք. ժառանգք ա՟յ՝ եւ ժա-
ռանգակիցք ք՟ի. եթէ չարչարանացն կցորդ լինիմք, եւ
18 փառացն հաղորդ լինելոց եմք։ Ինձ այսպէս թուի՝

եթէ ոչ են արժանի չարչարանք ժամանակիս հանդեր-
ձելոց փառացն՝ որ յայտնելոց են 'ի մեզ: Զի ակնկա- 19
լուն արարածոց՝ յայտնութեան որդւոյն այ սպասէ: Զի 20
ընդունայնութեան արարածք հնազանդեցան, ոչ իւրեանց
կամաւ՝ այլ վասն այնորիկ որ հնազանդեցոյցն յուսով.
զի և ինքեանք իսկ արարածքն ազատեսցին 'ի ծառայ- 21
ութենէ ապականութեան՝ յազատութիւն փառաց որդւոյն
այ: Քանզի գիտեմք, եթէ ամ արարածք հեծեն և 22
երկնեն մինչև ցայժմ: Եւ ոչ այսչափ միայն. այլ և 23
մեք իսկ՝ որ զպտուղ հոգւոյն ունիմք, անձամբ յան-
ձինս մեր հեծեմք՝ որդեգրութեան ակն կալեալ փրկութեան
մարմնոյ մերոյ: Զի յուսով ապրեցաք. այլ յոյս տե- 24
սանելի՝ չէ յոյս. զի զոր տեսանէ ոք՝ զի և ս յուսայ:
Ապա թէ զոր ոչն տեսանեմք յուսամք, համբերու- 25
թեամբ ակն ունիմք: Նոյնպէս և հոգին 'ի թիկունս 26
հասանէ տկարութեան մերում. զի զոր կամքն յաղօ-
թս՝ որպէս արժան իցէ ոչ գիտեմք. այլ ինքնին հո-
գին բարեխօս լինի 'ի հեծութիւն անմռունչս: Բայց որ 27
քննէն զսիրտս՝ գիտէ զինչ խորհուրդ է հոգւոյն. զի
ըստ այ բարեխօսէ վս սրբոց: Բայց գիտեմք՝ եթէ 28
որոց սիրեն զած՝ յամի գործակից լինի 'ի բարիս՝
որք հրաւիրմանն կոչեցան: Զի զորս յառաջն ճան- 29
աչէր, յառաջագոյն և հրաւիրեաց կերպարանակից
լինել պատկերի որդւոյն իւրոյ. զի եղիցի նա անդրա-
նիկ 'ի մէջ եղբարց բազմաց: Եւ զորս յառաջա- 30
գոյն հրաւիրեաց՝ զնոսին և կոչեաց. և զորս
կոչեացն զնոսին և արդարացոյց. և զորս արդարա-
ցոյցն, զնոսին և փառաւորս արար: Իսկ արդ զինչ 31
ասեմք առ այս. եթէ ած 'ի մեր կոյս է, ով իցէ
մեր հակառակ: Որ յիւր որդին ոչ խնայեաց՝ այլ 32
վս մեր ամենեցուն մատնեաց զնա. զիարդ ոչ նովաւ
հանդերձ զամ շնորհիցէ մեզ: Ով իցէ որ մեղադիր 33
լինիցի ընտրելոց այ. ած է որ արդարացուցանէ, իսկ 34
արդ ով է որ դատապարտ առնիցէ: Քս յս որ մե-
ռաւն մանաւանդ թէ յարուցեալ իսկ է. և է ընդ

35 աջմէ այ, որ և բարեխօս իսկ է վն մեր։ Արդ ո՞վ
մեկնեսցէ զմեզ 'ի սիրոյն քսի, նեղութի թէ անձ-
կութի, թէ հալածանք, թէ սով, թէ մերկութի, թէ
36 վիշտք, թէ սուր. որպէս և գրեալ է. վն քո մեռա-
նիմք զօրհանապազ, համարեցաք իբրև զոչխար 'ի
37 սպանդ։ Այլ յայսմ ամենայնի, առաւել յաղթեմք
38 նովաւ՝ որ սիրեացն զմեզ։ Քանզի հաստատեալ եմ,
եթէ ոչ մահ և ոչ կեանք և ոչ հրեշտակ և ոչ իշ-
խանութիւնք. և ոչ որ կանն և ոչ հանդերձեալքն և ոչ
39 զօրութիւնք, և ոչ բարձրութի և ոչ խորութի, և ոչ այլ
ինչ արարած՝ կարէ մեկնել զմեզ 'ի սիրոյ անտի այ,
որ 'ի քս յս 'ի տր մեր։

ԳԼ. Թ.

1 ԵԴ. ՍՏՈՒԳՈՒԹԵԱՄԲ ասեմ 'ի քս և ոչ ստեմ,
2 վկայեն ինձ միտք իմ 'ի հոգի սբ. զի տրտմութի է
3 ինձ յոյժ՝ և անպակաս ցաւք սրտի իմոյ։ Զի ուխ-
տիւք խնդրէի ես իսկ ինքնին նզով լինել 'ի քսէ, վասն
4 եղբարց իմոց և ազգականաց ըստ մարմնոյ, որ են իսրա-
յելք. որոց որդեգրութիւն և փառքն և կտակարանքն և
5 օրէնսդրութիւն և պաշտօնն և աւետիքն, որոց հարքն,
յորոց և քս ըստ մարմնոյն, որ է 'ի վերայ ամենեցուն
6 ած օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն։ Ոչ ինչ է մարթ՝
եթէ անկեալ լինիցի բանն այ. զի ոչ ամենեքեան՝ որ
7 յիսրայելէն են, նոքա իսրայելք իցեն. և ոչ որ զաւակն
աբրահամու են՝ ամենեքեան որդիք իցեն. այլ իսա-
8 հակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ։ Այսինքն ոչ եթէ որ
որդիք մարմնոյն են, են որդիք այ, այլ որդիք
9 աւետեացն համարին 'ի զաւակ։ Քանզի աւետեաց
իսկ է բանս այս, եթէ 'ի ժամանակին յայսմիկ եկից՝
10 և եղիցի որդի սառայի։ Եւ ոչ այնչափ միայն՝ այլ
և 'ի ռեբեկայ 'ի միոջէ անկողնոյ սահակայ հօր
11 մերոյ։ Զի մինչչև ծնեալ էին, և մինչչև բարի ինչ
կամ չար գործեալ էին. զի ըստ ընտրութեանն առա-
12 ջադրութիւն այ հաստատեսցի. ոչ 'ի գործոց՝

այլ յայնմանէ որ կոչեացն՝ ասացաւ նմա. Թէ երէցն 13
կրտսերոյն ծառայեսցէ, ո՟պ և գրեալ է. Թէ զՅա-
կովբ սիրեցի, և զԵսաւ ատեցի։ Իսկ արդ՝ զի՞նչ ա- 14
սեմք. միթէ անիրաւութիւն իցէ ա՟յ. քա՛ւ լիցի.
Զի մովսեսի ասէ. ողորմեցայց՝ որում ողորմեցայցն, 15
և գթացայց՝ յորս գթացայց։ Ապա ո՛չ է՟ այնմ ինչ է՝ 16
որ կամիցին, և ո՛չ է՟ այնմ՝ որ ընթանայցէ. այլ բա՟ռ
ա՟յ որ ողորմին։

ԵԶ. Ասէ գիր ցփարաւոն. Թէ վասն այնո- 17
րիկ զրգուեցի զքեզ, զի 'ի քեզ ցուցից զզօրութի՟ իմ, և
պատմեսցի անուն իմ ընդ ա՟մ երկիր։ Ապա ուրեմն՝ 18
ում կամի ողորմի, և ում կամի խստանայ։ Իսկ 19
արդ ասիցես, Թէ մեղ ևս զի՞ դնէ՝ զի կամաց նո՟ր ոչ՟ք
կայ հակառակ։ Իսկ արդ դու ո՛վ ես մարդ՝ որ պա- 20
տասխանի տաս ա՟յ. միթէ ասիցէ՞ ստեղծուածն ցըս-
տեղծիչն՝ Թէ ընդէ՞ր այդպէս արարեր զիս։ Եթէ 21
ոչ ունիցի իշխանութի՟ բրուտն կաւոյն, 'ի նմին զան-
գուածոյ առնել անօթ՝ զմին 'ի պատիւ և զմին յա-
նարգանս։ Ապա եթէ կամէր աստուած ցուցանել 22
զբարկութիւն, և յայտնի առնել զզօրութիւն իւր,
որ համբերէ բազում երկայնմտութեամբ անօթոյն
բարկութեան՝ պատրաստելոյն 'ի կորուստ։ Զի 23
յայտնի արասցէ զմեծութի՟ փառաց իւրոց 'ի վ՟յ
անօթոյն ողորմութե՟, զոր պատրաստեաց 'ի փառս։
Զորս և կոչեաց զմեզ, ո՛չ միայն 'ի Հրէից՝ այլ և 'ի 24
հեթանոսաց. որպէս և յովսեէ ասէ. կոչեցից՝ զոր 25
ոչ ժողովուրդն իմ, ժողովուրդ ինձ. և զչսիրեցեալն՝
սիրեցեալ, և զչողորմեալն՝ ողորմեալ։ Եւ եղիցի 'ի 26
տեղւոջ յորում ասացաւ նոցա՝ Թէ ոչ ժողովուրդ իմ
դուք, անդ կոչեսցին նոքա որդիք ա՟յ կենդանւոյ։ Ե- 27
սայի աղաղակէ վ՟ն Ի՟ղի. եթէ իցէ թիւ որդւոցն Ի՟ղի
իբրև զաւազ ծովու՝ սակաւ ինչ մնացորդք մնասցեն.
Զի բան մի հակիրճ և համառօտ արդարութե՟. 28
զնմին հակիրճ արասցէ տ՟ր 'ի վերայ երկրի։ Եւ որ- 29
պէս ասէ եսայի. Թէ ոչ տ՟ն զօրութեց թողեալ էր մեզ

զաւակ, իբրև զսոդոմ լինէաք՝ և գոմորայ նմանէաք ։
30 ԶԿ. Իսկ արդ զի՞նչ ասիցեմք. զի հեթանոսք որ
ոչ երթային զհետ արդարութեան՝ հասին արդարութեան,
31 այնմ արդարութեան՝ որ 'ի հաւատոց անտի ։ Այլ Ի՟էլ
երթայր զհետ օրինացն արդարութեան՝ և յօրէնս ար-
32 դարութեանն ոչ ժամանեաց ։ Ընդէ՞ր. զի ոչ 'ի հաւա-
տոց՝ այլ իբրև 'ի գործոց օրինաց. քանզի գթեցին նո-
33 քա առ վիմին գայթագղութեան. որպէս և գրեալ է.
ահաւասիկ դնեմ 'ի սիոն քար գայթագղութեան և
վէմ գլորման. և ա՟մ որ հաւատասցէ 'ի նա՝ մի
ամաչեսցէ ։

ԳԼ. Ժ.

1 ԵՂԲԱՐՔ՝ իմ կամք սրտի և աղօթք առ ա՟ծ, վ՟ս
2 նոցա են 'ի փրկութի՟ ։ Վասնզի վկայեմ նո՟ց թէ զնա-
3 խանձն ա՟յ ունին, այլ ոչ գիտութ՟բ ։ Զի տգէտ են
ա՟յ արդարութեան, և զիւրեանցն խնդրեն կացուցանել.
4 զի արդարութեանն ա՟յ ոչ հնազանդեցան ։ Վասնզի կա-
տարած օրինացն ք՟ս է յարդարութի՟ ա՟մ հաւատացե-
լոց ։
5 ԶԴ. Մովսէս գրէ զարդարութիւն, որ յօրինաց
6 անտի է. թէ արարեալ զայն մարդ՝ կեցցէ նովին ։ Իսկ
զհաւատոցն արդարութե՟ այսպէս ասէ. մի ասիցես 'ի
սրտի քում, ո՞վ ելանիցէ յերկինս, այսինքն է զք՟ս
7 իջուցանել. կամ ո՞վ իջանիցէ յանդունդս, այսինքն է
8 զք՟ս հանել 'ի մեռելոց ։ Այլ զի՞նչ ասէ գիր. մերձ է
բանն 'ի բերան քո՝ և 'ի սրտի քում է. այսինքն է
9 բանն հաւատոյ զոր քարոզեմք ։ Զի եթէ խոստո-
վանեսցես բերանով քով տ՟ր զ՟յս, և հաւատասցես 'ի
սրտի քում, թէ ա՟ծ յարոյց զնա 'ի մեռելոց, կեցցես ։
10 Զի սրտիւ հաւատայ յարդարութի՟, և բերանով
11 խոստովանի 'ի փրկութի՟ ։ Վասնզի ասէ գիր. ա՟մ
12 որ հաւատասցէ 'ի նա, մի ամաչեսցէ ։ Զի ոչ գոյ
խտիր հրէի և հեթանոսի. քանզի նոյն տ՟ր է ամենե-
ցուն, բաւական յամենեսին որք կարդան առ նա ։

Զի ա՟մ որ կարդասցէ զանուն տ՟ն՝ կեցցէ։ Իսկ զի- 13
արդ կարդասցեն՝ յոր ոչն հաւատացին. կամ զիարդ 14
հաւատասցեն որում ոչ լուան. կ՟մ զիարդ լուիցեն ա-
ռանց ուրուք քարոզելոյ. կամ զիարդ քարոզեսցեն, 15
եթէ ոչ առաքեսցին. ո՟պ և գրեալ է. Իբրև զի գեղե-
ցիկ են ոտք աւետարանչացն խաղաղութ՟ե և աւետա-
րանչացն բարութ՟ե։ Այլ ոչ ամենեքեան հնազանդ ե- 16
ղեն աւետարանին. Եսայի աղաղակէ. Տ՟ր ո՞ հաւա-
տաց լրոյ մերում։ Ապա ուրեմն հաւատք 'ի լսելոյ են, 17
և լուր 'ի բանէն Ք՟ի։

Այլ ասեմ, միթէ ոչ լուան. մանաւանդ զի ը՟ ա՟մ 18
երկիր ել բարբառ ն՟ց, և ը՟ ծագս տիեզերաց խօսք
ն՟ց։ Այլ ասեմ, միթէ իսրայէլ ոչ լուաւ. նախ մով- 19
սէս ասէ, Ես նախանձեցուցից զձեզ ոչինչ ժողովր-
դեամբ, և ազգաւ անմտաւ զկծեցուցից զձեզ։ Բայց 20
եսայի համարձակի իսկ՝ և ասէ. գտայ այնոցիկ՝ որ
զիս ոչ խնդրէին. յայտնի եղէ այնոցիկ՝ որ զինէն
ոչ հարցանէին։ Այլ առ իսրայէլ ասէ. զօր ամենայն 21
ձգեցի զձեռս իմ առ ժողովուրդ անհաւան և հա-
կառակօղ։

ԳԼ. ԺԱ.

ՁՁ. Իսկ արդ ասեմ, միթէ մերժեա՞ց ա՟ծ զժո- 1
ղովուրդ իւր. քա՛ւ լիցի. քանզի և ես իսրայէլացի եմ,
'ի զաւակէ աբրահամու յազգէ բենիամենի։ Ոչ մեր- 2
ժեաց ա՟ծ զժողովուրդ իւր, զոր յառաջն ծանեաւ.
Թէ ո՞չ գիտէք յեղիա զինչ ասէ գիր. ո՟պ ամբաս-
տան լինի ա՟յ զի՟է՟լէ։ Տէր՝ զմարգարէս քո կոտորեցին, 3
և զսեղանս քո կործանեցին. ես մնացի միայն և
խնդրեն զանձն իմ։ Այլ զինչ ասէ նմա պատասխանին. 4
Թողի ինձ ասէ՝ եօթն հազար այր, որ ոչ կրկնեցին
ծունր բահաղու։ Այնպէս և յայսմ ժամանակի մնա- 5
ցորդք՝ ը՟ ընտրութ՟ե շնորհացն եղեն։ Իսկ եթէ շնոր- 6
հօք՝ ոչ ևս 'ի գործոց. ապա թէ ոչ՝ շնորհքն ոչ ևս
շնորհք լինին։ Իսկ արդ զոր խնդրէրն ի՟է՟լ, այնմ ոչ 7

եհաս. բայց ընտրութիւնն եհաս, և այլքն կուրացան.
8 որպէս գրեալ է. Ետ նց̃ ած̃ հոգի յիմարութեան.
աչս որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս՝ որովք ոչ լուի-
9 ցեն, մինչև ցայսօր ժամանակի։ Եւ Դաւիթ ասէ.
եղիցին սեղանք նոցա յորոգայթ և ՚ի յորս և ՚ի գայ-
10 թագղութիւն և ՚ի հատուցումն նոցին։ Խաւարեսցին
աչք նոցա զի մի տեսցեն. և զթիկունս նց̃ հանապազ
11 կորացո։ Իսկ արդ ասեմ, միթէ վասն այնորիկ յան-
ցեան՝ զի կործանեսցին. քա՛ւ լիցի. այլ նց̃ յանցա-
նօքն փրկութիւն հեթանոսաց. զի նախանձ արկցէ նց̃։
12 Իսկ եթէ յանցանքն նց̃ մեծութիւն աշխարհի, և
պարտութիւնն նց̃ մեծութիւն հեթանոսաց, որչափ ևս
առաւել լրութիւն նց̃։
13 ԷԿ. Ընդ ձեզ ասեմ հեթանոսաց՝ ցորչափ ժամա-
նակս իցեմ հեթանոսաց առաքեալ. զպաշտօնն իմ փա-
14 ռաւոր առնեմ, զի թերևս նախանձ արկից նց̃ մարմնոյ
15 իմոյ և ապրեցուցից զոմանս ՚ի նոցանէ։ Զի եթէ
մերժումն նց̃ հաշտութիւն աշխարհի է. իսկ ընդունելու-
16 թիւն զինչ իցէ, եթէ ոչ կենդանութիւն ՚ի մեռելոց։ Իսկ
եթէ սկիզբն սուրբ է՝ և զանգուածն. և եթէ ար-
17 մատն՝ ապա և ոստքն։ Եթէ յոստոց անտի ոմանք
փշրեցան, և դու որ ձիթենիդ վայրենի էիր՝ պա-
տուաստեցար ՚ի նոսա, և բաժանորդ եղեր արմատոյն
18 և պարարտութեան ձիթենւոյն, մի պարծիր առ ոստովքն.
ապա եթէ պարծիցիս՝ ոչ եթէ դու զարմատն ՚ի վեր
19 ունիս, այլ արմատն զքեզ։ Իսկ արդ ասիցես, ոստքն
20 փշրեցան զի ես պատուաստեցայց։ Բարւոք է՝ ան-
հաւատութեամբն փշրեցան, և դու հաւատովք հաստա-
21 տեցար. մի հպարտանար՝ այլ երկիր։ Զի թէ ած̃ ՚ի
բուն ոստոցն ոչ խնայեաց, գուցէ երբեք և ՚ի քեզ ոչ
22 խնայեսցէ։ Արդ տես զքաղցրութիւն և զսաստկութիւն
ած̃յ. ՚ի վ̃ր կործանելոցն սաստկութիւն, և ՚ի վ̃ր քո քաղ-
ցրութիւն ած̃յ, եթէ կացցես ՚ի նմին քաղցրութեան. ապա
23 թէ ոչ՝ և դու կոճոպեսցիս։ Եւ նոքա եթէ ոչ ՚ի
նմին անհաւատութեան կայցեն, պատուաստեսցին. զի

կարող է ած միւսանգամ պատուաստել զնս ։ Զի 24
եթէ դու 'ի բուն 'ի վայրենի ձիթենւոյ անտի հա-
տար՝ և յանբուն 'ի բարի ձիթենւոջն պատուաս-
տեցար, որչափ ևս առաւել նոքա՝ որ բունքն իսկ են՝
պատուաստեսցին յիւրեանց ձիթենւոջն ։
ԻԲ. Ոչ կամիմ եղբարք եթէ տգէտք իցէք խոր- 25
հրրդոյս այսմիկ, զի մի յանձինս ձեր իցէք իմաս-
տունք. զի կուրութի փոքր 'ի շատէ եղև իէլի. մինչև
լրումն հեթանոսաց մտցէ, և ապա ամ իէլ կեցցէ. 26
որպէս և գրեալ է. Եկեսցէ 'ի Սիոնէ փրկիչ՝ և դար-
ձուսցէ զամբարշտութիւնս 'ի Յակոբայ ։ Եւ այս նց՝ 27
որ յինէն ուխտ, յորժամ բարձից զմեղս նոցա ։ Ըստ 28
աւետարանիս թշնամիք են վն ձեր, ըստ ընտրութեն
սիրելիք վասն հարցն ։ Քանզի անզեղջ են շնորհք՝ 29
և կոչումն այ ։ Զի որպ և դուք երբեմն ապստամբք 30
էիք յայ՝ և արդ ողորմութի գտիք առ նոցա ապըս-
տամբութեն, նոյնպէս և նոքա այժմ ապստամբ եղեն 31
առ ձերում ողորմութեդ. զի և նոքա ողորմութի գտցեն ։
Քանզի արգել ած զամենեսին յանհաւանութե, զի 32
ամենեցուն ողորմեսցի ։ Ով խորք մեծութե և իմաս- 33
տութե և գիտութեան այ. որպէս զի առանց քննելոյ
են դատաստանք նորա, և առանց զննելոյ են ճանա-
պարհք նր ։ Զի ո՞վ գիտաց զմիտս տն, կամ ո՞վ խոր- 34
հրդակից եղև նմա. կամ ո՞վ ետ նմա փոխ, և առնու- 35
ցու զփոխարէն 'ի նմանէ ։ Զի 'ի նմանէ՝ և նովաւ՝ 36
և 'ի նոյն ամ. նմա փառք յաւիտեանս. ամէն ։

ԳԼ. ԺԲ.

ԱՂԱՉԵՄ զձեզ եղբարք գթութեամբքն այ՝ պա- 1
տրաստել զմարմինս ձեր պատարագ կենդանի՝ սբ՝ հա-
ճոյ այ զխոսուն պաշտօնդ ձեր. և մի կերպարանիք 2
կերպարանօք աշխարհիս այսորիկ. այլ նորոգեցարուք
'ի նորոգութի մտաց ձերոց, առ 'ի քննել ձեզ զլաւն,
և եթէ զինչ են կամք այ՝ բարին և հաճոյն և կա-
տարեալն ։ Զայս ասեմ շնորհօքն այ՝ որ տուեալ են 3

ինձ, ա՟մի որ է 'ի ձեզ, մի՛ առաւել ինչ խորհել քան
զարժանն խորհելոյ. այլ խորհել 'ի զգաստանալ իւրա-
4 քանչիւր՝ ո՟պ և բաժանեաց ա՟ծ չափ հաւատոյ: Որ-
պէս 'ի միում մարմնի անդամս բազումս ունիմք. և
5 անդամքն ամենայն ոչ զնոյն գործ ունին: Նոյնպէս և
բազումքս մի մարմին եմք 'ի ք՟ս. այլ իւրաքանչիւր մի-
6 մեանց անդամք եմք: Բայց ունիմք մեք շնորհս ը՟ս շնոր-
հացն, որ տուեալ են մեզ ազգս ազգս. եթէ մարգարէու-
7 թի՝ ը՟ս չափուն հաւատոյ, եթէ պաշտօն՝ ըստ պաշտա-
8 մանն, եթէ որ ուսուցանէն՝ ը՟ս վարդապետութ՟ն. եթէ
որ մխիթարէն՝ ը՟ս մխիթարութ՟ն. որ առատն է՝ զուար-
թութ՟բ, որ վերակացուն է՝ փութով, որ ողորմին՝
9 լրջմտութ՟բ: Սէր առանց կեղծաւորութ՟ն, ատել զչար,
10 զհետ երթալ բարեաց. յեղբայրսիրութ՟ն առ մի-
11 մեանս գթածք. 'ի պատիւ զմիմեամբք ելանել. 'ի
փոյթ՝ մի՛ վեհերոտք. հոգւով եռացեալք, տ՟ն ծառայե-
12 ցէք, յուսով խնդացէք, նեղութ՟ն համբերեցէք, աղօ-
13 թից ստէպ կացէք, 'ի պէտս սրբոց հաղորդեցարո՛ւք.
14 զհիւրասիրութ՟ն զհետ երթայք: Օրհնեցէք զհա-
15 լածիչս ձեր, օրհնեցէք և մի՛ անիծանէք: Խնդալ ը՟
16 խնդացողս, լալ ընդ լացողս. զնոյն միմեանց խորհի-
ջի՛ք. մի՛ ամբարտաւանէք՝ այլ ը՟ խոնարհս զիջանիցի՛ք.
17 մի՛ լինիք իմաստունք յանձինս ձեր. մի՛ ումեք չարի չար
հատուցանէք. խորհեցարո՛ւք զբարիս առաջի ա՟մ մարդ-
18 կան: Եթէ հնար ինչ իցէ ձեզ՝ ը՟ ա՟մ մարդկան զխա-
19 ղաղութի կալջի՛ք: Մի՛ զանձանց վրէժ խնդրէք սիրե-
լիք, այլ տո՛ւք տեղի բարկութ՟ն. քանզի գրեալ է. իմ է
20 վրէժխնդրութիւն, և ես հատուցից ասէ տ՟ր: Այլ
եթէ քաղցեալ իցէ թշնամի քո՝ հա՛ց տուր նմա, և
եթէ ծարաւի՝ ջո՛ւր տուր նմ՟. զայս արարեալ կայ-
21 ծակունս հրոյ կուտեսցես 'ի գլուխ ն՟ր: Մի՛ յաղթիր
'ի չարէն. այլ յաղթեա՛ բարեաւն չարին:

ԳԼ. ԺԳ

ԱՄԵՆԱՅՆ անձն որ ընդ իշխանութեամբ իցէ՝ 'ի հնազան- 1
դութեան կացցէ. քանզի ոչ ուստեք է իշխանութիւն,
եթէ ոչ յԱստուծոյ. և որ են, յԱստուծոյ կարգեալ են։ Այսու- 2
հետև որ հակառակ կայ իշխանութեանն, Աստուծոյ հրա-
մանին հակառակ կայ, և որք հակառակն կան անձանց
դատաստանս ընդունին. զի իշխանքն ոչ են յերկիւղ 3
բարեաց գործոց՝ այլ չարաց։ Կամիս չերկնչել յիշ-
խանութենէ անտի. զբարիս գործեա, և ընկալցիս զգո-
վութիւն 'ի նմանէ. զի Աստուծոյ պաշտօնեայ է 4
քեզ 'ի բարիս։ Ապա եթէ չար գործիցես, երկիր.
զի ոչ եթէ վայրապար ածեալ է սուսեր ընդ մէջ. Աստուծոյ
սպասաւոր է վրէժխնդիր 'ի բարկութիւն, այնմ՝ որ ըզ-
չարն գործիցէ։ Վասն որոյ հարկ է հնազանդ լինել՝ 5
ոչ միայն վասն բարկութեանն, այլև վասն մտացն խղճի։
Վասն այնորիկ և հարկս հարկանէք, զի Աստուծոյ սպասաւորք 6
են՝ 'ի նոյն կանխեալք։ Արդ հատուցէք իւրաքանչիւր 7
զպարտս. որում զհարկ՝ զհարկն, որում զմաքս՝ զմաք-
սըն, որում զերկիւղ՝ զերկիւղն, որում զպատիւ՝ զպա-
տիւն։ Եւ մի ումեք պարտապան գտանիցիք, բայց 8
զմիմեանս սիրելոյ. զի որ սիրէ զընկերն, զօրէնս
կատարէ. զմի շնայցես, և մի սպանանիցես, և մի 9
գողանայցես, և մի սուտ վկայիցես, և մի ցանկա-
նայցես. և եթէ այլ ինչ պատուիրան է՝ յայն բան
բովանդակի, եթէ սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն
քո։ Սէր ընկերի իւրում չար ոչ առնէ. լրումն օրի- 10
նացն սէր է։ Եւ զայս գիտասջիք վասն ժամանակիս. 11
զի արդ ժամ իսկ է մեզ 'ի քնոյ զարթնուլ. զի այժմ
մերձ է մեզ փրկութիւն. քանզի յորժամ հաւատացաքն,
գիշերն մերժեցաւ՝ և տիւն մերձեցաւ. 'ի բաց ա- 12
րասցուք այսուհետև զգործս խաւարի, և զգեցցուք
զզէնս լուսոյ։ Իբրև 'ի տուընջեան զգաստացեալք շըր- 13
ջեսցուք. մի անառակութեամբք և արբեցութեամբք, և մի
խառն անկողնովք և պղծութեամբք, և մի նախանձու

14 և հակառակութե. այլ զգեցարուք զտ՟ր յ՟ս ք՟ս. և
մարմնոյ խնամ մի տանիք 'ի ցանկութիւնս։

ԳԼ. ԺԴ

1 Իսկ զտկարացեալն 'ի հաւատս ընկալարուք՝ մի
2 խտիր երկմտութեանց։ Ոմն հաւատայ ուտել զա՟մ. և
3 որ հիւանդն է, բանջար կերիցէ։ Որ ուտէն, զայն՝ որ
ոչն ուտէ՝ մի անգոսնեսցէ, և որ ոչն ուտէ, զայն՝ որ
4 ուտէն, մի դատեսցի. քանզի ա՟ծ զնա ընկալաւ։ Դու
ո՞վ ես որ դատիս զայլոյ ծառայ. իւրում տ՟ն կայ՝ կամ
անկանի. բայց կացցէ՝ զի կարող է տ՟ր հաստատել
5 զնա։ Ոմն պաշտէ օր ըստ օրէ՝ և ոմն պաշտէ զօրհա-
6 նապազ. իւրաքանչիւրոք զիւր միտս հաստատեսցէ։ Որ
խորհի զօրն՝ տ՟ն խորհի. և որ ոչն խորհի զօրն. տ՟ն
չխորհի. և որ ուտէ, տ՟ն ուտէ, և գոհանայ զա՟յ. և
7 որ ոչն ուտէ, տ՟ն չուտէ, և գոհանայ զա՟յ։ Զի ոչ
ոք 'ի մէնջ անձամբ կենայ, և ոչ անձամբ մեռանի։
8 Եթէ կեամք՝ տեառն կեամք, և եթէ մեռա-
նիմք՝ տ՟ն մեռանիմք. և արդ եթէ կեամք և եթէ
9 մեռանիմք՝ տ՟ն եմք։ Քանզի 'ի նոյն իսկ և ք՟ս մե-
ռաւ և եկեաց, զի մեռելոց և կենդանեաց առ հասա-
10 րակ տիրեսցէ։ Դու զի՞ դատիս զեղբայր քո. կամ
ընդէր անգոսնես զեղբայր քո։ Քանզի ամենեքին
11 կալոց եմք առաջի ատենին ք՟ի։ Զի գրեալ է. կեն-
դանի եմ ես ասէ տ՟ր, զի ինձ կրկնեսցի ա՟մ ծունր
12 և ա՟մ լեզու խոստովան լիցի ա՟յ։ Ապա ուրեմն իւ-
րաքանչիւրոք 'ի մէնջ ընդ անձին համարս տացէ ա՟յ։
13 Այսուհետև՝ մի զմիմեանս դատեսցուք. այլ առա-
ւել զայս դիք 'ի մտի՝ չդնել գայթագղութիւն եղ-
14 բօրն։ Զայս գիտեմ և հաստատեալ եմ 'ի ք՟ս յ՟ս,
զի ոչինչ է պիղծ նովաւ. բայց այնմ, որ համարիցի
15 զինչ պիղծ՝ նմա է պիղծ։ Զի եթէ վասն կերակրոյ
եղբայրն քո տրտմի, ոչ ևս սիրով գնացեր. մի կե-
րակրովն քով զնա կորուսաներ, վ՟ն որոյ ք՟ս մեռաւ։
16 Մի հայհոյեսցի բարին ձեր։ Զի ոչ է արքայութիւն

ա̃յ կերակուր և ըմպելի, այլ արդարութի̃ և խնդու- 17
թի̃ և խաղաղութի 'ի հոգին ս̃ր։ Զի որ յայսմ ծա- 18
ռայէ ք̃ի, հաճոյ է ա̃յ՝ և ընտիր մարդկան։ Ապա 19
այսուհետև զհետ երթիցուք զխաղաղութե̃ն, և զշի-
նութե̃ն՝ որ առ միմեանս։ Մի՛ վ̃ս կերակրոյ քակեր 20
զգործ ա̃յ․ ա̃մ ինչ ս̃ր է․ այլ չար այնմ մարդոյ է՝ որ
խղճիւն ուտիցէ։ Լաւ է ոչ ուտել միս և ոչ ըմպել գի- 21
նի, և ոչ՝ որով եղբայրն քո գայթագղի կ̃մ գլթէ կ̃մ
տկարանայ։ Դու ապաքէն հաւատս ունիս, կա՛լ ա- 22
ռանձինն առաջի ա̃յ․ երանի որ ոչ դատիցի զանձն,
որով զընկերն փորձիցէ։ Բայց որ խղճէն, թէպէտ 23
և ուտիցէ՝ դատապարտեալ է՝ զի ոչ ըստ հաւատոց,
զի ա̃մ ինչ որ ոչ 'ի հաւատոց է՝ մեղք են։ Այլ այնմ, 24
որ կարօղն է հաստատել զձեզ ը̃ աւետարանիս ի-
մում և ըստ քարոզութե̃ն յի̃ի ք̃ի, ը̃ յայտնութե̃ խոր-
հրդոյն՝ ժամանակօքն յաւիտենից լռեցելոյ, և յայտ- 25
նելոյ այժմիկ 'ի ձեռն գրոց մարգարէականաց՝ ը̃
հրամանի մշտնջենաւորին ա̃յ, 'ի հնազանդութիւն
հաւատոց, յա̃մ հեթանոսս ծանուցելոյ՝ միայնոյ ի-
մաստնոյն ա̃յ, 'ի ձեռն յի̃ի ք̃ի․ որում փառք յաւի-
տեանս․ ամէն։

ԳԼ․ ԺԵ

ԷԳ․ ՊԱՐՏ է մեզ որ կարօղս եմք՝ զտկարութի̃ 1
տկարացն բառնալ․ և մի̃ անձանց և եթ հաճոյ լի-
նել։ Այլ իւրաքանչիւրոք 'ի մէնջ ընկերին հաճոյ 2
լիցի 'ի բարիս՝ վասն շինութեան։ Քանզի և ք̃ս ոչ 3
եթէ անձին հաճոյ եղև, այլ ո̃ր և գրեալ է․ նա-
խատինք նախատչաց քոց անկան 'ի վերայ իմ։ Բայց 4
որ ինչ գրեցաւն՝ 'ի մեր վարդապետութիւն գրեցաւ․
զի համբերութե̃ և մխիթարութե̃ գրոց զյոյսն
ընկալցուք։ Այլ ա̃ծ համբերութեան և ա̃մ մխիթա- 5
րութե̃, տացէ ձեզ զնոյն խորհել ը̃ միմեանս ը̃ յի̃ի
ք̃ի․ զի միաբանութե̃ 'ի մի բերան փառաւոր առնիցէք 6
զա̃ծ, և զհայր տ̃ն մերոյ յի̃ի ք̃ի։ Վ̃ս որոյ ընկա- 7

լարուք զմիմեանս. որպէս և քս ընկալաւ զձեզ ՚ի
8 փառս այ։ Ասեմ, թէ քսի սպասաւոր թլփատութեն
լինել՝ վն ճշմարտութեն այ էր, առ ՚ի հաստատուն
9 առնելոյ զաւետիս հարցն։ Եւ հեթանոսք վն ողոր-
մութեան փառաւոր առնեն զած, որպէս և գրեալ
է. Վասն այսորիկ գոհացայց զքեն ՚ի հեթանոսս,
10 և անուան քում սաղմոս ասացից։ Եւ դարձեալ ասէ.
ուրախ լերուք հեթանոսք ընդ ժողովրդեան նորա։
11 Եւ դարձեալ թէ, օրհնեցէք ամ հեթանոսք զտր, և
12 գովեցէք զնա ամ ժողովուրդք։ Եւ դարձեալ Եսայի
ասէ. Եղիցի արմատն յեսսեայ. և որ կանգնելոցն է
իշխան հեթանոսաց, ՚ի նա հեթանոսք յուսասցին։
13 Եւ ած յուսոյ՝ լի արասցէ զձեզ ամ խնդութբ և խա-
ղաղութբ, առաւելուլ ձեզ յուսով զօրութբ Հոգւոյն
սբյ։

14 ԻԴ. Հաստատեալ եմ և ես ինքնին եղբարք իմ
վն ձեր, զի և դուք լի էք բարութբ, լի էք ամ գիտութբ,
15 կարող էք և զմիմեանս խրատել։ Եւ համարձակա-
գոյնս գրեցի առ ձեզ եղբարք իմ՝ փոքր ՚ի շատէ,
իբրև յիշեցուցանելով ձեզ վն շնորհացն՝ որ տը-
16 ւեալ են ինձ յայ. լինել ինձ սպասաւոր յսի քսի ՚ի
հեթանոսս. ըղձակերտս առնել զաւետարանն այ, զի
եղիցի պատարագն հեթանոսաց ընդունելի՝ սրբեալ
17 հոգւովն սրբով։ Ունիմ այսուհետև պարծանս ՚ի քս
18 յս առ ած։ Զանզի ոչ իշխեմ խօսել ինչ՝ զոր ոչ գոր-
ծեաց քս ինև ՚ի հնազանդութի հեթանոսաց՝ բա-
19 նիւք և արդեամբք, զօրութբ նշանաց և արուեստից,
զօրութբ Հոգւոյն սբյ. ոպ ինձ յէմէ և շուրջ՝ մինչև
՚ի կողմանս լիւրիկացւոց լնուլ զաւետարանն քսի։
20 Որպէս առատացեալ յաւետարանել, ոչ ուր անուա-
նեցաւ քս, զի մի իբրև յայլոյ հիման վր շինիցեմ, այլ
21 որպէս և գրեալ է, թէ որոց ոչ պատմեցաւ վասն նր՝
22 տեսցեն, և որոց ոչ իցէ լուեալ՝ ՚ի միտ առցեն։ Վասն
23 որոյ շատ խափանեցայ գալ առ ձեզ։ Բայց արդ՝ ոչ
ևս գոյ ինձ տեղի ՚ի կողմանս յայսոսիկ, և անձուկ

յոյժ ունիմ՝ 'ի բազում ամաց գալ առ ձեզ։ Յորժամ 24
անցանիցեմ 'ի սպանիա, ակն ունիմ յանցանելն առ նո-
սա տեսանել զձեզ. և 'ի ձէնջ յուղարկել անդր, եթէ
նախ իսկ փոքր 'ի շատէ ձեօք լցայց։ Բայց այժմ եր- 25
թամ յե՟մ պաշտել զս՟բս։ Քանզի հաճոյ թուեցաւ 26
մակեդոնացւոցն և աքայեցւոցն հաղորդութ՟ի ինչ առ-
նել ընդ աղքատս սրբոցն՝ որ են յե՟մ։ Հաճոյ 27
թուեցաւ, քանզի և պարտապան իսկ էին ն՟ց. զի եթէ
հոգևորացն նոցա հաղորդ եղեն հեթանոսք, պար-
տին և մարմնաւորացն կցորդ լինել նոցա։ Արդ՝ 28
զայս կատարեալ՝ և կնքեալ զպտուղ նոցա, անցից առ
ձեօք 'ի սպանիա։ Զայս գիտեմ, զի 'ի գալն առ 29
ձեզ, լրութ՟բ օրհնու՟ե աւետարանին ք՟ի եկից։

ԻԵ. Աղաչեմ զձեզ եղբարք 'ի ձեռն տ՟ն մերոյ յ՟ի 30
ք՟ի և սիրով հոգւոյն, պատերազմակից լինել ինձ
յաղօթս վ՟ն իմ առ ա՟ծ. զի ապրեցայց յապստամ- 31
բացն, որ 'ի հրէաստանի են. և պաշտօնն իմ որ
յե՟մ, ընդունելի լիցի սրբոցն. զի խնդութ՟բ եկեալ 32
առ ձեզ 'ի կամս ա՟յ, հանգեայց ընդ ձեզ։ Եւ ա՟ծ 33
խաղաղութեան եղիցի ընդ ձեզ ամենեսին. ամէն։

ԳԼ. ԺԶ.

ՅԱՆՁՆ առնեմ ձեզ զփիբէ զքոյր մեր, որ է սպա- 1
սաւոր եկեղեցւոյն կենքրայեցւոց. զի զնա ընկալջիք 2
'ի տ՟ր՝ արժանի սրբոց, և վերակացու լինիջիք նմա՝
յոր պէտս իրաց և կոչեսցէ զձեզ. քանզի և նա վե-
րակացու եղև բազմաց, և ինձ իսկ գլխովին։ Ողջոյն 3
տացիք պրիսկեայ և ակիւղայ՝ գործակցաց իմոց 'ի
ք՟ս յ՟ս. որք ընդ անձին իմոյ զիւրեանց պարանոցս 4
մատուցին. զորոց ոչ ես միայն գոհանամ, այլ և ա-
մենայն եկեղեցիք հեթանոսաց։ Եւ առ տնին եկե- 5
ղեցւոյն նոցա։ Ողջոյն տացիք եպենետեայ սիրելւոյ
իմոյ՝ որ է պտուղ ասիացւոց 'ի ք՟ս։ Ողջոյն տացիք 6
մարեայ՝ որ բազում վաստակս վաստակեաց 'ի ձեզ։
Ողջոյն տացիք անդրոնիկեայ և յունեայ ազգակա- 7

նաց իմոց՝ և գերեկցաց, որք երեւելիքն իսկ են յա-
ռաքեալս. որք և յառաջ իսկ քան զիս եղեն 'ի քս՟։
8 Ողջոյն տաջիք ամպղեայ սիրելւոյ իմոյ 'ի տր՟։ Ողջոյն
9 տաջիք ուրբանեայ գործակցի իմոյ 'ի տր՟, և ստա-
10 քեայ սիրելւոյ իմոյ։ Ողջոյն տաջիք ապեղեայ՝ որ
11 ընտիրն է 'ի տէր։ Ողջոյն տաջիք նց՟, որ յարիստա-
բուղեայ տանէ անտի են. ողջոյն տաջիք հերովդիով-
նայ ազգականի իմոյ. ողջոյն տաջիք այնոցիկ՝ որք 'ի
12 նարկիսեայ տանէն իցեն 'ի տր՟։ Ողջոյն տաջիք տրի-
փոնեայ և տրիփոսեայ վաստակաւորաց 'ի տր՟. ող-
ջոյն տաջիք պերսիդեայ սիրելւոյ, որ բազում վաս-
13 տակս վաստակեաց 'ի տր՟։ Ողջոյն տաջիք ռուփեայ
14 ընտրելոյ 'ի տր՟, և մօր նորա և իմոյ։ Ողջոյն տաջիք
ասինկրիտեայ՝ փղեգոնտեայ՝ երմեայ՝ պատրոբայ՝
15 երմայ, և որ ը՟ նոսա եղբարք իցեն։ Ողջոյն տաջիք
փիղողոգեայ՝ յուղեայ՝ ներեայ՝ և քեռ նորա. և ու-
ղիմպեայ, և որ ընդ նոսա սուրբք ամենեքին իցեն։
16 Ողջոյն տաջիք միմեանց 'ի համբոյր սրբութե՟. ող-
ջոյն տան ձեզ ամենայն եկեղեցիք քի՟։
17 եզ. Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ դիտել զայնպիսիսն,
որ հերձուածս և գայթակղութիւնս առնիցեն ար-
տաքոյ վարդապետութե՟ն՝ զոր դուքն ուսայք. և
18 խորշեցարո՛ւք 'ի նոցանէ։ Զի այնպիսիքն տն՟ մե-
րում քի՟ ոչ ծառայեն, այլ իւրեանց որովայնի. և
քաղցրաբանութբ՟ և օրհնութբ՟ պատրեն զսիրտս ան-
19 մեղաց։ Զի ձեր հնազանդութիւնն առ ամենե-
սեան համբաւեալ է. և արդ 'ի ձեզ ուրախ եմ. բայց
կամիմ զձեզ իմաստունս լինել 'ի բարիս՝ և անմեղս
20 'ի չարիս։ Իսկ ած՟ խաղաղութե՟ խորտակեսցէ զսա-
տանայ ընդ ոտիւք ձերովք մերձ ընդ մերձ. շնորհք
21 տն՟ մերոյ յի՟ քի՟ ընդ ձեզ։ Ողջոյն տայ ձեզ տիմո-
թէոս եղբայր և գործակից իմ, և ղուկիոս, և յա-
22 սոն, և սոսիպատրոս ազգականք իմ։ Ողջոյն տամ
ձեզ՝ և ես տերտիոս, որ զթուղթս գրեցի 'ի տր՟։
23 Ողջոյն տայ ձեզ գայիոս ասպնջական իմ, և ամե-

նայն եկեղեցւոյն։ Ողջոյն տայ ձեզ Երաստոս շա֊ 24
հապ քաղաքիս, և Կուարտոս եղբայր։ Շնորհք տն
մերոյ յսի քսի ը̅ ձեզ ընդ ամենեսին. ամէն։ Այլ 25
այնմ, որ կարողն է հաստատել զձեզ ըստ աւետարա֊
նիս իմում, և ըստ քարոզութեն յսի քսի, ը̅ յայտ֊
նութեան խորհրդոյս այսորիկ՝ ժամանակօք յաւի֊
տենից լռեցելոյ, և յայտնելոյ այժմիկ 'ի ձեռն 26
գրոց մարգարէականաց՝ ըստ հրամանի մշտնջենա֊
ւորին այ, 'ի հնազանդութի հաւատոց. յամենայն
հեթանոս ծանուցելոյ, միայնոյ իմաստնոյն այ 'ի 27
ձեռն յսի քսի. նմա պատիւ և փառք յաւիտեանս յա֊
ւիտենից. ամէն։

Առ Հռովմայեցիս գրեցաւ 'ի Կորնթոսէ 'ի ձեռն Փիբեայ սարկաւագի։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

1 Ա.Գ. Պօղոս կոչեցեալ առաքեալ յ՟ի ք՟ի կա-
2 մօքն ա՟յ, և Սոսթենէս եղբայր. եկեղեցւոյդ ա՟յ որ է 'ի
Կորնթոս՝ նուիրելոց 'ի ք՟ս յ՟ս, կոչեցելոց սրբոց՝ ամե-
նեքումբք հանդերձ, որք կարդան զանուն տ՟ն մերոյ
3 յ՟ի ք՟ի յամ տեղիս նոցա՝ և մեր: Շնորհք ընդ
ձեզ և խաղաղութի յա՟յ հօրէ մերմէ՝ և 'ի տ՟նէ յ՟սէ
4 ք՟սէ: Գոհանամ զա՟յ իմոյ յամենայն ժամ վ՟ս ձեր՝ 'ի
5 վ՟ր շնորհացն ա՟յ՝ որ տուեալ են ձեզ 'ի ք՟ս յ՟ս. զի յա-
մենայնի մեծացարուք դուք նովաւ՝ ամ բանիւ և ամ
6 գիտու՟թ. ո՟պ վկայու՟թն ք՟սի հաստատեցաւ
7 'ի ձեզ. զի դուք մի՛ նուազիցիք՝ և մի՛ իւիք շնորհօք,
8 ակնկալեալ յայտնութե տեառն մերոյ յ՟ի ք՟ի. որ
և հաստատեսցէ զձեզ մինչև 'ի կատարած՝ անա-
9 րատս՝ յօր տեառն մերոյ յ՟ի ք՟ի: Հաւատարիմ է
ա՟ծ, որով կոչեցարուք 'ի հաղորդութի որդւոյ ն՟ր յ՟ի
ք՟ի տ՟ն մերոյ:
10 Ա.Զ. Աղաչեմ զձեզ եղբարք անուամբն տ՟ն մերոյ
յ՟ի ք՟ի. զի զնոյն բան ունիցիք ամենեքեան, և մի՛
իցեն 'ի ձեզ հերձուածք. քանզի էիք հաստատեալք
11 'ի նոյն միտս և 'ի նոյն հանճար: Ազդ եղև ինձ վ՟ս
ձեր եղբարք՝ 'ի քղուացւոց անտի, թէ հակառա-

կռուեթիք են 'ի ձեզ։ Եւ այդ ասեմ իսկ, եթէ իւրա- 12
քանչիւրոք 'ի ձէնջ ասէ. ես պօղոսեան եմ, և միւսն՝
եթէ ես ապողոսեան, և միւսն՝ եթէ ես կեփայեան.
և միւսն՝ եթէ ես ք՟սեան։ Իսկ արդ՝ բաժանեալ ինչ 13
իցէ ք՟ս, միթէ պօղոս 'ի խաչ ելեալ իցէ վասն ձեր,
կամ յանուն պօղոսի մկրտեցարուք։ Գոհանամ զա՟յ 14
իմոյ՝ զի ոչ զոք 'ի ձէնջ մկրտեցի՝ բայց միայն զկրիս-
պոս և զգայիոս. զի մի ոք ասիցէ, թէ յիմ անուն 15
մկրտեցարուք։ Տալ եւս կնիք և տանն ստեփա- 16
նեայ. և զայլ ոք ոչ գիտեմ ամենևին՝ թէ մկրտեցի։
Զի ոչ առաքեաց զիս ք՟ս մկրտել՝ այլ աւետարանել. 17
ոչ ճարտարութեամբ բանից, զի մի ընդունայն լիցի
խաչն ք՟սի։ Զի բանն խաչին, կորուսելոցն յիմարութի՟ 18
է. այլ փրկելոցս մեզ՝ զօրութի՟ ա՟յ։ Զի գրեալ է. 19
կորուսից զիմաստութի՟ իմաստնոց. և զխորհուրդս
խորհրդականաց արհամարհեցից։ Ո՞ւր իմաստուն, 20
ո՞ւր դպիր. ո՞ւր քննիչ աշխարհիս այսորիկ. ո՞չ ապա-
քէն յիմարեցոյց ա՟ծ զիմաստութի՟ աշխարհիս այսո-
րիկ։ Քանզի իմաստութե՟ն ա՟յ ոչ ծանեաւ աշխարհ 21
իմաստութե՟ն զա՟ծ. հաճեցաւ աստուած յիմարութե՟
քարոզութեն՝ ապրեցուցանել զհաւատացեալս։

ԲԿ. Իսկ որովհետև հրեայք նշան հայցեն, և հե- 22
թանոսք զիմաստութի՟ խնդրեն. մեք քարոզեսցուք 23
զխաչելեալն ք՟ս, հրէից գայթագղութի՟, և հեթանո-
սաց յիմարութի՟. բայց նոցին իսկ կոչեցելոցն հրէից 24
և հեթանոսաց, զք՟ս՝ ա՟յ զօրութի՟ և ա՟յ իմաստութի՟։
Զի յիմարն ա՟յ իմաստնագոյն է քան զմարդիկ. 25
և տկարն ա՟յ զօրագոյն է քան զմարդիկ։ Տեսէք և 26
զձեր իսկ կոչումն տեսէք եղբարք, զի ոչ բզ՟մ իմաս-
տունք ը՟ս մարմնոյ, և ոչ բզ՟մ հզօրք, և ոչ բազում ազ-
նուականք. այլ զյիմարս աշխարհիս ընտրեաց ա՟ծ՝ զի 27
յամօթ արասցէ զիմաստունս. և զտկարս աշխարհիս
ընտրեաց ա՟ծ՝ զի յամօթ արասցէ զհզօրս. և զան- 28
տոհմս աշխարհի և զարհամարհեալս ընտրեաց ա՟ծ՝
և զոչինչսն, զի զէսն ինչ խափանեսցէ. ո՟պ զի մի 29

30 պարծեսցի ամ մարմին առաջի այ։ Զի 'ի նմանէ դուք
էք 'ի քս յս. որ եղև մեզ իմաստութիւն յայ, արդա-
31 րութիւն և սրբութիւն և փրկութիւն. զի որպ և
գրեալ է. որ պարծին՝ 'ի տէր պարծեսցի։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ ես թէպէտ և եկի առ ձեզ եղբարք՝ ոչ ըստ
առաւելութեան ինչ բանից իմաստութեան պատմել ձեզ
2 զվկայութիւն այ։ Զի ոչ եթէ 'ի մտի եդի գիտել ինչ
'ի ձեզ՝ բայց միայն զյս քս՝ և զնոյն 'ի խաչ ելեալ։
3 Եւ ես տկարութբ՝ և երկիւղիւ և դողութբ բազմաւ
4 եղէ առ ձեզ. և բանն իմ և քարոզութի, ոչ պատիր
բանիւք իմաստութեան՝ այլ արդեամբք հոգւոյն և զօ-
5 րութեամբ. զի հաւատք ձեր մի իցեն իմաստութբ
մարդկան, այլ զօրութեամբ այ։
6 Զիմաստութի խօսիմք ընդ կատարեալս. զիմաս-
տութիւն ոչ զաշխարհիս այսորիկ, և ոչ զիշխանաց
7 աշխարհիս այսորիկ զխափանելեացս. այլ խօսիմք
զայ իմաստութիւնն ծածուկ խորհրդով, զոր յա-
ռաջ քան զյաւիտեանս սահմանեաց ած 'ի փառս
8 մեր. զոր ոչ ոք յիշխանաց աշխարհիս այսորիկ ծա-
նեաւ. զի եթէ էր ծանուցեալ՝ ոչ արդեօք զտրն
9 փառաց 'ի խաչ հանէին։ Այլ որպ և գրեալ է. զոր
ակն ոչ ետես, և ունկն ոչ լուաւ, և 'ի սիրտ մարդոյ
ոչ անկաւ, պատրաստեաց ած սիրելեաց իւրոց։
10 Բ Դ. Այլ մեզ յայտնեաց ած հոգւովն իւրով. զի
11 հոգին զամ քննէ՝ և զխորս այ։ Զի ո ոք 'ի մարդկա-
նէ գիտէ ինչ զմարդոյն, եթէ ոչ հոգի մարդոյն՝ որ
'ի նմա. նոյնպէս և ոչ զայն ոք գիտէ՝ եթէ ոչ հո-
12 գին այ։ Այլ մեք ոչ եթէ զհոգի աշխարհիս առաք՝
այլ զհոգին որ յայ. զի ծանիցուք զայն՝ որ յայն շը-
13 նորհեցաւ մեզ։ Եւ զոր խօսիմքս՝ ոչ եթէ մարդկեղէն
ուսմամբ ճարտարութբ բանից, այլ վարդապետու-
թբ հոգւոյն ը հոգևորս զհոգևորսն համեմատեմք։
14 Բայց շնչաւոր մարդ ոչ ընդունի զհոգւոյն աստու-

ծոյ՝ զի յիմարութիւն է նմա. և ոչ կարէ գիտել՝ եթէ
հոգևպէս քննիցի: Իսկ հոգևորն քննէ զամ, և ինքն 15
յումեքէ ոչ քննի: Իսկ արդ՝ ով գիտաց զմիտս տն, 16
որ և խրատտու լինիցի նմա. այլ մեք զմիտս քրիս-
տոսի ունիմք:

ԳԼ. Գ.

Եւ ես եղբարք ոչ կարացի խօսել ընդ ձեզ իբրև 1
ընդ հոգևորս՝ այլ իբրև ընդ մարմնաւորս: Իբրև 2
տղայոց 'ի քս, կաթն ջամբեցի ձեզ՝ և ոչ կերակուր,
զի ոչ ևս կարէիք. նաև արդ իսկ ոչ կարէք. քանզի
դեռ մարմնաւոր էք: Ուր և արդ են իսկ 'ի ձեզ հեռ 3
և նախանձ. ոչ ապաքէն մարմնաւոր էք՝ և ըստ մարդ-
կան գնայք: Յորժամ ասէ ոք 'ի ձէնջ ես պօղոսեան 4
եմ, և միւսն՝ թէ ես ապողոսեան, ոչ մարդիկ էք.
իսկ արդ՝ ով է պօղոս, կամ ով է ապողոսն: Պաշտօ- 5
նեայք՝ որովք հաւատացէքն, և իւրաքանչիւր ոպ և
տր ետ: Ես տնկեցի, ապողոս ջուր ետ, այլ ած ա- 6
ճեցոյց: Այսուհետև ոչ այն ոք ինչ է՝ որ տնկեացն, 7
և ոչ այն՝ որ ջուրն ետ. այլ որ աճեցոյցն աստուած:
Որ տնկեացն և որ զջուրն ետ՝ մի են. բայց իւրա- 8
քանչիւրոք զիւր վարձս առնուցու ըստ իւրում վաս-
տակոց: Զի այ գործակիցք եմք, աստուծոյ արդիւն 9
էք, այ շինուած էք: Ըստ շնորհացն այ՝ որ տուեալ են 10
ինձ, իբրև իմաստուն ճարտարապետ հիմն եդի. բայց
այլ է որ շինէն. այլ իւրաքանչիւրոք զգոյշ լիցի՝ թէ
ոպ շինիցէ: Զի հիմն այլ ոք ոչ կարէ դնել քան զե- 11
դեալն՝ որ է յս քս:

Եթէ ոք շինէ 'ի վերայ հիմանս այսորիկ՝ ոսկի 12
արծաթ՝ ականս պատուականս՝ փայտ, խոտ, եղէգն,
իւրաքանչիւր գործն յայտնելոց է. զի օրն ընտրեսցէ, 13
զի հրով յայտնելոց է. և զիւրաքանչիւր գործն 14
զիարդ և իցէ՝ հուրն փորձեսցէ: Եթէ ուրուք գործն 15
զոր շինեաց՝ կացցէ, վարձս առցէ. և եթէ ուրուք
գործն այրեսցի՝ տուժեսցի, բայց ինքն կեցցէ. այլ

16 այնպէս՝ ո՛չ թէ 'ի հուր։ Ո՞չ գիտէք եթէ տաճար
17 էք ա՟յ՝ և հոգի ա՟յ բնակեալ է 'ի ձեզ։ Եթէ ոք ըզ-
տաճար աստուծոյ ապականէ, ապականեսցէ զնա
18 աստուած. զի տաճար ա՟յ սուրբ է, որ էք դուք։ Մի՛
ոք զանձն խաբեսցէ. եթէ ոք կամեսցի 'ի ձէնջ իմաս-
տուն լինել յաշխարհիս յայսմիկ, յիմա՛ր լիցի՝ զի
19 եղիցի իմաստուն։ Զի իմաստութի՟ աշխարհիս այ-
սորիկ՝ յիմարութի՛ւն է առաջի աստուծոյ. քանզի
գրեալ է՝ թէ որ ըմբռնէ զիմաստունս 'ի խորագիտու-
20 թե՛ իւրեանց։ Եւ դարձեալ՝ թէ տ՟ր ճանաչէ զխոր-
21 հուրդս իմաստնոց՝ զի են ընդունայն։ Այսուհետև
22 մի՛ ոք պարծեսցի 'ի մարդկանէ։ Զի ա՟մ ինչ ձեր է.
եթէ պօղոս, եթէ ապողոս, եթէ կեփաս, եթէ
աշխարհ, եթէ կեանք, եթէ մահ, եթէ որ կանս, ե-
23 թէ հանդերձեալքն. ա՟մ ինչ ձեր է. դուք ք՟ի, ք՟ս ա՟յ։

ԳԼ. Դ

1 ԱՅՍՊԷՍ համարեսցին զմեզ մարդիկ, իբրև զպաշ-
տօնեայս ք՟ի՝ և հազարապետս խորհրդոցն ա՟յ։
2 Արդ՝ խնդիր է 'ի մէջ հազարապետաց՝ եթէ ոք հա-
3 ւատարիմ գտցի։ Այլ ինձ և այս անարգանք են,
եթէ 'ի ձէնջ դատեցայց՝ կ՟մ բնաւ իսկ 'ի մարդկա-
4 նէ. նաև զանձն իմ ո՛չ քննեմ։ Զի ոչինչ գիտեմ
զանձին իմոյ. այլ ո՛չ եթէ այսու արդարանամ, զի որ
5 քննէն զիս տ՟ր է։ Այսուհետև մի՛ յառաջ քան զժա-
մանակն դատիք. մինչև եկեսցէ տ՟ր, որ լուսաւոր
առնիցէ զգաղտնիս խաւարի, և յայտնիցէ զխորհուր-
դըս սրտից. և ապա իւրաքանչիւր գովութի՟ եղիցի
6 յա՟յ։ Զայս եղբարք՝ առակեցի յանձն իմ և յա-
պողոս վասն ձեր. զի 'ի մէնջ ուսջիք՝ մի՛ ինչ առաւել
քան զգրեալսն իմանալ. զի մի՛ այր քան զընկեր հպար-
7 տանայցէք 'ի վերայ ընկերին։ Իսկ արդ ո՞վ է՝ որ
քննիցէ զքեզ. զինչ ունիս՝ զոր ո՛չ իցէ առեալ. և
8 եթէ առեր՝ զի՞ պարծիս իբրև զչառեր։ Արդէն իսկ
յագեալ իցէք՝ և արդէն մեծացարուք, առանց մեր

թագաւորեցիք․ և երանի թէ թագաւորէիք՝ զի և
մեք ը̄ ձեզ թագաւորէաք։ Ինձ այսպէս թուի՝ եթէ 9
զմեզ զառաքեալս յետնորդս արար ա̄ծ՝ իբրև զմա-
հապարտս․ զի տեսիլ եղեաք աշխարհի, և հրեշտա-
կաց և մարդկան։ Մեք յիմարք վ̄ս ք̄ի, և դուք 10
իմաստունք 'ի ք̄ս․ մեք տկարք՝ և դուք հզօրք․ դուք
փառաւորեալք՝ և մեք անարգք։ Մինչև ցայսօր ժա- 11
մանակի՝ և քաղցեաք և ծարաւեցաք և մերկ գնա-
ցաք և կափահարեցաք և անհանգիստ եղեաք, և 12
աշխատեցաք ձեռօք մերովք․ բամբասէին զմեզ՝ օրհ-
նէաք․ հալածէին՝ յանձն առնուաք․ հայհոյէին՝ 13
աղաչէաք․ իբրև առակ նշաւակի եղեաք ամենայն
աշխարհի․ ամենեցուն փարելի լինել մինչև ցայժմ։
Ոչ եթէ ամօթ ինչ առնելով զձեզ՝ գրեմ զայս, 14
այլ իբրև զորդիս սիրելիս խրատեմ։ Թէպէտ և 15
բիւր դաստիարակս ունիցիք 'ի ք̄ս՝ այլ ոչ եթէ բա-
զումհարս․ զի 'ի ք̄ս յ̄ս աւետարանաւն ես ծնայ ըզ-
ձեզ։ Արդ աղաչեմ զձեզ նմանօղք ինձ եղիջիք՝ ո̄պ 16
և ես ք̄սի։ Վասն այնորիկ առաքեցի առ ձեզ զտի- 17
մոթէոս, որ է իմ որդի սիրելի՝ և հաւատարիմ 'ի
տէր․ որ յիշեցուսցէ ձեզ զճանապարհս իմ, որ 'ի
ք̄ս յ̄ս․ ո̄պ և ամենայն ուրեք՝ յամենայն եկեղեցիս
ուսուցանեմ։ Որպէս թէ ես չիցեմ գալոց առ ձեզ՝ 18
ոմանք հպարտացան։ Այլ եկից հուպ ը̄ հուպ՝ եթէ 19
տ̄ր կամեսցի․ և 'ի միտ առից ոչ զբանս հպարտա-
ցելոցն, այլ զզօրութ̄ի։ Զի ոչ եթէ բանիւք է ար- 20
քայութիւն ա̄յ, այլ զօրութ̄բ։ Արդ՝ ո՞րպէս կամիք՝ 21
գաւազանաւ եկից առ ձեզ, եթէ սիրով հոգւոյն՝
հեզութ̄ե և արդարութ̄ե և խոնարհութ̄ե։

ԳԼ․ Ե

ԲՆԱՒ և անուանի իսկ 'ի ձեզ ընդէ՞ր պոռնկու- 1
թ̄ի, և այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ ոչ և 'ի հեթա-
նոսս, որպէս թէ զկին հօր իւրոյ ունել։ Եւ դուք 2
հպարտացեալ էք․ և ոչ առաւել զգացարուք, զի բար-

3 ձցի 'ի միջոյ ձերմէ՝ որ զգործն զայն գործեաց ։ Զի
ես թէպէտ մարմնով մեկուսի եմ, սակայն հոգւով
մերձ եմ. բայց արդէն իսկ իբրեւ 'ի մօտոյ ընտրեցի
4 զայն՝ որ այնպէսն գործեաց. յանուն տ՟ն մերոյ յ՟ի
ք՟ի, ժողովել ձեզ 'ի միասին՝ եւ իմով հոգւոյս՝ զօրու-
5 թ՟բն հանդերձ տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, մատնել զայնպի-
սին սատանայի 'ի սատակումն մարմնոյ. զի ոգին ա-
6 պրեսցի յաւուրն տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի ։ Ոչ բարւոք են
պարծանքդ ձեր. ո՞չ գիտէք՝ եթէ փոքր մի խմոր զա՟մ
7 զանգուածն խմորէ ։ Սրբեցէք 'ի բաց զհին զխմորն՝
զի եղիջիք նոր զանգուած, ո՟պ էքդ անխմորք. քան-
8 զի զատիկ մեր զենաւ ք՟ս ։ Այսուհետեւ արասցուք
տօնս. մի՛ 'ի խմորն հին, եւ մի՛ 'ի խմորն չարութե՟ եւ
անզգամութե՟. այլ յանխմորս ստուգութե՟ եւ ճըշ-
մարտութե՟ ։

9 ԲԶ. Գրեցի ձեզ 'ի թղթի այդր չխառնակել ընդ
10 պոռնիկս ։ Եւ ո՛չ եթէ ընդ պոռնիկս աշխարհիս այ-
սորիկ՝ կամ ը՟ ագահս եւ ընդ յափշտակօղս՝ կամ ը՟
կռապաշտս. ապա թէ ո՛չ՝ պարտ էիք եւ յաշխար-
11 հէ իսկ ելանել ։ Բայց արդ գրեցի ձեզ չխառնա-
կել. եթէ ոք եղբայր անուանեալ, կ՟մ պոռնիկ իցէ
կամ կռապաշտ՝ կ՟մ ագահ՝ կ՟մ բամբասօղ՝ կ՟մ ար-
բեցօղ՝ կ՟մ յափշտակօղ, ընդ այնպիսումն եւ հաց մի՛ ու-
12 տել ։ Զի կայ իմ եւ զարտաքինսն դատելոյ. ո՛չ ա-
13 պաքէն դուք զներքինսդ դատիցիք. եւ զարտաքինսն
ա՟ծ դատեսցի. բարձէք զչարն 'ի միջոյ ձերմէ ։

ԳԼ. Զ.

1 Իշխէ ոք 'ի ձէնջ՝ եթէ իրք ինչ իցեն ը՟ ընկերի ի-
2 րում, դատել առաջի անիրաւաց՝ եւ ո՛չ առաջի ս՟րբց ։ Եւ-
թէ ո՛չ գիտէք՝ զի ս՟րբք զաշխարհ դատին. եւ եթէ ձեօք
դատի աշխարհ՝ ապա ո՛չ էք արժանի անարգ ատենից ։
3 Ո՞չ գիտէք եթէ զհրեշտակս դատիմք, թո՛ղ թէ զեր-
4 կրաւորս ։ Զերկրաւոր ատեանս եթէ յանձն առ-
նուցուք, զանարգսն եկեղեցւոյ դատաւորս նստու-

ցէք ։ Առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ. այնչափ ոչ գոյ ոք 5
իմաստուն 'ի ձեզ, որ կարիցէ իրաւունս ընտրել 'ի
մէջ եղբօր իւրոյ ։ Այլ եղբայր ընդ եղբօր դատի, և 6
զայն՝ 'ի մէջ անհաւատից ։ Եւ արդ՝ ամենևին իսկ 7
վատթարութի՛ւն է 'ի ձեզ, զի դատաստանք իսկ գոն
'ի միջի ձերում. ընդէ՞ր ոչ դուք զրկիք, և ոչ դուք ա-
ռաւել նեղիք ։ Այլ դուք զրկէք և նեղէք, և այդ՝ 8
զեղբարս ես ։ Եթէ ոչ գիտէք՝ զի անիրաւք զարքայ- 9
ութիւն այ՟ ոչ ժառանգեն. մի՛ խաբիք՝ ոչ պոռնիկք,
ոչ կռապաշտք, ոչ շունք, ոչ իգացեալք, ոչ արուա- 10
գէտք, ոչ գողք, ոչ ագահք, ոչ արբեցողք, ոչ բամ-
բասողք և ոչ յափշտակողք՝ զարքայութիւն այ՟ ոչ ժա-
ռանգեն ։ Եւ դուք այսպիսիք ոմանք էիք. այլ լուա- 11
ցարուք՝ այլ սրբեցարուք՝ այլ արդարացարուք յա-
նուն տեառն մերոյ յի՟ քի՟, և 'ի հոգւին աստուծոյ
մերոյ ։

գկ. Ամենայն ինչ ինձ մարթ է՝ այլ ոչ ամենայն 12
ինչ օգուտ է. ամենայն ինչ ինձ մարթ է, այլ ոչ ե-
թէ ես ը՟ իշխանութեամբ ուրուք լինիցիմ ։ Կերակուր 13
որովայնի, և որովայն կերակրոյ. այլ ա՟ծ զսա և զնո՟
խափանեսցէ. բայց մարմին ոչ պոռնկութեան՝ այլ
տն՟, և տր՟ մարմնոյ ։ Այլ ա՟ծ՝ որ և զտ՟րն յարոյց, և 14
զձեզ յարուսցէ զօրութ՟բ իւրով ։ Ոչ գիտէք՝ եթէ 15
մարմինք ձեր անդամք են քի՟. արդ՝ առեալ զանդամս
քի՟, առնիցեմ անդամս պոռնկի. քաւ լիցի ։ Եթէ 16
ոչ գիտէք զի որ մերձենայ 'ի պոռնիկ՝ մի մարմին է.
եղիցին, ասէ, երկոքին 'ի մարմին մի ։ Եւ որ մեր- 17
ձենայ 'ի տր՟՝ մի հոգի է ։ Փախերո՛ւք 'ի պոռնկու- 18
թենէ ։ Ամ՟ մեղս զոր և գործէ մարդ՝ արտաքոյ մար-
մնոյ իւրոյ է. իսկ որ պոռնկի՛ն՝ յիւր մարմինն մե-
ղանչէ ։ Եթէ ոչ գիտէք՝ զի մարմինք ձեր տաճար են 19
հոգւոյն սր՟ոյ՝ որ է 'ի ձեզ զոր ունիք յայ՟. և չէք ան-
ձանց տէր ։ Զի գնոց գնեցայք. փառաւո՛ր արա- 20
րէք զա՟ծ 'ի մարմինս ձեր և յոգիս, որ է յայ՟ ։

ԳԼ. Է.

1 Իսկ վասն որոց գրեցէք առ իս, բարւոք է մար-
2 դոյ 'ի կին մարդ չմերձենալ: Բայց վասն պոռնկու-
թեան իւրաքանչիւրոք զիւր կին կալցի. և իւրաքան-
3 չիւրոք կին զիւր այր կալցի: Կնոջ՝ այր իւր զպարտ-
4 սն հատուսցէ. նոյնպէս և կինն՝ առն իւրում: Զի
կին մարմնոյ իւրում ոչ իշխէ՝ այլ այրն. նոյնպէս և
5 այրն իւրում մարմնոյ ոչ իշխէ՝ այլ կինն: Մի զրկէք
զմիմեանս. բայց եթէ ինչ 'ի միաբանութենէ առ
ժամանակ մի, զի ուխտիցն պարապիցէք. և դար-
ձեալ 'ի նոյն դարձջիք, զի մի փորձեսցէ զձեզ սատա-
6 նայ վասն անխառնութե ձերոյ: Զայս ասեմ ներե-
7 լով՝ և ոչ հրամանաւ: Քանզի կամիմ եթէ ամե-
նայն մարդ լինէր իբրև զիս. այլ իւրաքանչիւրոք զիւր
8 շնորհս ունի յԱյ՝ ոմն այսպէս և ոմն այնպէս: Բայց
ամուրեացն և այրեացն ասեմ, լաւ է նց եթէ կայցեն
9 իբրև զիս: Ապա թէ ոչ ունիցին ժոյժ՝ ամուսնասցին.
10 զի լաւ է ամուսնանալ՝ քան զջեռնուլ: Այլ կանամ-
բեացն պատուիրեմ, ոչ ես՝ այլ Տր. կնոջ յառնէ
11 մի մեկնել: Ապա եթէ մեկնեսցի, անայր մնասցէ՝
կամ անդրէն ը առն իւրում հաշտեսցի. և առն՝ զկին
իւր մի թողուլ:
12 Բայց այլոց ես պատուիրեմ, ոչ եթէ Տր. եթէ ոք
եղբայր կին ունիցի անհաւատ, և նմա հաճոյ իցէ
13 բնակել ընդ նմա՝ մի թողցէ զնա: Եւ կին, որ ունի-
ցի զայր անհաւատ՝ և նմա կամ իցէ բնակել ընդ
14 նմա՝ մի թողցէ զայրն. զի սուրբ է այրն անհաւատ
կնաւն, և սուրբ է կինն անհաւատ արամբն. ապա
15 թէ ոչ՝ որդիքն ձեր պիղծ են. բայց այժմ սբ են: Ապա
եթէ անհաւատն մեկնեսցի, մեկնեսցի. զի ոչ ինչ հարկ
'ի վերայ կայ եղբօրն կամ քեռն՝ յայնպիսի իրս. քան-
16 զի 'ի խաղաղութի կոչեաց զմեզ Ած: Զի գիտես
կին դու՝ եթէ զայրն քո ապրեցուսցես. կամ զի՞ գի-
17 տես այր դու՝ եթէ զկինն քո ապրեցուսցես. եթէ ոչ՝

իւրաքանչիւր ումեք ո՟պ և բաժանեաց տ՟ր, զիւրա-
քանչիւրոք ո՟պ և կոչեաց ա՟ծ՝ այնպէս գնասցէ. և
այնպէս ընդ ա՟մ եկեղեցիս պատուէր տամ։ Թլփա- 18
տեալ ոք կոչեցաւ՝ մի՛ ցանկասցի անթլփատութեան.
յանթլփատութեան ոք կոչեցաւ՝ մի՛ թլփատեսցի. զի 19
թլփատութիւն ոչի՛նչ է՝ և անթլփատութիւն ոչի՛նչ. այլ
պահպանութիւն ա՟յ պատուիրանացն։ Բայց իւրաքան- 20
չիւրոք յոր կոչումն կոչեցաւ՝ ՚ի նմին կացցէ։ Ծառա՛յ 21
կոչեցար՝ մի՛ փոյթ լիցի քեզ. այլ թէ և կարիցես ա-
զատ լինել՝ քեզ այնպէս լաւ իցէ։ Զի որ ՚ի տ՟ր կոչե- 22
ցեալ է ծառայն՝ ազատ տ՟ն է. նոյնպէս և որ ազատն
կոչեցեալ է՝ ծառայ ք՟ի է։ Գնոց գնեցայք՝ մի՛ լինիք 23
ծառայք մարդկան։ Իւրաքանչիւրոք՝ յոր կոչումն կո- 24
չեցաւ, եղբա՛րք, ՚ի նմին կացցէ առաջի ա՟յ։

Գ. Դ. Եւ վ՟ն կուսանաց՝ հրաման ինչ ՚ի տ՟նէ ոչ 25
ունիմ. բայց խրատ տամ՝ որպէս ողորմեալ ուրուք ՚ի
տ՟նէ, հաւատարիմ լինել։ Համարիմ՝ թէ այնպէս 26
լաւ իցէ. բայց վ՟ն վտանգին որ ՚ի վերայ կայ՝ բա-
րւոք է մարդոյ՝ թէ այնպէս իցէ։ Կապեալ ես ՚ի կին, 27
մի՛ խնդրեր արձակել. արձակեալ ես ՚ի կնոջէ, մի՛
խնդրեր կին։ Զի եթէ ամուսնանայցես՝ ոչ մեղար. 28
և եթէ ամուսնանայցէ կոյսն՝ ոչ մեղաւ, բայց նեղու-
թիւն մարմնոյ ունիցին այնպիսիքն. այլ ես խնայեցի ՚ի
ձեզ։ Բայց զայս ասեմ եղբարք՝ եթէ ժամանակս 29
կարճեալ է այսուհետև. զի որ ունիցին կանայս՝ ո՟պ
թէ չունիցին. և որ լայցեն՝ ո՟պ թէ ոչ լայցեն. և որ 30
խնդան՝ ո՟պ թէ չխնդայցեն. և որ գնեն՝ ո՟պ թէ
չունիցին. և որ վարեն զաշխարհս՝ ո՟պ թէ չվայելի- 31
ցեն. զի անցեալ է վայելչութիւն աշխարհիս այսորիկ։
Եւ կամիմ զձեզ անհոգս լինել. զի որ անկին է՝ հո- 32
գայ զտ՟ն թէ ո՟պ հաճոյ լիցի տ՟ն. և որ կանամբի է, 33
հոգայ զաշխարհիս՝ թէ ո՟պ հաճոյ լիցի կնոջ իւրում։
Եւ ահա մեկնեցան ՚ի միմեանց առնակինն և կոյսն. 34
զի կոյսն հոգայ զտ՟ն՝ զի իցէ ս՟բ հոգւով և մարմնով,
և առնակինն հոգայ զաշխարհիս՝ թէ ո՟պ հաճոյ լիցի

35 անձն իւրում։ Այլ զայս վ՟ն ձերոյ օգտի ասեմ. ոչ ե-
թէ խեղդ ինչ արկանել ձեզ, այլ վ՟ն պարկեշտութե՟ն
և հպատակութե՟ն տ՟ն առանց զբաղանաց։
36 Գ.Ձ. Ապա թէ որ ամօթ համարեսցի վ՟ն կուսին
իւրոյ՝ եթէ իցէ ելեալ ըստ չափ, և այնպէս ինչ
պարտ իցէ լինել. զոր կամեսցի արասցէ, ոչ մեղանչէ՝
37 ամուսնասցի։ Իսկ որ հաստատեալ է 'ի սրտի իւրում,
և վտանգ ինչ ոչ իցէ նմա, իշխանութի՟ւն ունի 'ի վ՟ր
կամաց իւրոց. և զայն ընտրեաց 'ի սրտի իւրում՝
38 պահել զկոյսն իւր, բարւոք առնէ։ Եւ որ ամուսնա-
ցուցանէ զկոյսն իւր՝ բարւոք առնէ. և որ ոչ ամուս-
39 նացուցանէ՝ լաւ ևս առնէ։ Կին կապեալ է՝ ցորքան
ժամանակս կենդանի է այր ն՟ր. ապա եթէ ննջեսցէ
այր ն՟ր, ազատ է՝ ում կամիցի ամուսնանալ. այլ միայն
40 տերամբ։ Բայց երանելի ևս է՝ թէ այնպէս կացցէ
ը՟ս իմում խրատու. ես այսպէս համարիմ, եթէ և յիս
իցէ հոգի ա՟յ։

ԳԼ. Ը.

1 Այլ վասն զոհից կռոցն գիտեմք՝ եթէ ամենեքին
գիտութիւն ունիմք. գիտութիւն հպարտացուցանէ,
2 այլ սէր շինէ։ Եթէ որ կամիցի գիտել ինչ, չև ևս
3 գիտաց՝ որպէս արժանն էր գիտել։ Բայց որ սիրէ
4 զա՟ծ, նա է տեղեկացեալ 'ի նմանէ։ Այլ վասն կե-
րակրոցն զոհելոց՝ գիտեմք եթէ ոչինչ իսկ կուռքդ
5 են յաշխարհի. զի չիք որ ա՟ծ բաց 'ի միոյն։ Զի թէ-
պէտ և իցեն անուանեալ աստուածք՝ եթէ յերկինս
և եթէ յերկրի. որպէս և են աստուածք բազումք՝
6 և տեարք բազումք. այլ մեզ մի է ա՟ծ հայր՝ յորմէ
ա՟մ, և մեք 'ի նա. և մի տ՟ր յ՟ս ք՟ս՝ որով ա՟մ, և մեք
նովաւ։
7 Այլ ոչ յամենեսին գիտութի՟ւն է. ոմանք առ խղճի
մտաց մինչև ցայժմ զկռոցն իբրև զզոհեալ ուտեն.
8 և խիղճ մտացն ն՟ց քանզի տկար է, պղծի։ Այլ կե-
րակուր զմեզ առաջի ա՟յ ոչ կացուցանէ. ոչ եթէ չու-

տեմք՝ պակասիմք ինչ, և ոչ եթէ ուտեմք՝ առաւելումք
ինչ: Բայց զգոյշ լերուք դուցէ իշխանութիւնդ ձեր այդ՝ 9
գայթագղութիւն լինիցի տկարացն: Եթէ ոք տեսանիցէ 10
զքեզ՝ որ զգիտութիւնդ ունիս՝ բազմեալ 'ի մեհենի՝ ո՞չ
ապա խիղճ մտաց նորա, որ տկարութիւն զգածեալ է՝ ան-
դրէն շինիցի ուտել զզոհեալն. և կորնչիցի տկար եղ- 11
բայրն 'ի քում գիտութեանդ, վասն որոյ Քրիստոս մեռաւ: Եւ 12
այնպէս յանցուցեալ յեղբարս, և զխիղճ մտաց տկա-
րացն զայրացուցեալ, 'ի Քրիստոս մեղանչէ: Վասն որոյ՝ ե- 13
թէ կերակուր գայթագղեցուցանէ զեղբայրն իմ, ոչ
կերայց միս յաւիտեան, զի մի զեղբայրն իմ գայթագ-
ղեցուցից:

ԳԼ. Թ.

Ո՞չ ապաքէն ազատ եմ, ո՞չ ապաքէն առաքեալ 1
եմ, ո՞չ ապաքէն զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս աչօք իմով տեսի, ո՞չ
ապաքէն գործ իմ դուք էք 'ի Տէր: Թէպէտ և այլոց 2
չիցեմ առաքեալ՝ այլ դէպ ձեզ եմ. զի կնիք իսկ առա-
քելութեան իմոյ դուք էք 'ի Տէր: Իմ պատասխանի՝ ուր 3
զիս հարցանիցեն՝ այս է: Միթէ ո՞չ ունիցիմք իշ- 4
խանութիւն ուտել և ըմպել: Միթէ ո՞չ ունիցիմք իշխա- 5
նութիւն զքորս կանայս շրջեցուցանել ընդ մեզ. որպէս և
և այլ առաքեալքն, և եղբարքն Տեառն, և կեփաս: Ե- 6
թէ միայն ես և Բառնաբաս ո՛չ ունիցիմք իշխանու-
թիւն չգործել ինչ: Ո՞ ոք երբէք զինուորիցի իւրովք 7
թոշակօք. ո՞ ոք տնկիցէ այգի՝ և 'ի պտղոյ նորա ո՛չ
ուտիցէ. ո՞ ոք արածիցէ խաշն՝ և 'ի կաթանէ խա-
շինն ո՛չ ուտիցէ: Միթէ ըստ մարդկութեան խօսի- 8
ցիմ զայս. կամ թէ և օրէնքն զայն ո՛չ ասիցեն: Ի 9
մովսէսի իսկ յօրէնսն գրեալ է. ո՛չ կապեսցես զց-
ռուկ եզին կալոտւոյ. միթէ զեզանց ինչ փոյթ էր
Աստուծոյ: Ո՞չ ապաքէն վասն մեր ասէ. քանզի վասն մեր 10
գրեցաւ. զի յուսով պարտի, որ սերմանէն՝ սերմա-
նել. և որ կասուն՝ յուսով վայելել: Եթէ մեք 'ի 11
ձեզ զհոգևորն սերմանեցաք՝ մեծ ինչ է, եթէ 'ի

12 ձէնջ զմարմնաւորսդ հնձիցեմք։ Եթէ այլք ձերով
իշխանութբ՟դ վայելեն, ոչ առաւել ևս մեք. այլ ոչ
'ի գործ ինչ արկաք զիշխանութիս զայս. բայց ա՟մի
համբերեմք. զի մի խափան ինչ լինիցիմք աւետարա֊
13 նին ք՟ի։ Ոչ գիտէք եթէ որ 'ի տաճարին գործեն,
'ի տաճարէ անտի ուտեն. և որ սեղանոյն պաշտօ֊
14 նեայք են, 'ի սեղանոյ անտի վայելեն։ Նոյնպէս և
տ՟ր հրաման ետ, որոց զաւետարանն աւետարանեն,
15 յաւետարանէ անտի կեալ։ Բայց ես և ոչ զմի ինչ
յայսցանէ արկի 'ի գործ, և ոչ գրեցի զայդ՝ զի ինձ
այնպէս ինչ լինիցի. լաւ է ինձ մանաւանդ մեռանել,
և ոչ զի զպարծանս իմ ոք ընդունայն համարիցի։
16 Զի եթէ աւետարանեմ, ոչինչ են ինձ պարծանք,
քանզի հարկ 'ի վ՟ր կայ. բայց վայ է ինձ, եթէ ոչ ա֊
17 ւետարանեմ։ Եթէ կամաւ զայն առնեմ, վարձք են
ինձ. և եթէ ակամայ՝ տնտեսութի յանձն է ինձ։
18 Եւ արդ՝ զինչ վարձք իցեն ինձ, եթէ յաւետարա֊
նելն ձրի տաց զաւետարանն՝ զի մի զեղծիցիմ ինչ
19 իշխանութբ՟ս իմով յաւետարանի անդ։ Վասնզի ա֊
զատ էի յամենայնէ՝ և ամենեցուն զանձն 'ի ծա֊
20 ռայութե՟ կացուցի. զի զբազումս շահեցայց։ Եղէ
ընդ հրէայսն իբրև զհրէայ, զի զհրէայսն շահե֊
21 ցայց։ Եղէ ը՟ օրինօք իբրև զայնոսիկ՝ որ ը՟ օրինօքն
էին. իբր ոչ եթէ ընդ օրինօքն էի, այլ զի որ ը՟ օրի֊
նօքն իցեն՝ և զն՟ս շահեցայց. ը՟ անօրէնս եղէ իբրև
զանօրէն. իբր ոչ եթէ անօրէն ինչ էի ա՟յ, այլ ընդ
22 օրինօք ք՟ի. զի շահեցայց զանօրէնսն։ Եղէ ը՟ տկարս
իբրև զտկար՝ զի զտկարսն շահեցայց. ը՟ ամենայնի
ամենայն եղէ, զի թերևս ապրեցուցից զոմանս։
23 Զայս ա՟մ առնեմ վ՟ն աւետարանին, զի կցորդ եղէց
նմա։

24 ԴԿ. Ոչ գիտէք՝ եթէ որ յասպարիզին ընթա֊
նան, ընթանալ ամենեքին ընթանան. բայց մի ոք
առնու զյաղթութի՟ն. այնպէս ընթացարուք զի հա֊
25 սանիցէք։ Ամենայն որ պատերազմի՝ ա՟մի ժուժկալ

լինի. նոքա զի զեղծանելի պսակն առնուցուն՝ և մեք
զանեղծութիւն։ Արդ ես խոկ այնպէս ընթանամ, ոչ որպէս 26
յաներևույթս. այնպէս մրցիմ, որպէս ոչ թէ զհողմս
ինչ կոծելով. այլ ճնշեմ զմարմինս իմ և հնազանդե- 27
ցուցանեմ, զի գուցէ որ այլոցն քարոզեցի՝ ես ինքնին
անպիտան գտանիցիմ։

ԳԼ. Ժ

Ոչ կամիմ եթէ տգէտք իցէք եղբարք, զի հարքն 1
մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին. և ամենեքին ընդ ծովն
անցին. և ամենեքին 'ի մովսէս մկրտեցան յամպն և 2
'ի ծովն. և ամենեքին զնոյն հոգևոր կերակուրն կե- 3
րան. և ամենեքին զնոյն հոգևոր ըմպելին արբին, զի 4
ըմպէին 'ի հոգևոր վիմէն՝ որ երթայր զհետ նոցա. և
վէմն էր ինքն Քրիստոս. այլ ոչ եթէ ընդ բազումս 'ի նոցանէ 5
հաճեցաւ Աստուած. քանզի տապաստ անկան յանապատի
անդ։ Եւ այն օրինակաւ լինէր վասն մեր. զի մի լիցուք 6
ցանկացօղք չարեաց, որպէս և նոքայն ցանկացան։ Եւ 7
մի կռապաշտք լինել՝ որպէս ոմանք 'ի նոցանէ, որպէս և
գրեալ է. նստաւ ժողովուրդն ուտել և ըմպել՝ և յա-
րեան 'ի խաղալ։ Եւ մի պոռնկեսցուք, որպէս ոմանք 'ի 8
նոցանէ պոռնկեցան, և անկան 'ի միում աւուր քսան
և չորք հազարք։ Եւ մի փորձեսցուք զՔրիստոս. որպէս ոմանք 9
'ի նոցանէ փորձեցին, և յօձից անտի սատակեցան։
Եւ մի տրտնջեսցուք. որպէս ոմանք 'ի նոցանէ տրտնջե- 10
ցին, և կորեան 'ի սատակչէ անտի։ Արդ այն ամենայն օ- 11
րինակաւ անցանէր ընդ նոսա. բայց գրեցաւ վասն մերոյ
խրատու, յորս վախճան յաւիտենիցն եհաս։

Դ.Դ. Այսուհետև որ համարիցի հաստատուն կալ՝ 12
զգոյշ լիցի, գուցէ անկանիցի։ Փորձութիւն 'ի ձեր վերայ 13
ոչ է եկեալ բաց 'ի մարդկանէ. այլ հաւատարիմ է
Աստուած՝ որ ոչ արկցէ զձեզ 'ի փորձութիւն առաւել քան
զկար ձեր, այլ արասցէ ընդ փորձութեանն և զելս՝ զի համ-
բերել կարասջիք։ Վասն որոյ սիրելիք իմ, փախերուք 14
'ի կռապաշտութենէ։ Որպէս ընդ իմաստունս խօսիմ. ըն- 15

16 տրեցէք ձեզէն զոր ասեմս: Բաժակն օրհնութե՟ զոր
օրհնեմք՝ ո՞չ ապաքէն հաղորդութի՟ է արեանն ք՟ի.
հացն զոր բեկանեմք՝ ո՞չ ապաքէն հաղորդութի՟ է
17 մարմնոյն ք՟ի: Զի մի հաց՝ մի մարմին եմք բա-
զումքս. զի ամենեքին ՚ի միոջէ հացէ անտի վայե-
18 լեմք: Տեսէք զի՟է՟լ ըստ մարմնոյ. ո՞չ ապաքէն՝ որ
19 ուտեն ՚ի զոհիցն՝ հաղորդ են սեղանոյն: Իսկ արդ
զի՞նչ. ասեմ, թէ զոհեալն իցէ՞ ինչ. և կամ թէ
20 կուռքն իսկ իցե՞ն ինչ: Այլ զոր զոհենն հեթանոսք,
դիւաց՝ և ո՛չ այ՟ զոհեն. ո՛չ կամիմ զձեզ հաղորդս դի-
ւաց լինել. քանզի ո՛չ կարէք զբաժակն տ՟ն ըմպել՝ և
21 զբաժակն դիւաց. և ո՛չ կարէք ՚ի սեղանոյ տ՟ն վայե-
22 լել՝ և ՚ի սեղանոյ դիւաց: Եթէ նախանձ ինչ ար-
կանիցեմք տ՟ն, միթէ զօրագո՞յնք իցեմք քան զնա:
23 Ամենայն ինչ ինձ մարթ է՝ այլ ո՛չ ա՟մ ինչ օգուտ է.
ամենայն ինչ ինձ մարթ է, այլ ո՛չ ամենայն ինչ
24 շինէ: Մի՛ ոք զանձին ևեթ խնդրիցէ՝ այլ և զընկե-
25 րին: Ամենայն ինչ որ ՚ի սպանդանոցի վաճառի, կե-
26 րայք՝ և մի՛ խտրէք վ՟ս խղճի մտաց. զի տ՟ն է երկիր
27 լրիւ իւրով: Եթէ ոք կոչէ զձեզ յանհաւատից՝ և
կամիցիք երթալ. զա՟մ ինչ՝ որ առաջի դնիցի, կե-
28 րայք՝ և մի՛ խտրէք վ՟ս խղճի մտաց: Ապա եթէ ոք
ասասցէ ձեզ՝ թէ այդ զոհեալ է, մի՛ ուտիցէք վ՟ս
29 նորա՝ որ գուշակն եղև, և վասն խղճի մտացն: Այլ
զխիղճ մտացն ասեմ ո՛չ զիւրն, այլ զընկերին. իսկ
ընդէ՞ր ընաւ ազատութիւն իմ դատիցի յայլոց խղճէն
30 մտաց: Եթէ ես շնորհօք վայելեմ, ընդէ՞ր հայհոյի-
31 ցիմ, վասն որոյ ես գոհանամ: Արդ՝ եթէ ուտիցէք՝
եթէ ըմպիցէք՝ եթէ զի՞նչ և առնիցէք, զա՟մ ինչ ՚ի
32 փառս այ՟ արասջիք: Առանց գայթագղութի՟ դնելոյ
33 հրէից և հեթանոսաց լինիջիք և եկեղեցւոյն այ՟: Ո՟պ
և ես ամենևին ամենեցուն հաճոյ լինիմ. ո՛չ խնդրեմ
զանձին օգուտ, այլ զբազմաց՝ զի ապրեսցին:

Գլ. ԺԱ.

ԴՃ. ՆՄԱՆՈՂՔ ինձ եղերո՛ւք, որպէս և ես ք՟սի։ 1
Գովեմ զձեզ՝ զի զա՟մ ինչ զիմ յիշէք. և որպէս ա- 2
ւանդեցի ձեզ՝ զաւանդութիւնս ունիցիք։ Կամիմ զի 3
գիտիցէք դուք. եթէ առն ա՟մի գլուխ ք՟ս է, և գլուխ
կնոջ այր, և գլուխ ք՟սի ա՟ծ։ Ամենայն այր՝ յորժամ 4
յաղօթս կայցէ՝ կամ մարգարէանայցէ՝ և զգլուխն
ծածկեալ ունիցի, յամօթ առնէ զգլուխն իւր։ Եւ 5
ա՟մ կին յորժամ յաղօթս կայցէ՝ կամ մարգարէանայ-
ցէ բացաւ գլխով՝ յամօթ առնէ զգլուխն իւր, զի
այնպէս համարէ՝ թէ գերծեալ իցէ։ Զի եթէ ոչ 6
քողեսցի կին, փոքրեսցէ զհերս իւր. ապա եթէ
անպատեհ է կնոջ փոքրել կամ գերծուլ, քողեսցի։
Այր մարդոյ չէ պարտ ծածկել զգլուխ իւր. զի 7
պատկեր և փառք աստուծոյ է. իսկ կին փառք առն
իւրոյ է։ Զի ոչ եթէ այր ՚ի կնոջէ է, այլ կին 8
յառնէ։ Քանզի ոչ իսկ հաստատեցաւ այր վասն 9
կնոջ, այլ կին վասն առն։ Վասն այնորիկ պարտի 10
կինն շուք դնել գլխոյն վ՟ն հրեշտակաց։ Բայց ոչ 11
կին առանց առն, և ոչ այր առանց կնոջ ՚ի տ՟ր։ Զի 12
որպէս կին յառնէ՝ նոյնպէս և այր ՚ի կնոջէ, բայց
ա՟մ յա՟յ։ Այլ դուք ձեզէն տո՛ւք զիրաւ. արժա՞ն է 13
կնոջ մարդոյ հոլանի յաղօթս կալ առաջի ա՟յ։ Եւ 14
ոչ բնութի՟ն իսկ ուսուցանէ զձեզ. զի այր եթէ գի-
սաւոր է՝ անարգանք են նմ՟. բայց կին եթէ գիսա- 15
ւոր է՝ փառք են նմա. զի գէսք փոխանակ զգեստու
տուեալ են նմա։ Ապա թէ ոք կամի հակառակօղ լի- 16
նել, մեք չունիմք այնպիսի սովորութի՟, և ոչ եկեղե-
ցիքն ա՟յ։

Այլ զայս պատուիրեմ, ոչ ո՟պ թէ գովիցեմ, զի 17
ոչ ՚ի լաւ անդր՝ այլ ՚ի վատթարն նկրտիք։ Նախ՝ 18
յորժամ ՚ի մի վայր ժողովիցիք յեկեղեցին, լսեմ ե-
թէ հերձուածք գոն ՚ի ձեզ. եւ սակաւ ինչ հաւա-
տացի։ Բայց և հերձուածք լինելոց են ՚ի ձեզ. զի որ 19

20 ընտրեալն լիցին 'ի ձեզ՝ երեւեսցին: Այլ արդ 'ի ժողո-
վելն ձեզ 'ի միասին՝ ոչ է տունն Տն ձեզ տեղի հաց
21 ուտելոյ: Զի իւրաքանչիւրոք զիւր ընթրիս յա-
ռաջանայ ուտել, եւ ոմն քաղցեալ՝ եւ ոմն արբեալ:
22 Միթէ տունս ոչ ունիցիք ուտելոյ կամ ըմպելոյ.
եթէ զեկեղեցեաւն Այ արհամարհիցէք, եւ յամօթ
առնէք զչքաւորսն. զինչ ասացից. գովեցի՞ց զձեզ.
23 յայդմ ոչ գովեմ: Զի ես ընկալայ 'ի Տնէ՝ զոր եւ
ձեզն աւանդեցի, եթէ տէր Յիսուս 'ի գիշերին յո-
24 րում մատնէր, առ հաց, գոհացաւ՝ եբեկ եւ ասէ.
առէք՝ եւ կերայք. այս է մարմին իմ, որ վասն ձեր
25 բաշխի. զայս արարէք առ իմոյ յիշատակի: Նոյնպէս
եւ զբաժակն յետ ընթրեացն առ եւ ասէ. այս բա-
ժակ՝ նոր ուխտ է իմով արեամբ. զայս արարէք քա-
նիցս անգամ եթէ ըմպիցէք՝ առ իմոյ յիշատակի:
26 Քանիցս անգամ թէ ուտիցէք զհացս զայս, եւ զբա-
ժակս ըմպիցէք, զմահն Տն պատմեցէք, մինչեւ ե-
27 կեսցէ նա: Այսուհետեւ որ ուտիցէ զհացս, կամ
ըմպիցէ զբաժակս Տն անարժանութբ, պարտական
28 եղիցի մարմնոյ եւ արեան տեառն: Փորձեսցէ մարդ
զանձն իւր, եւ ապա 'ի հացէ անտի կերիցէ, եւ 'ի
29 բաժակէն արբցէ: Զի որ ուտէ եւ ըմպէ անարժա-
նութբ՝ դատաստան անձին իւրում ուտէ եւ ըմպէ.
30 զի ոչ խտրէ զմարմինն Տն: Վն այնորիկ իսկ են 'ի
ձեզ բազում հիւանդք եւ ախտաժէտք. եւ շատ եւս
31 այն են, որ եւ ննջեցեալք իսկ իցեն: Զի եթէ զան-
32 ձինս քննէաք՝ ապա ոչ դատապարտէաք: Այլ եթէ
դատիմք՝ 'ի Տնէ խրատիմք. զի մի ընդ աշխարհի
33 դատապարտեսցուք: Այսուհետեւ եղբարք՝ յորժամ
34 'ի մի վայր ժողովիցիք ուտել՝ միմեանց մնասջիք: Ապա
թէ ոք քաղցեալ իցէ՝ 'ի տան իւրում կերիցէ. զի մի
'ի դատապարտութիւն ժողովիցիք: Բայց զայլ ինչ
յորժամ եկից՝ յայնժամ պատուիրեցից:

ԳԼ. ԺԲ

ԵԿ. ԱՅԼ վասն հոգեւորացն եղբարք՝ ոչ կամիմ 1
եթէ տգէտ իցէք։ Գիտէք իսկ՝ զի մինչ հեթանոս- 2
քըն էիք, առ կուռսն անմռունչս՝ որպէս երթայիք եւ
գայիք։ Ա̃յ ցուցանեմ ձեզ. զի ոչոք հոգւովն Ա̃յ խօսի՝ 3
եւ ասիցէ՝ թէ նզովեալ Յ̃ս. եւ ոչ ոք կարէ ասել՝ Տ̃ր
զՅ̃ս, եթէ ոչ հոգւովն սրբով։ Թէպէտ եւ բաժինք 4
շնորհաց են՝ այլ հոգի նոյն է։ Եթէ բաժինք պաշ- 5
տամանց են, այլ Տ̃ր նոյն է։ Եթէ բաժինք յաջո- 6
ղուէ̃ց են, այլ Ա̃ծ նոյն է. որ յաջողէ զա̃մ յամենայ-
նի։ Բայց իւրաքանչիւր ումեք տուեալ է յայտնու- 7
թի̃ հոգւոյն՝ առ իւրաքանչիւր օգուտ։ Ումեմն ՚ի 8
հոգւոյն տուեալ է բան իմաստութե̃. այլում բան
գիտութե̃ ը̃ս նմին հոգւոյ. միւսումն հաւատք նովին 9
հոգւով. այլում շնորհք բժշկութե̃ց նովին հոգւով.
այլում յաջողուածք զօրութեանց. այլում մարգարէու- 10
թիւն. այլում ընտրութի̃ հոգւոց. այլում ազգք լե-
զուաց. այլում թարգմանութի̃ լեզուաց։ Այլ զայս 11
ա̃մ յաջողէ մի եւ նոյն հոգի, եւ բաժանէ իւրաքան-
չիւր ո̃պ եւ կամի։

ԵԴ. Որպէս մարմին մի է, եւ անդամս բազումս 12
ունի. եւ ա̃մ բ̃զմ անդամք մարմնոյն՝ մի մարմին է.
նոյնպէս եւ Ք̃ս։ Զի միով հոգւով մեք ամենեքին 13
՚ի մի մարմին մկրտեցաք. եթէ հրէայք, եթէ հե-
թանոսք, եթէ ծառայք, եթէ ազատք, ամենեքին
զմի հոգի արբաք։ Զի մարմին ոչ մի անդամ է, 14
այլ բազում։ Եթէ ասիցէ ոտն, զի չեմ ձեռն՝ չեմ 15
՚ի մարմնոյ անտի, ո՞չ այնու չիցէ ՚ի մարմնոյ անտի։
Եւ եթէ ասիցէ ունկն, վասն զի չեմ ակն՝ չեմ ՚ի 16
մարմնոյ անտի, ո՞չ այնու չիցէ ՚ի մարմնոյ անտի։
Եթէ ամենայն մարմին ակն էր՝ ու՞ր էր ունկն. եւ ե- 17
թէ ա̃մ լսելիք էր՝ ու՞ր էին հոտոտելիք։ Բայց արդ՝ 18
աստուած եդ զանդամսն՝ զմի մի իւրաքանչիւր ՚ի
նոցանէ ՚ի մարմնին՝ որպէս եւ կամեցաւ։ Ապա թէ 19

20 էր ամենայն մի անդամ, ու՞ր էր մարմինն։ Բայց
21 արդ՝ անդամք բազում են, և մարմին մի։ Ո՛չ
կարէ ակն ասել ձեռին, թէ չե՛ս ինձ պիտոյ, և կամ
22 դարձեալ գլուխ ցոտս՝ թէ չե՛ք ինձ պիտոյ։ Այլ ա-
ռաւել որ թուին անդամք մարմնոյն թէ տկարագոյնք
23 իցեն, կարևորք են. և որ թուին թէ անարգագոյնք
իցեն մարմնոյն, այնց առաւելագոյն պատիւ առ-
նեմք. և անօթոյքն մեր առաւել ևս պարկեշտու-
24 թի̄ ունին։ Այլ պարկեշտիցն մերոց չէ՛ ինչ պիտոյ.
քանզի ա̄ծ խառնեաց զմարմինն, և նուաղին առա-
25 ւել ևս պատիւ ետ. զի մի՛ իցեն հերձուածք ՚ի մարմնի
անդ, այլ զի նոյնք զմիմեանց հոգայցեն անդամքն։
26 Եթէ վշտանայ ինչ մի անդամն, վշտանան ա̄մ ան-
դամքն ընդ նմա. և եթէ փառաւորի մի անդամն,
27 խնդան ա̄մ անդամքն ընդ նմա։ Այլ դուք մարմին
ք̄ի էք՝ և անդամք յանդամոց ն̄ր։
28 Եւ զորս եդ ա̄ծ յեկեղեցւոջ՝ այս են. նախ՝ զա-
ռաքեալս, երկրորդ զմարգարէս, երրորդ զվարդա-
պետս, ապա զօրութիւնս, ապա շնորհս բժշկուե̄ց,
օգնութ̄իս՝ վարիչս, ազգս լեզուաց, թարգմանութ̄իս
29 լեզուաց։ Միթէ ամենեքին առաքեա՞լք իցեն. միթէ
ամենեքին մարգարէ՞ք իցեն. միթէ ամենեքին վար-
30 դապե՞տք իցեն. միթէ ամենեքին զօրութիւնք ի-
ցեն. միթէ ամենեքին շնորհս բժշկութ̄ե ունիցին.
միթէ ամենեքին ՚ի լեզո՞ւս խօսիցին. միթէ ամենե-
31 քին թարգմանիցե՞ն։ Բայց նախանձաւոր լերուք
շնորհացն, որ լաւն են։ Այլ ես առաւել ևս ճանա-
պարհ ցուցանեմ ձեզ։

ԳԼ. ԺԳ

1 ԲՁ. ԵԹԷ զլեզուս մարդկան խօսիցիմ և զհրեշտա-
կաց՝ և սէր ոչ ունիցիմ, եղէ ես իբրև պղինձ, որ
2 հնչէ. կամ իբրև զծնծղայս՝ որ ղօղանջեն։ Եւ եթէ
ունիցիմ մարգարէութի̄, և գիտիցեմ զխորհուրդս
ա̄մ՝ և զա̄մ գիտութի̄. և եթէ ունիցիմ զա̄մ հաւատս՝

մինչև զլերինս փոփոխելոյ, և սէր ոչ ունիցիմ, ոչինչ
եմ։ Եւ եթէ ջամբիցեմ զա̃մ ինչս իմ աղքատաց, 3
և մատնիցեմ զմարմինս իմ յայրումն, և սէր ոչ ունի-
ցեմ, ոչինչ օգտիմ։ Սէր երկայնամիտ է՝ քաղցրանայ. 4
սէր ո՛չ նախանձի, ո՛չ ամբարհաւաճէ, ո՛չ հպարտա-
նայ, ո՛չ յանդգնի, ո՛չ խնդրէ զիւր, ո՛չ գրգռի, ո՛չ 5
խորհի զչար. ո՛չ խնդայ ը̃ անիրաւութի̃՝ այլ խնդայ 6
ընդ ստուգութի̃. ա̃մի տանէ. ա̃մի հաւատայ. ամե- 7
նեյին յուսայ. ա̃մի համբերէ։ Սէր ո՛չ երբէք անկանի. 8
եթէ մարգարէութի̃ք են՝ խափանեսցին. եթէ լեզուք՝
լռեսցեն. եթէ գիտութի̃՝ խափանեսցի։ Քանզի 9
փոքր 'ի շատէ գիտեմք. և փոքր 'ի շատէ մարգա-
րէանամք։ Այլ յորժամ եկեսցէ կատարումն, փոքր 10
'ի շատէս խափանեսցի։

Ձկ. Մինչ տղայն էի՝ իբրև զտղայ խօսէի, իբրև 11
զտղայ խորհէի, իբրև զտղայ համարէի. այլ յոր-
ժամ եղէ այր՝ զտղայութեանն 'ի բաց խափանեցի։
Այժմ տեսանեմք իբրև ը̃ հայելի օրինակաւ, այլ 12
յայնժամ դէմ յանդիման. այժմ խելամուտ եմ փոքր
'ի շատէ, այլ յայնժամ գիտացից՝ որպէս և նայն
ծանեաւ զիս։ Բայց արդ մնան հաւատք՝ յոյս՝ սէր, 13
սոքա երեքեան. և մեծ քան զսոսա սէր է։

ԳԼ. ԺԴ

Զհե՛տ երթայք սիրոյ, և նախանձաւո՛ր լերուք 1
հոգևորացն առաւել՝ զի և դուք մարգարէանայցէք։
Զի որ խօսի 'ի լեզուս՝ ո՛չ ը̃ մարդկան խօսի, այլ 2
ը̃ ա̃յ. զի ոչի՛նչ է՝ որ լսէ, բայց հոգւով խօսի խոր-
հուրդս։ Իսկ որ մարգարէանայն, մարդկան խօսի շի- 3
նութի̃ և մխիթարութի̃ և սփոփութի̃։ Որ խօսի 'ի լե- 4
զուս՝ զանձն իւր շինէ. և որ մարգարէանայն՝ զեկե-
ղեցին շինէ։ Կամիմ զի ամենեքին դուք 'ի լեզուս 5
խօսիցիք՝ առաւել զի մարգարէանայցէք. զի լաւ է՝ որ
մարգարէանայն քան զայն՝ որ 'ի լեզուս խօսիցի. բայց
եթէ թարգմանիցէ՝ զի եկեղեցին շինութի̃ առնուցու։

6 Բայց այժմ եղբարք՝ եթէ եկից առ ձեզ 'ի լեզուս
խօսելով՝ զինչ օգուտ լինիցիմ ձեզ՝ եթէ ոչ խօսիցիմ,
կամ յայտնութեամբ, կամ գիտութեամբ, կամ մարգարէու-
7 թեամբ, կամ վարդապետութեամբ ։ Նոյնպէս որպէս ան-
շունչքն ձայն տայցեն, եթէ փող և եթէ քնար. զի
եթէ ընտրութիւն ինչ բարբառոյն չտանիցեն, զիարդ
8 ծանիցի փողոյն հարկանել՝ կամ քնարին հնչել ։ Քան-
զի եթէ խառնաձայն արձակիցի փողն, ո՞վ պատրաս-
9 տեսցի 'ի պատերազմ ։ Նոյնպէս և դուք՝ եթէ լեզուօք
ոչ նշանակիցէք զբանն՝ զիարդ ծանիցին խօսքն. զի
լինիցիք այնուհետև իբրև ընդ օդս խօսեցեալք ։
10 Ոչ այնչափ ազգք ձայնից են յաշխարհի, և ոչինչ
11 անձայն է ։ Իսկ արդ՝ եթէ ոչ գիտիցեմ զզօրութիւն ձայ-
նին, լինիցիմ այնմ, որ խօսիցին ընդ իս՝ խուժ, և նա
12 որ խօսիցին ընդ իս՝ դուժ ։ Նոյնպէս և դուք՝ քանզի
նախանձորդք էք հոգևորացն, վասն շինութեան եկե-
13 ղեցւոյն խնդրեցէք՝ զի առաւել եւս իցէք ։ Վասն որոյ
որ խօսին 'ի լեզուս, աղօթս արասցէ՝ զի և թարգ-
14 մանիցէ ։ Եթէ կամ յաղօթս լեզուաւ՝ հոգին իմ
15 կայ յաղօթս, այլ միտք իմ անպտուղ են ։ Իսկ
արդ՝ զինչ իցէ . կացից յաղօթս հոգւով, կացից յա-
ղօթս և մտօք . սաղմոս ասացից հոգւով, սաղմոս ա-
16 սացից և մտօք ։ Ապա թէ ոչ՝ եթէ օրհնեսցես հոգւով,
որ կայցէ 'ի տեղւոջ տգիտին, զիարդ ասիցէ 'ի քում
գոհութեանդ՝ զամէնն . քանզի զոր ասեսն՝ նա ոչ գիտէ ։
17 Ոչ դու բարւոք գոհանաս, այլ ընկերն ոչ շինի ։
18 Զբ. Գոհանամ զա̄յ մ̄ո ամենեցուն ձեր՝ առա-
19 ւել լեզուաւ խօսիմ ։ Այլ 'ի մէջ եկեղեցւոյ կամիմ
բանս հինգ մտօք խօսել՝ զի և զայլս խրատիցեմ, քան
20 բիւր բանս լեզուաւ ։ Եղբարք մի լինիք տղայք մտօք,
այլ 'ի չարեաց տղայացարուք, և մտօք կատարեալ լինի-
21 ջիք ։ Քանզի և յօրէնսն գրեալ է, եթէ յօտար լեզուս՝
և 'ի շրթունս օտարոտիս խօսեցայց ը̄ ժողովրդեանդ ը̄
այդմիկ, սակայն և ոչ այնպէս լուիցեն ինձ՝ ասէ Տ̄ր ։ Ա-
22 պա ուրեմն լեզուք նշանակի մ̄ն են՝ ոչ հաւատացելոց

այլ անհաւատից. իսկ մարգարէու՟ն ոչ անհաւատից՝
այլ հաւատացելոց։ Ապա եթէ գայցէ եկեղեցին ա՟մ 23
'ի մի վայր, և ամենեքին 'ի լեզուս խօսիցին, և մտա-
նիցեն անդր տգէտք կ՟մ անհաւատք. ոչ ասիցեն՝ ե-
թէ զի մոլիք դուք։ Իսկ եթէ ամենեքին մարգարէանայ- 24
ցեն, և մտանիցէ ոք անդր անհաւատ՝ կ՟մ տգէտ, յան-
դիմանի յամենեցունց, և քննի յամենեցունց. և 25
գաղտնիք սրտի ն՟ր յայտնի լինին, և ապա անկեալ
'ի վերայ երեսաց՝ երկիր պագանիցէ ա՟յ, և խոստո-
վան լինիցի՝ թէ արդարև ա՟ծ է 'ի ձեզ։
ԶԳ. Արդ զինչ իցէ եղբարք. յորժամ 'ի մի 26
վայր ժողովիցիք, իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ եթէ սաղ-
մոս ունիցի, թէ վարդապետութիւն ունիցի, եթէ
յայտնութիւն ունիցի, թէ լեզուս ունիցի, եթէ
թարգմանութ՟ի ունիցի, ա՟մ 'ի շինած լինիցի։ Եթէ 27
'ի լեզուս ոք խօսեսցի՝ երկուք, և եթէ ևս աւելի
երեք, և ապա մի ըստ միոջէ. և մին թարգմանիցէ։
Ապա եթէ չիցէ ոք՝ որ թարգմանիցէ, լուռ լիցի յե- 28
կեղեցւոջն. ը՟ միտս իւր՝ և ընդ ա՟յ խօսեսցի։ Բայց 29
մարգարէք երկու կամ երեք խօսեսցին, և այլքն քըն-
նեսցեն։ Ապա եթէ այլ ումեք որ նստիցին՝ յայտ- 30
նեսցի, առաջինն լռեսցէ։ Քանզի կարօղ էք ամե- 31
նեքին մի ը՟ միոջէ մարգարէանալ. զի ամենեքեան
ուսանիցին, և ամենեքեան մխիթարեսցին։ Քան- 32
զի և հոգիք իսկ մարգարէից՝ մարգարէից հնազան-
դին։ Զի ոչ եթէ խռովութեան է աստուած՝ այլ 33
խաղաղութեան. որպէս յամենայն եկեղեցիս սրբոց։
Կանայք յա՟մ եկեղեցիս լուռ լիցին. զի ոչ հրա- 34
մայի նոցա խօսել՝ այլ հնազանդ լինել. որպէս և
օրէնքն իսկ ասեն։ Ապա եթէ ուսանել ինչ կամիցին, 35
'ի տան զարս իւրեանց հարցանիցեն. քանզի անպա-
տեհ է կնոջ մարդոյ յեկեղեցւոջ խօսել։ Եթէ 'ի 36
ձէնջ բանն ա՟յ ել, և կամ առ ձեզ միայն եհաս։ Իսկ 37
եթէ ոք համարիցի մարգարէ լինել կամ հոգևոր,
գիտասցէ՝ զոր գրեցի առ ձեզ, թէ տ՟ն պատուի-

38 րանք են։ Ապա թէ ոք տգիտանայցէ, տգիտասցի։
39 Այսուհետև եղբարք, նախանձեցարո՛ւք մարգարէա-
40 նալ՝ և զխօսելն լեզուօք մի՛ արգելուք։ Այլ ամենայն
ինչ ձեր պարկեշտութ՟բ և ը՟ կարգի լինիցի։

ԳԼ. ԺԵ

1 ՅՈՒՅԱՆԵՄ ձեզ եղբարք զաւետարանն իմ, զոր
աւետարանեցի ձեզ. զոր ընկալարուք, յոր և հաս-
2 տատեալ էք, որով ապրեցայքն. որով բանիւ աւե-
տարանեցի ձեզ՝ թէ ունիցիք. բայց եթէ 'ի զուր ինչ
3 հաւատայցէք։ Զի ես ձեզ զայն նախ աւանդեցի՝
զոր և ես ընկալայ. թէ և ք՟ս մեռաւ վ՟ս մեղաց
4 մերոց ըստ գրոց, և զի թաղեցաւ, թէ և յարեաւ
5 յաւուր երրորդի՝ ըստ գրոց. և թէ երևեցաւ կե-
6 փայի, և ապա երկոտասանիցն. ապա երևեցաւ ա-
ւելի ևս քան զհինգ հարիւր եղբարց միանգամայն.
յորոց բազումք կան մինչև ցայժմ, և ոմանք ննջեցին։
7 Այլ ապա երևեցաւ յակոբայ, ապա առաքելոցն ա-
8 մենեցուն։ Իսկ յետոյ քան զամենեսին իբրև ա-
9 նարգի միոջ՝ երևեցաւ և ինձ։ Զի ես իսկ եմ տրու-
պն առաքելոց. որ չեմ իսկ արժանի թէ կոչեցայց ա-
10 ռաքեալ. զի հալածեցի զեկեղեցին այ՟։ Այլ շնորհօքն
այ՟ եմ զինչ և իցեմ. և շնորհք նորա որ յիս՝ ընդու-
նայն ինչ ո՛չ եղեն. այլ առաւել քան զնոսա ամենե-
սին վաստակեցի. և ո՛չ եթէ ես՝ այլ շնորհքն այ՟ որ
11 ընդ իս։ Արդ եթէ ես և եթէ նոքա այսպէս քարո-
12 զեցաք. և դուք այսպէս հաւատացիք։ Ապա եթէ ք՟ս
քարոզի թէ 'ի մեռելոց յարուցեալ է, զիա՞րդ ասեն
13 ոմանք 'ի ձէնջ՝ եթէ յարութ՟ի մեռելոց չիք։ Եթէ
յարութ՟ի մեռելոց չիք, ապա և ք՟ս չէ՛ յարուցեալ։
14 Այլ եթէ ք՟ս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարո-
15 զութ՟ին մեր. ընդունայն են և հաւատքն ձեր. և գտա-
նիցիմք սուտ վկայք այ՟, զի վկայեցաք զա՟յ՝ թէ յարոյց
զք՟ս. զոր ո՛չն արդեօք յարոյց՝ եթէ մեռեալք ո՛չ
16 յառնիցեն։ Իսկ եթէ մեռեալք ո՛չ յառնեն՝ ապա և

ք՟ս չէ յարուցեալ։ Եւ եթէ ք՟ս չից յարուցեալ, 17
ընդունայն են հաւատքն ձեր. և տակաւին ՚ի նմին
մեղս կայցէք։ Իսկ արդ որ ննջեցինն ՚ի ք՟ս, կորեա՞ն 18
արդեօք։ Եթէ այսու կենօքս միայն յուսացեալ եմք 19
՚ի ք՟ս, ողորմելի եմք քան զա՟մ մարդիկ։

ԶԴ. Բայց արդ՝ ք՟ս յարուցեալ է ՚ի մեռելոց առա֊ 20
ջին պտուղ ննջեցելոց. քանզի մարդով եղև մահ, և 21
մարդով յարութի՟ւն մեռելոց։ Որ՟պ ադամաւ ամենեքին 22
մեռանին, նոյնպէս և ք՟սիւ ամենեքեան կենդանաս֊
ցին։ Իւրաքանչիւր յիւրում կարգի. նախ ք՟ս, և ապա 23
ք՟սեանք ՚ի գալստեան ն՟ր։ Եւ ապա կատարած. յոր֊ 24
ժամ տացէ ՚ի ձեռս զթագաւորութի՟ն ա՟յ՝ և հօր. յոր֊
ժամ խափանեսցէ զա՟մ իշխանութի՟ւ և զա՟մ պետութի՟ւ և
զզօրութի՟ւ։ Զի պարտ է ն՟մ թագաւորել՝ մինչև դիցէ 25
զա՟մ թշնամիս ՚ի ներքոյ ոտից իւրոց։ Յետին թշնա֊ 26
մին խափանի մահ. և զա՟մ հնազանդ արար ՚ի ներքոյ
ոտից ն՟ր։ Բայց յորժամ ասիցէ. թէ հնազանդեալ է ն՟մ 27
ա՟մ, յայտ է՝ թէ բաց յայնմանէ՝ որ հնազանդեցոյց ն՟մ
զա՟մ։ Բայց յորժամ հնազանդեսցի նմա ա՟մ՝ յայն֊ 28
ժամ և ինքն որդի հնազանդեսցի այնմ, որ հնազան֊
դեցոյց նմա զա՟մ. զի եղիցի ա՟ծ ամենայն յա՟մի։ Ա֊ 29
պա թէ ոչ՝ զի՞նչ գործիցեն, որ մկրտիցինն վասն մե֊
ռելոց, եթէ արդարև մեռեալք ո՛չ յառնիցեն. ըն֊
դէ՞ր իսկ ընաւ մկրտին վ՟ս ն՟ց. ընդէ՞ր և մեք ճգնիմք 30
յա՟մ ժամ, և հանապազ մեռանիմք. ՚ի պարծանս 31
ձեր երդնում եղբարք՝ զոր ունիմ ՚ի ք՟ս յ՟ս ՚ի տ՟ր մեր։
Եթէ ը՟ս մարդոյ ՚ի գազանամարտի լեալ էի յեփե֊ 32
սոս, զի՞նչ օգուտ էր ինձ, եթէ մեռեալք ո՛չ յառ֊
նեն. կերիցո՛ւք արբցո՛ւք՝ քանզի վաղիւ մեռանիմք։
Մի՛ խաբիք. ապականեն զբարս քաղցունս բանք 33
չարք։

ԶԵ. Սթափեցարո՛ւք արդարութե՟բ՝ և մի՛ մեղանչէք. 34
զի զգիտութի՟ն ա՟յ ո՛չ ունին ոմանք. առ ամօթոյ ձերոյ
ասեմ։ Բայց ասիցէ ոք. զիա՞րդ յառնեն մեռեալք՝ 35
կա՟մ որո՞վ մարմնով գայցեն։ Անմիտ դու զոր սերմանե֊ 36

37 սըն ոչ կենդանանայ՝ եթէ ոչ մեռանիցի։ Եւ զոր
սերմանեսն, ոչ զնոյն մարմին զոր ծնանելոց իցէ սեր-
մանես, այլ հատ մերկ. եթէ ցորենոյ իցէ՝ եւ եթէ
38 այլոց սերմանեաց։ Եւ ա՟ծ տայ նմա մարմին՝ ո՟պ եւ
կամի. եւ իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին։
39 Ո՛չ ա՟մ մարմին նոյն մարմին է, այլ՝ այլ մարմին է
մարդկան, եւ այլ մարմին անասնոց, այլ մարմին թռչ-
40 նոց՝ եւ այլ մարմին ձկանց։ Եւ մարմինք երկնաւորք՝
եւ մարմինք երկրաւորք. այլ՝ այլ փառք երկնաւորաց՝
41 եւ այլ փառք երկրաւորաց։ Այլ փառք արեգական,
եւ այլ փառք լուսնի, եւ այլ փառք աստեղաց. եւ աստղ
42 քան զաստղ առաւել է փառօք։ Նոյնպէս եւ յարու-
թիւն մեռելոց. սերմանի ապականութ՟բ՝ եւ յառնէ ա-
43 ռանց ապականու՟ե. սերմանի անարգութ՟բ՝ եւ յառնէ
44 փառօք. սերմանի տկարութ՟բ՝ եւ յառնէ զօրութ՟բ. սեր-
մանի մարմին շնչաւոր՝ եւ յառնէ մարմին հոգեւոր.
45 եթէ գոյ մարմին շնչաւոր, գոյ եւ հոգեւոր։ Որպէս
եւ գրեալ է, եղեւ մարդն առաջին ադամ՝ ի շունչ կեն-
46 դանի. երկրորդ ադամ՝ ի հոգի կենդանարար։ Բայց
ոչ նախ հոգեւորն. այլ շնչաւորն, եւ ապա հոգեւորն։
47 Առաջին մարդն յերկրէ հողեղէն. իսկ երկրորդ
48 մարդն տ՟ր յերկնից։ Որպէս հողեղէնն, նոյնպէս եւ
հողեղէնքս, եւ ո՟պ երկնաւորն՝ նոյնպէս եւ երկնա-
49 ւորքն։ Եւ որպէս զգեցաք զպատկեր հողեղինին.
զգեցցուք եւ զպատկեր երկնաւորին։
50 ԺԶ. Բայց զայս ասեմ եղբարք՝ եթէ մարմին եւ
արիւն զարքայութ՟ին ա՟յ ժառանգել ոչ կարեն. եւ ոչ
51 ապականութ՟ի զանապականութ՟ի ժառանգէ։ Արդ
խորհուրդ մի ասեմ ձեզ. ամենեքեան ննջեսցուք,
52 այլ ոչ ամենեքեան նորոգեսցուք։ Յանկարծակի յա-
կան թօթափել՝ ի փող յետին. քանզի փող հարկա-
նի, եւ մեռեալք յարիցեն առանց ապականութ՟ե, եւ
53 մեք նորոգեսցուք։ Զի պարտ է ապականութեանս
այսմիկ զգենուլ զանապականութիւն, եւ մահկանա-
54 ցուիս այսմիկ զգենուլ զանմահութ՟ի։ Այլ յորժամ

մահկանացուս այս զգեցցի զանմահութիւն, և ապականու-
թիւս զանապականութիւն, յայնժամ եղիցի բանն՝ որ
գրեցաւ. եթէ ընկլաւ մահ 'ի յաղթութիւն։ Ո՞ւր է 55
մահ յաղթութիւն քո. ո՞ւր դժոխք խայթոց քո։ Խայ- 56
թոց մահու մեղք են, և զօրութիւն մեղաց օրէնք։
Այլ շնորհք ա՟յ՝ որ ետ մեզ զյաղթութիւն 'ի ձեռն տ՟ն 57
մերոյ յ՟ի ք՟ի։

ԱԴ. Այսուհետև եղբարք իմ սիրելիք, հաստա- 58
տո՛ւն եղերուք, անշարժ կացէք, առաւել լերուք 'ի
գործս տ՟ն յամ ժամ. գիտասջիք՝ զի վաստակքն ձեր
ոչ են ընդունայն առաջի տ՟ն։

ԳԼ. ԺԶ.

Այլ վ՟ս հաշուին որ 'ի սուրբսն է, որպէս պա- 1
տուէր ետու եկեղեցեացն գաղատացւոց, նոյնպէս և
դուք արասջիք։ Ըստ իւրաքանչիւր միաշաբաթուցն 2
իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ առանձին իւրում գանձեսցէ՝ որ
ինչ և յաջողեսցի։ Զի մի՛ յորժամ գայցեմ, յայն- 3
ժամ հաշիւք լինիցին. այլ յորժամ եկից՝ զոր միան-
գամ ընտրեսջիք թղթովք, զն՟ս առաքեցից տանել
զշնորհսն ձեր յերուսաղէմ։ Ապա թէ արժան իցէ 4
և ինձ երթալ՝ ը՟ իս երթիցեն։ Այլ եկից առ ձեզ 5
յորժամ 'ի մակեդոնիա անցանիցեմ. բայց իբրև շըր-
ջեցայց 'ի մակեդոնիա, թէ դէպ լիցի, առ ձեզ մնացից՝ 6
և կամ ձմերեցից. զի և դուք յուղարկիցէք զիս՝ ուր և
երթալոցն եմ։ Զի ո՛չ կամիմ զձեզ այժմ 'ի հարևան- 7
ցի տեսանել. ակն ունիմ ժամանակ ինչ առնել առ
ձեզ, եթէ տ՟ր հրամայեսցէ։ Բայց այժմ լինիմ յե- 8
փեսոս մինչև ցպենտեկոստէ. զի դուռն բացեալ է 9
ինձ մեծ և կարևոր, և հակառակորդք բազում են։ Արդ՝ 10
եթէ եկեսցէ տիմոթէոս՝ տեսջիք զիարդ աներկիւղ
լինիցի առ ձեզ. զի զգործ տ՟ն գործէ՝ որպէս և ես.
մի՛ ոք զնա անգոսնեսցէ. և յուղարկեսջիք զնա խա- 11
ղաղութբ՝ զի եկեսցէ առ իս. քանզի ակն ունիմ նմա
եղբարբք հանդերձ։

12 ԱԶ. Այլ վասն Ապողոսի եղբօր՝ յոյժ աղաչեցի
զնա՝ զի եկեսցէ առ ձեզ եղբարբք հանդերձ. և ար-
դեօք ոչ էին կամք՝ զի այժմ եկեսցէ. այլ եկեսցէ
13 յորժամ և պարապեսցէ։ Հսկեցէք՝ հաստատուն
14 կացէք ՚ի հաւատս, ժրացարուք զօրացարուք։ Ամե-
15 նայն ինչ ձեր սիրով լինիցի։ Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝
գիտէք զտունն ստեփանեայ և փորտունատեայ՝ որ
են պտուղ աքայեցւոց. և ՚ի պաշտօն սրբոց կարգե-
16 ցին զանձինս. զի և դուք հնազանդ լինիցիք այնպի-
սեաց. և ամի՝ որ գործակից իցէ և վաստակակից։
17 Ուրախ եղէ ՚ի գալ ստեփանեայ և փորտունատեայ
և աքայիկոսի, զի զձեր պակասութիւն նոքա լցին.
18 քանզի հանգուցին զոգի իմ և զձեր. արդ ծանի-
19 ջիք զայնպիսիսն։ Ողջոյն տան ձեզ եկեղեցիքն ա-
սիացւոց. ողջոյն շատ տան ձեզ ՚ի տր՝ ակուիղաս և
պրիսկիղա՝ հանդերձ առտնին եկեղեցեաւն իւրեանց։
20 Ողջոյն տան ձեզ եղբարք ամենեքեան։ Ողջոյն տուք
21 միմեանց ՚ի համբոյր սրբութեան։ Ողջոյնդ այդ՝
22 իմոյ ձեռին պօղոսի է։ Եթէ ոք ոչ սիրէ զտր յս,
23 եղիցի նզովեալ՝ մարանաթայ։ Շնորհք տն մերոյ
24 յսի քսի ը ձեզ։ Եւ սէրն իմ ընդ ամենեսին ձեզ ՚ի
քս յս. ամէն։

Առ կորնթացիս առաջին թուղթ՝ գրեցաւ ՚ի փիլիպպեայ, ՚ի
ձեռն ստեփանեայ և փորտունատեայ և աքայիկոսի։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

ԲԿ. ՊՕՂՈՍ առաքեալ յի՟ի ք՟ի կամօքն ա՟յ, և 1
տիմոթէոս եղբայր. եկեղեցւոյդ ա՟յ՝ որ է ՚ի կորնթոս
սրբովքդ ամենեքումբք՝ որ են յա՟մ կողմանս աքայե-
ցւոց։ Շնորհք ը՟ն ձեզ և խաղաղութ՟ի յա՟յ հօրէ 2
մերմէ և ՚ի տ՟ե՟ն՟է յի՟է ք՟ի՟է։ Օրհնեալ է ա՟ծ և հայր 3
տ՟ե՟ն մերոյ յի՟ի ք՟ի՟ի. հայր գթութ՟եց, և ա՟ծ ա՟մ մխի-
թարութ՟ե. որ մխիթարէն զմեզ յա՟մ նեղութ՟իս 4
մեր. առ ՚ի կարօղ լինելոյ մեզ մխիթարել զայնոսիկ՝
որ յա՟մ նեղութիւնս իցեն, մխիթարութ՟բն՝ որով մեք
մխիթարիմք յա՟յ։ Զի որպէս առաւելեալ չարչա- 5
րանքն ք՟ի ՚ի մեզ. նոյնպէս և ՚ի ձեռն ք՟ի առաւել
լինի և մխիթարութիւնն մեր։ Զի եթէ նեղիմք 6
վասն ձերոյ մխիթարութեան և փրկութ՟ե, և եթէ
մխիթարիմք վ՟ն ձերոյ մխիթարութ՟ե և փրկութ՟ե, որ
յաջողեալն է համբերութ՟բ նոցին չարչարանաց. զոր
և մեքն չարչարիմք. և յոյսն մեր հաստատուն է 7
վ՟ն ձեր. քանզի գիտեմք՝ եթէ ո՟պ կցորդ էք չարչա-
րանացն՝ նոյնպէս և մխիթարութ՟են։ Քանզի ոչ կա- 8
միմ տգէտս լինել ձեզ եղբարք՝ վ՟ն նեղութ՟են մերոյ
եղելոյ յասիա. զի առաւել քան զկար մեր ծանրա-
ցաք, մինչև անյոյս լինելոյ մեզ և ՚ի կենաց։ Այլ ան- 9

ձամբ յանձինս զվճիռ մահու ընկալաք. զի մի՛ յան-
ձինս ապաստանիցիմք՝ այլ յԱծ՝ որ յարուցանէ զմե-
10 ռեալս, որ յայնպիսի մահուանէ փրկեաց զմեզ՝ և
11 փրկեսցէ. քանզի յուսացեալ եմք, եթէ տակաւին
փրկեսցէ օգնականութեամբ աղօթից ձերոց վասն
մեր: Զի 'ի բազմադէմ շնորհացն՝ որ 'ի մեզ, բազ-
մօք յաճախեսցեն գոհութիւնքն վասն մեր:
12 ԲԴ. Վասնզի պարծանք մեր այս են. վկայութիւն մը-
տաց մերոց. զի սրբութբ և ստուգութբ այ, և ոչ մար-
մնեղէն իմաստութբ, այլ շնորհօքն այ շրջեցաք յաշ-
13 խարհի. բայց առաւել ևս առ ձեզ: Վասնզի ոչ է-
թէ այլազգ ինչ գրեմք առ ձեզ, այլ զոր ընթեռնու-
ցուքն՝ և գիտակ լինիցիք. քանզի յուսամ եթէ մինչև
14 'ի վախճան գիտիցէք որպէս և խելամուտ եղէք մեզ
փոքր 'ի շատէ. զի պարծանք ձեր եմք, որպ և դուք մեր
15 յաւուրն տն մերոյ յսի քսի: Եւ յայս ապաստանի կա-
մէի նախ առ ձեզ գալ, զի դուք կրկին շնորհս ընդունի-
16 ջիք. և 'ի ձէնջ երթալ 'ի մակեդոնիա. և դարձեալ
'ի մակեդոնիայ գալ առ ձեզ. և 'ի ձէնջ յուղար-
17 կել 'ի հրէաստան: Իսկ եթէ զայս խորհեցայ՝ միթէ
թեթևութեամբ ինչ գնացի. և կամ զոր խորհիմն՝
ըստ մարմնոյ ինչ խորհիցիմ, այլ զի եղիցի յինէն
18 կողմանէ, այոն՝ այո, և ոչն՝ ոչ: Հաւատարիմ է ած՝
զի բանն մեր որ առ ձեզ եհաս՝ ոչ է այո, և ոչ:
19 Վասնզի որդին աստուծոյ յս քս, որ 'ի ձեզ մեօք
քարոզեցաւ ինև և սիղուանոսիւ և տիմոթէիւ՝ ոչ
20 եղև այո և ոչ. այլ այոն 'ի նմին եղև: Զի որչափ
աւետիքն այ են՝ 'ի նմա այոն. վասն որոյ և նովին
21 ամէնն մեօք 'ի փառս այ: Այլ որ հաստատեացն
զմեզ ձեօք հանդերձ 'ի քս, և որ օծ զմեզ, ած է.
22 որ և կնքեաց զմեզ, և ետ զառհաւատչեայ հոգւոյն
'ի սիրտս մեր:
23 ԲԶ. Այլ ես վկայ զած կոչեմ անձին իմոյ. զի վս
խնայելոյ 'ի ձեզ՝ ոչ ևս եկի 'ի կորնթոս. զի ոչ եթէ
տիրեմք ձեզ հաւատոյքս՝ այլ գործակից եմք շնոր-

հայդ ձերոյ. քանզի հաւատովք հաստատեալ կայք։

ԳԼ. Բ

ԲԱՅՑ զայս եւեթ ընտրեցի զի մի՛ միւսանգամ 1
տրտմութեամբ եկից առ ձեզ. Զի եթէ ես տրտմեցու- 2
ցանեմ զձեզ, եւ ո՞վ է որ ուրախ առնիցէ զիս, եթէ
ոչ որ տրտմիցին յինէն։ Եւ զայս զի գրեցի՝ զի մի 3
յորժամ գայցեմ տրտմութիւն ինչ կրիցեմ, ուստի ար-
ժանն էր ինձ ուրախ լինել. յուսացեալ եմ 'ի ձեզ
ամենեսին, զի իմ ուրախութիւն ձեր ամենեցուն է,
Զի 'ի բզմ վշտաց՝ եւ 'ի նեղութենէ սրտի գրեցի առ ձեզ 4
բազում արտասուօք. ոչ զի տրտմեսջիք, այլ զի զսէրն
իմ գիտասջիք, զոր ունիմ առաւելապէս առ ձեզ։ Ա- 5
պա եթէ ոք տրտմեցոյց, ոչ եթէ զիս տրտմեցոյց՝ այլ
փոքր 'ի շատէ, զի մի ծանրացայց ամենեցուն ձեզ։
Շատ է այնպիսւոյն պատուհասն այն՝ որ 'ի բազմաց 6
անտի է։ Այսուհետեւ նմին հակառակ՝ մանաւանդ 7
շնորհել ձեզ նմա՝ եւ մխիթարել. զի մի՛ յառաւել տրտ-
մութէն ընկղմեսցի այնպիսին։ Վասն որոյ աղաչեմ 8
զձեզ հաստատել 'ի նա զսէրն։ Վասն այնորիկ իսկ 9
եւ գրեցի. զի զչափ առից զձեր՝ եթէ յամի հպատակ
իցէք։ Զի եթէ ումեք շնորհիցէք՝ եւ ես. քանզի 10
եւ ես եթէ շնորհիցեմ, զոր ինչ շնորհիցեմն՝ վասն
ձեր 'ի դէմս քի. զի մի՛ զրկիցիմք 'ի սատանայէ. 11
քանզի չեմք ինչ անտեղեակ խորհրդոցն նորա։
ԳԿ. Այլ իբրեւ հասի ես 'ի Տրովադա յաւետա- 12
րանն քի, եւ դուռն բաց էր ինձ 'ի տր, ոչ ետու 13
հանգիստ հոգւոյ իմում. քանզի ոչ գտի ես անդ զտի-
տոս զեղբայր իմ. այլ հրաժարեալ 'ի նոցանէ՝ գնա-
ցի 'ի Մակեդոնիա։ Այլ այ շնորհքն որ յամի հռչակ 14
հարկանէ զմեզ 'ի քս յս, եւ զհոտ գիտութեան իւրոյ
յայտնի առնէ մեօք յամ տեղիս. զի հոտ անոյշ եմք 15
քի առ ած՝ 'ի մէջ փրկելոցն՝ եւ 'ի մէջ կորուսելոցն.
ոմանց հոտ՝ մահուանէ 'ի մահ, եւ ոմանց հոտ՝ կեն- 16
դանուէ 'ի կեանս. եւ առ այս ո՞ բաւական իցէ։

17 Քանզի ոչ եմք իբրեւ զայլսն, որ վաճառական լինին
բանին այ. այլ իբրեւ 'ի հաստատութենէ, այլ իբրեւ յայ՝
առաջի այ 'ի քս խօսիմք։

ԳԼ. Գ

1 ՍԿՍԱՆԻՄՔ այսուհետեւ վերստին զանձինս ըն-
ծայեցուցանել. թէպէտ եւ ոչ պիտոյ իցեն մեզ, ոպ
ոմանց՝ թուղթք ընծայութեան առ ձեզ, կամ 'ի ձէնջ։
2 Այլ թուղթք մեր դուք էք՝ գրեալ 'ի սիրտս մեր,
3 ծանուցեալ եւ ընթերցեալ յամ մարդկանէ. յայտ-
նեալք՝ զի էք թուղթք քսի, պաշտեցեալ 'ի մէնջ.
եւ գրեալ՝ ոչ մրով, այլ հոգւովն այ կենդանւոյ. ոչ 'ի
տախտակս քարեղէնս, այլ 'ի տախտակս սրտի մար-
մնեղէնս։
4 ԳԴ. Յոյս մի այսպիսի ունիմք 'ի ձեռն քսի առ
5 ած. իբր ոչ եթէ անձամբ բաւական եմք խորհել
ինչ իբրեւ 'ի մէնջ. այլ բաւականութիւն մեր յայ է.
6 որ եւ բաւականս արար զմեզ՝ պաշտօնեայս նորոց
կտակարանացս՝ ոչ գրով, այլ հոգւով. զի գիրն սպա-
7 նանէ, այլ հոգին կեցուցանէ։ Ապա եթէ պաշտօնն
մահու գրով դրոշմեալ 'ի տախտակսն քարեղէնս՝ եղեւ
փառօք, զի մի կարացեն հայել որդիքն իլի յերես-
սըն մովսեսի՝ վս փառաց երեսաց նր, որ խափանե-
8 լոցն էր, ո՞րչափ եւս առաւել պաշտօն հոգւոյն եղիցի
9 փառօք։ Ապա եթէ պաշտօն դատապարտութեն փա-
ռօք էր, ո՞րչափ եւս առաւել պաշտօն արդարութեն
10 փառօք։ Քանզի ոչ եթէ փառաւորի փառաւորեալն
11 յայսմ մասին՝ վասն առաւելութեան փառացն։ Ապա
եթէ որ խափանելոցն էր՝ այն փառօք էր, ո՞րչափ
12 եւս առաւել՝ որ դալոցն է փառօք իցէ։ Արդ՝ զի
ունիմք այսպիսի յոյս, բազում համարձակութբ վա-
13 րեսցուք. եւ ոչ որպէս մովսէս արկանէր քող 'ի վր ե-
րեսաց իւրոց, վասն չհայելոյ որդւոցն իլի 'ի վախճան
14 խափանելոցն։ Այլ կուրացան միտք նոցա. քանզի
մինչեւ ցայսօր ժամանակի՝ նոյն քող ձգեալ կայ 'ի վր

ընթերցուածոց հին կտակարանացն. և ոչ վերանայ,
զի քնիւ խափանելոց է: Այլ մինչև ցայսօր՝ յորժամ 15
ընթեռնուն զմովսէս՝ նոյն առագաստ կայ 'ի վերայ
սրտից նոցա: Այլ յորժամ դարձցին առ տր ապա 16
վերասցի առագաստն: Զի տր հոգին է. ուր հոգի 17
տն է, անդ ազատութիւն է: Բայց մեր ամենեցուն 18
բացաւ երեսօք զփառսն տն իբրև ընդ հայելի տե-
սեալ՝ 'ի նոյն պատկեր նորոգիմք փառաց 'ի փառս.
որպէս և 'ի տն հոգւոյ:

ԳԼ. Դ

ՎԱՍՆ այսորիկ ունիմք զպաշտօնս զայս՝ ոպ և 1
գտաք զողորմութի, և ոչ ձանձրանամք. այլ հրաժա- 2
րեցաք 'ի գաղտնեաց ամօթոյն, զի մի գնասցուք խո-
րամանկութբ, և մի նենգեսցուք զբանն այ. այլ յայտ-
նութբ ճշմարտութեն ընծայեցուսցուք զանձինս մեր
առ ամ միտս մարդկան առաջի այ: Ապա թէ իցէ 3
և ծածկեալ աւետարանն մեր, 'ի մէջ կորուսելոցն
է ծածկեալ. որոց աստուած աշխարհիս այսորիկ 4
կուրացոյց զմիտս անհաւատիցն, զի մի ծագեսցէ 'ի
նոսա լուսաւորութի աւետարանի փառացն քսի. որ է
պատկեր աներևութին այ: Զի ոչ եթէ զանձինս 5
քարոզեմք, այլ զյս քս զտր. և զմեզ ծառայս ձեզ
վն քսի: Զի ած որ ասաց 'ի խաւարէ լոյս ծագել. 6
որ և ծագեաց իսկ 'ի սիրտս մեր 'ի լուսաւորութի գի-
տութե փառացն այ 'ի դէմս յի քսի: Այսուհետև 7
ունիմք զգանձս զայս յամանս խեցեղէնս. զի առաւե-
լութի զօրութեն իցէ յայ, և ոչ 'ի մէնջ: Յամենայ- 8
նի նեղեալք՝ այլ ոչ նուաղեալք. կարօտեալք՝ այլ
ոչ տարակուսեալք. հալածեալք՝ այլ ոչ լքեալք. հար- 9
հարեալք՝ այլ ոչ սատակեալք. յամ ժամ զմահն յի 10
'ի մարմինս մեր կրեսցուք՝ զի և կեանքն յի 'ի մար-
մինս մեր յայտնեսցին: Քանզի միշտ մեք՝ որ կեն- 11
դանիքս եմք, 'ի մահ մատնիմք վասն յի. զի և
կեանքն յի յայտնի լիցին 'ի մահկանացու մարմինս

12 մեր։ Այսուհետեւ մահ 'ի մեզ զօրանայ, եւ կեանք
13 'ի ձեզ։ Արդ՝ ունիմք զնոյն հոգի հաւատոց, ո՟պ եւ
գրեալ է. հաւատացի վ՟ն որոյ եւ խօսեցայ. եւ մեք
14 հաւատամք վ՟ն որոյ եւ խօսիմք իսկ։ Զայս գիտեմք՝
եթէ որ յարոյցն զՅ՟ս, եւ զմեզ ընդ Յ՟ի յարուսցէ՝ եւ
15 յանդիման կացուսցէ ձեօք հանդերձ. քանզի ա՟մ ինչ
վ՟ն ձեր է. զի շնորհքն յաճախեալք 'ի բազմաց 'ի
16 գոհու՟է ամ՟նի՝ առաւելեսցին 'ի փառս ա՟յ։ Վասն որոյ
եւ ոչ ձանձրանամք. այլ թէպէտ եւ արտաքին մարդս
մեր ապականի, այլ ներքին մարդն մեր նորոգի օր-
17 ըստօրէ։ Զի առժամայն յաճախումն թեթեւ նե-
ղութե՟նս մերում՝ 'ի յաւիտենականն առաւելութ՟ի,
18 զմեծութ՟ի փառացն գործէ 'ի մեզ։ Քանզի ոչ գի-
տեմք զերեւելիսս՝ այլ զաներեւոյթսն. զի երեւելիքս
առժամանակ մի են, եւ աներեւոյթքն յաւիտենա-
կանք։

ԳԼ. Ե

1 ՔԱՆԶԻ գիտեմք՝ եթէ երկրաւոր տաճար շինուա-
ծոյս մերոյ քակտեսցի, շինած յա՟յ ունիմք՝ տաճար
2 առանց ձեռագործի, յաւիտենական յերկինս։ Եւ
ընդ այս տաղտկամք, քանզի զբնակութ՟ի երկնից փա-
3 փագեմք զգենուլ. միայն թէ յորժամ զգենուցումքն՝
4 ոչ մերկ գտանիցիմք։ Քանզի որ եմք ընդ յարկաւս
ընդ այսուիկ՝ տաղտկամք ծանրացեալք. զի ոչ կամիմք
մերկանալ, այլ զայն 'ի վերայ այսր զգենուլ. զի ըն-
5 կղմեսցի մահկանացուս 'ի կենաց անտի։ Այլ որ
յաջողէն մեզ 'ի սոյն՝ ա՟ծ է. որ ետ մեզ զառհա-
ւատչեայ հոգւոյն։
6 ԳԶ. Արդ՝ համարձակիմք յա՟մ ժամ, եւ գիտեմք՝
եթէ որչափ յամեմք 'ի մարմնի աստ՝ օտարանամք 'ի
7 տ՟նէ։ Զի հաւատովք գնամք՝ եւ ոչ կարծեօք։ Այլ
8 համարձակիմք՝ եւ առաւել եւս հաճեալ եմք ելանել
9 'ի մարմնոյ աստի՝ եւ մտանել առ ա՟ծ։ Վասն որոյ եւ
առատանամք. զի եթէ յամիցեմք՝ եւ եթէ ելանիցեմք՝

հաճոյ եւեթ լիցուք նմա։ Վասնզի ամենեցուն մեզ 10
յանդիման լինել կայ առաջի ատենին քի՟. զի ըն-
կալցի իւրաքանչիւր իւրով մարմնով՝ զոր ինչ գործեաց
յառաջ՝ եթէ բարի, և եթէ չար։ Իսկ արդ՝ զահն 11
տն՟ գիտելով չափ, զմարդկան ինչ միտս հաճեմք սա-
կայն առաջի այ՟ յայտնեալ եմք. բայց ես յուսամ և
'ի ձեր միտս յայտնի լինել։ Իբր ոչ եթէ միւսանգամ 12
զանձինս ինչ ընծայեցուցանեմք ձեզ, այլ պատճառս
տամք ձեզ պարծանաց վն՟ մեր. զի ունիցիք առ այ-
նոսիկ՝ որ առ աչսն պարծիցին, և ոչ սրտիւք։ Զի ե- 13
թէ առանցաք ինչ՝ այն այ՟ է. և եթէ զգաստանամք՝
այն ձեր է։ Զի սէրն քի՟ ստիպէ զմեզ քննել զայս. 14
զի եթէ մին փոխանակ ամենեցուն մեռաւ, ապա ու-
րեմն ամենեքեան մեռեալ էին. և 'ի վերայ ամենե- 15
ցուն մեռաւ, զի որ կենդանիքն իցեն՝ մի անձանց ի-
ցեն կենդանիք, այլ այնմ՝ որ 'ի վն՟ նոցայն մեռաւ
և յարեաւ։ Այսուհետև մեք ոչ զոք գիտեմք մար- 16
մնով. զի թէպէտ և գիտէաք մարմնով զքս՟՝ այլ արդ
ոչ ևս նոյնպէս գիտեմք։ Բայց եթէ ինչ 'ի քս՟ նոր 17
արարած իցէ. զի հինն անց, և արդ նոր եղև ամն՟։
Այլ ամն՟ ինչ յայ՟՝ որ հաշտեցոյցն զմեզ ընդ իւր 'ի 18
ձեռն քրիստոսի. և ետ մեզ զպաշտօնն հաշտութե՟։

Եւ քանզի ած՟ էր՝ քսիւ՟ զաշխարհս հաշտեցուցա- 19
նել ընդ իւր, և չհամարել նց՟ զմեղս իւրեանց, և եդ 'ի
մեզ զբանն հաշտութե՟։ Արդ՝ վն՟ քի՟ պատգամա- 20
ւորիմք՝ որպ՟ և այ՟ բարեխօսութբ՟ մեօք. աղաչեմք վն՟
քի՟՝ հաշտեցարուք ընդ այ՟։ Զի զայն՝ որ ոչն գիտէր 21
զմեղս, վն՟ մեր մեղս արար. զի մեք եղիցուք նովաւ
արդարութի՟ այ՟։

ԳԼ. Զ.

ԳՈՐԾԱԿԻՑ եմք ձեր և աղաչեմք, մի ընդու- 1
նայն զշնորհսն աստուծոյ ընդունել ձեզ։ Զի 'ի ժա- 2
մանակի ընդունելութե՟՝ ասէ, լուայ քեզ, և յաւուր
փրկութե՟ օգնեցի քեզ։ Ահաւասիկ ժամանակ ընդու-

3 նելի ահա օր փրկութեան: Մի՛ և մի՛ իւիք տայցէք պատ-
4 ճառս, զի մի՛ արատեսցի պաշտօնն. այլ յամենայնի ընծայե-
ցուցէք զանձինս ձեր իբրև զպաշտօնեայս այ՟՝ համ-
բերութ՟բ բազմաւ 'ի նեղութիւնս, 'ի վիշտս, 'ի չարչարանս,
5 'ի գանս, 'ի բանտս, 'ի խռովութիւնս, յաշխատութիւնս,
6 'ի հսկմունս, 'ի պահս, 'ի սրբութեան, 'ի գիտու-
թեան, յերկայնմտութե՟, 'ի քաղցրութեան, 'ի հոգի
7 սուրբ, 'ի սէր՝ առանց կեղծաւորութե՟, 'ի բանս
ճշմարտութե՟, 'ի զօրութե՟ այ՟. վ՟ո զինուն արդարութե՟
8 որ ը՟ աջմէն և ը՟ ահեկէն է. փառօք և անարգութ՟բ,
գովութ՟բ և պարսաւանօք, իբրև մոլարք՝ և ճշմարիտք,
9 իբրև անծանօթք՝ և ծանուցեալք. իբրև մահկանա-
ցուք՝ և ահաւասիկ կենդանի եմք. իբրև խրատեալք
10 և ոչ մահապարտեալք. իբրև տրտմեալք, և հանա-
պազ ուրախ եմք. իբրև տնանկ՝ և զբազումս մեծա-
ցուցանեմք. իբրև ոչինչ ունիցիմք, և զամենայն ինչ
11 ունիմք: Բերանք մեր բացեալ են առ ձեզ կորնթա-
12 ցիք, և սիրտք մեր ընդարձակեալք: Ոչինչ նեղիք 'ի
13 մէնջ՝ բայց եթէ 'ի գութս ձեր նեղիցիք. արդ՝ զնոյն
հատուցումն իբրև ընդ որդեակս ունիմ. ընդարձա-
14 կեցարո՛ւք և դուք: Եւ մի՛ լինիք լծակիցք անհա-
ւատից. քանզի զինչ հաղորդութիւն է արդարու-
թեան ընդ անօրէնութե՟. և կամ զինչ հաւասարու-
15 թի՟ է լուսոյ ը՟ խաւարի. և կամ զինչ միաբանութի՟ է
16 ք՟սի ը՟ բելիարայ. կամ զինչ բաժին կայ հաւատացե-
լոյն ը՟ անհաւատին. կամ զինչ նմանութի՟ է տաճարի
այ՟ մեհենաց: Սպաքէն դուք տաճար այ՟ կենդանւոյ
էք. որպէս և ասաց ա՟ծ, թէ բնակեցայց 'ի նոսա, և
գնացից 'ի նո՟ս. և եղէց նց՟ ա՟ծ, և նոքա եղիցին իմ
17 ժողովուրդ: Վասն որոյ ելէք 'ի միջոյ նոցա և մեկ-
նեցարո՛ւք, ասէ տէր, և 'ի պիղծս մի՛ մերձենայք.
18 և ես ընկալայց զձեզ. և ես եղէց ձեզ 'ի հայր, և
դուք եղիջիք ինձ յուստերս և 'ի դստերս, ասէ տ՟ր
ամենակալ:

ԳԼ. Է.

Իսկ որովհետև զայս աւետիս ունիմք սիրելիք՝ 1
սրբեսցուք զանձինս մեր յամ պղծութենէ մարմնոյ և
հոգւոյ, կատարեսցուք զսրբութի ահիւն այ։ Տա֊ 2
րայք մեզ, զի ոչ ումեք մեղաք, և ոչ զոք եղծաք, և ոչ
զոք զրկեցաք։ Ոչ եթէ 'ի դատապարտութի ինչ ա֊ 3
սեմ. քանզի յառաջ իսկ ասացի, եթէ 'ի սրտի մե֊
րում կայք՝ 'ի կեալ և 'ի մեռանել ընդ ձեզ։
ԴԿ. Բազում համարձակութի է ինձ առ ձեզ. բա֊ 4
զում պարծանք են ինձ վս ձեր. լի եմ մխիթարութբ.
առաւելեալ եմ ուրախութբ յամ նեղութիս մեր։
Քանզի յորժամ հասաք մեք 'ի մակեդովնիա, և ոչ 5
միով իւիք հանգիստ գտաւ մարմնոյ մերում, այլ յամի
նեղեալք. քանզի արտաքոյ մարտք՝ և 'ի ներքոյ ար֊
հաւիրք։ Այլ որ մխիթարէն զխոնարհս, մխիթա֊ 6
րեաց զմեզ ած 'ի գալստեանն տիտոսի։ Ոչ միայն 7
'ի գալստեանն նր, այլև 'ի մխիթարութենն՝ զոր մխի֊
թարեցաւն 'ի ձեզ, 'ի պատմել մեզ զանձուկն ձեր՝
զողբումն ձեր՝ զնախանձն ձեր վս իմ, մինչ առաւել
ուրախ լինել ինձ։ Զի թէ և տրտմեցուցի զձեզ 8
թղթովն՝ ոչ զղջանամ, թէպէտ և զղջացեալ էի.
քանզի տեսանեմ՝ զի թուղթն այն թէ և առ ժա֊
մանակ մի տրտմեցոյց զձեզ. արդ ուրախ եմ, ոչ զի 9
տրտմեցայք՝ այլ զի յապաշխարութիւն տրտմեցարուք.
քանզի տրտմեցայք դուք ըստ այ. զի մի իւիք զրկի֊
ցիք 'ի մէնջ։ Զի որ ըստ այն տրտմութիւն է, ա֊ 10
պաշխարութի 'ի փրկութի առանց զղջանալոյ գոր֊
ծէ. իսկ աշխարհի տրտմութի մահ գործէ։ Արդ՝ 11
նոյն իսկ որ ըստ այն տրտմեցարուք, որչափ ինչ փոյթ
գործեաց 'ի ձեզ, կամ աղերս կամ սաստ կամ երկիւղ
կամ անձուկ կամ նախանձ կամ վրէժխնդրութի. քանզի
յամի ընծայեցուցիք զանձինս ձեր՝ սբս լինել յիրիդ
յայդմիկ։ Ապա ուրեմն՝ թէ և գրեցի ես առ ձեզ, ոչ 12
վս անօրինի որ զրկեացն, և ոչ վս այնորիկ՝ որ զրկե֊

ցուն. այլ վ՟ն յայտնի լինելոյ փութոյն ձերոյ՝ որ վ՟ն
13 մեր՝ առ ձեզ առաջի այ՟։ Վ՟ն այնորիկ մխիթարեալ
եմք 'ի վ՟ր մխիթարութե՟ն մերոյ. առաւել ես խըն-
դացաք 'ի վ՟ր խնդութե՟ն տիտոսի. քանզի հանգու-
14 ցեալ էր հոգի նր՟ 'ի ձէնջ ամենեցունց։ Զի զինչ և
պարծեցայ առ նմա վ՟ն ձեր՝ ոչ ամաչեցի. այլ որպէս
զամենայն ճշմարտութբ՟ խօսեցաք ընդ ձեզ, նոյնպէս
15 և պարծանքն մեր առ տիտոսի ճշմարիտ եղեն։ Եւ
գութք նորա առաւել ես են 'ի ձեզ. քանզի յիշեցու-
ցանէր մեզ զամենեցուն զձեր հնազանդութի. թէ
16 որպէս ահիւ և դողութբ՟ ընկալարուք զնա։ Եւ արդ
ուրախ եմ զի յամենայնի համարձակ եմ առ ձեզ։

ԳԼ. Ը.

1 ԴԲ. ԾԱՆՈՒՑԱՆԵՄ ձեզ եղբարք զշնորհսն այ՟՝ որ
2 տուեալ են եկեղեցեացն մակեդոնացւոց. զի մեծա-
հանդիսիւ նեղութեան՝ առաւելութի խնդութե՟ն նց՟, և
ծանր աղքատութի նց՟ առաւել եղև 'ի մեծութի առա-
3 տութե՟ նց՟. զի ըս՟ կարի նց՟ վկայեմ, և աւելի քան ըղ-
4 կար. ինքնակամ բազում աղաչանօք աղաչէին զշնորհ-
սըն, և զհաղորդութիւն պաշտամանն, որ 'ի սուրբսն՝
5 տալ ցմեզ։ Ոչ որչափ ակն ունէաք, այլև զանձինս
6 ես ետուն, նախ տն՟՝ և ապա մեզ կամօքն այ՟, աղա-
չել զտիտոս՝ զի որպ՟ սկսաւն յառաջագոյն, նոյնպէս
7 և կատարեսցէ 'ի ձեզ և զայդ ևս շնորհ։ Այլ որպ՟
յա՟մի առաւել էք հաւատովք՝ և գիտութբ՟ և ա՟մ փու-
թով, և որ 'ի մէնջ 'ի ձեզ սէրն է, զի և յայդմ ևս շնոր-
8 հի առաւել լինիցիք։ Ոչ որպ՟ հրաման տալով ասեմ.
այլ վ՟ն այլոց փութոյ, և վ՟ն ձերոյ սիրոյ՝ զմտերմութի
9 փորձեմ։ Քանզի գիտէք զշնորհսն տն՟ մերոյ յի՟ք՟ի.
զի վ՟ն ձեր աղքատացաւ՝ որ մեծատունն էր, զի դուք
10 նր՟ աղքատութբ՟ մեծասջիք։ Եւ խրատ մի յայսմիկ
տամ, զի այն իսկ օգուտ ձեզ է. որք ոչ միայն զառնելն՝
այլ և զկամելն յառաջագոյն սկսայք 'ի հերուն հետէ։
11 Բայց արդ և զառնելն իսկ կատարեսջիք. զի որպ՟ յօժա-

րութին 'ի կամաց է, նոյնպէս և առնելն ըստ գոյին:
Զի եթէ յօժարութին առաջիկայ, ըստ գոյին ընդու- 12
նելի է՝ և ոչ եթէ ըստ չգոյին: Զի ոչ եթէ այլոց հան- 13
գիստ կամիցիմ, և ձեզ նեղութի: Այլ հաւասարու- 14
թբ՝ յայժմու ժամանակիս, ձեր առաւելութիդ 'ի
նց պակասութեն. զի և նոցա առաւելութին եղիցի 'ի
ձերում պակասութեդ, զի եղիցի հաւասարութի ոպ 15
և գրեալ է. թէ որ բազումն առ՝ ոչ առաւելաւ. և
որ սակաւն՝ ոչ նուազեցաւ:

Դ.Գ. Բայց շնորհք այ՝ որ արկ զնոյն փոյթ վս ձեր 16
'ի սիրտ տիտոսի. զի զաղաչանսն ընկալաւ՝ և փու- 17
թացաւ յօժարագոյնս դիմեաց գալ առ ձեզ: Եւ 18
առաքեցաք ընդ նմ զեղբայրն՝ որոյ գովութին յաւետա-
րանի անդ է ընդ ամեկեղեցիս: Եւ ոչ այսչափ միայն, 19
այլ և ձեռնադրեալ յեկեղեցեաց անտի, նշդեհա-
կից մեր եղև 'ի շնորհս յայսմիկ՝ որ պաշտին 'ի
մէնջ 'ի փառս տն՝ և 'ի մեր յօժարութի: Բայց զայս 20
խղձեաք իսկ՝ թէ գուցէ արատ ոք ինչ դնիցէ 'ի հա-
տատուես յայսմիկ՝ որ պաշտեցաւս 'ի մէնջ: Քանզի 21
խորհիմք զբարիս՝ ոչ միայն առաջի տն, այլ և առա-
ջի մարդկան: Եւ առաքեցաք ընդ նս զեղբայրն մեր՝ 22
զոր ընտրեցաք 'ի բազում իրս բազում անգամ պինդ
գտեալ. և առաւել ես այժմ պնդագոյն՝ յուսով մե-
ծաւ 'ի ձեզ: Բայց եթէ վս տիտոսի ինչ բանք են, 23
իմ հաւասար է՝ և ձեր գործակից. և եթէ եղբարք
մեր, առաքեալքն եկեղեցւոյ և փառք քի: Եւ արդ՝ 24
զհանդէս սիրոյ ձերոյ՝ և զմերոյ պարծանացն վս
ձեր, 'ի դոսա ցուցջիք յանդիման ամեկեղեցեաց:

ԳԼ. Թ.

Դ.Դ. Իսկ վասն պաշտամանն՝ որ 'ի սուրբսն է, 1
աւելի է ինձ և գրել առ ձեզ: Զի գիտեմ զյօժա- 2
րութի ձեր, զոր վս ձեր պարծեցեալ եմ 'ի մէջ մակե-
դովնացւոց, թէ աքայեցիքն 'ի հերուն հետէ պատ-
րաստ են. և ձեր նախանձն զբազումս յորդորեաց: Եւ 3

առաքեցաք զեղբարսն՝ զի մի պարծանքն մեր որ վասն
ձեր ընդունայն լինիցին 'ի մասինդ յայդմիկ. այլ ո՟պ
4 ասէի իսկ, պատրաստագոյնք գտանիջիք. գուցէ յոր-
ժամ գայցեն ը՟ մեզ մակեդովնացիքն՝ և գտանիցեն
զձեզ անպատրաստս, և ամաչեսցուք մեք. զի մի ա-
սասցուք թէ դուք, 'ի մասինդ յայդմիկ պարծանաց։
5 Արդ կարևոր համարեցայ աղաչել զեղբարս, զի յա-
ռաջագոյն իսկ եկեսցեն առ ձեզ, և յառաջագոյն
պատրաստեսցեն զյառաջագոյն խոստացեալ օրհ-
նութիւնն ձեր 'ի պատրաստի ունել. այնպէս իբրև
6 զօրհնութիւն, և մի իբրև զագահութիւն։ Քանզի
որ սերմանէ խնայելով խնայելով և հնձեսցէ, և որ սեր-
7 մանէ առատութ՟բ՝ առատութ՟բ և հնձեսցէ։ Իւրա-
քանչիւր ո՟պ և յօժարեսցի ըս՟ սրտի, մի առ հարկի
և տրտմութ՟ե. քանզի զտուրս զուարթառատս սիրէ
8 ա՟ծ։ Այլ կարող է ա՟ծ զա՟մ շնորհս առաւելուլ 'ի
ձեզ. զի յամենայնի յա՟մ ժամ զա՟մ բաւականութ՟ի
9 ընկալեալ՝ առաւելուցուք յա՟մ գործս բարութ՟ե, ո՟պ
և գրեալ է. սփռեաց և ետ տնանկաց, արդարութ՟ի
նորա մն՟այ յաւիտեան։

10 ԴԵ. Այլ այն որ պարգևէ սեր՟մն սերմանահանաց՝
և հաց 'ի կերակուր, պարգևեսցէ և բազմացուսցէ
զսերմանիս ձեր, և աճեցուսցէ զարդիւնս արդարու՟ե
11 ձերոյ. յա՟մի մեծացեալք ա՟մ առատութ՟բ՝ որ յօրինեն
12 մեօք գոհութ՟ի ա՟յ։ Զի պաշտօն հարկիս այսորիկ՝
ոչ միայն առ 'ի լնուլ զպակասութ՟ի ս՟բց է, այլ և ա-
13 ռաւելուլ բազմօք գոհութ՟բ ա՟յ. հանդիսիւ պաշտա-
մանս այսորիկ փառաւորել զա՟ծ 'ի վ՟ր հնազանդութ՟ե
խոստովանութ՟ե ձերոյ յաւետարանն ք՟սի. և առատու-
թ՟բ հաղորդութ՟ն 'ի նո՟ և յամենեսին. և նո՟յ աղօթք
վ՟ն ձեր, քանզի անձկացեալ են առ ձեզ վ՟ն առաւել
14 շնորհացն ա՟յ՝ որ 'ի ձեզ։ Այլ շնորհք ա՟յ 'ի վ՟ր ան-
պատում պարգևացն նորա։

ԳԼ. Ժ.

Այլ ես ինքն պօղոս աղաչեմ զձեզ հեզութ̃բն և 1
հանդարտութ̃բն ք̃ի, որ յանդիման ձեզ իբրև տառա-
պեալ մի եմ ՚ի միջի ձերում. բայց ՚ի հեռաստ համար-
ձակիմ առ ձեզ։ Աղաչեմ զի մի՛ ՚ի մօտոյ ևեթ հա- 2
մարձակեցայց վստահութ̃բ. կամ համարեցայց յանդգ-
նել ՚ի վ̃ր ումանց՝ որ կարծեն զմեզ եթէ ըստ մար-
մնոյ գնայցեմք։ Զի թէպէտ և մարմնով գնամք՝ 3
այլ ոչ եթէ ըստ մարմնոյ զինուորիմք։ Զի զէն 4
զինուորութեան մերոյ ոչ է մարմնաւոր, այլ զօ-
րաւոր ա̃յ, առ ՚ի քակելոյ զամուրս. զխորհուրդս
քակեմք, և զա̃մ բարձրութիւն հպարտացեալ ՚ի 5
վ̃ր գիտութ̃ն ա̃յ. և գերեմք զա̃մ միտս ՚ի հնազան-
դութ̃ն ք̃ի. և ՚ի պատրաստի ունիմք խնդրել զվրէժ 6
ամենայն անհնազանդութ̃ե՝ յորժամ ձեր ևս հնա-
զանդութ̃իդ կատարեսցի։

Դ.Զ. Ըստ իւրաքանչիւր երեսաց զիտեսջիք. եթէ 7
ոք վստահ՝ յանձն իցէ ք̃ի լինել, զայս խորհեսցի
դարձեալ ՚ի միտս իւր. թէ ո̃պ նոյն ք̃ի է՝ նոյնպէս
և մեք։ Զի թէ առաւել ևս պարծեցայց վ̃ս իշխա- 8
նութ̃ես մերոյ՝ զոր ետ մեզ տ̃ր ՚ի շինել և ոչ ՚ի քա-
կել զձեզ, ոչինչ ամաչեցից։ Զի մի՛ թուեցայց իբրև 9
ահ ինչ արկանել ձեզ թղթովքս։ Ասիցէք, թուղթ- 10
քս ծանունք են և սաստիկք. բայց տեսիլ մարմնոյ
տկար՝ և բանն արհամարհեալ. զայս խորհեսցի այն- 11
պիսին, զի որպիսիք եմք բանիւք թղթովք ՚ի հեռաստ,
նոյնպիսիք և ՚ի մօտոյ արդեամբք։ Քանզի ոչ իշխեմք 12
կշռել և հաւասարել զանձինս մեր ումանց, որ զան-
ձինս իւրեանց ձեզ ընծայեցուցանեն. այլ անձամբ
յանձինս՝ զանձինս չափեն, և ՚ի կշռել անձամբ յան-
ձինս՝ ոչ առնուն ՚ի միտ։ Այլ մեք ոչ եթէ յանչափս 13
ինչ պարծեսցուք. այլ ըստ չափոյ կանոնին, զոր բա-
ժանեաց մեզ ա̃ծ չափով հասանել մինչև առ ձեզ։
Իբր ոչ եթէ հասու ինչ չիցեմք ՚ի ձեզ, և ձկտեցու- 14

ցանիցեմք զանձինս . քանզի մինչև առ ձեզ հասաք
15 աւետարանաւն քրիստոսի ։ Եւ ոչ յանչափս ինչ պար-
ծիմք օտար վաստակօք ։ Բայց յոյս մի ունիմք զաճ-
մանն հաւատոց ձերոց՝ այդրէն 'ի ձեզ մեծանալոյ՝
16 ը͞ստ կանոնիս մերոյ յառաւելութիւն . 'ի վեր ևս քան
զձեզ աւետարանել՝ ոչ օտար կանոնաւ 'ի պատրաս-
17 տականս ինչ պարծել ։ Զի որ պարծին՝ 'ի տ͞ր պար-
ծեսցի ։
18 ԲԿ . Զի ոչ եթէ որ զանձն իւր ընծայեցուցանէ՝
նա է ընտրեալ . այլ զոր տ͞րն ընծայեցուցանէ ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Աւ էր եթէ ներէիք փոքր մի և իմում անզգա-
2 մութեանս . այլև անսացէք իսկ ։ Նախանձեցու-
ցանեմ զձեզ 'ի նախանձն ա͞յ . զի խօսեցայ զձեզ առն
միում, իբրև զկոյս մի սուրբ յանդիման կացուցանել
3 ք͞սի ։ Բայց երկնչիմ գուցէ որպէս օձն խաբեաց զե-
ւայ խորամանկութ͞բ իւրով՝ ապականեսցին միտք ձեր
4 'ի միամտութենէ որ 'ի ք͞ս ։ Զի եթէ որ գալոցն իցէ՝
այլ ք͞ս քարոզիցէ զոր մեքն ոչ քարոզեցաք, կամ ոգի
օտար առնուցուք՝ զոր ոչ առէք, կամ աւետարան օ-
5 տար զոր ոչ ընկալարուք, բարւոք անսայիք ն͞մ ։ Բայց
ես այսպէս համարիմ, թէ ոչինչ իւիք պակաս իցեմ
6 քան զլաւ առաքեալսն ։ Թէպէտ և տգէտ ևս իցեմ
բանիւ, այլ ոչ եթէ գիտութ͞բ . սակայն յա͞մի յայտնե-
7 ցաք զանձինս ամենևին առ ձեզ ։ Եւ եթէ մեղս ինչ
գործեցի՝ զի զանձն խոնարհեցուցի . և այն՝ զի դուք
բարձրասջիք . զի ձրի զաւետարանն ա͞յ աւետարանե-
8 ցի ձեզ ։ Զայլ եկեղեցիս կողոպտեցի առեալ թոշակ
9 'ի ձեր սպասաւորութ͞ի ։ Եւ յորժամ եկի առ ձեզ .
թէպէտ և պակասեաց ինչ, ոչ զոք 'ի ձէնջ ծանրա-
ցուցի, զի զպակասութիւն իմ լցին եղբարքն եկեալք
'ի մակեդովնացւոց . և յամենայնի առանց ծանրանա-
10 լոյ ձեզ զանձն իմ պահեցի՝ և պահեցից ։ Քանզի գոյ
յիս ճշմարտութիւն ք͞սի ։

ԲԴ․ Զի պարծանքս այս ոչ արգելցին յինէն 'ի կող-
մանս Աքայեցւոց։ Ընդէ՞ր․ իբրու թէ ոչ սիրիցեմ 11
զձեզ․ զայն Ած գիտէ․ զոր առնեմս և արարից․ զի 12
հատից զպատճառս այնոցիկ՝ որ զպատճառսն կամի-
ցին, զի որով պարծիցին, և նոքա իբրև զմեզ գտա-
նիցին։ Զի այնպիսիքն սուտ առաքեալք, մշակք նեն- 13
գաւորք, կերպարանին 'ի կերպարանս առաքելոց Քի։
Եւ չէ՛ ինչ զարմանք․ քանզի և ինքն սատանայ կեր- 14
պարանի 'ի հրեշտակ լուսոյ։ Եւ ոչինչ է մեծ՝ թէ 15
և պաշտօնեայք նր կերպարանին իբրև պաշտօնեայք
արդարութե․ որոց կատարածն եղիցի ըստ գործոց իւ-
րեանց։ Դարձեալ ասեմ․ մի ոք համարեսցի զիս 16
անզգամ․ ապա թէ ոչ՝ գոնէ իբրև զանզգամ ըն-
կալարուք զիս, զի և ես փոքր մի ինչ պարծեցայց։
Եւ զոր խօսիմս ոչ եթէ ըստ Տն խօսիմ, այլ իբրև 17
անզգամութբ ըստ կարգի այդչափ պարծանաց։ Եւ քան- 18
զի բազումք պարծին ըստ մարմնոյ՝ և ես պարծեցայց։
Մտադիւր իմն անսայք անմտացն ձեռովդ իմաստու- 19
թբ։ Քանզի անսայք եթէ ոք խաբէ զձեզ, եթէ 20
ոք ծառայեցուցանէ, եթէ ոք ուտէ զձեր, եթէ ոք
առնու ինչ, եթէ ոք հպարտանայ, եթէ ոք զձեզ
յանդիման հարկանէ։ Ըստ անարգանացդ ասեմ, 21
իբրև թէ մեք տկարացաք՝ արդեօք․ յոր ինչ ոք հա-
մարձակիցի, անզգամութբ ասեմ, համարձակիմ և
ես։ Եբրայեցիք իցեն, և ես․ Իէլացիք իցեն, և ես․ 22
զաւակ աբրահամու իցեն, և ես․ պաշտօնեայք Քի 23
իցեն, յանզգնագոյնս ասացից՝ թէ առաւել ևս ես․
եթէ վաստակօք՝ առաւել, եթէ զանիւք՝ ևս առա-
ւել․ եթէ բանտիւ՝ աւելի քան զնոսա, եթէ մա-
հուամբք՝ բազում անգամ․ 'ի հրէից՝ հնգիցս քառա- 24
սուն միով պակաս առի․ երիցս ձաղկեցայ․ միան- 25
գամ քարկոծ եղէ․ երիցս նաւակոծ եղէ․ զտիւ և
զգիշեր յանդունդս տառապեցայ․ 'ի ճանապարհս 26
բազում անգամ, վիշտս 'ի գետոց, վիշտս յաւազա-
կաց, վիշտս յազգէ, վիշտս 'ի հեթանոսաց, վիշտս 'ի

քաղաքի, վիշտս յանապատի, վիշտս 'ի ծովու, վիշ-
27 տըս 'ի սուտ եղբարց. 'ի ջանս' և 'ի վաստակս. 'ի
տքնութի՟ս բազում անգամ, 'ի քաղց և 'ի ծարաւ.
'ի պահս բազում անգամ. 'ի ցուրտ և 'ի մերկութե՟ :
28 Թող զայլ նեղութի՟ն. և զի հանապազ խուժանն
'ի վերայ իմ կուտէր' և հոգք ամենայն եկեղեցեացն:
29 Ո՞ հիւանդանայ' և ոչ ես հիւանդանամ. ո՞ գայթա-
գղի' և ոչ ես տապանամ:
30 Բ.Ջ. Եթէ պարծել ինչ պա՛րտ իցէ, զտկարութե՟ն
31 պարծեցայց: Ա՟ծ և հայր տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի գիտէ'
32 որ է օրհնեալ յաւիտեանս, զի ոչ ստեմ: Ի դամաս-
կոս ազգապետն արետայ արքայի պահէր զքաղաքն
33 դամասկացւոց ունել զիս. և ընդ պատուհանն վան-
դակաւ կախեցայ ը՟ պարիսպն, և փախեայ 'ի ձե-
ռաց նորա:

ԳԼ. ԺԲ

1 Արդ պարծել ինչ պարտ իցէ. այլ օգնէ ինչ ոչ:
2 Բայց եկից 'ի տեսիլս և 'ի յայտնութի՟ս տ՟ն: Գի-
տեմ այր մի 'ի ք՟ս յառաջ քան զչորեքտասան ամ,
եթէ մարմնով' ոչ գիտեմ, և եթէ առանց մարմնոյ'
ոչ գիտեմ, ա՟ծ գիտէ. յափշտակեալ զայնպիսին մին-
3 չև յերրորդ երկինս: Եւ գիտեմ զայնպիսի այր. ե-
թէ մարմնով' և եթէ առանց մարմնոյ' ոչ գիտեմ.
4 ա՟ծ գիտէ զի յափշտակեցաւ 'ի դրախտն, և լուաւ
5 բանս անճառս, զոր ոչ է պարտ մարդոյ խօսել: Վասն
այնպիսւոյն պարծեցայց. այլ վ՟ս անձին ինչ ոչ պար-
6 ծեցայց, բայց եթէ 'ի տկարութի՟ս: Զի եթէ և կա-
միցիմ պարծել' ոչ եղէց անզգամ. քանզի զարդարն
ասեմ. այլ անխայեմ, գուցէ ոք համարիցի ինչ յիս
աւելի' քան զոր տեսանիցէ յիս' կամ լսիցէ յինէն:
7 Եւ զի մի առաւելութ՟բ յայտնութե՟ցն հպարտացայց,
տուաւ ինձ խայթ մարմնոյ հրեշտակ սատանայ' կոփել
8 զիս. զի մի հպարտացայց: Եւ վասն այնորիկ երիցս
9 անգամ աղաչեցի զտ՟ր զի 'ի բաց արասցէ յինէն. և

ասէ ցիս. շատ են քեզ շնորհք իմ, զի զօրութիւն իմ 'ի
տկարութեան կատարի. և արդ՝ լաւ ևս լիցի ինձ պար-
ծել 'ի տկարութիւնս. զի բնակեսցէ յիս զօրութիւն Քրիստոսի:
Գ.Դ. Վասն որոյ հաճեալ եմ ընդ տկարութիւնս, ընդ 10
թշնամանս, ընդ վիշտս, ընդ հալածանս, և ընդ նե-
ղութիւնս վասն Քրիստոսի. զի յորժամ տկարանամ, յայն-
ժամ զօրանամ: Եղէ անզգամ, քանզի դուք ստի- 11
պեցիք զիս. զի ինձ պարտ էր 'ի ձէնջ վկայութիւն առ-
նուլ՝ թէ ոչինչ պակաս գտայ քան զլաւ առաքեալսն.
զի թէպէտ և ես ոչինչ եմ. սակայն նշանք առաքե- 12
լոյ գործեցան 'ի ձեզ՝ ամենայն համբերութեամբ, նշանօք և
արուեստիւք և զօրութեամբք: Եւ արդ զինչ իցէ, ո- 13
րով պակաս գտայք քան զայլ եկեղեցիս. բայց եթէ
այնու՝ զի ես զձեզ ոչ ծանրացուցի. շնորհեցէք ինձ
զվնասդ զայդ: Ահաւասիկ այս երիցս անգամ պատ- 14
րաստեալ եմ գալ առ ձեզ. և ձեզ բեռն ինչ ոչ ե-
ղէց. զի ոչ խնդրեմ ինչ զձեր՝ այլ զձեզ. քանզի ոչ
պարտին որդիք հարց գանձել՝ այլ հարք որդւոց:
Բայց ես մտադիւրութեամբ ծախեցից, և ծախեցայց վասն 15
անձանց ձերոց. զի թէպէտ և յառաւել սիրոյն ըզ-
ձեզ սակաւ սիրիցեմ: Այլ գրեթէ ես ոչինչ ծան- 16
րացայ ձեզ. այլ քանզի խորագէտ էի, խեղօք կալայ
զձեզ: Միթէ որովք առաքեցին առ ձեզ՝ նոքօք ինչ 17
ագահեցի 'ի ձէնջ: Աղաչեցի զՏիտոս՝ և առաքեցի 18
ընդ նմա զեղբայրն, միթէ ագահեա՞ց ինչ զձեր Տի-
տոս. ո՞չ նովին ոգւով գնացաք. ո՞չ նովին շաւղօք
շրջեցաք:

Գ.Զ. Դարձեալ համարիցիք՝ եթէ յողոք անկեալ 19
ինչ ձեզ աղերսիցեմք. առաջի Աստուծոյ 'ի Քրիստոս խօսիմք, զի
ամենայն ինչ սիրելիք վասն ձերոյ շինութեան է: Այլ 20
երկնչիմ, գուցէ եկեալ՝ ոչ որպէս ես կամիմ գտանիցեմ
զձեզ. և ես գտանիցիմ ձեզ՝ որպէս և դուք ոչ կամիցիք.
գուցէ դարձեալ հեռ, նախանձ, սրտմտութիւնք, գրգռու-
թիւնք, չարախօսութիւնք, քսութիւնք, հպարտութիւնք, ամ-
բարտաւանութիւնք, խռովութիւնք: Գուցէ դարձեալ 21

յորժամ գայցեմ՝ նկունն ինչ առնիցէ զիս ա̃ծ իմ առ
ձեզ. և սուգ առնուցում վ̃ն բազմաց յառաջագոյն
մեղուցելոց և ոչ ապաշխարելոց՝ ՚ի վերայ պղծութե̃ն.
և պոռնկութե̃ն և գիջութե̃ն զոր գործեցին։

ԳԼ. ԺԳ.

1 ԱՅՍ երիցս անգամ գամ առ ձեզ. զի ՚ի բերանոյ
2 երկուց և երից վկայից հաստատեսցի ա̃մ բան։ Յա-
ռաջ ասացի և դարձեալ կանխաւ ասեմ յանդիման
երկիցս անգամ. և այժմ ՚ի բացուստ գրեմ յառա-
ջագոյն յանցուցելոցն և այլոցն ամենեցուն. զի եթէ
3 եկից դարձեալ՝ ոչ խնայեցից։ Եթէ զփորձ ինչ խըն-
դրէք զք̃ի, որ ինեւս ը̃ ձեզ խօսի. որ հզօրացեալն
4 է ՚ի ձեզ, և ոչ տկարացեալ։ Զի թէպէտ և խաչե-
ցաւ ՚ի մերմէ տկարութե̃, այլ կենդանի է զօրութե̃ն
ա̃յ. և մեք թէպէտև տկարանայցեմք վասն նորա,
այլ կենդանի լիցուք ընդ նմա զօրութե̃ն ա̃յ։
5 Դ.Կ. Փորձեցէք զանձինս ձեր, եթէ կայք ՚ի նոյն
հաւատս. քննեցէք զանձինս, եթէ ոչ գիտէք զանձինս՝
զի ք̃ս յ̃ս ՚ի ձեզ է. բայց եթէ անպիտան ինչ իցէք։
6 Այլ ակն ունիմ թէ գիտիցէք. զի մեք ոչ եմք ան-
7 պիտանք։ Այլ խնդրեմք յա̃յ՝ զի մի ինչ արասցէ
ձեզ չար. ոչ զի մեք ընտիրք երևեսցուք, այլ զի
դուք զբարիս գործիցէք՝ և մեք անպիտանք իցեմք։
8 Զի ոչ կարեմք ինչ հակառակ կալ ճշմարտութե̃ն.
9 այլ վերակացու եմք ճշմարտութե̃ն։ Ուրախ եմք յոր-
ժամ մեք տկարանայցեմք և դուք զօրաւոր իցէք.
զգոյն իսկ և աղօթս առնեմք զձեր հաստատութե̃ն։
10 Վասն այնորիկ զայս ՚ի հեռուստ գրեմ. զի մի յոր-
ժամ եկից՝ սաստկութե̃ վարեցայց ըստ իշխանութե̃ս,
11 զոր ետ ինձ տ̃ր ՚ի շինել և ոչ ՚ի քակել։ Այսուհե-
տև եղբարք, ողջ լերուք հաստատուն կացէք՝ մխի-
թարեցարուք միաբան լերուք՝ խաղաղութի̃ արարէք.
12 և ա̃ծ խաղաղութե̃ և սիրոյ եղիցի ընդ ձեզ։ Ողջոյն
տուք միմեանց ՚ի համբոյր սրբութե̃. ողջոյն տան ձեզ

սուրբք ամենայն։ Շնորհք տն̃ մերոյ յս̃ի քս̃ի, և 13
սէրն այ̃, և հաղորդութիւն հոգւոյն սրբոյ ընդ ձեզ ամենե-
սին. ամէն։

Առ Կորնթացիս երկրորդ՝ գրեցաւ ՚ի Փիլիպպեայ, ՚ի ձեռն
Տիտոսի և Ղուկայ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍՆ

ԳԼ. Ա.

1 ԳԴ. Պօղոս առաքեալ ոչ 'ի մարդկանէ և ոչ 'ի
ձեռն մարդոյ, այլ 'ի ձեռն յսի քսի և աստուծոյ հօր՝
2 որ յարոյց զնա 'ի մեռելոց. և որ ընդ իս են եղբարք
3 ամենեքին, եկեղեցեացդ գաղատացւոց: Շնորհք
ընդ ձեզ և խաղաղութի̃ յա̃յ 'ի հօրէ և 'ի տեառնէ
4 մերմէ յսէ քսէ. որ ետ զանձն իւր վասն մեղաց մե-
րոց, զի զմեզ փրկեսցէ յաշխարհէս աստի չարէ՝ ըստ
5 կամացն ա̃յ և հօր մերոյ. որում փառք յաւիտեանս
6 յաւիտենից՝ ամէն: Զարմանամ՝ զի այդպէս վաղ-
վաղակի փոխիք յայնմանէ որ կոչեացն զձեզ 'ի
7 շնորհսն քսի՝ յայլ աւետարան. որ ոչ գոյ այլ բայց
եթէ իցեն ոմանք որ խռովեցուցանիցեն զձեզ, և կա-
8 միցին շրջել զաւետարանն քսի: Այլ թէ մեք, կամ
հրեշտակ յերկնից աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան
9 զոր աւետարանեցաքն ձեզ, նզովեալ լիցի: Որպէս
յառաջագոյնն ասացաք՝ և արդ դարձեալ ասեմ, ե-
թէ ոք աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր առիքն,
10 նզովեալ լիցի: Արդ՝ մարդկա̃ն հաճոյ լինիցիմ, թէ
ա̃յ. կամ խնդրիցեմ մարդկա̃ն հաճոյ լինել. եթէ
տակաւին մարդկան հաճոյ լինէի, ապա քսի ծառայ
ոչ էի:

ԴԺ. Ծանուցանեմ ձեզ եղբարք զաւետարանն, որ 11
աւետարանեցաւ յինէն. զի ոչ է ը͞ս մարդոյ. քանզի 12
և ոչ ես 'ի մարդոյ առի, և ոչ ուսայ յումեքէ. այլ
'ի յայտնութենէ յ͞ի ք͞ի: Քանզի լուեալ իսկ է ձեր 13
զիմ գնացսն որ երբեմն 'ի Հրէութեան անդ. զի անչափ
հալածէի զեկեղեցին ա͞յ, և աւար հարկանէի զնա:
Եւ յառաջադէմ էի 'ի Հրէութեան՝ քան զբազում 14
հասակակիցս իմ, որ յազգին իմում էին. առաւել
նախանձախնդիր էի իմոյ հայրենի աւանդութեանցն:
Այլ յորժամ հաճեցաւ ա͞ծ՝ որոշեաց զիս յորովայնէ 15
մօր իմոյ, և կոչեաց 'ի ձեռն շնորհաց իւրոց, յայտ- 16
նել զորդին իւր ինև. զի աւետարանեցից զնա 'ի հե-
թանոսս. անդէն վաղվաղակի ոչ՛ինչ զգացուցի մար-
մնոյ և արեան, և ոչ ելի յԵ͞ղմ, առ որ յառաջագոյն 17
քան զիս առաքեալքն էին. այլ չոգայ յարաբիա, և
դարձեալ դարձայ 'ի դամասկոս: Ապա յետ երից ա- 18
մաց ելի յԵ͞ղմ տեսանել զպետրոս, և եղէ առ նմա
աւուրս հնգետասան: Զայլ ոք յառաքելոց անտի 19
ոչ տեսի, բայց միայն զյակովբոս զեղբայրն տեառն:
Այլ զոր գրեմ առ ձեզ, ահաւասիկ առաջի ա͞յ՝ 20
զի ոչ ստեմ: Ապա եկի 'ի կողմանս ասորւոց և կիլի- 21
կեցւոց: Եւ յանծանօթս էի երեսօք եկեղեցեացն՝ 22
որ 'ի Թլփատութէ անտի էին 'ի ք͞ս: Բայց զի լսե- 23
լով լուեալ էր, թէ որ հալածէրն զմեզ յայնժամ,
արդ աւետարանէ զհաւատսն զոր երբեմն խախտէր.
և փառաւոր առնէին ինև զա͞ծ: 24

ԳԼ. Բ

ԵԿ. Ապա յետ ամաց չորեքտասանից միւսանգամ 1
ելի յԵ͞ղմ ը͞ն բառնաբայ. առեալ ընդ իս և զտիտոս:
Եւ ելի ը͞ս յայտնութեան. և զգացուցի նո͞ց զաւետա- 2
րանն՝ զոր քարոզէի 'ի հեթանոսս, առանձինն այնո-
ցիկ՝ որ կարծեալքն էին, գուցէ ընդունայն ինչ ըն-
թացեալ իցեմ կամ ընթանայցեմ: Այլ և ոչ տի- 3
տոս որ ընդ իս 'ի հեթանոսաց էր, բռնադատեցաւ

4 Թլփատել. այլ վասն սպրդողաց սուտ եղբարցն, որք
սպրդեցին մտանել զխտել զազատութիւն մեր՝ զոր ու-
5 նիմք ՚ի քս̃ յս̃. զի զմեզ ծառայեցուսցեն: Որոց և
ոչ առժամանակ մի անսացաք հնազանդութեան. զի
ճշմարտութիւն աւետարանին հաստատեսցի առ ձեզ:
6 Բայց զկարծեցեալսն եթէ իցեն ինչ, որպիսի ոք եր-
բեմն էին, չէ ինչ ինձ փոյթ. քանզի ա̃ծ ակն մարդ-
կան ոչ առնու. զի ինձ կարծեցեալքն այնպիսի ինչ ոչ
7 զգացուցին, այլ զնորին հակառակն. իբրև տեսին
թէ հաւատացեալ է ինձ աւետարանն անթլփատու-
8 թեան, որպէս Պետրոսի թլփատութեան. զի որ յաջողեացն
Պետրոսի յառաքելութիւն թլփատութեան, յաջողեաց
9 և ինձ ՚ի հեթանոսս. իբրև գիտացին զշնորհսն որ
տուեալ էին ինձ, Յակոբոս և Կեփաս և Յովհան-
նէս, որ կարծեցեալ սիւնքն էին, ձեռս ետուն հաւա-
նութեան ինձ և Բառնաբայ. զի մեք ՚ի հեթանոսս, և
10 նոքա ՚ի թլփատութեան. բայց միայն զի զաղքատսն
յիշեսցուք. զոր և ես փութացայ զնոյն առնել:
11 ԵԴ. Այլ յորժամ եկն Կեփաս յԱնտիոք, ընդ-
դէմ դարձայ նմա. քանզի գոգ իբրև ստգտեալ իսկ
12 էր: Քանզի մինչև եկեալ էին ոմանք առ ՚ի Յակով-
բայ, ընդ հեթանոսս ուտէր անխտիր. իսկ իբրև ե-
կին, զատանէր և որոշէր զանձն, երկուցեալ յայն-
13 ցանէ որ ՚ի թլփատութենէ անտի էին: Եւ կեղծա-
ւորեցան ընդ նմա և այլ հրեայքն, մինչև Բառնաբաս
14 անգամ խոնարհեցաւ ՚ի նոցա կեղծաւորութիւն: Այլ
իբրև տեսի թէ ոչ ուղիղ գնան ՚ի ճշմարտութիւն ա-
ւետարանին, ասեմ զԿեփաս առաջի ամենեցուն. ե-
թէ դու որ հրեայդ ես՝ հեթանոսաբար և ոչ հրեա-
բար կեաս, զիարդ ստիպես հեթանոսաց լինել հրեա-
15 բէն: Զի մեք բուն հրեայք եմք, և ոչ ՚ի հեթա-
16 նոսաց մեղաւորք: Զայս գիտեմք՝ եթէ ոչ արդարա-
նայ մարդ ՚ի գործոց օրինաց, եթէ ոչ ՚ի հաւատոցն
յս̃ի քս̃ի. և մեք ՚ի քս̃ յս̃ հաւատացաք, զի արդա-
րասցուք ՚ի հաւատոցն քս̃ի, և ոչ ՚ի գործոց օրինաց.

զի 'ի գործոց օրինաց ոչ արդարասցի ամենայն մար-
մին: Իսկ եթէ մինչ խնդրիցեմք արդարանալ 'ի քս, 17
և գտանիցիմք մեղաւորք. ապա ուրեմն՝ քս մե-
ղաց պաշտօնեայ՞ եղև. քաւ լիցի: Զի եթէ զոր 18
քակեցին՝ զնոյն միւսանգամ շինիցեմ. ապա յանցա-
ւոր զանձն իմ ես ինձէն երևեցուցանեմ: Զի ես 19
օրինօք, օրինացն մեռայ, զի այ կեցից, և ընդ քսի 'ի
խաչ ելից: Այլ կենդանի եմ այսուհետև, ոչ ես՝ այլ 20
կենդանի է յիս քս:

ԵՋ. Արդ որ այժմս կեամ մարմնով, հաւատովք
որդւոյն աստուծոյ կեամ. որ սիրեաց զիս, և մատ-
նեաց զանձն վն իմ: Այլ ես ոչ անարգեմ զշնորհսն 21
այ. զի եթէ յօրինաց անտի էր արդարութի, ապա
քս զուր մեռաւ:

ԳԼ. Գ

Ով անմիտ գաղատացիք, ո՞ նախանձ արար զձեզ (ոչ 1
հնազանդել ճշմարտութեան). որոց գրեթէ առաջի
աչաց քս յս գրեցաւ 'ի խաչ ելեալ: Զայս միայն 2
կամիմ ուսանել 'ի ձէնջ. 'ի գործո՞ց օրինաց զհոգին
ընկալարուք՝ եթէ 'ի լրոյ հաւատոյ: Այդչափ ան- 3
միտ էք. սկսեալ հոգւով՝ և արդ մարմնով վախճա-
նիք: Այնչափ անցք անցին ընդ ձեզ զուր՝ եթէ 4
իցէ զուր: Իսկ արդ՝ որ բաշխեաց 'ի ձեզ զհոգին՝ 5
և յաջողեաց 'ի ձեզ զզօրութիւնս. 'ի գործոց օրի-
նա՞ց է՝ եթէ 'ի լրոյ հաւատոյ: Որպէս աբրահամ 6
հաւատայ յաստուած՝ և համարեցաւ նմա յարդա-
րութի: Գիտիցէք արդեօք. զի որք 'ի հաւատոյ անտի 7
են, նոքա են որդիք աբրահամու: Յառաջագոյն 8
գիտէր գիր, եթէ 'ի հաւատոյ անտի արդարացու-
ցանէ այծ զհեթանոսս, յառաջագոյն խոստացաւ
աբրահամու. թէ 'ի քեզ օրհնեսցին ամենայն ազգք:
Այսուհետև որք 'ի հաւատոյ անտի են՝ օրհնին ընդ 9
հաւատացելոյն աբրահամու: Զի որ միանգամ 'ի 10
գործոց օրինացն են, ընդ անիծիւք են. քանզի գրեալ

է. Թէ անիծեալ ա՟մ մարդ՝ որ ո՛չ կացցէ յամենայն
11 գրեալսն 'ի գիրս օրինաց՝ առնել զամենայն։ Զի օ-
րինօքն ոչ ո՛ք արդարանայ առաջի ա՟յ, այն յայտ իսկ է.
զի արդարն, ասէ, 'ի հաւատոց կեցցէ։
12 Բայց օրէնքն չե՛ն 'ի հաւատոց, այլ որ արասցէ
13 զայն՝ կեցցէ 'ի նոսին։ Ք՟ս գնեաց զմեզ յանիծից
օրինացն; եղեւ վ՟ն մեր անէծք. զի գրեալ է, Թէ անի-
14 ծեալ ա՟մ, որ կախեալ կայցէ զփայտէ. զի 'ի հեթանոսս
օրհնութի աբրահամու եղիցի 'ի ք՟ս յ՟ս. զի մեք զաւետիս
15 հոգւոյն ս՟բյ առցուք հաւատովք։ Ըստ մարդկութ ա-
սեմ, եղբարք. ապաքէն զմարդկան հաստատեալ
կտակ ոչո՛ք կարէ անարգել. և ո՛չ այլ հրաման 'ի վ՟ր
16 այնր տալ։ Իսկ աբրահամու խոստացան աւետիքն և
զաւակի նորա. և ո՛չ ասէ զաւակաց իբրև զբազմաց,
17 այլ իբրև զմիոյ, Թէ՝ և զաւակի քում, որ է ք՟ս։ Բայց
զայս ասեմ, զկտակն յառաջագոյն հաստատեալ յ՟այ
'ի ք՟ս. օրէնքն որ յետ չորեքհարիւր և երեսուն ամի
եղան, ո՛չ կարեն խափանել առ 'ի խափանելոյ զաւե-
18 տիսն։ Եթէ յօրինաց անտի է ժառանգութին, ապա
ո՛չ ևս յաւետեացն. բայց աբրահամու աւետեօք շնոր-
19 հեաց ա՟ծ։ Իսկ զի՞նչ իցեն օրէնք. յանցուածոց վ՟ն յա-
ւելան, մինչև եկեսցէ զաւակն, որում խոստացեալն էր՝
20 կարգեալ հրեշտակօք 'ի ձեռն միջնորդի։ Իսկ միջնորդ
21 միոյ ուրուք ո՛չ է՝ բայց ա՟ծ մի է։ Իսկ արդ օրէնքն
հակառակ ի՞նչ իցեն աւետեացն ա՟յ. քա՛ւ լիցի. զի
եթէ տուեալ էին օրէնքն՝ որ կարող էին կենդանի
առնել, ապա հաստատ յօրինաց անտի էր արդարու-
22 Թի։ Այլ փակեցին գիրք զամենեսին ընդ մեղօք, զի
աւետիքն 'ի հաւատոց անտի յ՟սի ք՟սի տացին հաւա-
23 տացելոց։ Մինչև հաւատքն եկեալ էին՝ ը՟ օրինօքն
փակեալ պահէաք 'ի հանդերձեալ հաւատսն, որ
24 յայտնելոց էին 'ի մեզ։ Ապա օրէնքն դաստիարակ
եղեն մեզ 'ի ք՟ս յ՟ս, զի 'ի հաւատոցն արդարասցուք։
25 Այլ իբրև եկին հաւատքն, ո՛չ ևս ը՟ դաստիարակաւ
26 եմք։ Քանզի ամենեքին որդիք ա՟յ էք հաւատովք

'ի յ՟ս ք՟ս: Որք միանգամ 'ի ք՟ս մկրտեցարուք, զք՟ս 27
զգեցեալ էք. չիք խտիր, ոչ հրէի և ոչ հեթանոսի, 28
ոչ ծառայի և ոչ ազատի, ոչ արուի և ոչ իգի. զի ա-
մենեքեան դուք մի էք 'ի ք՟ս յ՟ս: Ապա եթէ դուք ք՟սի 29
էք, ուրեմն աբրահամու զաւակ էք՝ ըստ աւետեաց
ժառանգք:

ԳԼ. Դ

ԶԿ. ԶԱՅՍ ասեմ. ցորքան ժամանակս ժառանգն 1
տղայ է՝ չէ ինչ առաւել քան զծառայն, թէպէտ և
տէր իցէ ամենեցուն. այլ ընդ հազարապետօք է և 2
ը՟ գաւառապետօք, մինչև 'ի ժամանակակէտ հօրն:
Նոյնպէս և մեք մինչ տղայքն էաք՝ ը՟ տարերբք աշ- 3
խարհիս 'ի ծառայութ՟ կայաք: Այլ իբրև եկն լրումն 4
ժամանակին, առաքեաց ա՟ծ զորդին իւր, որ եղև 'ի
կնոջէ, և եմուտ ընդ օրինօք. զի զն՟ս որ ընդ օրինօքն 5
իցեն, գնեսցէ. զի մեք զորդեգրութ՟ի ընկալցուք: Եւ 6
զի էք դուք որդիք, առաքեաց ա՟ծ զհոգի որդւոյն իւ-
րոյ 'ի սիրտս մեր՝ որ աղաղակէ աբբա՝ հայր: Այ- 7
սուհետև չես ծառայ, այլ որդի. եթէ որդի՝ և ժա-
ռանգ ա՟յ: Այլ յայնժամ մինչ ոչն գիտէիք զա՟ծ՝ 8
ծառայէիք այնոցիկ որ ոչն էին 'ի բնէ աստուածք:
Այլ այժմիկ ծանեայք զա՟ծ, մանաւանդ թէ ծանու- 9
ցայք իսկ յա՟յ, զիա՞րդ դառնայք միւսանգամ անդրէն
'ի տարերսն՝ 'ի տկարս և յաղքատս, որոց միւսան-
գամ զանձինս ծառայեցուցանել կամիք: Զաւուրս 10
խտրէք՝ և զամիս և զժամանակս և զտարիս: Եր- 11
կնչիմ 'ի ձէնջ, գուցէ թէ 'ի զուր ինչ վաստակեցի
'ի ձեզ: Եղերո՛ւք իբրև զիս, քանզի և ես իբրև 12
զձեզ էի: Եղբարք աղաչեմ զձեզ, չիք ինչ ձեր
մեղուցեալ առ իս: Գիտէք դուք՝ զի տկարութ՟ 13
մարմնոյ աւետարանեցի ձեզ զառաջինն. և զփոր-
ձանսն որ 'ի մարմնի իմում էին, ոչ անարգեցիք՝ և ոչ 14
անգոսնեցիք. այլ իբրև զհրեշտակ ա՟յ ընկալայք զիս՝
իբրև զք՟ս յ՟ս: Իսկ արդ ո՞ւր է երանութի՟ն ձեր. վը- 15

կայեմ ձեզ՝ եթէ հնար ինչ էր՝ զաչս ձեր հանէիք և
16 տայիք ինձ ։ Արդ՝ զի՞ թշնամի իմն եղէ ձեզ, զի
17 զստոյգն խօսեցայ ։ Այլ նախանձեցուցանեն զձեզ ոչ
՚ի բարի ․ և արգելուլ կամին զձեզ՝ զի նոցա նախան-
18 ձաւորք լինիջիք ։ Բայց լաւ է նախանձաւոր լինել ՚ի
բարիս յամենայն ժամ, և ոչ միայն յորժամ ՚ի ձերում միջի
իցեմ։

19 Ձ․Դ․ Որդեակք իմ, զորս դարձեալ վերստին երկ-
20 նեմ, մինչև նկարեսցի Քրիստոս ՚ի ձեզ ։ Կամէի այժմ գալ
առ ձեզ՝ և փոխել զբարբառ իմ ․ զի տարակուսեալ
21 եմ ես վասն ձեր ։ Ասացէք ինձ որ ընդ օրինօքն կամիք
22 լինել, չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զօրէնս ։ Զի գրեալ է՝
թէ աբրահամու երկու որդիք էին, մի յաղախնոյ
23 անտի, և մի յազատէն ։ Այլ որ յաղախնոյն էր՝ ըստ
մարմնոյ ծնեալ էր, և որ յազատէն՝ ըստ աւետեաց ․
24 որ է առակ օրինակի ։ Զի այս ինքն են երկու կը-
տակարանք, մի ՚ի լեռնէ՟ սինեայ ՚ի ծառայութիւն
25 ծնեալ՝ որ է հագար ։ Քանզի հագարն՝ լեառն սի-
նայ է յարաբիա, հաւասար է այսմ երուսաղէմի ․
26 զի ծառայէ որդւովք իւրովք հանդերձ ։ Այլ վե-
րինն երուսաղէմ ազատ է՝ որ է մայր մեր ամենեցուն ։
27 Զի գրեալ է ․ ուրախ լեր ամուլ՝ որ ոչ ծնանէիր,
գոչեա և աղաղակեա որ ոչդ երկնէիր ․ զի բազում
28 են որդիք սկնդկինդ առաւել քան զայրամբւոյն ։ Այլ
մեք եղբարք՝ ըստ սահակայ աւետեացն որդիք եմք ։
29 Այլ որպէս յայնժամ, որ ըստ մարմնոյն ծնեալ էր՝ հա-
լածէր զայն որ ըստ հոգւոյն, նոյնպէս և այժմ ։
30 Այլ զի՞նչ ասէ գիր ․ ՚ի բաց հան զաղախինդ և զոր-
դի դորա, զի մի ժառանգեսցէ որդի աղախնոյն ընդ
31 որդւոյն ազատի ։ Վասն որոյ եղբարք՝ չեմք որդիք
աղախնոյն այլ ազատին ․ ազատութեամբն, որով Քրիստոս
զմեզ ազատեաց ։

ԳԼ. Ե

Պի՛նդ կացէք այսուհետև, և մի՛ միւսանգամ ընդ 1
լծով ծառայութեան մտանէք։
ԶԶ. Ահաւասիկ ես Պօղոս ասեմ ձեզ. զի եթէ 2
թլփատիք, Քրիստոս ինչ ձեզ ոչ օգնէ։ Վկայեմ ամենայն 3
մարդոյ՝ որ թլփատիցի, թէ պարտական է զամենայն
օրէնսն կատարել։ Խափանեալ էք ՚ի Քրիստոսէ՝ որ 4
օրինօքն արդարանայք. և անկեալ էք ՚ի շնորհաց ան-
տի։ Զի մեք հոգւովն՝ ՚ի հաւատոց յուսոյն արդա- 5
րութեան ակն ունիմք։ Զի ՚ի Քրիստոս Յիսուս ոչ թլփատու- 6
թիւն ինչ կարող է՝ և ոչ անթլփատութիւն. այլ հաւատք
սիրով յաջողեալք։ Բարւոք ընթանայիք, ո՞ կասե- 7
ցոյց զձեզ ճշմարտութեան չհաւանել։ Զի այն հրա- 8
պոյրք՝ ոչ յայնմանէ են որ կոչեացն զձեզ։ Փոքր մի 9
խմոր զամենայն զանգուածն խմորէ։ Այլ ես յու- 10
սացեալ եմ ՚ի ձեզ Տէրամբ՝ թէ ոչ այլազգ ինչ խոր-
հիցիք. և որ խռովեցուցանէ զձեզ՝ կրեսցէ դատաս-
տան՝ ո՛ ոք և իցէ։ Այլ ես եղբարք եթէ թլփատու- 11
թիւն քարոզէի՝ ընդէ՞ր տակաւին հալածիմ. ապա ու-
րեմն խափանեալ իցէ գայթագղութիւն խաչին։ Երա- 12
նի թէ մօտակոտուր իսկ լինէին՝ որ զձեզն խռովեցու-
ցանեն։ Զի դուք յազատութիւն կոչեցեալ էք եղբարք. 13
միայն զի ազատութիւն ձեր ոչ լինիցի ՚ի պատճառս
մարմնոյ. այլ սիրով ծառայեցէք միմեանց։ Զի ամենայն 14
օրէնք ՚ի մի բան կատարին. ՚ի սիրեսցես զընկեր քո
իբրև զանձն քո։ Ապա եթէ զմիմեանս խածատիցէք 15
և ուտիցէք, զգոյշ լերուք՝ գուցէ ՚ի միմեանց սատա-
կիցիք։
ԻԴ. Բայց զայս ասեմ. հոգւով գնացէք, և զցան- 16
կութիւն մարմնոյ մի կատարէք։ Զի մարմինն ցանկայ 17
հակառակ հոգւոյ, և հոգի հակառակ մարմնոյ. և զի
դոքա միմեանց հակառակ են. մի զոր կամիցիքն՝ զայն
առնիցէք։ Իսկ եթէ հոգւով վարիք, ապա չէք ընդ 18
օրինօք։ Զի յայտնի են գործք մարմնոյ. այսինքն են 19

20 չնութիւն, պոռնկութիւն, պղծութիւն, գիջութիւն, կռապաշտութիւն,
կախարդութիւն, թշնամութիւն, հեռ, նախանձ, բարկու-
թիւն, հակառակութիւնք, երկպառակութիւնք, հեր-
21 ձուածք, չարակնութիւնք, սպանութիւնք, արբեցութիւնք,
անառակութիւնք, և որ ինչ սոյին նման են. զոր յառա-
ջագոյն խօսեմ ձեզ, որպէս կանխաւն ասէի, թէ
որ զայսպիսի ինչ գործեն՝ զարքայութիւն Աստուծոյ ոչ ժառան-
22 գեն։ Իսկ պտուղ Հոգւոյն այս է. սէր, խնդութիւն, խա-
23 ղաղութիւն, երկայնմտութիւն, քաղցրութիւն, բարու-
թիւն, հաւատք, հեզութիւն, ժուժկալութիւն. զայսպի-
24 սեաց աստի օրէնքն չեն հակառակ։ Իսկ որ Քրիստոսեանքն
են, զմարմինս իւրեանց ՚ի խաչ հանին կարեօքն և
25 ցանկութեամբք հանդերձ։ Եթէ կեամք Հոգւով՝ ընդ Հո-
26 գւոյն և միաբանեսցուք։ Եւ մի լիցուք սնապարծք՝
միմեանց ձայն տալոյ, և ՚ի միմեանս նախանձելոյ։

ԳԼ. Զ.

1 ԵՂԲԱՐՔ, եթէ յանկարծ ըմբռնեսցի ոք ՚ի
ձէնջ յինչ և իցէ յանցանս, դուք որ հոգևորքդ էք՝
հաստատեցէք զայնպիսին հոգւով հեզութեան. զգոյշ լի-
2 նիցիք անձանց՝ զի մի և դուք փորձիցիք։ Զմիմեանց
բեռն բարձէք, և այնպէս կատարեցէք զօրէնսն Քրիստոսի։
3 Եթէ համարիցի ոք լինել ինչ՝ և չիցէ, զանձն իւր
4 խաբէ։ Զգործ իւր կշռեսցէ իւրաքանչիւրոք, և
ապա անձին իւրում միայն պարծանս տացէ, և մի
5 առ ընկերաւն։ Զի իւրաքանչիւրոք զիւր բեռն բառ-
6 նալոց է։ Հաղորդեսցի աշակերտն վարդա-
7 պետին յամ բարութիս։ Մի խաբիք, Աստուած ոչ արհա-
8 մարհի։ Զի զոր ինչ սերմանէ մարդ՝ զնոյն և հնձես-
ցէ. որ սերմանէ ՚ի մարմին իւր, ՚ի մարմնոյ անտի
հնձեսցէ զապականութիւն. և որ սերմանէ ՚ի հոգին՝
9 ՚ի Հոգւոյ անտի հնձեսցէ զկեանսն յաւիտենից։ Այլ
զբարիս գործել մի ձանձրասցուք, զի ՚ի ժամանակի
10 իւրում հնձեսցուք առանց լքանելոյ։ Այսուհետև
մինչդեռ ժամանակս ՚ի ձեռս է՝ գործեսցուք զբարիս

առ ամենեսեան, մանաւանդ առ ընտանիսն հաւա-
տոց: Տեսէք որպիսի գրով գրեցի առ ձեզ իմով ձե- 11
ռամբ: Զի որ միանգամ կամին բարեմարդիկ լինել 12
մարմնով, նոքա ստիպեն զձեզ թլփատել. միայն զի
մի զխաչին քրիստոսի զհետ երթայցեն: Քան- 13
զի որ թլփատեալքն իսկ են, նոքա զօրէնսն ոչ պա-
հեն. այլ կամին զի դուք թլփատիջիք, զի ձերով
մարմնովդ պարծեսցին:

Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել՝ բայց միայն ՚ի խաչն 14
տն մերոյ յսի քսի, որով ինձ աշխարհ ՚ի խաչ ելեալ է՝
և ես աշխարհի: Զի (՚ի քս յս), ոչ թլփատութի 15
ինչ է՝ և ոչ անթլփատութի, այլ նոր արարած: Եւ 16
որ միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղու-
թի ՚ի վերայ նոցա և ողորմութի և ՚ի վերայ իս-
րայելին այ: Այսուհետև աշխատ ոք զիս մի արաս- 17
ցէ. զի ես զչարչարանսն քսի ՚ի մարմնի իմում կրեմ:
Շնորհք տն մերոյ յսի քսի ը ոգւոյդ ձերում եղ- 18
բարք. ամէն:

Առ գաղատացիս՝ գրեցաւ ՚ի հռոմէ.

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԳԼ. Ա.

1 ԸԿ. Պօղոս առաքեալ յսի քսի կամօքն այ՝ սըր-
բոց որ են յեփեսոս, և հաւատացելոց 'ի քս յս։
2 Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յայ հօրէ մեր-
3 մէ՛ և 'ի տնէ յսէ քսէ։ Օրհնեալ է ած և հայր տն
մերոյ յսի քսի. որ օրհնեաց զմեզ ամենայն հոգևոր
4 օրհնութեամբ յերկնաւորս 'ի քս. որպէս ընտրեաց
զմեզ նովաւ յառաջ քան զլինելն աշխարհի, լինել
5 մեզ սուրբս և անարատս առաջի նր սիրով։ Յառա-
ջագոյն սահմանեաց զմեզ յորդեգրութի 'ի ձեռն յսի
6 քսի 'ի նոյն՝ ըստ հաճութե կամաց իւրոց, 'ի գո-
վեստ փառաց շնորհաց իւրոց՝ որով զուարճացոյց
7 զմեզ սիրելեաւն։ Որով ունիմք զփրկութի 'ի ձեռն ա-
րեան նր, զթողութի մեղաց՝ ըս մեծութե շնորհաց իւ-
8 րոց. որ առաւելաւ 'ի մեզ ամ իմաստութբ և գիտու-
9 թբ։ Ցոյց մեզ զխորհուրդս կամաց իւրոց՝ ըս հա-
10 ճութե իւրում. զոր յառաջագոյն եդ նովաւ, 'ի տըն-
տեսութի լրման ժամանակաց, բովանդակել զամ
քսիւ, որ ինչ յերկինս և որ ինչ յերկրի 'ի նոյն։
11 Որով և վիճակեցաք յառաջագոյն հրաւիրեալք՝ ըս
յառաջադրութեն այ. որ զամ յաջողէ ըս խորհրդոց
12 կամաց իւրոց. լինել մեզ 'ի գովեստ փառաց նր յա-

ռաջագոյն յուսացելոցս 'ի Քս։ Որով և դուք իբրև 13
լուարուք զբանն ճշմարտութեան, զաւետարանն փրկու-
թեան ձերոյ, որով և հաւատացեալ կնքեցայք հոգւովն 14
սրբով աւետեաց. որ է առհաւատչեայ ժառանգութեան մե-
րոյ, 'ի փրկութիւն նուաճութեան, 'ի գովեստ փառաց
նորա։

ԲԴ. Վասն այնորիկ և ես իբրև լուայ զհաւատսն 15
զձեր՝ որ 'ի Տր Յս, և զսէրն որ ընդ ամ սուրբս, ոչ դա- 16
դարեմ 'ի գոհանալոյ վս ձեր՝ յիշել զձեզ յաղօթս.
զի Ած Տն մերոյ Յի Քի Հայրն փառաց՝ տացէ ձեզ 17
զհոգին իմաստութեան և յայտնութեան գիտութեան իւրով.
լուսաւոր առնել զաչս սրտից՝ առ 'ի գիտելոյ մեզ՝ 18
զինչ է յոյս կոչմանն նորա, և զինչ մեծութիւն փառաց
ժառանգութեան նր 'ի սուրբս. և զինչ է առաւելուլ 19
մեծութեան զօրութեան նր 'ի մեզ հաւատացեալս. ըստ յա-
ջողութեան կարողութեան զօրութեան իւրոյ, զոր յաջողեաց 'ի 20
Քս. զի յարոյց զնա 'ի մեռելոց, և նստոյց ընդ աջմէ
իւրմէ յերկինս, 'ի վր ամ իշխանութեան և պետու- 21
թեան և զօրութեան և տէրութեան և ամ անուան անուա-
նելոյ, ոչ միայն յաշխարհիս յայսմիկ՝ այլ և 'ի հան-
դերձելումն։ Եւ զամ ինչ հնազանդ արար 'ի ներքոյ 22
ոտից նր. և զնա ետ գլուխ 'ի վերայ ամ իրիք եկե-
ղեցւոյ, որ է մարմին նորա, լրումն՝ որ զամ յամե- 23
նայնի լնու։

ԳԼ. Բ.

Եւ դուք՝ որ մեռեալն էիք 'ի մեղս ձեր և յան- 1
ցանս, յորս երբեմն գնայիք ըստ յաւիտենի աշխար- 2
հիս այսորիկ՝ ըստ իշխանին իշխանութեան օդոյս այսոյ, որ
այժմ ներգործեալ է յորդիս ապստամբութեան. յորս և 3
մեք ամենեքեան շրջէաք երբեմն 'ի ցանկութիւնս
մարմնոյ մերոյ, և առնէաք զկամս մարմնոյ և զմտաց,
և էաք որդիք բարկութեան իբրև այլքն։

ԲԶ. Այլ Ած որ մեծն է ողորմութբ վս բազում 4
սիրոյն իւրոյ՝ զոր սիրեաց զմեզ, մինչդեռ մեռեալն 5

եաք ՚ի մեղս մեր, կենդանիս արար զմեզ ՚ի քս. քան-
6 զի շնորհօք ապրեցաք. ընդ նմին յարոյց, և ընդ նմին
7 նստոյց յերկնաւորս ՚ի քրիստոս յիսուս։ Զի ցուց-
ցէ ՚ի յաւիտեանսն որ գալոցն են զառաւել մեծու-
թիւն շնորհացն իւրոց՝ քաղցրութբ ՚ի մեզ ՚ի քս
8 յս։ Զի շնորհօք նր էք փրկեալք ՚ի ձեռն հաւա-
9 տոյն. և այս ոչ ՚ի ձէնջ, այլ այ պարգև է. ոչ ՚ի գոր-
10 ծոց, զի մի ոք պարծեսցի։ Զի նորա արարածք եմք՝
հաստատեալք քսիւ յսիւ ՚ի գործս բարուե, յորս յա-
ռաջագոյն պատրաստեաց ած, զի ՚ի նոյնս գնասցուք։
11 Վասն որոյ և դուք յիշեցէ՛ք՝ զի երբեմն հեթանոսք
էի՛ք մարմնով. որ կոչեցեալն էն անթլփատութի՝ յա-
նուանեալ թլփատութէ անտի մարմնաւոր ձեռագոր-
12 ծին. զի էիք ՚ի ժամանակին յայնմիկ առանց քսի,
(և օտարացեալք յաւաքինութենէն իղի,) և օտա-
գիրք յուխտից աւետեացն, և յոյս ինչ ոչ ունէիք՝ և
13 անածք էիք յաշխարհի։ Իսկ այժմիկ ՚ի ձեռն յսի
քսի, դուք որ երբեմն հեռաւորքն էիք՝ մերձաւորք
14 եղերուք արեամբն քսի։ Զի նա է խաղաղութիւն
մեր՝ որ արար զերկոսեան մի. և զմիջնորմն ցանկոյն
15 քակեաց՝ զթշնամութի ՚ի մարմնի իւրում. և զօրէնս
պատուիրանացն հրամանօքն խափանեաց. զի զերկո-
սին հաստատեսցէ ինքեամբ ՚ի մի նոր մարդ, և ա-
16 րասցէ խաղաղութիւն. և հաշտեսցուսցէ զերկոսին
միով մարմնով ընդ այ՝ խաչիւն իւրով, քանզի սպան
17 զթշնամութի յանձին իւրում։ Եւ եկն աւետարա-
նեաց խաղաղութի ձեզ հեռաւորաց և խաղաղութի
18 մերձաւորաց. զի նովաւ ունիմք զմատչութի երկո-
19 քին՝ միով հոգւով առ հայր։ Արդ այսուհետև ոչ
էք օտարք և պանդուխտք, այլ քաղաքակիցք սրբոց և
20 ընտանիք այ. շինեալք ՚ի վերայ հիման առաքելոց և
21 մարգարէից, որոյ է գլուխ անկեանն քս յս. յորում
ամ շինուածն յօդեալ և պատշաճեալ՝ աճէ ՚ի տա-
22 ճար սբ տերամբ։ Յորում և դուք ը նմին շինիք ՚ի
բնակութիւն այ հոգւով։

ԳԼ. Գ

ՎԱՍՆ այսորիկ ես պօղոս կապեալ յ՟ի ք՟ի վասն 1
ձեր հեթանոսաց։ Եթէ լուեալ իցէ ձեր զտնտե- 2
սութիւն շնորհացն ա՟յ, որ տուեալ էն ինձ ՚ի ձեզ։
Զի ըստ յայտնութ՟ե՟ն ցուցաւ ինձ խորհուրդն. որ- 3
պէս յառաջագոյն գրեցի առ ձեզ սակաւուք. առ ՚ի 4
կարող լինելոյ ընթեռնուլ՝ և ՚ի միտ առնուլ զիմա-
ստութ՟ի՟ն զիմ ՚ի խորհրդեանն ք՟ի։ Զի այլոց ազ- 5
գաց ոչ ցուցաւ որդւոց մարդկան. ո՟պ այժմ յայտնե-
ցաւ սրբոց իւրոց առաքելոց և մարգարէից հոգւովն.
լինել հեթանոսաց ժառանգակիցս՝ և մարմնակիցս, 6
և հաղորդս աւետեացն ՚ի ք՟ս յ՟ս՝ աւետարանաւն,
որոյ եղէ ես սպասաւոր ը՟ս պարգևաց շնորհացն ա՟յ՝ 7
որ տուան ինձ ը՟ս յաջողութ՟ե՟ զօրութ՟ե՟ ն՟ր։ Ինձ, որ 8
տրուպս եմ ք՟ա՟մ սրբոց՝ տուան շնորհքս այս, ՚ի հե-
թանոսս աւետարանել զանքննելի մեծութ՟ի՟ն ք՟ի.
և լուսաւոր առնել զամենեսին, թէ զինչ է տնտե- 9
սութիւն խորհրդոյն, որ ծածկեալ էր յա՟մ յաւի-
տենից առ ա՟յ՝ որ զա՟մ ինչ արար. զի յայտնեսցի 10
արդ իշխանութ՟ե՟ց և պետութ՟ե՟ց՝ որ յերկինս են, ՚ի
ձեռն եկեղեցւոյ՝ բազմապատիկ իմաստութ՟ի՟ն ա՟յ.
ը՟ս յառաջադրութ՟ե՟ յաւիտենիցն՝ զոր արար ՚ի ձեռն 11
տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի։ Որով ունիմք զհամարձակութ՟ի 12
և զմատչելութիւն յուսով ՚ի ձեռն հաւատոց նորա։
Վասն որոյ աղաչեմ մի ձանձրանալ ՚ի նեղութ՟ե՟ս 13
մերում, որ վ՟ս ձեր է. որ է փառք ձեր։ Վասն այ- 14
սորիկ դնեմ ծունր առ հայր տեառն մերոյ յ՟ի ք՟ի.
ուստի ա՟մ նահապետութ՟ի յերկինս և յերկրի ա- 15
նուանի. զի տացէ ձեզ ը՟ս մեծութ՟ե՟ փառաց իւրոց, 16
հաստատեալ զօրութեամբ ՚ի ձեռն հոգւոյն իւրոյ ՚ի
ներքին մարդն. բնակել ք՟ի հաւատովք ՚ի սիրտս ձեր. 17
սիրով արմատացեալք և հաստատեալք. զի կարող 18
լինիջիք հասանել ը՟ս ա՟մ սուրբս, զինչ է լայնութ՟ի
և երկայնութիւն և բարձրութ՟ի և խորութ՟ի. Ճա- 19

նաչել զառաւելութի գիտութեան սիրոյն քսի, զի
20 լցջիք ամ լրութբն այ ։ Այլ այնմ որ կարօղն է ա-
ռաւել քան զամ ինչ առնել յաճախութբ՝ քան զոր
խնդրեմքն և իմանամք, ըստ զօրութեն որ յաջողեալն
21 է ՚ի մեզ ։ Նմա փառք յեկեղեցւոջ, և ՚ի քս յս, յա-
մենայն ազգս յաւիտենից յաւիտենս . ամէն ։

ԳԼ. Դ

1 Արդ աղաչեմ զձեզ ես որ կապեալս եմ ՚ի տէր,
2 արժանի գնալ կոչմանն՝ յոր կոչեցարուք ։ Ամենայն
խոնարհութբ և հեզութբ և երկայնմտութբ՝ անսալ
3 միմեանց սիրով . փութալ պահել զմիաբանութի հո-
4 գւոյն յօղիւ խաղաղութե ։ Մի մարմին և մի հոգի,
5 ոպ և կոչեցարուք ՚ի մի յոյս կոչման ձերոյ ։ Մի է
6 տր, մի հաւատք՝ մի մկրտութի ։ Մի ած, և հայր
ամենեցուն՝ որ ՚ի վերայ ամենայնի և ըն ամենեսին՝
7 և յամենեսին ՚ի մեզ ։ Այլ իւրաքանչիւր ումեք ՚ի
մէնջ տուեալ են շնորհք ըստ չափոյ պարգևացն քսի ։
8 Վասն որոյ և ասէ . ել ՚ի բարձունս՝ գերեաց զգե-
9 րութի . և ետ պարգևս մարդկան ։ Որ ելն զինչ է,
10 եթէ ոչ՝ զի էջ նախ ՚ի ստորին կողմն երկրի ։ Որ
էջն, նոյն է՝ և որ ելն ՚ի վերոյ քան զամ երկինս . զի
11 լցցէ զամ ։ Նա ետ զոմանս առաքեալս, զոմանս
մարգարէս, զոմանս աւետարանիչս, զոմանս հովիւս
12 և վարդապետս . ՚ի հաստատութի սրբոց, ՚ի գործ
13 պաշտաման, ՚ի շինուած մարմնոյն քսի . մինչև հաս-
ցուք ամենեքեան ՚ի մի միաբանութիւն հաւատոց և
գիտութե որդւոյն այ . յայր կատարեալ ՚ի չափ հա-
14 սակի կատարմանն քսի ։ Զի մի յայսմհետէ լիցիմք
տղայք խռովեալք և տատանեալք յամ հողմոց վար-
դապետութե, խաբէութբ մարդկան . խորամանկու-
15 թբ ՚ի խաբէութի մոլորութե ։ Այլ ճշմարտեալք
16 սիրով՝ աճեցուսցուք ՚ի նա զամ, որ է գլուխ քս . ուստի
ամ մարմինն յօդեալ և պատշաճեալ ամ խաղալեօք
տարբերուն ըստ ազդեցութե չափով ըստ իւրաքան-

չէր մասին՝ զաճումն մարմնոյ գործէ՝ ՚ի շինուած անձին
իւրոյ սիրով։ Արդ՝ զայս ասեմ և ուխտեմ ՚ի տր̃. մի 17
ևս ձեզ զնոյն օրինակ գնալ՝ որպէս և այլ հեթա-
նոսք գնան՝ ունայնութեամբ մտաց իւրեանց. որոց 18
խաւարեալ են միտք իւրեանց, և օտարացեալ են ՚ի
կենաց անտի այ̃՝ վն̃ տգիտութեն̃՝ որ է ՚ի նս̃, վն̃
կուրութե̃ սրտից իւրեանց։ Որք զանձանց իւրեանց 19
զյոյս հատին, և մատնեցին զանձինս գիջութեան,
՚ի գործս ամ̃ պղծութեան ագահութբ̃։ Այլ դուք 20
ոչ այսպէս ուսարուք զքս̃. թէպէտ և լուարուք զնը- 21
մանէ, և նովաւ ուսայք՝ ոնպ̃ է ճշմարտութիւն յսի.
՚ի բաց մերկանալ ՚ի ձէնջ ը̃ առաջին գնացիցն զմար- 22
դոյն հին՝ զապականեալն ցանկութբ̃ք խաբէութեն̃։
Եւ նորոգել հոգւովն մտաց ձերոց, և զգենուլ զնոր 23
մարդն՝ որ ը̃ այն հաստատեալ է՝ արդարութբ̃ և սրբութբ̃ 24
ճշմարտութեն̃։ Վասն որոյ ՚ի բաց ընկեցէք զստութի. 25
խօսեցարուք զճշմարտութիւն իւրաքանչիւր ընդ ըն-
կերի իւրում. զի եմք միմեանց անդամք։ Բարկա- 26
նայք՝ և մի մեղանչէք. արեգակն ՚ի վր̃ բարկութե̃
ձերոյ մի մտցէ։ Եւ մի տայք տեղի սատանայի։ Որ 27
գողանայրն՝ մի ևս գողասցի, այլ մանաւանդ վաստա- 28
կեսցէ գործել ձեռօք իւրովք զբարիս. զի բաւական
իցէ տալ՝ ումպիտոյ իցէ։ Ամենայն բան տգեղ ՚ի բե- 29
րանոյ ձերմէ մի ելցէ. այլ որ ինչ բարին է ՚ի շինուած
պիտոյից, զի տացէ շնորհս այնոցիկ, որ լսենն։ Եւ 30
մի տրտմեցուցանէք զհոգին սբ̃ այ̃, որով կնքեցարուք
յաւուրն փրկութե̃։ Ամենայն դառնութի և բարկու- 31
թիւն՝ և սրտմտութի և աղաղակ՝ և հայհոյութիւն
բարձցի ՚ի ձէնջ ամ̃ չարութբ̃ն հանդերձ։ Լերուք 32
ընդ միմեանս քաղցունք՝ գթածք. շնորհել մի-
մեանց, որպէս և այ̃ քս̃իւ շնորհեաց մեզ։

ԳԼ. Ե

ԵՂԵՐՈՒՔ նմանօղք այ̃, իբրև որդիք սիրելիք. և 1
գնացէք սիրով՝ ոնպ̃ և քս̃ սիրեաց զմեզ, և մատնեաց 2

զանձն իւր վ՟ս մեր՝ պատարագ և զենումն ա՟յ 'ի հոտ
3 անուշից։ Այլ պոռնկութի՟ն և ա՟մ պղծութի՟ն, կամ ա-
գահութի՟ն և անուանեսցի մի 'ի միջի ձերում, ո՟պ և
4 վայել է սրբոց. և զազրութի՟ն կամ խօսք յիմարութ՟ե
կամ խեղկատակութի՟ն որ ոչ վայել է. այլ մանաւանդ
5 գոհութիւն։ Զայս տեղեկացեալ գիտասջիք. թէ
ամենայն պոռնիկ կամ պիղծ կամ ագահ, որ է կռա-
պաշտ՝ ոչ ունի ժառանգութիւն յարքայութե՟ն ք՟ի
6 և ա՟յ։ Մի ոք զձեզ խաբեսցէ բանիւք սնոտեօք.
զի վ՟ս այսորիկ իսկ գայ բարկութի՟ն ա՟յ 'ի վ՟ր որդւոցն
7 անհաւանութե՟ն։ Մի այսուհետև լինիք բաժանորդք
8 ն՟ց։ Զի թէպէտ և երբեմն էիք խաւար, այժմ լոյս
9 էք 'ի տ՟ր. իբր զորդիս լուսոյ գնասջիք. զի պտուղ լու-
սոյ ա՟մ բարութ՟բ է՝ և արդարութ՟բ և ճշմարտութ՟բ։
10 Փորձեսջիք զինչ է հաճոյ տ՟ն. և մի կցորդ լինիք ան-
11 պտուղ գործոցն խաւարի. այլ մանաւանդ յանդի-
12 մանեսջիք։ Զի որ 'ի ծածուկ ինչ գործի 'ի նոցա՝
13 զայն և խօսել աղտեղի է։ Այլ ա՟մ ինչ յանդիմա-
նեալ 'ի լուսոյ՝ յայտնի լինի. զի ա՟մ ինչ որ յայտնի
14 է՝ լոյս է։ Վասն որոյ և ասէ. արի որ ննջեսդ և
կանգնեաց 'ի մեռելոց, և լուսատու լիցի քեզ ք՟ս։
15 թ. կ. Տեսջիք՝ որպէս ճշմարտիւ գնայցէք. մի իբրև
16 անիմաստք, այլ իբրև իմաստունք. գնեսջիք զժամա-
17 նակս, զի աւուրքս չարութ՟ե են։ Վասն այնորիկ
մի լինիք անմիտք՝ այլ իմացարուք զինչ կամք են տ՟ն։
18 Եւ մի արբենայք գինւով, յորում գեղխութի՟ն է. այլ
19 մանաւանդ լցարուք հոգւով, խօսել 'ի սիրտս ձեր
սաղմոսիւք, և օրհնութեամբք և երգովք հոգևո-
րօք. երգել և սաղմոս ասել 'ի սիրտս ձեր տեառն։
20 Գոհացարուք յամենայն ժամ 'ի վերայ ամենայնի,
21 յանուն տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի՝ հօրն և ա՟յ։ Հնազանդ
22 լերուք միմեանց երկիւղին ք՟ի։ Կանայք իւրեանց
23 արանց հնազանդ լիցին իբրև տ՟ն. զի այր է գլուխ
կնոջ՝ որպէս և քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ. և ինքն
24 է փրկիչ մարմնոյ։ Այլ ո՟պ եկեղեցին հնազանդ լինի

քսի, նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց յամենայնի։ Արք՝ 25
սիրեցէք զկանայս ձեր. որպ և քս սիրեաց զեկեղեցի,
և զանձն իւր մատնեաց ի վ նորա. զի զնա սրբեսցէ 26
սրբութբ աւազանին բանիւ. զի կացուսցէ ինքն իւր 27
յանդիման փառաւոր զեկեղեցի, զի մի ունիցի ինչ
արատ՝ կմ աղտեղութի, կամ այլ ինչ յայնպիսեաց.
այլ զի իցէ սուրբ և անարատ։ Նոյնպէս պարտին արք 28
սիրել զիւրեանց կանայս՝ իբրև զիւրեանց մարմինս.
որ սիրէ զկին իւր զանձն իւր սիրէ։ Զի ոչ ոք եր- 29
բէք ատեաց զանձն իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ
զնա. որպ և քս զեկեղեցի. զի անդամք եմք մարմնոյ 30
նորա, 'ի մարմնոյ նորա և յոսկերաց նորա։ Վասն 31
այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր իւր, և երթիցէ
զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքին 'ի մարմին մի։
Խորհուրդս այս մեծ է՝ բայց ես ասեմ 'ի քս և յե- 32
կեղեցի։ Այլ և դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ. զի իւրա- 33
քանչիւրոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ՝ իբրև զիւր
անձն. և կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ։

ԳԼ. Զ.

ԹԴ. ՈՐԴԻՔ՝ հնազանդ լերուք ծնողաց ձերոց 'ի 1
տր. զի այն է արժանն։ Պատուեա զհայր քո և ըզ- 2
մայր. որ է առաջին պատուիրան յաւետիսն. զի քեզ 3
բարի եղիցի, և երկայնակեաց լինիցիս 'ի վր երկրի։
Հարք մի զայրացուցանէք զորդիս ձեր, այլ սնուցա- 4
նիջիք զնոսա խրատու և ուսմամբ տն։ Ծառայք՝ հը- 5
նազանդ լերուք տերանց ձերոց մարմնաւորաց, ահիւ
և դողութբ և միամտութբ սրտից ձերոց՝ որպէս և
քսի։ Մի առ ականէ ծառայել իբրև մարդահաճոյք. 6
այլ իբրև ծառայք քսի առնել զկամս այ. սրտի մտօք 7
ծառայել՝ իբրև տն, և մի իբրև մարդկան։ Գիտա- 8
ջիք՝ թէ իւրաքանչիւրոք որ զինչ առնէ զբարին, ըզ-
նոյն 'ընդունի և 'ի տեառնէ՝ եթէ ծառայ և եթէ
ազատ։ Եւ դուք տեարք՝ զնոյն առնիջիք առ նոսա. 9
ներելով առնել զպատուհասն. գիտասջիք թէ և

նոցա և ձեր տ՟ր գոյ յերկինս . և ակնառութիւն ոչ գոյ ա-
10 ռաջի ն՟ր : Այսուհետև զօրացարուք տէրամբ , և
11 կարողութ՟բ զօրութ՟ն ն՟ր : Եւ զգեցարուք զսպառա-
զինութիւնն ա՟յ . զի կարող լինիջիք կալ ընդդէմ հ-
12 նարից սատանայի : Զի ոչ է մեզ պատերազմ ը՟դ մար-
մնոյ և ը՟դ արեան . այլ ը՟դ իշխանութի՟ս , և ը՟դ պետութի՟ս ,
և ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ՝ ընդ այս
չարութ՟ե՝ որ 'ի ներքոյ երկնից :
13 ԹՋ . Վասն այսորիկ առէք զսպառազինութի՟ս ա՟յ ,
զի կարող լինիջիք 'ի դիմի հարկանել չարին յաւուրն
14 չարում : Եւ իբրև զա՟մ ինչ կատարիցէք , հաստատուն
կացէք , զտեղի կալջիք պնդեալ զմէջս ձեր ճշմարտու-
15 թ՟բ , և զգեցեալ զզրահս արդարութ՟ե , և ագուցեալ
զոտս պատրաստութեամբ աւետարանին խաղաղու-
16 թեան : Եւ 'ի վ՟ր ամենայնի առէք զվահանն հաւա-
տոյ . որով կարող լինիջիք զա՟մ նետս մուխս չարին
17 շիջուցանել : Եւ առէք զսաղաւարտն փրկութ՟ե , և ըզ-
սուսեր հոգւոյն , որ է բանն ա՟յ . ա՟մ աղօթիւք և խըն-
դրուածովք՝ աղօթս առնել յամենայն ժամանակի
18 հոգւով . և 'ի նոյն տքնիջիք ա՟մ ժուժկալութ՟բ և խըն-
19 դրուածովք՝ վասն ա՟մ սրբոց , և վասն իմ . զի ինձ
տացի բան 'ի բանալ բերանոյ իմոյ , համարձակութ՟բ ցու-
20 ցանել զխորհուրդ աւետարանին . վ՟որ պատգամա-
ւորիմ կապանօքս , զի նովին համարձակեցայց , որ-
21 պէս և պարտ իցէ ինձ խօսել : Բայց զի գիտիցէք և
դուք զինէն , զինչ գործիցեմ՝ զամենայն ինչ ցուց-
ցէ ձեզ Տիւքիկոս սիրելի եղբայր՝ և հաւատարիմ
22 պաշտօնեայ 'ի տ՟ր . զոր առաքեցի առ ձեզ դմին իրի ,
զի գիտասջիք դուք զմէնջ , և մխիթարեսցէ զսիրտս
23 ձեր : Խաղաղութիւն ընդ եղբարս . և սէր հաւա-
տովքն հանդերձ յա՟յ 'ի հօրէ՝ և 'ի տ՟նէ յ՟սէ ք՟սէ :
24 Շնորհք ընդ ամենեսին ոյք սիրեն զտ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս
անեղծութ՟բ . ամէն :

Առ եփեսացիս՝ գրեցաւ 'ի հռովմայ 'ի ձեռն տիւքիկոսի :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍՆ

ԳԼ. Ա.

ժկ. Պօղոս և տիմոթէոս ծառայք յ̄ի ք̄ի՝ 1
ա̄մ սրբոց 'ի ք̄ս յ̄ս, որ են 'ի կողմանս փիլիպեցւոց,
եպիսկոպոսակցօք և սարկաւագօք։ Շնորհք ընդ 2
ձեզ և խաղաղութիւն յ̄այ հօրէ մերմէ՝ և 'ի տ̄նէ
յ̄սէ ք̄սէ։ Գոհանամ զ̄այ իմոյ 'ի վ̄ր ա̄մ յիշատակաց 3
ձերոց, յ̄ամ ժամ յ̄ամ խնդրուածս իմ՝ վ̄ս ձեր ա̄մ̄ցն 4
առնել աղօթս խնդութ̄բ. վասն հաղորդութեան ձե- 5
րոյ ը̄ աւետարանին, յօրէ յառաջնմէ մինչև ցայժմ։
Ստահ եմ յայդ, թէ որ սկսաւն 'ի ձեզ զգործս 6
բարեաց՝ կատարեսցէ մինչև յօրն յ̄ի ք̄ի. որպէս 7
իրաւ իսկ թուի ինձ խորհել զայս վասն ձեր ամենե-
ցուն. վասն ունելոյ ինձ զձեզ 'ի սրտի 'ի կապանս
իմում, և 'ի պատասխանատուութ̄ իմում, և 'ի հաս-
տատութ̄ աւետարանին, կցորդս ինձ շնորհաց ըն-
ձեզ ամենեսին լինել։ Վկայ է ինձ ա̄ծ, որպէս անձ- 8
կացեալ եմ առ ձեզ ամենեսին գթովքն ք̄ի յ̄ի։
Եւ զայն աղօթս առնեմ, զի սէրն ձեր ևս քան զևս 9
առաւել լցցի 'ի գիտութ̄ և յ̄ամ իմաստութ̄. ըն- 10
տրել ձեզ զլաւն՝ զի իցէք հաստատունք և առանց
գայթագղութ̄ 'ի յաւուրն ք̄ի. լցեալ պտղովք արդա- 11
րութ̄ 'ի ձեռն յ̄ի ք̄ի 'ի փառս և 'ի գովեստ ա̄յ։

12 ԺԴ. Կամիմ թէ գիտիցէք եղբարք, զի որ ինչ վ՟ս
իմ էր, ևս քան զևս 'ի յառաջադիմութի՟ աւետարա-
13 նին եկն. մինչև կապանաց իմոց յայտնի լինել 'ի
քրիստոս յամենայն հրապարակին, և առ այլս ա-
14 մենեսին. և առ բազում եղբարս 'ի տէր, որ վըս-
տահ էին կապանօքս իմովք՝ առաւել ևս համարձա-
15 կել՝ առանց երկիւղի զբանն ա՟յ խօսել: Ոմանք առ
նախանձու և հակառակութե՟, և ոմանք մտադիւրու-
16 թե՟ իսկ զք՟ս քարոզեն, և ոմանք 'ի սիրոյ. քանզի
գիտեն՝ եթէ 'ի պատասխանատուութի՟ աւետարանին
17 կամ. և ոմանք առ հեստութե՟ զք՟ս պատմեն, այլ ոչ
սրբութե՟. քանզի համարին նեղութիւն յարուցանել 'ի
18 վ՟ր կապանաց իմոց: Բայց այս զինչ է. որով օրինա-
կաւ և իցէ, եթէ պատճառանօք՝ և եթէ ճշմարտու-
թե՟՝ ք՟ս պատմի. և ընդ այս խնդամ՝ այլ և ուրախ ևս
19 եղէց: Զի գիտեմ, եթէ այս պահի ինձ 'ի փրկութի՟
'ի ձերոց խնդրուածոց՝ և 'ի պարգևաց հոգւոյն յ՟սի
20 ք՟սի, ը՟ստ ակնկալութե՟ և յուսոյն իմոյ. զի մի՟ իւիք յա-
մօթ եղէց, այլ ա՟մ համարձակութե՟՝ ո՟րպ և յա՟մ ժամ և
այժմ մեծասցի ք՟ս 'ի մարմնի իմում, եթէ կենօք՝ և
21 եթէ մահու: Զի ինձ կեանք ք՟ս է, և մեռանել
22 շահ: Բայց եթէ կեանքս մարմնոյ՝ այս ինձ պտուղ
23 գործոյ է. և զինչ ընտրեցից՝ զայն ոչ գիտեմ: Նե-
ղեալ եմ յերկոցունց. ցանկալին ելանել և ը՟նդ ք՟սի լինել՝
24 առաւել լաւ համարիմ. և կալ մնալ աստէն 'ի մար-
25 մնի, կարևոր ևս վ՟ս ձեր: Եւ զայս յուսացեալ գի-
տեմ, եթէ կացից՝ և մնացից ամենեցուն ձեզ, 'ի
26 ձեր զարգանալ և խրախ լինել 'ի հաւատս. զի պար-
ծանք ձեր առաւել լիցին 'ի ք՟ս յ՟ս ինև 'ի միւսանգամ
գալստեան իմում առ ձեզ:

27 Միայն թէ արժանի աւետարանին ք՟սի գնայցէք.
զի եթէ գայցեմ, և տեսանիցեմ զձեզ. և եթէ հե-
ռի իցեմ, և լսիցեմ զձէնջ. զի հաստատուն կայցէք
'ի մի հոգի, և միով շնչով նահատակիցիք 'ի հաւատս
28 աւետարանին. և մի՟ զանգիտիցէք՝ և մի՟ իւիք 'ի հա-

կառակորդաց անտի . որ է ն՟ց հանդէս կորստեան , և
ձերոյ փրկութե՟ ։ Եւ այդ յԱ՟յ է՝ որ ձեզ շնորհեցաւ վ՟ն 29
Ք՟սի . ո՛չ միայն ՚ի նա հաւատալ՝ այլ և վ՟ն ն՟ր չարչա-
րել . զնոյն պատերազմ ունել՝ զոր յիմն տեսէք և այժմ 30
լուէք յինէն ։

ԳԼ. Բ

Արդ եթէ մխիթարութի՟ ինչ իցէ ՚ի Ք՟ս , եթէ սփո- 1
փոփութի՟ սիրոյ՝ եթէ հաղորդութի՟ հոգւոյ , եթէ
գթութի՟ և ողորմութի՟ . լցէ՛ք զխնդութիւնս իմ՝ զնոյն 2
խորհիջիք , զնոյն սէր յանձին ունիջիք , համաշունչք
միախորհուրդք . մի՛ ինչ ը՟ստ գրգռութե՟ , և մի՛ ինչ ը՟ստ 3
սնապարծութե՟ . այլ խոնարհութ՟բ զմիմեանս լաւ
համարել առաւել քան զանձինս . մի՛ զանձանց և եթ 4
դիտել՝ այլ իւրաքանչիւրոք զընկերին ։ Զա՛յն խոր- 5
հեսցի իւրաքանչիւրոք ՚ի ձէնջ , որ և ՚ի Ք՟ս Յ՟ս . որ ՚ի 6
կերպարանս Ա՟յ է , ոչինչ յափշտակութի՟ համարեցաւ
զլինելն հաւասար Ա՟յ . այլ զանձն ունայնացոյց՝ զկեր- 7
պարանս ծառայի առեալ , ՚ի նմանութի՟ մարդկան ե-
ղեալ՝ և կերպարանօք գտեալ իբրև զմարդ ։ Խոնար- 8
հեցոյց զանձն , լեալ հնազանդ մահու չափ՝ և մահու
խաչի ։ Վասն որոյ և Ա՟ծ զնա առաւել բարձրացոյց . 9
և շնորհեաց ն՟մ անուն որ ՚ի վեր է քան զա՟մ անուն ։
Զի յանուն Յ՟սի Ք՟սի ա՟մ ծունր կրկնեսցի՝ երկնաւո- 10
րաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց . և ա՟մ 11
լեզու խոստովան լիցի , թէ Տ՟ր է Յ՟ս Ք՟ս ՚ի փառս Ա՟յ
Հօր ։

Ժ.Զ. Այսուհետև սիրելիք իմ , ո՛րպ՟ յա՟մ հնազան- 12
դեցարուք , մի՛ միայն ՚ի գալստեան իմում , այլ ա-
ռաւել ևս այժմ՝ յորժամ հեռի եմ ՚ի ձէնջ , ահիւ
և դողութ՟բ զանձանց փրկութի՟ գործեցէք ։ Զի Ա՟ծ է՝ 13
որ յաջողէ ՚ի ձեզ զկամելն և զառնելն վ՟ն հաճութե՟ ։
Զա՟մ ինչ գործեցէք առանց տրտնջելոյ և քրթմնջե- 14
լոյ . զի եղիջիք անբիծք և անարատք որդիք Ա՟յ , ան- 15
մեղք ՚ի մէջ կամակոր և խեղաթիւր ազգին . յորոց

16 միջի երեւիցիք իբրեւ լուսաւորք յաշխարհի · զբանն
կենաց ունել յանձինս՝ 'ի պարծանս ինձ յաւուրն
քրիստոսի · զի ոչ ընդունայն ինչ ընթացայ՝ եւ ոչ
17 ընդունայն վաստակեցի ։ Այլ թէպէտ եւ նուիրիմ 'ի
վերայ պատարագի եւ պաշտաման հաւատոց ձերոց
18 խնդամ եւ ուրախակից եմ ամենեցուն ձեր ։ Նոյն-
պէս եւ դուք խնդացէք՝ եւ ուրախակից եղերուք ինձ ։
19 Բայց յուսամ 'ի տէր յիսուս զտիմոթէոս վաղվաղա-
կի արձակել առ ձեզ · զի եւ ինձ սրտի դիւր լինիցի ,
20 յորժամ գիտիցեմ ինչ զձէնջ ։ Զի ոչ զոք ունիմ հա-
21 մաշունչ՝ եթէ ընտանեբար հոգայցէ վ՟ն ձեր ։ Զի
22 ամենեքին զանձանց խնդրեն , եւ ոչ զյ՟ի ք՟ի ։ Բայց
զփորձ նորա գիտէք եւ դուք , զի իբրեւ որդի հօր ծա-
23 ռայեաց ընդ իս յաւետարանին ։ Արդ զսա ակն ու-
նիմ արձակել՝ ո՟պ նոյնհետայն զանձնէ ստուգեցից ։
24 Այլ յուսացեալ եմ 'ի տ՟ր՝ թէ եւ ես իսկ ընդ հուպ
25 եկից ։ Բայց լաւ համարեցայ զեպափրոդիտոս զեղ-
բայր՝ եւ զգործակից եւ զզինուորակից իմ, զձեր ա-
ռաքեալ, եւ զպաշտօնեայ իմոց պիտոյից՝ առաքել առ
26 ձեզ ։ Քանզի եւ ինքն իսկ յոյժ անձկացեալ է տե-
սանել զամենեսին զձեզ · եւ հոգայր՝ զի ձեր լուեալ էր
27 թէ խօթացաւ ։ Եւ արդարեւ խօթացաւ մերձ 'ի
մահ · այլ ա՟ծ ողորմեցաւ նմա · ոչ նմա միայն , այլ եւ
ինձ՝ զի մի տրտմութիւն 'ի վ՟ր տրտմութե՟ն կրիցեմ ։
28 Արդ՝ փութապէս յղեցի զնա , զի տեսեալ զնա միւս-
անգամ ուրախ լինիցիք · եւ ես առանց տրտմութե՟ն
29 եղէց ։ Ընկալջիք զնա 'ի տ՟ր ա՟մ խնդութե՟բ , եւ զայն-
30 պիսիսն առ պատուականս ունիջիք · զի վ՟ն գործոյ
տ՟ն մինչեւ 'ի մահ մերձեցաւ , դուն գործեալ ոգւովք
չափ , զի լցցէ զձեր պակասութիւն իմոյ սպասաւո-
րութեան ։

ԳԼ. Գ

1 ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՒ եղբարք իմ, ուրախ լերուք 'ի տէր ·
զնոյն գրել առ ձեզ՝ ինձ ոչինչ դանդաղելի է , եւ ձեզ

կարի զգուշալի։ Զգոյշ եղերուք 'ի շանց անտի. 2
զգոյշ եղերուք 'ի չար մշակաց անտի. զգոյշ եղերուք
'ի կրճատութենէ անտի։ Զի թլփատութիւն մեք եմք, 3
որ հոգւովն ա՟յ պաշտեմք, և պարծիմք 'ի ք՟ս յ՟ս, և
ոչ 'ի մարմին պանծացեալ եմք։ Թէպէտ և ես իսկ 4
զնոյն վստահութիւն ունիմ 'ի մարմնի, եթէ ոք համա-
րիցի այլազգ վստահ լինել 'ի մարմին, առաւել ևս
ես. թլփատութիւն ութօրեայ, յազգէ ի՟էլի 'ի ցեղէ 5
բենիամենի. եբրայեցի յեբրայեցւոց, ը՟ս օրինացն փա-
րիսեցի. ըստ նախանձայոյզն լինելոյ հալածէի զե- 6
կեղեցին. ը՟ս արդարութեան օրինացն լեալ անարատ։ Այլ 7
որ ինչ ինձ շահն էր՝ զայն վնաս համարիմ վ՟ն ք՟սի։
Այլ և համարիմ իսկ զա՟մ վնաս՝ վ՟ն առաւել գիտու- 8
թեանն յ՟սի ք՟սի տ՟ն մերոյ. վասն որոյ յա՟մէ զրկեցայ՝ և
համարիմ կղկղանս, զի զք՟ս շահեցայց, և գտայց 'ի 9
նմա. իբրև ոչ եթէ զիմ ինչ արդարութիւն՝ որ յօ-
րինաց անտի է՝ ունիցիմ, այլ զհաւատոցն ք՟սի, որ յա՟յ
արդարութիւն է. հաւատովք ճանաչել զնա՝ և զզօ- 10
րութիւն յարութեան նորա՝ և զհաղորդութիւն չարչարանաց նորա,
կերպարանակից լինել մահու նորա. թէ ո՟րպ հասից 'ի 11
մեռելոցն յարութիւն։ Իբր ոչ եթէ արդէն առեալ իցէ, 12
կամ արդէն կատարեալ իցեմ. զհետ մտեալ եմ թէ
հասից, մանաւանդ թէ ըմբռնեալ իսկ իցեմ 'ի ք՟սէ
յ՟սէ։ Եղբարք՝ ես ոչ համարիմ զանձն իմ թէ հա- 13
սեալ իցեմ. բայց մի ինչ է՝ զի զառ 'ի յետոյսն մո-
ռացեալ է, և 'ի յառաջադէմսն նկրտեալ եմ. ուշ ե- 14
դեալ՝ ընթանամ 'ի կէտ կոչմանն ա՟յ 'ի ք՟ս յ՟ս։ Այ- 15
սուհետև՝ որ միանգամ կատարեալքդ էք՝ զայս խոր-
հեսցարուք. և եթէ այլազգ ինչ խորհիցիք՝ սակայն
և զայն ա՟ծ ձեզ յայտնեսցէ։ Բայց յոր ժամանե- 16
ցաքս՝ զնոյն խորհել՝ և նմին կանոնի միաբան լինել։
Նմանողք ինձ եղիջիք եղբարք՝ և դիտասջիք զայնպի- 17
սիսն, որ այնպէսն գնայցեն, ո՟րպ ունիքդ զմեզ ձեզ
օրինակ։ Զի բազումք գնան՝ զորոց բ՟զմ անգամ ա- 18
սէի ձեզ. բայց արդ և լալով իսկ ասեմ, զթշնամեաց

19 խաչին քի. որոց կատարածն կորուստ է. որոց ա՟ծ
որովայնն իւրեանց է և փառք ամօթն իւրեանց,
20 որք զերկրաւորս և եթ խորհին: Այլ մեր առաքի-
նութի յերկինս է, ուստի և փրկչին ակն ունիմք տն
21 յի քի. որ նորոգեսցէ զմարմին խոնարհութե մե-
րոյ կերպարանակից լինել մարմնոյ փառաց իւրոյ,
ըստ զօրութն՝ առ 'ի կարօղ լինելոյ հնազանդեցու-
ցանել ը՟ իւրև զա՟մ:

ԳԼ. Դ

1 ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՒ եղբարք իմ սիրելիք և անձկալիք,
2 ուրախութիւն իմ և պսակ. այսպէս հաստատուն
կացէք 'ի տր՝ սիրելիք. Զեւոդիա աղաչեմ և զսիւն-
3 տիք աղաչեմ, զնոյն խորհել 'ի տր: Այո աղաչեմ
և զքեզ՝ մտերիմ իմ և լծակից, և դու օգնական
լինիջիր նց՝ որք յաւետարանին նահատակեցան ընդ
իս կղեմաւ հանդերձ՝ և այլովք գործակցօք իմովք.
4 որոց անուանքն են 'ի դպրութե կենաց: Ուրախ լե-
րուք 'ի տր յա՟մ ժամ. դարձեալ ասեմ՝ ուրախ լերուք:
5 Հեզութի ձեր յայտնի լիցի ա՟մ մարդկան. տր մերձ
6 է: Մի ինչ հոգայք. այլ ամենայն աղօթիւք և խըն-
դրուածովք, գոհութբ խնդրուածք ձեր յայտնի լի-
7 ցին առ ա՟ծ: Եւ խաղաղութին այ որ 'ի վեր է քան զա՟մ
միտս, պահեսցէ զսիրտս ձեր և զմիտս 'ի քս յս:
8 Այլ. Այսուհետև եղբարք՝ որ ինչ ճշմարտութբ է,
որ ինչ պարկեշտութբ, որ ինչ արդարութբ՝ որ ինչ սըր-
բութբ, որ ինչ սիրով, որ ինչ համբաւ բարեաց, որ ինչ
9 քաջութբ, որ ինչ գովութբ, զայն խորհիջիք: Զոր
ուսարուքն և ընկալարուք և լուայք և տեսէք յիս,
զայն արարէք. և ա՟ծ խաղաղութե եղիցի ը՟ ձեզ:
10 Ուրախ եղէ ես 'ի տր յոյժ. զի և դուք զմտաւ ա-
ծիք հոգալ ինչ վասն իմ, որպէս և հոգայիքն.
11 բայց բարբարէլիք իմն է: Իբր ո՛չ առ կարօտութեան
ինչ ասեմ. զի ես ուսայ՝ որովք կարեմ բաւական լի-
12 նել: Գիտեմ նուաղել, գիտեմ առաւելուլ. յամե-

նայնի ամենևին խելամուտ եմ, և յագել և քաղցե-
նալ. և առաւելուլ և նուազել: Յամենայնի կարող 13
եմ այնու՝ որ զօրացոյցն զիս: Բայց բարւոք արա- 14
րէք՝ զի կցորդ եղերուք ինձ 'ի նեղութեան: Գիտէք և 15
դուք փիլիպեցիք, զի 'ի սկզբան աւետարանին իբրև
ելի ես 'ի մակեդոնիա, և ոչ մի եկեղեցի հաղոր-
դեաց ինձ յաղագս տալոյ և առնլոյ, բայց միայն դուք.
զի և 'ի թեսաղոնիկ միանգամ և երկիցս զպէտս իմ 16
ետուք բերել: Ոչ եթէ խնդրեմ զտուրս, այլ 17
խնդրեմ զպտուղն, որ յաճախէ 'ի բան ձեր: Այլ 18
իմ առեալ զամ, և առաւելեալ եմ. ընկալայ՝ և լի եմ
'ի ձեռն եպափրոդիտեայ, որ 'ի ձէնջ հոտ անուշից՝
պատարագ ընդունելի՝ հաճոյ այ: Եւ ած իմ լի ա- 19
րասցէ զամենայն պէտս ձեր ըստ իւրում մեծութեն՝ փա-
ռօք 'ի քսի յսի: Այլ այ և հօր մերում փառք յաւի- 20
տեանս յաւիտենից. ամէն: Ողջոյն տաջիք ամենայն 21
սրբոց 'ի քսի յսի: Ողջոյն տան ձեզ՝ որ ընդ իս են եղ- 22
բարք: Ողջոյն տան ձեզ ամ սուրբք. մանաւանդ որ 23
'ի տանէ կայսեր են: Շնորհք տն յսի քսի ընդ ոգ- 24
ւոյդ ձերում. ամէն:

Առ փիլիպեցիս՝ գրեցաւ 'ի հռոմէ 'ի ձեռն եպափրոդի-
տեայ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԳԼ. Ա.

1 ԱԲ. ՊՕՂՈՍ առաքեալ յ՟ի ք՟ի կամօքն ա՟յ, եւ
2 տիմոթէոս եղբայր. առ կողոսացիս սուրբս եւ հա-
3 ւատացեալս եղբարս ՚ի ք՟ս: Շնորհք ընդ ձեզ եւ
խաղաղութ՟ի յա՟յ հօրէ մերմէ՝ (եւ ՚ի տ՟նէ յ՟է ք՟է)։
Գոհանամ զա՟յ եւ զհօրէ տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, յամե-
4 նայն ժամ վասն ձեր աղօթս առնեմ։ Իբրեւ լուաք
զհաւատսն ձեր՝ որ ՚ի ք՟ս յ՟ս տ՟ր մեր, եւ զսէրն որ ընդ
5 ա՟մ սուրբս ունիք. վասն յուսոյն՝ որ պահի ձեզ յեր-
կինս. զորմէ լուարուք բանիւն ճշմարտութ՟ե աւետարա-
6 նին, որ եհաս առ ձեզ. որպէս ը՟ ա՟մ աշխարհ աճէ՝
եւ պտղաբերէ. ո՟պ եւ ՚ի ձերում միջի. յօրէ յորմէ
7 լուարուք եւ ծանեայք զշնորհսն ա՟յ ճշմարտութ՟բ. ո՟պ եւ
ուսարուք յեպափրեայ սիրելւոյ ծառայակցէ մերմէ,
8 որ է հաւատարիմ վ՟ս ձեր՝ պաշտօնեայ ք՟ի. որ եւ
9 պատմեաց մեզ զձեր սէրն հոգւով։ Վ՟ս այնորիկ եւ
մեք յօրէ յորմէ լուաք՝ ոչ դադարեմք վ՟ս ձեր աղօթս
առնել՝ եւ խնդրուածս մատուցանել. զի լնուցուք
զգիտութ՟ի կամացն ն՟ր, ա՟մ իմաստութ՟բ եւ հոգեւոր
10 հանճարով. գնալ ձեզ արժանի տ՟ն յա՟մ հաճութ՟ե,
յա՟մ գործս բարութ՟ե պտղաբերք եւ աճեցանք գի-
11 տութ՟բն ա՟յ. ա՟մ զօրութ՟բ զօրացեալք ըստ զօրութ՟ե

փառաց նո՟ . յամ՟ համբերութ՟ի և երկայնմտութ՟ի ։
Ա․Գ․ Ուրախութ՟բ գոհանալ զհ՟յ հօրէ՝ որ կոչեացն 12
զձեզ 'ի մասն վիճակի սրբոցն 'ի լոյս . որ փրկեացն 13
զմեզ յիշխանութենէ խաւարի, և փոխեաց զմեզ
յարքայութ՟ի որդւոյն իւրոյ սիրելւոյ . որով ունիմք 14
զփրկութ՟ի արեամբն նո՟, և զթողութ՟ի մեղաց՝ մար֊
մնոյն նորա . որ է պատկեր աներևութին ա՟յ, ան֊ 15
դրանիկ ա՟մ արարածոց ։ Զի նովաւ հաստատեցաւ 16
ա՟մ, որ ինչ յերկինս՝ և որ ինչ յերկրի, որ երևելին՝ և
որ ոչն երևելին . եթէ աթոռք, եթէ տէրութ՟իք, եթէ
պետութ՟իք, եթէ իշխանութ՟իք . ա՟մ ինչ նովաւ՝ և
'ի նոյն հաստատեցաւ ։ Եւ նա է յառաջ քան զա՟մ, և 17
ա՟մ ինչ նովաւ եկաց բովանդակ ։ Եւ նա է գլուխ 18
մարմնոյ եկեղեցւոյ . որ է սկիզբն, անդրանիկ 'ի մե֊
ռելոց . զի եղիցի ինքն յա՟մի յառաջացեալ ։ Զի 'ի 19
նմա հաճեցաւ ամենայն լրումն ա՟ծութ՟են բնակել .
և նովաւ հաշտեցուցանել զա՟մ 'ի նոյն . արար խա֊ 20
ղաղութ՟ին արեամբ խաչին իւրոյ, որ ինչ յերկրի՝
և որ ինչ յերկինս ։ Եւ զձեզ՝ որ երբեմն օտա֊ 21
րացեալն էիք, և թշնամիք խորհրդովք 'ի գործսն
չարութ՟ե . այժմ աւադիկ հաշտեցոյց անդամովք 22
մարմնոյ իւրոյ 'ի ձեռն մահուն իւրոյ յանդիման կա֊
ցուցանել զձեզ ս՟բս և ամբիծս և անարատս առա֊
ջի նո՟ . եթէ կայցէք 'ի հաւատսն արմատացեալք և 23
հաստատեալք և անշարժք 'ի յուսոյ աւետարանին՝
զոր լուարուք, քարոզելոյ ընդ ա՟մ արարածս 'ի ներ֊
քոյ երկնից . որոյ եղէ ես պօղոս պաշտօնեայ ։
Ա․Գ․ Եւ արդ ուրախ եմ 'ի չարչարանս իմ վասն 24
ձեր . և լնում զպակասութ՟ի նեղութ՟եցն քի՟ի 'ի մարմնի
իմում վ՟ն մարմնոյ նո՟՝ որ է եկեղեցի . որոյ եղէ ես 25
պօղոս պաշտօնեայ՝ ը՟ստ տնտեսութ՟են ա՟յ, որ տուեալ
է ինձ 'ի ձեզ կատարել զբանն ա՟յ . զխորհուրդն՝ որ 26
ծածկեալն էր 'ի յաւիտենիցն և յազգաց . որ այժմ
յայտնեցաւ սրբոց իւրոց ։ Որոց կամեցաւ ա՟ծ ցուցա֊ 27
նել, թէ զինչ է մեծութ՟իւն փառաց խորհրդոյ նո֊

28 յա 'ի հեթանոսս, որ է Քս 'ի ձեզ՝ յոյսն փառաց, զոր
մեքն քարոզեմք. և խրատեմք զամ մարդ և ուսուցա-
նեմք զամ մարդ ամ հոգևոր իմաստութբ. զի կացուս-
29 ցուք զամ մարդ կատարեալ 'ի Քս Յս. յոր և աշխա-
տիմ պատերազմեալ ըստ յաջողութե նր՝ որ յաջո-
ղեալ է յիս զօրութբ:

ԳԼ. Բ

1 ԿԱՄԻՄ զի գիտիցէք դուք՝ որպիսի ջնութի ունիմ
յանձին վս ձեր՝ և վս լաւոդիկեցւոցն, և որոց չիցէ
2 տեսեալ զերեսս իմ մարմնով: Զի մխիթարեսցին
սիրտք նց տեղեկացեալք սիրով. և յամ մեծութի
լրութե իմաստութե 'ի գիտութի խորհրդոյն այ հօր 'ի
3 Քս Յս. յորում ամ գանձք իմաստութե և գիտութե
4 ծածկեալ կան: Այլ զայս ասեմ, զի մի ոք զձեզ զա-
5 ռանցուսցէ պատիր բանիւք: Զի թէպէտ և մար-
մնով հեռի եմ, այլ հոգւով ընդ ձեզ եմ. խնդամ՝
իբրև տեսանեմ զկարգն ձեր՝ և զհաստատութիւն
6 հաւատոյն ձերոյ որ 'ի Քս Յս: Արդ որպէս ընկալարուք
7 զՔս Յս զտր, նովին գնասջիք. արմատացեալք և շի-
նեալք 'ի նա, և հաստատեալք 'ի հաւատս, որպէս
ուսարուքն՝ առաւելեալք 'ի նմին գոհութբ:

8 Զգոյշ լերուք մի ոք իցէ՝ որ զձեզ կողոպտիցէ ճար-
տարմտութբ՝ և սնոտի խաբէութբ, որք ը մարդկան
աւանդութե՝ և ը տարերց աշխարհիս՝ և ոչ ը Յսի Քսի.
9 զի 'ի նմա բնակէ ամ լրումն ածութեն մարմնապէս:
10 Եւ էք դուք նովաւ լցեալք, որ է գլուխ ամ իշխանու-
11 թե և պետութե. որով թլփատեցարուք հաւատովք
զանձեռագործ թլփատութին՝ 'ի մերկանալ զանդամս
12 մարմնոյ թլփատութբն Քսի: Թաղեալք ը նմին 'ի
մկրտութեն, որով և ը նմին յարեայք հաւատովք այ
13 ազդեցութեն, որ յարոյց զնա 'ի մեռելոց: Եւ զձեզ՝
որ երբեմն մեռեալն էիք 'ի մեղս և յանթլփատութե
մարմնոյ ձերոյ, կենդանացոյց յանձին իւրում. շը-
14 նորհեաց մեզ զամ յանցանս մեր՝ և ջնջեաց զձեռա-

գիր մերոյ հակառակութե՟ն հրամանօքն իւրովք. որ
կայր մեզ հակառակ՝ եբարձ զայն 'ի միջոյ՝ և բևե-
ռեաց ընդ խաչափայտին: Մերկեաց զիշխանութի՟ս 15
և զպետութի՟ս. յայտ յանդիմանս խայտառակեաց նշա-
ւակեալ զն՟ա յանձին իւրում'ի յարութե՟ իւրում: Մի 16
ոք այսուհետև զձեզ դատեսցի՝ ուտելով կամ ըմպե-
լով, կամ մասամբք տօնից կամ ամսամտից կամ շա-
բաթուց. որ են ստուերք հանդերձելոցն. այլ մար- 17
մին ք՟ի է: Մի ոք զձեզ խաբեսցէ, որ կամիցի խոնար- 18
հութ՟բ և կրօնիւք հրեշտակաց, զոր չիցէ տեսեալ
զրահետ վարել՝ տարապարտ հպարտացեալ 'ի մտաց
մարմնոյ իւրոյ. և ոչ ունիցի զգլուխն ք՟ն, ուստի ա՟մ 19
մարմինն յօդիւք և խաղալեօք տարաբերեալ և խառ-
նեալ՝ աճէ զաճումն ա՟յ: Եթէ մեռարուք ը՟ք՟ի 'ի 20
տարերց աշխարհիս՝ զի՞ ևս իբրև զկենդանիս աստէն
յաշխարհի կրօնաւորիք: Մի մերձենար, մի ճաշա- 21
կեր, մի հուպ լինիր. որ է ամենայն ինչ 'ի պէտս 22
ապականութե՟, ը՟ս պատուիրանաց և վարդապետու-
թե՟ մարդկան. որ յիմաստութիւն ինն համարէ, 23
ինքնակամ կրօնիւք և խոնարհութ՟բ՝ և անխայու-
թ՟բ մարմնոյ. և ոչ'ի պատիւ ինչ լրութե՟ մարմնոյ:

ԳԼ. Գ

Եթէ յարերուք ընդ ք՟ի, ապա զվերինն խնդրե- 1
ցէք ուր ք՟ն նստի ընդ աջմէ ա՟յ. զվերինն խորհե- 2
ցարուք, մի զայս՝ որ յերկրի աստ է: Զանզի մեռա- 3
րուք՝ և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ ք՟ի յա՟ծ:
Իսկ յորժամ ք՟ս յայտնեսցի՝ կեանքն ձեր, յայն- 4
ժամ և դուք ը՟ն նմա յայտնեսջիք փառօք: Սպանէք 5
այսուհետև զանդամս ձեր զերկրաւորս. 'ի բաց ըն-
կեցէք զպոռնկութիւն, զպղծութի՟, զբիծ, զցանկու-
թի՟ չարեաց, և զագահութիւն՝ որ է կռապաշտու-
թի՟. վասն որոյ գայ բարկութի՟ ա՟յ 'ի վերայ որդւոցն 6
անհաւանութե՟, որովք և դուք երբեմն գնայիք՝ մինչ 7
կենդանիք էիք 'ի նո: Արդ՝ 'ի բաց թօթափեցէք և 8

դուք զայն ամենայն, զբարկութիւն, զսրտմտութիւն, զչա-
րութիւն, զհայհոյութիւն, զխեղկատակութիւն 'ի բերանոց ձե-
9 րոց: Մի ստէք միմեանց. մերկացարուք զհին մարդն
10 գործովքն իւրովք. և զգեցարուք զնորն նորոգեալ 'ի
11 գիտութիւն ըստ պատկերի արարչին իւրոյ. ուր ոչ է
հրեայ և ոչ հեթանոս, թլփատութիւն և անթլփատու-
թիւն, խուժ՝ դուժ՝ սկիւթացի՝ ծառայ՝ ազատ. այլ
12 ամենայն և յամենայնի քս: Զգեցարուք այսուհետև
իբրև ընտրեալք այ՝ սուրբք և սիրեցեալք՝ զգութ
ողորմութիւն, զքաղցրութիւն, զխոնարհութիւն, զհեզութիւն
13 զերկայնմտութիւն, ներել միմեանց, շնորհել իրերաց.
եթէ ուրուք զումեքէ տրտունջ ինչ իցէ. որպէս տր
14 քսի շնորհեաց ձեզ՝ նոյնպէս և դուք: Իսկ 'ի վերայ
15 այսր ամենայնի զսէրն, որ է զօդ կատարմանն. և խա-
ղաղութիւն քսի հաստատեսցի 'ի սիրտս ձեր, յոր
և կոչեցարուքն միով մարմնով:
16 Աճ. Իսկ գոհացօղք լինիջիք. զի բանն քսի բնա-
կեսցէ 'ի ձեզ առատապէս. ամենայն իմաստութբ
ուսուցանել և խրատել զմիմեանս. սաղմոսիւք և օր-
հնութբք և երգովք հոգևորօք՝ և շնորհօք օրհնել 'ի
17 սիրտս ձեր զած: Եւ զամենայն զոր և առնիցէք բա-
նիւք և արդեամբք, զամ յանուն տն յի արասջիք.
18 գոհացօղք լինիջիք զայ և զհօրէ նովաւ: Կանայք՝ հնա-
զանդ լերուք արանց ձերոց, որպէս և վայել է 'ի տր:
19 Արք՝ սիրեցէք զկանայս ձեր, և մի դառնացուցանէք
20 զնոսա: Որդիք՝ հնազանդ լերուք ծնողաց ձերոց յա-
21 մենայնի՝ զի այն է հաճոյ առաջի տն: Հարք՝ մի զայ-
22 րացուցանէք զորդիս ձեր, զի մի տրտմեսցին: Ծա-
ռայք՝ հնազանդ լերուք տերանց ձերոց յամենայնի.
մի առ ականէ ծառայութբ՝ իբրև մարդահաճոյք. այլ
23 միամտութբ սրտի երկնչել 'ի տնէ: Զոր ինչ առնի-
ցէք՝ սրտի մտօք գործեսջիք իբրև տն, և ոչ իբրև
24 մարդկան: Գիտասջիք՝ զի 'ի տնէ առնուցուք զհա-
տուցումն ժառանգութեն ձերոյ. քանզի տն քսի ծա-
25 ռայէք: Իսկ ապիրատն ընկալցի ըստ իւրում ապիրա-
տութեն. զի չիք ակնառութի առաջի այ:

ԳԼ. Դ

Տեա՛րք՝ զիրաւունս եւ զհաւասարութիւն ծա- 1
ռայից ձերոց շնորհեցէք. գիտասջի՛ք՝ զի եւ ձեր տէր
գոյ յերկինս։ Յաղօթից ստէպ կացէք. տքնել 'ի նմին 2
գոհութեա̄։ Յաղօթս արարէք միանգամայն եւ վասն 3
մեր. զի ա̄ծ բացցէ մեզ դուռն բանին, խօսել զխոր-
հուրդն ք̄ի, վասն որոյ եւ կապեալս կամ. զի յայտնի 4
արարից զնա որպէս արժան իցէ ինձ խօսել։
ԱԶ. Իմաստութեամբ գնասջի՛ք առ արտաքինսն, 5
զնոյ առեալ զժամանակս։ Եւ բանն ձեր յամենայն 6
ժամ լի շնորհօք ա̄ն իբրեւ աղիւ համեմեալ լիցի, գի-
տել որպէս արժան իցէ ձեզ իւրաքանչիւր ումեք տալ
պատասխանի։ Զայլ որ ինչ զինէն իցէ՝ ցուցցէ ձեզ 7
զամենայն Տիւքիկոս սիրելի եղբայր՝ եւ հաւատարիմ
պաշտօնեայ՝ եւ ծառայակից 'ի տ̄ր. զոր առաքեցի առ 8
ձեզ զմին իրի, զի գիտասջի՛ք վասն մեր. եւ մխիթա-
րեսցէ զսիրտս ձեր, ընդ Ոնեսիմեա հանդերձ եղբարբ հա- 9
ւատարմաւ եւ սիրելեաւ՝ որ է 'ի ձէնջ. զամենայն
ինչ ցուցցեն ձեզ՝ որ ինչ աստ է։ Ողջոյն տայ ձեզ Ա- 10
րիստարքոս զերեկից իմ, եւ Մարկոս եղբօրորդի Բառ-
նաբայ. վասն որոյ առէք պատուէր՝ եթէ եկեսցէ
առ ձեզ ընկալջի՛ք զնա. եւ Յիսուս՝ որ անուանեալն 11
է Յուստոս, որք են 'ի թլփատութենէ անտի. զի դոքա
միայն գործակից եղեն ինձ յարքայութեանն ա̄յ, որք եւ
եղեն իսկ ինձ մխիթարութի̄։ Ողջոյն տայ ձեզ Եպա- 12
փրաս, որ 'ի ձէնջ ծառայ ք̄սի յ̄ի է. յամենայն ժամ
պատերազմեալ վասն ձեր յաղօթս, զի կայցէք կա-
տարեալք եւ լցեալք յամենայն կամս ա̄յ։ Վկայեմ 13
նմա, զի բազում աշխատութի̄ ունի վասն ձեր, եւ
վասն Լաւոդիկեցւոցն, եւ վ̄ն այնոցիկ՝ որ Յերապօ-
լիսն են։ Ողջոյն տայ ձեզ Ղուկաս բժիշկ եւ սիրելի, 14
եւ Դեմաս։ Ողջո՛յն տաջիք եղբարցն՝ որ են 'ի Լաւոդի- 15
կիայ եւ Նիմփայ, եւ որ առտնին եկեղեցին է նորա։
Եւ յորժամ ընթեռնուցու առ ձեզ թուղթդ՝ արա- 16

ջիք զի եւ 'ի լաւոդիկեցւոց եկեղեցւոջն ընթերցցի․
եւ զառ 'ի լաւոդիկեցւոցն՝ զի եւ դուք ընթեռնուցուք։
17 Եւ ասասջիք Արքիպպոս․ զգոյշ լեր սպասաւորու-
թեանդ՝ զոր ընկալար 'ի Տէր, զի զայդ կատարեսցես։
18 Ողջոյնդ ձեռին իմոյ Պօղոսի է։ Յուշ լիցին ձեզ կա-
պանքս իմ։ Շնորհք ընդ ձեզ․ ամէն։

Առ Կողոսացիս գրեցաւ 'ի Հռովմէ 'ի ձեռն Տիւքիկեայ եւ
Ոնեսիմայ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

ԲԿ․ ՊՕՂՈՍ և սիղուանոս և տիմոթէոս՝ եկե- 1
ղեցւոյդ թեսաղոնիկեցւոց՝ յած՟ հայր մեր և ՚ի տէր
յս՟ քս՟։ Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութի՟։ Գոհա- 2
նամք զայ՟ յամենայն ժամ վս՟ ձեր ամենեցուն՝ յիշա-
տակ առնել յաղօթս մեր անդադար. յիշել զձեր 3
գործն հաւատոց՝ և զվաստակ սիրոյ՝ և զհամբերու-
թի՟ յուսոյ տն՟ մերոյ յսի՟ քսի՟՝ առաջի այ՟ և հօր մե-
րոյ։ Գիտէք եղբարք սիրեցեալք յայ՟ զընտրութի՟ն 4
ձեր. զի աւետարանն մեր ոչ եղև առ ձեզ միայն բա- 5
նիւ, այլ և զօրութբ՟ և հոգւով սրբով և լրութբ՟ բազ-
մաւ. որպէս և գիտէք իսկ՝ թէ որպիսիք եղեաք ՚ի միջի
ձերում վս՟ ձեր։ Եւ դուք նմանեալք մեզ՝ և տն՟, ըն- 6
կալայք զբանն ՚ի բզմ՟ նեղութե՟ խնդութբ՟ հոգւոյն սբյ՟.
լինել ձեզ օրինակ ամ՟ հաւատացելոց, որ են ՚ի մակե- 7
դոնիա և յաքայիա։ Զի ՚ի ձէնջ հնչեաց բանն 8
այ՟. ոչ միայն ՚ի մակեդոնիա և յաքայիա, այլ յամ՟
տեղիս հաւատքն ձեր՝ որ առ ած՟ են, սփռեցան.
զի այսուհետև ոչինչ է պիտոյ մեզ և խօսել ինչ։
Զի նոքին իսկ պատմեն վս՟ մեր, թէ որպէս եղև 9
մեզ մուտ առ ձեզ. և ոպ՟ դարձայք առ ած՟ ՚ի կռոց
անտի, ծառայել այ՟ կենդանւոյ և ճշմարտի. և ակն 10

ունել որդւոյ նորա յերկնից զոր յարոյց 'ի մեռելոց
զՅս՝ որ փրկելոյն է զմեզ 'ի բարկութենէ անտի որ
գալոցն է ։

ԳԼ. Բ.

1 Բ.Գ. ԴՈՒՔ ինքնին գիտէք եղբարք զմուտն մեր
2 առ ձեզ. զի ոչ ընդունայն ինչ եղև. այլ յառաջագոյն
չարչարեալք՝ և Թշնամանեալք, որպէս և դուք իսկ
գիտէք. 'ի մէջ փիլիպեցւոց համարձակեցաք ածով մե-
րով պատմել ձեզ զաւետարանն այ մեծաւ պատերազ-
3 մաւ ։ Զի մխիթարութիւն մեր ոչ 'ի մոլորութենէ էր՝ և
4 ոչ 'ի պղծութենէ՝ և ոչ նենգութբ. այլ որպէս ընտրե-
ցաք յայ հաւատարիմ լինել աւետարանին, նոյնպէս
և խօսիմք. ոչ իբրև մարդկան հաճոյ լինել՝ այլ այ որ
5 քննէն զսիրտս մեր ։ Զի ոչ երբէք բանիւք ողոքա-
նաց եղեաք առ ձեզ, որպէս և դուք իսկ գիտէք.
և ոչ 'ի պատճառս ագահութեան, որպէս և ած
6 վկայէ. և ոչ խնդրեաք փառս 'ի մարդկանէ, ոչ 'ի
7 ձէնջ և ոչ յայլոց ։ Կարող էաք իբրև քսի առաքեալս
ծանրանալ, այլ եղեաք հեզք 'ի միջի ձերում. որպէս
8 դայեակ մի՝ որ սնուցանիցէ մանկունս. նոյնպէս և
մեք զԹայաք 'ի ձեզ. հաճոյ Թուէր մեզ տալ ձեզ ոչ
միայն զաւետարանն այ, այլ և զանձինս մեր. քանզի
9 սիրելիք մեր եղերուք ։ Յիշէք եղբարք՝ զվաստակն
մեր և զջան. զի զցայգ և զցերեկ գործէաք վն չծան-
րանալոյ ումեք 'ի ձէնջ, և քարոզեցաք ձեզ զաւետա-
10 րանն այ ։ Դուք ինքնին վկայէք՝ և ած. որպէս սրբու-
Թբ և արդարութբ և անբծութբ՝ ձեզ հաւատացելոցդ
11 եղեաք. որպէս և գիտէք իսկ. զի զիւրաքանչիւրոք
12 'ի ձէնջ՝ իբրև հայր զորդիս՝ մխիթարեաք և սփո-
փեաք և դնեաք վկայութի գնալ ձեզ արժանապէս
այ, որ կոչեացն զձեզ յիւր արքայութին և 'ի փառս ։
13 Վասն այնորիկ և մեք գոհանամք զայ անպակաս՝
զի առեալ զլուր բանին այ առ 'ի մէնջ՝ ընկալարուք,
ոչ իբրև զբան մարդկան, այլ որպէս ճշմարտիւ՝ զբան այ.

որ և յաջողեալ իսկ է 'ի ձեզ հաւատացելոցդ : Զի 14
դուք նմանող եղերուք եղբարք՝ եկեղեցեացն ա̃յ՝ որ
են 'ի Հրէաստանի 'ի ք̃ս յ̃ս . զի զնոյն չարչարանս
չարչարեցայք և դուք 'ի ձերոց ազգակցաց . որպէս
և նոքայն 'ի Հրէից . որք և զտ̃րն յ̃ս սպանին՝ և ըզ- 15
մարգարէսն , և զմեզ հալածեցին , և ա̃յ յաչաց ելին .
և ա̃մ մարդկան հակառակ եղեն . և արգելուին զմեզ 16
խօսել հեթանոսաց՝ զի ապրեսցին . զի կատարեսցեն
զմեղս իւրեանց յա̃մ ժամ . քանզի հասեալ է 'ի վե-
րայ նոցա բարկութ̃ի մինչև իսպառ :

ԲԶ . Այլ մեք եղբարք՝ թէպէտ և որբ մնացաք 17
'ի ձէնջ առ ժամանակ մի , երեսօք՝ և ոչ սրտիւք .
առաւել ևս փութացաք տեսանել զերեսս ձեր մեծա-
ցանկութ̃ : Վասն այսորիկ կամեցայ գալ առ ձեզ ես 18
պօղոս՝ միանգամ և երկիցս , և խափանեաց զմեզ
սատանայ : Քանզի ո՞վ է մեր յոյս կամ խնդութ̃ի կամ 19
պսակ պարծանաց մերոց . եթէ ոչ դուք 'ի տ̃ր՝ ա-
ռաջի տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի 'ի ն̃ր գալստեանն : Զի դուք 20
էք փառք մեր և խնդութ̃ի :

ԳԼ . Գ

ՎԱՍՆ որոյ ոչ ևս ունիմք ժոյժ , զի բարւոք թուե- 1
ցաւ մեզ միայն մնալ յաթէնս : Եւ առաքեցաք զտի- 2
մոթէոս զեղբայր մեր և զգործակից աւետարանին՝
ա̃յ և հօրն ք̃սի , հաստատել զձեզ՝ և մխիթարել վասն
հաւատոցն ձերոց :

Զի մի տաղտկայցէք 'ի նեղութ̃իս յայսոսիկ . քան- 3
զի դուք ինքնին իսկ գիտէք , զի 'ի սոյն կամք : Քան- 4
զի մինչ առ ձեզն իսկ էաք՝ յառաջագոյն ասէաք ձեզ,
թէ նեղութ̃իք հասանելոց են 'ի վերայ մեր . ո̃պ և
եղև իսկ և գիտացէք : Վասն այնորիկ և ես զի ոչ ևս 5
ունէի ժոյժ՝ առաքեցի գիտել զհաւատսն ձեր . գուցէ
արդեօք փորձեաց և զձեզ փորձիչն , և ընդունայն լի-
նիցի ջանն մեր : Բայց արդ՝ իբրև եկն տիմոթէոս 'ի 6
ձէնջ առ մեզ , և ետ մեզ զաւետիս հաւատոցն ձերոց

և զսէրդ, զի ունիք 'ի մտի զյիշատակս մեր բարեաց
յամ ժամ. ցանկացեալ էք տեսանել զմեզ՝ որպէս և մեք
7 զձեզ. վասն այնորիկ մխիթարեցաք 'ի ձեզ եղբարք՝
'ի վերայ ամ վշտաց և նեղութեց ձերոց՝ 'ի ձեռն հա-
8 ւատոյն ձերոյ. զի այժմ կենդանի եմք՝ եթէ դուք
9 հաստատուն կայցէք 'ի տր։ Զի՞նչ կարեմք գոհու-
թի մատուցանել այ վս ձեր, 'ի վերայ ամ խնդու-
10 թեն, զոր խնդամք վասն ձեր առաջի այ մերոյ. ըն-
ցայգ և զցերեկ առաւել ևս աղաչեմք՝ տեսանել զե-
րեսս ձեր, և հաստատել զպակասութի հաւատոյն
11 ձերոյ։ Այլ ինքն ած և հայր մեր՝ և տր մեր յս քս՝
12 ուղղեսցէ զճանապարհս մեր առ ձեզ։ Եւ զձեզ ինքն
տր բազմապատիկս և առաւելս արասցէ սիրով ընդ
13 միմեանս և առ ամենեսին որպէս և մեք 'ի ձեզ. հաս-
տատել զսիրտս ձեր անարատս 'ի սրբութի առաջի այ
և հօր մերոյ 'ի գալստեանն տն մերոյ յի քի համ-
դերձ ամ սրբովք իւրովք։

ԳԼ. Դ

1 գ.կ. ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՒ եղբարք՝ աղաչեմք զձեզ և
մխիթարեմք 'ի քս յս. զի որպէս ընկալարուք 'ի մէնջ,
թէ որպէս պարտ իցէ ձեզ գնալ՝ և հաճոյ լինել այ.
որպէս և գնայքդ իսկ, զի ևս քան զևս յաւելուցուք
2 'ի նոյն։ Եւ գիտէք՝ թէ որպիսի պատուիրանս տուաք
3 ձեզ 'ի տէր յս։ Զի այս են կամք այ, սրբութիւն
4 ձեր. 'ի բաց լինել ձեզ 'ի պոռնկութենէ. գիտել
իւրաքանչիւր ումեք 'ի ձէնջ զիւր աման ստանալ սրբ-
5 բութբ և պատուով. մի 'ի ցաւս ցանկութե որպէս և
6 այլ հեթանոսք՝ որ ոչ գիտեն զած։ Մի 'ի զանցանել և
զրկել յիւրում յայդմիկ զեղբայր իւր. քանզի վրէժխնդ-
դիր է տր 'ի վր ամի այդորիկ. որպէս յառաջագոյն
7 ասացաք ձեզ, և եդաք վկայութի։ Քանզի ոչ կո-
8 չեաց զմեզ ած 'ի պղծութի՝ այլ 'ի սրբութի։ Այսուհե-
տեւ որ անարգէ, ոչ զմարդ անարգէ, այլ զած՝ որ և
9 ետ զհոգին սր 'ի ձեզ։ Այլ վասն եղբայրսիրութե՝

չէ ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ. զի դուք ինքնին իսկ աս-
տուածուսոյցք էք առ 'ի զմիմեանս սիրելոյ։ Քանզի 10
և առնէք իսկ զայն յա՟մ եղբարս որ են յա՟մ կողմանս
մակեդոնիացւոց։ Աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ առաւել
ևս առաւելուլ և առատանալ. հանդարտել, և գոր- 11
ծել զիւրաքանչիւր. և գործել ձեռօք ձերովք, ո՟պ և
պատուիրեցաք ձեզ, զի գնայցէք պարկեշտութ՟բ առ
արտաքինսն՝ և մի՛ ուիք կարօտեալք իցէք։ Ոչ կա- 12
միմ եղբարք՝ եթէ տգէտք իցէք վ՟ն ննջեցելոցն. զի
մի՛ տրտմիցիք ո՟պ և այլքն՝ որոց ոչ գոյ յոյս։ Եթէ հա- 13
ւատամք՝ եթէ յ՟ս մեռաւ և յարեաւ. նոյնպէս և
ա՟ծ զննջեցեալսն 'ի ձեռն յ՟ի ածցէ ընդ նմա։
Բայց զայս ասեմք տ՟ն բանիւ, եթէ մեք՝ որ կեն- 14
դանիքս եմք մնացեալք՝ 'ի գալստեանն տ՟ն ոչ ժամա-
նեմք ննջեցելոցն։ Զի ինքնին տ՟ր հրամանաւ, 'ի 15
ձայն հրեշտակապետի և 'ի փող ա՟յ իջանէ յերկնից.
և մեռեալք 'ի ք՟ս յարիցեն յառաջագոյն։ Ապա և 16
մեք որ կենդանւոյն մնացեալ իցեմք՝ նոքօք հանդերձ
յափշտակեսցուք ամպովք ընդ առաջ տ՟ն յօդս. և
այնպէս յա՟մ ժամ ընդ տ՟ն լինիցիմք։ Այսուհետև 17
մխիթարեցէք զմիմեանս բանիւքս այսոքիւք։

ԳԼ. Ե

ԳԴ. Այլ վ՟ն ժամուց և ժամանակաց եղբարք՝ չէ 1
ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ։ Զի դուք ինքնին իսկ ըս- 2
տոյգ գիտէք, թէ օրն տ՟ն իբրև զգող գիշերի՝ այն-
պէս հասանէ։ Յորժամ ասիցեն թէ խաղաղութ՟ի և 3
շինութ՟ի է, յայնժամ յանկարծակի հասցէ նոցա
սատակումն՝ ո՟պ և երկն յղւոյ, և մի՛ ապրեսցին։ Այլ 4
դուք եղբարք ոչ էք 'ի խաւարի՝ թէ օրն ձեր իբրև
զգող 'ի վ՟ր հասանիցէ. զի ամենեքին դուք որդիք 5
լուսոյ էք՝ և որդիք տուընջեան. չեմք գիշերոյ՝ չեմք
խաւարի։ Ապա մի՛ զքնով անկանիցիմք՝ ո՟պ և այլքն. 6
այլ արթունք և զուարթունք եղիցուք։ Զի որ ննջենն՝ 7
գիշերի ննջեն, և որ արբենանն՝ գիշերի արբենան։

8 Այլ մեք զի տուընջեան եմք, արթունք եղիցուք, և
զգեցցո՛ւք զզրահն հաւատոյ և սիրոյ, և դիցո՛ւք ըզ-
9 սաղաւարտն յուսոյն փրկութե. Զի ոչ ետ զմեզ ա՟ծ
'ի բարկութի, այլ 'ի փրկութի կենդանութե 'ի ձեռն տ՟ն
10 մերոյ յ՟ի ք՟ի, որ մեռաւ վ՟ն մեր. զի եթէ ար-
թունք իցեմք՝ և եթէ ննջիցեմք, նովաւ համդերձ
11 կեցցուք: Վ՟ն որոյ մխիթարեցէք զմիմեանս, և շի-
նեցէք զիրեարս՝ ո՟ր և առնէքդ իսկ:
12 Գ.Զ. Աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ ճանաչել զվաստա-
կաւորս և զվերակացուս ձեր 'ի տ՟ր, և զխրատիչս ձեր:
13 Եւ համարեցարո՛ւք զն՟ա արժանիս առաւել սիրոյ՝ վ՟ն
գործոյ նոցա. խաղաղութի արարէք ընդ միմեանս:
14 Աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ խրատեցէք զստահակս, մխի-
թարեցէք զկարճամիտս, պատսպարան լերուք տկա-
15 րաց, երկայնամիտ լերուք առ ամենեսեան: Զգո՛յշ
լերուք՝ գուցէ ոք չարի չար հատուցանիցէ. այլ յա՟մ
ժամ զբարեաց զհետ երթա՛յք առ միմեանս և առ ամե-
16 նեսեան: Յամենայն ժամ ուրախ լերուք: Անդադար
17 աղօթս արարէք: Յամենայնի գոհացարո՛ւք. զի այս
18 են կամք ա՟յ ք՟իւ յ՟իւ 'ի ձեզ: Զհոգին մի շիջու-
19 ցանէք: Զմարգարէութիս մի արհամարհէք: Զամե-
20 նայն ինչ փորձեցէք, զբարին ընկալարո՛ւք: Յամե-
21 նայն իրաց չարաց 'ի բա՛ց կացէք: Եւ ինքն ա՟ծ խաղա-
22 ղութե սուրբ արասցէ զձեզ համօրէնս. և բովանդակ
23 ձեր ոգի և շունչ և մարմին՝ անարատ 'ի գալուստն
24 տեառն մերոյ յ՟ի ք՟ի պահեսցի: Հաւատարիմ է՝
25 որ կոչեացն զձեզ, որ և արասցէ զնոյն: Եղբարք ա-
26 ղօթս արարէք և 'ի մեր վերայ: Ողջո՛յն տաջիք եղ-
27 բարց ամենեցուն 'ի համբոյր սրբութե: Երդմնեցու-
ցանեմ զձեզ 'ի տ՟ր՝ ընթեռնուլ զթուղթդ առաջի ա՟մ
28 եղբարց սրբոց: Շնորհք տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի ընդ
ձեզ. ամէն:

Առ Թեսաղոնիկեցիս առաջին Թուղթ՝ գրեցաւ յԱթենայ:

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ
ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

ԴԿ. ՊՕՂՈՍ և սիղուանոս և տիմոթէոս՝ եկե- 1
ղեցւոյդ թեսաղոնիկեցւոյ՝ յած հայր մեր և 'ի տր
յս քս : Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յայ 2
հօրէ մերմէ, և 'ի տեառնէ յսէ քսէ : Գոհանալ 3
պարտիմք զայ յամ ժամ վասն ձեր եղբարք՝ որպէս
և արժան իսկ է . զի ևս քան զևս աճէն հաւատքն
ձեր, և յաճախէ սէր իւրաքանչիւր ամենեցուն ձեր
առ միմեանս : Որպէս և մեզ ձեօք պարծել յեկե- 4
ղեցիսն այ՝ վս համբերութե ձերոյ և հաւատոյ՝ յամ
հալածանս ձեր և 'ի նեղութիս, որում դուքն համբերէք .
յօրինակ արդար դատաստանին այ . արժանի լինել 5
ձեզ արքայութենն այ, վս որոյ և զճգնութիդ կրէք . եթէ 6
պարտ է առաջի այ՝ հատուցանել նեղչացն ձերոյ նե-
ղութի . և ձեզ նեղելոցդ հանգիստ ը մեզ՝ 'ի յայտ- 7
նութեն տն մերոյ յսի, յերկնից հրեշտակօք զօրու-
թե իւրոյ . 'ի բոց հրոյ առնուլ զվրէժս յայնցանէ՝ որք 8
ոչ ճանաչեն զած, և որ ոչ հնազանդին աւետարա-
նին տն մերոյ յսի քսի . որք տայցեն վրէժս 'ի սատա- 9
կումն յաւիտենից՝ յերեսաց տն և 'ի փառաց զօրու-
թե նր . յորժամ գայցէ փառաւոր լինել 'ի մէջ սրբոց 10
իւրոց, և սքանչելի 'ի մէջ ամենայն հաւատացելոց .

զի հաւատարիմ եղեւ վկայու՟թն մեր 'ի վ՟ր ձեր յա-
11 ւուր յայնմիկ: Յոր եւ աղօթս առնեմք վ՟ս ձեր յա-
մենայն ժամ, զի զձեզ արժանիս արասցէ կոչմանն
ձերում ՟տծ մեր՝ մինչեւ լցցէ զամենայն հաճութիւն
12 բարութե՟ան, եւ զգործս հաւատոցն զօրու՟թբ. զի փառա-
ւոր լիցի անուն ՟տն մերոյ յի՟ի ՟քի 'ի ձեզ՝ եւ դուք 'ի
նմա, ըստ շնորհացն ՟այ մերոյ եւ ՟տն յի՟ի ՟քի:

ԳԼ. Բ.

1 Դ. Դ. Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ վասն գալստեանն ՟տն
2 մերոյ յի՟ի ՟քի, եւ մերոյ ժողովելոյն առ նա. մի՛ վաղ-
վաղակի խռովել ձեզ 'ի մտաց՝ եւ մի՛ զարհուրել, մի՛
հոգւով եւ մի՛ բանիւ եւ մի՛ թղթովք՝ իբրեւ թէ 'ի
3 մէնջ. որպէս թէ եկեալ հասեալ իցէ օրն ՟տն: Մի՛
ոք զձեզ խաբեսցէ՝ եւ մի՛ իւիք իրօք. զի եթէ ոչ նախ
եկեսցէ ապստամբու՟թն, եւ յայտնեսցի մարդն ան-
4 օրէնութեան՝ որդին կորստեան, հակառակորդն հը-
պարտացեալ 'ի վերայ ամենայնի, որ անուանեալ իցէ
՟տծ, կամ պաշտօն. մինչեւ նստել նմա 'ի տաճարին
5 ՟այ, եւ ցուցանել զանձն թէ ՟տծ իցէ: Ո՞չ յիշէք զի
6 մինչ առ ձեզն իսկ էի՛ ասէի զայս: Եւ արդ դուք իսկ-
նին գիտէք զայն՝ որ ունին յայտնել նմա յիւրում ժա-
7 մանակի: Զի խորհուրդն անօրէնու՟թե արդէն իսկ
զօրանայ. բայց յայնժամ մինչ 'ի միջոյ բարձցի՝ որ
8 այժմդ ունի: Եւ ապա յայտնեսցի անօրէնն. զոր ՟տր
յի՟ս սատակեսցէ հոգւով բերանոյ իւրոյ, եւ խափա-
9 նեսցէ յայտնու՟բ գալստեանն իւրոյ: Որոյ գալուստն
ըստ ազդեցու՟թե սատանայի է, ամենայն զօրու՟թբ
10 եւ նշանօք եւ արուեստիւք ստովք, եւ ՟ամ պատրանօք
անիրաւու՟թե 'ի վերայ կորուսելոցն. փոխանակ զի
զսէրն ճշմարտու՟թե ոչ ընկալան՝ զի ապրեսցին, եւ
վասն այնորիկ առաքեսցէ ն՟ց ՟տծ ազդեցուի մոլորու-
11 ՟թե՝ հաւատալ ն՟ց ստու՟թեն: Զի դատապարտես-
ցին ամենեքեան՝ որ ոչ հաւատացին ճշմարտու՟թեն,
12 այլ հաճեցան ՟ը անօրէնու՟թն: Այլ մեք պարտիմք

գոհանալ զա՟յ յա՟մ ժամ վ՟ն ձեր եղբարք սիրեցեալք
'ի տ՟նէ. զի ընտրեաց զձեզ ա՟ծ 'ի սկզբանէ 'ի փրկու-
թի՟ն' սրբութե՟բ հոգւոյն և հաւատովքն ճշմարտութե՟ն.
յոր և կոչեաց զձեզ աւետարանաւն մերով 'ի փրկու- 13
թի՟ն փառացն տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի։ Այսուհետև եղ- 14
բարք հաստատունք կացէք' և պինդ կալարուք զաւան-
դութիւնն' զոր ուսարուք, եթէ բանիւ և եթէ
թղթով մերով։ Այլ ինքն տ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս և ա՟ծ և 15
հայր մեր, որ սիրեաց զմեզ' և ետ մեզ մխիթարու-
թի՟ն յաւիտենից' և յոյս բարեաց շնորհօք, մխիթա- 16
րեսցէ զսիրտս ձեր' և հաստատեսցէ յա՟մ բանս և
'ի գործս բարութե՟ն։

ԳԼ. Գ

ԴԶ. Այսուհետև եղբարք' աղօթս արարէք 'ի 1
վերայ մեր, զի բանն տ՟ն ընթասցի. և փառաւոր
լինիցի յամենայն տեղիս' ո՟պ և առ ձեզ. զի ապ- 2
րեսցուք յանօրինաց և յանզգամաց մարդոց. զի ոչ
ամենեցուն են հաւատք։ Այլ հաւատարիմ է տ՟ր, որ 3
և հաստատեսցէ զձեզ' և պահեսցէ 'ի չարէ անտի։
Յուսահ եմք 'ի ձեզ տերամբ, թէ զոր պատուիրե- 4
ցաքն ձեզ, և առնէք' և առնիցէք։ Այլ տ՟ր ուղղես- 5
ցէ զսիրտս ձեր 'ի սէրն ա՟յ' և 'ի համբերութիւնս ք՟ի։
Պատուիրեմ ձեզ եղբարք յանուն տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, 6
խորշել ձեզ յամենայն եղբօրէ' որ ստահակն գնայ-
ցեն. և ոչ ըստ աւանդութե՟ն' զոր ընկալարուք 'ի
մէնջ։ Զի դուք ինքնին գիտէք' թէ որպէս պարտ է 7
ձեզ նմանել մեզ. և ոչ երբէք ստահակեցաք առ ձեզ.
և ոչ ձրի զհաց կերաք, այլ ջանիւ և վաստա- 8
կով զցայգ և զցերեկ գործեաք' վասն չծանրանալոյ
ումեք 'ի ձէնջ։ Ոչ եթէ չունէաք իշխանութի. այլ զի 9
զանձինս օրինակ արասցուք ձեզ' նմանօղս լինել
մեզ։ Քանզի մինչդեռ առ ձեզն իսկ էաք' զայս պա- 10
տուիրէաք ձեզ, թէ որ ոչն կամիցի գործել' և կե-
րիցէ մի։ Արդ լսեմք զոմանց 'ի ձէնջ' թէ ստահա- 11

կութեամբ գնան․ գործ ինչ ոչ գործեն, այլ յուլա֊
12 ցեալ՝ հետաքրքիր շրջին։ Այնպիսեացն պատուէր
տամք՝ և աղաչեմք 'ի տր յս քս, զի հանդարտութբ
13 գործեսցեն՝ և զիւրեանց հաց կերիցեն։ Այլ դուք
14 եղբարք՝ մի ձանձրանայք զբարիս գործել։ Ապա ե֊
թէ ոչ ոք հնազանդեսցի բանից մերում թղթովդ
այդուիկ, դուք նշանակեսջի՛ք զնա․ և մի խառնակես֊
15 ջիք ընդ նմա՝ զի պատկառեսցէ։ Այլ մի իբրև զթշնամ֊
16 մի համարիջիք՝ այլ խրատեսջիք իբրև զեղբայր։ Եւ
ինքն տր խաղաղութե՝ տացէ ձեզ խաղաղութի յա֊
17 մենայն ժամ յամենայն իրս։ Տր ընդ ամենեսին ընդ
ձեզ։ Ողջոյնս իմով ձեռին պօղոսի է, որ է նշանակ․
18 յամենայն թուղթս այսպէս գրեմ։ Շնորհք տն մե֊
րոյ յսի քսի ընդ ամենեսին ձեզ․ ամէն։

Առ Թեսաղոնիկեցիս երկրորդ՝ գրեցաւ յԱթենայ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

ԱԿ. ՊՕՂՈՍ առաքեալ յի̃ի քի̃ի՝ ըստ հրամանի 1
փրկչին մերոյ ա̃յ և քի̃ի յի̃ի յուսոյն մերոյ. տիմո- 2
թեայ որդւոյ սիրելւոյ հաւատովք. շնորհք ողոր-
մութիւն խաղաղութիւն յա̃յ հօրէ և 'ի տեառ-
նէ մերմէ յի̃է քի̃է: Որպէս աղաչեցի զքեզ կալ 3
յեփեսոս՝ մինչ երթայի 'ի մակեդոնիա. զի պա-
տուէր տացես ոմանց չ լինել օտարուսմունս, և չհայ- 4
ել յառասպելս և 'ի տոհմաթիւս անչափս. որ մա-
նաւանդ խնդիրս յուզեն, և ոչ զտնտեսութիւն ա̃յ
հաւատովք: Քանզի գլուխ պատուիրանին սէր է, 5
'ի սր̃բ սրտէ՝ և 'ի մտաց բարեաց՝ և յանկեղծաւոր
հաւատոց: Յորոց ոմանք վրիպեցան՝ խոտորեալք յու- 6
նայնութի̃ բանից: Կամին լինել վարդապետք օրինաց. 7
ինքեանք ոչ իմանան զինչ խօսին՝ և ոչ վասն որոց
պնդեալն են: Գիտեմք՝ եթէ բարւոք են օրէնք՝ ե- 8
թէ ոք զնո օրինօքն կրեսցէ: Բայց զայս գիտասցէ 9
զի 'ի վ̃ր արդարոց օրէնք ոչ կան, այլ 'ի վ̃ր անօրի-
նաց և անհնազանդից՝ ամպարշտաց և մեղաւորաց՝
անսրբոց և պղծոց, զհայր և զմայր անարգողաց, մար-
դասպանաց, պոռնկաց, արուագիտաց, մարդեղուզաց 10
ստոց ստերդմանց. և եթէ այլ ինչ իցէ հակառակ

11 ողջամիտ վարդապետութեանս, որ ը͞ս աւետարանի փա-
ռաց երանելւոյն այ͞ է, որում եղէ ես հաւատարիմ։
12 Շնորհս ունիմ այնմիկ, որ զօրացոյցն զիս 'ի ք͞ս յս͞
'ի տր͞ մեր. զի հաւատարիմ համարեցաւ կարգել 'ի
13 սպասաւորութի. որ յառաջագոյն հայհոյիչն էի և հա-
լածիչ և թշնամանիչ. այլ գտի ողորմութի, զի զայն
14 յանգիտութե և յանհաւատութե գործէի։ Այլ ա-
ռաւել եղեն շնորհք տն͞ մերոյ հաւատովքն և սիրով
15 որ 'ի ք͞ս յս͞։ Հաւատարիմ է բանս' և ամ͞ ընդունե-
լութե արժանի է. զի ք͞ս յս͞ եկն յաշխարհ փրկել
16 զմեղաւորս որոց գլուխն ես եմ։ Այլ վս͞ այնորիկ գտի
ողորմութի զի նախ յիս եցոյց յս͞ ք͞ս զամ͞ երկայն-
մտութի' յօրինակ այնոցիկ' որ հաւատալոցն իցեն 'ի
17 նա, 'ի կեանսն յաւիտենից։ Այլ թագաւորին յա-
ւիտենից' անեղծի և աներևութի, միոյն այ͞' փառք
18 և պատիւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Զայս
պատուիրան աւանդեմ քեզ' որդեակ իմ տիմոթէոս,
ըստ կանխելոյ 'ի քեզ մարգարէութեցն. զի դու զի-
19 նուորեսցիս նոքօք զգեղեցիկ զինուորութիւն. ունիցիս
հաւատս սրբովք մտօք, զոր ոմանց մերժեալ յանձանց
20 իւրեանց' նաւաբեկեցան 'ի հաւատս. որոց սակի են
հիմենոս' և աղէքսանդրոս, զորս մատնեցի սատա-
նայի, զի խրատեսցին չհայհոյել։

ԳԼ. Բ.

1 Այս արդ աղաչեմ, նախ քան զամ͞ առնել աղօթս'
խնդրուածս' պաղատանս' գոհութիւնս վս͞ ամ͞ մարդ-
2 կան. մանաւանդ վս͞ թագաւորաց և ամ͞ իշխանաց.
զի խաղաղութբ͞ և հանդարտութբ͞ վարեսցուք ըզ-
3 կեանս մեր, ամ͞ ա͞ծպաշտութբ͞ և սրբութբ͞։ Զի այն
4 է բարի և ընդունելի առաջի փրկչին մերոյ այ͞. որ
զամ͞ մարդիկ կամի զի կեցցեն' և 'ի գիտութի ճշմար-
5 տութե եկեսցեն։ Զի մի է ա͞ծ, և մի միջնորդ այ͞ և
6 մարդկան' մարդն յս͞ ք͞ս. որ ետ զանձն փրկանս ընդ
7 ամենեցուն' վկայութի ժամանակաց իւրոց։ Յոր ե-

ցայ ես քարոզ և առաքեալ. ճշմարիտ ասեմ ՚ի Քրիստոս և
ոչ ստեմ, եղէ վարդապետ հեթանոսաց հաւատովք և
ճշմարտութեամբ:

ԱԴ. Կամիմ՝ զի արք կայցեն յաղօթս յամենայն տե- 8
ղիս. բառնայցեն զսուրբ ձեռս ՚ի վեր առանց բարկութեան
և երկմտութեան: Նոյնպէս և կանայք ՚ի զարդ խոնար- 9
հութեան՝ ակնածութեամբ և զգաստութեամբ զարդարել զանձինս.
մի ՚ի հիւսս ոսկեմանս ընդելուզեալս մարգարտով,
կամ ՚ի հանդերձս պաճուճեալս. այլ որպէս վայելէ կա- 10
նանց՝ զաստուածպաշտութիւն յանձն առելոց գործովք բարու-
թեան: Կին մարդ ցածութեամբ ուսցի ամենայն հնազանդութեամբ: 11
Այլ ուսուցանել կնոջ մարդոյ ոչ հրամայեմ, և ոչ 12
ճոխանալ լինել քան զայր մարդ. այլ ՚ի լռութեան կալ:
Զի Ադամ նախ ստեղծաւ՝ և ապա Եւայ: Եւ Ադամ 13
ոչ պատրեցաւ՝ այլ կինն պատրեցաւ և յանցեաւ. 14
բայց կեցցէ վասն որդեծնութեան՝ եթէ կացցեն ՚ի հա- 15
ւատս և ՚ի սէր և ՚ի սրբութիւն պարկեշտութեամբ:

ԳԼ. Գ

ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ է բանս. եթէ ոք եպիսկոպոսու- 1
թեան ցանկայ՝ բարւոյ գործոյ ցանկայ: Պարտ է 2
եպիսկոպոսին անարատ լինել, միոյ կնոջ այր, հեզ՝
ցած, պարկեշտ, հիւրասէր, ուսուցիչ. մի թշնամանօղ, 3
մի հարկանօղ, այլ հանդարտ. մի կռուօղ, մի ար-
ծաթասէր. զի իւրում տանն իսկ բարւոք վերակա- 4
ցու լեալ իցէ. որդեակս ունիցի, որ ՚ի հնազանդու-
թեան կայցեն ամենայն պարկեշտութեամբ: Ապա 5
եթէ ոք իւրում տանն վերակացու չգիտիցէ լինել,
զիարդ եկեղեցւոյ Աստուծոյ խնամակալ լինիցի: Մի մատա- 6
ղատունկ, զի մի հպարտացեալ ՚ի դատաստանս սա-
տանայի անկանիցի: Այլ պարտ է նմա վկայութիւն բա- 7
րի և յարտաքնոցն ունել. զի մի ՚ի նախատինս ան-
կանիցի՝ և յորոգայթս սատանայի: Նոյնպէս և ըզ- 8
սարկաւագունս պարկեշտս. մի երկբանս, մի գինե-
սէրս, մի զօշաքաղս. այլ ունիցին զխորհուրդ հա- 9

10 ւատոյն սբ. մտօք ։ Եւ նոքեանք նախ փորձեսցին, և ա-
պա ՚ի պաշտօնն մատիցեն, զի անարատք իցեն ։
11 Նոյնպէս և կանայք նոցա պարկեշտք. մի՛ չարախօսք,
12 հեզք՝ հաւատարիմք յամի ։ Սարկաւագք լինիցին
միոյ կնոջ արք. որք որդւոց իւրեանց բարւոք վերա-
13 կացու լեալ իցեն, և տանց իւրեանց. զի որ բարւոքն
պաշտիցեն, աստիճան բարի անձանց իւրեանց շա-
հին, և բազում համարձակութի ՚ի հաւատսն որ ՚ի
քս յս ։
14 Զայս գրեմ առ քեզ՝ զի ակն ունիմ ՚ի մօտոյ գալ ։
15 Ապա թէ յամեցից՝ զի գիտասցես, թէ ո՞րպէս պարտ
իցէ քեզ ՚ի տան այ շրջել. որ է եկեղեցի այ կեն-
16 դանւոյ, սիւն և հաստատութի ճշմարտութե ։ Եւ
յայտնի իսկ մեծ է խորհուրդն ածպաշտութե. որ ե-
րեւեցաւ մարմնով՝ արդարացաւ հոգւով՝ յայտնեցաւ
հրեշտակաց՝ քարոզեցաւ ՚ի հեթանոսս՝ հաւատա-
րիմ եղև յխի՝ և վերացաւ փառօք ։

ԳԼ. Դ

1 ԱՁ. ԱՅԼ հոգին սբ. յայտնապէս ասէ. թէ ՚ի
ժամանակս յետինս քակեսցին ոմանք ՚ի հաւատոցն.
և հայեսցին յայս մոլորութե, և ՚ի վարդապետութիւ
2 դիւաց, կեղծաւորութ ստաբանք, խարեալք իւրեանց
3 խղճիւն մտաց. որ արգելուցուն յամուսնանալոյ, և
մեկնիցեն ՚ի կերակրոց՝ զոր ած հաստատեաց ՚ի վայե-
լել հաւատացելոց, և ոյք հասեալ իցեն ՚ի ճշմարտու-
4 թեն վերայ ։ Զի ամ արարածք այ՝ բարի են, և չիք
5 ինչ խոտան. մանաւանդ որ գոհութ ընդունիցին. զի
6 սրբի բանիւն այ՝ և աղօթիւք ։ Զայս խրատ տուեալ
եղբարց՝ բարւոք պաշտօնեայ լինիցիս քսի յսի, սնա-
նիցիս բանիւք հաւատոց, և բարւոք վարդապետու-
7 թեն՝ զորոյ զհետն իսկ եղեր ։ Այլ ՚ի պիղծ բանից
և յառասպելաց պառաւանց հրաժարեսջիր ։ Բայց
8 կրթեա զանձն քո յածպաշտութի. զի մարմնոյ կրթու-
թի առ սակաւ ինչ օգտակար է. իսկ ածպաշտութի առ

ա̃մ ինչ օգտակար է, և զաւետիս կենաց ունի՝ զար-
դիս և զհանդերձելոյն։ Հաւատարիմ է բանն՝ և 9
ա̃մ ընդունելութե̃ արժանի է։ Զի ՚ի սոյն իսկ վաս- 10
տակեմք՝ և նախատինս յանձն առնումք. զի յու-
սացեալ եմք յա̃ծ կենդանի, որ է փրկիչ ա̃մ մարդ-
կան մանաւանդ հաւատացելոց։ Պատուէր տացիր 11
զայդ՝ և ուսուցանիջիր, զի մի՛ ոք զքո մանկու̃թդ ար- 12
համարհիցէ։

ԲԿ. Այլ օրինա՛կ լինիջիր հաւատացելոց՝ բանիւք՝
գնացիւք՝ սիրով, հաւատովք, սրբութեամբ։ Մինչ- 13
չև գամ ես, միտ դիր ընթերցուածոց մխիթարու-
թե̃՝ վարդապետութե̃։ Մի՛ անփոյթ առներ զշնոր- 14
հացդ՝ որ ՚ի քեզ են, որ տուաւ քեզ մարգարէու̃ք ՚ի
ձեռնադրութե̃ երիցութե̃։ Զայդ խորհեաց՝ և ՚ի դո̃յն 15
կանխեսջիր. զի քո յառաջադիմու̃թդ ամենեցուն
յայտնի լիցի։ Զգո̃յշ լինիջիր անձին և վարդապե- 16
տութե̃դ՝ և ՚ի դմին յամեսջիր. զայդ եթէ առնիցես՝
և զանձն ապրեցուցես, և զայնոսիկ՝ որ քեզն լսիցեն։

ԳԼ. Ե

ԶԵՐԷՆ մի՛ պատուհասեսցես, այլ մխիթարես- 1
ջի՛ր իբրև զհայր, զերիտասարդս իբրև զեղբարս,
զպառաւունս իբրև զմարս, զմանկամարդս իբրև 2
զքորս՝ ամենայն սրբու̃ք։ Զայրիս պատուեա՛, որ 3
ստոյգ այրիքն իցեն։ Ապա թէ ոք այրի՝ որդիս և թո- 4
ռունս ունիցի, ուսանիցին նախ իւրեանց տանց բարի
առնել՝ և զփոխարէնս հատուցանել ծնողացն. զի
այն է բարի՝ և ընդունելի առաջի ա̃յ։ Իսկ որ ճշմար- 5
տիւ այրին իցէ. և մենացեալ յուսացեալ յա̃ծ, և
կանխեալ յաղօթս և ՚ի խնդրուածս զցայգ և զցե-
րեկ։ Իսկ զիրգ այրին՝ կենդանւոյն մեռեալ է։ Զայս 6
պատուիրեա՛ զի անարատք իցեն։ Իսկ եթէ ոք 7
իւրոց՝ և մանաւանդ ընտանեացն խնամ ո՛չ տանիցի, 8
՚ի հաւատոցն ուրացեալ է՝ և չար ևս քան զանհա-
ւատսն է։ Այրի Կ̃ այրիս անուանեսցի, որ չիցէ պա- 9

10 կաս 'ի վաթսնամենից, միոյ առն կին լեալ. և 'ի գործս
բարիս վկայեն, եթէ մանկունս սնուցեալ իցէ, եթէ
զհիւրս ընկալեալ իցէ, եթէ զսրբոց զոտս լուացեալ
իցէ, եթէ նեղելոց բաւական լեալ իցէ, եթէ զա՟մ
11 գործոց բարեաց զհետ երթեալ իցէ: Այլ 'ի մանկա-
մարդաց այրեացն հրաժարեա, զի յորժամ խայտան
12 զք՟րիւ՝ ամուսնանալ կամին. իսկ զդատաստանս ըն-
13 դունին, զի զառաջին հաւատսն արհամարհեցին: Միան-
գամայն և դատարկանձունք ուսանին՝ շրջօղք տանէ
'ի տուն. և ոչ միայն դատարկք, այլ և փաքրուսք և
14 հետաքրքիրք. և խօսին՝ որ ինչ ոչ է պիտոյ: Կամիմ
զմանկամարդացդ ամուսնանալ, որդիս ծնանել, տնա-
րարս լինել, և մի ինչ պատճառս տալ հակառակոր-
15 դին 'ի հայհոյութե՟ աղագս: Զի արդէն իսկ ոմանք
16 խոտորեցան զկնի սատանայի: Եթէ ոք հաւատա-
ցեալ՝ այրիս ունիցի՝ բաւական լիցի նմ՟, և մի ծանրա-
ցի եկեղեցւոյն. զի ճշմարիտ այրեացն բաւական
լինիցի:

17 Բ Դ. Որ բարւոք վերակացու լինին երիցունք՝ կրկ-
կին պատուոյ արժանի եղիցին. մանաւանդ որ աշ-
18 խատիցին բանիւ և վարդապետութե՟: Քանզի ասէ
գիր. մի կապեսցես զցուլ եզին կալոտւոյ, և արժա-
19 նի է մշակն վարձու իւրոյ: Զերիցու չարախօսութի՟
մի ընդունիցիս. բայց եթէ երկուք՝ և երիւք վկայ-
20 իւք: Իսկ որ մեղանչենն՝ առաջի ամենեցուն յան-
21 դիմանեա, զի և այլքն երկիցեն: Վկայութի՟ դնեմ
առաջի ա՟յ և յի՟ք՟ի՝ և ընտրելոց հրեշտակաց, զի
զայդ պահեսցես առանց մտահաճութե՟. մի ինչ առ-
22 նել աչառանօք: Ձեռս վաղվաղակի յումեք վ՟ր մի
դնիցես, և մի կցորդ լինիցիս մեղաց օտարաց. զանձն
23 քո սուրբ պահեսջիր: Այսուհետև մի ջուր ևեթ ըմ-
պիցես՝ այլ սակաւիկ մի և գինի խառնեսջիր վ՟ն ստա-
24 մոքսի և սաէպ հիւանդութե՟ց: Են մարդք՝ որոց մեղ-
քըն յայտնի են՝ և յառաջագոյն հասեալ 'ի դատաս-
25 տան, և են՝ որոց զկնի երթան: Նոյնպէս և բարի

գործքն յայտնի են. և որ այլ ազգ ևս ինչ իցեն՝ Թաք-
չել ոչ կարեն:

ԳԼ. Զ.

Որ միանգամ ընդ լծով ծառայութեան իցեն, զիւրաքան- 1
չիւր տեարս պատուոյ արժանի համարեսցին. զի
մի անունն այ և վարդապետութիւնն հայհոյեսցի: Իսկ 2
որ հաւատացեալ տեարս ունիցին՝ մի արհամարհես-
ցեն, զի եղբարք են. այլ առաւել ծառայեսցեն՝ զի
հաւատացեալքն են և սիրելիք. որք զբարերա-
րութիւն յանձինս ունիցին. զայս ուսուցանիջիր՝ և
մխիթարեսջիր: Իսկ եթէ ոք այլազգ ինչ ուսուցա- 3
նիցէ, և ոչ անսայցէ ողջմտութեան բանից տն մերոյ յի
քի, և ըստ ածպաշտութեան վարդապետութեանն. այնպի- 4
սին հպարտացեալ է, և ոչինչ ոչ գիտէ. այլ տառապի 'ի
խնդիրս և 'ի բանս հակառակութեան. ուստի լինին նա-
խանձ, հեռ, հայհոյութիւնք կարծիք չարեաց, խարդա- 5
խութիւնք ապականելոց մտաց մարդկան՝ և օտարացե-
լոց 'ի ճշմարտութենէ անտի, որ շահավաճառ համարին
զածպաշտութիւն. բայց դու մերժեսջիր յայնպիսեաց:
բԶ. Այլ շահավաճառ մեծ ածպաշտութիւն է՝ 6
բաւականութեամբ հանդերձ: Զի ոչ բերաք ինչ յաշ- 7
խարհս՝ և ոչ տանել ինչ կարասցուք: Այլ ունիմք 8
կերակուր և հանդերձս, և այնու շատասցուք: Իսկ 9
որք կամին մեծանալ՝ անկանին 'ի փորձութիւն և յորո-
գայթ, և 'ի բազում ցանկութիւնս անմիտս և վնասա-
կարս. որք ընկղմեն զմարդիկ 'ի սատակումն և 'ի
կորուստ: Զի արմատ ամ չարեաց արծաթսիրութիւն 10
է. որում ոմանք ցանկացեալ՝ վրիպեցան 'ի հաւա-
տոցն, և զանձինս արկին ընդ բազում ցաւովք: Այլ 11
դու ով մարդ այ՝ փախիր յայնցանէ, և երթ զհետ
արդարութեան, զածպաշտութեան, զհաւատոց, զսիրոյ, զհամ-
բերութեան, զհեզութեան. Մարտիր զբարւոք մարտն հա- 12
ւատոց, և բուռն հար զկենացն յաւիտենականաց՝
յոր կոչեցարն, և դաւանեցեր զբարւոք դաւանու-

13 թիւնն առաջի բազում վկայից ։ Պատուիրեմ քեզ
առաջի ա՟յ՝ որ կենդանի առնէ զամենայն և յ՟ի ք՟ի՝
որ վկայեաց առաջի պոնտացւոյ պիղատոսի զբարւոք
14 դաւանութիւնն . պահել քեզ զպատուիրանն ան-
բիծ՝ անարատ , մինչև 'ի յայտնութիւն տեառն մե-
15 րոյ յ՟ի ք՟ի . զոր յիւր ժամանակս ցուցցէ երանելին՝
և միայն հզօր , Թագաւոր Թագաւորաց և տ՟ր տե-
16 րանց . որ միայն ունի զանմահութ՟ի՝ բնակեալ 'ի լոյս
անմատոյց . զոր ոչ ո՟ք ետես 'ի մարդկանէ՝ և ոչ տեսա-
նել կարող է . որում պատիւ և զօրութիւն յաւի-
17 տեանս . ամէն ։ Մեծատանց որ են յայսմ աշխարհի՝
պատուէր տացի՟ր՝ մի՛ հպարտանալ և մի՛ յուսալ 'ի մե-
ծութ՟ի մնոտի , այլ յա՟ծ՝ որ տայ մեզ զա՟մ առատապէս
18 'ի վայելել , զբարիս գործել , մեծանալ գործովք բա-
19 րութ՟ե , առատս սիրունս հաղորդս լինել . գանձել
անձանց հիմն բարի 'ի հանդերձեալս , զի բուռն հար-
20 կանիցեն զճշմարիտ կենացն ։ Ո՛վ տիմոթէէ՝ պա-
հեա՛ զաւանդդ խոտորեալ 'ի պղծոց և 'ի նորաձայն
բանից և 'ի հակառակութ՟ե և 'ի մոլարանուն գի-
21 տութենէ . զոր ոմանց յանձն առեալ՝ վրիպեցան 'ի
հաւատոց անտի ։ Շնորհք ը՟ն քեզ . ամէն ։

Առ տիմոթէոս առաջին թուղթ գրեցաւ 'ի լաւոդիկեայ , որ է մայր քաղաքաց պակատիանացւոց ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

Գ.Կ. ՊՕՂՈՍ առաքեալ յ՟ի ք՟ի կամօքն ա՟յ, ը՟ստ 1
աւետեաց կենացն՝ որ 'ի ք՟ս յ՟ս ։ Տիմոթեայ որդւոյ 2
սիրելւոյ՝ շնորհք ողորմութիւն և խաղաղութի՟ յա՟յ
հօրէ և 'ի ք՟սէ յ՟սէ տ՟նէ մերմէ ։ Շնորհ ունիմ ա՟յ՝ 3
զոր պաշտեմն 'ի նախնեաց մտօք սրբովք, իբրև զի ան-
պակաս ունիմ զքէն յիշատակ յաղօթս իմ. զցայգ և
զցերեկ ցանկացեալ եմ տեսանել զքեզ, յիշատա- 4
կեալ զարտասուսն քո՝ զի լցայց ուրախութե՟. զմտա- 5
ածեալ զանխիղճ հաւատսն որ են 'ի քեզ. որ յա-
ռաջագոյն բնակեցաւ 'ի հանոյ քում լաւոդեայ, և
'ի մօր քում եւնիկեայ. հաստատեալ եմ՝ թէ և 'ի
քեզ է ։ Վասն որոյ յիշեցուցանեմ քեզ արծարծել 6
զշնորհսն ա՟յ՝ որ են 'ի քեզ 'ի ձեռնադրութե՟ իմմէ ։
Զի ոչ ետ մեզ ա՟ծ հոգի վհատութեան, այլ զօրու- 7
թեան և սիրոյ՝ և զգաստութե՟ ։ Մի՛ այսուհետև 8
ամօթ համարիցիս զվկայութի՟ տեառն մերոյ՝ և մի՛
զիս զկապեալ նո՟ր. այլ կցո՛րդ լեր չարչարանաց աւե-
տարանին՝ ը՟ստ զօրութե՟ն ա՟յ ։ Որ փրկեաց զմեզ, և կո- 9
չեաց 'ի կոչումն սուրբ ոչ ը՟ստ գործոց մերոց՝ այլ ը՟ստ իւ-
րում յառաջադրութե՟ն և շնորհաց, որ տուաւ մեզ 'ի
ք՟ս յ՟ս յառաջ քան զժամանակս յաւիտենից .

10 Գդ. Բայց յայտնեցաւ այժմիկ յերեւել փրկչին
մերոյ յ̄ի ք̄ի. որ խափանեաց զմահ՝ և լուսաւոր
արար զկեանս և զանեղծութի̄ն 'ի ձեռն աւետարանին.
11 որոյ եղայ ես քարոզ և առաքեալ՝ և վարդապետ հե-
12 թանոսաց ։ Վ̄ն որոյ և զայս չարչարանս կրեմ, այլ
ոչինչ ամօթ համարիմ. քանզի գիտեմ՝ յո հաւա-
տացեալն եմ, և հաստատեալ եմ, թէ կարող է զա-
13 ւանդն իմ պահել յօրն յայն ։ Ունիցիս օրինակ ողջ-
մտութե̄ բանիցն, զորս յինէն լուար՝ հաւատովք և
14 սիրով որ 'ի ք̄ս յ̄ս ։ Զբարւոք աւանդն պահեսջիր՝
15 'ի ձեռն հոգւոյն ս̄բյ 'ի մեզ բնակելոյ ։ Զայս գի-
տասջիր՝ զի մեկնեցան 'ի մէնջ ամենեքեան որ էին
յասիա, որոց սակի են փիգեղոս և հերմոգենէս ։
16 Տացէ տ̄ծ ողորմութի̄ տանն ոնէսիփորայ. զի բազում
անգամ հանգոյց զիս, և զկապանս իմ ոչ ամօթ հա-
17 մարեցաւ. այլ իբրև եկն 'ի հռովմ, փութապէս խնդ-
18 րեաց զիս՝ և եգիտ ։ Տացէ նմա տ̄ր՝ ողորմութի̄
գտանել 'ի տեառնէ յաւուրն յայնմիկ. և որչափ ինչ
միանգամ յեփեսոս սպաս կալաւ ինձ, զայն դու
ինքնին քաջ գիտես ։

ԳԼ. Բ.

1 ԱՅԼ. դու որդեակ իմ, զօրացիր շնորհօքն՝ որ 'ի ք̄ս
2 յ̄ս ։ Եւ զոր լուար յինէն բազում վկայիւք՝ զայն
աւանդեսցես հաւատարիմ մարդոց՝ որք բաւական
իցեն և զայլս ուսուցանել ։
3 Գզ. Վշտակից լեր իբրև զբարւոք զինուոր ք̄սի
4 յ̄սի ։ Ոչ ո՛ք զինուորեալ աստէն ը̄ կենաց աշխարհիս
5 պատաղի, եթէ զօրավարին հաճոյ լինիցի ։ Եւ
եթէ մարտիկ ոք իցէ ոչ պսակի՝ եթէ ոչ ը̄ս օրինին
6 մարտիցէ ։ Եւ հողագործին աշխատելոյ պարտ է նախ
7 'ի պտղոյն վայելել ։ Իմա զինչ ասեմս. տացէ քեզ
8 տ̄ր իմաստութի̄ յամենայնի ։ Յիշեա զյ̄ս ք̄ս յա-
րուցեալ 'ի մեռելոց 'ի զաւակէ դաւթի՝ ըստ աւե-
9 տարանիս իմում. յորում չարչարիմ կապանօք չափ՝

իբրև զչարագործ, այլ բանն ա՟յ ոչ եթէ կապեալ լիցի ։
Վասն այնորիկ ա՟մի համբերեմ վ՟ն ընտրելոցն, զի 10
և նոքա փրկութեան հասանիցեն որ 'ի ք՟ս յ՟ս երկնա-
ւոր փառօքն հանդերձ ։ Հաւատարիմ է բանս. զի 11
եթէ ընդ նմա մեռաք՝ ը՟ն նմին և կեցցուք. և եթէ 12
համբերեմք, ը՟ն նմին և թագաւորեսցուք. և եթէ ու-
րանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. և եթէ չհաւատամք, 13
նա հաւատարիմ մնայ, ուրանալ զանձն իւր ոչ կարէ ։
Զայս յուշ արասջիր վկայութ՟ի եդեալ առաջի ա՟յ. 14
մի բանակռիւ լինել յոչինչ պէտս 'ի կործանումն լսո-
ղաց ։

ԿԻԲ. Փութասջիր զանձն քո ընտիր կացուցանել 15
առաջի ա՟յ, մշակ առանց ամօթոյ. ուղիղ հատանո-
տել զբանն ճշմարտութեան ։ Այլ 'ի պղծոց և 'ի սնո- 16
տի խօսից մերժեսջիր. զի առաւել յառաջ դայցեն
յամբարշտութիւնս. և բանք նոցա իբրև զքաղց- 17
կեղ ճարակ գտանեն. որոց սակի են Հիմենոս՝ և Փի-
ղետոս. որք վրիպեցան 'ի ճշմարտութ՟է և ասեն՝ եթէ 18
յարութ՟ի մեռելոց արդէն իսկ եղեալ է. և կործանեն
զհաւատս ումանց ։ Այլ հաստատուն հիմն ա՟յ կայ՝ 19
և ունի զկնիքս զայս, եթէ ծանեաւ տ՟ր զայնոսիկ՝
որ իւրն են. և 'ի բաց լիցի յանիրաւութ՟է ա՟մ՝ որ
անուանէ զանուն տ՟ն ։ Այլ 'ի տան մեծի ոչ միայն 20
են անօթք ոսկեղէնք և արծաթեղէնք, այլ և փայ-
տեղէնք և խեցեղէնք. են որ 'ի պատուի են, և են
որ յանարգութ՟ե ։ Եթէ ոք սրբեսցէ զանձն իւր յայն- 21
պիսեաց անտի, եղիցի անօթ պատուական՝ սրբեալ
և պիտանի տ՟ն իւրում՝ յամենայն գործս բարութ՟ե
պատրաստեալ ։ Այլ յերիտասարդական ցանկութ՟եց 22
փախիր. և երթ զհետ արդարութ՟ե՝ զհաւատոյ,
զսիրոյ, զխաղաղութեան, զսրբութեան, ը՟ն այնոսիկ՝
որ կարդան զանուն տ՟ն սուրբ սրտիւք ։ Այլ 'ի յի- 23
մար և յանխրատ խնդրոց հրաժարեա. գիտասջիր
թէ անտի ծնանին կռիւք ։ Բայց ծառայի տ՟ն ոչ է 24
պարտ կռուել, այլ հեզ լինել առ ամենեսին՝ ուսու-

25 ցիչ անոխակալ։ Հանդարտութբ՟ խրատել զհակառա-
կօղսն. թերեւս տացէ նց՟ ած՟ ապաշխարութի՟ ’ի գի-
26 տութի՟ ճշմարտութե՟. և սթափեսցին յորոգայթից
սատանայի, որսացեալք ’ի նմանէ ’ի նորա կամս։

ԳԼ. Գ.

1 ԿԻՐ. ԶԱՅՍ գիտասջիր՝ եթէ յաւուրս յետինս
2 եկեսցեն ժամանակք չարք. զի եղիցին մարդիկ անձ-
նասէրք արծաթասէրք հպարտք ամբարտաւանք հայ-
հոյիչք անհաւանք ծնողաց, անշնորհք անսուրբք,
3 աննուէրք անգութք բանսարկուք անժոյժք վէպք ան-
4 բարեսէրք, մատնիչք յանդգունք ամբարհաւանք,
5 ցանկասէրք մանաւանդ՝ քան ածասէրք. որ ունիցին
զկերպարանս ածպաշտութե՟, և ’ի զօրութե՟ անտի նր՟
6 ուրացեալ լիցին. և խորշեսջիր ’ի նոցանէ։ Քանզի
’ի նոցանէ են՝ որ մտանեն տանէ ’ի տուն, և գերեն
զկանայս շեղջակուտեալս մեղօք վարեալք ’ի պէսպէս
7 ցանկուխս. որ յամ՟ ժամ՟ ուսանին, և երբէք ’ի գի-
8 տութի՟ ճշմարտութե՟ ոչ հասանեն։ Այլ ոպ՟ յանէսն և
յամբրէս հակառակ կացին մովսէսի. նոյնպէս և սո-
քա հակառակ կան ճշմարտութեն. մարդք ապակա-
9 նեալք մտօք՝ անպիտանք ’ի հաւատս։ Այլ ոչ երբէք
գայցեն յառաջ ’ի լաւ անդր. քանզի անմտութի՟ սոցա
յայտնի լինիցի ամենեցուն, որպէս և նոցայն իսկ
եղև։

10 Այլ դու զհետ եկիր վարդապետութե՟ իմոյ՝ առաջ-
նորդութե՟ յօժարութե՟ հաւատոյ՝ երկայնմտութե՟
11 սիրոյ համբերութե՟, հալածանաց չարչարանաց. որպի-
սիք եղեն ինձ յանտիոք և յիկոնիոն և ’ի լիւստրոս,
որպիսի հալածանաց համբերի. և յամէ՟ փրկեաց
12 զիս տր՟։ Եւ ամենեքին՝ որ կամիցին ածպաշտութբ՟
13 կեալ ’ի քս՟ յս՟, ’ի հալածանս կացցեն։ Այլ մարդք
չարք և կախարդք յառաջ եկեսցեն ’ի չար անդր.
14 մոլորեալք և մոլորեցուցանիցեն։ Այլ դու հաստա-
տուն կաց յոր ուսարդ, և հաւատարիմ եղեր.

գիտես ուստի ուսար · զի 'ի մանկութենէ զգիրս սուրբս 15
գիտես, որ կարող են իմաստուն առնել զքեզ 'ի փր-
կութի 'ի ձեռն հաւատոյն որ 'ի քս յս :
ԴՐ · Ամենայն գիրք ածաշունչք և օգտակարք, 'ի 16
վարդապետութի են և 'ի յանդիմանութի և յուղղութի և
'ի խրատ արդարութե · զի կատարեալ լիցի մարդն այ յամ 17
գործս բարութե հաստատեալ :

ԳԼ · Դ

ԶԱՅՍ վկայութի դնեմ առաջի այ և յսի քսի, 1
որ դատելոց է զկենդանիս և զմեռեալս՝ 'ի յայտնութե
իւրում և յարքայութե · և դու քարոզեա զբանն, հաս 2
'ի վերայ ժամու և տարաժամու, յանդիմանեա, սաս-
տեա մխիթարեա ամ երկայնմտութբ և վարդապե- 3
տութբ : Վասնզի եկեսցէ ժամանակ՝ զի ողջմտութե
վարդապետութեանն ոչ անսայցեն · այլ ըստ իւրաքանչիւր
ցանկութեանց կուտեսցեն իւրեանց վարդապետս՝ ըստ
մարմաջելոյ լսելեաց իւրեանց · և 'ի ճշմարտութենէ 4
անտի դարձուցանիցեն զլսելիս՝ և յառասպելս կոր-
ծանեսցին : Այլ դու զուարթ կաց յամի, չարչարեաց, 5
զգործս աւետարանչի գործեա · զպաշտօնդ քո կա-
տարեալ կալ : Զի ես այսուհետև նուիրեալ եմ, և 6
ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ կայ : Զբարւոք պա- 7
տերազմ պատերազմեցայ, զընթացսն կատարեցի,
զհաւատսն պահեցի : Այսուհետև կայ մնայ ինձ ար- 8
դարութե պսակն, զոր հատուսցէ ինձ տր յաւուր
յայնմիկ արդարն դատաւոր · ոչ միայն ինձ, այլ և ա-
մենեցուն՝ որ սիրեցին զյայտնութի նր :
ՋՐ · Փութասջիր գալ առ իս վաղվաղակի · զի 9
դեմաս եթող զիս՝ և սիրեաց զաշխարհ, և գնաց 'ի
թեսաղոնիկէ · կրեսկէս 'ի գաղղիա, տիտոս 'ի դաղ- 10
մատիա · ղուկաս միայն է ընդ իս : Զմարկոս առեալ 11
ընդ քեզ ածիցես՝ զի է ինձ պիտանի 'ի սպասաւորու-
թի : Զտիւքիկոս առաքեցի յեփեսոս : Զփելոնն 12
թողի 'ի տրովադայ առ կարպոսի · յորժամ գայցես՝ 13

14 բերջիր և զգիրսն մանաւանդ զմատեանսն ։ Աղեքսան-
դրոս (դարբին) բազում չարչարանս եցոյց ինձ . հա-
15 տուսցէ նմա տէր ըստ գործս նորա ։ Յորմէ և դու
անձնապահ լինիջիր . զի շատ հակառակ եկաց բանից
16 մերոց ։ Յառաջնում ատենին ոչ ոք ինձ 'ի թիկունս
եկաց , այլ ամենեքին թողին զիս . մի համարեսցի նց̃
17 այն ։ Այլ տ̃ր օգնեաց ինձ , և զօրացոյց զիս , զի ինև
քարոզութիւն հաստատեսցի , և լուիցեն ա̃մ հեթանոսք .
18 և ապրեցայ ես 'ի բերանոյ առիւծուն ։ Փրկեսցէ զիս
տ̃ր յամենայն գործոց չարաց , և զերծուսցէ զիս յար-
քայութ̃ի իւր՝ որ յերկինս է , որում փառք յաւիտեանս
19 յաւիտենից . ամէն ։ Ողջոյն տացիր Պրիսկեայ և
20 Ակիւղեայ՝ և Ոնէսիփորայ տանն ։ Երաստոս մնաց 'ի
Կորնթոս . զՏրոփիմոս թողի 'ի Միլիտոս հիւանդացեալ ։
21 Փութասջիր յառաջ քան զձմեռն գալ ։ Ողջոյն տան
քեզ Եւբուղոս և Պուդէս և Լինոս և Կղօդիա և
եղբարք ամենեքեան ։ Տ̃ր յ̃ս ք̃ս ը̃ հոգւոյդ քում ։
22 Շնորհք ընդ քեզ . ամէն ։

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ , ՈՐ ԷՐ ԵՓԵՍԱՑՒՈՑ ԵԿԵՂԵ-
ՑՒՈՅՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՌԱՋԻՆ ՁԵՌՆԱԴՐԵԱԼ . ԳՐԵՑԱՒ 'Ի ՀՌՈՎ-
ՄԷ՝ ՅՈՐԺԱՄ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄ ԵԿԱՑ ՅԱՏԵՆԻ ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՋԻ
ՆԵՐՈՆԻ ԿԱՅՍԵՐ ՀՌՈՄԱՅ ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԳԼ. Ա.

ԿԻՐ. Պօղոս ծառայ այ եւ առաքեալ յի քի, 1
ըստ հաւատոց ընտրելոցն այ, եւ 'ի գիտութիւն ճշմար-
տութեան որ ըստ ածպաշտութեանն է. յուսով կենացն յա- 2
ւիտենից, զոր խոստացաւ անսուտն ած յառաջ քան
զժամանակս յաւիտենից. բայց յայտնեաց իւրովք 3
ժամանակօք զբանն իւր քարոզութբ, որոյ եղէ ես
հաւատարիմ ըստ հրամանի փրկչին մերոյ այ: Տի- 4
տոսի որդւոյ սիրելւոյ ըստ հասարակաց հաւատոց,
շնորհք եւ խաղաղութիւն յայ հօրէ՝ եւ 'ի տնէ յսէ քսէ
փրկչէ մերմէ: Վասն այնորիկ թողի զքեզ 'ի 5
Կրետէ, զի որ ինչ միանգամ պակաս իցէ ուղղեսցես,
եւ կացուսցես ըստ քաղաքաց երիցունս՝ ոպ եւ ես քեզ
պատուիրեցի: Եթէ ոք անարատ իցէ, միոյ կնոջ 6
այր, որդեակս ունիցի հաւատացեալս՝ եւ ոչ յամբաս-
տանութե անառակութեան, կամ անհնազանդս: Զի 7
պարտ է եպիսկոպոսին անարատ լինել՝ որպէս եւ այ
տնտեսի. մի յանդուգն, մի բարկացող, մի թշնա-
մանող, մի հարկանող, մի զօշաքաղ. այլ հիւրասէր, 8
բարեսէր, ցած, արդար, սուրբ, ժուժկալ. վերա- 9
կացու լինել հաւատարիմ բանին վարդապետութեան,
զի կարող իցէ եւ մխիթարել ողջմութբ վարդապետու-

10 թեանն , և զհակառակորդս կշտամբել : Քանզի
բազումք են անհնազանդք՝ զրախօսք և մտախաբք . մա-
11 նաւանդ որ 'ի թլփատութենէ անտի են . զորս պարտ է
ըմբերանել . որք զամենայն տունս կործանեն , և ուսու-
ցանեն զոր ոչ է արժան՝ վասն զօշաքաղութեան :
12 Դր . Ասաց ոմն 'ի նոցանէ՝ իւրեանց իսկ մարգա-
րէ , կրետացիք հանապազասուտք՝ չարագազանք դա-
13 տարկապորտք : Եւ ստոյգ է վկայութիւնս այս . վասն
որոյ կշտամբեսցես զնոսա խստագոյնս , զի առողջա-
14 ցին 'ի հաւատս և մի հայեսցին 'ի հրէական առաս-
պելս , և 'ի պատուէրս մարդկան զառածելոցն 'ի ճշ-
15 մարտութենէ : Ամենայն ինչ սուրբ է սրբոց , բայց պղծոցն
և անհաւատից , ոչինչ է սուրբ . այլ պղծեալ են միտք
16 և խորհուրդք նոցա : Խոստանան գիտել զԱստուած , և գոր-
ծովք իւրեանց ուրանան . պիղծք և անհաւանք՝ և յա-
մենայն գործս բարեաց անպիտանք :

ԳԼ . Բ

1 Այլ դու խօսեաց որ ինչ վայելէ ողջամիտ վարդա-
2 պետութեանդ : Ծերոց զգաստս լինել , պարկեշտս՝
ցածունս , ողջամիտս 'ի հաւատս , 'ի սէր , 'ի համբե-
3 րութեան 'ի ժուժկալութեան : Պառաւանց նոյնպէս 'ի ըզ-
գաստութեան 'ի սուրբ վայելչութեան , մի բանսարկուս՝ մի
4 գինեմոլս , այլ բարեխրատս . զի զգաստացուսցեն
5 զմանկամարդսն՝ այրասէրս լինել՝ որդեսէրս . ցածունս
սուրբս , տնարարս , բարեգործս , հնազանդս իւրեանց
արանց . զի մի բանն Աստուծոյ և վարդապետութիւն հայ-
6 հոյեսցի : Զերիտասարդս նոյնպէս աղաչեսջիր՝ ցա-
7 ծունս լինել . ամենեցուն զանձն օրինակ կացուցանել՝
գործոց բարութեան վարդապետութեամբ զանեղծութիւն ու-
8 նել , զորբութիւն , զպարկեշտութիւն , զբանն ողջմտութեան ,
անպարսաւ լինել . զի որ հակառակորդն իցէ՝ յամօթ
9 լիցի , և մի ինչ ունիցի ասել զմէնջ չարութիւն : Ծա-
ռայից՝ իւրեանց տերանց հնազանդ լինել և հաճոյս
10 յամենայնի . մի հակառակօղս , մի հատուս . այլ զամենայն

հաւատս ցուցանել բարութ՟բ զի զվարդապետութ՟ի
փրկչին մերոյ ա՟յ զարդարեսցեն յամենայնի։
․Քանզի երեւեցաւ շնորհն ա՟յ փրկիչ ա՟մ մարդկան․ 11
որ խրատէ զմեզ՝ զի ուրասցուք զամբարշտութ՟ի եւ 12
զաշխարհական ցանկութ՟իս․ զգաստութ՟բ եւ արդա-
րութ՟բ եւ ա՟ծպաշտութ՟բ կեցցուք յաշխարհի, եւ ակն 13
կալցուք երանելի յուսոյն՝ եւ յայտնութ՟ե փառաց մե-
ծին ա՟յ՝ եւ փրկչին մերոյ յս՟ի քս՟ի․ որ ետ զանձն ի՟վ 14
մեր, զի փրկեսցէ զմեզ յա՟մ անօրէնութ՟է, եւ սրբես-
ցէ իւր ժողովուրդ սեպհական՝ նախանձաւոր գործոց
բարու՟է։ Զայդ խօսեաց՝ եւ մխիթարեա եւ յանդի- 15
մանեա ա՟մ սաստիւք․ զի մի ոք իցէ որ զքեզ արհա-
մարհիցէ։

ԳԼ․ Գ

ԶԸ․ Եւ յուշ արասջիր նո՟ց, իշխանութ՟եց եւ պետու- 1
թ՟եց հնազանդ լինել՝ եւ հպատակ կալ․ եւ ա՟մ գործոց
բարութ՟ե պատրաստ գտանել․ մի զոք հայհոյել՝ ան- 2
կռիւս լինել՝ հեզս, զա՟մ ցածութիւն առ ամենայն
մարդիկ ցուցանել։ Զի էաք երբեմն եւ մեք անմիտք, 3
անհաւանք, մոլորեալք՝ ծառայէաք ցանկութեանց եւ
պէսպէս անառակութ՟եց․ չարութ՟բ՝ եւ նախանձու
շրջէաք, ատեցեալք՝ եւ զմիմեանս ատէաք։ Իսկ յոր- 4
ժամ քաղցրութ՟ի եւ մարդասիրութ՟ի փրկչին մերոյ ա՟յ
յայտնեցաւ, ո՛չ 'ի գործոց արդարութ՟ե՝ զոր արարաք 5
մեք, այլ ըստ իւրում ողորմութ՟ենն՝ ապրեցոյց զմեզ 'ի
ձեռն աւազանին միւսանգամ ծննդեանն, եւ նորոգու-
թ՟բ հոգւոյն ս՟բյ․ զոր եհեղ 'ի մեզ առատութ՟բ, 'ի 6
ձեռն յս՟ի քս՟ի փրկչին մերոյ․ զի արդարացեալք շնոր- 7
հօքն եղիցուք ժառանգաւորք յուսով կենացն
յաւիտենականաց։ Հաւատարիմ է բանս․ եւ 'ի սոյն 8
կամիմ զքեզ հաստատուն լինել, զի փոյթ արասցեն
գործոց բարեաց վերակացու լինել՝ հաւատացեալքն
յա՟ծ, զի այն է բարի եւ օգտակար մարդկան։ Այլ 9
զյիմարութ՟ե խնդիրս՝ եւ զտոհմաթիւս, եւ զհեռ՝ եւ

զօրինական կռուոց 'ի բաց մերժեսջիր . զի ան-
10 օգուտք են՝ և ունայնք ։ Զայնէ հերձուածողէ՝ յետ
11 միանգամ և երկիցս խրատելոյ՝ հրաժարեսջիր . գի-
տասջիր՝ զի թիւրեալ է այնպիսին , և մեղանչէ՝ ան-
12 ձամբ զանձն դատապարտեալ ։ Յորժամ յղեցից
առ քեզ զարտեմայ կամ զտիւքիկոս , փութասջիր
գալ առ իս 'ի Նիկոպօլիս . զի անդ եդի 'ի մտի ձմե-
13 րել ։ Եւ զզենոն զօրինական դպիր՝ և զապողոս՝ փու-
14 թով արձակեսջիր , զի մի ինչ պակասիցէ նմա ։ Ուսցին
և մերքն ևս բարեաց գործոց վերակացու լինել 'ի
15 պէտս կարևորս . զի մի անպտուղք լինիցին ։ Ողջոյն
տան քեզ՝ որ ընդ իս են ամենեքին ։ Ողջոյն տուր
սիրելեաց մերոց հաւատովք . Շնորհք ընդ ձեզ
ամենեսին . ամէն ։

Առ տիտոս կրետացւոց եկեղեցւոյն առաջին ձեռնադրելոյ եպիսկոպոսի , գրեցաւ 'ի Նիկոպօլսէ Մակեդոնացւոց ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

ՊՕՂՈՍ կապեալ յի՟ի ք՟ի, և տիմոթէոս եղբայր․ 1
փիլիմոնի սիրելւոյ և գործակցի մերոյ, և ապփեայ 2
քեռ, և արքիպպեայ զինուորակցի մերոյ՝ և առտնին
եկեղեցւոյդ։ Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութի՟ յա՟յ 3
հօրէ մերմէ՝ և ՚ի տեառնէ յի՟է ք՟է։ Գոհանամ 4
զա՟յ իմոյ՝ յա՟մ ժամ յիշատակեալ յաղօթս իմ վասն
քո, իբրև լսեմ զքո հաւատոն և զսէր, զոր ունիս 5
առ տէր յ՟ս՝ և առ ա՟մ սուրբս։ Զի հաղորդութիւն 6
հաւատոցն քոց արգ՟ւ լինիցի՝ գիտութեամբ ա՟մ բա-
րութեան, որ ՚ի ձեզ է ՚ի ք՟ս յ՟ս։ Խնդութիւն յոյժ 7
ընկալայ՝ և մխիթարութիւն ՚ի վերայ սիրոյն քո․ զի
գութք սրբոց քև հանգուցեալ են եղբայր։ Վասն 8
որոյ բա՟զմ համարձակութի՟ ունիմ ՚ի ք՟ս հրաման տալ
քեզ զարժանն՝ վասն սիրոյ․ մանաւանդ թէ աղա- 9
չեմ իսկ այնպիսի լինել՝ ո՟չ և պօղոս ծերացեալ, արդ
և կապեալ ես յի՟ի ք՟ի։ Աղաչեմ զքեզ վ՟ն որդւոյ 10
իմոյ՝ զոր ծնայ ՚ի կապանս իմ, զոնեսիմոս․ որ երբեմն 11
անպիտան էր քեզ․ բայց արդ քեզ և ինձ պիտանի․
զոր յղեցի առ քեզ։ Եւ դու զդա ընկալջիր՝ այսին- 12
քըն է զիմ աղիս։ Զոր կամէի առ իս արգելուլ, զի 13
ը՟ քո ունիցի ինձ սպաս ՚ի կապանս աւետարանին։
Բայց առանց քո կամաց ոչինչ կամեցայ առնել, զի 14
մի բարիքդ քո ՚ի հարկէ լինիցին՝ այլ կամաւ։ Եւ 15
թերևս վ՟ն այնորիկ մեկնեցաւ առ ժամանակ մի,

16 զի յաւիտեան ունիցիս զդա . մի ևս իբրև զծառայ՝
այլ ՚ի վեր քան զծառայ, իբրև զեղբայր սիրելի .
եթէ ինձ այսպէս, ո՞րչափ ևս առաւել քեզ մարմնով՝
17 և տերամբ ։ Եթէ զիս քեզ հաղորդ համարիցիս,
18 ընկալ զդա իբրև զիս ։ Եւ եթէ յանցուցեալ ինչ
19 իցէ՝ կամ պարտիցի, զայն ինձ համարեա՛ց ։ Ես պօ-
ղոս գրեցի իմով ձեռամբ . ես հատուցից, զի մի ա-
սիցեմ քեզ՝ թէ և դու զանձն քո ինձ պարտիս ։
20 Այո՛ եղբայր՝ ես քո փոխանակ եղէց ՚ի տր . հանգո՛
21 զաղիս իմ՚ի քս ։ Յուսացեալ ՚ի հնազանդութդ քո՝
գրեցի առ քեզ . քանզի գիտեմ թէ առաւել ևս քան
22 զոր ասեմդ՝ առնիցես ։ Միանգամայն և պատրաստես-
ջիր ինձ վանս . քանզի յուսամ եթէ աղօթիւք ձերովք
23 շնորհեցայց ձեզ ։ Ողջոյն տայ ձեզ եպափրաս գերե-
24 կից իմ՚ի քս յս, և մարկոս և արիստաքոս և դե-
25 մաս և ղուկաս՝ գործակիցք իմ ։ Շնորհք տն մերոյ
յսի քսի ըն հոգւոյդ ձերում . ամէն ։

Առ փիլիմոնէ և առ ապփիա տեառն ոնեսիմայ . և առ ար-
խիպպոս զինուորակից համահաւատացն եկեղեցւոյն, գրեցաւ ՚ի
հռոմէ ՚ի ձեռն ոնեսիմայ ծառայի ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ

ԳԼ. Ա.

Եկ. ԲԱԶՈՒՄ մասամբք և բազում օրինակօք 1
կանխաւ խօսեցաւ ա՟ծ ը՟ հարսն մեր մարգարէիւք. ՚ի 2
վախճան աւուրցս այսոցիկ խօսեցաւ ը՟ մեզ որդւովն՝
զոր եդ ժառանգ ամենայնի. որով և զյաւիտեանս
արար։ Որ է լոյս փառաց՝ և նկարագիր էութեան 3
նորա. որ կրէ զամենայն բանիւ զօրութեան իւրոյ. սըր-
բութիւն մեղաց մերոց արարեալ՝ նստաւ ընդ աջմէ
մեծութեան ՚ի բարձունս։ Այնչափ առաւել եղեալ քան 4
զհրեշտակս, որչափ լաւ ևս քան զնոսա անուն ժա-
ռանգեաց։ Զանզի ցո՞ երբէք ասաց ՚ի հրեշտակաց. 5
որդի իմ ես դու՝ ես այսօր ծնայ զքեզ. և դարձեալ՝
թէ ես եղէց նմա ՚ի հայր, և նա եղիցի ինձ յորդի։
Այլ յորժամ միւսանգամ մուծցէ զանդրանիկն յաշ- 6
խարհ, ասէ. երկիր պագցեն նմա ա՟մ հրեշտակք ա՟յ։
Այլ առ հրեշտակսն ասէ. ո՛ արար զհրեշտակս իւր 7
հոգիս, և զպաշտօնեայս իւր բոց հրոյ։ Իսկ ցորդին 8
ասէ. աթոռ քո ա՟ծ յաւիտեանս յաւիտենից. գա-
ւազան ուղղութեան՝ գաւազան արքայութեան քո։ Սի- 9
րեցեր զարդարութիւն և ատեցեր զանօրէնութիւն. վ՟ա այսո-
րիկ օծ զքեզ ա՟ծ ա՟ծ քո իւղով ուրախութեան՝ առաւել
քան զընկերս քո։ Եւ դու տ՟ր ՚ի սկզբանէ զերկիր 10

հաստատեցեր. եւ գործք ձեռաց քոց երկինք են։
11 Նոքա կորնչին՝ եւ դու կաս եւ մնաս. ամենեքեան իբրեւ
12 զհանդերձ մաշեսցին, եւ իբրեւ զվերարկու. գալարեսցես
զնոսա իբրեւ զհանդերձ եւ գալարեսցին. բայց դու նոյն
13 իսկ ես՝ եւ ամք քո ոչ պակասեսցեն։ Ցո՞ երբեք ասաց
՚ի հրեշտակաց. Նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչեւ եդից
14 զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։ Ոչ ապա-
քէն ամենեքեան հոգիք են հարկաւորք՝ որ առաքին ՚ի
սպասաւորութիւն վասն այնոցիկ, որ ժառանգելոցն են
զփրկութիւն։

ԳԼ. Բ

1 ԵԴ. Վասն այնորիկ պարտ է մեզ առաւել եւս
ունկնդիր լինել բանիցն ասացելոց՝ զի մի երբեք նուա-
2 զեսցուք։ Զի եթէ որ ՚ի ձեռն հրեշտակաց խօսե-
ցաւ բանն՝ հաստատուն եղեւ, եւ ամենայն յանցաւորութիւն եւ
անհնազանդութիւն ընկալաւ զպատիժ պատուհասի.
3 մեք զիա՞րդ ապրեսցուք հեղգացեալք յայնպիսի փըր-
կութենէ, որ սկիզբն առ խօսելոյ ՚ի տեառնէ. եւ ՚ի ձեռն այ-
4 նոցիկ որ լուանն՝ ՚ի մեզ հաստատեցաւ. վկայեալ Աստուծոյ
նշանօք եւ արուեստիւք եւ պէսպէս զօրութեամբք, եւ մա-
5 սամբք հոգւոյն սրբոյ ըստ իւրոց կամաց։ Զի ոչ
եթէ հրեշտակաց հնազանդեցոյց զհանդերձեալ աշ-
6 խարհն, վասն որոյ մեքս խօսիմք։ Վկայեաց ոք ուրեք՝
եւ ասէ. Զի՞նչ է մարդ՝ եթէ յիշեսցես զնա, կամ որ-
7 դի մարդոյ՝ թէ այց արասցես նմա։ Փոքր մի խո-
նարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս. փառօք եւ պա-
տուով պսակեցեր զնա՝ եւ կացուցեր զնա ՚ի վերայ ձեռա-
8 կերտաց քոց։ Զամենայն ինչ հնազանդ արարեր ՚ի
ներքոյ ոտից նորա։ Արդ ՚ի հնազանդեցուցանելն զա-
մենայն, ոչինչ եթող անհնազանդ ՚ի նմանէ. բայց
9 այժմ չեւ եւս տեսանեմք հնազանդեալ նմա զամենայն։ Այլ
զփոքր մի խոնարհեալ քան զհրեշտակս տեսանեմք
զՅիսուս՝ վասն չարչարանաց մահուն, փառօք եւ պատուով
պսակեալ. զի շնորհօքն Աստուծոյ վասն ամենեցուն զմահ ճա-

չակեսցէ։ Զի վայելէր իսկ նմա, վասն որոյ ա՟մ՝ և 10
որով ա՟մ, բազում որդիս 'ի փառս ածել՝ և զառաջ-
նորդ փրկութե՟ն ն՟ց չարչարանօք կատարել։
Զի որ սրբէն և որ սրբին 'ի միոջէ են ամենեքին, 11
վասն որոյ ոչ ամօթ համարի եղբարս անուանել զն՟ս,
և ասել։ Պատմեցից զանուն քո եղբարց իմոց. 'ի մէջ 12
եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ. Եւ դարձեալ՝ թէ ես 13
եղէց յուսացեալ 'ի նա. և դարձեալ՝ ահաւասիկ ես
և մանկունք իմ, զոր ետ ինձ ա՟ծ։ Արդ որովհետև 14
մանկունք հաղորդեսցին արեան և մարմնոյ, և ինքն
իսկ մերձաւորութ՟բ կցորդ եղև նոցունց. զի մահուն
իւրով խափանեսցէ զայն, որ զիշխանութի՟ մահուն
ունէր, այսինքն է՝ զսատանայ. և ապրեցուսցէ զայնո- 15
սիկ, որ մահուն երկիւղիւ հանապազ կէին վտարան-
դեալք 'ի ծառայութի՟։ Քանզի ոչ երբէք զհրեշտա- 16
կաց բուռն հարկանէ. այլ զզաւակէն աբրահամու
բուռն հարկանէ։ Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամե- 17
նայնիւ եղբարց նմանել. զի ողորմած լինիցի, և հա-
ւատարիմ քահանայապետ յա՟ծակոյս կողմանէ ան-
տի, առ 'ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն։ Զի որով 18
ինքն չարչարեցաւ, զփորձ առեալ՝ կարող է և փոր-
ձանաւորացն օգնական լինել։

ԳԼ. Գ.

ՈՒՍՏԻ եղբարք սուրբք՝ երկնաւոր կոչմանն բաժա- 1
նորդք, նայեցարուք ը՟ առաքեալն և ը՟ քահանայա-
պետ խոստովանութե՟ մերոյ ը՟ յ՟ս ք՟ս. որ հաւատա- 2
րիմ է արարչին իւրոյ՝ ո՟պ և մովսէս յա՟մ 'ի տան ն՟ր։
Զի առաւել ևս փառաց քան զմովսէս արժանի եղև. 3
որչափ առաւել պատիւ ունիցի քան զտունն՝ տանն
առնելի։ Զի ա՟մ տուն կազմի, յումեմնէ կազմի. իսկ որ 4
զամենայնն արար, ա՟ծ է։ Մովսէս հաւատարիմ է 5
յա՟մ տան ն՟ր իբրև զծառայ՝ առ 'ի վկայութենէ
բանիցն ասացելոց։ Այլ ք՟ս իբրև որդի 'ի վ՟ր տան 6
իւրոյ. որոյ տունն մեք իսկ եմք. միայն թէ զհամար-

ձակութ՟ի եւ զպարծանս յուսոյն մինչեւ 'ի վախճան
7 հաստատուն ունիցիմք ։ Վասն որոյ այսպէս ասէ
8 հոգին ս՟բ . այսօր եթէ ձայնի ն՟ր լուիցէք , մի՛ խստա-
ցուցանէք զսիրտս ձեր իբրեւ 'ի դառնութ՟ն յաւուրն
9 փորձութ՟ե յանապատի . ուր փորձեցին զիս հարքն ձեր
քննեցին զիս՝ եւ տեսին զգործս իմ զքառասուն ամ.
10 վասն որոյ տաղտկացայ ազգաւն այնուիկ , եւ ասացի .
միշտ մոլորեալ են սրտիւք . եւ նոքա ոչ ծանեան զճա-
11 նապարհս իմ . որպէս երդուայ 'ի բարկութ՟ե իմում՝
թէ մտցեն 'ի հանգիստ իմ ։

12 ԵԶ . Տեսէք եղբարք՝ գուցէ երբէք լինիցի յու-
մեք 'ի ձէնջ սիրտ չար անհաւատութ՟ե՝ ապստամբ լի-
13 նել յա՟յ կենդանւոյ ։ Այլ մխիթարեցէք զմիմեանս
զօրհանապազ՝ մինչդեռ այսօրդ առաջի կայ . զի մի՛
14 ոք խստասցի 'ի ձէնջ խաբէութ՟բ մեղաց ։ Քանզի
բաժանորդք եղեաք ք՟ի . միայն թէ զսկիզբն հաս-
15 տատութ՟ն մինչեւ ցվախճան պինդ կալցուք ։ Յասելն ,
այսօր եթէ ձայնի ն՟ր լուիցէք՝ մի՛ խստացուցանէք
16 զսիրտս ձեր իբրեւ 'ի դառնութ՟ն ։ Քանզի ոմանք
լուան եւ դառնացուցին , այլ ոչ ամենեքեան՝ որ ե-
17 լեալ էին յեգիպտոսէ 'ի ձեռն մովսեսի ։ Յումմէ՞
տաղտկացաւ զքառասուն ամ՟ն . ո՛չ ապաքէն 'ի յան-
ցուցելոցն . որոց ոսկերքն անկան յանապատի անդ ։
18 Ո՞ւմ երդուաւ չմտանել 'ի հանգիստն իւր , եթէ ոչ
19 անհաւատիցն ։ Եւ տեսանեմք՝ զի ոչ կարացին մտա-
նել վ՟ն անհաւատութ՟ն ։

ԳԼ . Դ

1 ԵՐԿԻՑՈՒՔ այսուհետեւ , գուցէ 'ի թողուլ զա-
ւետիսն՝ 'ի մտանելոյ 'ի հանգիստն ն՟ր՝ գտանիցի ոք
2 'ի ձէնջ նուազեալ ։ Քանզի եմք աւետարանեալք ո՟պ
եւ նոքայն . այլ ն՟ց ոչ ինչ օգնեաց լուր բանին , չամո-
3 քելոցն 'ի հնազանդութ՟ի հաւատոյ ։ Այլ մեք մտա-
նեմք 'ի հանգիստն , որք հաւատացաքս . ո՟պ եւ ասացն՝
թէ ո՟պ երդուայ 'ի բարկութ՟ե իմում, թէ մտցեն 'ի

հանգիստ իմ. թէպէտեւ արդիւնքն 'ի սկզբանէ աշ-
խարհի լեալ էին։ Քանզի ասէ ուրեք վ՛ն աւուրն եօթ- 4
ներորդի այսպէս. եւ հանգեաւ ա՛ծ յաւուրն եօթնե-
րորդի յա՛մ գործոց իւրոց։ Եւ աստ դարձեալ ասէ՝ 5
թէ մտցեն 'ի հանգիստ իմ։ Եւ արդ քանզի արգե- 6
լան ոմանք մտանել 'ի նա, եւ որք յառաջագոյն ա-
ւետարանեալն էին՝ չմտին վասն անհաւատութե՛ն. դար- 7
ձեալ այլ օր սահմանէ՝ զայսօրն 'ի դաւիթ, եւ ասէ՝
յետ այնչափ ժամանակաց, ո՛պ յառաջագոյնն ասաց,
այսօր եթէ ձայնի ն՛ր լուիցէք՝ մ՛ի խստացուցանէք
զսիրտս ձեր։ Զի եթէ զնոսա յեսուայ հանգու- 8
ցեալ էր, ապա վ՛ն այլոյ աւուր ոչ խօսէր յետ այնորիկ։
Արդ ուրեմն նուազեալ է շաբաթութիւն ժողովրդեանն 9
ա՛յ։ Զի որ եմուտ 'ի հանգիստն ն՛ր, եւ նա հան- 10
գեաւ յիւրոց գործոց անտի. ո՛պ եւ ա՛ծ յիւրայոցն։
Փութասցուք այսուհետեւ մտանել յայն հան- 11
գիստ. զի մ՛ի ոք ը՛ստ նոյն օրինակս անհաւատութե՛ն
անկանիցի։ Քանզի կենդանի է բանն ա՛յ՝ եւ ազդող՝ 12
եւ հատու քան զա՛մ սուր երկսայրի, եւ անցանէ մինչեւ
ցորոշումն շնչոյ եւ ոգւոյ՝ եւ յօդից եւ ուղղոց. եւ քննիչ
է մտաց՝ եւ խորհրդոց սրտից. Եւ չիք արարած անե- 13
րեւոյթ յերեսաց ն՛ր. այլ ա՛մ ինչ մերկապարանոց կայ
առաջի աչաց նորա՝ զորմէ մեր բանքս են։ Ունիմք այ- 14
սուհետեւ քահանայապետ մեծ անցեալ ը՛նդ երկինս,
զյ՛ս զորդին ա՛յ. պինդ կալցուք զխոստովանութի՛ն։
Քանզի ոչ եթէ ունիմք քահանայապետ՝ որ չիցէ 15
կարող չարչարակից լինել տկարութեան մերոյ. այլ
փորձ է ամենայնիւ ը՛ստ նմանութե՛ն առանց մեղաց։
ԶԴ. Մատիցուք այսուհետեւ համարձակութե՛բ 16
առաջի աթոռոյ շնորհացն ն՛ր. զի ընկալցուք զողոր-
մութի՛ եւ գտցուք շնորհս 'ի դէպ ժամանակի օգնա-
կանութեան։

ԳԼ. Ե

1 Զի ամենայն քահանայապետ 'ի մարդկանէ ա-
ռեալ՝ վասն մարդկան կայ յա̃ծակոյս կողմն անդր.
2 զի մատուսցէ պատարագս և զոհս վասն մեղաց: Զա-
փով չարչարակից կարող է լինել տգիտաց և մոլորելոց.
3 քանզի և ինքն իսկ տկարութ̃բ զգածեալ է: Վասն
այնորիկ հարկ է որպէս վ̃ն ժողովրդեանն, նոյնպէս
և ընդ անձին մատուցանել պատարագս վ̃ն մեղաց:
4 Եւ ոչ եթէ անձամբ ոք առնու պատիւ. այլ կոչե-
5 ցեալն յա̃յ՝ ո̃պ և Ահարոնն: Նոյնպէս և ք̃ս ոչ եթէ
անձին ինչ շուք եդ լինել քահանայապետ. այլ որ
խօսեցաւն առ նա՝ թէ որդի իմ ես դու՝ ես այսօր
6 ծնայ զքեզ: Ո̃պ և 'ի միւսումն ասէ. դու ես քա-
7 հանայ յաւիտեան ը̃ս կարգին Մելքիսեդեկի: Որ յա-
ւուրս մարմնոյ իւրոյ աղօթս և պաղատանս առ այն,
որ կարողն էր ապրեցուցանել զնա 'ի մահուանէ,
ուժգին գոչմամբ և արտասուօք մատուցանէր. և լսելի
8 լինէր առ լաւութե̃ն: Թէպէտ և որդի է՝ ուսաւ 'ի
9 չարչարանաց անտի զհնազանդութի̃: Եւ իբրև կա-
տարեցաւ՝ եղև ամենայն հնազանդելոց իւրոց պատ-
10 ճառք փրկութե̃ն յաւիտենից. և անուանեցաւ յա̃յ
քահանայապետ յաւիտենից ը̃ս կարգին Մելքիսե-
դեկի:

11 ԶԴ. Վասն որոյ բազումք են մեր բանք, և դժուա-
րապատումք 'ի մեկնել. քանզի խօթամիտք եղերուք
12 լսելեօք: Փոխանակ զի պարտ էր ձեզ լինել վարդա-
պետս վ̃ն ժամանակին. դարձեալ պիտոյ է ձեզ ու-
սանել՝ թէ զինչ են նշանագիրք սկզբան բանիցն ա̃յ.
և եղերուք կարօտք կաթին՝ և ոչ հաստատուն կե-
13 րակրոյ: Զի ա̃մ որ կաթնկեր է՝ տգէտ է բանին ար-
14 դարութե̃, քանզի տղայ է: Այլ կատարելոցն է հաս-
տատուն կերակուր. որոց վ̃ն 'ի չափն հասանելոյ,
Ճաշակելիքն կիրթ են ընտրութե̃ բարւոյ և չարի:

ԳԼ. Զ.

ՎԱՍՆ որոյ թողեալ զբանն սկզբանն ք՟ի, 'ի 1
կատարումն եկեսցուք. մի միւսանգամ արկանել հիմն
ապաշխարութե՟՝ 'ի մեռելոտի գործոց անտի, և հա-
ւատոյն որ յա՟ծ, և մկրտութե՟ցն վարդապետութե՟, 2
և ձեռնադրութե՟ ձեռաց, և յարութե՟ մեռելոց, և
դատաստանին յաւիտենից։ Եւ արդ՝ արասցուք զայն, 3
եթէ ա՟ծ հրամայեսցէ։ Քանզի անհնար է միանգամ 4
մկրտելոցն, որ ճաշակեցին յերկնաւոր պարգևացն, և
հաղորդք եղեն հոգւոյն ս՟րբ, և զգեղեցիկ բանին ա՟յ 5
ճաշակս ճաշակեցին, և զզօրութի՟ս հանդերձելոյ աշ-
խարհին, և կործանեսցին, միւսանգամ նորոգել յա- 6
պաշխարութի՟. և վերստին 'ի խաչ հանել անձանց
զորդին ա՟յ, և դարձեալ խայտառակել։ Քանզի եր- 7
կիր՝ որ ըմպիցէ զանձրև բազում անգամ եկեալ 'ի
վ՟ր ն՟ր, և ծնանիցի արդիւնս շահեկանս նոցա՝ վասն
որոյ գործիցին, ընդունի զօրհնութիւն յա՟յ։ Իսկ 8
որ բերէ զփուշ և զտատասկ, անպիտան է և մերձ
յանէծս և վախճան նորա յայրումն։

ՉՉ. Բայց հաստատեալ եմ վ՟ս ձեր սիրելիք 'ի լաւ- 9
անդր, և որ լին է փրկութ՟. զի թէպէտ և այսպէս
խօսիմք, Ոչ եթէ անիրաւ ինչ է ա՟ծ՝ մոռանալ ըզ- 10
գործս ձեր և զսէրն՝ զոր ցուցէք յանուն ն՟ր. զի պաշ-
տեցիք զսուրբսն՝ և պաշտէք։ Եւ մեք ըղձանամք՝ զի 11
իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ զնոյն փոյթ ցուցանիցէ 'ի
հաստատութիւն յուսոյն՝ մինչև ցվախճան. զի մի
հիւանդամիտք լինիցիք։ Նմանօղք եղերուք այնո- 12
ցիկ որ հաւատովքն և երկայնմտութեամբ ժառան-
գեցին զաւետիսն։ Զի աբրահամու խոստացեալ 13
զաւետիսն ա՟յ, քանզի յայլ ոք 'ի մեծ ոչ գոյր երդնուլ՝
յանձն իւր երդուաւ, և ասէ. այո, օրհնելով օրհնե- 14
ցից զքեզ, և բազմացուցանելով բազմացուցից զքեզ։
Եւ այնպէս երկայնամիտ եղեալ՝ եհաս աւետեացն։ 15
Ապաքէն մարդիկ՝ որ ինչ 'ի վեր է քան զինքեանս՝ 16

յայն երդմունն . և ամ հակառակութե նց վճիռ առ
17 'ի հաստատութի , երդումն է ։ Որով առաւել ևս կա֊
մեցեալ այ՝ ցուցանել ժառանգաւորաց աւետեացն
զհաստատութի խորհրդոյն իւրոյ , միջնորդեաց երդ֊
18 մամբ ։ Զի երկու անփոփոխելի իրօքն՝ որովք ան֊
հնարին իցէ ստել այ , հաստատուն մխիթարութի
ունիցիմք . որք ապաստան եղեաք բուռն հարկանել
19 զհանդերձեալ յուսոյն , զոր իբրև զխարիսխ հաս֊
տատուն և անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց , որ և
20 մտանիցէ 'ի ներքին կողմն վարագուրին . ուր կարա֊
պետն մեր յս եմուտ վս մեր , ը կարգին մելքիսեդե֊
կի՝ եղև քահանայապետ յաւիտենից ։

ԳԼ. Է.

1 ՔԱՆԶԻ այս մելքիսեդեկ՝ թագաւոր էր սաղի֊
մայ . քահանայ այ բարձրելոյ . որ ել ը առաջ աբրահա֊
մու , յորժամ դարձեալ գայր 'ի կոտորածէ թագա֊
2 ւորացն՝ և օրհնեաց զնա . որում և տասանորդս յամէ
ետ աբրահամ . նախ թարգմանի թագաւոր արդա֊
րութե , ապա թագաւոր սաղեմայ՝ որ է թագաւոր
3 խաղաղութե . անհայր՝ անմայր՝ չհամարեալ յազգս ,
որոյ ոչ սկիզբն աւուրց և ոչ կատարած կենաց . նմա֊
4 նեալ որդւոյ այ՝ կայ մնայ քահանայ մշտնջենաւոր ։
Արդ տեսէք որպիսի ոք էր սա , որում և աբրահամ
5 տասանորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն ։ Եւ որք
յորդւոցն ղևեայ զքահանայութիւնն առնուն , պա֊
տուէր ունին տասանորդել զժողովուրդն ը օրինացն .
այսինքն է՝ զեղբարս իւրեանց . թէպէտ և ելեալ
6 իցեն յերանացն աբրահամու ։ Իսկ չհամարեալն
յազգս 'ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զաբրահամ՝ և
7 զնա որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր , օրհնեաց ։ Զի
առանց ամ հակառակութե , նուաղն 'ի լաւէ անտի
8 օրհնեսցի ։ Եւ աստ մարդք մահկանացուք տասա֊
նորդս առնուն . բայց անդ վկայեցաւ՝ թէ կենդանի
9 է . և որպէս բանից կարգ է ասել . թէ աբրահամու

և Ղևի իսկ՝ որ զտասանորդսն առնոյր, տասանորդե-
ցաւ: Զի դեռ ևս յերանս հօր իւրոյ էր՝ յորժամ ը̅ 10
առաջ եղև նմա Մելքիսեդեկ:

ԷԿ. Իսկ արդ՝ եթէ կատարումն ՚ի ձեռն ղևտա- 11
ցւոց քահանայութե̅ն էր, քանզի ժողովուրդն յայն
օրէնս գրեցաւ. զինչ պիտոյ է ըստ կարգին Մելքի-
սեդեկի այլում քահանայի յառնել, և ոչ ասել՝ թէ
ըստ կարգին Ահարոնի: Այլ ՚ի փոփոխել քահա- 12
նայութե̅ն, հարկ էր և օրինացն փոփոխումն լինել:
Զի զորմէ այսպէսն ասի՝ յայլմէ ազգէ կալաւ հա- 13
ղորդութի̅, յորմէ ոչոք երբէք եղև հաղորդ սեղա-
նոյն: Արդ յայտ իսկ է, թէ յազգէ յուդայ ծագեաց 14
տ̅ր մեր. յորմէ ազգէ վ̅ս քահանայից մովսէս ինչ ոչ
խօսեցաւ: Եւ ևս առաւել յայտ է՝ թէ ըստ նմա- 15
նութեան Մելքիսեդեկի յառնելոց է այլ քահանայ,
որ ոչ ը̅ մարմնաւոր պատուիրանին եղև, այլ ը̅ զօ- 16
րութե̅ կենացն անվախճանից: Քանզի վկայեցաւ, 17
թէ դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մել-
քիսեդեկի: Արհամարհութի̅ լինէր առաջին պա- 18
տուիրանին՝ վ̅ս նորին տկարութե̅ և անշահութե̅. քան- 19
զի ոչինչ կատարումն գործեցին օրէնքն, և մուտ
ազնուական յուսոյն՝ որով մերձենամք առ ա̅ծ: Եւ 20
այնչափ, զի ոչ առանց երդմանն. զի են ոմանք՝ որ ա-
ռանց երդման էին կացեալ քահանայք: Այլ սա երդ- 21
մամբ ՚ի ձեռն այնորիկ՝ որ ասաց ՚ի նա. երդուաւ տ̅ր՝
և ոչ ևս զղջասցի, դու ես քահանայ յաւիտեան: Եւ 22
այնչափ լաւագոյն ուխտի եղև երաշխաւոր յ̅ս: Եւ 23
բազում էին կացեալ քահանայք՝ վ̅ս մահու արգել
լինելոյ ՚ի մշտնջենաւորել: Իսկ սա վ̅ս յաւիտեան 24
կալոյ՝ առանց անցանելոյ ունի զքահանայութիւնն:
Ուստի և կենդանի առնել համօրէն կարող է զմա- 25
տուցեալս նովաւ առ ա̅ծ. քանզի միշտ կենդանի է
լինել բարեխօս վասն նոցա:

Ա. Զի այսպիսի իսկ և վայել էր մեզ քահա- 26
նայապետ, ս̅ր անմեղ՝ անարատ՝ զատեալ ՚ի մեղա-

27 ւորաց , և բարձրացեալ քան զերկինս . որում ոչ
հանապազ հարկ է որպէս այլոց քահանայապետից, նախ
վասն իւրեանց մեղացն պատարագս մատուցանել՝ և
ապա վասն ժողովրդեանն . իսկ սա զայն միանգամայն
կատարեաց , զի զանձն իւր մատոյց պատարագ ։
28 Օրէնքն զմարդիկ կացուցանեն քահանայապետս
զգածեալս տկարութեամբ . իսկ բանն երդման յետ օրի-
նացն՝ զորդի , որ յաւիտեան կատարեալ է ։

ԳԼ. Ը.

1 Եւ բանից գլուխ խօսիցս՝ այնպիսի ունիմք քահա-
նայապետ , որ նստաւ ընդ աջմէ մեծութեան աթոռոյն
2 յերկինս, սրբութեացն պաշտօնեայ՝ և խորանին ճշմար-
3 տութեան , զոր Տէրն կանգնեաց՝ և ոչ մարդ ։ Զի ամենայն
քահանայապետ վասն մատուցանելոյ զօհս և զպա-
տարագս կայ . ուստի հարկ է և նմա ունել ինչ՝ զոր
4 մատուցանիցէ ։ Զի եթէ էր յերկրի , թերևս չէր
իսկ քահանայ . զի գոյին՝ որ մատուցանէին ըստ օրինացն
5 պատարագ . որք առակաւ և օրինակաւ պաշտէին
երկնաւորացն . որպէս և հրամայեցաւ մովսէսի՝ յորժամ
գործելոց էր զվրան ժամուն՝ տեսջիր՝ ասէ , արասցես
6 զամենայն ըստ օրինակին՝ որ ցուցաւ քեզ 'ի լերինն ։ Բայց
արդ՝ առաւելագոյն ևս պաշտաման եհաս Յիսուս , որչափ
լաւագոյն ևս ուխտի է միջնորդ՝ որ յառաւել աւետիսն
7 օրինադրեցաւ ։ Զի եթէ առաջինն անարատ էր ,
8 ապա երկրորդին տեղի ոչ խնդրէր ։ Նա աւանիկ բամ-
բասէ զնոսա և ասէ . Ահաւասիկ աւուրք եկեսցեն՝ ասէ
Տէր , և կատարեցից 'ի վերայ տանն Իսրայէլի և 'ի վերայ
9 տանն յուդայ՝ ուխտ նոր . ոչ ըստ ուխտին՝ զոր եդի ընդ
հարս նոցա յաւուր յորում առի 'ի ձեռն՝ հանել զնոսա
յերկրէն եգիպտացւոց . և զի նոքա ոչ կացին յուխտին
իմում , և ես անփոյթ արարի զնոցանէ , ասէ Տէր ա-
10 մենակալ ։ Այլ այս է ուխտն՝ զոր եդից տանն Իսրայէլի յետ
աւուրցն այնոցիկ՝ ասէ Տէր . տաց զօրէնս իմ 'ի միտս
նոցա՝ և 'ի սիրտս նոցա գրեցից զնոսա . և եղէց նոցա Աստուած , և

նոքա եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ ։ Եւ ոչ եւս ուսու- 11
ցանիցեն իւրաքանչիւր զքաղաքակից իւր , եւ իւրա-
քանչիւր զեղբայր իւր , եւ ասիցեն Թէ ծանիր զտէր .
զի ամենեքին ծանիցեն զիս 'ի փոքրկանց մինչեւ 'ի
մեծամեծս նոցա ։ Զի քաւիչ եղէց անիրաւութեանց նց՟ 12
եւ զմեղս նոցա եւ զանօրէնութիս այլ ոչ եւս յիշեցից ։
Արդ՝ ասելովն նոր , հնացոյց զառաջինն . եւ որ հնա- 13
նայն եւ ծերանայ՝ մերձ է յապականութիւն ։

ԳԼ. Թ

ՈՒՆԵԼ ունէր եւ առաջինն իրաւունս պաշտաման 1
յանժամ զաշխարհական սրբութիւն ։ Զի խորանն 2
առաջին հանդերձեցաւ այսպէս . յորում աշտանակն
եւ սեղանն եւ հացն նուիրաց՝ որ սրբութիւն կոչէր ։ Եւ 3
յետ երկրորդ վարագուրին խորանն՝ որ կոչէր սրբու-
թի սրբութեանց . յորում կայր բուրվառն ոսկի , եւ արկղն 4
կտակարանաց պատեալ ներքոյ եւ արտաքոյ ոսկւով . յո-
րում սափորն ոսկի լի մանանայիւ , եւ գաւազանն ա-
հարոնի՝ որ ծաղկեցաւ , եւ տախտակք կտակարա-
նացն . եւ 'ի վերայ նր՟ քերովբէքն փառաց՝ որ հովանի 5
ունէին 'ի վր՟ քաւութեան . վս՟ ոչ է այժմ ասել մի ըս՟
միոջէ ։ Եւ այն ամ՟ իբրեւ այնպէս հանդերձեալ կայր , 6
յառաջին խորանն յամ՟ ժամ մտանէին քահանայք
զպաշտամունս կատարել . բայց յերկրորդն միանգամ 7
'ի տարւոջն քահանայապետն . եւ զայն ոչ առանց ա-
րեան , զոր մատուցանէր վս՟ իւր՝ եւ վս՟ ժողովրդեանն
անգիտութե ։ Զայս ցուցեալ հոգւոյն սրբոյ՝ մինչեւ 8
յայտնեալ էր ճանապարհի սրբութեցն . քանզի դեռ
առաջին խորանն ունէր զհաստատութիւն . որ է ա- 9
ռակ ժամանակին , որ առաջի կայր . յորում պատա-
րագքն եւ զոհքն մատչէին , որք ոչ կարէին ըստ միտս
կատարել զպաշտամունսն . բայց միայն կերակրովք
եւ ըմպելեօք , եւ պէսպէս մկրտութեամբք՝ մարմնոյ 10
արդարութիւնքն . որ մինչեւ 'ի ժամանակս ուղղու-
թեն 'ի վր՟ կային ։ Այլ Քս՟ եկեալ քահանայապետ 11

համդերձելոցն բարեաց՝ մեծաւն և կատարելովն՝ և
անձեռագործ խորանաւ, այսինքն է՝ որ ոչ յայսց
12 արարածոց, և ոչ արեամբ նոխազաց և զուարակաց․
այլ իւրով արեամբն եմուտ միանգամ ՚ի սրբութիւն՝
13 յաւիտենականս գտեալ զփրկութիւն։ Զի եթէ
արիւն ցլուցն և նոխազաց՝ և մոխիր երնջոցն ցա-
14 նեալ՝ զպղծեալսն սրբէր առ ՚ի մարմնոյ սրբութեան, որ-
չափ ևս առաւել արիւնն Ք՟ի, որ ՚ի ձեռն Հոգւոյն
յաւիտենականի մատոյց զանձն անարատ պատարագ
Ա՟յ, սրբեսցէ զխիղճ մտաց ձերոց ՚ի մեռելոտի գոր-
15 ծոց անտի՝ պաշտել զա՟ծ կենդանի։ Եւ վ՟ն այնորիկ
նորոյ ուխտին է միջնորդ․ զի յորժամ մահ լինիցի՝
՚ի փրկութիւն վասն առաջին ուխտին յանցանաց, զա-
ւետիս առցեն հրաւիրեալքն ՚ի ժառանգութիւն յաւի-
16 տենից։ Քանզի ուր կտակ է, հարկ է զմահ ՚ի մէջ
17 բերել զկտակագրին։ Զի կտակ յետ մահու հաս-
տատուն է․ ապա թէ ոչ՝ զիա՞րդ իցէ հաստատուն,
18 մինչ կտակագիրն կենդանի է։ Ուստի և ոչ առաջինն
19 առանց արեան նորոգէր։ Քանզի իբրև պատմեցաւ
ա՟մ պատուիրանք օրինացն ՚ի մովսիսէ ժողովրդեանն,
առեալ զարիւն ցլուցն և նոխազացն, ջրով և բրդով
կարմրով և զոպայիւ, զկտակարանօքն իսկ և զա՟մ
20 ժողովրդեամբն սրսկեաց, և ասէ․ այս է արիւն կտա-
21 կին՝ զոր պատուիրեաց ձեզ ա՟ծ։ Եւ զխորանն և
զամենայն կահիւ սպասուն նոյնպէս սրսկեաց զա-
22 րեամբն։ Եւ գրեթէ ա՟մ ինչ արեամբն սրբէր ըստ օրի-
նացն․ և առանց հեղման արեան չլինէր թողութիւն։
23 Արդ հարկ էր օրինաւորացն այնպիսեօքն սրբել․ և
բուն իսկ երկնաւորացն՝ առաւել ևս պատարագօք քան
24 զնոյնս։ Զի ոչ եթէ ՚ի ձեռագործ սրբութիւնս եմուտ
Ք՟ս յօրինակս ճշմարտութեան․ այլ ՚ի բուն իսկ յեր-
25 կինս, յանդիման լինել երեսացն Ա՟յ վ՟ն մեր։ Ոչ զի
բ՟զմ անգամ մատուցանիցէ զանձն պատարագ՝ ո՟րպ քա-
հանայապետն որ մտանէր ՚ի սրբութիւն սրբութեանցն ամի ամի
26 արեամբն օտարաւ․ ապա թէ ոչ պարտ էր նմա բ՟զմ

անգամ չարչարել իսկզբանէ աշխարհի. բայց արդ
աւասիկ միանգամ 'ի կատարած յաւիտեանց՝ յանար-
գութի մեղաց իւրով պատարագաւն յայտնեալ է:
Եւ զոր օրինակ կայ մնայ մարդկան միանգամ մեռա- 27
նել՝ և յետ այնորիկ դատաստան. Նոյնպ և քս միան- 28
գամ մատուցեալ պատարագ առ 'ի բառնալոյ զմեղս
բազմաց. իսկ յերկրորդումն առանց մեղաց յայտնես-
ցի այնոցիկ, որ ակն ունիցին նմա հաւատովք 'ի
փրկութիւն:

ԳԼ. Ժ

Բ. ՔԱՆԶԻ զստուեր հանդերձելոց բարեացն 1
ունէին օրէնքն, և ոչ զնոյն կերպարանս իրացն. ամի
ամի զնոյն պատարագս մատուցանեն ցանգ, որք ոչ
են կարող զմատուցեալսն կատարել. ապա թէ ոչ 2
դադարէին 'ի մատուցանելոյ, վն և ոչ մի ինչ այնու-
հետև խիղճ մնայց ունելոյ պաշտօնէիցն միանգամ
սրբեցելոցն. այլ անդէն 'ի նմին 'ի յիշատակս մեղացն 3
կային ամի ամի: Քանզի ոչ կարէր արիւն նոխա- 4
զացն և ցլուց բառնալ զմեղս: Վասն որոյ 'ի մտանել 5
իւրում յաշխարհ՝ ասէ. զզոհս և զպատարագս ոչ
կամեցար, բայց մարմին հաստատեցեր ինձ. ը̃ ողջա- 6
կէզս և ը̃ վն մեղացն ոչ հաճեցար: Յայնժամ ասացի 7
թէ աՀաւասիկ եկի. 'ի գլուխ գրոց գրեալ է վն իմ,
առնել զկամս քո ած: Վերագոյնն ասէ, թէ ը̃ զոհս 8
և ը̃ պտրգս և ը̃ ողջակէզս՝ և ը̃ վն մեղացն ոչ հա-
ճեցար, և ոչ կամեցար՝ որք ըստ օրինացն մատչէին:
Ապա ասէ՝ աՀաւասիկ գամ առնել զկամս քո ած. 9
մերժէ զառաջինն՝ զի զերկրորդն հաստատեսցէ:
Որով կամօք և մեք սրբեցաք՝ 'ի ձեռն պատարագի 10
մարմնոյն յսի քսի միանգամ: Եւ ամ քահանայապետ 11
կայ հանապազորդ 'ի պաշտաման. և զնոյն պատա-
րագս մատուցանէ բազում անգամ, որք ոչ երբեք կա-
րող են բառնալ զմեղս: Իսկ սա զմի վն մեղաց մա- 12
տոյց պատարագ. և մշտնջենաւոր նստաւ ը̃ աջմէ

13 ա՟յ ։ Եւ այսուհետեւ ակն ունի՝ մինչեւ դիցին թշնա-
14 միք իւր 'ի ներքոյ ոտից իւրոց ։ Քանզի միով պա-
տարագաւ կատարեաց զսրբեալսն 'ի մշտնջենաւորս ։
15 Այլ վկայէ մեզ եւ հոգին ս՟բ յետ ասելոյն յառաջա-
16 գոյն · Եթէ այս է ուխտն՝ զոր եդից ը՟ հարս ն՟ց յետ
աւուրցն այնոցիկ , ասէ տ՟ր · տաց զօրէնս իմ 'ի
սիրտս նոցա , եւ 'ի խորհուրդս նոցա գրեցից զն՟ս ։
17 Ապա ասէ՝ թէ զմեղս ն՟ց եւ զանօրէնութ՟իս ն՟ց այլ
18 ոչ եւս յիշեցից ։ Իսկ ուր թողութ՟ի է , ոչ եւս պիտոյ
է վասն մեղաց պատարագ ։
19 Ունիմք այսուհետեւ եղբարք՝ համարձակութ՟ի 'ի
20 մուտս սրբութ՟եցն արեամբն յ՟սի · զոր նորոգեաց մեզ
ճանապարհ նորոգ եւ կենդանի 'ի ձեռն վարագուրին ,
21 այսինքն է՝ մարմնոյ իւրոյ · եւ քահանայ մեծ 'ի վե-
22 րայ տանն ա՟յ · մատիցուք ճշմարիտ սրտիւք՝ լրու՟թ
հաւատոյ , լուացեալ զսիրտս 'ի խղճէ չարեաց՝ եւ
23 մկրտեալ զմարմինս 'ի ջուրս սրբութ՟ե ։ Պինդ կալցուք
զխոստովանութ՟ի անշարժ յուսոյն , զի հաւատարիմ է
24 որ խոստացաւն ։ Եւ զգուշասցուք միմեանց յորդոր-
25 մամբք սիրոյ եւ գործոց բարեաց · եւ մի թողցուք
զժողովս միմեանց , ո՟պ եւ սովոր են ոմանք · այլ մխի-
թարեսցուք , եւ այնչափ եւս առաւել՝ որչափ տեսա-
26 նիցէք զօրն մերձեալ ։ Զի կամակար մտօք եթէ յան-
ցանիցեմք յետ ընդունելութ՟ե գիտութ՟ե ճշմարտութ՟են՝
27 այնուհետեւ ոչ եւս պիտոյ է վ՟ս մեղաց պատարագ · այլ
ահեղ ակնկալութ՟ի դատաստանին , եւ նախանձ հրոյն՝
28 որ ուտիցէ զհակառակորդսն ։ Արհամարհեալ ուրուք
զօրէնսն մովսիսի , առանց ողորմութ՟եց՝ առ երկուք
29 կ՟ամ երիւք վկայիւք մեռանէր ։ Իսկ ո՞րչափ սաստիկ
պատժոց արժանի համարիցիք զայն , որ զորդին ա՟յ
առ ոտն եհար · եւ զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ
համարեցաւ որով եւ սրբեցաւն · եւ զհոգին շնորհաց
30 թշնամանեաց ։ Այլ գիտեմք զայն՝ որ ասացն · իմ
են վրէժխնդրութիւնք , եւ ես հատուցից՝ ասէ տէր ·
31 եւ դարձեալ թէ՝ դատի տէր զժողովուրդ իւր ։ Ահ

մեծ է անկանել 'ի ձեռս այ կենդանւոյ ։
Արդ՝ յիշեցէք զաւուրսն զառաջինս․ յորս լուսա- 32
ւորեալք բազում ճգանց և չարչարանաց համբերէք․
մերթ 'ի նախատինս և 'ի նեղութիս խայտառակեալք, 33
մերթ կցորդք այնպիսեաց վաստակաւորացն լինել։
Քանզի և ընդ կապեալս չարչարեցարուք, և ըզ- 34
յափշտակութի ընչից ձերոց խնդութբ ընկալարուք․
քանզի գիտէիք թէ լաւագոյն ևս ստացուածս ունիք
անձանց յերկինս՝ որ կայն և մնան։ Արդ մի մեր- 35
ժէք 'ի ձէնջ զհամարձակութին ձեր, յորում կայ
մեծաց վարձուց հատուցումն։ Պիտոյ է ձեզ համբե- 36
րութի․ զի զկամս այ արարեալ՝ հասջիք աւետեացն։
Զի փոքր մի ևս քան որչափ՝ որ գալոցն իցէ՝ եկես- 37
ցէ, և ոչ յամեսցէ։ Զի արդարն իմ 'ի հաւատոց 38
կեցցէ․ և եթէ յերկմիտս ոք իցէ, ոչ հաճեսցի ընդ
նա անձն իմ։ Բայց մեք ոչ եթէ երկմտութբ եմք 'ի 39
կորուստ, այլ հաւատովք 'ի փրկութի հոգւոց ։

ԳԼ. ԺԱ.

Զի՞նչ են հաւատք, եթէ ոչ՝ յուսացելոց իրաց 1
հաստատութիւն, և յանդիմանութիւն՝ որոց ոչն ե-
րևին։ Զի նովաւ վկայեցան առաջինքն։ Հաւատովք 2
իմանամք՝ հաստատեալ զյաւիտեանսն բանիւ այ, 3
յաներևութից զերևելիսս եղեալ։ Հաւատովք լաւ 4
պատարագս հաբէլ քան զկայէն մատուցանէր այ,
որով վկայեցաւ իսկ արդար լինել․ զի 'ի վր պատա-
րագացն եղև նմա վկայութի յայ․ զի թէպէտև մե-
ռաւ 'ի նմին, սակայն տակաւին խօսի։ Հաւատովք 5
Ենովք փոխեցաւ՝ զի մի զմահ ճաշակեսցէ․ և ոչ ուրէք
գտանէր, քզի փոխեաց զնա ած․ և յառաջ քան զփո-
խելն նր՝ վկայեցաւ հաճոյ լինել այ։ Բայց առանց հա- 6
ւատոց անհնար է հաճոյ լինել․ այլ հաւատալ արժան
է այնմ որ մերձենայ առ ած՝ թէ է ած․ և որ խըն-
դրեն զնա՝ լինի պարգևատու։ Հաւատովք առեալ 7
հրամանն Նոյի՝ վասն չևևս երևելեացն զահի հարեալ

կազմէր զտապանն 'ի փրկութիւն տան իւրոյ, որով դա-
տեցաւն զաշխարհ. և հաւատոյն արդարութեան եղև
8 ժառանգաւոր։ Հաւատովք՝ որ աբրահամն կոչեցաւ՝
ունկնդիր եղև ելանել 'ի տեղին, զոր առնլոց էր 'ի
ժառանգութիւն. ել գնաց՝ և ոչ գիտէր յո՛ երթիցէ։
9 Հաւատովք պանդխտեցաւ յերկրին աւետեաց ի-
բրև յօտարութեան. խորանօք բնակեաց սահակաւ և յա-
կոբաւ համերձ ժառանգակցօք նորին աւետեաց։
10 Զի ակն ունէր հիմամբք հաստատելոյ քաղաքին,
11 որոյ ճարտարապետ և արարիչ ա՛ծ է։ Հաւատովք և
ինքն սառա՝ որ ամուլն էր, զօրութիւն առնլոյ զսերմն
որդեծնութեան ընդունէր, և 'ի տարաժամ հասակի
ծնանէր. քանզի հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ
12 խոստացաւն։ Վասն որոյ և 'ի միոջէն ծնանէին, և
այն՝ 'ի յանցեալ ժամանակի, իբրև զաստեղս երկնից
բազմութ՟, և իբրև զաւազ առ ափն ծովու առանց
13 թուոյ։ Ըստ հաւատոց մեռան ամենեքին սոքա, և
չև էին ընկալեալ զաւետիսն, այլ 'ի հեռուստ տեսին
զնա՝ և ցնծացան, և խոստովան եղեն՝ եթէ օտարք
14 և պանդուխտք են յերկրի։ Զի որք զայնպիսիսն
խօսին, յայտ առնեն՝ եթէ գաւառ իմն խնդրեն։
15 Զի եթէ զայն յիշէին ուստի ելինն, գոյր ժամա-
16 նակ դառնալոյ անդրէն։ Նա աւանիկ ազնուականի
իմն ցանկացեալ են, այսինքն է՝ երկնաւորին. վասն
որոյ ոչ ամօթ համարի ա՛ծ՝ կոչել նոցա ա՛ծ. քանզի
17 պատրաստեաց նո՛ց քաղաք։ Հաւատովք մատոյց աբ-
րահամ 'ի փորձութեան իւրում զիսահակ պատարագ. և
զմիամօրն մատուցանէր, որոյ զաւետիսն ընկալեալ
18 էր. որում ասացաւ, թէ սահակաւ կոչեսցի քեզ
19 զաւակ. եդ 'ի մտի իւրում, թէ և 'ի մեռելոց կարող
է յարուցանել ա՛ծ. ուստի և յառակս ընկալաւ զնա։
20 Հաւատովք՝ վասն հանդերձելոց իրաց օրհնեաց իսա-
21 հակ զյակոբ և զեսաւ։ Հաւատովք յակոբ 'ի
մեռանել իւրում զիւրաքանչիւրոք յորդւոցն յովսե-
փու օրհնեաց, և երկիր եպագ 'ի ծագ գաւազանի

իւրոյ: Հաւատովք յովսէփ 'ի վախճանել իւրում 22
յիշեաց զելս որդւոցն իսրայելի, և վասն ոսկերաց իւ-
րոց պատուիրեաց: Հաւատովք՝ մովսէս իբրև ծնաւ, 23
թաքուցաւ ամիսս երիս 'ի հարց իւրոց, քանզի տե-
սին կայտառ զմանուկն, և ոչ զանգիտեցին 'ի հրա-
մանէ թագաւորին: Հաւատովք մովսէս իբրև ա- 24
ճեաց՝ ուրացաւ կոչել որդի դստերն փարաւոնի.
լաւ համարեցաւ չարչարել ը̅ ժողովրդեանն ա̅յ, քան 25
առ ժամանակ մի վայելել 'ի մեղս: Կարևոր համա- 26
րեցաւ զնախատինսն ք̅ի, քան զմեծութի̅ գանձուցն
եգիպտացւոց. զի հայեցեալ ակն ունէր վարձուցն
հատուցման: Հաւատովք թողոյր զերկիրն եգիպտա- 27
ցւոց, և ոչ երկնչէր 'ի ցասմանէ թագաւորին. զի
զաներևոյթն իբրև զտեսեալ համբերութ̅ համարե-
ցաւ: Հաւատովք արար զպատիկն և զհեղումն ա- 28
րեանն. զի մի սատակիչ անդրանկացն մերձեսցի
'ի ն̅ս: Հաւատովք անցին ընդ ծովն կարմիր՝ իբրև 29
ընդ ցամաք երկիր. զորոյ զփորձ առեալ եգիպտա-
ցւոցն՝ ընկղմեցան: Հաւատովք պարիսպքն երիքովի 30
անկան, շուրջ եկեալ զնոքօք զեօթն օր: Հաւա- 31
տովք ռախաբ պոռնիկ ոչ կորեաւ ը̅ անհաւատսն, ո-
րոյ ընկալեալ էր զլրտեսսն խաղաղութ̅: Եւ արդ՝ 32
զինչ ևս ասացից. զի չէ̃ բաւական ժամանակս պատ-
մելոյ վասն գեդէոնի, բարակայ, սամփսոնի, յեփ-
թայայ՝ դաւթի և սամուէլի և այլոց մարգարէիցն.
որք հաւատովք պարտեցին զթագաւորութ̅ս. գոր- 33
ծեցին զարդարութի̅. հասին աւետեաց. խցին զբե-
րանս առիւծուց. շիջուցին զզօրութի̅ հրոյ. ապրե- 34
ցան 'ի բերանոյ սրոյ. զօրացան 'ի տկարութէ̃. եղեն
զօրաւորք 'ի պատերազմի. առին զբանակս օտարաց:
Ընկալան կանայք 'ի յարութէ̃ զմեռեալս իւրեանց. 35
Կէսք կոչկոճեցան՝ և չև ևս ընկալեալ զփրկութի̅, զի
լաւագոյն յարութե̅ն հասանիցեն: Եւ կէսք զտան- 36
ջանաց և զգանից զփորձ առին, զկապանաց և զբան-
տից: Քարկոծեցան, սղոցեցան, փորձեցան. սպան- 37

մամբ սրոյ մեռան. շրջեցան (լեաշկ մաշկօք) և մոր-
թովք այծենեօք. կարօտեալք, նեղեալք, չարչա-
38 րեալք. զորս ոչ արժէ աշխարհս. յանապատի մոլո-
րեալք՝ և 'ի լերինս՝ և յայրս՝ և 'ի փապարս երկրի:
39 Եւ սոքա ամենեքին վկայեալք 'ի հաւատոյն, չևևս
40 ընկալան զաւետիսն: Այ̅ վս̅ մեր լաւագոյն համա-
րեալ, զի մի առանց մեր կատարեսցին:

ԳԼ. ԺԲ.

1 ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՒ և մեք՝ որ այսչափ շուրջ զմեօք
մածեալ ունիմք զբազմութիւն վկայից, զհպարտու-
թիւն զա̅մ 'ի բաց ընկեսցուք՝ և զմեղս կարևորս. համ-
բերութ̅բ ընթասցուք 'ի պատերազմ՝ որ առաջի կայ
2 մեզ: Հայեսցուք 'ի զօրագլուխն հաւատոյ՝ և 'ի կա-
տարիչն յս̅. որ փոխանակ ուրախութե̅ն՝ որ նմա առա-
ջի կայր, յանձն առ զխաչն, արհամարհեաց զամօթ,
3 նստաւ ը̅ աջմէ աթոռոյն այ̅: Ածէք զմտաւ,
որ զայսպիսի համբերութի̅ 'ի մեղաւորաց հակառա-
կութենէ անտի կրեաց. զի մի աշխատ լինիցիք ան-
4 ձամբք ձերովք՝ և լքանիցիք: Զի չևևս արեամբ
5 չափ պատերազմեալք՝ հակառակ կացէք մեղացն. և
մոռացարուք զմխիթարութիւն, որ ընդ ձեզ իբրև ընդ
որդեակս խօսի:

Գ. Որդեակ իմ՝ մի լքանիր 'ի խրատու տն̅ և մի
6 վհատիցիս՝ յանդիմանեալ 'ի նմանէ: Զի զոր սիրէ
7 տր̅՝ խրատէ, տանջէ զա̅մ որդի՝ զոր ընդունի: 'Ի խրա-
տու համբերութե̅ կայք, իբրև յորդիս մատուցեալ է 'ի
8 ձեզ ա̅ծ. ո՞ր որդի է՝ զոր ոչ խրատիցէ հայր: Զի եթէ
առանց խրատու լինիցիք, որով ամենեքին բաժանորդք
9 եղեն, ապա խորթք իցէք և ոչ որդիք: Զի եթէ 'ի
մարմնաւոր հարցն մերոց՝ զոր ունիմք խրատիչս՝ պատ-
կառեմք, ո՞րչափ ևս առաւել հնազանդեսցուք հօրն
10 հոգւոց՝ և կեցցուք: Զի սոքա առ սակաւ ժամանակս
ը̅ կամաց իւրեանց խրատեին. իսկ նա վս̅ օգտի, առ 'ի
11 ը̅ունելոյ զսրբութի̅ նր̅: Ամենայն խրատ առ ժամա-

նակն ոչ ուրախութեան թուի՝ այլ տրտմութեան. բայց յե-
տոյ պտուղ խաղաղութեան նոցա կրթելոցն հատու-
ցանէ յարդարութեան։ Վասն որոյ զձեռս լքեալս՝ և 12
զծունկս կթոտս հաստատեցէք. և զշաւիղս ուղիղս 13
արարէք ոտից ձերոց, զի մի որ կաղն իցէ՝ գլորիցի,
այլ մանաւանդ բժշկեսցի։ Զխաղաղութեան զհետ 14
երթայք ընդ ամենեսին՝ և զսրբութեան. առանց
որոյ ոչ ոք տեսանիցէ զՏէր։ Զգոյշ լերուք՝ գուցէ ոք 15
յետնեալ գտանիցի ՚ի շնորհացն այ։ Մի ոք արմատ
դառնութեան ՚ի վեր երևեալ նեղիցէ, և նովաւ բազումք
պղծիցին։ Մի ոք պոռնիկ և պիղծ իբրև զեսաւ. որ 16
ընդ միոյ կերակրոյ զանդրանկութիւնն վաճառեաց։
Գիտէք՝ զի թէպէտ և յետոյ կամեցաւ ժառանգել 17
զօրհնութիւնն, խոտան գտաւ զի ապաշխարութեան տե-
ղի ոչ եգիտ, թէպէտ և արտասուօք խնդրեաց զնա։

Դ. Զի ոչ էք մատուցեալ առ լեառն շօշափելի՝ որ 18
հրովն վառեալ էր՝ և միգով և մառախղով և խաւա-
րաւ և մթով. ուր փողն հնչէր և բարբառ պատգա- 19
մացն. ուստի՝ որք լուանն՝ հրաժարեցին, զի մի կրկ-
նեսցի առ նսա բանն։ Քանզի ոչ հանդուրժէին հրա- 20
մանին. թէպէտ և գազան մերձենայր ՚ի լեառն՝ քար-
կոծ լինէր։ Եւ այնպէս ահագին էր տեսիլն, զի և 21
մովսէս ասէր, եթէ զահի հարեալ եմ և դողամ։
Այլ մատուցեալ էք ՚ի սիովն լեառն և ՚ի քաղաք այ 22
կենդանւոյ՝ յեմ յերկինս, և ՚ի բիւրաւոր բանակս
հրեշտակաց, և յեկեղեցիս անդրանկաց գրելոց յեր- 23
կինս, և առ դատաւորն ամենեցուն ած, և յոգիս
արդարոց կատարելոց. և ՚ի նորոց կտակարանաց միջ- 24
նորդն յս, և ՚ի հեղումն արեան նորա՝ որ առաւել
խօսի քան զհաբելին։

Զգոյշ լերուք գուցէ հրաժարիցէք յայնմանէ՝ 25
որ խօսեցաւն. զի եթէ նոքա ոչ կարացին զերծանել
հրաժարեալք յայնմանէ՝ որ յերկրին հրամանս տայր,
որչափ ևս առաւել մեք, եթէ յերկնաւորէն թի-
կունս դարձուցանիցեմք։ Որոյ ձայնն զերկիր շար- 26

ժեաց յայնժամ. և այժմ խոստացեալ է՝ և ասէ.
միւսանգամ շարժեցից ոչ միայն զերկիր՝ այլ և զեր-
27 կինս։ Բայց միւսանգամն յայտ առնէ զշարժելոցն ի-
րրև զեղելոց փոփոխումն, զի հաստատունն կացցեն
28 անշարժքն։ Վասն որոյ թագաւորութի՟ անշարժ ըն-
կալեալ, պինդ կալցուք զշնորհսն, որով պաշտեմք զա՟ծ
29 հաճութ՟բ՝ ահիւ և դողութ՟բ. քանզի աստուած մեր
հուր ծախիչ է։

ԳԼ. ԺԳ

1 ԵՂԲԱՅՐՍԻՐՈՒԹԻՒՆ հաստատեսցի առ ձեզ։
2 Զօտարսիրութիւն մի՛ մոռանայք. զի այնու ոմանք
3 յանգէտս ընկալան զհրեշտակս։ Յուշ լիցին ձեզ կա-
պեալքն՝ որպէս թէ դուք ը՟ նմ՟ կապեալ իցէք. և
չարչարեալքն, որպէս և դուք իսկ մարմնաւոր էք։
4 Պատուական է ամուսնութիւն ամենևին՝ և սուրբ
անկողինք. բայց զշունս և զպոռնիկս դատի ա՟ծ։
5 Բարք անարծաթասէրք լինիցին, բաւական համա-
րել որչափ ինչ 'ի ձեռս իցէ. քանզի ինքն իսկ ասաց.
6 ոչ թողից զքեզ՝ և ոչ ընդ վայր հարից. որպէս հա-
մարձակ լիցուք ասել. տ՟ր է իմ օգնական, և ես ոչ
7 երկեայց, զի՞ արասցէ ինձ մարդ։ Յիշեցէք զառաջ-
նորդս ձեր որ խօսեցան ձեզ զբանն ա՟յ. հայեցեալք
յելս գնացից նոցա՝ նմանօղք եղերուք հաւատոցն։
8 Յ՟ս ք՟ս երէկ և այսօր, նոյն և յաւիտեանս։ Յուսմունս
9 պէսպէսս և յօտարաձայնս մի՛ դանդաչէք. զի լաւ է
շնորհօք հաստատել զսիրտս՝ և ոչ կերակրովք. ո-
րովք ոչի՛նչ օգտեցան՝ որ այնպէսն գնացին։
10 Ե. Ունիմք մեք սեղան, ուստի ոչ ունին իշխա-
նութի՟ ճաշակել որք պաշտեն զպաշտօն խորանին։
11 Զի որոց անասնոց մատչէր արիւնն 'ի սրբութիւն վ՟ս
մեղաց 'ի ձեռն քահանայապետին, նոցուն մարմինքն
12 այրէին արտաքոյ բանակին։ Վ՟ս որոյ և յ՟ս՝ զի սրբես-
ցէ իւրով արեամբն զժողովուրդն, արտաքոյ դրանն
13 չարչարեցաւ։ Արդ՝ եկայք ելցուք առ նա արտաքոյ

բանակին , առեալ յանձն զնախատինս նր : Քանզի 14
ոչ եթէ ունիմք քաղաք՝ որ աստէն մնալոց իցէ , այլ
զհանդերձեալն խնդրեմք : Արդ՝ ՚ի ձեռն նր մա- 15
տուսցուք պատարագ օրհնութեան յամ ժամ այ . այ-
սինքն է՝ զպտուղ շրթանց խոստովանելոց յանուն նր :
Զբարերարութի և զհաղորդութի մի մոռանայք , զի 16
ընդ այնպիսի պատարագս հաճի այ : Ունկնդիր լե- 17
րուք առաջնորդաց ձերոց , և հպատակ կացէք նց .
զի նոքա տքնին վասն ոգւոց ձերոց՝ որպէս թէ համարս
տալոց իցեն ը ձեր . զի խնդութեամբ արասցեն զայն՝
և մի յոգւոց հանելով . զի այն ոչ յօգուտ ձեր է : 18
ԿԻՐ . Աղօթս արարէք վասն մեր . զի հաստատեալ
գիտեմք եթէ բարւոք միտս ունիմք . յամի կամիմք
բարւոք գնացս ցուցանել : Եւ առաւել աղաչեմ՝ զի 19
զայն առնիցէք , զի վաղագոյն պատսպարեցայց ձեզ :
Եւ այ խաղաղութե՝ որ եհան ՚ի մեռելոց զհովիւն 20
հօտից զմեծն արեամբ յաւիտենական ուխտին զտր
մեր յս , հաստատեսցէ զձեզ ՚ի գործս բարութե՝ 21
առնել զկամս նր . և արասցէ ՚ի մեզ զհաճոյսն առա-
ջի իւր ՚ի ձեռն յի քի . որում փառք յաւիտեանս .
ամէն : Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ անսալ բանիս մխի- 22
թարութե . քանզի սակաւուք գրեցի ձեզ : Եւ ճա- 23
նաչէք զեղբայրն մեր զտիմոթէոս զարձակեալն առ
ձեզ . ը որում , եթէ վաղագոյն գայցէ՝ տեսից զձեզ :
Ողջոյն տաջիք ամ առաջնորդաց ձերոց , և ամ սրբոց : 24
Ողջոյն տան ձեզ՝ որ ՚ի կողմանս իտալիացւոց են :
Շնորհք ընդ ամենեսին ձեզ . ամէն : 25

Առ Եբրայեցիս՝ գրեցաւ յԻտալիայ ՚ի ձեռն Տիմոթէոսի :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՅՑ

ՅԱԿՈՎԲՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԳԼ. Ա

1 ԱԴ. ՅԱԿՈՎԲՈՍ աստուծոյ եւ տն յի քի ծա-
ռայ. երկոտասան ազգացդ որ 'ի սփիւռս էք՝ ողջոյն։
2 Ամենայն ուրախութիւն արժանի համարիջիք եղբարք,
յորժամ 'ի պէսպէս փորձութեանց 'ի մէջ անկանիջիք։
3 Գիտասջիք զի հանդէս ձերոյ հաւատոցն յօրինեալ
4 գործէ զհամբերութիւն։ Իսկ համբերութիւնն գործ
կատարեալ ունիցի, զի իցէք ողջանդամք եւ կատա-
5 րեալք, եւ ոչ իւիք նուազեալք։ Ապա թէ ոք 'ի ձէնջ
իցէ նուազեալ յիմաստութենէ, խնդրեսցէ յայ, որ տայն
6 ամի առատապէս՝ եւ ոչ նախատէ. եւ տացի նմա։ Բայց
խնդրեսցէ հաւատովք՝ եւ մի երկմտեսցէ. զի որ
երկմիտն է՝ նման է հողմակոծեալ եւ տատանեալ
7 ալեաց ծովու։ Մի՛ ակնկալցի մարդն այն առնուլ ինչ
8 յայ. զի այր երկմիտ՝ առանց հաստատութեան է յամ
9 ճանապարհս իւր։ Պարծեսցի եղբայր խոնարհ 'ի
10 բարձրութիւն իւր, եւ որ մեծատունն իցէ 'ի խոնար-
11 հութիւն իւր. քանզի իբրեւ զծաղիկ խոտոյ անցցէ. զի
ծագեաց արեւ հանդերձ խորշակաւ՝ եւ ցամաքեցոյց
զխոտն, եւ թօթափեցաւ ծաղիկն նորա, եւ կորեաւ
վայելչութիւն երեսաց նորա. նոյնպէս եւ մեծատունն
12 հանդերձ շահիւքն իւրովք թարշամեսցի։ Երանեալ

է այր որ համբերիցէ փորձանաց. զի եթէ ընտիր եւս
գտանիցի, առցէ զպսակն կենաց՝ զոր խոստացաւ
սիրելեաց իւրոց։
Աե. Մի ոք որ 'ի փորձութեան իցէ, ասիցէ՝ թէ 13
յԱյ փորձիմ. զի Այ անփորձ է չարեաց. փորձէ նա
և ոչ զոք. իւրաքանչիւրոք փորձի առ յիւրոցն ցան- 14
կութեանց ձգեալ և պատրեալ։ Ապա այնուհետև ցան- 15
կութիւն յղացեալ՝ զմեղս ծնանի. և մեղքն կատարեալ՝
զմահ ծնանին։ Մի խաբիք եղբարք իմ սիրելիք. զի 16
ամ տուրք բարիք՝ և ամ պարգեւք կատարեալք 'ի վե- 17
րուստ են իջեալ առ 'ի հօրէն լուսոյ. յորում չիք փո-
փոխումն՝ և կամ շրջելոյ ստուեր։ Կամեցեալ ծնաւ 18
զմեզ բանիւ ճշմարտութեանն, լինել մեզ պտուղ
ինչ ստացուածոց նորա։ Գիտասջիք եղբարք իմ 19
սիրելիք. եղիցի ամ մարդ արագ առ 'ի լսել, և
ծանր առ 'ի խօսել, և ծանր առ 'ի բարկանալ։ Զի 20
բարկութիւն մարդոյ զարդարութիւն Այ ոչ գործէ։
Որով 'ի բաց թօթափեալ զամ աղտեղութիւնս և 21
զյաւելուածս չարեաց, հեզութեամբ ընդունիջիք զբանն
ընդաբոյս. որ կարօղն է կեցուցանել զոգիս ձեր։ Լի- 22
նիջիք առնելիք բանին, և մի լսելիք միայն համարե-
ջիք զանձինս։ Զի եթէ ոք լսօղ միայն իցէ բանին՝ 23
և ոչ առնելի, նման է նա մարդոյ, որ պշուցեալ
հայիցի ընդ երեսս իւր՝ որ ծնանիցին 'ի հայելւոջ. զի 24
հայեցեալ ետես զինքն և զանց արար, և անդէն
մոռացաւ թէ որպիսի ոք էր։ Իսկ որ յառեալ 'ի 25
կատարեալ օրէնս ազատութեան հայիցի և 'ի նմին
կացցէ. ոչ եղև նա լսօղ մոռացութեան այլ առնելի
գործոյն. նա՝ յառնելն իւրում լիցի երանելի։ Եթէ 26
ոք կամիցի կրօնաւոր լինել՝ և ոչ սանձահարիցէ զլե-
զու իւր՝ այլ զբաղեցուցանիցէ զսիրտն իւր, այնպի-
սւոյն վայրապար է կրօնաւորութիւն։ Կրօնաւորութիւն 27
սուրբ և անարատ՝ առ 'ի յԱյ և 'ի հօրէ՝ այս է,
այցելու լինել որբոց և այրեաց 'ի նեղութեան իւրեանց,
անարատ պահել զանձն յաշխարհէ։

ԳԼ. Բ

1 ԱԶ. ԵՂԲԱ՛ՐՔ իմ, մի՛ աչառութ՟բ ունիցիք զհա֊
2 ւատսն տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի, որ տէրն է փառաց։ Եթէ
մտանիցէ 'ի ժողովուրդ ձեր այր՝ որ ունիցի մատանի
ոսկի և հանդերձս պայծառս, մտանիցէ անդր և աղ֊
3 քատ ոք 'ի հանդերձս աղտեղիս, հայիցիք ը՟ այն՝ որ
ունիցի զհանդերձն պայծառս. և ասիցէք եթէ դու
նիստ աստ պատուով. և ցաղքատն ասիցէք՝ եթէ
յոտն կաց դու այտի. կա՛մ թէ՝ ե՛կ նիստ առ պատուան֊
4 դանիս իմով։ Ո՞չ խղճիցէք յանձինս՝ և լինիցիք դա֊
5 տաւորք չարեացն խորհրդոց։ Լուարո՛ւք ինձ եղբա՛րք
իմ սիրելիք, ո՞չ ապաքէն ա՟ծ ընտրեաց զաղքատս
աշխարհիս, որ են մեծատունք հաւատովք, և ժա֊
ռանգաւորք արքայութե՛ն՝ զոր խոստացաւ սիրելեաց
6 իւրոց։ Եւ դուք անարգէք զաղքատս։ Ո՞չ մեծա֊
տունքն յաղթահարեն զձեզ՝ և նոքա քարշեն զձեզ 'ի
7 դատաստան։ Ո՞չ նոքա հայհոյեն զբարւոք անունն՝ որ
8 կոչեցեալ է 'ի վ՟ր ձեր։ Ապա թէ զօրէնսն կատարի֊
ցէք զարքունականս ըստ գրոց, եթէ սիրեսցես զըն֊
9 կեր քո իբրև զանձն քո, բարւոք առնէք։ Իսկ եթէ
աչառիցէք, մեղս գործէք՝ յանդիմանեալք յօրինացն
10 իբրև օրինազանց։ Որ ոք զա՟մ օրէնսն պահիցէ, և
միով իւիք ինչ գթիցէ, եղև ա՟մ օրինացն պարտապան։
11 Զի որ ասացն՝ թէ մի՛ սպանանիցես, ասաց թէ
և մի՛ շնայցես. զի եթէ սպանանիցես ո՛չ՝ բայց շնայ֊
12 ցես, եղեր յանցաւոր օրինացն։ Այնպէս խօսեցա֊
րո՛ւք և այնպէս արարէ՛ք, ո՟ր զի ազատու՟ե օրինօքն
13 իցէք դատելոց։ Զի անողորմ դատաստան լինելոց է
այնմ, որ ո՛չ առնիցէ զողորմութ՟ի. քանզի բարձրա֊
գլուխ պարծի ողորմութ՟ի առ դատաստանաւն։
14 ԱԷ. Զի՞նչ օգուտ իցէ եղբա՛րք իմ, եթէ ասիցէ
ոք հաւատս ունել՝ և գործս ո՛չ ունիցի. միթէ կարի֊
15 ցէ՞ն հաւատքն ապրեցուցանել զնա։ Եթէ եղբայր ոք
կամ քոյր՝ իցեն մերկ կա՛մ կարօտեալ աւուրն կերա֊

կրոյ, ասիցէ ոք 'ի ձէնջ ցնոսա. երթայք խաղաղութեամբ, 16
ջեռարո՛ւք և յագեցարո՛ւք. և տայցէք ոչ նոցա զպէտս
մարմնոյն, զի՞նչ օգուտ իցէ: Այնպէս և հաւատք եթէ 17
գործս ոչ ունիցին, մեռեալ են առանձինն: Այլ եթէ- 18
րեւս ասիցէ ոք. եթէ դու հաւատս ունիս՝ և ես գործս
ունիմ. ցո՛յց ինձ զհաւատսն քո առանց գործոց, և ես
ցուցից քեզ 'ի գործոց իմոց զհաւատս: Դու հաւա- 19
տաս՝ զի մի է Աստուած, բարւոք առնես. և դեւք հաւատան՝
և սարսեն: Կամի՞ս գիտել ո՛վ մարդ սնոտի, զի հաւատք 20
առանց գործոց դատարկ են: Աբրահամ հայր մեր ո՞չ 21
ապաքէն 'ի գործոց արդարացաւ՝ հանեալ 'ի սեղան
զորդին իւր զիսահակ պատարագ: Տեսանե՞ս՝ զի հա- 22
ւատքն եղեն գործակից գործոց նորա, և 'ի գործոց անտի
հաւատքն կատարեցան: Եւ կատարեցաւ գիրն՝ որ ա- 23
սէ. հաւատաց Աբրահամ Աստուծոյ, և համարեցաւ նմա
յարդարութիւն, և կոչեցաւ բարեկամ Աստուծոյ: Տեսանե՞ք՝ 24
զի 'ի գործոց արդարանայ մարդ՝ և ոչ 'ի հաւատոց
միայն: Այնպէս և Ռախաբ պոռնիկ ո՞չ ապաքէն 'ի 25
գործոց արդարացաւ, ընկալեալ զլրտեսսն՝ և ընդ այլ
ճանապարհ արձակեաց: Որ օրինակ մարմին ա- 26
ռանց հոգւոյ մեռեալ է, սոյնպէս և հաւատք առանց
գործոց մեռեալ են:

ԳԼ. Գ

ԲԿ. Մի՛ բազում վարդապետք լինել եղբա՛րք իմ, 1
գիտասջի՛ք՝ զի մեծ դատաստան ընդունելոց եմք. քան- 2
զի բազում ինչ յանցանեմք ամենեքեան: Եթէ ոք բա- 3
նիւ ոչ յանցանիցէ՝ նա է մարդ կատարեալ, որ կարօղն
է սանձահարել զամենայն մարմին իւր: Տե՛ս զի ձիոց 4
սանձս 'ի բերան դնեմք՝ առ անսալոյ նոցա մեզ, և զամենայն
մարմինս նոցա նուաճեմք: Ահաւասիկ և նաւք որպիսի 5
ինչ են, և 'ի սաստիկ հողմոց վարին. և փոքր թեւոյն
շրջին՝ յո՛ր կոյս և միտք ուղղչին կամիցին: Այնպէս 6
և լեզու փոքր ինչ անդամ է՝ և մեծամեծս բարբառի.
ահա և սակաւ ինչ հուր զորպիսի անտառս հրդեհէ:

7 Եւ լեզու հուր՝ զարդ անիրաւութե, լեզու հաստա-
տեալ է յանդամս մեր, որ զամ մարմինն ապականէ,
և վառէ հրով զանիւ ծննդեան, և բորբոքեալ տոչորի
8 'ի գեհենի: Ամենայն բնութի գազանաց՝ և թռչնոց
և սողնոց և որ 'ի ծովու են, հնազանդեալ է՝ և հնա-
9 զանդի մարդկեղէն բնութե: Բայց զլեզու մարդկան
ոչ ոք կարէ հնազանդել՝ զչարն և զանկարգ՝ և զլի
10 թունոք մահաբերօք: Նովաւ օրհնեմք զտէրն և
զհայր. և նովաւ անիծանեմք զմարդիկ՝ որ ըստ նմա-
11 նութե այ արարան: Ի նմին բերանոյ ելանէ օրհնու-
թիւք և անէծք. ոչ է պարտ եղբարք իմ այսմ այսպէս
12 լինել: Միթէ աղբիւր անդստին 'ի միոյ ականէն
13 բղխիցէ քաղցր և դառն: Միթէ մարթ ինչ իցէ
եղբարք իմ թզենւոյ ձէթ բերել, կամ որթոյ թուզ,
և ոչ աղտաղտին տեղւոյ ջուր քաղցր առնել:
14 ԲԲ. Ո՞վ իցէ իմաստուն և հանճարեղ 'ի ձեզ, ցուց-
ցէ 'ի բարւոք գնացից զգործս իւր հեզութբ իմաստու-
15 թեն: Ապա եթէ նախանձ՝ և դառնութի և հակառա-
կութի ունիցիք 'ի սիրտս ձեր, մի պարծիք սուտ առ-
16 նել զճշմարտութին: Ոչ է իմաստութիս այս իջեալ
'ի վերուստ. այլ երկրաւոր՝ շնչաւոր՝ և դիւական:
17 Զի ուր հեռ և նախանձ, անդ է անկարգութի և ամ
18 իրք չարք: Իսկ վերին իմաստութին, նախ զի սուրբ
է՝ ապա խաղաղարար, հեզ՝ դիւրահաւան՝ լի ողոր-
մութբ և պտղովք բարեաց. անխտիր, առանց կեղ-
19 ծաւորութեան: Պտուղ արդարութե խաղաղութբ
սերմանի այնոցիկ՝ որ առնեն զխաղաղութիւն:

ԳԼ. Դ.

1 ՈՒՍՏԻ պատերազմունք՝ և ուստի կռիւք 'ի ձեզ.
ոչ յայսպիսի ցանկութեանց ձերոց՝ որ զօրացեալ են
2 յանդամս ձեր: Ցանկանայք և ոչ ունիք. սպանա-
նէք և նախանձիք՝ և ոչ կարէք հասանել. պատերազ-
3 միք կռուիք՝ և ոչ ունիք, վն զի ոչ խնդրէք: Խնդրէք՝
և ոչ առնուք, վն զի չարաչար խնդրէք. զի անդէն

'ի ցանկութիւնս ձեր մաշեսջիք ։ Շնացողք՝ ոչ գիտէք՝ 4
զի սէր աշխարհիս այսորիկ թշնամութիւն է առ ա՟ծ ․ զի
որ ոք կամիցի սիրել զաշխարհ՝ թշնամի առնէ զանձն
իւր ա՟յ ։ Կամ թէ վայրապար համարիցիք՝ զոր ասէ 5
գիրն ․ առ նախանձ ինչ որում փափագէ հոգին՝ որ
բնակեաց 'ի մեզ , տալ զառաւել շնորհսն ․ վասն որոյ 6
ասէ ․ տ՟ր ամբարտաւանից հակառակ կայ , տայ շնորհս
խոնարհաց ։

ԲԳ․ Հնազանդեցարուք այսուհետեւ ա՟յ , եւ կացէք 7
հակառակ չարախօսին , եւ լքցի փախստական առ
'ի ձէնջ ։ Մերձեցարուք առ ա՟ծ եւ մերձեսցի առ ձեզ ։ 8
Սրբեցէք զձեռս մեղաւորք , եւ ուղիղ արարէք զսիր-
տըս՝ երկմիտք ։ Տառապեցարուք՝ սգացարուք՝ եւ լա- 9
ցէք ․ ծաղր ձեր 'ի սուգ դարձցի, եւ ուրախութիւն ձեր
'ի տրտմութիւն ։ Խոնարհեցարուք առաջի տ՟ն՝ եւ բար- 10
ձրացուսցէ զձեզ ։ Մի՛ բամբասէք զմիմեանս եղբարք ․ 11
որ բամբասէ զեղբայր՝ կամ դատի զեղբայր իւր , զօ-
րէնսն բամբասէ՝ եւ զօրէնսն դատի ․ իսկ եթէ զօրէնսն
դատիցիս՝ ոչ առնելի օրինացն ես՝ այլ դատաւոր ։ Մի է 12
օրէնսդիր եւ դատաւոր՝ որ կարօղն է փրկել եւ կորու-
սանել ․ դու ո՞ ես՝ որ դատիս զընկերն ։ Հասարակ 13
են , որ ասեն ․ այսօր եւ վաղիւ երթիցուք յայս անուն
քաղաք , եղիցուք անդ տարի մի , վաճառեսցուք եւ
շահեսցուք ․ որք ոչ գիտէք զվաղիւն , որպիսի ինչ են 14
կեանք ձեր ․ զի իբրեւ զմրրիկ էք , որ առ սակաւ մի 15
երեւեալ՝ եւ ապա ապականեալ ․ փոխանակ զի ասէիք՝
եթէ տ՟ր կամեսցի՝ եւ կեցցուք , արասցուք զայս ինչ՝
կամ զայն ։ Իսկ արդ՝ պարծիք յամբարտաւանութե 16
ձերում ․ ամենայն ինչ այսպիսի պարծանք չարութեան
են ։ Որք գիտիցեն զբարին՝ եւ ոչ առնիցեն , մեղք են 17
նմա ։

ԳԼ․ Ե

ԲԳ․ Արդ՝ այսուհետեւ մեծատունք լացէք եւ ողբա- 1
ցէք 'ի վերայ թշուառութեանցն , որ գալոց են 'ի վերայ

2 ձեր։ Զի մեծութիւնդ ձեր յոյլինչ է, և հանդերձք ձեր
3 կերակուր ցեցոյ։ Արծաթ ձեր և ոսկի ժանգահար, և
ժանգ ն՟ց լիցի ձեզ ՚ի վկայութ՟ի, և կերիցէ զմարմինս
4 ձեր. իբրև զհուր գանձեցէք աւուրցն յետնոց։ Ահա-
ւասիկ վարձք մշակաց՝ որ գործեն զանդս ձեր առ ձեզ
են. զրկեալն ՚ի ձէնջ աղաղակէ, և բողոք հնձողացն ե-
5 հաս յականջս տ՟ն զօրու՟ց։ Փափկացայք ՚ի վ՟ր երկրի՝
և զբօսայք. սնուցէք զսիրտս ձեր իբրև աւուր սպան-
6 ման։ Զրկեցիք սպանիք զարդարն, որ ոչ կայր ձեզ
7 հակառակ։ Երկայնամիտ լերուք եղբարք իմ մինչև ՚ի
գալուստն տ՟ն. ահա մշակ երկայնամտեալ սպասէ պա-
տուական պտղոյն երկրի, մինչև առցէ զկանուխ և
8 զանագան։ Երկայնամտեցէք և դուք, և հաստատե-
9 ցէք զսիրտս ձեր. զի գալուստն տ՟ն մերձեալ է։ Մի
տրտմեցուցանէք զմիմեանս եղբարք, զի մի դատիցիք.
10 ահաւասիկ դատաւորն առ դուրս կայ։ Օրինակ առէք
եղբարք՝ չարչարանաց և երկայնմտութ՟ե զմարգարէսն,
11 որ խօսեցան յանուն տ՟ն։ Ահաւասիկ երանեմք համ-
բերողաց. զհամբերութ՟ի յոբայ լուարուք՝ և զկատա-
րումն տ՟ն տեսէք. զի բազմագութ է տ՟ր՝ և ողորմած։
12 Բ.Ե. Յառաջ քան զա՟մ ինչ եղբարք իմ, մի երդնու-
ջիք մի յերկինս՝ մի յերկիր՝ մի յայլ ինչ երդումն,
այլ եղիցի ձեր այոն այո, և ոչն՝ ոչ. զի մի ՚ի կեղծա-
13 ւորութ՟ի ինչ անկանիցիք։ Վշտանայցէ ոք ՚ի ձէնջ,
յաղօթս կացցէ. բերկրեսցի՞ ոք, սաղմոս ասասցէ։
14 Հիւանդանայցէ ոք ՚ի ձէնջ՝ կոչեսցէ զերիցունս եկե-
ղեցւոյն՝ և արասցեն ՚ի վերայ ն՟ր աղօթս, օծցեն իւղով
15 յանուն տ՟ն. և աղօթքն հաւատովք փրկեսցեն զաշ-
խատեալն, և յարուսցէ զնա տ՟ր. և եթէ մեղս ինչ
16 իցէ գործեալ՝ թողցի նմա։ Խոստովան եղերուք մի-
մեանց զմեղս, և աղօթս արարէք ՚ի վ՟ր միմեանց՝
ո՟պ զի բժշկեսջիք, քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք
17 արդարոց յօգնականութ՟ի։ Եղիա մարդ էր իբրև
զմեզ չարչարելի. և յաղօթս եկաց և ոչ տեղաց յեր-
18 կիր զերիս ամս և զվեց ամիս։ Եւ դարձեալ եկաց

յաղօթս՝ և ետուն երկինք զանձրև՝ և բուսոյց եր-
կիր զպտուղ իւր։ Եղբարք իմ, եթէ ոք ՚ի ձէնջ մո- 19
լորեսցի ՚ի ճշմարտութենէ ճանապարհէն՝ և դարձուսցէ
զնա՝ գիտասցէ, զի որ դարձուսցէ զմեղաւորն ՚ի 20
մոլորութենէ ճանապարհէն իւրմէ, փրկեսցէ զոգի իւր
՚ի մահուանէ՝ և ծածկեսցէ զբազմութիւն մեղաց։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅՑ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

1 ԲԶ. ՊԵՏՐՈՍ առաքեալ յ՟ի ք՟ի, ընտրելոցդ
նժդեհից, որ 'ի սփիւռս պոնտացւոց գաղատացւոց
2 եւ կապադովկեցւոց եւ ասիացւոց եւ բիւթանացւոց, ը՟ս
կամօքն գիտութ՟ենն ա՟յ Հօր, սրբութեամբ Հոգւոյն,
'ի հնազանդութիւն եւ 'ի հեղումն արեանն յ՟ի ք՟ի.
3 շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութ՟ի բազմասցի։ Օր-
հնեալ է ա՟ծ եւ Հայր տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, որ ը՟ս բա-
զում ողորմութ՟ե իւրում ծնաւ զմեզ վերստին 'ի յոյսն
կենդանի, 'ի ձեռն յարութեանն յ՟ի ք՟ի 'ի մեռե-
4 լոց, յանեղծ եւ յանարատ եւ յանթառամ ժառան-
5 գութ՟ին որ պահեալ է յերկինս 'ի ձեզ. որ զօրութ՟բն
ա՟յ պահեալ էք հաւատովք 'ի պատրաստեալ փրկու-
6 թ՟ին, յայտնեալ 'ի յետին ժամանակս։ Յորում ուրախ
լինիջիք՝ որ այժմ սակաւիկ ինչ է՟ պատշաճի իրացդ
7 տրտմեալ էք 'ի պէսպէս փորձութ՟իս։ Զի հանդէս
ձերոյ հաւատոյն առաւել քան զոսկի կորստական
պատուական է, որ հրով փորձեալ գտաւ 'ի գովութ՟ի
եւ 'ի փառս, եւ 'ի պատիւ 'ի յայտնութ՟ենն յ՟ի ք՟ի։
8 Զոր ոչն տեսիք՝ եւ սիրեցիք. ը՟ն որ այժմ ոչ հայե-
ցեալք՝ բայց հաւատացիք, եւ ուրախ էք անճառ եւ

փառաւորեալ խնդութեամբ. ընկալեալ զկատարումն հա- 9
ւատոցն ձերոց զոգւոցն փրկութիւն։ Վասն որոյ փրկութեան 10
խնդրեցին և քննեցին մարգարէքն. որք վասն որոյ 'ի ձեզ
լինելոց էին շնորհքն՝ մարգարէանային. քննէին յո- 11
րում և յորպիսի ժամանակի գուշակէր 'ի նոսա Հոգին
Քրիստոսի. որ նախ զչարչարանացն Քրիստոսի վկայէր՝ և յետ այ-
նորիկ՝ զփառացն։ Որոց և յայտնեցաւ իսկ. զի ոչ եթէ 12
անձանց, այլ մեզ մատակարարք լինէին նոցին. որք
այժմ պատմեցան այնոքիւք, որ աւետարանեցինն ձեզ
Հոգւովն սրբով, որ առաքելն յերկնից. զոր ցանկային
տեսանել գոնեայ ընդ աղօտ հրեշտակք ։

Բէ. Որով պնդեալ զմէջս մտաց ձերոց՝ զուարթա- 13
ցեալք բովանդակ սպասեցէք հասելոցն ձեզ շնորհաց
'ի յայտնութեան Յիսուսի Քրիստոսի, իբրև զորդիս հնազանդութեան. 14
մի կերպարանեալք առաջին ձերովք անգիտութեան
ցանկութեամբք. այլ ըստ սրբոյն որ կոչեաց զձեզ՝ և 15
դուք սուրբք յամենայն գնացս ձեր լինիջիք։ Վասն 16
որոյ գրեալ է, եթէ եղերուք սուրբք զի ես սուրբ եմ։ Եւ 17
եթէ հայր կոչիցէք զայն, որ առանց ակնառութեան
դատի ըստ իւրաքանչիւր գործոց, ապա երկիւղիւ
զձերոցն պանդխտութեան ժամանակս գնասջիք։ Գի- 18
տասջիք, զի ոչ ապականացու արծաթեղինօք և ոս-
կեղինօքն փրկեցարուք 'ի ձերոց ունայնութեան հայրե-
նատուր գնացիցն. այլ պատուական արեամբն Քրիստոսի, 19
իբրև անբիծ և անարատ գառին։ Որ յառաջծանօթն 20
էր՝ նախ քան զսկզբանէ աշխարհի, և երևեցաւ 'ի
վախճան ժամանակաց վասն ձեր. որք նովաւ հաւա- 21
տացէք յԱստուած՝ որ յարոյց զնա 'ի մեռելոց, և ետ նմա
փառս. զի հաւատքն ձեր և յոյս լիցին յԱստուած։ Զան- 22
ձինս ձեր սրբել հնազանդութեամբ ճշմարտութեան,
յեղբայրսիրութեան առանց կեղծաւորութեան, 'ի սուրբ
սրտէ սիրել սերտիւ զմիմեանս։ Ծնեալք վերստին ոչ 23
յապականացուէ սերմանէն, այլ յանապականացուէն,
կենդանի և մշտնջենական բանիւն Աստուծոյ։ Քանզի ամենայն 24
մարմին իբրև զխոտ է. և ամենայն փառք մարդոյ իբրև

զծաղիկ խոտոյ · խոտն ցամաքեցաւ՝ և ծաղիկն թօ-
25 թափեցաւ ։ Իսկ բանն տն մնայ յաւիտեան · այսինքն
է բանն , որ 'ի ձեզ աւետարանեցաւ ։

ԳԼ · Բ·

1 ԳԿ · Ի ԲԱՑ թօթափել այսուհետև զամ չարութի՝
և զամ նենգութի և զկեղծաւորութիս և զնախանձ ,
2 և զամ չարախօսութի · իբրև զարդի ծնեալ մանկունս
խօսունս , և անխարդախ կաթինն փափագեցէք · զի
3 նովաւ աճիցէք 'ի փրկութի ։ Եթէ ճաշակիցէք՝ զի
4 քաղցր է տր ։ Առ որ մատուցեալ՝ 'ի վէմն կենդանի , որ
թէպէտ 'ի մարդկանէ անարգեալ՝ այլ առ 'ի յայ
5 ընտրեալ և պատուական է · և դուք իբրև զվէմս կեն-
դանիս շինիք տաճար հոգևոր · յանարատ քահանայութի
մատուցանել զհոգևորն պատարագս հաճոյս այ , 'ի
6 ձեռն յսի քսի ։ Վասնզի կայ իսկ 'ի գրի · եթէ ահաւա-
սիկ դնեմ 'ի սիոն վէմ ընտիր՝ գլուխ անկեան պա-
տուական , և որ 'ի նա հաւատասցէ՝ մի ամաչեսցէ ։
7 Ձեզ այսուհետև հաւատացելոց է վէմ պատուական ·
իսկ անհաւատից , վէմ զոր անարգեցին շինօղքն , նա
8 եղև գլուխ անկեան · և վէմ գլորման և վէմ գայթագ-
ղութեան , որ գայթագղին ապստամբեալք 'ի բանէն՝
9 յոր և եդանն ։ Այլ դուք ազգ էք ընտիր , թագա-
ւորութիւն , քահանայութի , ազգ սուրբ , ժողովուրդ
սեպհական · ոպ զի զձեր առաքինութիս նուիրիցէք
այնմ , որ զձեզ 'ի խաւարէն կոչեաց յիւր սքանչելի
10 լոյսն ։ Որք երբեմն չժողովուրդ՝ բայց արդ ժողովուրդ
11 այ · որք չողորմեալք՝ այժմ ողորմութի գտիք ։ Սիրե-
լիք՝ աղաչեմ , իբրև զպանդուխտս և զնժդեհս 'ի բաց
մերժել 'ի մարմնաւոր ցանկութեանցն , որ զինուորին
12 ընդդէմ ոգւոց · զվարս ձեր 'ի մէջ հեթանոսաց պար-
կեշտս ցուցանել · զի որով բամբասիցեն զձեզ իբրև
զչարագործս , 'ի բարւոք գործոց ձերոց դիտեալ՝ փա-
ռաւոր առնիցեն զած յաւուրն այցելութե ։
13 ԳԲ · Հնազանդ լերուք ամ մարդկեղէն ստեղծուա-

ծոյ վ՟ն տ՟ն . եթէ թագաւորի՝ իբրեւ առաւելումք ,
եթէ դատաւորաց՝ իբրեւ 'ի նմանէ առաքելոց 'ի վրէժ- 14
խնդրութ՟ի չարագործաց՝ եւ 'ի գովութ՟ի բարեգործաց :
Զի այսպէս են կամք այ՟ . բարեգործացն պապանձե- 15
ցուցանել զանզգամ մարդոյ զանգիտութ՟ի : Իբրեւ զա- 16
զատս լինել՝ եւ մի իբրեւ պատրուակ չարութ՟ե ունել զա-
զատութ՟ին . այլ իբրեւ այ՟ ծառայք : Զամենեսեան 17
պատուեցէք . զեղբայրսիրութ՟ի սիրեցէք . յա՟յ երկերուք .
զթագաւորս պատուեցէք : Ծառայք հնազանդ լինել 18
յա՟մ երկիւղիւ տերանց , ոչ միայն բարերարացն եւ
հեզոց՝ այլ եւ կամակորացն : Զի այս շնորհք յա՟յ են , 19
եթէ բարւոք խղճ մտօք տանիցի ոք վշտաց յանիրաւի :
Քանզի զինչ երախտիք իցեն , եթէ յորժամ մե- 20
ղանչիցէք՝ տանջիցիք , եւ համբերիցէք . այլ թէ բարիս
գործիցէք՝ չարչարիցիք եւ համբերիցէք , այն շնորհք
յա՟յ են : Քանզի 'ի դոյն իսկ կոչեցարուք . զի եւ ք՟ս վ՟ն 21
ձեր մեռաւ , եւ ձեզ եթող օրինակ՝ զի զհետ երթայ-
ցէք հետոց ն՟ր . որ ոչ՟ն արար մեղս , եւ ոչ գտաւ նենգ- 22
ութ՟ի 'ի բերան ն՟ր . որ բամբասեալ՝ եւ ոչ փոխարէն 23
բամբասէր . չարչարեալ՝ եւ ոչ պահէր սպառնալիս .
բայց կրաւամբք մատնէր դատաւորին . որ զմեր մեղս 24
իւրով մարմնովն վերացոյց 'ի խաչափայտն . զի լիցուք
զերծեալք 'ի մեղաց անտի , եւ իցեմք արդարութ՟են կե-
նակիցք . որոյ վիրօքն բժշկեցայք : Քանզի էիք իբրեւ 25
զոչխարս մոլորեալս . այլ այժմ դարձարուք առ հո-
վիւն եւ տեսուչ ոգւոց ձերոց :

ԳԼ . Գ

Գ.Գ . ՍՈՅՆՊԷՍ եւ կանայք հնազանդ լինել արանց 1
իւրեանց . զի եթէ իցեն նոքա ապստամբք 'ի բանէ
անտի յաղագս կանանց գնացից , եւ առանց բանին իսկ
շահեսցին , դիտել երկիւղիւ զձեր պարկեշտ գնացս : 2
Որոց լինիցի ոչ արտաքուստ հիւսիւք եւ ոսկեհուռ 3
ծամակալօք կ՟մ պաճուճեալ զգեստուք զարդ . այլ 4
ծածուկ սրտին մարդն . անեղծութ՟բ հեզութ՟բ եւ

համդարտուն հոգւոյն, որ է առաջի այ բազմագա-
5 տին: Քանզի այսպէս երբեմն և կանայք՝ որ յուսա-
ցեալ էին յԱծ՝ զարդարէին զանձինս հնազանդել
6 իւրեանց արանց: Որպէս և Սառայ՝ զի հնազանդ էր Աբրա-
համու. և տէր իւր կոչէր զնա. որոյ եղերուք դուք
որդիք. բարեգործք էին, և ոչ կասկածէին՝ և ոչ 'ի
7 միջէ ինչ երկիւղէ: Նոյնպէս և արք իմաստութեամբ
բնակեսցեն ընդ նս. իբրև տկար անօթոյ առնիցեն
պատիւ կանանց՝ իբրև ժառանգակցաց շնորհացն
8 կենաց. զի մի խափան լինիցին աղօթիցն ձերոց: Իսկ
գլուխ ամենայնի, զի համամիտք իցէք՝ համակարիք
9 եղբայրասէրք՝ ողորմածք խոնարհք: Մի չար
փոխանակ չարի հատուցանել, կամ բամբասանս ը
բամբասանաց. այլ զորին հակառակն՝ օրհնել, զի
յայս իսկ կոչեցարուք՝ զի զօրհնութիւն ժառանգիցէք:
10 Գ·Դ· Զի որ կամիցի զկեանս սիրել՝ և տեսա-
նել զաւուրս բարութեան, լռեցուսցէ զլեզու իւր 'ի չա-
րութենէ, և զշրթունս իւր 'ի չխօսելոյ զնենգութիւն:
11 Խոտորեսցի 'ի չարէ, և արասցէ զբարի, խնդրեսցէ
12 զխաղաղութիւն, և երթիցէ զհետ նր: Զի աչք տն 'ի
վերայ արդարոց, և ականջք նր յաղօթս նց. երեսք
13 տն 'ի վերայ չարագործաց: Իսկ ո՞ իցէ որ չարչարիցէ
զձեզ, եթէ դուք բարւոյն նախանձաւորք լինիցիք:
14 Այլ թէ և չարչարիցիք ես յաղագս արդարութեան,
երանելի էք. բայց յերկիւղէ նց մի երկնչիցիք և մի
15 խռովեսջիք: Այլ զտէր զնոյն զքս՝ սուրբ առնիջիք
'ի սիրտս ձեր: Պատրաստ իցէք տալ պատասխանի
ամի որ խնդրիցէ զբանն. որ է վասն յուսոյն ձերոյ:
16 Այլ հեզութեամբ և երկիւղիւ ունիցիք բարս քաղ-
ցունս. զի որով չարախօսիցեն զձէնջ՝ յամօթ լի-
17 ցին՝ որք բամբասեն զձեր բարւոք գնացս 'ի քս: Զի
լաւ է բարեգործաց, եթէ կամիցին ըստ այ կամացն
18 չարչարիլ՝ քան չարագործացն. զի և քս միանգամ
վս մեղաց 'ի վերայ ձեր մեռաւ, արդարն 'ի վր անար-
դարոց. զի զձեզ մերձեցուսցէ առ Ած. թէպէտ և

մեռեալ մարմնով, այլ կենդանի է հոգւով։ Որով և 19
ոգւոցն՝ որ էին 'ի բանտին, երթեալ քարոզեաց՝ եր- 20
բեմն ապստամբելոցն, յորժամ ներէր նոցա այ եր-
կայնմտութին յաւուրս Նոյի՝ յորս տապանն կազմէր.
յոր նաւազունք՝ այս ինքն ոգիք իբրև ութ ապրեցան
'ի ջրոյն։ Որ և զձեզ ըն նմին օրինակի կեցուցէ մկր- 21
տութին. ոչ զմարմնոյ աղտն 'ի բաց ընկենլով՝ այլ
զբարուք մտացն հանդէս առ ած 'ի ձեռն յարութեն
յսի քի. որ է ընդ աջմէ այ՝ երթեալ յերկինս, 'ի 22
հնազանդեալ նմա հրեշտակաց և իշխանութեց և զօրու-
թեանց։

ԳԼ. Դ

ԴԵ. ՔՐԻՍՏՈՍԻ չարչարելն մարմնով վն մեր, և 1
դուք 'ի նոյն միտս վառեցարուք. զի որ չարչարի մար-
մնով՝ դադարէ 'ի մեղաց. զի մի ևս ըն մարդկան ցան- 2
կութեց՝ այլ ըստ կամացն այ կեցցէ զայլ ևս ժամանակն։
Զանզի բաւական է անցեալ ժամկն լինելոյ կամացն 3
հեթանոսաց, որք գնայքն գիջութբք՝ ցանկութբք գի-
նեհարութբք անառակութբք արբեցութբք՝ անօրէն կռա-
պաշտութբք։ Որով օտարացեալք՝ ոչ ը ձեզ վարին 'ի 4
նոյն անկարգութե զեղխութի, և հայհոյեն։ Որ տայ- 5
ցեն պատասխանի այնմ, որ 'ի պատրաստին ունի
դատել զկենդանիս և զմեռեալս։ Զի 'ի սոյն իսկ և 6
մեռելոց խոստացեալ է, զի դատեսցին ըն մարդկան
մարմնով և կենդանի լիցին ըն այ հոգւով։ Ամենե- 7
ցուն վախճան մերձեալ է. զգաստացարուք այսուհե-
տև՝ և լերուք զուարթունք յաղօթս։ Նախ քան զամ 8
սէր սերտ ունել ընդ միմեանս. զի սէր ծածկէ զբազ-
մութի մեղաց։ Օտարասէրք լինել ը միմեանս առանց 9
տրտնջելոյ։ Իւրաքանչիւրոք որպէս և ընկալաւ շնորհս 10
ինչ 'ի միմեանս զնոյն մատակարարել, իբրև զբարուք
հազարապետս պէսպէս շնորհացն այ։ Եթէ որ խօ- 11
սեսցի՝ իբրև զայ պատգամս. եթէ որ մատակարարի-
ցէ՝ իբրև 'ի զօրութէ զոր շնորհէ ած. զի յամի փառաւո

ըեսցի ա՟ծ ՚ի ձեռն յ՟սի ք՟սի, որում փառք և զօրութի՟ն
յաւիտեանս ամէն ։
12 Գ.Զ. Սիրելիք՝ մի՛ օտարոտի համարել զեռանդն
ինչ՝ որ ՚ի փորձութի՟ ձեզ լինիցի, որպէս թէ օտար
13 ինչ իրք ձեզ դիպիցին. այլ իբրև հաղորդեալք ք՟սի
չարչարանացն՝ ուրա՛խ լինիջիք, զի և ՚ի յայտնութե՟ փա-
14 ռացն ն՟որ ցնծացեալք ըերկրեսջիք ։ Իսկ եթէ նախատի-
ցիք ևս վ՟ս անուանն ք՟սի, երանելի էք. զի փառացն՝
և զօրութե՟ անունն է, և ա՟յ հոգին ՚ի վ՟ր ձեր հանգու-
15 ցեալ է ։ Մի՛ ոք ՚ի ձէնջ չարչարեսցի իբրև զսպանօղ,
կամ իբրև զգող, կամ իբրև զչարագործ կա՟մ իբրև զօ-
16 տարատեսուչ ։ Ապա եթէ իբրև զքրիստոնեայ՝ մի՛ ինչ
ամաչեսցէ. այլ փառաւոր արասցէ զա՟ծ անուամբս
17 այսուիկ ։ Զի ժամանակ է սկիզբն լինելոյ դատաս-
տանին ՚ի տանէն ա՟յ. զի եթէ նախ ՚ի մէնջ, իսկ զի՛նչ
կատարած այնոցիկ իցէ՝ որ ո՛չ հաւանեցան ա՟յ աւե-
18 տարանին ։ Եւ եթէ արդարն հազիւ կեցցէ, իսկ ամ-
19 բարիշտն և մեղաւորն ո՞ւր գտանիցի ։ Ա՟պ զի որ չար-
չարիցին ը՟ստ ա՟յ կամացն, հաւատարիմ հաստչին աւան-
դեսցեն զիւրեանց ոգիս բարերարութե՟ք ։

ԳԼ. Ե

1 Գե. Զերիցունս այսուհետև աղաչեմ՝ իբրև
երիցակից՝ և վկայ չարչարանացն ք՟սի, որ և հանդեր-
2 ձեալ փառացն յայտնելոց հաղորդ. արածեցէք՝ որ ՚ի
ձեզ հօտդ է ա՟յ. վերակացու լինել՝ մի՛ իբրև ակամայ՝
այլ կամաւ ը՟ստ ա՟յ. մի՛ զօշաքաղութ՟, այլ յօժարութ՟.
3 մի՛ իբրև տիրելով վիճակացն, այլ լինել օրինակ հօ-
4 տին ։ Զի յերևել հովուապետին՝ ընդունիջիք զան-
5 թառամ փառացն պսակ ։ Նոյնպէս և երիտասարդք
հնազանդ լերուք ծերոց ։ Ամենեքեան ընդ միմեանս
զխոնարհութիւն ունիցիք. զի ա՟ծ ամբարտաւանից
6 հակառակ կայ, տայ շնորհս խոնարհաց ։ Խոնար-
հեցարո՛ւք ընդ հզօր ձեռամբն ա՟յ. զի զձեզ բար-
7 ձրացուսցէ ՚ի ժամանակի ։ Զամ՟ հոգս ձեր ընկե-

ցէք 'ի նա, զի նա է՝ որ հոգայ վասն ձեր։
ԴԿ . Արթո՛ւն լերուք՝ հսկեցէք, զի ոսոխն ձեր սա- 8
տանայ իբրև զառիւծ գոչէ, շրջի և խնդրէ՝ թէ
զո՛ կլանիցէ։ Որում 'ի դիմի հարկանիցիք հաստա- 9
տեալք հաւատովք. գիտասջի՛ք զնոյն ա՛նցս չարչա-
րանաց եղբայրութեան ձերոյ յաշխարհի յանձինս կա-
տարել։ Եւ ա՟ծ ամենայն շնորհաց՝ որ կոչեաց զձեզ 10
յիւր 'ի յաւիտենական փառսն ք՟ի յ՟ի, որում փոքր
մի եղերուք չարչարակիցք, նա կազդուրեցուսցէ կա-
րողացուսցէ հաստահիմն արասցէ։ Նմա իշխանութի՟ 11
և փառք յաւիտեանս ամէն։ Ի ձեռն սիղուանոսի 12
հաւատարիմ եղբօր, որպէս կարծեմ՝ փոքր 'ի շատէ
գրեցի առ ձեզ մխիթարել, և 'ի վ՟ր սորին վկայել.
զի և այս ճշմարիտ շնորհք ա՟յ են՝ յոր հաստատեալ
կայցէք։ Ողջոյն տայ ձեզ որ 'ի բաբելոն ընտրելակից 13
եկեղեցին է, և մարկոս որդի իմ։ Ողջո՛յն տաջիք մի- 14
միանց 'ի համբոյր սրբութեան։ Խաղաղութիւն ընդ
ձեզ ամենեսին, որ էք 'ի ք՟ս յ՟ս. ամէն։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅՑ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

1 ԴԲ. ՇՄԱՒՈՎՆ պետրոս ծառայ և առաքեալ
յի̅ի ք̅ի, որոց համագիտապատիւ մեզ հասէքդ հաւա-
2 տոց յարդարութի̅ ա̅յ մերոյ և փրկչին յի̅ի ք̅ի։ Շը-
նորհք ը̅ ձեզ՝ և խաղաղութի̅ բազմասցի գիտութե̅ն ա̅յ՝
3 և յի̅ի ք̅ի տեառն մերոյ։ Որպէս ա̅մ ինչ մեզ՝ իւրոյ
ա̅ծեղէն զօրութե̅ն առ 'ի կեանս և յա̅ծպաշտութի̅
շնորհեալ. 'ի ձեռն գիտութե̅ այնորիկ, որ կոչեացն
4 զմեզ յիւր 'ի փառսն և 'ի վայելչութի̅։ Որով մեծա-
մեծքն և պատուականն աւետիք պարգևեալ են մեզ.
զի նոքիմք ա̅ծեղէն բնութեան լինիցիմք հաղորդա-
կիցք, փախուցեալք 'ի ցանկութե̅ց աշխարհիս և յա-
5 պականութե̅ց։ Եւ սմին այսմիկ զա̅մ փոյթ 'ի մէջ
առեալ՝ ձերովք հաւատովքն մատակարարեսջի՛ք զա-
6 ռաքինութի̅, և առաքինութե̅ն զգիտութի̅, և գիտու-
թե̅ն զժուժկալութի̅, և ժուժկալութե̅ն զհամբերու-
7 թի̅, և համբերութե̅ն զա̅ծպաշտութի̅, և ա̅ծպաշ-
տութե̅ն զեղբայրսիրութիւն, և եղբայրսիրութե̅ն
8 զսէր։ Զայսոսիկ ձեր յանձին կալեալ՝ և 'ի սոյն
յաճախեալ, ո՛չ դատարկս և անպտուղս զձեզ հաս-
9 տատիցեն 'ի տ̅ն մերոյ յի̅ի ք̅ի գիտութի̅ն։ Իսկ

յոր ոչն իցեն սոքա մերձ, կոյր է և զաչացու. 'ի մո-
ռացօնս դարձուցեալ զսրբութի առաջնոց իւրոցն յան-
ցանաց: Վասն որոյ եղբարք՝ առաւել փութացջիք՝ 10
զի բարեացն գործովք հաստատուն զձեր կոչումն
և զընտրութի պահիցէք: Զայս արարեալ՝ ոչ եր-
բեք յանցանիցէք. զի այսպէս առատապէս շնորհես- 11
ցի ձեզ մուտ 'ի յաւիտենական արքայութի տեառն
մերոյ և փրկչին յի քի:

Դ.Գ. Սրով պատրաստիցեմ միշտ ձեզ յիշեցուցանել 12
վն սոցին առաւել եւս գիտակացն և հաստատելոցն՝
եկեալ հասեալ ճշմարտութեն: Քանզի իրաւունս հա- 13
մարիմ մինչդեռ եմ 'ի մարմնի աստ՝ զարթուցանել
զձեզ յիշատակօք: Գիտեմ թէ վաղվաղակի է լի- 14
նելոց մերկանալ յինէն մարմնոյս. որպէս և տր մեր
յի քս եցոյց ինձ: Այլ փութամ ջեպիմ միշտ զձեզ 15
յորդորել. զի և յետ իմոյ ելանելոյ յաշխարհէս՝
առնիցէք զյիշատակս այսոցիկ: Քանզի ոչ եթէ պա- 16
ճուճեալ ինչ առասպելաց զհետ երթեալ ցուցաք ձեզ
զտրն մերոյ յի քի զզօրութին և զգալուստն. այլ
մեզէն եղեալ ականատեսք նորա մեծութեն: Քան- 17
զի առեալ յայ և 'ի հօրէ զփառս և զպատիւ. եկեալ
յայնպիսի բարբառոյ՝ 'ի մեծ վայելչութեն փառաց
անտի. եթէ դա է որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ ես հա-
ճեցայ: Եւ զայս բարբառ մեք իսկ լուաք եկեալ 18
յերկնից՝ որ ը նմա իսկ էաք 'ի սբ լերինն: Եւ ու- 19
նիմք հաստատագոյն զբանն մարգարէական. որում
եթէ անսայցէք՝ բարւոք առնէք. իբրև ճրագի՝ որ
տայցէ լոյս 'ի խաւարչտին տեղւոջ, մինչև տիւն լու-
սաւորեսցէ, և արուսեակն ծագեսցէ 'ի սիրտս ձեր:

Դ.Դ. Զայս նախ այսմ գիտակ լինիջիք՝ զի ամ մար- 20
գարէութի իւրոց գրոց լուծումն ոչ ունի: Քանզի 21
ոչ եթէ ըստ կամաց մարդկան տուաւ մարգարէութի
երբեք, այլ 'ի հոգւոյն սբյ կրեալք՝ խօսեցան մար-
դիկ յայ:

ԳԼ․ Բ

1 Լինէին և սուտ մարգարէք 'ի ժողովրդեանն՝
որպէս և այժմ 'ի ձեզ լինիցին սուտ վարդապետք․ որք
սպրդեալ մուծանեն հերձուածս կորստեան, և զՏէր
որ գնեաց զնոսա ուրացեալ՝ ածեն 'ի վերայ անձանց
2 զարագահաս կորուստ։ Եւ բազումք անկեալ եր-
թիցեն զհետ նոցա անառակութեանց․ վասն որոյ ճշ-
3 մարտութեան ճանապարհ հայհոյեսցի։ Եւ ագահութեամբ
մտացածին բանիւք առնիցեն զձեզ վտարանդի․ որոց
դատաստանն 'ի բնէ ոչ դատարկանայ, և կորուստ
4 նոցա ոչ նիրհեսցէ։ Զի եթէ 'ի հրեշտակս յան-
ցուցեալս Աստուած ոչ խնայեաց, այլ խաւարին կապանօք
արկեալ 'ի տարտարոսն ետ պահել 'ի դատաստան։
5 Եւ և ոչ 'ի սկզբանն աշխարհի խնայեաց․ բայց զու-
թերորդն զՆոյ՝ զարդարութեան քարոզ պահեաց 'ի
6 ջրհեղեղէ աշխարհի՝ ամբարշտելոցն ածել։ Եւ զքա-
ղաքս սոդոմացւոցն և գոմորացւոց դարձուցեալ յա-
ճիւն՝ դատեաց, օրինակ առ յապայ ամբարշտելոցն
7 կացուցանէր։ Եւ զարդարն զՂովտ ճանձրացեալ յան-
8 կարգ պղծութեան գնացից՝ փրկեաց․ քանզի ականատես
և ականջալուր արդարն բնակեալ 'ի մէջ նոցա, օր ըստ
օրէ զիւր սուրբ ոգին՝ նոցա անօրէն գնացիւքն տանջէր։
9 Դէ․ Գիտէ Տէր զաստուածապաշտս փրկել 'ի փորձութենէ,
և զանիրաւս պահել 'ի տանջանս աւուրն դատաստա-
10 նի․ մանաւանդ՝ որ զհետ մարմնոյ պղծալից ցանկութեանց
իցեն երթեալ․ արհամարհօղք տէրութեան՝ ժպիրհք
11 յանդգունք չզանգիտեն զփառս հայհոյել։ Ուր հրեշ-
տակք զօրութեամբ և կարողութեամբ քան զնոսա մեծամեծք
12 չածեն զնոքօք 'ի Տեառնէ զհայհոյութեան դատաստան։ Բայց
սոքա իբրև զանխօս անասունս ըստ բնածին բարուցն յեղ-
ծումն և յապականութիւն՝ որոց չենն գիտակ, հայհոյեն
13 յապականութեան իւրեանց, և ապականեսցին՝ տան-
ջեալք 'ի վարձուց անիրաւութեան․ որ ցանկութիւն զաւուրն
փափկութիւն համարին․ բծկանք արատաւորք՝ փափկա-

ցեալք 'ի պատիրս իւրեանց . ընդ ձեզ խրախճանա-
կիցք ։ Աչս ունին հանգոյնս պոռնկաց՝ անդադարս 'ի 14
մեղաց, պատրեն զանձինս յողդողդաց . որ ունին սիրտ
հարեալ զագահութե, մանկունք անիծից ։ Թողեալ զու- 15
ղորդ ճանապարհն՝ մոլորեցան . զհետ երթեալ ճա-
նապարհին Բաղաամայ Բէովրեան՝ զվարձս անիրաւու-
թեան սիրեցին . որ կշտամբանս իւրոյ անօրէնութեն 16
ստացաւ զէշն անխօսուն . մարդկեղէն բարբառով
բարբառեալ՝ արգել զմարգարէին զանօրէնութիւն ։
Այսպիսիքն են աղբիւրք անջրդիք՝ և մէգք վա- 17
րեալք 'ի մրրկէ . որոց այլջամուղջք խաւարին յա-
ւիտեան պահեալ կան ։ Քանզի մեծաբանս սնոտեաց 18
բարբառեալ պատրեն գիջութ՟ք ցանկութ՟ք մար-
մնոյ զայնոսիկ՝ որ ստոյգն փախչիցին յայնցանէ՝ որ
'ի մոլորութեն շրջիցին . Նոցա ազատութի խոստա- 19
նան, և ինքեանք ապականութեն ծառայք են . զի որով
իւիք յաղթիցի ոք, նորին և ծառայ է ։ Զի եթէ փա- 20
խուցեալք 'ի պղծութեց աշխարհի գիտութ՟բ տ՟ն մերոյ
և փրկչին յ՟սի ք՟սի, և դարձեալ ընդ նոյնս շաղեալք
պատիցին՝ եղև ն՟ց վախճանն չար քան զառաջինն ։
Զի լաւ էր ն՟ց եթէ բնաւ իսկ չէր ծանուցեալ զար- 21
դարութեանն ճանապարհ . քան՝ զի ծանեան և յետս
կացին 'ի ս՟բ պատուիրանէն որ նոցա աւանդեցաւ ։
Եկեալ 'ի դէպ ն՟ց ճշմարիտ առակին զգօնութե, եթէ 22
շուն դառնայ անդրէն 'ի փսխած իւր, և խոզ լուա-
ցեալ՝ 'ի տիղմ թաւալեալ ։

ԳԼ. Գ.

ԴՁ. ԶԱՅՍ ձեզ սիրելիք՝ երկրորդ թուղթ գրեմ. 1
որով զարթուցից 'ի յիշատակ զհաստատուն միտս ձեր.
յիշել զյառաջագոյն ասացեալ պատգամս 'ի ս՟բց մար- 2
գարէից և յառաքելոյն ձերոց, զպատուէրս տ՟ն և
փրկչին ։ Բայց զայս նախ գիտասջիք, զի յաւուրս 3
յետինս եկեսցեն արհամարհօղք՝ այպանօղք, որ
ըստ իւրեանց ցանկութեց գնայցեն . և ասիցեն՝ ո՞ւր 4

են աւետիք գալստեան նորա · զի յորմէ հետէ հարքն
ննջեցին՝ ամենայն ինչ նոյնպէս կայ մնայ 'ի սկզբանէ
5 արարածոց ։ Եւ զայն մոռացեալ լինի նոցա՝ որ զայսն
կամին . եթէ երկինք եղեն 'ի սկզբանէ՝ և երկիր 'ի
6 ջրոց , և ջուրք հաստատեալ բանիւն այ · վասն որոյ
երբեմն աշխարհ ջրհեղեղաւ ապականեալ կորեաւ ։
7 Եւ այժմ երկինք և երկիր նովին բանիւ գանձեալ
են . հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի՝ և կորստեան
8 ամբարիշտ մարդկան ։ Եւ այս ևս մի լիցի 'ի ձէնջ
ծածկեալ սիրելիք , զի մի օր տեառն իբրև զհազար
9 ամ է , և հազար ամ իբրև զմի օր ։ Ոչ յամեցուս-
ցէ տէր զաւետիսն՝ որպէս ոմանք յամր համարին ,
այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ · քանզի ոչ կամի՝ ե-
թէ ոք կորիցէ , այլ զամենեցուն հասանել յապաշ-
խարութիւն ։
10 Դէ · Այլ եկեսցէ օր տն իբրև զգող · յորում եր-
կինք թնդմամբ անցցեն , և բնութիւնք հրով կիզեալ
լուծցին , և երկիր՝ և որ 'ի նմա գործք գտանիցին ։
11 Եւ 'ի լուծանել այսպէս այսր ամի , որպիսի ինչ պարտ
իցէ ձեզ գտանել . այլ սուրբ և ածապաշտ կարգաւ
12 ակն ունել , և փութալ հասանել գալստեան աւուրն
այ · յորում երկինք հրայրեացք լուծանիցին , և բնու-
13 թիւնք հրդեհեալ հալիցին ։ Նորոյ երկնից՝ և նորոյ
երկրի ըստ աւետեացն հայեցեալ սպասիցեմք , յորս ար-
14 դարութիւն բնակէ ։ Վասն որոյ սիրելիք՝ այսոցիկ սպա-
սեալ , փոյթ յանձին ունիջիք՝ անբիծք և անարատք
15 գտանել նմա 'ի խաղաղութի . և զտն երկայնմտութին՝
փրկութիւն համարիջիք ։ Որ օրինակ և սիրելի
եղբայրն մեր պօղոս՝ ըստ շնորհելոյ իմաստութեն նմա
16 յայ՝ գրեաց ձեզ · ոպ և յամ իսկ թուղթսն խօսի
վասն այսոցիկ · յորս գտանի ինչ ինչ դժուարիմաց ,
զոր անուսմունքն և յողդողդքն կամակորեն . որպէս
և զամենայն իսկ գիրս առ իւրեանց անձանցն կո-
17 րուստ ։ Դուք այսուհետև սիրելիք՝ իբրև զկանխա-
գէտս զգուշասջիք , զի մի անառակ մոլորութեամբն

32

զգածեալք՝ անկանիջիք յատեաց հաստատութենէ ։
Աճեցէք շնորհօք և գիտութեամբն տեառն մերոյ և 18
փրկչին յսի քսի ։ Նմա փառք՝ և այժմ, և յօրն յա-
ւիտենից ․ ամէն ։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

1 ԵԿ. Որ էրն իսկզբանէ զորմէ լուաքն՝ որում ա-
կանատեսն իսկ եղեաք. ընդ որ հայեցաքն, և ձեռք մեր
2 շօշափեցին 'ի վերայ բանին կենաց։ Եւ կեանքն յայտ-
նեցան, և տեսաք՝ և վկայեմք և պատմեմք ձեզ զյա-
ւիտենական կենացն, որ էր առ հօր՝ և երևեցաւ
3 մեզ։ Զոր տեսաքն և լուաք՝ պատմեմք և ձեզ, զի
և դուք հաղորդութիւն ունիցիք ընդ մեզ. և մեր հա-
ղորդութիւն իցէ ընդ հօր՝ և ընդ որդւոյ իւրում Յիսուսի
4 Քրիստոսի։ Եւ զայս գրեմք ձեզ, զի ձեր ուրախութիւն
5 կատարեալ լիցի։ Եւ այս են աւետիքն՝ զոր լուաք առ
'ի նմանէ՝ և պատմեմք ձեզ. զի Աստուած լոյս է, և խաւար
6 'ի նմա չիք և ոչ մի։ Եթէ ասիցեմք՝ եթէ հաղոր-
դութիւն ունիմք ընդ նմա՝ և 'ի խաւարի շրջիցիմք, ստեմք՝
7 և ոչ առնեմք զճշմարտութիւնն։ Իսկ եթէ ընդ լոյս
գնայցեմք՝ որպէս և նա լոյս է, հաղորդութիւն ունիմք ընդ
միմեանս. և արիւնն Յիսուսի որդւոյ նորա սրբէ զմեզ
8 յամենայն մեղաց։ Եթէ ասիցեմք՝ եթէ մեղս ինչ մեք ոչ
ունիմք, զանձինս խաբեմք. և ճշմարտութիւն 'ի մեզ
9 ոչ գոյ։ Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր,
հաւատարիմ է նա և արդար առ 'ի թողուլ զմեղս

մեր, և սրբել զմեզ յա՟մ անիրաւութենէ։ Եւ եթէ 10
ասիցեմք՝ եթէ ոչինչ մեղաք, սուտ առնեմք զնա, և
բան ն՟ր ոչ է 'ի մեզ։

ԳԼ. Բ

ԵԲ. ՈՐԴԵԱԿՔ իմ, զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի՛ մեղի- 1
ցէք, և եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարեխօս առ ա՟ծ
զյ՟ս ք՟ս զարդարն՝ և զանարատ։ Եւ նա է քաւութ՟ի 2
մեղաց մերոց. և ոչ եթէ մերոցն միայն՝ այլ և ա՟մ աշ-
խարհի։ Եւ յայսմիկ գիտեմք՝ եթէ ծանեաք զնա, 3
եթէ զպատուիրանս ն՟ր պահիցեմք։ Որ ասիցէ՝ եթէ 4
ծանեայ զնա և զպատուիրանս ն՟ր ոչ պահիցէ, սուտ
է՝ և ճշմարտութ՟ի 'ի նմա ոչ գոյ։ Իսկ որ պահիցէ 5
զբան նորա, արդարև 'ի նմա կատարեալ է սէրն ա՟յ.
այսուիկ ճանաչեմք՝ եթէ 'ի նմա եմք։ Որ ասիցէ 6
'ի նմա բնակել, այնպէս պարտի գնալ՝ որպէս և նայն
գնաց։

ԵԳ. Սիրելիք՝ ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ 7
ձեզ, այլ զհին պատուիրանն՝ զոր 'ի սկզբանէ ունէիք.
և հին պատուիրանն՝ բանն է զոր լուարուք։ Դար- 8
ձեալ նոր պատուիրան գրեմ ձեզ՝ որ է ճշմարիտ 'ի
նմա և 'ի ձեզ. զի խաւարն անցանէ, և լոյսն ճշմա-
րիտ արդէն իսկ երևի։ Որ ասէ եթէ 'ի լոյսն իցէ՝ 9
և զեղբայր իւր ատիցէ, սուտ է՝ և 'ի խաւարի է տա-
կաւին։ Որ սիրէ զեղբայր իւր, 'ի լոյս բնակէ՝ և գայ- 10
թագղութ՟ի 'ի նմա չիք։ Իսկ որ ատեայ զեղբայր 11
իւր՝ 'ի խաւարի է, և ը՟ խաւար շրջի. և ոչ գիտէ
յո՛ երթայ, զի խաւարն կուրացոյց զաչս ն՟ր։ Գրեմ 12
ձեզ որդեակք՝ զի թողեալ են ձեզ մեղքն ձեր վ՟ս
անուան ն՟ր։ Գրեմ ձեզ հարք՝ զի ծանեայք դուք 13
զայն՝ որ 'ի սկզբանէն է։ Գրեմ ձեզ երիտասարդք՝
զի յաղթեցիք դուք չարին։ Գրեցի ձեզ մանկունք՝ 14
զի ծանեայք դուք զհայրն։ Գրեցի ձեզ հարք՝ զի
ծանեայք դուք զայն որ 'ի սկզբանէն է։ Գրեցի ձեզ
երիտասարդք՝ զի էք դուք հզօրացեալք՝ և բանն ա՟յ

15 'ի ձեզ բնակէ և յաղթեցիք դուք չարին ։ Մ՛ի սիրէք
16 զաշխարհ՝ և մի որ ինչ յաշխարհի է ։ Եթէ ոք սիրէ
զաշխարհ, ոչ է 'ի նմա սէր հօր ․ զի ամենայն որ ինչ
յաշխարհի է՝ ցանկութիւն է մարմնոյ, և ցանկութիւն է
աչաց, և ամբարտաւանութիւն աստի կենացս ․ որ ոչ է
17 առ 'ի հօրէ այլ յաշխարհէ աստի է ։ Եւ աշխարհս
անցանէ՝ և ցանկութիւն նր ․ իսկ որ առնէ զկամս այ՝
մնայ յաւիտեան ։
18 ԽԴ ․ Որդեակք յետին ժամանակ է, և ոպ լուա֊
րուք՝ եթէ նեռն գալոց է, և արդէն իսկ նեռինք բա֊
զումք եղեալ են, որով մարթեմք իմանալ՝ եթէ յետին
19 ժամանակ է ։ Ի մէնջ ելին, այլ ոչ էին 'ի մէնջ ․
զի եթէ 'ի մէնջ էին ապա առ մեզ մնային ․ այլ զի
յայտնի լինիցին եթէ ոչ էին ամենեքին նոքա 'ի մէնջ ։
20 Եւ դուք օծութիւն ունիք առ 'ի սրբոյն, և գիտէք
21 ամենեքին ։ Ոչ գրեցի ձեզ՝ եթէ ոչ գիտէք զճշմար֊
տութիւն, այլ թէ գիտէք զնա ․ և թէ՝ զի ամ սուտ
22 ոչ է 'ի ճշմարտութենէ անտի ։ Իսկ ո՞ իցէ սուտ, եթէ
ոչ՝ որ ուրանայ եթէ յս չէ քս ․ նա իսկ է նեռն,
23 որ ուրանայ զհայր և զորդի ։ Ամենայն որ ուրանայ
զորդի, և ոչ զհայր ընդունի ․ իսկ որ խոստովանի
24 զորդի, նա և զհայր ընդունի ։ Դուք՝ զոր լուարուքն
'ի սկզբանէ՝ 'ի ձեզ բնակեսցէ ․ զի եթէ 'ի ձեզ բնա֊
կեսցէ՝ զոր 'ի սկզբանէն լուարուք, և դուք յորդի և
25 'ի հայր բնակեսջիք ։ Եւ այս են աւետիքն՝ զոր ա֊
ւետարանեաց նա մեզ՝ զկեանս յաւիտենականս ։
26 ԽԵ ․ Զայս գրեցի ձեզ, զի մի ոք զձեզ մոլորե֊
27 ցուցանիցէ ։ Եւ դուք օծութիւն՝ զոր ընկալարուք 'ի
նմանէ՝ բնակեսցէ 'ի ձեզ ․ և չէ ինչ պիտոյ՝ թէ ոք
զձեզ ուսուսցէ, այլ ոպ զի նր օծութիւն ուսուցանիցէ
զձեզ վասն ամի ․ և ճշմարիտ է՝ և չէ սուտ ․ և ոպ
28 ուսոյց զձեզ, կայք 'ի նմա ։ Եւ այժմ որդեակք՝
կացէք 'ի նմին ․ զի եթէ յայտնեսցի, ունիցիմք հա֊
մարձակութիւն, և մի ամաչեսցուք 'ի նմանէ 'ի գալս֊
29 տեանն նր ։ Զի եթէ գիտիցէք՝ եթէ արդար է նա,

իմասջիք՝ եթէ ա՟մ որ առնէ զարդարութի՟ առ ՚ի նմա-
նէ է ծնեալ։

ԳԼ. Գ

ՏԵՍԷ՛Ք որպիսի սէր շնորհեաց մեզ Հայր. զի որ- 1
դիք ա՟յ կոչեսցուք և մեք. վասն այսորիկ աշխարհ
ոչ ճանաչէ զմեզ՝ քանզի ոչ ծանեաւ զնա։

ԵԶ. Սիրելիք՝ այժմ որդիք ա՟յ եմք, և չև ևս է 2
յայտ՝ եթէ զինչ լինելոց իցեմք. գիտեմք՝ զի յոր-
ժամ նա յայտնեսցի՝ նման նմա լինելոց եմք, զի տե-
սանելոց եմք զնա՝ ո՟պ և էն։ Եւ ա՟մ որ ունի զայս 3
յոյս յանձին՝ սրբէ զանձն իւր՝ ո՟պ և նայն սուրբ է։
Ամենայն որ զմեղս գործէ, նա և զանօրէնութի՟ առ- 4
նէ, և ինքն իսկ մեղքն անօրէնութի՟ է։ Եւ գիտեմք՝ 5
զի նա յայն սակս յայտնեցաւ՝ զի զմեղս բարձցէ,
և ՚ի նմա մեղք ոչ են։ Ամենայն որ ՚ի նմա է հաս- 6
տատեալ՝ ոչ մեղանչէ. և ա՟մ որ մեղանչէ, ոչ ետես
զնա՝ և ոչ ծանեաւ զնա։ Մանկունք՝ մի ոք զձեզ 7
խաբեսցէ. որ առնէ զարդարութի՟, արդար է՝ ո՟պ և
նայն արդար է։ Եւ որ առնէ զմեղս՝ ՚ի սատանայէ է, 8
զի ՚ի սկզբանէ սատանայ մեղանչէ. վ՟ա այսորիկ յայտ-
նեցաւ որդին ա՟յ՝ զի լուծցէ զգործս սատանայի։ Ամե- 9
նայն որ ՚յա՟յ է ծնեալ՝ մեղս ոչ առնէ, զի սերմն նո՟ր
՚ի նմա մնայ. և ոչ կարէ մեղանչել, զի ՚յա՟յ է ծնեալ։
Այսուիկ յայտնի են ՚ի միմեանց որդիք ա՟յ՝ և որդիք 10
սատանայի։

ԵԷ. Ամենայն որ ոչ առնէ զարդարութի՟՝ չէ նա
՚յա՟յ, և որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր. զի այս է պատուի- 11
րանն՝ զոր լուարուք ՚ի սկզբանէ՝ զի սիրեսցուք զմի-
մեանս։ Ոչ ո՟պ կայէնն ՚ի չարէ անտի էր՝ և սպան 12
զեղբայրն իւր. և յո՞ր սակս սպան զնա. զի իւր գործ-
քըն չար էին, և եղբօրն բարիք։ Եւ մի՛ ինչ զարմա- 13
նայք եղբարք, եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ։ Մեք 14
գիտեմք զի փոխեցաք ՚ի մահուանէ ՚ի կեանս, քան-
զի սիրեմք զեղբարս. իսկ որ ոչն սիրէ անդէն ՚ի

15 մահուն մնայ։ Ամենայն որ ատեայ զեղբայր իւր՝
մարդասպան է. և գիտէք՝ զի ա̃մ մարդասպան ոչ
ունի կեանս յաւիտենականս յանձին հաստատեալ։
16 Այսուիկ գիտացաք զսէրն (ա̃յ). զի նա զանձն իւր
եդ ի վ՛ր մեր. և մեք ի վ՛ր եղբարց մերոց պարտիք
17 դնել զանձինս։ Որ ունիցի զկեանս ինչ զաշխարհիս՝
և տեսանիցէ զեղբայր իւր կարօտեալ իւիք՝ և փա-
կիցէ զգութս իւր առ 'ի նմանէ, զիա՞րդ սէրն ա̃յ 'ի
նմա իցէ բնակեալ։
18 Զ.Կ. Որդեակք մի բանիւք և լեզուօք սիրեսցուք,
19 այլ արդեամբք և ճշմարտութ̃։ Եւ այսուիկ լիցուք
ծանուցեալք՝ եթէ 'ի ճշմարտութենէ անտի իցեմք. և
20 առաջի ն̃ր արասցուք հանդէս սրտից մերոց։ Եթէ
ստգտանիցեն զմեզ սիրտք մեր՝ այլ ա̃ծ մեծ է քան
21 զսիրտս մեր՝ և գիտէ զա̃մ։ Սիրելիք՝ եթէ սիրտք
մեր զմեզ ոչ ստգտանիցեն, համարձակութի̃ ունիմք
22 առ ա̃ծ. և զոր ինչ հայցեմք, առնումք 'ի նմանէ.
զի զպատուիրանս ն̃ր պահեմք, և զհաճոյս առաջի
23 ն̃ր առնեմք։ Եւ այս է պատուիրան ն̃ր, զի հաւա-
տասցուք յանուն որդւոյ նորա յի̃ի ք̃ի, և սիրես-
24 ցուք զմիմեանս, ո̃րպէս և ետ մեզ պատուէր։ Եւ որ պա-
հէ զպատուիրանս ն̃ր, 'ի նմա է հաստատեալ՝ և նա
'ի սմա. և յայսմանէ գիտեմք եթէ բնակէ 'ի մեզ
'ի հոգւոյ անտի՝ զոր ետ մեզ։

ԳԼ. Դ

1 Զ.Բ. ՍԻՐԵԼԻՔ՝ մի ա̃մ հոգւոյ հաւատայք. այլ
ընտրեցէք՝ զհոգիսն՝ եթէ յա̃յ իցեն. զի բազում
2 սուտ մարգարէք ելեալ են յաշխարհ։ Եւ մեք այ-
3 սուիկ ճանաչեմք զհոգին ա̃յ։ Ամենայն հոգի՝ որ
խոստովանի զյի̃ս ք̃ս մարմնով եկեալ, յա̃յ է նա. և
ա̃մ հոգի որ ոչ խոստովանի զյի̃ս մարմնով եկեալ, չէ
նա յա̃յ. և այս նեռինն է, զորմէ լուարուք՝ եթէ
4 գալոց է, և արդէն իսկ յաշխարհի է։ Դուք յա̃յ էք
որդեակք, և յաղթեցէք ն̃ց. զի մեծ է որ 'ի ձեզդ

է՝ քան զայն որ յաշխարհին է։ Նոքա յաշխարհէ 5
են, վն այնորիկ յաշխարհէ խօսին, և աշխարհ լսէ
նց։ Մեք յայ եմք. որ զած ճանաչէ՝ լսէ մեզ, և որ 6
չէ յայ՝ ոչ լսէ մեզ. այսուիկ ճանաչեմք զհոգին ճշմ-
մարտութե և զհոգին խաբէութեան։

Զ.Գ. Սիրելիք՝ սիրեսցուք զմիմեանս, զի սէր յայ 7
է. և ամ որ սիրէ՝ յայ է ծնեալ՝ և ճանաչէ զած։
Եւ որ ոչն սիրէ՝ ոչ ճանաչէ զաստուած, զի ած սէր 8
է։ Եւ զի յայտ երևեցաւ սէրն այ 'ի մեզ, զի զոր- 9
դին իւր միածին առաքեաց յաշխարհ, զի եղիցուք
նովաւ կենդանիք։ Յայսմ է սէրն. ոչ զի մեք սիրե- 10
ցաք զած՝ այլ զի նա սիրեաց զմեզ, և առաքեաց զոր-
դին իւր 'ի քաւութի մեղաց մերոց։ Սիրելիք՝ եթէ 11
ած այնպէս սիրեաց զմեզ, ապա և մեք պարտիմք
զմիմեանս սիրել։

Զ.Դ. Զած ուրուք երբէք չէ տեսեալ. եթէ 12
սիրեսցուք զմիմեանս՝ ած 'ի մեզ բնակէ, և սէր նո-
րա 'ի մեզ կատարեալ է։ Այսուիկ գիտեմք, եթէ 13
մեք 'ի նմա բնակեալ եմք՝ և նա 'ի մեզ, զի 'ի հոգ-
ւոյն իւրմէ ետ մեզ։ Եւ մեք տեսաք՝ և վկայեմք զի 14
հայր առաքեաց զորդին իւր փրկիչ աշխարհի։ Որ 15
ոք խոստովանեսցի՝ եթէ յս է որդի այ, ած 'ի նմա
բնակէ՝ և նա յած։ Եւ մեք հաւատացաք՝ և ծա- 16
նեաք զսէրն այ՝ զոր ունի առ մեզ։ Ած սէր է, և որ
կայ 'ի սէրն՝ բնակեալ է յած, և ած 'ի նմ բնակէ։
Յայսմիկ կատարեալ է սէրն նր 'ի մեզ. զի համար- 17
ձակութի ունիցիմք յաւուրն դատաստանի. զի որ-
պէս և նայն է՝ նոյնպէս և մեք եմք յաշխարհիս
յայսմիկ։ Երկիւղ ոչ գոյ 'ի սէր, այլ սէրն կատարեալ 18
'ի բաց մերժէ զերկիւղն. զի երկիւղ ի տանջանօք
է. իսկ որ երկնչին, չէ կատարեալ 'ի սէրն։ Մեք 19
սիրեսցուք զած, վն զի նա նախ սիրեաց զմեզ։ Եւ- 20
թէ ոք ասիցէ՝ եթէ սիրեմ զած, և զեղբայր իւր ա-
տիցէ, սուտ է. որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր՝ զոր տեսա-
նէ, զած զոր ոչն տեսեալ՝ զիա՞րդ կարիցէ սիրել։ Եւ 21

զայս պատուէր ունիմք առ 'ի նմանէ, զի որ սիրէ
զա̃ծ՝ սիրէ նա և զեղբայր իւր ։

ԳԼ․ Ե

1 ՁՁ․ ԱՄԵՆԱՅՆ որ հաւատայ՝ եթէ յս̃ է քս̃ն,
յա̃յ ծնեալ է․ և ա̃մ որ սիրէ զծնօղն, սիրէ և զծը-
2 նեալն 'ի նմանէ ։ Այսուիկ ճանաչեմք՝ եթէ սիրեմք
զորդին ա̃յ, յորժամ զա̃ծ սիրեսցուք՝ և զպատուի-
3 րանս նր̃ արասցուք ։ Զի այս է սէրն ա̃յ, եթէ
զպատուիրանս նր̃ պահեսցուք․ և պատուիրանք նր̃
4 չեն ինչ ծանունք ։ Զի ա̃մ որ յա̃յ ծնեալ է յաղթէ
աշխարհի․ և այս է յաղթութիւն՝ որ յաղթէ աշ-
5 խարհի, հաւատքն մեր ։ Իսկ ո՞ իցէ՝ որ յաղթիցէ
աշխարհի․ եթէ ոչ՝ որ հաւատայցէ՝ եթէ յս̃ է որ-
6 դի ա̃յ ։ Սա է՝ որ եկն ջրով և հոգւով և արեամբ,
յս̃ քս̃․ ոչ ջրով միայն, այլ և արեամբ և ջրով․ և
հոգին է՝ որ վկայէ, զի հոգին իսկ է ճշմարտութի̃ ։
7 (Զի երեք են որ վկայեն յերկինս հայր, բանն և հո-
8 գին սբ̃․ և երեքեանս մի են ։ Իսկ երեք են որ վկայեն
յերկրի․ հոգի, ջուր, և արիւն․ և երեքեանն մի են ։)
9 Եթէ զմարդկան ինչ վկայութի̃ ունիցիմք, ապաքէն
ա̃յ վկայութիւն մեծ իցէ ։ Այս է վկայութիւն ա̃յ, զի
10 վկայեաց 'ի վր̃ որդւոյն իւրոյ ։ Որ հաւատայ յորդին
ա̃յ, ունի յանձին զվկայութի̃ս զայս․ որ ոչ հաւա-
տայ որդւոյ ա̃յ, սուտ առնէ զնա․ քանզի ոչ հաւա-
տայ վկայութե̃ն՝ զոր վկայեաց ա̃ծ 'ի վր̃ որդւոյն իւ-
11 րոյ ։ Իսկ այս իսկ է վկայութի̃ն, զի կեանս յաւիտե-
նականս ետ մեզ ա̃ծ․ և այս են կեանք՝ որ յորդին
12 նր̃ են ։ Որ ընդունի զորդին, ընդունի և զկեանս․ և
որ ոչ ընդունի զորդին ա̃յ, և ոչ զկեանս ընդունի ։
13 ՁԵ․ Զայս գրեցի ձեզ՝ զի գիտասջիք եթէ կեանս
յաւիտենականս ունիք․ և զի հաւատայցէք յանուն
14 որդւոյն ա̃յ ։ Իսկ այս է համարձակութիւնն զոր ու-
նիմք մեք առ նա, զի զոր ինչ հայցեսցուք ըստ կա-
15 մաց նորա, լսէ մեզ ։ Զի եթէ գիտիցեմք՝ եթէ լսէ

հայցուածոյն մերոյ, ապա գիտեմք՝ եթէ առնումք
զհայցուածսն՝ զոր հայցեմք առ 'ի նմանէ։ Եթէ ոք 16
տեսցէ զեղբայր իւր մեղուցեալ մեղս՝ որ ոչ առ 'ի
մահ, խնդրեսցէ՝ եւ տացէ նմա կեանս՝ մեղուցելոյն
ոչ առ 'ի մահ. են մեղք՝ որ մահուչափ են, ոչ վասն
այնորիկ ասեմ եթէ խնդրեսցես։ Ամենայն անիրա- 17
ւութիւն՝ մեղք են. եւ են մեղք՝ որ մահուչափ են։
Գիտեմք եթէ ա̃մ որ յա̃յ է ծնեալ՝ ոչ մեղանչէ. այլ 18
որ յա̃յն է ծնեալ՝ պահէ զանձն, եւ չարն առ նա ոչ
մերձենայ։ Գիտեմք եթէ յա̃յ եմք, եւ աշխարհ ա̃մ 19
'ի չարի կայ։ Եւ գիտեմք՝ եթէ որդին ա̃յ եկն, եւ 20
ետ մեզ միտս. զի ծանիցուք զճշմարիտն. եւ եմք 'ի
ճշմարտին որդւոյ նորա յ̃ի ք̃ի. զի նա է ճշմարիտ
ա̃ծ՝ եւ կեանք յաւիտենական։ Որդեակք՝ պահեցէք 21
զանձինս 'ի կռապաշտութենէ։

ԹՈՒՂԹ.

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՅ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՐԿՐՈՐԴ

1 ԷԿ. ՅԵՐԻՑՈՒԷ առ ընտրեալ կիւրիա, և առ
որդեակս իւր, զոր ես սիրեմ ճշմարտութեամբ, և
ոչ եթէ ես միայն, այլ և ամենեքեան, որք գիտակ
2 են ճշմարտութեան. վասն որոյ ճշմարտութեան՝ որ 'ի
մեզ հաստատեալ է, զի և ընդ ձեզ իցէ. և դուք յա-
3 ւիտենից ընդ մեզ իցէք: Շնորհք՝ ողորմութիւն խա-
ղաղութիւն յայ 'ի հօրէ, և 'ի տնէ յսէ քսէ որդւոյն
4 հօր ճշմարտութբ և սիրով եղիցին ը ձեզ: Ուրախ
եղէ յոյժ, զի գտի յորդեկացդ քոց՝ որ գնան ճշմար-
5 տութբ, ըստ պատուիրանին զոր առաք 'ի հօրէ: Եւ
այժմ աղաչեմ զքեզ կիւրիա. իբրև ոչ եթէ նոր ինչ
պատուիրան գրեմ քեզ, այլ զոր 'ի սկզբանէն ունէաք,
6 զի սիրեսցուք զմիմեանս: Եւ այս է սէրն, զի գնաս-
ցուք ըստ պատուիրանաց նորա. և այս է պատուի-
րանն, զի որպ լուարուքն 'ի սկզբանէ՝ ըստ նմին գնաս-
7 ջիք: Զի բազում մոլորեցուցիչք ելին յաշխարհ. որ
ոք ոչ խոստովանին զյս քս եկեալ մարմնով, նա մոլո-
րեցուցիչ է և նեռն:

8 ԷԲ. Զգոյշ լինիջիք անձանց՝ զի մի կորուսանիցէք՝
զոր վաստակեցէքն, այլ զի առնուցուք բովանդակ
9 զվարձս: Ամենայն որ յանցանէ՝ և ոչ կայ 'ի վարդա-
պետութեն քսի, զած ոչ ճանաչէ. որ կայ 'ի վարդա-
10 պետութեն, նա՝ և զորդի և զհայր ընդունի: Եթէ
ոք գայցէ առ ձեզ՝ և զվարդապետութիս զայս ոչ ունիցի,

մի ընդունիցիք զնա 'ի տուն, և մի ողջոյն տայցէք
նմա: Զի որ ասասցէ նմա ողջոյն՝ կցորդ լիցի չարեաց 11
գործոց նորա: Բազում ինչ ունէի գրել առ ձեզ՝ այլ 12
ոչ կամեցայ քարտիսիւ և դեղով գրել. զի ակն ունիմ
ինձէն իսկ գալ առ ձեզ, և բերան 'ի բերան խօսել.
զի ուրախութիւն մեր իցէ կատարեալ: Ողջոյն տան 13
քեզ որդիք քեռ քո ընտրելոյ: Շնորհք ընդ ձեզ:

ԹՈՒՂԹ
ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅՑ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԵՐՐՈՐԴ

1 ԻԴ․ ՅԵՐԻՑՈՒՆ առ Գայիոս սիրելի. զոր ես
2 սիրեմ ճշմարտութ̃բ։ Սիրելի՛ վասն ամենայն իրաց
քոյ յաջողութեան և առողջութեան աղօթս առ-
3 նեմ. որպէս է իսկ յաջողութիւն անձին քո։ Յոյժ
ուրախ եղէ 'ի գալ եղբարց՝ և լինել վկայ քոյոյ ճըշ-
մարտութեանդ, որպէս գնաս դու ճշմարտութեամբ։
4 Մեծ ևս ինչ ուրախութ̃ի քան զայս ոչ ունիմ. զի
5 լսեմ եթէ իմ որդեակքն ճշմարտութ̃բ գնան։ Սի-
րելի՛ հաւատարիմ գործես զայդ, զոր եթէ առնիցես
6 առ եղբարս՝ զդոյն և առ օտարս. որք վկայեցին զքո
սիրոյդ առաջի եկեղեցւոյ. որոց բարւոք արարեալ
7 յուղարկես արժանիս այ̃։ Զի վասն անուանն ելին,
8 և ոչինչ յուռեքէ առնուն զհեթանոսականացն։ Մեք
այսուհետև պարտիմք ընդունել զայնպիսիսն, զի
գործակիցք լիցուք ճշմարտութ̃ն։
9 ԻԴ․ Գրեցի ինչ եկեղեցւոյն. այլ որ յառաջա-
դէմ̃ն 'ի նոցանէ է՝ Դիոտրեփէս, ոչ ընդունի զմեզ։
10 Վասն այսորիկ եթէ եկից յիշեցուցից զգործս նր̃՝
զոր առնէ, բանիւք չարեօք շատխօսութեան առնէ
զմեզ աշխատ. և ոչ այսոքիւք շատացեալ, ոչ ինքն
ընդունի զեղբարս, և զայնոսիկ որ ընդունինն, ար-
11 գելու. նաև յեկեղեցւոյ ևս հանէ։ Սիրելի՛ մի լի-
նիցիս նմանող չարի՝ այլ բարւոյ. զի որ զբարիս առնէ՝
յայ̃ է. և որ զչարիս գործէ՝ նա ոչ ետես երբէք զա̃ծ։
12 Զդեմետրեայ վկայեալ է յամենեցունց, և յեկե-

ղեցւոյն՝ եւ 'ի ճշմարտութենէ, եւ մեք վկայեմք. եւ դու
գիտես՝ զի ճշմարիտ է մեր վկայութիւն: Բազում ինչ 13
ունէի գրել քեզ. այլ ոչ կամիմ քարտիսիւ եւ դեղով
գրել: Զի ակն ունիմ 'ի մօտոյ իսկ տեսանել զքեզ, 14
եւ բերան 'ի բերան խօսել: Խաղաղութիւն ընդ քեզ: 15
Ողջոյն տան քեզ սիրելիք: Ողջոյն տաջիր սիրելեաց
մերոց իւրաքանչիւր յանուանէ:

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

1 ԻԵ. ՅՈՒԴԱ յիսուսի քի ծառայ, եւ եղբայր
յակովբայ. հեթանոսաց՝ որ յայ հօրէ էք սիրեցեալք,
2 եւ յսի քի պահեալք եւ ընտրեալք։ Ողորմութիւն
3 ձեզ՝ եւ խաղաղութիւն եւ սէր բազմասցի։ Սիրելիք՝
զամ փոյթ յանձին կալեալ գրել ձեզ վասն մերոյ
հասարակաց փրկութեան, հարկ յանձին կալայ գրել
ձեզ եւ աղաչել՝ զի ջանիցիք ՚ի վր հաւատոցն, որ
4 միանգամ աւանդեցաւ սրբոց։ Քանզի սպրդեցին
մտին ոմանք, որ յառաջագոյն իսկ կատարեալ էին
՚ի սոյն դատաստան. ամբարիշտք, որ զայ մերոյ շը-
նորհսն դարձուցին յանկարգութի. եւ զմի միայն իշ-
5 խանն՝ եւ զտր մեր յս քս ուրացեալք։ Յիշեցուցանել
ձեզ այսուհետեւ կամ է ինձ՝ որ գիտէքդ զամ. զի տր
մի անգամ զժողովուրդն փրկեաց յեգիպտոսէ. երկ-
6 րորդ անգամ զանհաւատսն կորոյս։ Եւ զհրեշտակս՝
որ ոչ պահեցին զիւրեանց իշխանութիւն, այլ թողին
զիւրեանց բնակութիւնն, ՚ի դատաստանս մեծի ա-
ւուրն՝ մշտնջենաւոր կապանօք պահեաց ՚ի խաւարի։
7 Որպէս սոդոմ եւ գոմոր, եւ որ շուրջ զնոքօք քաղաքքն,
որ ըստ նմին օրինակի պոռնկեցան զհետ ընկերացն
մարմնոց, կան առաջի օրինակ՝ զյաւիտենական հրոյն
8 ընկալեալ զդատաստան։ Ըստ նմին օրինակի եւ սոքա
իբրեւ քնով դանդաչեալք՝ զմարմին պղծեն, զտէրու-
9 թիւնս քամահեն՝ զփառս հայհոյեն։ Ուր միքայէլ
հրեշտակապետ՝ յորժամ բանսարկու սատանայի վի-
ճեալ տայր պատասխանի վն մովսիսեան մարմնոյն,

ոչ ժպրհեցաւ հայհոյութեան դատաստանին հանդուր-
ժել. այլ ասէ, սաստեսցէ 'ի քեզ տր՟։ Իսկ սոքա զոր 10
ինչ ոչն իմանան՝ հայհոյեն. և զայն ևս՝ զոր բնութ՟
իբրև զանխօս անասունս գիտեն, 'ի նոսին ապակա-
նեցին։ Վայ է նց՟, զի ըս՟ ճանապարհին կայենի 11
գնացին, և ըս՟ մոլորութեան բաղաամայ զեղխեցան զհետ
վարձուց, և ըս՟ հակառակութեան կորխայ կորեան։

ԻԶ. Սոքա են ատեցեալք շոգմոգք՝ երթեալ զհետ 12
ցանկութեանց իւրեանց. 'ի սէրս իւրեանց խարդախութ՟,
լինին ըն՟ ձեզ ուրախակիցք. աներկիւղ զանձինս ճա-
րակեն. ամպք անջրդիք հողմակոծեալք, ծառք պտ-
ղակորոյսք անպտուղք կրկնամեռք՝ խլեալք արմատա-
քի. անսաստ ալիք ծովու, որ միշտ փրփրեն զիւրեանց 13
զանձանց զամօթ. աստեղք մոլարք, որոց վիհ խա-
ւարին յաւիտենից պահեալ է։ Մարգարէացաւ վն՟ 14
նց՟ և եօթներորդն յադամայ ենովք՝ և ասէ. ահա-
ւասիկ եկն տր՟ բիւրովք սրբովք հրեշտակօք, առնել 15
դատաստան ըս՟ ամ՟, և յանդիմանել զամ՟ ամբարիշտս
վն՟ գործոց իւրեանց՝ զոր ամբարշտեցին. և վն՟ ամ՟
խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և
ամբարիշտք։ Սոքա են տրտնջօղք և շոգմոգք, եր- 16
թեալք ըս՟ իւրեանց անձանց ցանկութեանց. և բերանք
նոցա զամբարտաւանս բարբառին. առնուն ակն ե-
րեսաց վասն օգտի։

ԻԷ. Բայց դուք սիրելիք՝ յիշեցէք զկանխասաց 17
բանս զառաքելոցն տն՟ մերոյ յի՟ի ք՟ի. զի ասէին ձեզ, 18
եթէ 'ի յետին ժամանակս եղիցին մարդք արհա-
մարհօղք, երթեալք ըս՟ իւրեանց ամբարշտութեանց
ցանկութեանց։ Սոքա են նշաւակեալք շնչաւորք, որ զո- 19
գին ոչ ունիցին։ Այլ մեք սիրելիք՝ եղիցուք շինել զան- 20
ձինս սրբութ՟ն հաւատոյ 'ի հոգին սբ՟. կացցուք յա-
ղօթս, պահել զանձինս սիրովն այ՟. ակն ունել ողոր- 21
մութեան տն՟ մերոյ յի՟ի ք՟ի 'ի կեանսն յաւիտենականս։
Եւ ոմանց դատապարտելոց լինիջիք կշտամբիչք, և 22
զոմանս ապրեցուցանիջիք՝ յափշտակել 'ի հրոյ. և ո- 23

մանց ողորմեսջի՛ք երկիւղիւ դատել, և զպատմուճանն
24 որ 'ի մարմնոյն իցէ աղտեղեալ։ Այլ այնմ, որ կարողն
է պահել զձեզ անարատս և անբիծս, հաստատել ա-
25 ռաջի իւրոց փառացն աներկեան ցնծութ̃բ. միոյն ա̃յ
փրկչին մերոյ յ̃սի ք̃սի տ̃ն մերոյ՝ փառք մեծութիւն՝
զօրութիւն և իշխանութիւն յառաջ քան զա̃մ յա-
ւիտեանս, և այժմ և յա̃մ յաւիտեանս. Ամէն։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ

ԳԼ. Ա.

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ յի՟ի ք՟ի, 'ի ձեռն որոյ ետ ա՟ծ 1
ցուցանել ծառայից իւրոց՝ որ ինչ լինելոց է վաղվա-
ղակի. և նշանակեաց առաքելով 'ի ձեռն հրեշտա-
կի իւրոյ, առ ծառայ իւր յովհաննէս։ Որ վկայեաց 2
զվկայութի՟ն բանին ա՟յ, և զվկայութի՟ն յի՟ի ք՟ի՝ զոր
ետես. և որ էր՝ և որ լինելոցն էր յետ այնորիկ։
Երանի որ կարդասցէ կամ լուիցէ զբանս մարգա- 3
րէութե՟ս, և պահեսցէ զոր 'ի սմա գրեալ է. զի ժա-
մանակս մերձեալ է։

Ի յովհաննէ առ եօթն եկեղեցիս՝ որ են յասիա, 4
շնորհք ը՟ն ձեզ և խաղաղութի՟ յա՟յ՝ յէէն՝ և որ էն՝ և
որ գալոցն է, և յեօթն զօրութե՟ց հոգւոյն՝ որ է ա-
ռաջի աթոռոյն իւրոյ. և 'ի յի՟է ք՟է հաւատարիմ 5
վկայէն, որ է անդրանիկ 'ի մեռելոց, և իշխան թա-
գաւորութեանց երկրի. որ սիրեաց զմեզ, և ելոյծ
զկապանս մեղաց մերոց արեամբն իւրով. և արար 6
զմեզ թագաւորս և քահանայս ա՟յ և հօր իւրոյ. ո-
րում փառք և զօրութի՟ն այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն։ Ահաւասիկ գալոց է ընդ ամպս. 7
և տեսցեն զնա ա՟մ աչք, և տեսցեն զնա ծագք եր-
կրի, և որք խոցեցին զնա ամենեքեան յերկրի, և կո-

8 ծեսցին 'ի վ՟ր ն՟ր. այո՛ ամէն: Ես եմ այբ և ես եմ քէ,
ասէ տ՟ր ա՟ծ, որ էն՝ և որ է՝ և որ գալոցն է՝ ամենա-
9 կալ: Ես յովհաննէս եղբայր ձեր և հաւասարակից
նեղութեան և արքայութեան և համբերութեան
որ 'ի ք՟ս յ՟ս. եղէ ես 'ի կղզւոջն որ անուանեալ կոչի
պատմոս վասն բանին և վասն վկայութե՟ն յի՟ ք՟ի:
10 Եւ եղէ յիս հոգի 'ի կիւրակէի աւուր, և լուայ
զձայն զհետ իմ զմեծ իբրև զձայն փողոյ, որ ասէր
11 ցիս. Ես եմ ալփա և օվ. առաջին և վերջին. զոր
տեսանես՝ գրեա՛ 'ի գիրս, և տո՛ւր տանել յեօթն
եկեղեցիսն՝ որ յեփեսոս և 'ի զմիւռնիա՝ 'ի պերգա-
մոն և 'ի թիւատիրա, և 'ի սարդիկէ, 'ի փիղա-
12 դեղփեա, և 'ի լաւոդիկեա: Եւ դարձայ տեսանել
զձայնն՝ որ խօսէր ցիս. և 'ի դառնալն իմում տեսի
13 եօթն ճրագարան ոսկի: Եւ 'ի մէջ եօթն ճրագարա-
նացն նման որդւոյ մարդոյ, զգեցեալ պատմուճան
պճղնաւոր. և գօտեւորեալ առ ստեամբքն գօտի ոս-
14 կեղէն. և գլուխ ն՟ր և հերքն իբրև զասր սպիտակ՝
15 և որպէս զձիւն. և աչք նորա ո՟պ բոց հրոյ. և ոտք
նորա նմանեալ պղնձոյ ծխելոյ 'ի մէջ հնոցի հրաշէկ.
16 և ձայն նորա իբրև զձայն ջուրց բազմաց: Եւ ունէր
յաջոյ ձեռինն իւրում աստեղս եօթն, և 'ի բերա-
նոյ նորա ելանէր սուր երկբերանեան. և երեսք նո-
17 րա իբրև զարեգակն ճառագայթեալ երևէին: Եւ
իբրև տեսի զնա՝ անկայ առ ոտս նորա իբրև զմեռեալ.
և եդ 'ի վ՟ր իմ զաջ իւր՝ և ասէ ցիս. մի՛ երկնչիր,
18 ես եմ առաջին, և ես եմ յետին. և ես եմ կեանք՝
և ես նոյն որ մեռայ, և եմ կենդանի այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն. և ունիմ զփականս
19 մահու և դժոխոց: Գրեա՛ զոր տեսանես՝ որ էն, և
20 որ յապայ՝ և որ հանդերձեալ է լինել այս. զխոր-
հուրդ եօթն աստեղացդ՝ զոր տեսերդ յաջս իմ, և
զեօթն ճրագարանս ոսկիս. եօթն աստեղքն հրեշ-
տակք եօթն եկեղեցեացն են, և ճրագարանքն
եօթն եկեղեցիքն են:

ԳԼ. Բ.

Եւ հրեշտակի եփեսացւոց եկեղեցւոյն գրեա՛. այս- 1
պէս ասէ կալողն՝ որ ունի զաստեղս եօթն յաջու ձե-
ռին իւրում, և շրջի ՚ի մէջ եօթն աշտանակի ոսկւոյ։
Գիտեմ զգործս քո և զվաստակս քո և զհամբերութի̄ 2
քո. և զի ոչ բառնաս զչարս, և փորձեցեր՝ որ ասեն
զինքեանս առաքեալս՝ և ոչ են, և հերքայեցիր՝ և
ստեն։ Եւ համբերեցեր և վշտացար վ̄ն անուան իմոյ՝ 3
և աշխատեցար։ Այլ ասեմ առ քեզ, զի զսէրն քո զա- 4
ռաջին թողեր։ Յիշեա՛ այժմ ուստի անկարն՝ և ա- 5
պաշաւեա՛, և զառաջին գործսն քո արա՛. ապա թէ
ոչ՝ գամ ես վաղվաղակի, և շարժեցից զաշտանակս
քո ՚ի տեղւոջէ իւրմէ՝ եթէ ոչ ապաշխարեսցես։
Այլ զայս արա՝ զի ատեցես զգործսն նիկողայոսի, 6
զոր ես ատեամ։ Որ ունի ականջս լսելոյ, լուիցէ զինչ 7
ասէ հոգին առ եկեղեցիս. որ յաղթէն, տաց նմա
ուտել ՚ի փայտէն կենաց՝ որ է ՚ի մէջ դրախտին ա̄յ։
Եւ առ հրեշտակ զմիւռնացւոց եկեղեցւոյն գրեա՛. 8
այսպէս ասէ անսկիզբնն և անվախճանն, որ եղև
մեռեալ՝ և կենդանացաւ։ Տեսի զգործս քո՝ և զնե- 9
ղութիւն և զաղքատութիւն, այլ աղքատութի̄ քո
մեծութի̄ եղիցի. և զհայհոյութի̄ն՝ որ ասէին զին-
քեանս հրեայս գոլ՝ և չէին ինչ, այլ ժողով սատա-
նայի։ Մի՛ երկնչիր՝ վասն որոյ կամիս չարչարիլ. ա- 10
հա հանդերձէ բանսարկուն արկանել ՚ի ձէնջ ՚ի
բանտ, զի փորձիցիք, և ունիք նեղութի̄ աւուրս տասն.
Լե՛ր հաւատարիմ մինչև ՚ի մահ, և տաց քեզ զպսակն
կենաց։ Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ հոգին 11
սուրբ ասէ առ եկեղեցիս. որ յաղթէ, ոչ անիրաւի
յերկրորդ մահուանէն։ Եւ առ հրեշտակն՝ որ ՚ի 12
պերգամոյ եկեղեցին, գրեա՛. այսպէս ասէ՝ որ ունի
զսուրն երկսայրի սրեալ։ Տեսի զգործս քո՝ և զի բնա- 13
կեալ ես ուր աթոռն է սատանայի, և ունիս զանուն
իմ, և ոչ ուրացար զհաւատս իմ յաւուր յորում ան-

թիպաս վկայն իմ հաւատարիմ եղև. զի վկայ է իմ
հաւատարիմ ա̃մ հաւատացեալ՝ որ սպանաւ 'ի ձէնջ,
14 որ կայք ուր սատանայ է բնակեալ: Այլ ունիմ առ
քեզ սակաւ. զի կայ առ քեզ վարդապետութիւն բա-
ղաամու՝ որ ուսոյց զբաղակ դնել գայթագղութի ա-
ռաջի որդւոցն իսրայէլի, ուտել նո̃ զոհեալ՝ և պոռն-
15 կել: Այսպէս և դու ունիս զվարդապետութիւն նի-
16 կողայեցւոց՝ զոր ես ատեամ: Արդ ապաշխարեա,
ապա թէ ոչ՝ գամ վաղվաղակի. և պատերազմեցայց
17 ը̃ նոսա սրով բերանոյ իմոյ: Որ ունիցի ականջս լսե-
լոյ՝ լուիցէ զինչ հոգին ասէ առ եկեղեցիս. որ յաղ-
թէ՝ տաց նմա ուտել 'ի մանանայէն թաքուցելոյ, և
տաց նմա զգիրն սրբութե. և գրեալ անուն նոր 'ի
18 գիրն, զոր ոչ ոք գիտէ՝ բայց միայն որ առնուն: Եւ
առ հրեշտակն որ 'ի Թիւատրոյ եկեղեցին՝ գրեա.
այսպէս ասէ որդին ա̃յ, որոյ աչք իւր են իբրև զբոց
19 հրոյ, և ոտք նորա նման պղնձի ծխելոյ: Տեսի ըզ-
գործս քո՝ և զսէր և զհաւատ՝ և զպաշտօն քո համ-
բերութեամբ. զի բազում է վաստակ քո վերջինն
20 քան զառաջինն: Այլ ասեմ առ քեզ բազում. զի
թողեր զկինն զյեզաբէլ. որ ասէր զինքն մարգարէ,
և ուսուցանէր մոլորութի զծառայս իմ՝ պոռնկել
21 և ուտել զզոհեալ: Եւ ետու նոցա ժամանակ ա-
պաշխարել զպոռնկութիւնն իւրեանց՝ և ո՛չ ապաշ-
22 խարեցին: Հաւասիկ ես արկանեմ զնա 'ի հնոց, և
զգործակիցս իւր ը̃ որս շնացաւ՝ 'ի նեղութիւնս մե-
ծամեծս. եթէ ոչ ապաշխարեսցեն 'ի գործոց իւ-
23 րեանց: Եւ զորդիս նոցա սպանից մահուամբ. և
ծանիցեն ա̃մ եկեղեցիք՝ թէ ես եմ որ յանդիմանեմ
զերիկամունս և զսիրտս. և տամ ձեզ իւրաքանչիւր
24 ըստ գործոց իւրեանց: Այլ ձեզ ասեմ որք 'ի Թիւա-
տիր էք, և ո՛չ ունիք զվարդապետութիս զայս. որ
ո՛չ ծանեայք զխորս սատանայի՝ զոր խօսին. ո՛չ արկից
25 զձեօք ծանրութի: Այլ զոր ունիք, պահեցէք՝ մին-
26 չև ես գամ: Եւ որ յաղթէ և պահէ զգործս իմ

մինչև ցվախճան, տաց նմա իշխանութիւն ՚ի վերայ ազ-
գաց։ Եւ հովուեսցէ զնոսա գաւազանաւ երկաթեաւ. 27
և իբրև զանօթ բրտի փշրեսցէ զնոսա։ Որպէս և ես 28
ընկալայ ՚ի Հօրէ իմմէ, և տաց նոցա զաստղն առա-
ւօտուն։ Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ Հոգին 29
ասէ առ եկեղեցիս։

ԳԼ. Գ.

Եւ առ հրեշտակ սարդիացւոց եկեղեցւոյն գրեա. 1
այսպէս ասէ՝ որ ունի զեօթն հոգին այ՝ և զեօթն
աստեղս. տեսի զգործս քո՝ զի անուն կենդանւոյ ու-
նիս՝ և մեռեալ ես։ Լեր արթուն՝ և հաստատեա 2
այսուհետև՝ զի հանդերձեալ ես մեռանել. քանզի
ոչ գտի զգործս քո կատարեալ առաջի այ։ Արդեօք 3
յիշեա թէ որպէս լուարն, և պահեա և ապաշխա-
րեա. ապա թէ ոչ զուարթանաս՝ գամ որպէս գող.
և ոչ ոք իմանայ զգալուստ իմ առ քեզ։ Ունիս սա- 4
կաւ մի զանուն սարդիացւոցն, որք ոչ աղտեղացու-
ցին զհանդերձս իւրեանց. և շրջին ՚ի սպիտակս՝ ո-
րում արժանի եղեն։ Որ յաղթէ՝ այսպէս զգեցցի 5
սպիտակս. և ոչ ջնջեսցի անուն նորա ՚ի դպրութենէ
կենաց. և խոստովանեցայց զանուն նորա առաջի Հօր
իմոյ և առաջի հրեշտակաց։ Որ ունի ականջս լսե- 6
լոյ՝ լուիցէ զինչ ասէ Հոգին առ եկեղեցիս։ Եւ առ 7
հրեշտակն փիղադեղփեաց եկեղեցւոյն գրեա. այս-
պէս ասէ սուրբն ճշմարիտն, որ ունի զփականս դաւթի.
բանայ՝ և ոչ ոք է որ փակէ, և փակէ՝ և ոչ ոք է որ
բանայ։ Տեսի զգործս քո. ահա ետու առաջի քո 8
դուռն բացեալ, զոր ոչ ոք կարէ փակել. զի սակա-
ւիկ ունիս զօրութիւն, և պահեցեր զբանս իմ, և ոչ
ուրացար զանուն իմ։ Ահաւասիկ ես տամ քեզ զժո- 9
ղովս սատանայի, որք ասեն զինքեանս հրէայս գո՛լ
և ոչ են, այլ ստեն. արարից զնոսա՝ զի եկեսցեն՝ և
երկիր պագցեն առաջի ոտից քոց, և ծանիցեն զի
ես սիրեցի զքեզ։ Զի պահեցեր զբան համբերու- 10

թեան իմոյ, և ես պահեցից զքեզ 'ի ժամ փորձութե
քո. որ հանդերձեալ է գալ յամենայն տիեզերս փոր֊
11 ձել զամենայն բնակեալս յերեսս երկրի։ Ահա գամ
վաղվաղակի, կալ զոր ունիսդ՝ զի մի ոք առցէ զպսակ
12 քո։ Որ յաղթէ՝ արարից զնա սիւն տաճարի այ
իմոյ, և արտաքս այլ մի ևս ելցէ. և գրեցից 'ի վե֊
րայ նորա զանուն այ իմոյ, և զանուն քաղաքի այ
իմոյ՝ զնորն երուսաղեմի, որ իջանելոց է յերկնից այ
13 իմոյ. և անուն նր նոր։ Որ ունի ականջս՝ լուիցէ զինչ
14 ասէ հոգին առ եկեղեցիս։ Եւ առ հրեշտակն լաւո֊
դիկեայ եկեղեցւոյն գրեա. այսպէս ասէ ամէնն՝ վկայն
հաւատարիմ և ճշմարիտ, սկիզբն սկզբան արարա֊
15 ծոց այ։ Գիտեմ զգործս քո՝ զի ոչ ցուրտ ես՝ և ոչ
16 ջերմ. պարտ էր քեզ ցուրտ լինել՝ և կամ ջերմ։ Այլ
դու գաղջ ես՝ և ոչ ջերմ և ոչ ցուրտ, հանդերձեալ
17 ես փսխել 'ի բերանոյ իմմէ։ Զի ասես. մեծատուն
եմ՝ և մեծացայ, և ոչ ինչ կարօտ եմ. և ոչ գի֊
տես՝ եթէ դու ես ողորմելի և հեղգ և աղքատ՝ մերկ
18 և կոյր։ Արդ՝ ես խորհրդակից եղէց քեզ, առ գնեա
յինէն ոսկի փորձեալ 'ի հրոյ՝ զի մեծասցիս, և հան֊
դերձս սպիտակս՝ զի զգեցցիս, զի մի երևեսցի ան֊
վայելչութի մերկութե քո. և դիր դեղ յաչս քո՝ զի
19 տեսցես։ Ես՝ զոր սիրեմ, յանդիմանեմ և խրատեմ.
20 նախանձեա այժմ, և ապաշխարեա։ Ահաւասիկ կամ
ես առ դուրս և բախեմ. եթէ ոք լուիցէ ձայնի ի֊
մում՝ և բանայցէ զդրունս, մտից առ նա՝ և ըն֊
21 թրիս արարից առ նա, և նա ընդ իս։ Որ յաղթէ՝
տաց նմա նստել ընդ իս յաթոռ իմ, որպէս և ես յաղ֊
22 թեցի՝ և նստայ յաթոռ հօր իմոյ։ Որ ունիցի ա֊
կանջս՝ լուիցէ զինչ ասէ հոգին առ եկեղեցիս։

ԳԼ. Դ

1 Եւ յետ այսոր իրի տեսի՝ և ահա դրունք երկ֊
նից բացեալ էին, և ձայն փողոյն առաջնոյ զոր լուայ՝
խօսէր ընդ իս և ասէր. Ել այսր՝ և ցուցից քեզ՝ զինչ

լինելոց է յապա ժամանակս: Եւ ժամանեալ յիս 2
հոգի, և տեսի աթոռ մի՝ զի կայր յերկինս: Եւ 'ի 3
վերայ աթոռոյն նստէր նման տեսլեան ականց յաս-
պւոյ և սարդիոնի: Եւ քահանայք շուրջ զաթոռովն 4
նմանք տեսլեան զմրխտի. և շուրջ զաթոռովն ա-
թոռք քսան և չորք, և 'ի վերայ աթոռոյն նստէին
քսան և չորք երիցունք՝ զգեցեալ հանդերձս սպի-
տակս, և 'ի գլուխս իւրեանց պսակս ոսկիս: Եւ յա- 5
թոռոյ անտի ելանէին փայլատակմունք և ձայնք և
որոտմունք. և եօթն ղամբարք հրոյ բորբոքելոյ ա-
ռաջի աթոռոյն, որ են եօթն հոգիքն ա̃յ: Եւ էր ա- 6
ռաջի աթոռոյն ծով ապակեղէն՝ նման սպիտակու-
թե̃ սառին, և 'ի մէջ աթոռոյն չորք կենդանիք՝ և
լի էին աչօք առաջոյ և յետոյ: Եւ էր կենդանին ա- 7
ռաջին նման առիւծու, և երկրորդ կենդանին նման
զուարակի, և երրորդ կենդանին ունէր երեսս մար-
դոյ, և չորրորդ կենդանին նման արծուոյ թռուցելոյ:
Եւ չորից կենդանեացն էին միոյ միոյ 'ի նոցանէ վեց 8
թեւք, շուրջանակի և 'ի ներքոյ լի էին աչօք, ոչ հանգ-
չէին՝ ոչ զտիւ և ոչ զգիշեր՝ ասելով. Սբ̃ Սբ̃ Սբ̃ տէր
ա̃ծ ամենակալ՝ որ էն և ես, և որ գալոց ես: Եւ յոր- 9
ժամ տային կենդանիքն փառս և պատիւ և գոհու-
թի̃ նստելոյն 'ի վերայ աթոռոյն՝ կենդանւոյն յա-
ւիտեանս յաւիտենից, (անկանէին քսան և չորք երի- 10
ցունքն առաջի նստելոյն յաթոռն, և երկիր պագա-
նէին կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից.) և
դնէին զպսակս իւրեանց առաջի աթոռոյն ասելով.
արժանի ես տր̃ ա̃ծ մեր Սբ̃՝ առնուլ փառս և պատիւ 11
և զօրութի̃, զի դու ստեղծեր զամենայն. և 'ի կա-
մօքն քո ստեղծան՝ և կան հաստատուն:

ԳԼ. Ե

Եւ տեսի 'ի ձեռս աջոյ՝ որ նստէր 'ի վերայ աթո- 1
ռոյն՝ գիրք գրեալ ներքոյ և արտաքոյ, և կնքեալ եօթն
կնքով: Եւ տեսի հրեշտակ մի զօրաւոր՝ զի քարոզէր 2

'ի ձայն մեծ . ո՞ է արժանի բանալ զգիրքս՝ և լուծա-
3 նել զկնիքս նր ։ Եւ ոչ ոք կարէր՝ ոչ 'ի յերկինս և ոչ
յերկրի և ոչ 'ի ներքոյ երկրի բանալ զգիրքն, զի ոչ
4 տեսին զնա ։ Եւ ես լայի ուժգին՝ զի ոչ ոք գտաւ ար-
5 ժանի բանալ զգիրքն և հայել 'ի նա ։ Եւ մի յերի-
ցանցն ասէ ցիս . մի լար, ահաւասիկ յաղթեաց ա-
ռիւծն յազգէն յուդայ յարմատոյն դաւթի՝ բանալ
6 զգիրքն և լուծանել զեօթն կնիքսն նր ։ Եւ տեսի 'ի
մէջ աթոռոյն և 'ի մէջ չորից կենդանեացն՝ և 'ի մէջ
երիցանցն գառն կայր զենեալ, որ ունէր եօթն եղ-
ջիւրս՝ և աչս եօթն, որ են եօթն հոգիք այ, որ են
7 առաքեալ ընդ ամ երկիր ։ Եւ եկն ընկալաւ յաջոյ
8 ձեռանէ նր՝ որ նստէր 'ի վերայ աթոռոյն ։ Եւ յոր-
ժամ առ զգիրն, չորք կենդանիքն և քսան և չորք ե-
րիցունքն անկանէին առաջի գառինն . և ունէին իւ-
րաքանչիւր քնար՝ և բուրվառ ոսկի լի խնկով, որ է
9 աղօթք սրբոց ։ Եւ օրհնէին երգս նորս և ասէին . ար-
ժանի ես առնուլ զգիրքն և բանալ զկնիքս դր, զի զե-
նար՝ և գնեցեր զմեզ այ արեամբ քով՝ յամ ազգաց
10 և 'ի լեզուաց և 'ի ժողովոց հեթանոսաց ։ Եւ արարեր
զնոսա այ մերոյ թագաւորս և քահանայս՝ թագաւո-
11 րել 'ի վերայ երկրի ։ Եւ տեսի, և լուայ զձայն հրեշ-
տակաց բազմաց՝ որք կային շուրջ զաթոռովն և զչո-
րիւք կենդանեօքն և զքահանայիւքն . և էր թիւն նց
12 բիւրք բիւրուց՝ և հազարք հազարաց ։ Ասէին ձայնիւ
մեծաւ . արժանի է գառնդ զենեալ առնուլ զմեծութի
և զիմաստութի և զզօրութի և զպատիւ և զփառս և
13 զօրհնութիւն ։ Եւ ամ արարածք՝ որ են յերկինս և
յերկրի և 'ի ծովու և որ 'ի նս՝ լուայ զի ասէին . որ
նստի յաթոռն՝ և գառինն օրհնեալ բարձրացեալ և
14 փառաւորեալ յաւիտեանս յաւիտենից ։ Եւ չորք
կենդանիքն ասէին, ամէն . և երիցունքն անկանէին
առաջի նորա և երկիր պագանէին ։

ԳԼ. Զ.

Եւ տեսի զի եբաց զմին 'ի կնքոցն, և լուայ 'ի 1
միոյ 'ի չորից կենդանեացն իբրև զձայն որոտման՝
զի ասէր՝ Թէ գամ: Եւ տեսի՝ և ահա ձի սպիտակ, 2
և որ հեծեալն էր 'ի նմա՝ ունէր աղեղն. և տուաւ
նմա պսակ, և ել յաղթօղն՝ զի յաղթեսցէ: Եւ յոր- 3
ժամ եբաց զկնիքն երկրորդ, լուայ յերկրորդ կենդա-
նւոյն՝ զի ասէր, գամ: Եւ ել այլ ձի կարմիր. և որ 4
հեծեալն էր 'ի վ՟ր նորա՝ տուաւ նմա առնուլ զխա-
ղաղութի յերկրէ, զի զմիմեանս զենցեն. և տուաւ
նմա սուր մի մեծ: Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երրորդ՝ 5
լուայ յերրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր՝ Թէ գամ. և
տեսի՝ և ահա ձի սեաւ, և որ նստեալն էր 'ի վ՟ր ն՟ր՝
ունէր կշիռս 'ի ձեռին իւրում: Եւ լուայ ձայն 'ի մի- 6
ջոյ չորից կենդանեացն. կապիճ մի ցորեան՝ դենարի
միոջ, և երեք կապիճ գարի՝ դենարի միոջ. և ձէթ
և գինի մի՛ փասեսցես: Եւ յորժամ եբաց զկնիքն 7
չորրորդ, լուայ ձայն 'ի չորրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր՝
Թէ գամ: Եւ տեսի՝ և ահա ձի շլոաս, և որ նստէրն 8
'ի վերայ՝ ունէր զմահ, և դժոխք երթային զհետ նո-
րա. և տուաւ նմա իշխանութիւն չորրորդ մասին ա-
խարհի՝ սատակել սրով և սովով և մահուամբ՝ և
գազանօք երկրի: Եւ յորժամ եբաց զկնիքն հինգե- 9
րորդ՝ տեսի 'ի ներքոյ սեղանոյն զհոգիս ա՟մ մարդկան
զենեալ վ՟ս բանին ա՟յ և վ՟ս վկայութե՟ն նորա զոր ու-
նէին: Որք ասէին 'ի ձայն մեծ. մինչև յե՞րբ տ՟ր ս՟ր 10
և ճշմարիտ՝ ոչ դատիս, և խնդրես զվրէժ արեան մե-
րոյ 'ի բնակչաց երկրի: Եւ տուաւ նոցա արկանելիս 11
սպիտակս, և ասացաւ ն՟ց զի հանգիցեն փոքր մի ժա-
մանակ, մինչև լցցին ծառայակիցք նոցա և եղբարք
ն՟ց՝ որք հանդերձեալ են կատարիլ իբրև զն՟ս: Եւ 12
տեսի յորժամ եբաց զկնիքն վեցերորդ՝ եղև շար-
ժումն մեծ, և արեգակն եղև սեաւ իբրև զկապերտ
այծեայ, և լուսինն բոլորովին եղև արիւն: Եւ աս- 13

տեղք երկնից թօթափեցան 'ի յերկիր, ոպ՟ տերև
14 թզենւոյ զի ուժգին շարժիցի 'ի հողմոյ ։ Եւ երկին
իբրև զմագաղաթեայ գիրս գալարէր. և ամ՟ լերինք և
15 կղզիք 'ի տեղւոյ իւրեանց շարժեցան ։ Եւ թագա-
ւորք երկրի և իշխանք՝ հազարապետք և մեծամեծք
և զօրաւորք՝ և ամ՟ ծառայք և ամ՟ ազատք թաքու-
16 ցին զինքեանս յայրս և 'ի ծերպս վիմաց ։ Եւ ասէին
լերանց՝ թէ անկերուք 'ի վ՟ր մեր և ցբլուրս թէ ծած-
17 կեցէք զմեզ ։ Զի եկն օր մեծ բարկութե՟ն նր՟. և ո՞վ
կարէ կալ առաջի նր՟ ։

ԳԼ. Է.

1 Եւ յետ այնորիկ տեսի չորս հրեշտակս՝ զի կային
'ի չորս անկիւնս երկրի. և ունէին զչորս հողմս երկրի՝
զի մի շնչեսցէ հողմ՝ 'ի վ՟ր երկրի, և մի 'ի ծովու՝ և
2 մի 'ի ծառս ։ Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ զի ել յարևելից,
և ունէր զկնիք ա՟յ կենդանւոյ, և աղաղակեաց ձայնիւ
մեծաւ առ չորս հրեշտակսն՝ որոց առեալ էր իշխա-
3 նութիւն ապականել զերկիր և զծով ։ Եւ ասէր.
մի վնասէք երկրի՝ մի ծովու՝ մի ծառոց, դադարե-
ցէք մինչև կնքեցից զծառայս ա՟յ մրոյ 'ի ճակատս
4 նոցա ։ Եւ լուայ զթիւ կնքելոցն՝ հարիւր քառա-
սուն և չորք հազար կնքեալք յազգէ որդւոցն իէլ՟ի ։
5 Յազգէն յուդայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազ-
գէն ռուբենի՝ երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազ-
6 գէն գադայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազգէն
ասերայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազգէն նեփ-
թաղիմայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազգէն
7 մանասէի՝ երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազգէն շմա-
ւոնի երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազգէն ղևեայ՝
երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազգէն իսաքարայ
8 երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազգէն զաբուղոնի՝
երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազգէն յովսեփայ՝
երկոտասան հազար կնքեալ ։ Յազգէն բենիամենի՝
9 երկոտասան հազար կնքեալ ։ Եւ յետ այսորիկ տե-

սի՝ և ահա ժողովուրդ բազում որոց ոչ գոյր թիւ ,
յա՟մ հեթանոսաց և յա՟մ ազգաց և յա՟մ լեզուաց և
յա՟մ ժողովրդոց , որք կային առաջի աթոռոյն և ա-
ռաջի գառինն՝ արկեալ զիւրեամբք հանդերձս սպի-
տակս , և արմաւենիս 'ի ձեռս իւրեանց ։ Աղաղա- 10
կէին 'ի ձայն մեծ՝ և ասէին . փրկութի՟ն ա՟յ մերոյ՝ որ
նստի 'ի վ՟ր աթոռոյն , և գառինն ։ Եւ ա՟մ հրեշ- 11
տակք կային շուրջ զաթոռովն և զերիցամբքն և
զչորիւք կենդանեօքն , և անկանէին յերեսս առաջի 12
աթոռոյն՝ և երկիր պագանէին ա՟յ , ասելով . ամէն .
օրհնութի՟ն և փառք և իմաստութիւն և գոհութիւն
և պատիւ և զօրութի՟ն և շնորհք ա՟ն ա՟յ մերոյ յա-
ւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։ Եւ ասէ ցիս մի յե- 13
րիցանց անտի . սոքա որ զգեցեալս են զհանդերձս
սպիտակս՝ ո՟վ են՝ և կամ ուստի գան ։ Եւ ասացի 14
ցնա . տ՟ր՝ դու գիտես . և ասէ ցիս . սոքա են՝ որ
գան 'ի վշտաց մեծաց , և լուացին զարկանելիս իւ-
րեանց՝ և սպիտակացուցին արեամբ գառինն ։ Վասն 15
այնորիկ են առաջի աթոռոյն ա՟յ և պաշտեն զնա
զտիւ և զգիշեր 'ի տաճարի ն՟ր . և որ նստի 'ի վերայ
աթոռոյն՝ բնակեալ է 'ի նոսա ։ Ոչ քաղցիցեն և ոչ 16
ծարաւիցեն , և ոչք մեղիցէ նո՟ց ոչ արեգակն և ոչ
տօթ ։ Եւ գառնն 'ի մէջ աթոռոյն իւրոյ հովուեսցէ 17
զնոսա , և առաջնորդեսցէ նոցա 'ի կենաց աղբիւր
ջրոյ կենդանւոյ . քանզի եհատ ա՟ծ զամենայն ար-
տասուս յերեսաց նոցա ։

ԳԼ. Ը.

Եւ յորժամ եբաց զկնիքն եօթներորդ՝ եղև 1
լռութիւն յերկինս՝ որպէս կէս ժամու ։ Եւ տեսի 2
հրեշտակս եօթն , որ առաջի ա՟յ կային . և տուաւ
նոցա եօթն փողս ։ Եւ այլ հրեշտակ եկն եկաց առ 3
սեղանն , և ունէր խնկանոց ոսկի . և տուաւ նմա
խունկ բազում , զի մատուսցէ զաղօթս ա՟մ սրբոց 'ի
վ՟ր ոսկեղէն սեղանոյ առաջի աթոռոյն ։ Եւ ել ծուխ 4

խնկոցն աղօթք սրբոցն 'ի ձեռաց հրեշտակացն ա-
5 ռաջի ա՟յ։ Եւ էառ հրեշտակն զխնկամանն 'ի հրոյ
սեղանոյն՝ եւ արկ զնա յերկիր. եւ եղեւ որոտումն եւ
6 ձայնք եւ փայլատակունք եւ շարժումն մեծ։ Եւ եօթն
հրեշտակքն որ ունէին եօթն փողս՝ պատրաստեցին
7 զինքեանս առ 'ի հարկանել։ Եւ առաջին հրեշտակն
եհար զփողն, եւ եղեւ կարկուտ եւ հուր եւ արիւն
խառնեալ՝ եւ անկաւ յերկիր, եւ զերրորդ մասն եր-
կրի այրեաց, եւ զերրորդ մասն ծառոց այրեաց, եւ
8 զա՟մ դալար խոտոյ այրեաց։ Եւ երկրորդ հրեշտակն
փողեաց, եւ իբրեւ զլեառն մի մեծ հրդեհեալ անկաւ
9 'ի ծով, եւ եղեւ երրորդ մասն ծովու արիւն. եւ սատա-
կեցաւ երրորդ մասն լուղակաց, եւ որ ունէր շունչ կեն-
դանի՝ ապականեցաւ. (եւ երրորդ մասն նաւուց ըն-
10 կղմեցաւ։) Եւ երրորդ հրեշտակն փողեաց, եւ ան-
կաւ յերկնից աստղ մի մեծ՝ բորբոքեալ իբրեւ զղամ-
բար, եւ անկաւ յերրորդ մասն գետոց եւ աղբերաց.
11 եւ էր անուն աստեղն դառնութ՟ի. եւ բազումք մեռան
12 'ի դառնութ՟է ջուրցն։ Եւ չորրորդ հրեշտակն փո-
ղեաց, եւ վիրաւորէր երրորդ մասն արեգական՝ եւ եր-
րորդ մասն լուսնի՝ եւ երրորդ մասն աստեղաց. եւ
խաւարէր երրորդ մասն նոցա, եւ երրորդ մասն զի-
13 շերոյ նոյնպէս։ Եւ տեսի՝ եւ լուայ ձայն հրեշտակի
թռուցելոյ 'ի մէջ երկնից՝ զի ասէր 'ի ձայն մեծ,
վայ վայ վայ՝ որ բնակեալ են յերկրի. յորժամ լի-
նիցի ձայն երից եւս փողոց, զոր կամիցին հրեշտակ-
քն հարկանել։

ԳԼ. Թ

1 Եւ հինգերորդ հրեշտակն փողէր. եւ տեսի զի
աստղ մի անկաւ յերկնից, եւ տուաւ նմա բանալի
2 գբոյն անդնդոց. եւ եհան ծուխ 'ի գբոյն ո՟պ զծուխ
3 հնոցի մեծի. եւ խաւարեցաւ արեգակն եւ օդք։ Եւ
'ի գբոյն ելանէր մարախ 'ի յերկիր. եւ տուաւ նոցա
4 իշխանութ՟ի իբր զխայթոցս կարճի. եւ ասացաւ ն՟ց

զի մի՛ մեղիցեն խոտոյ երկրի և մի՛ ամ̃ ծառոց, բայց
միայն մարդոյ երկրայնոյ, որ ոչ ունիցին զկնիք 'ի վ̃ր
ճակատու իւրեանց ։ Եւ տուաւ նց̃ հրաման՝ զի մի՛ 5
սպանանիցեն զնս̃, այլ չարչարեսցեն զնս̃ ամիս հինգ.
և չարչարանք նոցա իբրև զխայթոցս կարճի որ հար-
կանիցէ զմարդ ։ Եւ յաւուրսն յայնոսիկ խնդրես- 6
ցեն մարդիկ զմահ՝ և մի՛ գտցեն. և ցանկան մեռա-
նել՝ և փախիցէ 'ի նոցանէ մահ ։ Եւ նմանութիւն 7
մարախոյն, նմանութ̃ի ձիոյ պատրաստելոյ 'ի պատե-
րազմ. և 'ի վերայ գլխոց նց̃ իբրև զպսակ՝ նմանեալ
ոսկւոյ. և երեսք նց̃ իբրև զերեսս մարդոյ. և հերք 8
նոցա իբրև զհերս կնոջ. և ատամունք նոցա իբրև
զառիւծու ։ Եւ ունէին զրահս իբրև զզրահս երկա- 9
թի. և ձայն թևոց նց̃ իբրև զձայն կառավար ձիոց
բազմաց՝ որ արշաւեն 'ի պատերազմ ։ Եւ ունին ա- 10
գիս ըստ նմանութ̃ե կարճի. և խայթոց յագիս նոցա.
և ունէին իշխանութ̃ի չարչարել զմարդիկ ամիս
հինգ ։ Եւ ունին թագաւոր 'ի վ̃ր իւրեանց զհրեշ- 11
տակն դժոխոց. և անուն նր̃ եբրայեցերէն աղբադոն,
որ կոչի 'ի հայ բարբառ կորուստ ։ Հաւասիկ վայ 12
մի էանց, և վայք երկու գալոց են ։ Եւ վեցերորդ 13
հրեշտակն հարկանէր զփողն. և լուայ ձայն 'ի չորից
կենդանեացն՝ որ էին առաջի սեղանոյն այ̃. զի ասէր 14
ցհրեշտակն վեցերորդ՝ որ ունէր զփողն. լո̃ծ զչորս
հրեշտակսն զկապեալս 'ի վ̃ր գետոյն եփրատայ ։ Եւ 15
լուծան չորս հրեշտակքն՝ պատրաստեալք 'ի ժամ և
յօր և յամիս և 'ի տարի, զի սպանցեն զերրորդ
մասն մարդկան ։ Եւ համարք հեծելոց զօրաց նց̃ 16
բիւրք բիւրուց՝ և հազարք հազարաց՝ լուայ զթիւ նց̃ ։
Եւ տեսի ձիս 'ի տեսլեանն, և հեծեալս 'ի նս̃՝ որք 17
ունէին զրահս հրեղէնս, և յակինթս հրդեհեալս
ծծմբով. և գլուխք ձիոցն իբրև զգլուխս առիւծուց.
և 'ի բերանոյ նոցա հուր ելանէր և ծուխ և ծծումբ ։
Եւ 'ի հարուածոցս յայսցանէ մեռաւ երրորդ մասն 18
մարդկան՝ 'ի հրոյն և 'ի ծխոյն և 'ի ծծմբոյն որ ելա-

19 նէր 'ի բերանոյ նց։ Զի իշխանութիւն 'ի բերանս
է նց և յագիս նց, և ագիք նց նմանութիւն օձի․ և
20 ունէին գլուխս՝ որով սասանէին զանհիրաւս։ Եւ
այլք 'ի մարդկանէ որ ոչ մեռան 'ի հարուածոցս յայս-
ցանէ, ոչ ապաշխարեցին և ոչ դարձան 'ի գործոց
ձեռաց իւրեանց, յերկրպագութենէ դիւաց և կռոց
յոսկեղինաց և յարծաթեղինաց՝ և 'ի պղնձոյ և 'ի
քարէ և 'ի փայտէ, որք ոչ տեսանել կարեն և ոչ լսել
21 և ոչ գնալ․ և ոչ ապաշխարեցին 'ի մարդասպանու-
թենէ՝ և 'ի դեղատուութենէ, և 'ի պոռնկութենէ և 'ի գո-
ղութենէ իւրեանց։

ԳԼ․ Ժ

1 Եւ տեսի այլ հրեշտակ զօրաւոր՝ զի իջանէր յեր-
կնից, և զգեցեալ էր ամպ՝ և ծիածան 'ի գլուխ նո-
րա․ և երեսք նորա իբրև զարեգակն, և ոտք նր ոպ
2 սիւն հրոյ։ Եւ ունէր 'ի ձեռին իւրում գրկոյք մի
բացեալ․ և եդ զոտն իւր զաջ 'ի վր ծովու, և զձա-
3 խոյն 'ի վր երկրի։ Եւ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ՝ գո-
չեաց իբրև զառիւծ․ և յորժամ աղաղակեաց՝ խօսե-
4 ցան եօթն որոտմունք յիւրեանց ձայնս։ Եւ յոր-
ժամ խօսեցան եօթն որոտմունքն՝ կամէի գրել․ և
լուայ ձայն յերկնից՝ զի ասէր, կնքեա՛ զոր խօսեցան
5 եօթն որոտմունքն՝ և մի՛ գրեր։ Եւ հրեշտակն զոր
տեսի, որ եդ զոտն իւր 'ի վերայ ծովու և զմիւսն 'ի
6 ցամաքի, համբարձ զձեռն իւր զաջ յերկինս․ և
երդուաւ 'ի կենդանին յաւիտենից՝ որ հաստատեաց
զերկին և որ 'ի նմ․ զի ոչ ևս կայ այլ ժամանակ․
7 այլ յաւուրս ձայնի եօթներորդ հրեշտակին՝ յորժամ
հարցէ զփողն, կատարեսցի խորհուրդն այ՝ որ աւե-
տարանեցաւ 'ի ձեռն ծառայից իւրոց մարգարէիցն։
8 Եւ ձայնն՝ զոր լուայ յերկնից դարձեալ խօսեցաւ
ընդ իս՝ և ասէ․ Երթ առ զգրկոյն՝ զոր ունի հրեշ-
տակն բացեալ 'ի ձեռին իւրում, և կայ 'ի վր ծովու
9 և ցամաքի։ Եւ ես երթեալ առ հրեշտակն՝ խնդրե-

ցի 'ի նմանէ. և ասէ ցիս, առ զդա՝ և կեր զդոյն, և
դառնասցի յորովայն քո. այլ 'ի բերան քո է քաղցր
իբրև զմեղր։ Եւ առի զգրկոյն բացեալ 'ի հրեշտա- 10
կէն՝ և կլայ զնա. և էր 'ի բերան իմ ո՟պ մեղր. և
յորժամ կերայ, դառնացաւ որովայն իմ։ Եւ ասէ 11
ցիս. հասանէ քեզ դարձեալ մարգարէանալ 'ի ժողո-
վուրդս՝ և 'ի հեթանոս և 'ի լեզուս և 'ի թագա-
ւորս երկրի։

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ տուաւ ինձ եղէգն նման գաւազանի. և կայր 1
հրեշտակն և ասէր ցիս. արի և չափեա զտաճարն
ա՟յ և զսեղանն՝ և զերկրպագուսն որ 'ի նմա։ Եւ 2
զգաւիթն որ արտաքոյ տաճարին՝ թող զնա՝ և մի
չափեր. զի տուեալ է զնա հեթանոսաց. և զքա-
ղաքն ս՟բ կոխեսցեն ամիս քառասուն և երկուս։
Եւ տաց երկուց վկայից իմոց՝ և մարգարէասցեն ա- 3
ւուրս հազար երկերիւր և վաթսուն զգեցեալ քուրձ։
Սոքա են երկու ձիթենիքն՝ և երկու ճրագք, որ կան 4
առաջի ա՟յ յերկրի։ Եւ որք կամիցին վնասել ն՟ց, 5
հուր ելցէ 'ի բերանոյ նոցա՝ և կերիցէ զթշնամիս ն՟ց.
և որք կամիցին մեղանչել ն՟ց՝ այսպէս սատակեսցին։
Սոքա ունին իշխանութ՟ի փակել զերկինս՝ զի մի տե- 6
ղասցէ զաւուրս մարգարէութ՟ե ն՟ց. և ունին իշխա-
նութ՟ի 'ի վերայ ջուրց՝ դարձուցանել զն՟ս յարիւն,
և հարկանել զերկիր յա՟մ հարուածս՝ քանիցս ան-
գամ և կամիցին։ Եւ յորժամ կատարեսցեն զամե- 7
նայն աւուրս վկայութեան իւրեանց, յայնժամ գա-
զանն որ ելանէ յանդնդոց՝ տացէ ը՟ ն՟ս պատերազմ,
և յաղթեսցէ ն՟ց և սպանցէ զն՟ս։ Եւ դի նոցա ան- 8
կեալ կայցէ 'ի մէջ հրապարակաց քաղաքին նոցա
մեծի, որ անուանեալ կոչի ըստ հոգւոյն սոդոմ և ե-
գիպտոս. ուր և տ՟րն ն՟ց խաչեցաւ։ Եւ տեսցեն զն՟ս 9
ա՟մ ցեղք և ժողովուրդք՝ և ա՟մ լեզուք և հեթանոսք,
զի դի նոցա անկեալ կայցէ զերիս աւուրս և կէս. և

10 ոչ տացեն թաղել 'ի գերեզմանս զոսկերս ն̃ց ։ Եւ որ
բնակեալ են յերկրի՝ ուրախ լինին և խնդան 'ի վե-
րայ ն̃ց , մինչև ընծայս և պատարագս տանել մի-
մեանց . վ̃ն զի սոքա երկոքին մարգարէքս չարչա-
11 րեցին զբնակիչս երկրի ։ Եւ յետ երից աւուրց և
կիսոյ՝ հոգի կենդանի յա̃յ մտցէ 'ի նոսա . և յարի-
ցեն կացցեն 'ի վե̃ր ոտից իւրեանց , և ահ և երկիւղ
12 մեծ անկաւ 'ի վե̃ր ամենեցուն՝ որ տեսանէին զն̃ո ։ Եւ
լուայ զձայն մեծ՝ որ ասէր ցն̃ո . վերացի՛ք ելէ՛ք աստ .
և վերացան ելին յերկինս ամպովք . և տեսին զն̃ո
13 թշնամիք իւրեանց ։ Եւ 'ի ժամուն յայնմիկ շար-
ժումն մեծ եղև , և տասներորդ մասն քաղաքին ըն-
կըղմեցաւ , և մեռան 'ի շարժմանէն արք եօթն հա-
զար . և յետ այնորիկ ահ մեծ եղև յամենեսեան ,
14 և փառս տային ա̃յ երկնաւորի ։ Հաւասիկ վայն եր-
կրորդ էանց , և վայն երրորդ գալոց է վաղվաղակի ։
15 Եւ յորժամ եօթներորդ հրեշտակին հարկանէր ըղ-
փողն , եղև ձայն յերկինս՝ և ասէ . եղև թագաւո-
րութի̃ ա̃մ տիեզերաց տ̃ն մերոյ՝ և յ̃ի ք̃ի իւրոյ . և
թագաւորեսցէ 'ի վե̃ր ա̃մի յաւիտեանս յաւիտենից ։
16 Եւ քսան և չորս երիցունքն՝ որ նստէին յաթոռս իւ-
րեանց առաջի ա̃յ , անկանէին 'ի վե̃ր երեսաց իւրեանց՝
17 և երկիր պագանէին տ̃ն ա̃յ և ասէին . գոհանամք
զքէն տ̃ր ա̃ծ ամենակալ , որ էն և էս՝ և առեր զզօրութի̃
18 քո մեծ , և թագաւորեցեր ։ Եւ հեթանոսք բարկա-
ցան , և եկն բարկութի̃ քո , և ժամանակ մեռելոց՝ զի
դատեսցին . և տաս վարձս ծառայից քոց մարգարէից և
ս̃րց երկիւղածաց անուան քոյ՝ փոքունց և մեծամեծաց ,
19 և ապականես զապականիչս երկրի ։ Եւ բացաւ տա-
ճարն ա̃յ որ յերկինս , և երևեցաւ տապանակն ա̃յ 'ի
տաճարն իւր . և եղեն փայլատակմունք և ձայնք և
որոտմունք և շարժումն , և կարկուտ մեծամեծ ։

ԳԼ. ԺԲ

Եւ նշան մեծ երեւեցաւ յերկինս. կին մի արկեալ 1
զիւրեւ զարեգակն, եւ լուսին 'ի ներքոյ ոտից նր. եւ 'ի
վն գլխոյ նր պսակ աստեղեայ յերկոտասանից: Եւ 2
էր յղի. եւ ձայնէր յերկնելն, եւ բազում վշտօք մերձ
էր 'ի ծնանել: Եւ երեւեցաւ այլ նշան յերկինս՝ եւ 3
ահաւասիկ վիշապ մի մեծ հրեղէն, որոյ էին գլուխք
եօթն եւ եղջիւրք տասն. եւ 'ի վերայ գլխոյ նր եօթն
խոյրք: Եւ տուտն նր քարշէր զերրորդ մասն աստե- 4
ղաց երկնից, եւ արկ զնս յերկիր. եւ վիշապն կայր
առաջի կնոջն որ համբերձեալ էր ծնանել, զի յոր-
ժամ ծնցի կինն զորդի իւր՝ կլցէ զնա վիշապն: Եւ 5
ծնաւ կինն արու՝ որ համբերձեալ է հովուել զա͞մհե-
թանոսս գաւազանաւ երկաթեաւ. եւ յափշտակեցաւ
որդի նր առ ա͞ծ, եւ առ աթոռ նորա: Եւ կինն փա- 6
խեաւ յանապատ՝ ուր էր տեղի նմ պատրաստեալ յա͞յ,
զի կերակրեսցի անդ աւուրս հազար երկերիւր եւ
վաթսուն: Եւ եղեւ պատերազմ յերկինս, միքայէլ եւ 7
հրեշտակք իւր կռուէին ընդ վիշապին. եւ վիշապն
պատերազմէր զօրօք իւրովք: Եւ ոչ կարացին կալ 8
ընդդէմ, եւ տեղի ոչ գտաւ նց յերկինս: Եւ անկաւ 9
վիշապն մեծ՝ օձն առաջին, որ անուանեալ կոչի բէեղ-
զեբուղ եւ սատանայ, որ մոլորեցոյց զամենայն տիե-
ղերս երկրի. եւ հրեշտակք նորա ը͞ն նմա անկան: Եւ 10
լուայ ձայն մեծ յերկնից՝ որ ասէր. արդ եղեւ զօրու͞թ
եւ փրկու͞թ եւ արքայու͞թ ա͞յ մերոյ եւ իշխանու͞թ օծե-
լոյ նր. զի անկաւ չարախօսն եղբարց մերոց, որ չարա-
խօսէր զնոցանէ առաջի ա͞յ զտիւ եւ զգիշեր: Եւ նոքա 11
յաղթեցին նմ արեամբ գառինն, եւ բանիւ վկայու-
թեան նորա. եւ ոչ հաձեցան ընդ վիշապն մինչեւ 'ի
մահ: Վն այսորիկ ուրախ լիցին երկինք՝ եւ ա͞մ որ 12
բնակեալ էն 'ի նմա: Վա՛յ երկրի եւ ծովու՝ զի ան-
կաւ բանսարկուն առ ձեզ, որ ունի զցասումն բա-
ղում. եւ կացցէ առ սակաւ մի ժամանակս: Եւ յոր- 13

ժամ ետես վիշապն թէ անկաւ յերկիր, զհետ եղե-
14 կնոջն՝ որ ծնաւ զմանուկն արու ։ Եւ տուաւ կնոջն
երկու թեւք արծուոյ մեծի՝ զի թռիցէ յանապատ 'ի
տեղի իւր. ուր կերակրէր անդ ժամանակ եւ ժամա-
15 նակս եւ կէս ժամանակի՝ յերեսաց օձին ։ Եւ եհեղ
օձն 'ի բերանոյ իւրմէ զհետ կնոջն ջուր՝ զի ընկղ-
16 մեսցէ զնա ։ Եւ օգնեաց երկիր կնոջն, եւ եբաց երկիր
զբերան իւր եւ եկուլ զջուրն՝ զոր եհեղ վիշապն 'ի
17 բերանոյ իւրմէ ։ Եւ ցասեաւ վիշապն ընդ կնոջն, եւ
գնաց պատերազմել ը՟ այլ զաւակս նորա՝ որք պահէին
18 զպատուիրանս այ՟, եւ ունէին զվկայութիւն յի՟ ։ Եւ
կաց 'ի վերայ աւազոյ ծովու ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ տեսի զի ելանէր 'ի ծովէն գազան, եւ ունէր
գլուխս եօթն եւ եղջիւրս տասն, եւ 'ի վերայ եղջե-
րաց նորա տասն խոյր, եւ 'ի վերայ գլխոյ նր՟ անուն
2 հայհոյութե՟ ։ Եւ գազանն զոր տեսի՝ նման ընձու,
եւ ոտք նր՟ իբրեւ զարջու, եւ բերան նր՟ ոպ՟ զառիւծու.
եւ ետ նմ՟ վիշապն զզօրութի՟ իւր՝ եւ զաթոռ իւր եւ
3 զիշխանութի՟ մեծ ։ Եւ մի 'ի գլխոց նր՟ վիրաւորեալ
էր 'ի մահ. եւ վէր մահուան նր՟ ողջանայր ։ Եւ զար-
մացաւ ամենայն երկիր ը՟ գազանն, զի ետ նմա վի-
4 շապն զթագաւորութի՟ իւր ։ Եւ երկիր պագին վի-
շապին՝ որ ետ զիշխանութիւն գազանին, եւ ասէին.
ով իցէ նման գազանիս. կամ ով կարիցէ պատերազ-
5 մել ընդ դա ։ Եւ տուաւ նմա բերան խօսել զմեծա-
մեծս, եւ զհայհոյութի՟. եւ տուաւ նմա իշխանութի՟
6 զամիսս քառասուն եւ երկու ։ Եւ եբաց զբերան իւր
հայհոյութը՟ առ ած՟, եւ հայհոյեաց զանուն նր՟ եւ
7 զխորանն նր՟, եւ զերկնայինն խորանն ։ (Եւ տուաւ
նմա իշխանութի՟ առնել պատերազմ ը՟ սրբս՟ եւ յաղ-
թել նց՟.) եւ տուաւ նմա իշխանութի՟ 'ի վր՟ ամ՟ ազ-
8 գաց եւ լեզուաց եւ ժողովրդոց ։ Եւ երկրպագեսցեն
նմա ամ՟ որ բնակեալ են ընդ երեսս երկրի. որոց ոչ

են գրեալ անուանք նց՟ 'ի դպրութի՟ կենաց գառինն
զենլոյ ի սկզբանէ աշխարհի։ Ոյք ունին ականջս լսե- 9
լոյ՝ լուիցեն։ Զի են ոմանք՝ որք 'ի գերութե՟ վարես- 10
ցին, և են ոմանք՝ որ սրով մեռցին, և են ոմանք՝ որ
անձամբ զանձինս սպանանեն. աստ է համբերու-
թի՟ և հաւատ սրբոց։ Եւ տեսի այլ գազան՝ զի ելա- 11
նէր յերկրէ, և ունէր եղջիւրս երկու նման գառինն.
և խօսէր իբրև զվիշապն։ Եւ զիշխանութի՟ զա՟մ զա- 12
ռաջնոյ գազանին գործէր առաջի նորա. և առնէր զեր-
կիր և զա՟մ բնակիչս նր՟՝ զի երկիր պագանիցեն գազա-
նին առաջնոյ մինչև ողջացի վէր մահու նորա։ Եւ 13
առնէր նշանս բազումս, և տայր հրոյ իջանել յերկ-
նից յերկիր առաջի մարդկան։ Եւ մոլորեցուցանէր 14
զորս բնակեալ են յերկիր՝ նշանօքն որ տուեալ են 'ի
ձեռս նր՟՝ առնել առաջի գազանին. ասեն ցնա բնա-
կիչք երկրի. արա՛ զպատկեր գազանին, որ 'ի վերայ
սրոյն եկեաց։ Եւ տուաւ նմա իշխանութիւն, զի 15
տացէ հոգի պատկերի գազանին, և զի խօսեսցի
պատկերն. և երկիր պագցեն նմա ա՟մ բնակիչք եր-
կրի. և որ ոչ պագցէ երկիր պատկերի գազանին,
սպանցէ զնա։ Եւ արասցէ զա՟մ՝ փոքունս և զմե-
ծամեծս և զմեծատունս և զազատս և զաղքատս և
զծառայս, զի տացէ նց՟ դրոշմ յաջու ձեռին՝ և 'ի վր՟
ճակատու նց՟։ Եւ ոչ ոք կարասցէ գնել և վաճառել՝ 16
եթէ ոչ ունիցի զդրոշմ զրոյն՝ և զանուն գազանին և
զթիւ անուան նորա։ Աստ է իմաստութի՟. որ ունի 17
միտս՝ համարեսցի զթիւ գազանին. թիւ եղեալն
մարդոյ, և թիւ անուան նորա է այս. վեց հարիւր
վաթսուն և վեց։

ԳԼ. ԺԴ

Եւ տեսի՝ և ահա գառն կայր 'ի վր՟ լերինն սիո- 1
նի. և ընդ նմա հարիւր քառասուն և չորս հազարք,
որ ունէին զանուն նր՟՝ և անուն հօր նորա գրեալ 'ի
վերայ ճակատուց նոցա։ Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ 2

որպ̃ զձայն ջուրց բազմաց՝ եւ ձայն որոտման մեծի. եւ
լուայ իբրեւ զձայն քնարահարաց, զի հարկանէին
3 զքնարս իւրեանց: Եւ երգէին զերգս նորս առաջի
աթոռոյն՝ եւ առաջի չորից կենդանեացն՝ եւ առաջի
երիցանցն. եւ ոչ՛ք կարէ գիտել զերգս նոցա՝ բայց
միայն հարիւր քառասուն եւ չորս հազարքն, որք
4 ազատեալ են յերկրէ: Սոքա են՝ որք ընդ կանայս
ոչ խառնակեցան, եւ են կուսանք. սոքա զկնի եր-
թան գառինն՝ ուր եւ երթիցէ. սոքա ընտրեցան 'ի
5 մարդկանէ առաջի ա̃յ եւ գառինն: Եւ 'ի բերան նո-
6 ցա ոչ գտաւ սուտ զի անբիծք են: Եւ տեսի այլ
հրեշտակ թռուցեալ 'ի մէջ երկնից. եւ ունէր ա-
ւետիս յաւիտենական՝ աւետարանել ա̃մ ազգաց եւ
7 լեզուաց՝ որ բնակեալ են յերկրի: Եւ ասէր 'ի ձայն
մեծ. երկերո՛ւք յա̃յ՝ եւ տուք փառս նմա, զի եկն ժամ
դատաստանի ն̃ր. եւ երկի՛ր պագէք արարչին երկնի
8 եւ երկրի եւ ծովու եւ աղբերաց ջուրց: Եւ այլ հրեշ-
տակ երկրորդ գայր զհետ ն̃ր եւ ասէր. անկաւ անկաւ
բաբելոն մեծն՝ 'ի գինւոյ արբեցութ̃է՝ 'ի ցասմանէ՝
'ի պոռնկութ̃է իւրմէ որ արբեցոյց զա̃մ հեթանոս:
9 Եւ այլ հրեշտակ երրորդ գայր զհետ նոցա՝ եւ 'ի
ձայն մեծ ասէր. ո՛վ որ երկրպագեաց գազանին եւ
պատկերի ն̃ր՝ եւ կալ զդրոշմ նշանի ն̃ր առ 'ի ճակատ
10 իւր՝ եւ կա̃մ 'ի վ̃ր աջու ձեռին իւրոյ, այնպիսին արբցէ
'ի բաժակէ ցասմանն ա̃յ՝ արկելոյ յանապակէ բար-
կութ̃ե բաժակին. եւ տանջեսցի հրով եւ ծծմբով ա-
11 ռաջի ա̃յ եւ գառինն: Եւ ծուխ ն̃ց ելցէ յաւիտեանս
յաւիտենից. եւ ոչ ունին հանգիստ՝ որք երկիր պագին
գազանին 'ի տուէ եւ 'ի գիշերի. եւ որք երկիր պագին
12 պատկերին, եւ առին զդրոշմ եւ զանուն ն̃ր: Եւ համ-
բերութ̃ի սրբոցն աստ է. այս՝ որք պահեն զպատուի-
13 րանս ա̃յ, եւ զհաւատս յ̃սի: Եւ լուայ ձայն յերկնից՝
որ ասէր ցիս. գրեա՛, երանի մեռելոցն՝ որք 'ի տ̃ր նըն-
ջեցին. այժմիկ վաղվաղակի զայս ասէ հոգին, քան-
զի հանգեան յաշխատութենէ իւրեանց. բայց միայն

գործք իւրեանց չոգան զհետ նց̃ ։ Եւ տեսի և ահա 14
ամպ սպիտակ, և 'ի վերայ ամպոյն նստէր նման որ-
դւոյ մարդոյ, և 'ի գլուխ իւր պսակ ոսկի, և 'ի ձեռին
իւրում ունէր գերանդի սրեալ ։ Եւ այլ հրեշտակ ե- 15
լանէր յերկնից, աղաղակէր 'ի ձայն մեծ՝ և ասէր. որ
նստիդ 'ի վր̃ ամպոյդ՝ առաքեա զգերանդիդ քո՝ և
հնձեա, զի եկն ժամանակ հնձոց, և հասեալ են
հունձք երկրի ։ (Եւ արկ որ նստէր 'ի վր̃ ամպոյն՝ 16
զգերանդին իւր յերկիր, և հնձէր զա̃մ բնակիչս եր-
կրի ։) Եւ այլ հրեշտակ ելանէր 'ի տաճարէն՝ որ 17
յերկինս, և ունէր և սա գերանդի սրեալ ։ Եւ այլ 18
հրեշտակ ելանէր 'ի սեղանոյն՝ որ ունէր իշխանու-
թի̃ 'ի վերայ հրոյ, և աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ առ
հրեշտակն՝ որ ունէր զգերանդին սրեալ՝ և ասէր.
կթեա զողկոյզս այգւոյ երկրէ, զի հասեալ է խա-
ղողդ 'ի դմա ։ Եւ արկ հրեշտակն զգերանդի իւր 19
յերկիր, և կթէր զխաղող նր̃, և արկանէր 'ի հըն-
ձանն ա̃յ 'ի մեծ ։ Եւ կոխեցաւ հնձանն արտաքոյ 20
քաղաքին, և ելանէր 'ի հնձանէն արիւն մինչև 'ի
սանձս ձիոյն. և երկայնութիւն նորա հազար և վեց
հարիւր ասպարէզ ։

ԳԼ. ԺԵ.

ԵՒ տեսի այլ նշան (յերկինս) մեծ և սքանչե- 1
լի. հրեշտակս եօթն՝ որք ունէին եօթն վէրս զկնի.
զի նոքօք կատարէր բարկութի̃ ա̃յ ։ Եւ տեսի ո̃պ ծով 2
ապակեղէն խառնեալ հրով. և որք յաղթեցին գա-
զանին՝ և թուոյ անուան նր̃՝ և պատկերի նր̃՝ և դրո-
շմի նր̃, նոքա կային 'ի վր̃ ծովուն ապակեղինի. և
ունէին զքնարս ա̃յ ։ Եւ երգէին զերգս մովսեսի ա- 3
ռաջի ա̃յ, և զերգս գառինն՝ ասելով. թէ մեծամեծ
և սքանչելի են գործք քո՝ տր̃ ա̃ծ ամենակալ, արդար՝
և ճշմարիտ են ճանապարհք քո, թագաւոր ա̃մ հե-
թանոսաց ։ Եւ ո̃վ ոք ոչ երկիցէ և փառաւորեսցէ 4
զտր̃ անուն քո. զի դու միայն ս̃ր, և արժանի երկըր-

պագելոյ. զի ամ հեթանոսք եկեսցեն և երկիր պագ-
ցեն առաջի քո տր՝ յորժամ արդարութի քո յայտ-
5 նեցաւ։ Եւ յետ այսորիկ տեսի՝ և բացաւ տաճարն
6 խորանին վկայութե՝ որ էր 'ի յերկինս։ Եւ ելա-
նէին եօթն հրեշտակք որք ունէին եօթն հարուա-
ծըս, և զգեցեալ էին 'ի տաճարին կտաւս մաքուրս
և պայծառս. և գօտեորեալ էին առ ստեամբք իւ-
7 րեանց գօտիս ոսկեղէնս։ Եւ 'ի չորից կենդանեացն
տուաւ եօթն հրեշտակացն՝ եօթն սկաւառակս լի
ցասմամբն այ կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից։
8 Եւ լցաւ տաճարն ծխով փառացն այ և զօրութեան
նորա. և ոչ ոք կարէր մտանել 'ի տաճարն՝ մինչև կա-
տարեսցին եօթն հարուածքն յեօթն հրեշտակացն։

ԳԼ · ԺԶ.

1 Եւ լուայ ձայն մեծ 'ի տաճարէն՝ զի ասէր ցեօթն
հրեշտակսն, երթայք հեղէք զեօթն սկաւառակսդ
2 ցասմանն այ յերկիր։ Եւ գնաց առաջինն հրեշտակն՝
և եհեղ զսկաւառակ իւր յերկիր. և եղև հարուածք
չարաչար 'ի վերայ մարդկան, որ ունէին զդրոշմ գա-
3 զանին, և երկիր պագին պատկերի նորա։ Եւ եր-
կրորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ իւր 'ի ծով,
և դարձան ջուրքն յարիւն մեռելոյ. և ամենայն
4 շունչ կենդանի որ էր 'ի ծովու՝ սատակեցաւ։ Եւ
երրորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ իւր 'ի գետս՝
5 և յաղբերս ջուրց, և եղև արիւն։ Եւ լուայ 'ի հրեշ-
տակէն՝ զի ասէր. արդար է՝ որ էնն և է, և սուրբ
6 'ի գործս իւր՝ զի այսպէս դատեցաւ. վ՜ զի զարիւն
սրբոց և զարիւն մարգարէիցն հեղին ամպարիշտք.
7 վ՜ այնորիկ արիւն ետ ըմպել նց ե արժանւոյն։ Եւ
լուայ 'ի սեղանոյ անտի զի ասէր. այո՛ տր այ ամե-
նակալ, արդար և ճշմարիտ են դատաստանք քո։
8 Եւ չորրորդ հրեշտակն եհեղ 'ի սկաւառակէ իւրմէ
9 'ի վերայ արեգական։ Եւ տուաւ նմա խորշակա-
հար առնել զմարդիկ հրով. և տապացան մարդիկ 'ի

տապ մեծ, և հայհոյեցին զա̄ծ՝ որ ունի իշխանութի̇
'ի վերայ հարուածոցս այսոցիկ. և ոչ ապաշխարե-
ցին 'ի փառս ա̄յ: Եւ հինգերորդ հրեշտակն եհեղ 'ի 10
սկաւառակէ իւրմէ 'ի վ̄ր աթոռոյ գազանին, և եղև
թագաւորութի̇ ն̄ր խաւարեալ. և ծամէին զլեզուս
իւրեանց յախտէ ցաւոյն, և հայհոյեցին զա̄ծ երկնից 11
'ի ցաւոց իւրեանց՝ և յախտէ դառնութե̇ն, և ոչ ա-
պաշխարեցին 'ի գործոց իւրեանց: Եւ վեցերորդ հր- 12
րեշտակն եհեղ 'ի սկաւառակէ իւրմէ 'ի վ̄ր գետոյն
մեծի Եփրատայ, և ցամաքեցան ջուրք ն̄ր՝ զի պատ-
րաստեսցի ճանապարհ թագաւորի ելիցն արևու: Եւ 13
տեսի՝ զի ելանէր 'ի բերանոյ վիշապին՝ և 'ի բերանոյ
գազանին՝ և 'ի բերանոյ սուտ մարգարէին ոգիք երեք
անսուրբք իբրև զգորտ: Քանզի նոքա են ոգիք 14
դիւականք, որք առնէին զնշանս և երթային առ թա-
գաւորս ա̄մ երկրի՝ ժողովել զն̄ս 'ի պատերազմ, յօրն
մեծ ա̄ն ամենակալի. քանզի այսպէս ասաց տ̄ր. ա- 15
հա գամ իբրև զգող, երանի որ խցէն արթունք, և
պահեսցէն զհանդերձս իւրեանց. զի մի մերկ շրջես-
ցին, և երևեսցին ամօթանք իւրեանց: Եւ ժողովե- 16
ցից զնոսա 'ի տեղի մի, որ կոչի եբրայեցերէն՝ ար-
մագեդոն: Եւ եօթներորդ հրեշտակն եհեղ 'ի սկա- 17
ւառակէ իւրմէ 'ի վ̄ր օդոյ. և ել ձայն մեծ յերկ-
նից՝ և յաթոռոյն՝ ասելով. եղև: Եւ եղեն փայլա- 18
տակմունք և ձայնք և որոտմունք. և եղև շարժումն
մեծ՝ որպիսի չէր եղեալ իսկզբանէ՝ յորմէ հետէ
եղև մարդ 'ի վ̄ր երկրի՝ այնպիսի շարժումն մեծ:
Եւ եղև քաղաքն մեծ յերիս մասն, և քաղաքք ազ- 19
գացն անկան. և բաբելոն մեծ յիշեցաւ առաջի ա̄յ,
տալ նմա զբաժակն գինւոյ ցասման բարկութե̇ ն̄ր:
Եւ ամենայն կղզիք փախեան, և լերինք 'ի միջոյ 20
բարձան: Եւ կարկուտ մեծ իբրև կշիռ տաղանդոյ 21
միոյ իջանէր յերկնից 'ի վերայ մարդկան. և հայհոյե-
ցին մարդիկ զա̄ծ յերկինս՝ վ̄ս հարուածոյ կարկտին,
զի մեծ էր հարուածն և սաստիկ:

ԳԼ. ԺԷ.

1 Եւ եկն մի ոմն յեօթն հրեշտակացն՝ որք ունէին
զեօթն սկաւառակսն. խօսեցաւ ընդ իս՝ եւ ասէ.
Եկ այսր եւ ցուցից քեզ զդատաստանս մեծ պոռն-
2 կին՝ որ նստի 'ի վերայ ջուրց բազմաց։ Ընդ որում
պոռնկեցան թագաւորք երկրի՝ եւ արբեցան բնակիչք
երկրի 'ի գինւոյ արբեցութեան պոռնկութե՛ նորա։
Եւ առ տարաւ զիս յանապատ հոգւովն. եւ տեսի
կին մի՝ զի նստէր 'ի վ՛ր կարմիր գազանի, եւ լի էր
անուամբ հայհոյութե՛. եւ գազանն զոր տեսի՝ ունէր
4 գլուխս եօթն եւ եղջիւրս տասն։ Եւ կինն զգեցեալ
էր ծիրանիս եւ կարմիրս, եւ զարդարեալ ոսկւով եւ
մարգարտով եւ ականմբք պատուականօք, ունելով բա-
ժակ ոսկի 'ի ձեռին իւրում, եւ լի էր գարշելի եւ ան-
5 մաքուր պոռնկութե՛։ Եւ 'ի ճակատն ն՛ր գրեալ անուն՝
խորհրդով. մեծն բաբելոն՝ մայր պոռնկաց եւ գար-
6 շելեաց երկրի։ Եւ տեսի զկինն արբեցեալ յարենէ
սրբոց եւ յարենէ ա՟մ վկայիցն. եւ զարմացայ՝ տեսեալ
7 զնա՝ զարմացումն մեծ։ Եւ ասէ ցիս հրեշտակն. ըն-
դէր զարմացար, ես ասացից քեզ զխորհուրդս կնոջն,
եւ զգազանին որ բարձեալ ունի զնա. որ ունի զեօթն
8 գլուխն՝ եւ զտասն եղջիւր։ Եւ գազանդ զոր տեսեր՝
որ էր, եւ չէր, եւ հանդերձեալ է ելանել 'ի դժոխոց
եւ 'ի կորուստ երթալ. եւ զարմասցին ամենեքեան՝ որ
բնակեալ են 'ի վ՛ր երկրի. որոց ո՛չ էր գրեալ անուանք
ն՛ց 'ի գիր կենաց իսկզբանէ աշխարհի. զոր տեսանէին
9 զգազանն, զի էր՝ եւ չէ, եւ մերձ է։ Աստ է իմաստու-
թիւն՝ որ ունի միտս. եւ եօթն գլուխն՝ եօթն լե-
րինք են, ուր կինն նստեալ էր 'ի վ՛ր ն՛ց. եւ նոքին
թագաւորք են եօթն. եւ թագաւորք եօթն գոլով,
10 հինգն անկան, եւ մին եկաց, եւ մինն ո՛չ է եկեալ. եւ
11 յորժամ գայ՝ սակաւիկ մի ժամանակ ունի։ Եւ գա-
զանն՝ որ էր՝ եւ չէ, եւ նա ութերորդ է. եւ է յեօ-
12 թանցն անտի, եւ 'ի կորուստ երթալոց է։ Եւ տասն

եղջիւրն՝ զոր տեսեր՝ տասն թագաւորք են. որոց
չեւ եւս է առեալ զթագաւորութ̃ի, այլ առնուն՝ եւ կան
իշխանք 'ի մի ժամ. եւ առնուն նոքա զիշխանութ̃ի
ը̃ գազանին: Սոքա մի կամս ունին, եւ զզօրութ̃ի 13
եւ զիշխանութ̃ի գազանին տան: Եւ ընդ գառինն 14
պատերազմին. եւ գառնն յաղթէ ն̃ց. զի տ̃ր է ն̃ց, եւ
թագաւոր թագաւորաց. եւ որք ընդ նմա կոչեցեալք
են, ընտրեալք եւ հաւատացեալք: Եւ ասաց ցիս. 15
եւ զջուրն զոր տեսեր՝ ուր նստէր պոռնիկն, ժողո-
վուրդք են, եւ բազմութիւնք եւ ազգք եւ լեզուք: Եւ 16
տասն եղջիւրքն՝ զոր տեսեր գազանին, նոքա ատե-
ցեն զպոռնիկն՝ եւ աւերեսցեն զնա, եւ զմարմինն ն̃ր կե-
րիցեն՝ եւ այրեսցեն զնա հրով: Քանզի ա̃ծ ետ 'ի 17
սիրտս ն̃ց առ 'ի լինել ն̃ց մի կամս, եւ տալ զթագա-
ւորութ̃ի գազանին՝ մինչեւ կատարեսցի բանն ա̃յ: Եւ 18
կինն զոր տեսեր՝ է քաղաքն մեծ, որ ունի զթագա-
ւորութիւն 'ի վերայ թագաւորութ̃ց երկրի:

ԳԼ. ԺԸ.

Եւ յետ այսորիկ տեսի այլ հրեշտակ իջեալ յեր- 1
կնից՝ որ ունէր իշխանութ̃ի մեծ, եւ երկիր լուսա-
ւորեցաւ 'ի փառաց ն̃ր: Եւ աղաղակեաց 'ի ձայն 2
մեծ՝ ասելով. անկաւ բաբելոն մեծն, որ եղեալ էր
բնակութ̃ի դիւաց՝ եւ արգել ա̃մ այսոց պղծոց, եւ
բանտ պահպանութ̃ե ա̃մ ոգւոց անսրբից եւ ատե-
ցելոց: Վասն զի 'ի բարկութենէ գինւոյ պոռնկու- 3
թ̃ե ն̃ր արբին ա̃մ ազգք եւ թագաւորք երկրի՝ որ ը̃
նմա պոռնկեցան. եւ վաճառականք երկրի 'ի ն̃ր զօ-
րութ̃են յօրանալոյ մեծացան: Եւ լուայ ձայն յեր- 4
կնից՝ զի ասէր. ելէք 'ի միջոյ դորա ժողովուրդ իմ,
զի մի հաղորդ լինիցիք մեղաց դորա եւ մի զհարուածս
դորա ընդունիցիք. զի հասին կցեցան մեղք դորա մին- 5
չեւ յերկինս. եւ յիշեաց ա̃ծ զամբարշտութ̃իս դորա:
Եւ հատուցանէք դմա՝ ո̃պ եւ հատոյցն մեզ, եւ առցէ 6
դա երկպատիկ ը̃ս գործոց իւրոց. եւ զբաժակն որով

7 խառնեայն՝ խառնեցէք դմա կրկին ։ Եւ որչափ փա-
ռաւորեաց զինքն և խայտաց, այնչափ հատուցէք դմա
սուգ ․ զի ՚ի սրտի իւրում ասէր՝ թէ յա՟մ ժամ նստայց
8 ես թագուհի՝ և այրի ոչ ևս եղէց ։ Վասն այնորիկ ՚ի
միում աւուր եկեսցեն ՚ի վ՟ր դորա հարուածք՝ մահ
և սուգ և սով, և ՚ի հուր այրեսցի ․ զի հզօր է տ՟ր
9 ա՟ծ՝ որ դատեցաւն զդա ։ Եւ լայցեն և կոծեսցին ՚ի
վ՟ր դորա թագաւորք երկրի, որք ը՟ դմա պոռնկեցան
և խաղացին ․ և հեծեսցեն՝ յորժամ տեսցեն զծուխ
10 կիզման տանջանաց դ՟ր ։ ՚Ի հեռաստանէ կայցեն վ՟ս
երկիւղի տանջանաց դ՟ր՝ և ասասցեն ․ վա՜յ քաղաքիդ
մեծի բաբելոնի ․ քաղա՛ք հզօր, զի ՚ի միում ժամու
11 եկին հասին դատաստանք քո ։ Եւ վաճառականք եր-
կրի ողբասցեն և սգասցեն ՚ի վ՟ր քո, զի բեռն ն՟ց ոչ
12 ոք գնէ ։ Եւ շահք որ ՚ի քէն՝ ոչ ևս իցէ՝ ոսկւոյ և ար-
ծաթոյ և ականց պատուականաց՝ և մարգարտոյ և բե-
հեզոյ և ծիրանւոյ և ոսկեթելի և որդան, և ա՟մ փայտ
խնկոյ և ա՟մ անօթ փղոսկրեայ և ա՟մ անօթ ՚ի փայտէ
13 պատուականէ և ՚ի պղնձոյ և յերկաթոյ և ՚ի կճոյ, և
կինամոն և ա՟մ խունկ և իւղ և կնդրուկ և գինի և
ձէթ և նաշիհ և ցորեան, և ստացուածք ա՟մ, արջառ
և ոչխար ․ և երիվարաց և կառաց՝ որ վայել է մարմնոց
14 և ոգւոց մարդկան ։ Եւ ա՟մ ցանկութ՟ի անձին քո գնաց
՚ի քէն և ա՟մ լուսափայլ վայելչութ՟ին, պարարտն և
գէրն և սպիտակն գնաց ՚ի քէն, և ոչ ևս գտցես զայդ ։
15 Եւ ա՟մ շահավաճառք այսոքիկ մեծացեալք՝ ՚ի քէն
՚ի բաց կացցեն վ՟ս երկիւղի տանջանաց քոց լալով և
16 սուգ առնլով ։ Եւ ասասցեն ․ վա՜յ վա՜յ քաղաք մեծ,
որ զգեցեալ էիր բեհեզս և ծիրանիս և որդան, և ոս-
17 կեզօծ՝ և քարինս պատուականս և մարգարիտս ․ զի
՚ի միում ժամու պակասեցաւ այսչափ մեծութ՟ի քո ․
և ա՟մ նաւավար և ա՟մ որ ՚ի տեղիս տեղիս նաւեն, և
նաւազք և որք միանգամ ուռկանաւ գործեն՝ ՚ի հե-
18 ռաստանէ կայցեն լալով, և աղաղակեսցեն՝ տեսանե-
լով զծուխ կիզման ն՟ր, ասելով ․ ո՞ նման է քաղաքիս

այսմիկ մեծի ։ Եւ արկցեն հող 'ի վ՟ր գլխոց իւրեանց՝ 19
և գուժալով ձայնիւ մեծաւ՝ լալով և սգալով ասասցեն.
վայ վայ քաղաք մեծ, որով ամենեքեան մեծանայաք՝
որք ունէաք զնաւս 'ի ծովս՝ վ՟ն պատուականութե՟ քո.
զի 'ի միում ժամու ապականեալ կործանեցար ։ Ու- 20
րախ լերուք 'ի վ՟ր ն՟ր երկինք՝ և ս՟ք առաքեալք և
մարգարէք. զի դատեցաւ ա՟ծ զդատաստան ձեր 'ի
դմանէ ։ Եւ առ հրեշտակն հզօր՝ քար մի իբրև զեր- 21
կան մեծ, և ընկէց 'ի ծով՝ ասելով. այսպէս յար-
ձակմամբ անկցի բաբելոն քաղաք մեծ, և այլ ոչ
ևս գտցի ։ Եւ ձայն քնարերգաց և երաժշտականաց՝ 22
արուեստականաց և փողահարաց՝ և թմբկի, այլ ոչ
ևս լուիցի 'ի քեզ ։ Եւ լոյս ճրագի և ձայն երկանի՝ 23
այլ ոչ ևս երևեսցի 'ի քեզ, և ձայն փեսայի և ձայն
հարսին այլ ոչ ևս լուիցի 'ի քեզ. և ոչ վաճառականք
քո՝ փառաւորք և մեծամեծք երկրի, որ զուարճա-
ցեալ էին 'ի քեզ, վ՟ն զի կախարդութ՟բ դեղատու-
թե քո մոլորեցան ա՟մ ազգք ։ Եւ 'ի քեզ ա՟մ արիւն 24
մարգարէից և սրբոց գտաւ, և ա՟մ զենելոց յերկրին
կենդանեաց ։

ԳԼ. ԺԹ.

Եւ յետ այնորիկ լուայ ձայն մեծ բազմութե՟ 1
յերկինս ասելով. ալէլուիա, փրկութի՟ և փառք և
պատիւ և զօրութի՟ ա՟յ մերում. զի ճշմարիտ և ար- 2
դար են դատաստանք նորա. զի դատեաց զպոռնիկն
մեծ 'ի պոռնկութե՟ իւրում, և խնդրեաց զվրէժ ա-
րեան ծառայից իւրոց 'ի ձեռաց ն՟ր ։ Եւ կրկին ան- 3
գամ օրհնեցին և ասացին, ալէլուիա. և ծուխ ն՟ր ե-
լանէր յաւիտեանս յաւիտենից ։ Եւ անկան քսան 4
և չորք երիցունքն և չորք կենդանիքն, և երկիր պա-
գին ա՟յ՝ որ նստէրն յաթոռ փառաց, ասելով. ամէն՝
ալէլուիա ։ Եւ ձայն յաթոռոյն ելանէր՝ ասելով. օր- 5
հնեցէք զա՟ծ մեր ա՟մ ծառայք ն՟ր, և որք երկնչիք 'ի
նմանէ՝ փոքունք և մեծամեծք ։ Եւ լուայ ձայն բազ- 6

մութն մեծի՝ իբրեւ զձայն ջուրց բազմաց, եւ իբրեւ
զձայն հզօր որոտման, ասելով դարձեալ. ալէլուիա,
վասն զի թագաւորեաց տէր ած մեր ամենակալ:
7 Խնդասցուք՝ (եւ ցնծասցուք) եւ տացուք փառս նմա, զի եկն
հարսանիք գառինն, եւ կինն հարսն նորա պատրաս-
8 տեաց զինքն: Եւ տուաւ նմա զգենուլ բեհեզս սպի-
տակս սուրբս եւ լուսափայլս. որ է բեհեզն արդարու-
9 թին սրբոցն: Եւ մի յերիցանցն ասէր ցիս. գրեա
զայդ, երանելիք են ամենեքեան՝ որ կոչեցեալ են
10 յընթրիս հարսանեաց գառինն: Եւ ես անկեալ ա-
ռաջի ոտից նր, երկիր պագի նմա: Եւ ասէ ցիս. ան-
սա մի անկանիր առաջի իմ, քանզի եւ ես ծառայա-
կից քո եմ, եւ եղբարց քոց՝ որք ունին զվկայութիւն
յսի քսի. ան այ միայն երկրպագեա. քանզի հաստա-
տութեամբ յսի է տեսիլդ, եւ հոգի մարգարէու-
թեանդ. զի վկայութին յսի է հոգւովն սրբով, որ 'ի
11 մարգարէսն էր: Եւ տեսի զերկինս բացեալ, եւ ա-
հա ձի սպիտակ. եւ որ հեծեալն էր 'ի նմա՝ հաւա-
տարիմ եւ ճշմարիտ, եւ արդարութբ դատի՝ եւ պա-
12 տերազմի: Եւ աչք նր բոց հրոյ, եւ 'ի վր գլխոյ նր
պսակս բազումս. եւ ունէր անուն գրեալ, զոր ոչ ոք
13 գիտէ՝ բայց միայն ինքն: Եւ արկեալ զիւրեաւ հան-
դերձ ներկեալ արեամբ. եւ կոչէր անուն նր՝ բան այ:
14 Եւ զօրավարք երկնից՝ եւ զօրք երկնից զհետ եր-
թային նորա ձիովք (սպիտակօք), զգեցեալ բեհեզս
15 սուրբս եւ սպիտակս: Եւ 'ի բերանոյ նր ելանէր սուր
սրեալ. զի նովաւ հարցէ զազգս. եւ նա հովուեսցէ
զնս գաւազանաւ երկաթեաւ, եւ նա կոխեսցէ զհըն-
ձան գինւոյ՝ ցասման բարկութեան այ ամենակալի:
16 Եւ ունէր 'ի վերայ պատմուճանի իւրոյ, եւ 'ի վե-
րայ անդամոց իւրոց գիր գրեալ. թագաւոր թագա-
17 ւորաց, եւ տր տերանց: Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ որ
կայր 'ի վր արեգական, զի աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ
ամ հաւուց թռուցելոց ընդ մէջ երկնից՝ ասելով.
18 եկայք ժողովեցարուք յընթրիս մեծին այ. եւ կե-

ըմպիցէք զմարմինս թագաւորաց, (և զմարմինս հզօ-
րաց,) և զմարմինս երիվարաց՝ և ամ հեծելոց 'ի նս,
և զմարմինս ազատաց և ծառայից՝ մեծի և փոքու ։
Եւ տեսի զգազանն՝ և զթագաւորս երկրի՝ և զզօրս 19
նց ժողովեալս առնել պատերազմ ը այնմ, որ հե-
ծեալն էր 'ի ձին սպիտակ՝ և ընդ զօրս նորա ։ Եւ 20
ըմբռնեցաւ գազանն, և որ ընդ նմա սուտ մարգա-
րէն՝ որ առնէր զնշանսն առաջի նր, և զօրս մոլորե-
ցոյց ․ և ետ առնուլ զդրոշմ գազանին՝ և զերկրպա-
գուս պատկերի նր ․ և կենդանւոյն արկին զնս 'ի լիճ
հրոյ այրեցելոյ ծծմբով ։ Եւ այլքն մեռան 'ի սրոյ 21
հեծելոյն 'ի վր ձիոյն, յորոյ բերանոյ ելանէր սուրն ․
և ամենայն թռչունք յագեցան 'ի մարմնոց նոցա ։

ԳԼ․ Ի

Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ զի իջանէր յերկնից, և 1
ունէր զփականս դժոխոց, և շղթայս մեծ 'ի ձեռին
իւրում ․ և ըմբռնեաց զվիշապն՝ (զօձն) զառաջին, 2
որ է բանսարկուն և սատանայ, և կապեաց զնա հա-
զար ամ, և արկ զնա յանդունդս դժոխոց, և փա- 3
կեաց և կնքեաց զնա՝ զի այլ մի ևս մոլորեցուցէ
զազգս, մինչև կատարեսցի հազար ամն ․ և յետ այ-
նորիկ պարտ է լուծանել նմա սակաւ մի ժամանակ ։
Եւ տեսի աթոռս ․ և նստան 'ի վր նց ․ և դատաւո- 4
րութի տուաւ նց, ընտրել զհոգիս չարչարելոցն վս
վկայութեն յսի՝ և վս բանին աստուծոյ ․ և զորս
ոչ երկրպագին գազանին, և ոչ առին զդրոշմ նորա
'ի ճակատս իւրեանց՝ և ոչ 'ի վր աջոյ ձեռին իւ-
րեանց ․ և կացին՝ և թագաւորեցին ը քսի հազար
ամ ։ Եւ յետ այսորիկ 'ի մեռելոց ոչ ոք եկաց, մին- 5
չև 'ի կատարել հազար ամին ․ այս է յարութի ա-
ռաջին ։ Երանի սրբոցն, որք ունին բաժին 'ի յարու- 6
թեն առաջնում, 'ի վր սոցա երկրորդ մահն ոչ ունի
իշխանութի ․ այլ եղիցին քահանայք այ՝ և նն յսի
քսի ․ և թագաւորեսցեն ը նմա հազար ամ ։ Եւ 7

յետ հազար ամին լուծցէ զսատանայ՝ և հանցէ 'ի
բանտէ անտի. ելցէ և մոլորեցուսցէ զազգս ամ՟ ը՟ն չորս
կողմանս երկրի. և զգոգ և զմագոգ տացէ 'ի ձեռս՝
ժողովել նոքօք զամ՟ զօրս 'ի պատերազմ. որոց թիւ
8 ն՟ց իբրև զաւազ ծովու։ Եւ ելցեն 'ի լայնութ՟ի եր֊
կրի, և պատեսցեն շուրջ զբանակս սրբոցն, և զքա֊
9 ղաքն սիրելոյ։ Եւ իջցէ հուր յերկնից առ 'ի յայ՟՝
և կերիցէ զնոսա և զզօրագլուխն նոցա զսատանայ՝
որ մոլորեցոյց զն՟ս. և արկցէ զն՟ս 'ի ծովն հրոյ և ծծըմ֊
10 բոյ, ուր էր գազանն՝ և սուտ մարգարէն. և չարչա֊
11 րեսցին զտիւ և զգիշեր։ Եւ տեսի աթոռ սպիտակ
մեծ. և 'ի վ՟ր ն՟ր նստեալ՝ յորոյ երեսացն երկնչէին
և փախչէին երկինք և երկիր, և տեղի ոչ գտաւ ն՟ց։
12 Եւ տեսի զմեռեալս մեծամեծս և զփոքունս, որ
կային առաջի աթոռոյն. և գրեանք բանային. և
այլ գիրք բացաւ կենաց, և դատեցան մեռեալք 'ի
13 գրելոցն՝ ը՟ս գործոց իւրեանց։ Եւ ետ ծով զմեռեալս
իւր, և մահ և դժոխք զիւրեանց մեռեալս. և դա֊
14 տեցան իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւրեանց։ Մահ
և դժոխք մատնեցան 'ի լիճ հրոյն. (այս է մահն եր֊
15 կրորդ։) Եւ որ ոչ ոք գտաւ 'ի գիրն կենաց գրեալ՝
արկաւ 'ի լիճ հրոյն։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Եւ տեսի երկին նոր՝ և երկիր նոր. քանզի առա֊
2 ջինն երկինք և երկիր անց. և ծով ոչ գոյր։ Եւ
զքաղաքն ս՟բ զնորն Եմ՟ տեսի՝ զի իջանէր յայ՟՝ և
յերկնից, զարդարեալ և պատրաստեալ ո՟պ հարսն
3 առն իւրոյ։ Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ որ ասէր. ա֊
հաւասիկ խորանն այ՟ 'ի մէջ մարդկան, և բնակեսցէ
ընդ նոսա. և նոքա ժողովուրդ նմա. և սա ած՟ նո֊
4 ցա։ Եւ ջնջեսցէ զամ՟ արտօսր յաչաց ն՟ց. և մահ ոչ
եւս գոյ, ոչ սուգ՝ և ոչ աղաղակ, ոչ ցաւք՝ և ոչ աշ֊
5 խատանք ոչ եւս գոյ, զի առաջինն անց։ Եւ ասաց
ցիս՝ որ նստէր 'ի վերայ աթոռոյն. ահաւասիկ առ֊

նեմ զա՟մ նոր. և ասէ ցիս, գրեա՛. այս բանք ճշմա-
րիտ և հաւատարիմք: Եւ ասէ ցիս. եղէ՝ ես ալ- 6
փա և ով, սկիզբն և կատարած. ես ծարաւելոյն
տամ յաղբերէ ջրոյ կենաց ձրի: Որ յաղթէ, ժա- 7
ռանգեսցէ զայս ա՟մ. և ես եղէց նմ՟ ա՟ծ, և նոքա ե-
ղիցին ինձ որդիք: Եւ ծուլացն և անհաւատից՝ սպա- 8
նողաց և պոռնկաց՝ և կախարդաց և կռապաշտից՝ և
դեղատուաց, և ա՟մ ստոց՝ ամպարշտաց, որոց բա-
ժինն իւրեանց 'ի լճին այրեցելոյ հրով և ծծմբով.
որ է մահն երկրորդ: Եւ եկն առ իս մի յեօթն հրեշ- 9
տակացն, որք ունէին զեօթն սկաւառակսն լցեալս
եօթն փախճանաւ կատարածովք, խօսեցաւ ը՟ իս և
ասէ. եկ՛ ցուցից քեզ զհարսնն և զկին գառինն: Եւ 10
առ տարաւ զիս 'ի լեառն մի բարձր և մեծ՝ հոգւովն.
և եցոյց ինձ զքաղաքն մեծ և ս՟ր՝ ե՟էմ. զի իջեալ էր
յերկնից առ 'ի յա՟յ, և ունէր զփառս ա՟յ. և էր 'ի նմա 11
լուսաւորութիւն, նմանեալ ականց պատուականաց՝
քար յասպիս սառնատեսակ և կենդանի: Եւ էին 12
պարիսպք նր՟ մեծ և բարձր, և ունէր դրունս երկո-
տասան. և յերկոտասան դրունսն երկոտասան հրեշ-
տակս, և անուանք իւրաքանչիւրոցն 'ի վ՟ր դրանցն
գրեալ էին՝ ը՟ երկոտասան ցեղիցն Ի՟ղի: Յարևելից 13
կողմանէ դրունք երեք, և 'ի հիւսիսոյ կողմանէ դը-
րունք երեք, և 'ի հարաւոյ կողմանէ դրունք երեք, և
յարևմտից կողմանէ դրունք երեք: Եւ պարիսպ քա- 14
ղաքին ունէր հիմունս երկոտասան, և 'ի նս՟ երկո-
տասան անուանք երկոտասան առաքելոց գառինն: Եւ 15
որ խօսէրն ը՟ իս, ունէր եղէգն ոսկի 'ի ձեռին իւ-
րում, զի չափեսցէ զքաղաքն՝ և զդրունս նր՟՝ և զպա-
րիսպս նր՟: Եւ էր քաղաքն քառակուսի. և որչափ եր- 16
կայնութի՟ նր՟՝ նոյնչափ և լայնութի՟ և բարձրութի՟ հա-
ւասար. և էր չափ երկայնութե՟ նր՟ երկոտասան հա-
զար ասպարէզս. և լայնութի՟ նորա և բարձրութի՟
միաչափ՝ կիլօս: Եւ չափեաց զպարիսպն նր՟՝ հարիւր 17
և քառասուն և չորս ասպարէզս. չափ մարդոյ՝ որ է

18 հրեշտակի ։ Եւ էր շինուած պարսպաց քաղաքին
յասպիս ․ և քաղաքն էր ոսկի մաքուր՝ նման սուրբ և
19 սպիտակ ապակւոյ ։ Եւ հիմունք քաղաքին յամ ա-
կանց պատուականաց ․ հիմն առաջին պարսպին յաս-
պիս, երկրորդն շափիղա, երրորդն պղնձագոյն, չոր-
20 րորդն զմրուխտ, հինգերորդն եղեգնաքար, վե-
ցերորդն սարդիոն, եօթներորդն ոսկեքար, ութե-
րորդն բիւրեղ, իններորդն տպազիոն, տասներորդն
քրիսոպրասոս, մետասանն յակինթ, երկոտասանն
21 ամեթուս ։ Եւ էին երկոտասան դրունք յերկոտա-
սան մարգարտաց՝ միաձև ․ և իւրաքանչիւրոցն դրունք՝
էին մի մի դուռն՝ 'ի միոյ միոյ մարգարտէ ․ և ընդար-
ձակութի քաղաքին ոսկի մաքուր՝ ոպ զապակի պայ-
22 ծառ ։ Եւ տաճար ո՛չ տեսի 'ի նմ, քանզի տր ած
23 ամենակալ տաճար էր 'ի նմա՝ և գառնն ։ Եւ քաղա-
քին չէին պէտք արեգական և լուսնի, զի լուսաւորես-
ցեն զնա ․ քանզի փառքն այ լուսաւորէին զնա յամ
24 ժամ, և ճրագ 'ի նմ գառնն ։ Եւ գնային հեթանոսք
'ի լոյս նր ․ և թագաւորք երկրի լուսազգեաց լինէին
25 'ի փառաց նր ։ Եւ դրունք նր ո՛չ փակէին 'ի տուէ և 'ի
գիշերի, այլ բաց կային հանապազորդ ․ և գիշեր ո՛չ
26 ևս լինէր 'ի նմա ․ այլ փառք և պատիւ ազգաց ։ Եւ ո՛չ
27 մտցէ անդ ամ չարակամ՝ և պիղծ և ստութի, բայց
միայն որ գրեալ են 'ի դպրութիւն կենաց գառինն ։

ԳԼ ․ ԻԲ

1 Եւ եցոյց ինձ մաքուր գետ կենդանի ջրոյ՝ սա-
2 նատեսակ, որ ելանէր յաթոռոյն այ և գառինն ։ Եւ
գնայր 'ի մէջ հրապարակաց քաղաքին ․ և զեզերբ
գետոյն աստի և անտի ծառ կենաց՝ որ բերէր պտու-
ղըս երկոտասան ․ ըս միոյ միոյ ամսոյ տային զպտուղս
իւրեանց ․ և տերև ծառոյն էր բժշկութի հեթանո-
3 սաց ։ Եւ նզովք անդ ո՛չ ևս էին ․ և աթոռն այ և
գառին նր էր 'ի նմա ․ և ծառայք նր պաշտէին զնա ․
4 և տեսանէին զերեսս նր ․ և անուն նր գրեալ էր 'ի

Ճակատս նոցա։ Եւ գիշեր ոչ անդ՝ և չէր ինչ անդ 5
պէտք ճրագի և լուսոյ արեգական. վ՟ն զի Տ՟ր Ա՟Ծ
լուսաւորէր զնո. և թագաւորեսցեն յաւիտեանս յա-
ւիտենից։ Եւ ասէ ցիս. այս բանք հաւատարիմ է և 6
ճշմարիտ. և Տ՟ր Ա՟Ծ մարգարէից որոց՝ առաքեաց
զհրեշտակ իւր՝ ծառայից իւրոց ցուցանել՝ զոր լի-
նելոց է վաղվաղակի։ (Ահա գամ վաղվաղակի.) Ե- 7
րանի՝ որ պահէ զբան մարգարէութ՟ես զայս։ Եւ ես 8
յովհաննէս լուայ՝ և տեսի զայս ա՟մ. և յորժամ լուայ
և տեսի, անկայ և երկիր պագի հրեշտակին՝ որ ցու-
ցանէր ինձ զայս ա՟մ։ Եւ ասէ ցիս. մի՛ անկանիր առաջի 9
իմ և երկիր պագաներ. քանզի և ես ծառայակից քո
եմ և եղբարց քոց՝ որ պահեսցեն զբան մարգարէու՟ե
գրոյս այսորիկ. Ա՟յ երկիր պագ։ Եւ ասէ ցիս դար- 10
ձեալ. մի՛ կնքեր զբանս մարգարէական գրոյս այս-
միկ. քանզի ժամանակս մերձ է։ Որ ամպարշտելոցն 11
է՝ ամպարշտեսցի, և որ աղտեղանալոցն է՝ աղտե-
ղասցի, և որ արդարանալոցն է՝ արդարասցի, և որ
սրբելոցն է՝ սրբեսցի։ Ահա գամ վաղվաղակի՝ և 12
վարձք իմ ընդ իս, հատուցանել իւրաքանչիւր ըստ
գործս իւրեանց։ Ես եմ ալփայ և ով, սկիզբն և 13
կատարած, առաջին և վերջին։ Երանելիք են՝ որ 14
պահեն զպատուիրանս նորա. նոքա ունին իշխանու-
թիւն ուտել 'ի փայտէն կենաց՝ և մտանել ընդ
դրունս քաղաքին։ Այլ ելցեն արտաքս՝ շունք և դե- 15
ղատուք և սպանողք և կռապաշտք, և ամենեքեան
որ սիրեն զստութիւն։ Ես յ՟ս առաքեցի զհրեշտակ 16
իմ վկայել զայս ձեզ եկեղեցեացդ. ես արմատ և
սեռ 'ի դաւթայ, և աստղ պայծառ առաւօտին։ Եւ 17
հոգի, և փեսայն՝ որ գալոցն եմ. և որ լսէ՝ ասե-
լով թէ եկ, և որ ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ, և որ ոք
կամի առնուլ զջուրն կենաց ձրի։ Վկայեմ և ես ա՟մի՝ 18
որ լսէ զբանս մարգարէութ՟ե գրոցս այսմիկ. թէ ոք
յաւելցէ 'ի սա, յաւելցէ Ա՟Ծ 'ի վ՟ր ն՟ր զեօթն հա-
րուածսն՝ գրեալս 'ի գիրս յայս։ Եւ եթէ ոք պա- 19

կասեսցուսցէ 'ի բանից մարգարէութ՟ն գրոցս այս-
միկ՝ պակասեսցուսցէ և հատցէ ա՟ծ զբաժին ն՟ր 'ի ծա-
ռոյն կենաց և 'ի քաղաքէն սրբոյ՝ որ գրեալ է 'ի գիրս
20 յայս ։ Ասաց՝ որ վկայեացն զայս . գամ ես վաղվա-
21 ղակի . ամէն ։ Եկն տէր յ՟ս ք՟ս ։ Շնորհք տ՟ն մերոյ
յ՟սի ք՟սի 'ի վերայ ա՟մ սրբոց՝ . Ամէն ։

ՎԱԽՃԱՆ ՆՈՐՈՅ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ՅԱՆԿ

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ։

		Երես.
ա.	Աւետարան ըստ մատթէոսի։	7.
բ.	Աւետարան ըստ մարկոսի։	75.
գ.	Աւետարան ըստ ղուկասու։	121.
դ.	Աւետարան ըստ յովհաննու։	193.
ե.	Գործք առաքելոց։	251.
զ.	Թուղթ պօղոսի առ հռովմայեցիս։	319.
է.	Թուղթ պօղոսի առ կորնթ. առաջին։	347.
ը.	Թուղթ պօղոսի առ կորնթ. երկրորդ։	374.
թ.	Թուղթ պօղոսի առ գաղատացիս։	393.
ժ.	Թուղթ պօղոսի առ եփեսացիս։	403.
ժա.	Թուղթ պօղոսի առ փիլիպեցիս։	412.
ժբ.	Թուղթ պօղոսի առ կողոսացիս։	419.
ժգ.	Թուղթ պօղոսի առ թեսաղ. առաջին։	426.
ժդ.	Թուղթ պօղոսի առ թեսաղ. երկրորդ։	432.
ժե.	Թուղթ պօղոսի առ տիմոթէոս առաջին։	436.
ժզ.	Թուղթ պօղոսի առ տիմոթէոս երկրորդ։	444.
ժէ.	Թուղթ պօղոսի առ տիտոս։	450.
ժը.	Թուղթ պօղոսի առ փիլիմոն։	454.
ժթ.	Թուղթ պօղոսի առ եբրայեցիս։	456.
ի.	Թուղթ կաթուղիկեայց յակոբու։	477.
իա.	Թուղթ կաթուղ. պետրոսի առաջին։	485.
իբ.	Թուղթ կաթուղ. պետրոսի երկրորդ։	493.
իգ.	Թուղթ կաթուղ. յովհաննու առաջին։	499.
իդ.	Թուղթ կաթուղ. յովհաննու երկրորդ։	507.
իե.	Թուղթ կաթուղ. յովհաննու երրորդ։	509.
իզ.	Թուղթ կաթուղ. յուդայի առաքելոյ։	511.
իէ.	Յայտնութիւն յովհաննու։	514.

ՎՐԻՊԱԿՔ ՏՊԱԳՐԻՆ

ԵՋ.	ՏՈՂ.	ՎՐԻՊԱԿ	ՈՒՂԻՂ.
67	11	միչև	մինչև
77	17	տանէր . եթէ կամիս	տանէր . տէր եթէ կամիս
84	9	զցայգ զցերեկ	զցայգ և զցերեկ
87	13	հաւանդս	հիւանդս
89	29	այնորկկ	այնորիկ
125	2	զամ աւուրս կենաց	զամ աւուրս կենաց մերոց
253	21	որ և բնակեալ են	և որ բնակեալ են
284	2	Ձեզ նմանողք մարդիկ	Ձեզ նմանողք կարեկք մարդիկ
	9	կերպարովք	կերպակրովք
329	20	եթէ մեռցի այրն	և եթէ մեռցի այրն
331	6	վն մեղաց	և վն մեղաց
334	6	յորս գթացայց	յորս գթացայցն
369	6	զոր ընկալարուք	զոր և ընկալարուք
370	16	զամ հնազանդ արար	զամ ինչ հնազանդ արար
383	24	և գիտութի	և բանիւ և գիտութի
460	11	զննոստ	զնոստ